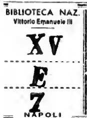


XV.
E.
7–18.



Digitized by Google

SS. D. N.

BENEDICTI XIV.

OPERA

IN DUODECIM TOMOS DISTRIBUTA

TOMUS I.

Digitized by Google

Digitized by Google

Benedictus P.P. XIV

Io. Baptis. Sintes, sculp. Roma







Digitized by Google

BENEDICTI XIV.

PONT. OPT. MAX.

OLIM

PROSPERI CARD. DE LAMBERTINIS

PRIMUM ANCONITANÆ ECCLESIÆ EPISCOPI,
DEINDE BONONIENSIS ARCHIEPISCOPI

DE

SERVORUM DEI BEATIFICATIONE

ET

BEATORUM CANONIZATIONE

LIBER PRIMUS

EDITIO TERTIA AUCTIOR, ET CASTIGATIOR

AD USUM

ACADEMIÆ LITURGICÆ CONIMBRICENSIS.





ROMÆ, MDCCXLVII.

EXCUDEBANT NICOLAUS ET MARCUS PALEARINI
ACADEMIÆ LITURGICÆ CONIMBRICENSIS TYPOGRAPHI.
SVPERIORVM FACVLTATI.



Digitized by Google

Digitized by Google

SANCTISSIMO DOMINO NOSTRO

BENEDICTO XIV.

P. O. M.

EMMANUEL DE AZEVEDO SOCIETATIS JESU.



Audandum arbitror eorum consilium BEATISSIME PATER, qui opus nacti doctissimi hominis vigiliis ac labore partum, hanc in se curam cogitationemque susceperunt, ut quam latisime posset propagaretur ad hominum usum & cognitionem. Nam cùm ab ingeniis viro-

Digitized by Google

rum eruditorum atque industrià multa existere egregia opera optandum est, tum nisi ea ad omnes homines nationesque longo terrarum vel maris tractu disjunctas pervadant, intercipitur qui hauriri poterat utilitatis fructus, quemque omnino omnibus instituti operis ratio offerebat: quod par est, ne eveniat, cavere; idque Auctores ipsi vel novis elucubrandis cudendisque intenti, vel aliis quibusdam curis distracti præstare non possunt, nec vero volunt modestia quadam ingenua ac verecundia impediti. Quamobrem veterum moribus institutoque, utili sane atque egregio, fuisse accepimus qui eam omnem curam ad se transferrent, librosque veluti de scriptoris sinu susciperent, educatosque sive descriptos & recensitos atque in partes quas videretur tributos, in hominum lucem aspectumque proferrent: quod in Homero præsertim factum, multorum testimonio constat. Sed nostrorum quoque sacrorumque scriptorum multa sunt, quæ ad nos aliorum curà industriàque edita pervenerunt; ut Ammonii libri, sive Tatiani, sive cujuscumque demum Auctoris, qui Euangelii scriptorum unum quasi contextum, quam Harmoniam vocat, elaboravit; quos libros Victor Capuanus se protulisse atque in vulgus edidisse, in præfatione narrat: nec contemnendam equidem arbitror opinionem eorum, qui Lactantii opus divinarum Institutionum ab alio quopiam quam a suo Auctore divulgatum suspicantur; qui quidem ultimam præfationis partem nuncupationemque eorum librorum Constantino Magno addide-

addiderit, quæ in multis mſs. codd. deſideratur; nec verò temporibus videtur, quibus illa Lactantius ſcribebat, convenire. Atque hoc non eò tantùm valet, ut eorum rationibus conſultum ſit, ad quorum manus nullo modo libri illi pervenirent, ſed ceterorum quoque omnium; ut majori cum fructu legere, & tractare opera hominum eruditiſſimorum poſſint. Cum etenim, ut Patrem filii, ſic Auctorem ſuum ſcripta, ſimilitudine atque adumbratione quadam referant, juvat ſcriptoris ipſius perſonam noſſe; tum aliorum quoque de ejus libris judicium; & ſi inſigne aliquod animadverſum notatumque fuerit, non ignorare: quæ omnia ab alio potiùs quam ab Auctore ſuo facienda ſunt. Vides opinor BEATISSIME PATER quorſum a me hæc pluribus verbis dicta, & cujus potiſſimum cauſa delapſus ſim in hunc ſermonem; cui alienorum operum edendorum cura commiſſa eſt, quam cupio probatam omnibus. Neque tamen neceſſe eſt ne muneri meo deſim ut de opere ipſo atque Auctore, qui omnium ſermonibus litteriſque celebratur, ingrediar fusè dicere. Itaque hoc ſolum; habituram non modò Italiam, ſed tranſalpinas regiones, potiſſimum verò & præcipuo quodam nomine Luſitanos homines & Conimbricenſem Academiam opus mole ingens, argumento præſtantiſſimum, doctrina atque eruditione omnino egregium ac ſingulare. Magnitudo quidem operis eſt hujuſmodi, ut tomis juſtis duodecim comprehendi vix poſſit; argumentum varium & multiplex, quo quicquid

Digitized by Google

ad informandos Christianorum hominum mores; quicquid ad imbuendum valet rerum Ecclesiasticarum cognitione animum, continetur. De doctrina quid dicam? Mirum est unum hominem aut scientia comprehendere, aut memoria retinere, aut scripto complecti tantas res, tam varias, tantis difficultatibus atque obscuritate & dissensione Auctorum impeditas potuisse: unum tot vetusta & posteriorum ætatum monumenta inspicere, scriptores legere, libros diversi adeò argumenti, exterarum linguarum, editos remotissimis regionibus, nosse, solerter examinare, quæ scitu utilia proponebantur amplecti, respuere ac refutare contraria. Atque eum quidem hominem, qui aliarum omnino rerum curis fuerit semper implicitus, gravissimis periculosissimisque muneribus occupatus; qui nobilissimo genere natus, opulenta domo, illo veluti honorum cursu perfungi debuit, qui est hujusmodi hominibus propositus; qui post eas artes, quibus informari nobilium juvenum ætas ad ingenuum corporis habitum cultumque animi consuevit, Jurisprudentiæ traditus pernoscere eam penitus & scrutari ejus mysteria ac rimari debuit; qui inter Consistorialis Aulæ Advocatos cooptatus, mox ad Fidei Promotoris dignitatem evectus, ac sacræ Congregationis Concilii Tridentini Interpretum a secretis factus, non dico aliena omnino studia a sacræ antiquitatis cognitione secutum, sed ea certe quæ multam præterea alio in genere operam cogitationemque requirunt; qui denique in augustissi-

mum

mum ampliſſimorum Patrum Collegium adlectus primò Anconitanam, deinde Bononienſem Eccleſiam regendam ſuſceperit; ut his vitæ conditionibus, vix de interioribus his litteris cogitare, nedum tam multa ſcribere potuiſſe videatur. Quamobrem non in illo eximia quædam, qua pollet, ingenii vis, non excellens memoria, non incredibilis in ſtudiis aſſiduitas, atque antelucanæ vigiliæ, ſomnique parcitas tantùm valuiſſe dicenda eſt; ſed Divini Numinis ſingulare auxilium, quod commentantem ſcribentemque proſequeretur. Nunc ad Te vertor BEATISSIME PATER non tam equidem ſuſcipiendæ editionis hujus conſilium Tibi ut probem, quod jampridem benignitate Tua atque humanitate ſingulari uſus non improbaſti; quam ut Tuo nomini inſcriptum opus, Tibi conſecratum dedicatumque exire in vulgus patiaris. Tibi illud profectò debetur, non ſolum illo communi more, quo ad celſiſſimam iſtam ſanctiſſimamque dignitatis Sedem, pro Eccleſiæ defenſione ſive inſtitutione Chriſtianorum hominum ſuſcepta opera ab antiquiſſimis ipſis Patribus delata videmus; ut Damaſo ſe librum ſuper parabola de filio illo prodigo dedicaſſe narrat Hieronymus, & Bonifacio librum contra Pelagianos Auguſtinus; ſed præcipuo quodam jure atque operis hujuſce proprio. Etenim quæ tam præſenti, tamque perſpicuo Numinis afflatu ſcripta ſunt, cui æquius fuit deferri quam ad eum, cui Eccleſiam docenti informantique adeſſe ſanctiſſimum illum Spiritum Numenque Divinum

num

num confitemur? Quod si argumentum spectetur, sunt quæ his libris continentur institutiones quædam vel ad Christianorum omnium mores emendandos disciplinamque restituendam utiles, quales a supremo morum magistro atque inspectore prodire potuissent, vel Ecclesiæ attingunt nobilissimam partem; ut de Missæ Sacrificio, de Synodo, de servorum Dei Beatificatione & Beatorum Canonizatione. Hoc postremum totum est augustissimæ amplissimæque Sedis, atque, ut cum Augustino loquar in eo ipso opere quod Bonifacio Papæ dedicavit, *altius præsidentis, & præeminentis celsiore fastigio speculæ pastoralis*: in quo quidem cum potestas ejus maxima, docendique ab errore immunis facultas cernitur; tum verò quæ ejus rei caussa in examen vocantur, fidei nostræ sinceritatem veritatemque apertè demonstrant. Vitæ enim sanctitas morumque integritas, atque in perferendis duris quamlibet rebus extremisque cruciatibus singularis fortitudo; tum miræ res quæ neminem præter Deum, auctorem habere possunt (quæ sunt veræ Ecclesiæ certissimæ notæ, eæque manifestissimæ) solemni judicio habito & legitima quæstione instituta, inter eos qui Romanæ Ecclesiæ fidem sequuntur, inveniri atque existere deprehenduntur: quæ omnia ita hìc tractantur ac luculenter explicantur, ut non modò Auctor ceteros qui eum præcessere diligentia, eruditione, scientia earum rerum vicerit; sed nemini eas deinceps retractandi, atque omnino de eodem argumento disserendi re-
lique-

liquerit locum . Quam enim accuratè ibi de virtutibus heroicis cum universis, tum singulis, de cardinalibus quæ vocantur , atque moralibus disseritur ? Quam doctè de Martyrio agitur , iisque omnibus quæ ad illud, ut verum legitimumque censeatur, requiruntur; ut non tormenta sola sed causa ; nec sola mors , nec sola voluntas sit satis ; & quamplurimi Martyrum similes fuerint , nec veris tamen Martyribus accenseantur ? Quam luculenter de Miraculis tractatio instituitur & singula eorum genera recensentur atque expenduntur ad Physicorum leges, & dogmata Theologorum; quibus ea adjunguntur quæ ad Gratias gratis datas spectant, ad spirituum discretionem, ad multiplicem orandi modum & speciem : quo loco de Contemplatione multa, de Extasi, de Raptu, de Visionibus & Apparitionibus, de Revelationibus & Prædictionibus. Neque hæc sola sunt, in quibus scriptoris hujus cura diligentiaque versatur. Quid enim cum totum judicii ordinem, qui nostris atque antiquis temporibus adhibebatur, persequitur; cum de processibus agit tum Ordinariis tum Apostolicis , de multiplici genere testium, eorumque numero, & conditionibus; cum veterem Ecclesiæ disciplinam confert cum nova, ac rationem utriusque & convenientiam declarat; cum decreta Urbani VIII. exponuntur, illustrantur, vindicantur; cum de sacra rituum Congregatione lector informatur ejusque actis atque administris ? Quid de Cultu cum dicitur tum privato tum publico ; quæ res eum sive constituant,

sive

ſive demonſtrent ; quam ſit ejus genus multiplex ; quibus rationibus , quibus cauſis , qua auctoritate ſive inducatur primùm , ſive amplificetur , ſive confirmetur ? Quid cum Beatificationis & Canonizationis origo explanatur , natura & vis explicatur , eorumque differentiæ expenduntur ? Quid cum auctoritas Romani Pontificis in hujuſmodi cauſa exponitur , aſſeritur , illuſtratur ? Infinita ſunt , quæ in his libris cognitu digna , pro inſtituti operis ratione uberrimè declarantur ; præter ea , quæ veluti ſegetis alienæ germina carptim attinguntur , ſumma tamen legentis vel utilitate vel voluptate ; ut omnes ingenii , omnes doctrinæ ac prudentiæ copias in illis effudiſſe Auctorem ſuum certè conſtet : Theologica loca omnia excuſſa ; ex omni antiquitate atque Eccleſiaſtica hiſtoria inſignia maximè exempla repetita ; ubique aſſertionum producti teſtes idonei ; in medium adductæ reconditæ tabulæ ac vetuſta monumenta ; omnia ſuis locis ordine poſita ac veluti in lumine , ut de picturis dicitur , collocata : rerum diſtributio , conſenſio , comprehenſio planè admirabilis . Quamobrem niſi hoc librorum ipſorum argumentum , niſi quod condendo operi adfuit ſingulare Dei auxilium , niſi multa præterea idem ſuaderent ; excellentia , gravitas , doctrina eſt hujuſmodi , ut Te potiſsimum , cujus nomini hi libri conſecrentur unum depoſcere videantur : Sed nimirum perinde agimus , quaſi aliæ quæpiam rationes quærendæ atque advocandæ alicunde ſint , cur ad Te potiſsimùm opera hæc pertineant , quam quæ eſt omnium certiſsima veriſſi-

veriſſimaque ; quod ſunt conſcripta a Te , Tuoque multorum annorum labore atque induſtria elaborata. De quo quid dicam ? niſi diſſimulationem hanc, ſi ea uti poſſem, mihi utilem judicaviſſe ; & maluiſſe , cum Tibi hos libros offerebam , alium quempiam potius quam Te, parentem atque auctorem habere. Nota eſt enim omnibus conſtantia illa, nota animi fortitudo atque ſeveritas, qua uteris in Tuos ; & cum alienos omnes paterna quadam ac ſingulari cura complectaris quaſi eſſent Tui, his vix adduceris ut communia debitaque omnibus officia ſolicitudinemque impendas: quam ego laudem niſi tantam eſſe fatear , ut in maximo amantiſſimoque Principe ſit omnium difficillima, communi videar hominum ſenſu judicioque carere. Solent enim vel fortiſſimorum hominum animi, maxime cum provectiores ætate ſunt , in ſuorum amore remolleſcere , atque indulgentia quadam erga illos ferri ; ut multa eorum gratia faciant, aliqua remittant, plurima impertiantur ; nonnunquam etiam totos ſe illis regendos gubernandoſque tradant . Quorum nihil ſimile vidimus in Te ; cumque merito acceſſiones fieri ſoleant Pontificum Romanorum Neceſſariis vel copiarum , vel dignitatis ; ne hoc quidem largitus es Tuis, ut Te ſumma dignitate ornatum viderent, ut Tu in eorum complexu conſpectuque conquieſceres . Hanc eximiam & ſingularem laudem Tuam mihi adverſariam maxime arbitrabar ; & cum eodem amoris ſenſu erga libros noſtros afficiamur ac in filios parentes ſui, metuebam vide-

Digitized by Google

licet ne ſeveritate illa Tua in hos utereris, atque hoc quod Tui dicerentur, minori a Te vel clementia vel amore exciperentur. Itaque diſſimulabam antea, eoſque quaſi alienos Tibi offerebam. Sed dum eas laudes colligo, quibus neceſſe eſt inſtructum fuiſſe qui hæc ſcripſerit, ſenſi me imprudentem ſæpius incurrere in Te, eaque deſignare quæ iis qui ignorarent Auctorem ſuum manifeſto referrent. Quis enim tanto ingenio, tanta eruditione, tanta Eccleſiaſticæ hiſtoriæ ſcientia, tanta rerum prudentia atque experientia ſit, qui hæc ediſſerere, explicare, conſtituere, definire poſſit? Itaque non laborabo fruſtra diutius, & quoniam tueri non poſſum, me iſta cura libero, ac confiteor a Te libros hos eſſe conſcriptos. Neque tamen vereor ne his excipiendis duriorem Te ſeverioremque præbeas. Nam idem ego qui Te Auctorem illorum librorum fateor, pernego nunc eſſe Tuos. Quorum igitur ſunt? Liturgicæ Academiæ Conimbricenſis, Canonicorum Regularium S. Crucis, Luſitaniæ noſtræ. Quo loco ſine me BEATISSIME PATER commemorare, quanto hos omnes beneficio affeceris cum id perfeciſti, ut in Regni totius communi Athenæo ad ceteras artes quæ ibi traduntur, illæ quoque, in quibus maximè excellis ſacrorum Rituum & Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ, novis patefactis ſcholis duabus adjungerentur. Cum vero utramque diſciplinam quas ibi quaſi filiolas Tuas collocaveras, indotatas eſſe nolles, auxiſti non ſolum ampliſſimis reditibus ut Magiſtri ali quatuor
com-

commodè possent ; sed scientiæ doctrinæque Tuæ amplissimis copiis . In Te enim onus recepisti ut quæcumque ad earum scholarum constitutionem pertinent , ad argumentorum quæ tractanda sunt electionem & partitionem, ad librorum lectionem commentationemque id omne Tu ipse curares ; eoque descenderes quo demitti tantum hominem eoque loci situm vix credibile posteris videatur ; ut Te utriusque scholæ moderatorem , præfectum , magistrum exhiberes. Quo vero perpetuum in eo munere fungendo auspicem præceptoremque haberent , nec quæ corporis compagibus finem , eadem beneficio Tuo dies afferret , libros in quibus sapientiæ doctrinæque Tuæ opes copiasque conclusisti , quasi hereditario quodam jure ad Canonicos Regulares & Conimbricensem Academiam Liturgicam pertinere voluisti , facta eis potestate ut rursus in lucem ederent & scholarum earum usui dedicarent . Atque hoc præclarissimum munus Tuum amplius adhuc majusque effecisti , cum recenseri illos denuo & nonnullis accessionibus locupletari voluisti ; cum recens editæ Canonizationis commentarios sive acta adjunxisti ; cum recentem novumque qui ederetur tractatum de Synodo egregium doctissimumque , denique Tuum , tradidisti . Est quidem hoc beneficium ex illo genere quo omnes quotidie cumulas ; atque ad eam pertinet laudum Tuarum , cujus illustria exempla eademque frequentissima in Te admirantur & suspiciunt universi : quemadmodum in summo negotio cum

ſis, litteris tamen ſemper & litteratis viris velis eſſe otioſus; eamque inter maximarum curas admittis tamquam graviſſimam fructuoſiſſimamque qua ratione litterarum ſplendorem augeas propageſque, & liberales omnes diſciplinas juves. Cum verò in tempora offendiſſes moleſtiarum turbarumque plena præſertim vero armorum fœta tumultibus, in quibus litteræ conticeſcere aut minus celebrari ſolent; per Te tamen effectum eſt ut, quæ vix ſe tutas hujuſmodi temporibus arbitrarentur, non ſolum in Capitolio, & celeberrimis Romæ ædibus ſed in Palatio ipſo Tuo ſtabilem quietamque ſedem nanciſcerentur, inſtitutis quatuor præcipuarum facultatum Academiis, quarum conventibus cœtibuſque ſingulis intereſſes; ut circumſonare inter maximas negotiorum turbas patiaris aures Tuas litterarum & diſciplinarum ſono. Itaque in Tua maxime tempora Teque ipſum conveniunt quæ de Magno illo deceſſore Tuo Gregorio prædicat Joannes Diaconus. *Tunc rerum ſapientia Romæ ſibi templum viſibiliter quodammodo fabricarat & ſeptemplicibus artibus veluti columnis nobiliſſimorum totidem lapidum Apoſtolicæ Sedis atrium fulciebat. Quiritium more ſeu trabeata latinitas ſuum latium in ipſo latiali palatio ſingulariter obtinebat: refloruerunt ibi diverſarum artium ſtudia.* Verum ſi inter res geſtas, quæ maximæ ſunt ac peræque omnes laudandæ, aliqua inſtitui collatio & comparatio poteſt; in reliquis

ad

ad litterarum gloriam amplificandam reſtituendamque geſtis a Te ; diſcedere tamen a privata fortuna Tua non multum videris . Habuit hoc enim ſuperior ſtatus ſive conditio Tua ut ubicumque eſſes litteræ diligentius excolerentur . Itaque & dum Romæ junior eſſes, litteratorum conventus celebrabantur habendis de Eccleſiaſtica hiſtoria ſermonibus quæſtionibuſque tractandis ; & Anconæ ac Bononiæ eadem , cum illis Eccleſiis præeſſes , ſtudia floruerunt ; quorum Tu ipſe in quodam libro Tuo optimus es teſtis ; ut mirum non ſit , cum Romam eſſes ad Imperium & orbis univerſi capienda gubernacula revocatus , Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ novam ſcholam in Collegio Romano Tua maximè auctoritate de novo conditam fuiſſe atque inſtitutam . Nunc vero majus quiddam atque altius proſpexiſti animo ; ut ſicuti remotiſſimas terras regioneſque longe ab Italia disjunctas cura ac ſolicitudine complectereris , his quoque latioribus amplioribuſque terminis ſcientiarum patrocinium quod jamdudum ſuſceperas prorogares ; idque non ad breve tempus ſed ad memoriam temporum omnium ac beneficium poſterorum ſempiternum . Itaque ut nobis prodeſſes , ut Canonicos Regulares , & Conimbricenſem Liturgicam Academiam ornares , nunc denique in litteris ac liberalibus diſciplinis tuendis ſuſcepiſſe Romani Pontificis perſonam atque univerſi Chriſtiani orbis moderatoris videris . Sed quo majus iſtud eſt ac præſtantius beneficium , eo ſolicitiores de referenda quoquo modo poſſunt gratia Canonicos præſertim

S. Cru-

S. Crucis, quos hæc maximè attingunt, reddidisti, ut extaret aliquod testimonium quo gratum animum & meritorum in se Tuorum memorem profiterentur. Subventum tamen, ut ad primum illud revertar, est opportune a Te cum librorum Tuorum quasi possessionem abdicasti; atque ad illos, tradita Historiæ Ecclesiasticæ sacrorumque Rituum schola, transtulisti. Nam eosdem illi libros Tibi nunc pro meritis in illos Tuis reddunt atque illorum nomine a me donari Tibi ac dedicari volunt; quos utique Tibi acceptos, dignosque ista, quam tenes, celsissima omnium sanctissimaque dignitatis sede futuros plane perspiciunt. Habes hoc Dei O. M. cujus vices geris ferme simillimum, ut Tibi suppetant quæ aliis largiaris; Tibi verò nihil donari possit nisi a Te ipso proficiscatur. Horum ergo librorum primum, si humaniter, ut soles omnia, suscipies; meque &, quibus singulari benevolentia junctus sum, Canonicos Regulares, ac Conimbricensem Academiam, denique Lusitaniam omnem novo maximoque beneficio cumulabis.



BENE-

Digitized by Google

BENEDICTUS PP. XIV.

DILECTO FILIO RELIGIOSO VIRO
EMMANUELI DE AZEVEDO
SOCIETATIS JESU.

DILECTE FILI SALUTEM ET APOSTOLICAM
BENEDICTIONEM.



ONCEPTA *de noſtris rerum Eccleſiaſticarum præſertim ſtudiis ab ineunte ætate inſtitutis apud omnes non modo Italiæ ſed aliarum etiam nationum homines opinio, quod plura certe, quam quæ ad hanc uſque diem in lucem prodierunt, Opera ſcripſerimus; effecit, ut nonnulli, quemadmodum accepimus, expoſcerent nedum novam noſtrorum typis impreſſorum voluminum, ſed aliorum etiam a Nobis exaratorum librorum, ac potiſſimum illius, quem de Synodo ſatis bene longum alias adornatum nuper inter graviſſimas ſacroſancti Apoſtolatus curas furtim abſolvimus, tractatus, atque omnium in unum veluti corpus colligendorum editionem. Inter ceteros vero pietate & Eccleſiaſtica eruditione clariſſimos viros, quorum poſtulata excepimus, dilecti etiam Filii Religioſi viri Congregationis S. Crucis Canoni-*

corum

corum Regularium Ordinis S. Augustini in Lusitania Reformatorum supplices Nobis offerendas preces curarunt. Nos autem, qui Conimbriæ, ad quam Civitatem ob florentissimæ Academiæ commodum frequentissima totius Lusitaniæ Juventus studiorum causa confluit, ad publicam utilitatem duas itidem Cathedras, alteram quidem sacrorum Rituum, alteram vero Historiæ Ecclesiasticæ Apostolica nostra auctoritate ac liberalitate fundavimus, vehementer lætamur; quod ejusdem Academiæ sive Universitatis Cancellarius pro tempore, atque in præsentia insimul Rector sit ille idem, qui laudatæ Congregationis Canonicorum Regularium Prior Generalis reperitur. Præterea, cum Congregatio hujusmodi per reformationem a dilecto Filio Gaspare ab Incarnatione Fratrum Minorum Ordinis S. Francisci strictioris Observantiæ Fratre expresse professo propter religiosas virtutes commendatissimo Apostolica auctoritate inceptam etsi nondum absolutam ad pristinum Regularis disciplinæ & sacrarum Literarum splendorem restituta, novis in dies pietatis & doctrinæ argumentis inclarescat; fore in Domino confidimus, ut ejusdem Congregationis Alumni potissimum, aliique Adolescentes sedulam in utraque facultate operam navantes, deinceps uberem laborum suorum fructum percipiant.

piant.

piant. Quem ſane ampliorem etiam iidem Canonici Regulares ſibi ex nova ejuſmodi omnium Operum noſtrorum editione pollicentes; atque ad majorem Divini cultus propagationem majoremque Eccleſiaſticæ diſciplinæ notitiam ipſo Gaſpare ab Incarnatione auſpice & duce ceſſurum fore ſperantes; ita precibus inſtiterunt, ut Nos, qui eamdem Congregationem præcipuo Apoſtolicæ caritatis ſtudio proſequimur, grato libentique animo annuamus; ut per Te, cui ab iiſdem Canonicis Regularibus præclare de tua ſcientiarum peritia ſentientibus commiſſa fuit, ipſa curetur editio. Te enim in iis, quæ ad Sanctorum Canonizationes, in quibus rite ſanċteque habendis maxima lucubrationum noſtrarum pars inſumitur, ſpectant, non mediocriter verſatum eſſe non ignoramus: cum ſæpe Te, quem ad cauſam Venerabilis Servi Dei Alphonſi primi Luſitaniæ & Algarbiorum Regis cariſſimus in Chriſto Filius noſter Joannes eorumdem Regnorum Rex Illuſtris hac in parte laudatiſſimus, atque nonnulli per eadem Regna venerabiles Fratres Antiſtites ad non paucas inſimul aliorum Servorum Dei cauſas in hac alma Urbe noſtra promovendas delegerunt, peculiari cum animi noſtri voluptate de iiſdem cauſis ceteriſque ad literaria negotia nobiſcum colloquentem audiverimus. Quem vero in univerſa

 ſacrorum

sacrorum Rituum cognitione in unum pariter corpus redigenda, & in duodecim tractatus veluti totidem doctrinæ capita seorsim dividenda ordinem tenendum esse existimasti; mirum in modum laudamus. Præterea Tibi injungimus, ut ad Liturgicas institutiones, ad quas adornandas Te alias hortati sumus, absoluta eorumdem Operum nostrorum editione, iterum manum admoveas, atque publici juris facias. Partitionem insuper omnium nostrorum Operum in duodecim tomos faciendam, quemadmodum in primo tomo per Te summa industria in lucem propediem prodituro indicasti, non probamus modo, sed collaudamus etiam, non secus atque Vitas aliquot Sanctorum, qui in Metropolitana Ecclesia & Diœcesi nostra Bononiensi coluntur, Italico sermone conscriptas, & a Te in Latinum translatas. Porro supersedemus Te admonere de iis omnibus, quæ in recudendis Operibus jam editis, atque in novis evulgandis necessario adhibenda sunt; satis enim superque de tua diligentia docti sumus: cupimus tamen, ut in eodem primo tomo imprimantur Apostolicæ nostræ in simili forma Brevis literæ datæ ad dilectum Filium Jacobum Facciolatum, qui suam in altera de Canonizatione Sanctorum editione operam impendit; in quibus sane literis sententiam nostram de eodem Opere, sicut de omni-

bus

bus aliis intelligi volumus, apertissime declaravimus. Perge itaque, dilecte Fili, una cum dilecto Filio Religioso viro Petro Lazzeri Societatis tuæ in Romano Collegio Ecclesiasticæ Historiæ professore aliisque tecum adlaborantibus ea, qua decet, sedulitate vigilantia prudentia & contentione susceptum negotium ad optatum finem adducere; ut non tam nostram erga Te studiosam voluntatem amplius demerearis; quam ut publicam ab iis, qui in evolvendis Operibus hujusmodi quam correctissime editis nullum erratum maxime in adducendis Auctorum dictis sententiisque offenderint, commendationem consequaris; & laudatorum Canonicorum Regularium Patriæque tuæ expectationem superans, ab iisdem debitam gratiam ineas, ac Tibimetipsi satisfacias. Nos interea ad prosperi successus auspicium, & ad laborum subsidium Apostolicam benedictionem cum cœlestium munerum copia conjunctam Tibi, dilecte Fili, peramanter impertimur.

Datum in Arce Gandulphi Albanensis Diœcesis sub annulo Piscatoris die XV. Junii MDCCXLVII. Pontificatus nostri anno septimo.

Cajetanus Amatus.

Digitized by Google



Digitized by Google

LITURGICÆ ACADEMIÆ CONIMBRICENSIS AUDITORIBUS.

EMMANUEL DE AZEVEDO S. J.



UM verear ne quis forte vestrum existimet, hac Operum SS. D. N. BENEDICTI XIV. editione suscepta, non plus in vos esse collatum, quam quantnm solet ex libro aliquo, quem facile comparare liceat, proficisci; faciendum mihi esse arbitror, ut editionis hujus causam omnem, omniaque in vos collata beneficia uberius aliquanto exponam: vetat enim gravissimus morum Magister Seneca aliorum in nos merita occultare; reprehendendosque vere putat, qui acceptorum beneficiorum testes & conscios existere multos nolunt: cum præferenda illa potius, &, nisi aliter rei natura postulet, ostentanda omnibus videantur.

Quamquam qui de vobis benemereantur, atque istam clarissimam nobilissimamque Urbem ornandam susceperint, difficile est singulos commemorare. Habuit enim Urbs nostra (nostram appello quod in ea sim in Parentum peregrinatione natus) eximium ac singulare; ut non a natura dumtaxat vel soli fertilitate vel amœnitate loci vel aeris salubritate commendaretur; aut quod humanæ facultatis esse videtur, Doctores in ea Præceptoresque quarumcumque disciplinarum celebratissimi doctissimique florerent; sed quo, Platone teste, majus nullum a Deo impertiri hominibus donum potuit, ii admoverentur ad gubernacula Civitatis vel Academiæ, qui summa integritate, excellenti prudentia, sapientiaque præditi ejus splendorem summopere augere, commodaque amplificare possent: Quorum quidem hic duos, quorum alter Civitati gnbernandæ, ejusque Sacris procurandis; alter Academiæ regendæ præest, commemorabo Cl. viros D. Michaelem ab Annunciatione Episcopum Conimbricensem, & D. Franciscum ab Annunciatione Universitatis Rectorem: atque ambo quidem in nobilissima & splendidissima domo nati; ambo in eamdem Religiosam familiam virtutum omnium doctrinarumque palæstram cooptati sunt, ambo eidem clarissimo sanctissimoque Ordini primi præfuerunt, Civitatis hujus bono tuendo amplificandoque pariter dati; ut par esset semper utriusque conditio atque fortuna: de qnibus usurpare profecto liceat Homericum illud; Τοιοῦτοι δέκα μοὶ συμφράδμονες εἶεν Ἀχαιῶν Iliad. 2. 373. Horum ego sive nomina sive laudes quidni conjungam, quos ambos SS^mus Pater BENEDICTUS XIV. * dignos esse censuit qui ceteris ad imitandnm proponerentur? Ergo cum sibi illi creditam Conimbricæ Urbis fortunam viderent, eam statim cogitationem susceperunt; qua potissimum ratione non unam, vel alteram facultatem, sed

* Sanctissimus Dominus noster in litteris datis in forma Brevis ad Canonicos Regulares S. Augustini in Lusitania, die 2. Augusti ann. 1747. hæc habet inter cetera: *Ut exempla non aliunde petita, sed domestica ac viva habeatis quotidie ad imitandum oculis vestris objecta, omissis aliis de vestra Congregatione post inceptam Reformationem illustribus viris, duos dumtaxat vobis proponere ducimus; & dilectum filium Franciscum ab Annuatiatione modernum, & Venerabilem fratrem Michaelem Episcopum Conimbricensem olim ejusdem Congregationis Priorem Generalem ab ipso Gaspare Apostolico Reformatore ad ejusmodi officium electos. Hic quidem iisdem, quibus in ipsa Congregatione vestra informatus eamdem Congregationem sapientissime rexerat, auxeratque virtutibus, commissam fidei sua Ecclesiam ac diœcesim magna cum nominis sui laude, Divini honoris incremento, & aterna Christi fidelium salute administrare pergit; ille vero saluberrimis ipsius Michaelis Episcopi, & Prioris exemplis inhærens non minori sapientia, prudentia & charitate sæpedictam Congregationem vestram moderatur, quam officium Rectoris Universitatis a charissimo in Christo filio nostro JOANNE Portugalliæ, & Algarbiorum Rege Illustri de vobis præsertim benemerentissime sibi collatum exercet.*

Digitized by Google

sed de omnibus, quibus omnium cura commissa erat, ac de Academia & Civitate universa benemererentur. Secum itaque reputare cœperunt ac circumspexerunt animo, si aliquid esset quod addere ad Urbis dignitatem vel ad commodum vestrum possent. Res erant profecto hujusmodi ut quivis facile judicasset, nihil posterorum industriæ Majorum diligentiam fecisse locum. Enimvero Conimbricensis Academia ita est propter Auditorum frequentiam nobilis, ut propter Magistrorum copiam cum præclarissimis Europæ totius conferenda videatur. Magistri in ea Theologiam septem tradunt, septem Jus Canonicum, decem Civile, quinque Medicinam, duo Anatomiam & Chirurgiam, unus Musicam, quinque Mathematicam & Philosophiam, duo Rhetoricam, duo linguas Hebraicam & Græcam, novem Humaniores litteras & Grammaticæ rudimenta. Quod si facultatum Professoribus adjungantur ii, qui honorificentioribus in Academia muneribus funguntur, possumus centum, eoque amplius in hac quasi litteraria Republica recensere. Cui ergo in mentem venisset, aut esse quod adderetur, aut deesse aliquid ad perfectam studiorum disciplinarumque universitatem, suspicari? Sed nimirum homines eximia quadam intelligendi perspicacia præditi viderunt esse, quod cura ipsi sua perficere diligentiaque ad vestram eruditionem scholarumque splendorem augendum possent. Quamquam fatendum est id alienæ etiam insinuationi tribui debere, cui parendum omnino erat. Hac maxime ratione admoniti atque excitati indignum viri prudentissimi judicaverunt in florentissima regni totius Academia, ad quam celebrandam plura honestissimorum juvenum millia domo, patria, parentibusque relictis convolarent, seque Magistris octo annos ipsos instituendos informandosque traderent, non habere hic omnia, quibus possent, si vellent, disciplinis omnibus scientiisque ornati auctique discedere. Quæretis fortasse quid istud sit, quod deesse illi atque adjungendum scientiarum universitati putaverunt? Est hoc disciplina quædam sacrorum omnium rituum ac cæremoniarum, quæ ab Romano Pontifice, ab Episcopis, a Presbyteris, ceterisque inferioribus Ministris in Sacramentorum administratione, in sacra Liturgia, Horis canonicis, in Benedictionibus, aliisque sacris functionibus peraguntur. Atque hujus facultatis administra, sive comes potius & nutrix dicenda est Ecclesiastica Historia; quæ rebus ex omni antiquitate repetitis veterem Ecclesiæ disciplinam moresque expianat. Non est hic loci, ut de utriusque facultatis præstantia atque utilitate dicam. Atque altera quidem ita in omnium sermonibus litterisque versatur; ut nulla fortasse hoc tempore aut tanta ingeniorum contentione, aut effusiori frequentia Auditorum, aut commendatione hominum majore celebretur: itaque non illa nostram orationem laudesque desiderat. Est vero altera hujusmodi, ut ejus dignitas atque utilitas se ipsa prodat, atque in omnium continuo oculos cogitationesque incurrat. Etenim cum ad Divinum cultum præcipue spectet Ecclesiasticas functiones rite & ex veteri Ecclesiæ disciplina, quantum tempora ususque sinunt, peragere, atque in iis id maxime videndum sit *quid deceat*; hoc vero sit hujus quam dicimus facultatis ac disciplinæ; quantum hinc in Ecclesiam atque Episcopos auxilium dimanabit, cum officinam habituri sint veluti quamdam, ex qua Ecclesiastici decoris custodes peritissimi, rituum sacrorum ac cæremoniarum Magistri scientissimi diligentissimique continuo prodibunt?

Sed levia hæc sunt, si cum altero conferantur, qui est hujus disciplinæ fructus certe maximus, Fidei depositum ab hæreticorum hominum fraude, conatibus, conviciisque defendere. Cum enim dogmatum Fidei interiorem quamdam cognitionem vulgi ruditas, idest maxima hominum pars, non capiat; ad ea vertuntur quæ sunt nota omnibus, quæ oculis usurpantur, quæ sub sensus cadunt; atque hunc sacrarum cæremoniarum campum nacti in quo audacius exultent, contra eas debaccantur, illas condemnant, summaque petulantia & temeritate usi irrident. Fecere hoc Hæreticorum nostri temporis Coriphæi Lutherus & Calvinus, quorum

Digitized by Google

quorum alter contra Regem Angliæ scribens Catholicos *mere fatuos & stolidos* appellat, qui tot cæremoniarum veluti jugo subdantur; sibi liberas esse sacrarum functionum horas, loca, vestes: alter multo acrius & vehementius contra easdem, cùm in Institutionibus suis, tum *de necessitate reformandæ Ecclesiæ* invehitur; ubique sacros ritus *ineptias, & histrionicas res, actusque* compellans. Neque hi solum, sed impietatis vel socii vel heredes Joannes Oecolampadius, Theodorus Beza, Rodulphus Hospinianus; atque ut hos paulo vetustiores omittam, necnon Franciscum Burmannum, Franciscum Turrettinum, Philippum a Limborch, aliosque innumeros, non multis ab hinc annis Conyers Midleton in rituum originem ipsam causamque inquirens hos per summam Impudentiam traducere conatus est. Ita illi ab eo, quod præcipue causam continet, atque est dissidii inter Hæreticos & Catholicos caput, avertere quæstionem conantur, atque ad hoc plausibilius multoque vulgarius argumentum transferre: in quo a veterum Hæreticorum, idest parentum ipsorum, moribus non discedunt. Quod enim contra altaria & vasorum sacrorum apparatum bellum gesserint Ariani, Manichæi, Donatistæ; Athanasius, Augustinus, & Optatus narrant: Pelagianos vero, & Vigilantium sacras vestes ornatusque & totam Catholicarum cæremoniarum seriem damnasse, testis est Hieronymus; quos secuti postea Petrobusiani, Albigenses, Valdenses; ut ex Cæsario, Matthæo Parisio, Ænea Silvio aliisque harum rerum Scriptoribus constat. Non equidem arbitror necesse esse ei, qui Catholicorum partes contra Hæreticorum audaciam tueatur, ad peculiares ritus omnes defendendos & cæremoniarum minimas quasque descendere; poteritque eo esse contentus quod Concilium Tridentinum contra eosdem, eum de Sacramentis canones suos edidit, decrevit. Sed defugere hanc dimicationem, ad quam nos interdum Adversarii vocant, si frangere eorum audaciam volumus, non debemus: quod profecto fecere viri eruditissimi, vel cum initio erant maximarum rerum quæstionibus occupati; quorum nonnullos Schultingius in Bibliotheca sua commemorat; atque Hæreticorum ritus ipsos librosque cæremoniarum sive *Agenda* Vvittenbergensia, Lipsiensia, Saxonica, Magdeburgensia, Vvirtenburgensia, Heydelburgensia, Nurenbergensia, oppugnarunt. Nec vero necesse est res a memoria nostra longe disjunctas repetere. Viderunt quotquot adulta ætate vivunt Romæ duos doctissimos sanctissimosque Cardinales Joannem Bona, Josephum Thomasi. Hi ætatem omnem in his maxime studiis ritibusque Ecclesiasticis defendendis atque explicandis contriverunt; ut ferri non possit nonnullorum sive temeritas sive audacia, qui hujusmodi rerum cognitione leviter imbuti, vel ne tincti quidem; cum quantum insit in hac facultate non possint suspicari, sacrarum cæremoniarum studium veluti leve quoddam & nugatorium traducunt. Quin nos potius sequimur illos clarissimos sanctissimosque viros, & sacrorum rituum disciplinam penitus imbibimus? Atqui hæc est bujusmodi, ut non in medio posita scholâ non egeat; Doctoremque peritum illum quidem, atque in interioribus quibusdam studiis exercitatum nequaquam desideret. Si enim volumus eos rituum Magistros, qui illorum sint intelligentissimi, causamque eorum quæ fiunt, probe teneant, antiquitatem non ignorent, afferre originem atque explanare possint; næ hæc facultas temporis multum, multum studii, virique scientissimi disciplinam requirit. Atque utinam in hac facultate polienda perficiendaque plus sane operæ collocare Majores nostri voluissent; vel illi potius non tam in singulis rebus illustrandis, quam colligendis omnibus revocandisque ad certa capita, ac rite atque ordine disponendis, ut facultatis unius formam induerent, elaborassent. Sed neque ager est ullus adeo fecundus, quemadmodum veteri proverbio dicitur, ut omnia ferat; neque ætas una qualibet laudibus omnibus abundat, ut nihil posteriorum industriæ atque ingenio reservetur. Servatum id erat BENEDICTO XIV. qui auctoritatem suam, qua nulla est major, tum vero doctrinam, qua ceteris multum præstat, ad hanc scholam constituendam, postquam ipsam facultatem expoliverat perfeceratque, adhibuit. Ac primo, cum instituendæ scholæ hujus publico bono consilium probasset, reditus qui necessa-

necessarii erant Magistris sustentandis alendisque abunde suppeditavit. * Præterea auspicem se ac patronum esse atque haberi velle professus, in suam ipse tutelam scholam illam accepit, foreque in perpetuum Apostolicæ Sedis, edito decreto solemniter sanxit. Quid præterea addi sive ad dignitatem sive ad utilitatem poterat? Invenit tamen beneficentissimus Princeps, quo novam facultatem, omnemque Canonicorum Regularium S. Crucis Ordinem atque Academiam Conimbricensem (etenim licèt in Canonicorum ipsorum ædibus schola hæc constituta sit, juventuti tamen Academicæ omni patet) honestaret; eòque descendit ut Magistrum se exhiberet scholæque constitutionem modumque ipse statueret: præsertim vero quibus in argumentis versari Magistri solertia, laborque discipulorum deberet. Placet rem omnem, uti datis ad SS. Patrem litteris complexus sum, exponere. Cum enim me congressu colloquioque suo, ad quod pluries admisit, de tota scholæ ratione quam servare oporteret, informasset, litteris ad me ex Castro Gandulphi datis jussit, ut quemadmodum eam conceperam animo, scripto exhiberem. Itaque hæ datæ sunt a me ad Sanctissimum Patrem litteræ.

DE RATIONE NOVÆ LITURGICÆ SCHOLÆ INSTITUENDÆ.

„ ETsi B. P. vulgaris sententia est Eruditorum quoque sermonibus litterisque celebrata, nullum jam industriæ ac diligentiæ cujusquam in disciplinis amplificandis exornandisque patere locum, omniaque esse superiorum ætatum ingeniis & laboribus occupata; id tamen a veritate abesse plurimum, vel una Mathematicorum scientia declarat, quæ nostra patrumque nostrorum memoria, ita ex humili venit ad summum, ut aliquæ ipsius partes; quemadmodum Mechanica quæ dicitur, Hydrostatica, Astronomia, atque Algebra, disciplinæ potius quædam recens inventæ, quam veteres auctæ excultæque videri possint. Quid Chronologia, eaque quam vir doctissimus Petavius Doctrinam temporum nominavit? Sic est; ut quædam die ipsa intereunt subducunturque hominum oculis, sic alia emergunt, atque in lucem hominum conspectumque veniunt, vereque dictum est veteri proverbio: *Discipulus est prioris posterior dies*. Nihil hæc attinet longius persequi, aut ceteras facultates hujusmodi appellare. Ex illis tamen eam, cujus gratia in hunc sermonem veni Sanctitati Tuæ commemorabo: quæ nec dum ficta atque formata, sive omnino protracta in lucem, obstetriciam veluti manum (si hoc verbo uti in re tanta licet) efflagitat. Est autem, quæ in Ecclesiasticis ritibus sacrisque cæremoniis explicandis versatur, atque appellari potest *Liturgia*; si nomen hoc non adeo cogimus in angustum (quod nonnulli faciunt) ut eas cæremonias tantummodo, quæ ad Sacrificium spectant, complectatur; sed latius aliquanto diducimus, ut ritus comprehendat omnes qui ad ceteras functiones Ecclesiasticas attinent sacrorum Ministrorum; qui a veteribus Scriptoribus, ut Du-Cangius animadvertit, dicuntur *Liturgi*. Harum rerum disciplinam magnam partem excultam a doctissimis hominibus, seduloque & diligenter tractatam si negem, videar nimium aut rerum ignarus aut industriæ nostrorum hominum inimicus. Non fallar tamen si dicam, neminem fuisse hactenus qui in unum coegerit omnia a multis pertractata; aut non disputationem de ritibus, alienis omnino disquisitionibus quæstionibusque onerarit. Itaque tractationem hanc ita habuisse videntur, quasi vero esset disciplinæ alterius cujusdam pars, vel nullius potius, sed curiosorum hominum pieque otiari cupientium, a severioribus disciplinis diverticulum quoddam non inamœnum nec illiberale. A qua quidem opinione jamdiu aberam, suspicabarque futurum aliquando ut

„ viro-

* Constitutionem *Gloria Domini* motu proprio datam die 22. Junii an. 1747. exhibebimus in Appendicibus: qua uberes reditus novæ Academiæ Liturgicæ beneficentissimus Pontifex attribuit, non solum ut Magistris quatuor instructa perpetuò sit, sed etiam ut sua Auditorum diligentiæ remuneratio non desit, splendorque Academiæ conservetur.

„ virorum doctorum opera, si, quæ seorsum a multis explicata sunt, simul congregarentur & veluti sparsa membra in unum corpus colligerentur, disciplinæ cujusdam species & forma induceretur. In hanc me opinionem primum deflectentem demisit Operum S. T. lectio, ex qua id collegi præterea; non ferme aliunde conquirendas aut expectandas opes, quæ ad instituendam hanc disciplinam viderentur necessariæ; sed faciendum id unum, ut cogerentur, quæ ibidem inveniebantur explicata divisim, prout operis propositi ratio & occasio temporis postulabat. Neque non id S. T. significavi; vidique hoc præstare, tui esse ingenii, tuæ doctrinæ, denique tuæ in hujusmodi rebus exercitationis; a cujus profecto una congressione plus me didicisse profiteor, quam a multorum dierum opera atque intentiori Liturgicorum Auctorum lectione. Nunc quoniam id jubes, ut scriptis mandem cogitationes Tuas (sic enim appellari verius est quam meas), parendum enim vero Tibi est, ac primo illud explicandum; posse harum rerum disciplinam quamdam existere atque efformari.

„ Nam si Veterum, qui de artium ac disciplinarum natura scripserunt, judicia investigemus, Ars est (artem autem cum dico facultatem, sive disciplinam, sive latiori quodam vocabuli hujus usu scientiam intelligo) Ars, inquam, est multarum cognitionum ad certum finem conducentium certa collectio. Hoc ex Aristotele bono utique in hisce rebus Auctore, ex Cicerone apud Diomedem, ex S. Thoma 1. 2. *quæst.* 57. aliisque summo consensu Philosophi docent, & Theologi. Addunt qui rem adhuc explicatius tractant, Lucianus in Indrica illa sua de Parasito sermocinatione, & Galenus in iis quæ ipsi a quibusdam adscribuntur operibus *Medicæ finitiones*, *Introductio*, *De optima secta*, cognitiones hujusmodi, neque evidentes apertasque omnibus, nec sine labore aut hominis alicujus disciplina ad assequendum faciles esse oportere. Quæ singula huic, quam dicimus, rituum Ecclesiasticorum disciplinæ, omnino conveniunt. Nam liquet cognitionum hic plurimarum comprehensionem, & ut Galeni verbo utar, coacervationem esse: omnia enim quæ in sacris functionibus exercentur, huic veluti materiæ subsunt. Atqui eadem ad unum quemdam certumque finem collimant: quem si aliquis ex me requirat, subjiciam hunc; quod in omni re servandum est, ut hic maxime spectetur teneaturque, *quid deceat*. Cum enim animus in hanc corporis concretionem demissus vinculis veluti quibusdam impediatur, quo minus ad ea quæ materiæ expertia sunt, atque extra labem terrenam posita libere evolare possit, ac necessario ascendere ad ea gradibus terrestrium rerum debeat; convenit esse quædam objecta sensibus, quæ magnifice, decore, atque apparatu quodam obita cælestium rerum magnitudinem pulchritudinemque demonstrent. Itaque (quod veterum Patrum non nemo adnotavit) Eucharistiæ Sacramentum primum conficere in eo cœnaculo Dominus voluit, quod divitis hominis erat grande atque instratum; & Magdalenæ pietatem a reprehensorum sermonibus vindicavit quod unguenta pretiosa liniendo corpori adhibuisset. Necesse est tamen, hæc ut, quomodo possunt, rationem aliquam & proportionem ad illam nobis speciem cælestium rerum repræsentandam, servent. Atque hoc est ipsum quod *decoris* nomine, quoniam aptius aliud non succurrebat, expressi. Est deinde alterum; ut ab Ecclesiæ disciplina & Majorum institutis ne discedatur. Nimirum hoc, qui in cæremoniis nostris oppugnandis versantur Hæretici (oppugnant autem ferme omnes) magna animorum & studii contentione faciunt, ut novitatem objiciant Catholicis, exprobrentque, longius nos a veteri Majorum disciplina ac simplicitate illa, quam dicunt, morum institutorumque aberrasse. Nec Tu B. P. ignoras (ut taceam cetera, singulare vero aliquid proferam), quibus acrioribus maledictis, Sanctorum Canonizationem, antequam Tu de ejus antiquitate tam certa ac testata proferres, incesserent, veluti novum aliquid *quod nec in Scriptura nec in pia antiquitate fundamentum ullum habet*, ut cujuspiam illorum, Francisci nimirum Turrettini *part.* 2.

„ *Theolog. quæst.* 7. *n.* 17. verbis loquar: qui in ritu illo eadem de causa damnando „ præcentores habuit vel subscriptores, Rodulphum Hospinianum *de orig. fest. cap.* 6. „ Martinum Kemnicium *exam. C. Trid. p.* 3. Joannem Henricum Heideggerum *anatom. C. Trid. in sess.* 25. Joannem Prideaux *orat.* 13. *de Canoniz. SS.* Joannem Micrælium *hist. Ecclesf. l.* 2. *sect.* 2. *num.* 18. Gisbertum Voetium *dissert. de Canoniz. SS. part.* 3. *disp. select.* Martinum Chladenium *de Sanctis factitiis*, Casimirum Oudinum *de Scriptor. sæc.* 8. *tom.* 1. *col* 1680. Joannem Franciscum Buddeum *orat.* 4. *de origin. Canonizat.* Non recitabo vero his antiquiores, inter quos venirent profecto „ Magdeburgenses; qui hoc præterea præstant, ut singulis Centuriis caput integrum, „ quod sextum esse consuevit, impendant in rituum origine atque antiquitate inquirenda. Non debemus autem nos, quam illi sunt in oppugnandis, in tutandis atque „ antiquitate quæ conveniat asserenda, minus esse diligentes; vel, si opus sit, „ commutationum, quæ in disciplina contingere recte possunt, æquitas & causæ proferendæ. Sunt hi ergo de rituum decore & antiquitate duo, vel unus potius certus „ definitusque finis, qui convenientiæ nomine continetur, ad quem omnis hujus facultatis cognitio atque investigatio tendit: quem profecto assequi, nemo, esse multæ „ operæ ac multarum litterarum, neget. Nam quod primum spectat; cum Tullio teste, difficillimum sit in unaquaque re videre quid deceat; multo hoc est in sacro hoc „ argumento difficilius. De altero quivis per se videt, cujus hominis sit sanctissimorum Patrum instituta cognoscere, traditionis veritatem expendere, antiquitatem „ excutere omnem ac diligenter perscrutari. Sunt ergo hic, quæ ad facultatis unius „ constitutionem requiruntur, omnia; fatendumque est disciplinam posse quamdam „ sacrorum rituum efformari, quæ seorsum per se ipsa excolatur, versetürque & doceatur in adolescentium scholis.

„ Quin igitur facimus, ac proprium illi Magistrum atque auditores tribuimus, „ educimusque ex ea, ubi hactenus diversata est, sive Theologiæ, sive Canonici Juris, „ sive Ecclesiasticæ Historiæ schola? Ac ferme video evenisse hoc in omnibus disciplinis; quod in mundi conditione Philosophi veteres ac Poetæ tradidere; ut primum „ commixta omnia confusaque simul prodirent, quæ dies postea secrevit distinctionemque attulit, atque expolivit: nam tractu temporis, cum excoli diligentius cœpissent, „ quælibet sibi Magistrum atque auditores diversoriumque invenit: antea vero unâ „ omnes scholâ atque uno fortasse nomine continebantur. Atque, ut omittam quam „ Tullius sæpe memorat, extitisse olim Philosophiæ atque Eloquentiæ conjunctionem, „ ac Poeticæ etiam facultatis, ut Strabo, Maximus Tyrius, atque Aristoteles tradit; „ quæ erat antiquitus Theologia sive ut Clemens Alexandrinus vocat Pædagogia, „ quamque profitebantur ii, quos ille Gnosticos vocat; nisi disciplinarum omnium sacrarum, quas nunc in tot facultates distinguimus tribuimusque, cumulus quidam, „ quæ ab eodem viro doctissimo sanctissimoque definitur *veritatis directio ad Dei contemplationem*? aut quid antiquissimorum illorum libri fuerunt, nisi perpetuus ex priscis „ Auctoribus, quæcumque ad res Divinas spectarent, sententiarum contextus, quos „ ideo stromata appellarunt; qualia ipse Clemens, & Origenes, teste Hieronymo, aliique antea conscripserunt: quam quidem disciplinarum congeriem quamdam, alii ad „ subnascentes hæreses oppugnandas conversi, alii ad Canonicorum librorum sensa exponenda, ad fovendam alii pietatem Christianorum, distinxerunt in tres sacras facultates, quas nunc sacræ Scripturæ scientiam, dogmaticam, mysticamque Theologiam appellamus. Quod si ad eas, quæ nunc in scholis dominantur sacras tres alias facultates adjiciamus animum, scholasticam Theologiam, Theologiam moralem, Canonicam facultatem, illas inter se posteriorum temporum experientia usúsque distraxit. Nam quamquam Scholasticæ difficile sit initia statuere, quod de ejus descriptione inter Auctores nondum constat; si tamen, ut plerique censent, eam facimus, „ quæ

Digitized by Google

„ quæ præter auctoritatem, rationem maxime advocet ad placita Theologica stabilienda, „ ac subtiliori methodo quadam res omnes ad certa quædam capita & pronuntiata revo- „ cet, brevique modo & sermone trsctet, vel ad Joannem Damascenum cum Cæsare „ Bulæo, vel ad Anselmum cum Cardinali de Aguirre, vel ad Tajonem Cæsaraugu- „ stanum cum Mabillonio, & ad Lanfranchi Cantuariensis ac Petri Abaelardi operam, „ vel ut vulgo faciunt ad sententiarum Magistrum Petrum Lombardum referenda est. „ Quæ sequuntur duæ, certe inferioribus temporibus hac tantum ratione tractatæ sunt, „ ut novam quamdam disciplinam constituerent atque efformarent. Facultas enim Cano- „ nica Eugenii III. ætate a Gratiano obtinuit eam dignitatem, quem ad id Irnerii ex- „ emplum adduxit,a quo fuerat Jus civile restitutum;quemadmodum observavit Bulæus. „ Moralis vero Theologia vel ad S. Raymundi tempus, si Mabillonium sequimur, vel, „ si Petrum Ballerinium, ad S. Antonini Archiepiscopi Florentini ætatem rejicienda. „ Atque hæ facultates, ut iidem Auctores narrant, unius Theologiæ nomine olim ve- „ niebant; unaque in Theologica schola tradebantur & discebantur. Quod igitur fa- „ ctum in illis sapientum operâ nunc lætamur; idem confido futurum, idque nos „ S.T. maxime debituros, ut Liturgica disciplina nostra proprios habeat Magistros, pro- „ prias sedes, quas habitet & in quibus dominetur.

„ Quamobrem veniam ad id, quod mihi propositum est secundo loco; ut rationem „ explicem qua tribui res ac digeri in certas classes possint, partesque informem, qui- „ bus justum corpus unius cujusdam sive artis sive scientiæ efficiatur. Hanc vero ratio- „ nem sufficiunt libri ipsi Ecclesiæ Romanæ usu recepti atque approbati, quibus ritus „ omnes sive cæremoniæ continentur. Ac sane lætandum esse video, quod post vindi- „ catam a sanctissimo Tridentino Concilio rituum nostrorum sanctitatem, in eo maxi- „ me versata sit Decessorum tuorum cura; ut plurimos qui antea ferebantur cæremo- „ niales libros ad paucissimos contraheret, eosque, adhibitis doctissimis prudentissi- „ misque viris, recenseret atque emendaret. Fuisse olim Ecclesiasticos, quos dicunt, „ libros sane multos, veteres Scriptores qui eorum meminerunt, declarant. Quamvis „ enim Dominicus Georgius ex intimis Sanctitatis Tuæ Sacellanis de libris agens Li- „ turgicis Romanæ Ecclesiæ *dissert. 2. tom. 2. de Liturg. R. P.* hos libros omnes libro „ Euangeliorum, Lectionario, libro Sacramentorum, atque Antiphonario, quatuor his, „ definiat; qua significatione Liturgicos hic appellamus, idest quorum in functionibus „ sacris omnibus aliquis usus esset Latinarum saltem Ecclesiarum, constat sane fuisse „ plures. Quamobrem vir summus Cardinalis Bona *Divin. psalmod. cap.18. §. 20.* re- „ censet Psalterium, Lectionarium, Collectaneum, Antiphonale, Hymnarium, Mar- „ tyrologium, Rituale, Cæremoniale, Sacerdotale, Pontificale, Missale, Graduale, „ Diurnum, Breviarium. Nec vero fuit vir ille doctus plus æquo liberalior. In Ahy- „ tonis Episcopi Basileensis Capitulari (*tom. 4. collect. Hard. col.* 1241. *num. 6.*) nomi- „ nantur, *Sacramentarium, Lectionarium, Antiphonarium, Baptisterium, Computus,* „ *Canon Pœnitentialis, Psalterium, Homiliæ per circulum anni*. In polyptico S. Remi- „ gii Remensis (*ap. Baluz. in not. ad capitular. tom. 2. col.* 1159.) *Missale, Capitulare* „ *Euangeliorum de circulo anni, liber de computo, de ordine Baptismi, Martyrologium,* „ *Pœnitentiale, Passionale, Canonum volumen, Homiliæ quadraginta S. Gregorii*. Bur- „ chardus *lib. 19. decret. cap.8.* habet *Psalterium, Lectionarium cum Euangeliis, Sacra-* „ *mentorum librum, Baptisterium, Computum cum cyclo, cum commendationibus anima-* „ *rum, Martyrologium, Homilias per circulum anni*. Ecclesiastici libri qui in antiquis „ constitutionibus ordinis Vallis-Caulium (*tom. 4. Anecdot. Martene col.*1653.) singu- „ lis monachis tribuuntur hi sunt *Missale, Epistolare, Textus, Collectarium, Graduale,* „ *Antiphonarium, Hymnarium, Psalterium, Lectionarium, Kalendarium*. Enumerant „ certe singuli distinctorum librorum nomina: atqui alia tamen reperiuntur quæ a „ præcedentibus non distinxerim *Officiale, Responsale, Benedictionales libri, libri Cursi-*

„ *narii*, *Ordines*, *Apostolus*, *Comes*. Addendus tamen *liber Diurnus Romanorum Pontificum*, in quo præter formulas scribendi quibus sexto septimoque & octavo sæculo ac nono summi Pontifices uti solerent, ritus etiam in eorum Ordinatione ac Consecratione adhiberi soliti continentur. Atque optandum sane esset ut quemadmodum de Ecclesiasticis Græcorum libris eruditissimam dissertationem scripsit Leo Allatius, cui veluti supplementum aliam adjecit Guillelmus Cave, ita etiam veteres Latinorum Ecclesiastici libri laudatorem aliquem narratoremque nanciscerentur.

„ Qui nunc feruntur Liturgici libri, quibus Ecclesia Romana utitur, sunt in promptu omnibus. Præter Missale & Breviarium, quorum antiquus est usus ac nomen: nam primi etiam in Capitulari Caroli Magni (*tom. 1. Baluz. col.* 724.) mentio fit; alterum, etsi Cursus nomine designatum monet Mabillonius *init. disquisit. de curs. Gallic.*, tamen ita quoque nominatum tradit Paschasius Quesnellus, cum initio solas rubricas sive ordinem Officiorum contineret: præter, inquam, Missale, & Breviarium tres proponendi videntur Liturgico Magistro Rituale, Cæremoniale, Pontificale. *Rituale* successit in *Sacerdotalis* locum quod Rituale erat quoddam copiosius, ut Macri tradunt: longitudine tamen fuit, atque ipsa copia varium, ut ex ejus editionibus constat. In Veneta anni 1555. legitur, illud collegisse summis laboribus & vigiliis atque elaborasse Albertum Castellanum Venetum Ord. Præd. cujus Pontificalis recensionem ann. 1497. commemorat Echard; hanc vero præterivit, & male Miræum putavit suæ nomine nostram hanc designasse. In catalogo Bibliothecæ Tellerianæ recensetur *liber Sacerdotalis collectus et Leonis* X. *auctoritate approbatus*. Rituale igitur primo loco collocavi, utpote ex reliquis Cæremonialibus libris communiorem pluribus, quod Paulus V. anno 1614. die 17. Junii *Ritualis Romani* nomine proposuit Apostolicis litteris; *ut uno volumine* quemadmodum ipse ait, *comprehensi sacri et sinceri Ecclesiæ Catholicæ ritus, qui in Sacramentorum administratione aliisque Ecclesiasticis functionibus servari debent ab iis qui curam animarum gerunt, Apostolicæ Sedis auctoritate prodirent, ad cujus voluminis præscriptum in tanta Ritualium multitudine sua illi ministeria, tamquam ad publicam et obsignatam normam, peragerent, unoque ac fideli ductu inoffenso pede ambularent cum consensu*. Hac quidem libri hujus commendatione reliquos similes abrogasse Romanus Pontifex non videtur: quare post illum editum prodierunt in usum alii aliarum Ecclesiarum ut *Processionale* & *Pastorale* pro Ecclesia Mechliniensi, *Rituale Argentinense*, aliique vel his, vel similibus Ordinum, Agendorum, Cæremonialium nominibus. Hujus tamen Pauli V. Ritualis Liturgicæ scholæ, cui Romanæ Ecclesiæ ritus attendendi præcipue sunt, habenda est ratio, quod solum nunc est & dici vere potest *Rituale Romanum*: etsi aliud nomine hoc paginæ primæ præfixo edi cœptum sub Paulo V. quod ipse Paulus in litteris Apostolicis citatis laudat, narratque in suo conficiendo a se consultum, Julii Antonii Cardinalis Sanctorii. In ejus exemplo, quod in Collegio Romano extat, inveni scriptum manu Cardinalis Bellarmini, ad cujus etiam bibliothecam pertinebat: *Hic liber confectus est a Cardinali S. Severinæ longo tempore et maximo labore. Et siquidem sub nomine prædicti Cardinalis fuisset impressus dempto illo verbo* Romani *potuisset libere communicari cum omnibus: sed non placuit iis ad quos pertinebat, ut cum nomine* Romani *publicaretur, et non placuit heredi Cardinalis, ut sine nomine* Romani *exiret: ea causa est, cur hic liber lucem non aspiciat, et imperfectus ac mutilus extet in privatis bibliothecis*. Mutilus est in fine, ut alibi scriptum reperi, quod aliquas Benedictiones contineret quæ in usu non sunt. Suppletum est tamen quod deerat, typisque editum a *De Rubeis*, cum facultatem hanc impetrasset Cl. Vignolius & Fontaninius a Benedicto XIII. edita est etiam libri inscriptio ejusque fronti præfixa *Rituale Sacramentorum Romanum Gregorii Papæ XIII. Pont. Max. jussu editum. Romæ* 1584. Hujus Ritualis exemplum vidi in privata bibliotheca Quirinali S. T. in

„ quo

Digitized by Google

„ quo recensebantur ii, qui in eo opere conficiendo operam navarant, quod est descri-
„ ptum ex alio item exemplo quod asservatur in Emi Cardinalis Passionei litteratis-
„ simi Principis & litterarum litteratorumque hominum amantissimi instructissima bi-
„ bliotheca: in utroque ergo legitur: *Rituale Julii Antonii Sanctorii Casertani S.R.E.*
„ *Episcopi Cardinalis Praenestini S. Severinae nuncupati; adhibitis ad hoc opus doctissi-*
„ *mis, & praestantissimis viris, & rerum Ecclesiasticarum peritissimis Episcopo Au-*
„ *domarensi, VVilhelmo Lindano Ruremundensi Episcopo, Caesare Spetiano Novariensi*
„ *& postea Cremonensi Episcopo, P. Joanne Polanco Jesuita, P. Roberto Bellarmino*
„ *qui postea fuit Cardinalis, Curtio Franco Canonico S. Petri in Urbe, Marcello Fran-*
„ *colino, Federico Metio qui postea fuit Termularum Episcopus, P. Benedicto Justiniano*
„ *Jesuita Rectore sacrae Paenitentiariae, Francisco Penia Romanae Rotae Auditore, Ludo-*
„ *vico Creil Sorbonae Parisiensis Syndico, & Marcello Majorano Episcopo Acerrarum*. Edi-
„ tus est hic liber in quarta magni folii forma, quam dicunt quartum magnum:
„ licet Meratus editum dicat in folio anno 1634. Alterum rituum Ecclesiasticorum
„ librum dixi *Pontificale*; quod nimirum Clemens VIII. anno 1596. die 20. Fe-
„ bruarii Constitutione *Ex quo* abrogatis aliis edidit, postquam ab eruditis vi-
„ ris atque in sacris caeremoniis exercitatis emendandum dedisset, testatus post-
„ ea; *nihil ab antiquis Pontificalium codicibus, qui tum in clarioribus Urbis ec-*
„ *clesiis, tum in Vaticana bibliotheca atque aliis insignibus locis asservabantur alie-*
„ *num aut discrepans irrepsisse*. Post Clementem VIII. Urbanus VIII. Pontificale re-
„ censuit an. 1644. cum *plurimi errores denuo in Pontificale typographorum inscitia seu*
„ *incuria, aliave de causa irrepsissent*, ut dicitur in ejus Constitutione *Quamvis alias*
„ Pontificali eidem praefixa: quod iterum editum est sub Benedicto XIII.; mandatu m
„ tamen ut nihil immutaretur. Ex eo ritus Confirmandi, una eum ritu parvulos
„ baptizandi vulgatus Romae ann. 1725. in cujus libelli fine legitur: *Romae de*
„ *speciali mandato SS. D. N. Benedicti XIII.* Licet verò in sacris ritibus peragen-
„ dis alio ab hoc Pontificali libro uti, Constitutione Clementis non liceat; mini-
„ me tamen interdictum, immo utile Magistro puto, in aliis etiam antiquioribus
„ cognoscendis operam aliquam collocare: poterit enim singularum aetatum, vel
„ etiam Ecclesiarum disciplinam ritusque cognoscere. Atque hanc quidem fuisse
„ causam cur Innocentius VIII. Augustino Patricio libri hujus, in quo antea Guillelmi
„ Durandi Episcopi Mimatensis labor versatus fuerat, emendationem commiserit, Patri-
„ cius ipse in praefatione antiquissimae editionis Romanae anni 1485. narrat; quod nimi-
„ rum ille non tam universalis Ecclesiae quam Mimatensis suae rationem habendam duxis-
„ set. In aliis postea editionibus, quibus Burchardus, quem sibi socium in recensione illa
„ Patricius adsciverat, Jacobus de Luciis, Albertus Castellanus, aliique manus admove-
„ runt, alia vel addita vel omissa vel ordine commutata, prout illarum caeremoniarum
„ usus tempore invaluerat, aut fuerat aliquo sive decreto sive consuetudine ipsa abroga-
„ tus: quod ex *scrutinio Episcoporum serotino* quod appellatur & *Pontificalibus Benedi-*
„ *ctionibus* atque hujusmodi aliis quibusdam intelligere licet. *Caeremoniale*, quem ter-
„ tium dedi rituum Magistro librum cognoscendum versandumque, intellexi praecipue
„ Episcoporum, quod ad omnes Episcopali dignitate initiatos pertinet; quodque a tri-
„ bus Pontificibus recognitum editumque est a Clemente VIII. Constitutione *Cum no-*
„ *vissime* die 14. Julii 1600., ab Innocentio X. Constitutione *Quamquam alias* die 30.
„ Julii 1650., a Benedicto XIII. Constitutione *Licet alias* die 7. Martii 1727. Sed quòd
„ expressum id totum est (quemadmodum nuper etiam in praeloquio suo ad illud adno-
„ tavit Joseph Catalanus) a Paridis Crassi Bononiensis olim Apostolicarum caeremo-
„ niarum Magistri ac Episcopi Pisaurensis libris *de caeremoniis Cardinalium*, necnon e
„ Romani ipsius Pontificis sive Pontificiae Cappellae Caerimoniali; haec quoque cogno-
„ scenda sunt, Praeceptori nostro; atque alterum praecipue, quo ritus omnes explican-
„ tur

„ tur qui ad Romani Pontificis personam spectant. Ac sane habenda gratia est Christo-„ phoro illi Marcello electo Corcyrensi Episcopo, quod primus anno 1516. Venetiis de „ his ritibus librum ediderit Leoni X. dedicatum inscriptumque hoc titulo: *Rituum Ec-„ clesiasticorum sive sacrarum Cærimoniarum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ libri tres non ante „ impressi*, quem librum titulo paulisper inverso impressum vidi in folio Romæ an. 1560.; „ in octavo Coloniæ Agrippinæ ann. 1557. & ann. 1572; in quarto Venetiis an. 1582. „ utcumque primam illam editionem ægre adeo tulerit, quem supra nominavi, Paris „ de Crassis; quasi mysteria enuntiaverit, quibus enuntiatis majestas & dignitas Ro-„ mani Pontificis minueretur. Sed tota Paridis querela & Marcelli accusatio, quam „ in Museo Italico Mabillonius recitat, nihil continet adeo atrox ac temerarium, ut „ non multum illi, ac plus fortasse quam Paridi ipsi, debeamus. Quamquam totum illud „ Augustino Patricio debere nos vult Paris; quasi ab illo opus hoc Marcellus compi-„ larit, ediderítque falso nomine suo, interpolatum tamen corruptumque multis in locis. „ Utcumque sit, Cæremonialium librorum supellectili ille continetur; adsciscendique „ præterea in eam sunt cùm Paridis ipsius liber cæremoniarum qui extat apud Marte-„ ne *de antiqu. discipl. in Divin. Offic.* tum Ordines Romani quos Mabillonius præ cete-„ ris diligentius collegit: sunt enim omnes Romani Pontificis libri Cæremoniales; non „ is solum qui inscriptus hoc nomine inter eos reperitur Gregorii X. Est præterea „ quod his adjiciamus Cæremoniale Gregorii XV. jussu editum pro Romani ipsius Pon-„ tificis electione.

„ Quos hactenus numeravi libri, nec vero non in omnium versantur mani-„ bus, in partes suas ac veluti membra digerunt hanc disciplinam. Quemadmodum „ enim in Jurisprudentia sive Civili sive Canonica fit, ut per titulos, & leges sive capita „ decretorum discurrentes jus universum explicemus; idem præstare possumus, hoc „ servato librorum ac partium illorum ordine, ut de ritibus ac cæremoniis omnibus „ disseramus. Titulorum enim vices implere possunt sive capita sive rubricæ, quas di-„ cunt, sive partes illæ in quas sunt ordine distributi. Nam quamdam distributionem „ rerum in iis digerendis Majores nostri diligenter spectarunt; ut vel ex Pontificali „ constat: & initio sui Augustinus Patricius hanc repræsentavit, adjecta longa titulo-„ rum tabula, cui præfixa erat hæc inscriptio: *Pontificalis Ordinis liber incipit, in quo „ ea tantum ordinata sunt, quæ ad officium Pontificis pertinent; qui tres in se partes con-„ tinet: in quarum prima de Benedictionibus, Ordinationibus, & Consecrationibus perso-„ narum; in secunda de Consecrationibus et Benedictionibus rerum; in tertia vero de qui-„ busdam Sacramentis et Ecclesiasticis Officiis agitur.* Brevis itaque præceptio est; si ita „ hanc facultatem tractandam explicandamque dicamus, quemadmodum Canonicum „ sive Civile jus a Doctoribus atque earum facultatum Magistris tractatur. Habent „ enim inter se non exiguam cognationem atque affinitatem: est illud vivendi sive cum „ hominibus agendi lex; hoc fundendi Cælestibus preces, sive cum Deo agendi. Sunt „ ibi dogmata, a quibus discedere non licet, libris & juris textu, ut ajunt, expressa: „ hi quoque libri sunt auctoritate Pontificum commendati, quibus conformare cæremo-„ nias nostras debemus: qui quidem tantum etiam auctoritatis obtinent, ut secundum „ illos judicari etiam in foro sancitum sit. Itaque librum Pontificalem allegari posse etiam „ antequam a Clemente VIII. corrigeretur litterisque Apostolicis datis confirmaretur „ Joannes Andreas *cap. degradatio: de pœnis in 6.* docuit; allegatur etiam *in Clem. unic.* „ *de jurejur.* post confirmationem habere vim legis, nec licere ab eo recedere tradit „ Fagnanus *in cap. Presbyter: de Sacram. non iterand. num.* 41. & Cæremoniale vim ha-„ bere legis Cardinalis de Luca *de jurisd. disc.* 31. *n.* 5. Ursaya *tom.* 5. *part.* 2. *discept.* 13. „ *§.* 1. *num.* 25. *et tom.* 9. *part.* 1. *discept.* 27. *num.* 6. aliique Juris interpretes tradi-„ derunt. Denique habet hæc quoque rituum sacrorum facultas Glossatores quos con-„ sulamus sive Doctores suos; qui quidem ut singuli recenseantur, vix postulari ab

„ otioso

Digitized by Google

„ otioso potest. Quam multi enim in Missale & Breviarium scripserunt; ut licet diversis „ titulis libros suos discriminare voluisse videantur, vel diversum sibi finem munusque „ præfinire, multitudine tamen, in idem sive argumentum sive inscriptionem inciderent. „ Itaque de Missæ Mysteriis libros inscriptos legimus Innocentii III., Michaelis Sydo- „ niensis, Francisci Titelmanni, Lactantii Radfoldi, Angeli Conti, Joannis Superantii: „ de Missæ officio Joannis Brunesumsch, Henrici Dissen, Mutii Capucini. De Missæ ex- „ positione Nicolai Cabasilæ, Joannis Baptistæ Monachi Cassinatis, Joannis Serrani, „ Jo: Clictovei. Cæremonias illius se tradere professi M. Antonius Ghenare, Capponus „ a Porrecta, Melchior Huelamus, Nicolaus Aurificus, Petrus Lopez, Jo:Alcocer, Pom- „ peus Sarnellus. In rubricas Missalis scripsere Paulus Quarti, Henricus Pisart, Valle- „ montius: Ritus privatæ Missæ exposuere Philippus Angeli, Jacobus Cardin. Cantel- „ mus, Constantinus Hagerer, Splendianus Pennazzius, Pytonillus, Certani. Caven- „ dorum in Missæ sacrificio monitores se præbuerunt Stephanus Martinus, Petrus Mat- „ thæus de Rubeis, Alexander Sperellus, Jo: Paulus Montius, Hieronymus Fransonus. „ Quæstionum dubiorumque quæ occurrerent judices Joannes de Lapide, Jacobus Jun- „ terbech, Lucas Cerracchinius, del Teraize, Michael Timothæus; cujus postremi ad- „ mirari licet ingenii fœcunditatem qui sexcentas quæstiones excogitare potuerit in „ Missam, uti trecentas in Officium: de quo Officio sive de horis Canonicis scripto- „ res passim nominantur Joannes Beleth, Tobias Lohner, Joannes Andreas Massei, „ M. Franciscus Samarinus, Schultingius qui omnes de Missa etiam scripsere, præ- „ cipuè vero Edmundus Martene *de Divin. Offic.*: præterea Petrus Persicus, Ber- „ nardinus de Sandoval, Henricus Pisart, Benedictus Herbestus, Alphonsus de Me- „ drano, Bruno Neusser, Franciscus M. Maggius, Marcellus Francolinus, Ludo- „ vicus Thomasinus, Joannes Grancolas. Nec sane pauciores in cæremoniis expli- „ candis versati sunt, quæ vel in Rituali, vel in Pontificali & Cæremoniali con- „ tinentur. Non enim ii soli, qui libros hos sibi universos explicandos proposuere, „ Præceptori sacrorum rituum, Doctorum sive Interpretum numero habendi; inter „ quos perpetuis nuper commentariis Cæremoniale & Pontificale illustrare conatus est „ Joseph Catalanus, & Rituale Romanum non ita pridem Hieronymus Baruffaldus: sed „ qui unum aliquem ritum fecere suarum lucubrationum argumentum, hi legendi ver- „ sandique multo magis: video enim fere accidere, ut doctiores ab eis qui singularium „ rerum doctores extitere, quam ab illis qui omnes complexi sunt, discedamus.

„ Vereor ne dum parere S. T. conor, non commissi modo mihi muneris sed mo- „ destiæ ac reverentiæ fines prætergrediar. Sed me nescio quomodo juvandi ceteros „ (quod fortasse non possum) desiderium, studiumque hanc scientiam amplificandi lo- „ quaciorem fecit, animosque fecerunt clementissimæ litteræ tuæ. Itaque non tempe- „ rabo mihi antea quam explicatiorem adhuc modum proposuero, quo tradi in scholis „ rituum sacrorum scientia possit; de quo sedulo cogitanti multi occurrebant animo; „ ac primùm qui Institutionem Jurisprudentiæ sive Civilis sive Canonicæ rationem imi- „ taretur, revocaretque omnia ad *Res*, *Personas*, *Judicia*. Deinde in mentem venie- „ bat similis huic modus, qui partes quatuor constituens, res omnes his quasi „ membris comprehendebat, I. *De Ecclesiis*. II. *De Divinis Officiis*. III. *De Sacra-* „ *mentis, Sacramentalibus, & Benedictionibus*. IV. *De Ecclesiasticis Judiciis*. Quam „ divisionem, quoniam commode complecti res omnes videtur; & modos plures, ut „ pro cujusque arbitrio eligendi potestas sit, proponere placet, explicatius hic trademus.

I. De Ecclesiis. *De Ecclesiarum partibus, ornamentis, dedicatione, reconciliatione. De Ecclesiarum Præsulibus eorumque Ministris; atque illorum electione, muneribus juxta veterem novamque Ecclesiæ disciplinam: quo loco agetur de Romano Pontifice ejusque electione & consecratione; de Episcopis Cardinalibus; de Cardinalibus Presbyteris; de Cardinalibus Diaconis; de Episcopis; de Presbyteris &c.*

II. De

II. De Divinis Officiis. *De varia Ecclesiæ Occidentalis Liturgia tum orthodoxa tum heterodoxa, de ejus Auctoribus, & qua lingua conscripta sit, & modo quo peragatur. Item de Occidentalis Ecclesiæ Liturgia. De Missæ celebratione. De apparatu Missæ. De rubricis libri Missalis. De defectibus in celebratione Missæ. De partibus Missæ. De Missa Romani Pontificis. De Missa Cardinalis Legati. De Missa Cardinalis in sua Diœcesi vel Ecclesia. De Missa solemni Cardinalis coram Romano Pontifice. De Missa Episcopi coram Romano Pontifice. De Missa privata coram Romano Pontifice. De Missa solemni coram Cardinali Episcopo, vel Legato, vel in sua Ecclesia Titulari. De Missa privata coram suo Episcopo, vel Legato, vel in sua Ecclesia Titulari, aut Diaconali. De Missa Canonicorum.*

De Psalmodia. *De libris ad Psalmodiam spectantibus. De cantu Ecclesiastico. De antiquo ac novo usu psallendi in Ecclesia Occidentali; item in Orientali. De partibus Psalmodiæ. De rubricis circa regulas Psalmodiæ.*

De festis diebus per anni circulum. *De festorum celebratione & translatione. De veteri ac nova disciplina in peculiaribus Ecclesiæ solemnitatibus & diebus. De regulis seu rubricis ad dies festos spectantibus.*

III. De Sacramentis, Sacramentalibus, et Benedictionibus. *De ritibus in Baptismo in Ecclesia Occidentali. De antiquis & novis ritibus Baptismi. De Baptismo collato a Romano Pontifice. De Baptismo collato ab Episcopo Cardinali, seu Legato. De Baptismo collato a Cardinali non Episcopo nec Legato: De Baptismo collato ab Episcopo: De Baptismo collato a Presbytero: De ritibus Baptismi in Ecclesia Orientali.*

De Confirmatione. *De ritibus Confirmationis tum veteribus, tum nostro ævo adhibitis. De Confirmatione per Romanum Pontificem, & Cardinalem Episcopum, tum Legatum & Episcopum. De Confirmatione apud Orientales.*

De Sacra Eucharistia. *De Eucharistiæ adoratione, asservatione, expositione tum in Ecclesia Occidentali, tum in Orientali.*

De Pœnitentia. *De Sacramento Pœnitentiæ, ejusque antiquitate, & ritibus in utraque Ecclesia: De Pœnitentia & absolutione publica: De Canonibus pœnitentialibus: De Jubilæis & Indulgentiis earumque ritibus atque institutione.*

De extrema Unctione. *De ritibus & cæremoniis in extrema Unctione adhibitis in utraque Ecclesia: De ritibus servandis in Christifidelium agone; De sacro Viatico ministrando summo Pontifici, Cardinalibus, Episcopis, Presbyteris, Fidelibus: De Sepulcris & cura defunctorum tum veteribus sæculis, tum nostro: De exequiis & funere Romani Pontificis, S. R. E. Cardinalium, Episcoporum, Regum ac Principum, Presbyterorum, Fidelium omnium.*

De Ordine. *De Ordinationibus Presbyteri, Diaconi, Subdiaconi, inferiorum Clericorum.*

De Matrimonio. *De Matrimonii ritibus & cæremoniis apud Latinos, & apud Orientales.*

De Benedictionibus. *De Romano Pontifici reservatis; Benedictione Agnorum, Ensis; Pilei, Rosæ aureæ &c.: De Benedictionibus Cardinalium Legatorum, tum Cardinalium Episcoporum, Presbyterorum, & Diaconorum in suis Ecclesiis: De Benedictionibus Episcoporum: De Benedictionibus Presbyterorum*, quas Benedictiones collocare etiam licet diebus suis per anni circulum. *De solemnibus Litaniis, & Supplicationibus.*

IV. De Judiciis. *De Sanctorum Canonizatione ejusque ritibus; De cæremoniis ac ritibus Beatificationis Servorum Dei; De Conciliis Papa præsente, & absente &c.*

„ Visum tamen mihi est ad brevitatem aptius atque ad juvandam discipulorum me-
„ moriam rem ita instituere, ut librorum, quos dixi, a Romana Ecclesia probatorum
„ ratio habeatur; sed partitio omnis sumatur a personis ad quas hi ritus spectant. Atque
„ hæ videntur esse præcipue tres; Romani nimirum Pontificis, reliquorum Episco-

„ po-

„ porum, Presbyterorum, aliorumque inferiorum Ministrorum. Hinc ergo tres mihi „ suboriuntur hujus disciplinæ partes; quarum prima agit de ritibus ad Romanum „ Pontificem pertinentibus; altera de cæremoniis, in quibus celebrandis partes sunt „ Episcoporum; denique tertia de ritibus, quos servare Presbyteri ac Ministri inferiores debent.

„ Ritus ad Romani Pontificis personam spectantes continentur, ut diximus, „ Christophori Marcelli Cæremoniali, Cæremoniali Gregorii XV. cujus epitomes „ est quædam a Francisco Incoli elaborata; quibus adjungendæ Romanorum Pontificum Constitutiones deinceps editæ; ut Urbani VIII. *Ad Romani Pontificis*, „ & Clementis XII. *Apostolatus officium*. Agendum enim primo de Cæremoniis in „ electione Romani Pontificis usurpari solitis, in ejus ordinatione, consecratione, „ coronatione: de conclavi, de Cardinalium in id ingressu, de exequiis Pontificis demortui: in quam rem multa Passerinius *de election.* Lavorinus *variar. lucubrat. de* „ *elect. canonic. tit.* 4. Menardus *not.*778. *in Sacrament. S. Gregorii* Thomasinus *vet. di-* „ *scipl. part.*2. *lib.*2. Mabillonius *in commentar. ad Ord. Roman. cap.* 17. Martene *veter.* „ *rit. part.* 2. *lib.* 1. *cap.* 8. *art.*11. Plettenbergius *in notit.* &c. De coronatione Romani „ Pontificis libellum edidit Joseph Stephanus Valentinus, qui etiam *de levatione seu* „ *portatione Roman. Pontif. & de osculatione pedum*, M. Antonius Mazaronus *de tribus* „ *coronis & de osculo pedum*. De quo postremo argumento Saussayus *in append. ad pa-* „ *nopl. Episcopor.* De Romani Pontificis nomenclatura Angelus Rocca; de quo & „ Sirmondus *ad Ennodium*, Thomasinus *veter. discipl. &c.* Idem Rocca *de tiara Pontificia*, Joseph Suaresius *de crocea veste Card. in conclavi*.

„ Secundo huc ritus pertinent adhiberi soliti in Beatificatione & Canonizatione „ Sanctorum, de quibus agit laudatum Cæremoniale & Scriptores, qui vel Canonizationis argumentum tractarunt ut Malvetius, Castellinus, Scacchus, Castellanus, „ Matta, Rocca, Contelorius, Matthæuccius, Agnellus Onoratus &c. vel qui Acta habitarum Canonizationum exhibuerunt Penia, Galesinius, Chiapponus &c.

„ Tertio hanc partem de Cæremoniis Romani Pontificis faciunt, quæ ad ejus Consilium spectant; ritus nempe creationis Cardinalium, Consistorii, & Congregationum, Convivii solemnis Romani Pontificis cum Cardinalibus &c. de quibus Hieronymus Manfredus & Hieronymus Platus *de Cardinal.* Panvinius *de Episcop. Titul.* „ *et Diacon. Cardinal.* Jacobus Cohellius *notitia Cardinalatus*, Card. Brancatius *de privileg. Card. in propr. Capp.*, *de optione sex Episcopat.*, *de pallion. Card.*, *de Benedict.* „ *Diaconal.* Card. Palæotus *de consultationib. sacri Consistor.* Casalius *de veter. Christ.* „ *ritib.* Cardinalis de Luca *relat. Cur. Rom.* Alemannus *de pariet. Lateranens. &c.* De „ Aulicis Romani Pontificis, Bonanni *Hierarch. Ecclesiast.* Ludovicus Cresollius *in Mystagog.* De Magistris sacri palatii Apostolici P. Fontana Ord. Præd. De Apostolici sacrarii Præfectis Angelus Rocca. Horum cognitio, ut etiam ceterorum qui de Romanorum Præsulum Collegiis sive Ordinibus scripsere, Ecclesiasticorum rituum Magistrum nonnihil juvabit. Itaque non negligendi Fatinellus de Fatinellis *de Collegio* „ *Referendariorum Votantium signaturæ justitiæ*; Joannes Ciampinus *de Abbreviatorum de Parco Majori dignitate & privilegiis*, item *de S.R.E. Vicecancellario*; Hieronymus Faber & Hieronymus Andreuccius *de Protonotariis Apostolicis*; Dominicus „ Berninus *de sacræ Romanæ Rotæ Auditoribus*; Joseph Hortensius, & Jacobus Gregorius de Rubeis, necnon Carolus Cartharius *de sacri Consistorii Advocatis &c.* De „ Ministris qui summo Pontifici inter solemnia Sacrorum assistebant fuse Dominicus „ Georgius *tom.* 2. *dissert.* 1. *Liturg. Rom. Pont.*

„ Subjici his quarto possunt Benedictiones quas impertire vel ipse solet Romanus Pontifex; ut cereis imaginibus sacris, quas *agnos Dei* dicunt, rosæ aureæ, pileo, ensi &c. „ vel quas ex concessione ipsius alii largiuntur in sacra numismata, parvas icones sive si-

„ gna Christi Crucifixi &c. qui locus esse etiam videtur agendi de Jubilæo, præcipue de „ ritibus quibus Romæ singulis vigintiquinque annis celebratur. De his libri plurimi „ circumferuntur; ut *ritus aperiendi portam sanctam*: *Brevis enarratio rituum servatorum in aperiendo &c.* de quibus cæremoniis Rutilius Benzonius *lib. 4. de anno Jubilæi cap. 13.* Franciscus Maria Phœbeus, ceterique qui de Jubilæo scripserunt Navarrus, „ Fabrinus, Gratianus, Pasqualigo, Cyrillus Franchus, Angelus Rocca &c. Non „ omittendus liber Thomæ Mariæ Alfani Ord. Præd. inscriptus *Istoria degli anni santi dal di loro solenne cominciamento per insino a quello del regnante sommo Pontefice Benedetto XIII.* De rosæ aureæ benedictione Carolus Cartharius qui opuscula etiam aliorum collegit Innocentii III., Reginaldi Poli, Angeli Rocca, Guillelmi Durandi, „ Jo: Baptistæ Casalii, Pauli Mariæ Quarti &c. quibus jungendus præter Antonium „ Balthassarri Raynaudus *tom. 10. oper.* ubi etiam agit de gladii & pilei initiatione; „ quo de argumento scripta nuper est a S. T. eruditissima epistola. De cereis agnis „ quos vocant, Panvinius, cui corollaria quædam addidit Ioseph Maria Suaresius, „ Vincentius Bonardus, Raynaudus *tom. 10. oper.* Balthassarrius; & universim de „ hujusmodi Benedictionibus Paulus M. Quarti, Gretserus, Martene *lib. 2. veter. rit. cap. 9.* Mabillonius *in Ord. Rom.* Canonici etiam juris Interpres *in lib. 1. decret. tit. 24.*

„ Hactenus de ritibus qui ad Romani Pontificis personam spectant, in quibus non „ recensuimus qui in sacra Liturgia peraguntur, de quibus tomos tres edidit laudatus „ Dominicus Georgius, qui multas utiles sane huic sacrorum rituum Romani Pontificis tractationi dissertationes inseruit; multaque habet de sacra supellectili, de „ Crucis anteferendæ ritu (de quo etiam dissertationem edidit Augustinus Fivizanius) „ præterea de sacro ornatu Papæ vestibusque; de quarum aliquibus, violaceæ quæ „ sunt & nigræ, pridem anno 1724. dissertationem ediderat: disputat vero etiam de „ his Bonanni *in Hierarch. Ecclesiastica*. De his ergo locus hic agendi esse videtur, præcipue de Pallio, de quo, præter eumdem Georgium & juris Pontificii Interpretes, Nicolaus de Brailon, Christophorus Richter, Marcus Paulus Leo, Joannes Garnier, „ Theodoricus Ruinart, Balthassarrius, Præsul Franciscus Blanchinus *in notis ad vitam S. Leonis Papæ* I. &c. Sed de Romani Pontificis Liturgia is videtur esse commodior „ locus agendi, qui communis ceterorum Presbyterorum statuetur.

„ Sequitur Liturgici cursus altera pars de ritibus qui ad Episcopos attinent; „ quique omnes ferme in Pontificali, & Cæremoniali describuntur. Ac primo, qui in „ Sacramentorum administratione versantur quorum minister saltem ordinarius Episcopus est; Confirmationis dico, atque Ordinis: quibus addenda sacrorum oleorum „ benedictio. De his, præter Martene & Menardum & Mabillonium, Morinus *de Ordinat.*, Renaudotius *Liturg. Oriental.*, Lucas Holstenius *de ministro confirmat. De forma confirmat. ap. Græc.* Nicolaus Papadopoli *prænot. mystaq. resp. 1.* Leo Allatius *de ætat. & interstit. in collat. Ordin.* Grancolas *in Breviar. lib. 2. cap. 70.* Scacchus *sacror. elæochrism. myroth.* Stanislaus Socolovius *de consecrat. Episcop. &c.* Michael „ Amatus *de opobalsam.*

„ Huic succedit altera tractatio de Benedictionibus, seu Ordinationibus Abbatum, & Abbatissarum, Monachorum, Reclusorum, Canonicorum, Virginum, „ Viduarum, & Diaconissarum, Puerorum seu Puellarum sacrum habitum ita sumentium, ut nullo obstringantur Religioso voto. Præterea tractandum de Imperatorum, Regum, Principum, novi Militis, ac præcipue Ecclesiarum dedicatione, „ & reconciliatione, benedictione Altaris vel fixi vel portatilis, Cœmeterii, Campanarum &c. de quibus Theologi, Canonistæ, & Liturgici scriptores ita multi, ut „ deterrere potius quemvis copia, quam solicitare penuria possit. Nam si postremum „ hoc de Ecclesiarum & Altarium consecratione sumamus, fuse de ea Goar. *in Euchol.*

Digitized by Google

„ *log.* Martene *veter. rit. lib. 2. cap.* 13. Franciscus Galluzzi *de dedicat. Eccles.* Joannes Franciscus Cecconius & Marcellus Cavalerius *de eod. argum.* Brancatius *de consecrat. altar.* Gattico *de altar. portatil.* Orlandi *de veter. discipl. expiand. altar.* Mabillonius. *praef. in saec. III. Bened.* §. 67. *&c.* praeter Baronium *ad an.* 44. Bellarminum *lib.* 3. *de cult. SS. cap.* 5. Gretserum *de benedict.* Eusebii Caesariensis Commentatores *ad lib.* 4. *vit. Constant.* & Scholiastas Sidonii Apollinaris, ac Paulini. Atque hic locus esse videtur de sacrorum templorum forma atque altaribus disserendi, de quibus, praeter modo laudatos, Mabillonius *in commentar. ad Ord. R.* Leo Allatius *de templ. Graecor.* Du-Cangius *in descript. aedis Sophianae ad calcem Cinnami*, Sarnellus *antiqu. basilicograph.* Cl. Praesul Antonell. *de titul. quos S. Evarist. distr.* Jo. Baptista Thiers *de altaribus & choris ecclesiar.*, Berthaldus *de ara*, Valesius *de basilicis*, Launojus, & Jo. Ciampinus *de aedific. a Constantin. M. construct. & in veter. monum.* Praeterea qui de ecclesiis praesertim Romanis veteribus scripsere, Panvinius, Rasponus, de Angelis, Bonannus, Rondininius, Crescimbenius &c. Nec refugienda lectio de eo argumento Haereticorum, unde boni aliquid derivare in libros nostros possumus, vel ut eorum criminationes refutemus; ut Hospiniani *de templ.* Hildebrandi *de sacr. public. Eccl. primit.* Martini Schockii *exercit.* 16. *de encaeniis*, Molinaei *de altarib.*, Cavaei *primitiv. Christian.* Wheleri *de templ. primitiv. Christian.* Van-Dale *de consecrationib.* Blondelli *de Episcop. & Presbyt.* Bingham &c. praeter Magdeburgenses *centur.* 4. *cap.* 6. *&c.* De templorum apud veteres Christianos ornatu ac de diurno in eis cereorum usu Muratorius *dissert.* 16. *ad S. Paulinum*, Martinus de Roa *de die natal. sacr. & profan.* Joannes Tomeus Mornavitius &c.

„ Tertiò: cum de ritibus Episcoporum agitur, disserendum de iis, quae servantur adhibita judicii forma quadam, sive etiam in poenarum irrogatione & relaxatione: quare de excommunicatione, & reconciliatione Poenitentium, Haereticorum sive aliorum degradatione; atque etiam restitutione, probationibus, & testimoniis tractandum est; de quibus Morinus *de Poenitent.* & *in exercitat. Eccles.* Martene *veter. rit. lib.* 3. Sirmondus *hist. poenit. publ.* Petavius *de public. poenit.* & *in not. ad Epiphan. & Synesium* Goar. *in euchololg.* Albaspineus *in observat.* Dartis *canonic. discipl.* praeter Baronium, Bellarminum, Natalem Alexandrum, & Theologos. Ex Heterodoxis Hottingerus, Strauchius, Henichius, Bingham. De variis judiciibus, seu probationibus ad detegenda occulta seu dubia crimina Martene *veter. rit. lib* 3. *cap.* 7. Muratorius *tom.* 3. *antiquit. med. aevi dissert.* 48. De Formatis sive epistolis Ecclesiasticis, Priorius, Bencinus, Ferrarius; quorum postremus de ritu etiam sacrarum concionum Ecclesiae veteris librum edidit, qui ritus Episcoporum olim, ut ipse etiam docet, proprius erat..

„ Addere possumus quartam classem rituum adhibendorum in Synodis sive Dioecesanis sive Provincialibus & Nationalibus celebrandis; atque ob argumenti similitudinem etiam OEcumenicis. De his Turrecremata, Bellarminus, Thomasinus, Petrus de Marca, Martene, Marcus Mantuanus, Thomasius, Massobrius, Gavantus, Motta, Guerrerus, Lupus, Catalanus &c.

„ Post Episcopos locum sibi aliquem postulant Canonici quorum extant proprii ritus; ut videre licet in libro qui inscribitur *Caeremoniale Canonicorum*: nec vero tam multi sunt ut peculiaris quaedam tractatio illis tribuenda videatur; nisi malumus alteri adjungere hominum generi, cui ritus sunt multi proprii, nimirum Monachis. De his extat eruditum opus Edmundi Martene *de antiquis Monachorum ritibus*; ac praeter hunc illi, qui plenius agere de his velit, adeundus commentarius ejusdem in Regulam S. Benedicti; immo alii, cum Regulae ejusdem, tum aliarum omnium Regularum, quascumque Religiosae familiae habent, Commentatores. Sed haec uberius tractare rudimentorum conditionem, qualia hic fieri postulamus, excedere videtur;

 „ immo

„ immo hominis unius facultatem : adeo multa sunt, nec vero satis explicata, aut quæ „ comprehendi brevi oratione possint. Quam multorum labor versatus est in verbulo „ uno explicando atque *heminæ* mensura declaranda, quæ Regulæ S. Benedicti cap. 40. „ nominatur? Sed hoc ad ritus Ecclesiasticos fortasse non spectat: Verba tamen *Missæ* „ *& Communionis*, quæ ibidem habentur, Mabillonium satis exercuerunt. Videndum itaque Præceptori est, quod latius patere ad res omnes Tullius docuit; considerandumque *quatenus*. Ideo feci ejus laboris argumentum ritus & cæremonias „ Romanæ Ecclesiæ. Quamquam hos cancellos non ita circumdedi, ut liberius divagari „ aliquanto non possit, & Orientalium quoque Ecclesiarum ritus considerare, præsertim vero Græcæ; de quibus ritibus satis luculenter Habertus, Goarius, Arcudius, „ Allatius aliique, quos superius laudavi: in Occidentalibus tamen, præcipua vero, „ ut dixi, in Romana habitabit; ac duo sedulo cavebit. Primum, ne ritus omnes, „ quorum meminisse rerum Ecclesiasticarum Scriptores videbit, continuo Romanæ „ Ecclesiæ adscribat: possunt enim esse ita aliarum proprii, ut in eam nequaquam conveniant. Ut enim sui cuique regioni mores, sua laus est; *atque India nigrum fert* „ *ebenum, solis est thurea virga Sabæis*; idem de Ecclesiarum consuetudinibus sive cæremoniis dicendum est: ac male profecto faceret, qui Ambrosianæ Liturgiæ Scriptorem aliquem ad Romanæ Scriptores revincendos (quod tamen viris ceteroquin doctis „ aliquando excidit) adducerent. Quamobrem Scriptoris genus, patria, conditio, „ finis (si fieri potest) quem sibi in scribendo proposuit, aut cujus usui elaboraverit, „ investigandus est. Alterum; ut ætas Auctorum qua floruerunt adnotetur: fidem „ enim faciunt temporum suorum. At multæ in Ecclesiasticis cæremoniis, ut in disciplina universa, commutationes fiunt. Has, saltem celebriores, recensere; ad „ Scriptores, qui adversari aliis videntur, conciliandos animadvertere; causas, quæ „ lucem vel ab historia mutuantur, vel eidem afferunt, scrutari convenit. Sed redeundum est eo unde digressi sumus.

„ Restat tertia pars de cæremoniis quæ a Presbyteris, ceterisque sacris Ministris „ exercentur. Atque horum primam veluti classem constituunt cæremoniæ Missæ. „ Quam multi de his scribant superius innui, ut nihil necesse fit hic, vel illos denuo, vel „ alios nominare; nisi forte Petrum le Brun, Claudium Vert, Lazarum Bocquilot, „ Grancolas, Bona, Martene, Gavantum & Meratum, Bossuet, atque his antiquiores, non minus tamen quam ipsi celebres Joannem Stephanum Durantum, Gulielmum Durandum; qui ambo ceteros quoque ritus egregie explanarunt. Hi præ „ ceteris Magistro versandi sunt, qui singulos ritus illustrarunt. De Canone Missæ „ Gabriel Biel, Dominicus Georgius, & Franciscus Vanderveken: præterea extat „ *exegesis* ex pluribus Auctoribus collecta editaque Paris. 1548. De invocatione Spiritus „ sancti in Liturgiis Jo. Augustinus Orsi; de commemoratione Romani Pontificis Cl. „ Præsul Nicolaus Antonellus; Bonamicus Tydæus de formandis crucibus; Petrus „ Allix de trisagii origine; Innocentius Molinarus de Salutatione *Dominus Vobiscum* „ *& Pax vobis*, de qua item Angelus Rocca. De Symbolo ad Missas cantari solito Christianus Lupus, atque in alias partes alii; ut de Missis Votivis Henricus Gorichen; „ de modo celebrandi Missam coram proprio Episcopo Ludovicus Gherardi, & Horatius Christianus. Ritus peculiares in Liturgia Romani Pontificis exposuere laudatus Georgius, Mabillonius, extatque commentarius *de sacra summi Pontificis* „ *communione sacrosanctam Missam solemniter celebrantis* Angeli Rocca. Addamus his „ Josephum Catalanum *de codice S. Evangelii, atque servatis in ejus lectione, & usu* „ *vario ritibus*. Atque hic uberrimus sane campus in quem sacræ eruditionis industria „ excurrat ad disputandum de antiquissimis Liturgiis, de linguis quibus Missa celebratur, de tempore & loco, de sacris vasis vestibusque in celebratione sacrificii, quæ „ in sacris aliis functionibus adhiberi solent; de materia sacrificii, præcipue de pane „ azy-

„ azymo & fermentato, de veteribus oblationibus, de Fidelium Communione; de
„ Missis in Natali Christi, & pluralitate Missarum uno die; de peculiaribus ritibus
„ eam celebrandi Abbatum, Episcoporum, summi Pontificis; de cæremoniis in heb-
„ domada majori & certis aliis diebus, sive Ecclesiis usurpari solitis. Ex iis, qui anti-
„ quas Liturgias vel collegerunt vel explanaverunt nomen sibi famamque pepererunt
„ Cassander, Pamelius, Hittorpius, Mabillonius, de Sainstes, Schultingius, Re-
„ naudotius, Philippus Brenna, Thomas Bret, Petrus Cirvelus, Lindanus, Leo
„ Allatius, Grancolas, Joannes Pinius, Cardinalis Thomasius, Cajetanus Cennius,
„ Joseph Blanchinius, Angelus Maria Cardinalis Quirinus is, qui litteris natus,
„ nec sine litteris spirare posse videtur; votis etiam eruditorum omnium expetitur
„ collectio Codicum Sacramentorum S. R. E. Cl. Muratorii, quæ jam perventura est
„ in hominum manus. Legendi quoque Honoratus a S. Maria *lib. 5. animad. dissert. 3.*
„ Theophilus Raynaudus *de prima Missa* &c. De sacris vestibus, præter supra laudatos
„ Dominicum Georgium *lib. 1. & 2. de Liturg.* R. P. Honoratum *lib. 4. diss. 6.* Ba-
„ ronium, Bona, Thomasinum &c. Bartholus Bartholini *de pænul.*, Jo. Baptista
„ Donius *de utraque pænula*, Saussayus *panopl. Sacerdotal. & Episcop.* Didacus de
„ Castillo *de vestib. & ornatu Aaron.* Jacobus Boileau *de re vestiar. homin. sac.* Ca-
„ rolus Piazza *Iris sacr.* Jul. Cæsar Bulengerus, Solerius sive Raynaudus *de pileo*,
„ Thiers *de stola*, Gasto Chamillard *de corona tonsuræ, & habitu Clericorum*, Pel-
„ letterius *dissert. de error. Pictor.* Papebrochius *in propyl. in appendic. post Pascha-
„ lem II.*, Mabillonius *in præfat. ad sæc. I. Bened. §. 9. & in sæc. III. §. 1. & in
„ sæc. VI. §.* 4. Omitto Altaserram, aliosque *in Anastasium Bibliothecarium*, Goar. *in
„ euchol*og., Menardum *ad Sacram. S. Gregor.*, Bollandianos *tom. 1. Jun. pag.* 458.
„ Jo. Gasparem Krause *dissert. de colore sacro*. Longius necesse erit in hac rituum
„ sacrorum parte Magistro immorari, si attingere singula horum velit, de quibus
„ egregie præter hos, quos laudavimus, Vicecomes; & non personarum modo sed
„ altarium vestes atque ornamenta, qualia olim in usu fuerunt, explanare: quod o-
„ mnino prætereundum non videtur. De pane azymo sive fermentato Sirmondus, Ma-
„ billonius, Ciampinus, Macedo, Honoratus &c. De oblationibus ad altare Fran-
„ ciscus Berlendi, Vicecomes *vol. 2.* & Mabillonius *præf. in sæc. III. Bened. §. 6.* ubi
„ & de pecunia erogata pro Missis: de festis diebus Jo. Fronto, Petrus Castellanus,
„ Spinellus, Thomassinus, Baillettus, Thiers, Guyet. De cæremoniis certorum
„ dierum tractatum edidit Henricus Pisart, cui addendus Boschard *de dignitate feriæ*,
„ Angelus Rocca *de feria*, de Vignolis *de festo Natalis Domini* de quo argumento
„ Ittigius quoque hæreticus; Panvinius *de baptismo Paschali*, Franciscus Orlendus
„ *de duplici lavacro in Cœna Domini*. Præterea Auctores plurimi qui de lotione pe-
„ dum sive ut vocant *pedilavio* quæ vel ab Episcopis vel ab ipso Pontifice eo die fit, at-
„ que olim sabbato etiam ante Palmas fieri consuevit: qua de re etiam Mabillonius *in
„ Ord. Rom. §. 10.*, Menardus *not. 282. in Sacramentar. S. Gregor.*, Martene *de Divin.
„ Offic. cap. 22. §.* 8. Addantur his Horatius Christianus *praxis Pontificalis pro majo-
„ ri hebdomada*, aliique qui universim de eo argumento scripserunt. Petrus Morettus
„ Romæ anno 1732. librum edidit *de ritu variandi chorale indumentum in solemni-
„ tate Paschali*. Adde Suaresium & Battellum *de ritu annuæ ablutionis altaris Vatic.* Se-
„ bastianum Paulum *de ritu Ecclesiæ Neritinæ exorcizandi aquam in Epiphania*. Quam-
„ quam horum postremi peculiarium Ecclesiarum ritus explicant. Atque hoc curan-
„ dum Magistro præcipimus, ut quæ non omnibus conveniunt, sed singularum sive
„ ætatum, sive locorum sunt sedulo distinguat. Quod hic præcipue faciendum est, &
„ Liturgias diversarum Ecclesiarum secernet. In Occidente seu apud Latinos quatuor
„ Liturgias inter se diversas fuisse præ ceteris Mabillonius *lib. 1. de liturg. Gallic. cap. 2.*
„ narrat, Romanam, Ambrosianam seu Mediolanensem, Gallicanam, & Hispanicam
„ seu

Digitized by Google

„ seu Mozarabicam: In quarum singulis versari aliquantum Magistri cura debebit; neque Orientales omnino præterire quas Renaudotius alliique, quos supra retulimus explicarunt; Romanam vero præ ceteris edisseret atque adamabit. Hujus vero triplex ab eodem Mabillonio ordo seu status consideratur. Primus ab Ecclesiæ nascentis exordio ad Gelasium usque receptus; alter Gelasianus, qui auctorem seu amplificatorem habuit Gelasium Papam ejus nominis primum; tertius Gregorianus ita dictus a nomine Gregorii M. qui Gelasianum Ordinem aliquantum immutavit. Hunc Gregorianum Ordinem Pamelius, Menardus, aliique edidere; Gelasianum diu desideratum in lucem protulit Cardinalis Thomasius. Nullus hoc antiquior nisi forte a Matthia Flaccio Illyrico primum editus; sive quem Joseph Blanchinius vulgavit, appellavitque Leonianum ab Leone I. cui tribuendum existimavit.

„ Alteram classem partis hujus faciunt ritus in Divino Officio recitando adhibiti; de quibus etiam quam multi scripserint superius significavi. Atque hic Magistro auctor essem, ut qui peculiares ritus disceptationum suarum argumentum faciunt, hos quoque consulat. Sed interdum vereor, quod superius etiam admonui, ne tantum onus imponam Liturgico huic Præceptori ut ferendo non sit: adeo enim multi sunt qui de qualibet vel sacræ Liturgiæ vel Officii parte scripserunt, ut si legere eos omnes velit, magni temporis impendia facturus sit; ut si ex. caus., qui de hymnis Ecclesiasticis scripserunt, in manus sumere velit, occurret præter Cardinalem Bona, & qui in simili argumento versatus est Anacletus Siccus, *Elucidatorium Ecclesiasticum* Clictovei, Gregorii Valentiani *hymnodia*, *Brevis elucidatio in hymnos Ecclesiasticos* Michaelis Timothæi, Donati Marræ *enarrationes in hymnos*: *Explanatio in hymnos Ecclesiasticos* Pauli Palanterii, Nicodemi Grima *litteralis explanatio hymnorum sacrorum*, eadem Jo. Baptistæ Possevini, aliaque hujus generis: præterea extant qui & in tenuissima elaborarunt horum hymnorum parte ut Gabriel Felix, qui illustrandam suscepit rubricam illam hymni *Iste Confessor: si non est dies obitus &c.* Verum is formandus est Præceptor, qui cum magno animo sit, patiensque longi laboris; libare multos Scriptores noverit, paucis se tradere. Itaque, de Latinis ac Romanæ præsertim Ecclesiæ ritibus cum agitur, dabo vel ampliorem, quam vulgo fit, segetem lucubrationum; ut de antiqui Cursus sive Breviarii ordine, varietate, de Romani correctione atque auctoritate disceptet; de usu cantus in Ecclesia, & loco Officium recitandi, atque habitu recitantium, de signo adhibito ad Clericos sive Monachos sive Fideles reliquos convocandos; de nocturnis vigiliis, de assistentia Abbatis sive Episcopi in Choro, de Romani Pontificis in Cappella &c. De quibus Bona *Div. psalmod.*, Martene *discipl. in Offic.*, Grancolas *commentar. histor. in Brev. Rom.*, Eustachius a S. Ubaldo *de Dei benedict.* Emmanuel Cajetanus Sousa *de graviss. auct. Brev. Rom.* Mabillon. *de Curs. Gallic. & præf. in sæc. III. Bened. §. 6.* ubi de Organis Ecclesiasticis, de Choro; Franciscus M. Magius *de cantu a D. Ambrosio in Mediolanensem Ecclesiam inducto*, Eustachius a S. Ubaldo &c. Juvabit & recentiora quoque Breviaria inspicere; ut Romanum de Camera, celebrem Cardinalis Quignon, Lugdunense, Parisiense, Moguntinum &c. librosque in hanc rem editos; *Projet d' un nouveau Breviaire a Paris. 1720. De reformandis horis Canonicis consultatio &c.*

„ Hic quoque singulares Ecclesiarum ritus, non ignorasse proderit: extat Josephi Blanchini Cong. Oratorii liber Divinorum Officiorum antiquissimi Cursus Gothico-Hispani ad usum Ecclesiæ Tarraconensis, Joannis de Joanne liber editus Panormi an. 1736. *De Divinis Siculorum Officiis*; eruditissimum vero opus Antonii Bellotte inscriptum *Ritus Ecclesiæ Laudunensis*. Gabrielis Palæoti Cardinalis *Archiepiscopale Bononiense*. *Manuale baptisteriorum secundum usum Diœcesis Neapolitanæ*, *Venet.* 1562. *Rituale sive Ordinarium Ilerdensis Ecclesiæ*, *Ilerdæ* 1567. *Sacramentale Genuensis Ecclesiæ*; *Ecclesiæ Ferrariensis*. *Rituale Sacramentorum ad usum Mediolanensis Ecclesiæ*.

„ *fiæ. Ambrosianum*; *Rituale Parisiense. Aurelianense. Cathalaunense. Noviomen-* „ *se. Metense. Rituel de Bourges. de la Province de Rheims. de Poictiers. d'Au-* „ *xerre &c.*

„ Tertiam classem statuere possunt Cæremoniæ quibus Ecclesia utitur in admini- „ strandis Sacramentis Baptismi, Pœnitentiæ, Eucharistiæ, Extremæ Unctionis, Ma- „ trimonii. Hic ergo locus agendi de tempore, locoque hæc Sacramenta conferendi, ac „ de Ministro, de officio Catechistæ, de Catechumenis eorumque generibus atque „ exercitationibus, de nominis impositione, mutatione, ac præparatione ad Bapti- „ smum, de Scrutiniis, de Symboli traditione & redditione, atque hujus fidei for- „ mulæ varietate, de Baptismo infirmorum, mortuorum, energumenorum, & illo- „ rum de quibus dubitatur an sint baptizati, vel rite baptizati, de monstris, de patri- „ nis, de vestibus baptizati: de quibus Martene *lib. I. veter. discipl.*, Joseph Viceco- „ mes *observat. Eccles. volum.* I. Harduin. *de baptism. in vin. &c.* Ciampinus *explicat.* „ *duor. sarcophag.* Mabillonius *tom.* I. *musei Ital.* Launojus, & Jo. Nicolaus *de veter.* „ *us. bapt.* Jacobus Byllius *observ. sacr.* Raynaudus *tom. 9. de spirituali Paternit.* Sauf- „ sayus *de mystic. Gall. Scriptor.* Touttee, & Thomas Milles hæreticus *in S. Cyrillum* „ *Hierosol.* Menardus *in Sacrament.* Goar. *in euchol.* ex Heterodoxis Vossius, & Usse- „ rius *De Symbol.* Marquardus Gudius *de clinic. vet. Eccles.*, Jo. Dallæus *de cultib.* „ *religios. Latinor.* Gerardus Von Mastricht. *de susceptorib. infant.* Jo. Henricus Wed- „ derkampius *de baptisteriis*. Jo. Sartonius *Meletemat. hist. Eccles. dissert.* 7. Bevere- „ gius *in vindic. Canon.* Joannes Musæus *de ritib. primit. Eccl. Baptismal.* Sic & „ de Pœnitentiæ ritibus agendum, atque Eucharistiæ impartiendæ; de Communione „ quoque in ædibus privatis, de modo asservandi Eucharistiam, de ejus expositione „ de qua Christianus Lupus, Jo. Baptista Thiers, Hadrianus Zacharia; cui addi pot- „ est ritus ostensionis sacrarum Reliquiarum sive etiam translationis; de quo Ferran- „ dus, Petrus Alloix, Petrus Morettus. De varia disciplina circa ritus extremæ un- „ ctionis; de temporibus, & locis celebrandarum nuptiarum, de lege qua cavetur ne „ certis temporibus celebrare eas liceat publico apparatu: de his cum multa Theologi „ tum Auctores supra laudati. De custodia Eucharistiæ modoque eam asservandi præ- „ cipue Martene *lib.* I. *cap.* 5. *veter. Eccles. rit.* Sauffayus *in panopl. Sacerd. part.* I. *lib.* 9. „ *cap.* 4. Gonzalez *in lib.* 3. *Decretal.* Mabillonius *in comment. ad Ord. Rom. cap.* 20. „ Boldettus *lib.* I. *cap.* 10. & Aringhus *in Rom. Subterran.* Bonarroti *de fragment. vitr.* Ju- „ vabit & legere ad cognoscendum veterem ritum sumendi Eucharistiam cum Mabillo- „ nium *præfat. in sæc. II. Bened.* §. 4. tum SS. Justini, & Cyrilli Hierosolymitani eru- „ ditissimos Scholiastes e Congregatione S. Mauri. De ritu præferendi Eucharistiæ „ Sacramentum Papæ iter agenti Angelus Rocca. De communione laica & peregrina „ Albaspinæus, Lupus, Sirmondus, Petavius, Morinus &c. De extremæ unctionis „ cæremoniis Mabillonius *in præfat. ad sæc. I. Benedict.* §. 9. ubi & de aliorum Sacra- „ mentorum administratione: quod item facit *præf. in sæc. III.* §. 6.

„ Postremam partem occupat tractatio de ritibus qui communes sunt Presbyteris „ aliisque inferioribus Ministris; celebranturque ad homines sublevandos vel quoquo- „ modo juvandos implorata præsertim Divina ope. Hujusmodi sunt Energumenorum „ exorcizatio, agenda circa ægrotos in vitæ fine positos, aut cum jam vita de- „ functi sunt, processiones, litaniæ; novorum fructuum, frugum, aliæque benedi- „ ctiones. De his Benedictionibus multa Martene *lib.* 3. *veter. rit.* plura multo Sauf- „ sayus *in panopl.* Gretserus: ex Heterodoxis Binghamus qui reliquos plerosque ritus „ explicat, Pericus *de benedict.* De Processionibus Ecclesiasticis idem Gretserus, Se- „ rarius, Paulus Maria Quarti, Nicolaus Sanderus, Henricus Gorichen, Jacobus „ Eveillon, Vatar, Ægidius Gelenius in libro inscripto *Supplex Colonia*, Dominicus „ Georgius *lib.* 3. *Liturg. R. P. &c.* De ritu sepulturæ & funerum Christianorum

„ Panvi-

„ Panvinius, Spondanus *de Cœmeter.*, Boldettus, Aringus, & Bosius, Gretserus,
„ Samuellus, Dulphius, Hieronymus Prediera, Muratorius *dissert.* 17. *ad Paulinum*,
„ Menardus *in Sacramentar.*, Mabillonius *de ritu humandi Sacerdotes veteri & novo*
„ *pag.* 91. *de cult. SS. ignot.* 2. *edit. Parif.* 1705. præterea Hildebrandus, Binghamus,
„ Bebelius, Joannes Andreas Guenstedt, Joannes Henricus Franzonius hæretici.
„ Sunt inter Liturgicos Auctores qui inferiores Ministros sibi instituendos susceperunt
„ vel omnes, ut Simon Buongiovanni, vel Acolythos ut Augustinus Valerius: ad
„ Ostiarios spectare ritus videtur, tempus significandi sacrarum functionum, campanarum
„ sono, de quibus campanis Rocca; similisque est disceptatio Hieronymi Magii *de tintin-*
„ *nabulis*. Quod si de ceteris Ministris vel Ministrorum nominibus quæ apud Veteres
„ occurrunt disputare velit; de his fuse Morinus *de Ordinat.*, Martene *lib.* 1. *antiq.*
„ *Eccl. rit.*, Agnellus Onoratus *in dissert.*, Valesius *ad Eusebium*; Scriptores vel ortho-
„ doxi vel heterodoxi de Ecclesiastica Hierarchia ut Petavius, Hallier, Hildebran-
„ dus, Bingham &c.

„ Atque hæ sunt partes quibus recte informari posse mihi videtur hæc Liturgica
„ disciplina; quæ si colligantur omnes, justum corpus efficient partibus constans
„ præcipue tribus, minoribus autem duodecim; quas placet, ut intuitu uno in conspe-
„ ctum se dent, ita proponere.

TRACTATUS DUODECIM

In tres Classes divisi ad quos omnes Ritus sacri revocari possunt.

Prima Ritus complectitur pertinentes ad Romanum Pontificem.
Secunda ad Episcopos.
Tertia ad Presbyteros & inferiores Ministros.

I.	II.	III.
1. *De Pontificis electione & ritibus qui eam vel præcedunt vel subsequuntur.*	5 *De Ritibus in Sacramentis ab Episcopo conferendis.*	9. *De celebratione Missæ.*
2. *De Beatificatione & Canonizatione Sanctorum.*	6 *De Benedictionibus Episcopi.*	10. *De recitatione Officii.*
3. *De spectantibus ad Cardinales & Rom. Pontificis Consilium.*	7 *De Episcopo judicialia vel quasi judicialia exercente.*	11. *De Ritibus in Sacramentis a Presbytero administrandis.*
4 *De Benedictionibus Pontificiis.*	8 *De Synodo.*	12. *De Ritibus vel ad Sacerdotes vel ad inferiores Ministros spectantibus.*

„ Quod si brevius disciplinæ hujus curriculum conficere libeat, ut quatuor an-
„ nis absolvi commode possit, eosque contineat sacros ritus, qui sæpius in usu ve-
„ niunt, ultimæ partes quatuor simul cum quinta & sexta conjungi possunt; atque
„ ea Auditoribus tradi quæ præcipua sunt, & magis necessaria, resque ceteras Eccle-
„ siasticarum cæremoniarum studiosioribus reservari: sic igitur distribui possunt.

De Sacrosancto Missæ Sacrificio.
De Officii Divini recitatione.
De Cæremoniis in Sacramentorum administratione.
De Benedictionibus, & minoribus quibusdam Ritibus.

„ Harum partium singulas copiose tractare, & cum Auditorum suorum fructu, pot-
„ erit sane liturgicus Præceptor, si Auctores præcipuos legendos susceperit quos hac-
„ tenus laudavi; etsi non dubito multos inventurum præterea, in quos nunquam
„ inci-

Digitized by Google

„ incidi: Audivi quidem, in Lusitania cum degerem, multos cum nostrates, tum „ exteros cum laude nominari, multos ipse vidi; quos nunc locorum intervallo atque „ angustiis temporum exclusus cognoscere non potui. Neque etiam nominavi plurimos qui mihi ad manum sunt, universim vero de ritibus tractant, quos equidem non „ arbitror negligendos; ut Antonii Caraccioli *Synopsis veterum religiosorum rituum* „ *atque legum*, Francisci Carriere *Fidei Catholicæ Digestum singula ejus dogmata et ritus Ecclesiæ juxta SS. PP. et CC. doctrinam exacte declarans*, Bauldri *Manuale sacrarum cæremoniarum*, Molin *Praxis cæremoniarum*, quo titulo multi præterea libri extant Andreæ Piscara, Bartholomæi Corsetti, ut Hæreticorum Gasparis Calov „ *Rituale Ecclesiasticum*, Thomæ Douglas *De initio et progressu cæremoniarum in* „ *Ecclesia*.

„ Quamquam non video quid attinuit tam multos Auctores recensere; nisi forte „ ut appareat non indignas res esse, quæ doceantur discanturque; aut non ita faciles, „ ut sibi non proposuerint magna cura tractandas doctissimi homines, quos hactenus sane plurimos nominavi. Ceterum unus Auctor est, in quo ab aliis divise tractata „ habemus omnia. Atque is est BENEDICTI XIV. doctis viris colendum suspiciendumque nomen; de quo, quod de magno illo Gregorio Paschalis II. in epistola „ ad Episcopos, & Regem Angliæ affirmavit, dici vere potest: *Merito eum nos tamquam Christiani populi Pastorem, tamquam Doctorem in omnibus venerari*. Nam ut „ a tertio hoc genere hominum ritibusque ad eos pertinentibus ordiamur, quæcumque de Missa ejusque cæremoniis dici possunt, SANCTITAS TUA, doctissime „ disertissimeqne in tractatu super hoc argumento edito complexa est. Multa insuper „ dicta sunt in hanc rem in Ecclesiasticis Consultis tuis sive Institutionibus, sive ut „ dici vulgo solent, Notificationibus * *Institut.* 11. 13. 34. 39. 77. 96. Agitur etiam „ de eodem argumento *part.* 2. *lib.* 4. magni Operis *de Canonizat. SS.* Quæ ad Officium „ spectant hic quoque tractantur *cap.* 13. *et Instit.* 24. *et* 117. De Baptismi ritibus fuse differitur *Instit.* 8. 84. 98. De Pœnitentia *Instit.* 4. 22. de extrema Unctione „ *Instit.* 81. De Matrimonio *Instit.* 33. 80. 87. 88. De Exequiis & funeribus *Instit.* 36. „ 105. De Benedictione sacrorum vasorum *Instit.* 20. De Benedictione animalium *Instit.* 47. De sacris Processionibus *Instit.* 3. 28. 31. 68. 74.

„ Si partem alteram sacrorum rituum, sive Episcoporum personam inspicere placet, de Ordinatione agitur *Instit.* 2. 23. 106. de consecratione sacrorum Oleorum „ *Instit.* 81. de benedictione & consecratione Religiosarum Virginum *Instit.* 85. de „ Confirmationis Sacramento *Instit.* 6. de Ecclesiarum dedicatione atque altarium *Instit.* „ 67. de benedictione campanarum *Instit.* 47. Tandem de Synodorum celebratione, „ quod conscripsisti, atque a Te universa Christiana respublica jamdiu expectat, non „ dubitamus quin eruditissimum & luculentissimum opus omnia quæ in eam rem dici „ possunt dictaque sunt a ceteris, complectatur; cujus quidem editionis oblata mihi „ spes est a Te, cum de sacrorum tuorum Consultorum Latina editione, quæ primum „ brevi proditura erat, mentionem mihi injecisses.

„ Jam vero nihil necesse est de primo rituum genere, quod ad Romanum Pontificem spectat, dicere. Quod enim præcipuam ibi partem obtinet Beatificatio & „ Canonizatio Sanctorum, tam diserte, tam copiose, tam docte tractatum est a Te, „ atque ea complexione sive comprehensione rerum; ut qui antea ea de re scripserunt; „ hominum e manibus dimissi sint; desierintque pæne in Juris Consultorum ora litterasque venire. Quam laudem in ceteris scriptis tuis es consecutus.

* Hæc Epistola scripta fuit, atque edita antequam prodiret editio Latina Notificationum, quæ nuper data est in lucem titulo, *Institutionum Ecclesiasticarum*: cum vero omnia quæ huic tomo præfiguntur diligentius recognoscerem & augerem; ordinem, numerumque Notificationum quas hic recito, prædictæ editioni Latinæ accommodare opportunius judicavi.

„ Atque utinam communi hominum ac litterariæ Reipublicæ bono hanc facul-
„ tatem a primis rudimentis initio facto, ordine tradere Sanctitati Tuæ liceret. Sed
„ nimirum majora sunt, quæ curas cogitationesque Tuas detinent atque impediunt,
„ a quibus respirare Tibi non licet, dum Christianam Religionem tueris, & Ecclesiasti-
„ cam disciplinam restituis atque confirmas. Quamobrem operæ pretium est, ut alius
„ aliquis ex eruditissimis tum Sanctitatis Tuæ, tum aliorum, quos nominavi, libris
„ hæc quæ retulimus aliaque multa colligat, & facultatis hujus veluti elementa quæ-
„ dam atque institutiones efficiat, fontesque quibus rerum cognitio plenior hauriri in
„ Sanctitatis Tuæ potissimum Operibus possit, significet & veluti digito commonstret.
„ Hos vero sive conatus, sive meditamenta æqui bonique faciat Sanctitas Tua, cujus
„ pedibus dum supplex advolvor, Apostolicam mihi benedictionem deposco.
Nonis Augusti anno 1746.

SANCTITATIS TUÆ

Humillimus addictissimus Servus & Filius obsequentissimus
Emmanuel de Azevedo Societatis JESU.

HAbetis, præstantissimi Academici, quæ fuerit scholæ sacrorum rituum prima veluti delineatio; quam quidem Sanctissimus Pater non benigne solum excepit, sed singulari usus humanitate ac clementia probavit etiam commendavitque, quæ retulimus omnia; solumque pro modestia egregia illa sua ad me rescribens excepit, quas debitas ei persolveram justissimasque laudes. Deinde ea præstavit, quæ vos professò non ignoratis, atque ad reliquarum ætatum memoriam propagabit, prædicabitque posteritas omnis, ut Liturgicæ Academiæ institutionem promovere continuo cœperit, ut professores sive lectores duos, sacrorum rituum unum, qui esset Academiæ caput attribuerit; atque alterum Ecclesiasticæ Historiæ; ut duos bis substitutos quos vocant adjecerit; qui fere singulis hebdomadis dissertationes instituerent, & Academias illas, quas in Quirinali palatio coram se haberi litterarum amantissimus Pontifex jubet, Conimbriæ repræsentarent; ut hanc ita constitutam Academiam motuque proprio fundatam in suam susceperit, atque Apostolicæ Sedis tutelam. Quod vero eximii præterea beneficii loco habendum arbitror, hanc sacris cæremoniis juvenes informandi, docendique provinciam Canonicis Regularibus Reformatis Congregat. S. Crucis commisit. Magni hoc æstimandum, prædicandumque beneficium puto, in quo cum singularem suam erga Canonicos illos benevolentiam alias etiam sæpe testatam exhibuit, tum prudentiam, sapientiamque; ut optime in posterum novæ huic scholæ ac Liturgicæ facultati consultum esset. Neminem esse arbitror vestrum adeo in patria Regnoque nostro hospitem ac peregrinum, qui, Ordo ille Religiosus qua sanctitate morum sacræque eruditionis scientia polleat, ignoret; sed præcipue quam Divini cultus augendi, retinendique studio flagret. Vereor ne hoc, quod dico, sit qui gratiæ illis tribui a me putet; vel quod eruditissimis sanctissimisque viris per me ipse faveo, vel quod sum ex ea Religiosa familia cui cum ipsis necessitudo quædam, ac communitas intercedit. Visum est enim Societatis nostræ moderatoribus; quod nobiscum antea Carthusiani solitarii homines, & præcipua quadam ratione meditationi cælestium rerum dediti fecerant, vices veluti rependendo, idem sanctissimum arctissimumque fœdus inire cum hac Religiosa familia, quæ ad illorum vitam proxime accedit cum sanctarum precationum studio, tum voto non egrediendi a Religiosis claustris quo se adstringunt dum solemni sacramento in hanc Congregationem adsciscuntur. Atque hoc cum eorum virtutibus tribu-

Digitized by Google

tributum est, tum meritis in Societatem nostram eximiis ac singularibus, quibus pares unquam gratias referre non possumus; immortales autem semper erimus habituri. Habeo tamen quæ pro me ipso proferam, & judicium de illo Ordine nostrum defendam; amplissimorum hominum, de eorum sanctitate, doctrina, ac studio Divini cultus, testimonia. Hoc nimirum est quod in ceteris ejus laudibus prædicant Lusitani Antistites, ex quibus Eminentissimus Thomas Cardinalis Patriarcha I. Lisbonensis litteris datis die 3. Decembris 1745. testatur *perfectionem præsertim in Sacris celebrandis singularem esse, ac fervorem, seu in Sacramentorum, seu in verbi Dei administratione longe utilissimum: litteris adeo incumbere, ut non paucos severum examen Doctorum laurea decoraverit*. Princeps vero & Præsul Braccarensis, primaria dignitate, plurimisque titulis toto orbi notissimus literis datis die 8. Februarii 1746.: *Talis*, ait de eorum tyrocinio, *instructio virtutum relucet, ut de suo primitivo Instituto desiderari nihil possit, nec tantum præfatæ Congregationis Alumni virtutibus florent; sed & in omnibus viget litterarum splendor .... Sunt utique illius Reformati Canonici modestiæ speculum in Dei cultu indefessi; eorum ecclesiæ sanctitatem respirant, nullibique perfectius Divina celebrantur Officia*. Quid Eborensis Archiepiscopus? Nonne honorificentissimum de ipsis testimonium dixit scribens die 24. Decembris 1745. *Quanta vigeat Regularis disciplinæ observantia nullis verbis satis explicari potest. Maxima cum perfectione peragunt omnia quæ spectant ad cultum Divinum, Chorum, ritus, & nitorem ecclesiæ. Ferventissime incumbunt prædicationi verbi Dei, nec non Sacramentorum Pœnitentiæ & Eucharistiæ administrationi cum magno profectu spirituali Fidelium, qui assidue confluunt ad eorum ecclesias & assistunt utilissimo orationis mentalis exercitio: præterea cum abundent viris litteratissimis &c.** Idem omnino de eorum sanctitate, doctrina, ac Divini cultus studio publice testantur omnes Lusitaniæ Episcopi; litterisque suis in hujus Congregationis laudes sese effundunt. Præ omnibus vero SS. Domini nostri verba exhibebo, qui multa paucis concludit: *Grandi animi nostri exultatione percepimus Congregationem Reformatam eximia Regularis disciplinæ sanctimonia, & peculiari litterarum, & Sanctorum scientia, præcipuaque Lusitaniæ regni nobilitate ad populorum ædificationem, & Divini cultus incrementum mirabiliter efflorescere*. Quod si disertius adhuc, quodque nemini occultari potuit, testimonium de eorum virtutibus laudibusque proferri volumus; habemus sane quod petamus ab invictissimo Rege nostro, qui pluries esse apud illos ac diebus aliquot diversari dignatus est: quam sive benevolentiæ, sive honoris significationem nulli præterea novimus esse impertitam. Sed nimirum Rex sapientissimus nequaquam dedecere majestatem suam existimavit cum illis aliquamdiu vivere, qui Cælestium vitam, sanctitatem, pietatem, mutuam benevolentiam referrent. Cui ergo sacrorum rituum disciplinam committi æquius fuit quam hujusmodi hominibus, qui tantorum virorum testimonio ad Ecclesiastici Ordinis informationem, præter excellentem doctrinam, morum quoque summam integritatem, ac Divinarum cæremoniarum eximiam quamdam eruditionem afferrent.

Hi ergo cum sibi a Sanctissimo Patre commissam Lusitanorum Ecclesiasticorum institutionem viderent, nihil antiquius habuerunt quam, ut quæcumque vobis subsidia ad hanc adipiscendam facultatem essent, compararent. Quorum erat illud primum ut libris, Scriptoribusque hujus disciplinæ præclarissimis ne careretis. Intelligebant enim in hujusmodi præsertim facultatibus, in quibus non tantum nostræ meditationes ingeniique vis in excogitando quid possit, attendi solet, quam quæ sunt Majorum doctrinâ decretisque tradita; magnam librorum supellectilem necessario requiri. Itaque consilium susceperunt edendi rursus probatissima eorum opera qui de sacris cæremoniis ali-

 quid

* Laudes hujus Reformatæ Congregationis & quantum debeat in primis Pontifici beneficentissimo; deinde vigilantissimo Reformatori; totiusque Lusitaniæ de illa conceptam opinionem eximiamque famam, ad opportuniorem locum inter Appendices rejicimus.

quid ritibusque scripserunt; ut Liturgicam veluti quamdam Bibliothecam conficerent atque evulgarent. Et sane consilium est hujusmodi, quod viri docti disciplinarumque studiis assueti continuo probent. Etenim eo valet, ut hujusmodi libros adipisci sibi cuivis facilius, & comparare liceat; tum ut uno velut intuitu in conspectu habere quæcumque in hac facultate scripta sunt minimo labore & temporis impendio possit. Quamobrem moribus antiquissimorum temporum receptum, simile quippiam videmus, ut celebriorum Auctorum ordine positorum collectionem quamdam & veluti summam conficerent. Nullum inter profanos Auctores antiquius opus nominare possumus, quam κύκλον ἐπικὸν illum, cujus extremam partem Homeri poemata constituebant. Atqui hic erat, ut Salmasius in Solinum *pag.* 847. docet, non unius carminis aut poematis appellatio quædam, sed ex multis diversorum Poetarum libris opus compositum, quod antiquorum omnem sapientiam, fabularum, ut tunc fiebat, involucris velatam; atque a prima conjunctione cæli & terræ, unde Deorum turba nata est, usque ad Ulyssis reditum totam Græcorum mythicam Theologiam comprehendebat. Ex sacris vero libris, qui sanctitate ceteros vincunt, quod Dei numine afflati homines eos scripserunt, ceteros item antecellunt antiquitate. Atqui eorum omnium complexionem olim quamdam factam vel nomen ipsum declarat, quod iis Hieronymus, quod Avitus, quod alii veterum Patrum dederunt, qui *Bibliothecam* illos appellarunt. Id postea ab Eusebio præsertim, & Hieronymo in difficilioribus Scripturæ locis explanandis; ut in Danielis prophetia illa institutum: sed multo frequentius nostra, & Majorum nostrorum memoria, factum in sacris sanctorum librorum Interpretibus; unde illæ *Catenæ* tot & tam multæ prodierunt; factum in Fidei dogmatis tuendis; inscriptaque opera *Orthodoxographia*, *Hæresologia*, *Græcia orthodoxa*; factum in sanctorum hominum rebus gestis describendis a Lipomano, a Surio, a Bollandianis, atque in veteri Ecclesiastica Historia a Christophorsono, & Valesio: denique in rituum hac nostra facultate ab Hittorpio, Clictovæo, Cochlæo, Pamelio, Mabillonio, ceterisque quos supra nominavimus; ut omittam Pontificias illas, Patrum, aliasque Bibliothecas quas appellant tam multas, ut in his omnibus nominandis justum sane volumen impendere Thomas Ittigius potuerit. Nec vero operam desivit in hoc genere hominum nostrorum cura. Quare cum in Hæbraicis rebus & in rebus sacris simile aliquid conari quale in profanis Grævius, & Gronovius effecerat; Voigt librorum Auctorumque recensendorum elencho proposito suasisset, primam nunc partem in Hæbraicis, alterius consilio diligentiaque perfici videmus. Igitur ad sacrorum rituum facultatem hujusmodi adjumentum afferre Canonici Regulares nostri cogitarunt, & præclarissimorum Liturgicorum Auctorum Bibliothecam quamdam adornarunt. Cujus quidem non una est, ut scitis, & simplex conficiendi ratio, sed triplicem nobis Veteres tradidere; unam quidem, quæ Auctorum opera ipsa, prout ab illis sunt edita exhibet: qualia Julii Africani aliorumque fragmenta Eusebius, & Hieronymus nobis sæpe repræsentant, alteram quæ eorum Auctorum servato librorum & prisco dicendi ordine Epitomem quamdam conficit, & ut Veteres dicebant *excerpta*: quod in Bibliotheca sua Photius fecit, ac præsertim in Philostorgii historia, quam partem esse majoris cujusdam operis multi censent: denique quæ illorum sententias doctrinamque ita uti videtur contrahit, breviusque exponit; atque hac ratione Diodorum Siculum præsertim Bibliothecam suam scripsisse constat. Ex his nostri cogitant illum modum in Auctoribus edendis sequi, qui maxime idoneus ad Scriptoris cujusque doctrinam exhibendam videbitur, atque ad utilitatem ceterorum accomodatus; brevitatis etiam habita ratione, ne in infinitum opus excrescat. Quo suscepto consilio unde ordiendum erat, aut quem primum facere Bibliothecæ Auctorem debebant, quam illum, qui cum ritus omnes fuse in libris suis explanavit, tum vero præcipuum ex illis, qui ad Romani Pontificis personam spectant, de Beatificatione & Canonizatione Sanctorum adeo luculenter, adeo docte,

docte, eleganterque tractavit, ut omnium quotquot hactenus scripserunt industriam diligentiamque vicerit, posterorumque omnium occuparit.

Itaque a maximo rerum Liturgicarum Auctore & Doctore felix, faustum, fortunatumque auspicium sumit Liturgicorum Scriptorum editio, de qua; quoniam omnis mihi cura credita est, nunc video esse mihi disserendum; totamque edendorum librorum faciem, & veluti œconomiam vobis exponam. Constabit igitur Operum SS. D. N. BENEDICTI XIV. editio tomis duodecim.

Tomus I. II. III. IV. erunt de Servorum Dei Beatificatione, & Beatorum Canonizatione.

Tomus V. exhibebit Acta Canonizationis ab eodem SS. D. N. celebratæ. Cum enim multa ille hac de re sapientissime prudentissimeque instituerit; hic ea ut executioni mandata sunt, conspicientur; quod ut proponere sibi quisque ante oculos atque usurpare possit, ea æneis tabulis quadraginta eoque amplius repræsentanda non mediocri diligentia sumptuque curabimus.

Tomus VI. Appendices dabit apprime utiles, quæ argumenta Lectoribus suppeditare, & adjumenta ad lectionem illorum librorum afferre possint.

Tomus VII. Documenta exhibebit, quæ primo secundæ editionis tomo præponuntur; & Appendices, quæ in calce quatuor priorum voluminum hactenus continebantur.

Tomum VIII. occupat Index copiosus atque accuratus præcedentium librorum. Cum enim multa in illis contineantur, non solum sacrorum rituum studiosis sed ceteris quoque, præcipue qui historiæ Ecclesiasticæ sacræque antiquitati cognoscendæ dant operam, utilissima, commodum visum est longiori Indice, immo plurimis Indicibus diligentiusque elaboratis instruere, quam hactenus factum est, in quibus non modo præcipue res, sed Scriptores, & quæ servorum Dei causæ in opere nominantur, indicentur. Nemo enim ignorat Indices hujusmodi diligenter accurateque elaborati, quantum juvent eorum laborem, qui vel jamdiu opus legerunt, singulas vero res retinere memoria non potuerunt, vel opere nondum lecto an ibidem aliquid adsit, quod rem suam faciat, cognoscere rursum volunt. Et certe sine his subsidiis multa excellentium Auctorum opera eo fructu carent, qui poterat in omnes omnino homines redundare. Atque hos antecedet sive Index alius, sive potius breviarium quoddam, & operis totius epitomes; quam vel librorum lectionem ingredientibus, vel ea perfecta brevius eam repetere, & memoria præcipuas res demittere volentibus magno usui futuram speramus, quam methodum in conficiendis Indicibus SS. Dominus maxime probavit, commendavitque.

Tom. IX. tractatum sive commentarium continebit de sacrosancto Missæ Sacrificio, qui ipse quoque Liturgicæ scientiæ magno erit subsidio, diligentissime doctissimeque quæcunque hoc de argumento ab aliis disputata sunt comprehendens.

Tomus X. in altero commentario impendetur de festis Christi Domini sanctissimæque ejus Matris; cui accessio fit nonnullorum Sanctorum de quibus Officium & Missa celebratur in Bononiensi diœcesi: quam partem Italice hactenus tantum editam, nunc ab Auctore locupletatam, animos stimulosque eodem addente, Latino ego sermone donavi.

Tomus XI. repræsentabit Institutiones Ecclesiasticas, sive ut vulgo appellantur *Notificazioni* ab Auctore nostro editas dum Bononiensis vel Anconitanæ Ecclesiæ Episcopus cura & vigilantia singulari enascentibus subinde articulis rerum consultum vellet.

Tomus XII. habebit luculentissimum nec antea editum diuque & multum expetitum tractatum de Synodo, quo præter cetera editionem hanc locupletare SS. Pater voluit, quem *librum de Synodo tractantem* (verba sunt Sanctissimi Domini ad Canonicos Regulares) *tanquam luculentissimum Paternæ nostræ erga vos voluntatis testimonium vestræ Academiæ largimur; qui & si in duodecimo postremoque Operum nostrorum tomo collori debeat, quamprimum tamen in lucem prodibit.* Neque

Neque vero existimetis adhuc nos Opera complexos esse omnia quæ ad Liturgicam facultatem pertinent, quæque Sanctissimus Pater elucubravit. Sunt enim hæc quæ recensuimus Cardinalis solum Lambertini Opera, quæ nimirum vel ante adeptam supremam illam dignitatem conscripsit, vel privatæ tantum personæ Doctorisque habere auctoritatem voluit. Hanc ejus voluntatem diserte explicavit in litteris datis ad Cl. Facciolatum atque editioni Patavinæ præfixis, quas etiam hic referri ob hanc ipsam caussam jussit. Itaque hoc loco subjicimus.

BENEDICTUS PP. XIV.

DILECTO FILIO

JACOBO FACCIOLATI.

Dilecte Fili salutem & Apostolicam benedictionem. Cum Archiepiscopalem Bononiensem Ecclesiam præsentes gubernabamus, magnis licet oppressi curis, quas munus illud amplissimum secum affert, aliquot antelucanas horas vix non quotidie somno subtraximus, opus non sane exiguum lucubraturi de Canonizatione Sanctorum, quod quatuor in volumina distributum typis edidimus in eo digestis tot rerum monumentis ad hujusmodi scientiam pertinentibus, quæ summo labore accuratissimoque studio collegeramus, dum per tres Pontificatus maximos Promotoris Fidei ministerium gessimus. Quin etiam insuavem molestiam suscepimus Indicis conficiendi, quo complexi sumus quidquid præcipue respicit cursum & prosequutionem caussarum, quæ de sacra Apotheosi aguntur in Romana rituum Congregatione. Prætermisimus autem indicare tot per omnem lucubrationem agitatas ac dissolutas quæstiones Theologicas, Philosophicas, Physicas, sacræque Historiæ, quæ congruentes nostro tractando explicandoque argumento sese obtulerunt. Conscii tenuitatis nostræ, verecunde intelleximus ab omni eruditi orbis parte ac plurimorum litteris, lucubrationem nostram non inutilem, non injucundam, non levis momenti fuisse reputatam, ac sustinuisse benevolam expectationem, quæ de ipsa, fortasse immerito, commota fuerat; verum a pluribus desiderari locupletiorem Indicem rerum ibi disceptatarum, quo non parum sublevarentur, qui sua in multiplex negotium partiri tempora, necesse habent. Quocirca operæ pretium existimari, librum rursus, aucto syllabo, prælo subjicere, ut communi commodo, omnium desiderio subservire possit. Facile tecum ipse perpendes, possemus ne cogitare, nedum animum adjicere ad recolligendum e tam varia diffusissimaque materia novum Indicem, dum prope immensa universi Christiani gregis solicitudine ac vigilantia, tantaque rerum gravissimarum mole, hoc præsertim difficillimo tempore, vix non obruimur. Quidpiam tamen subduximus nocturnæ quieti, ac necessariæ relaxationi, qua instaurari animi vires oportet, ut ad agendum sufficiant. Tunc enim abditi in privatam nostram bibliothecam, ac nobis propemodum restituti, plura magni momenti addidimus instituto pridem Operi, a Nobis deinceps congesta in adeo feraci argumento, aut suppeditata recenti aliquo casu, post libri Nostri editionem expenso atque examinato: Hæc autem additamenta suo loco a Nobis inserta deferri ad te identidem jussimus; quandoquidem de nostro eodem litterario fœtu rursus evulgando cogitaveras. Te simul hortati sumus, ut, Nobis gratificaturus, permolestum uberioris condendi conficiendique Indicis negotium susciperes. Utrumque a te singulari adeo diligentia, peritia, studio patratum est, ut nihil ultra nobis optandum reliqueris, nec spem fefelleris, quam de tua virtute solertiaque conceperamus. Quæ perhonorifica de te sententia ut neminem lateat, maneatque grati animi Nostri memoria, atque eximiæ tuæ laudis publicum documentum, Apostolicis litteris in forma Brevis testari volumus; quibus etiam palam facere, ac declarare

clarare opportunum duximus, Nos quicquid praecipuum ac ponderosius in Codicem istum digessimus, elaborasse, dum Cardinalatus honore fungeremur. Quocirca non aliam praeseferre auctoritatem, quam privati Auctoris; eosdemque intra privatae auctoritatis fines ea quoque contineri, quae adjunximus in hac iterata Operis editione, in lucem prodeunte, dum in suprema D. Petri Sede, licet prorsus immerentes, locati sumus; exceptis Decretis, quae a Nobis Pontificatum Maximum gerentibus de hujusmodi argumento interposita, illic inserta sunt. Haec enim pari volumus pollere jure, quo pollent reliquae Decessorum Nostrorum Sanctiones, ista ipsa super re promulgatae. Perge itaque, dilecte Fili, urgere susceptum laborem iis fortasse non supervacaneum, nec inanem aut inopportunum, qui Ecclesiasticam eruditionem, severiores disciplinas, & sacrae Apotheosis illustrem scientiam colunt. A nobis profecto plurimam inibis gratiam debitamque tuae virtuti benevolentiam, cujus pignus Apostolicam Benedictionem tibi peramanter impertimur.

Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die XX. *Julii* MDCCXLIII. *Pontificatus Nostri Anno Tertio.*

Jo. Vincentius Lucchesinius.

Propositum ergo nobis fuit ut ab iis abstineremus quae *loquela factus universalis Christianorum*, ut Innocentium IV. Princeps ille Babylon justo verissimoque praeconio appellavit, Apostolica usus auctoritate Ecclesiae universae mandavit legesque dixit; in quorum numerum referenda prae ceteris illa *Constit.* 57. *tom.* 1. *Bullarii* comprehensa, quae est de dogmatibus & ritibus ab Italo-Graecis *tenendis atque servandis*: item decreta *Constitut.* 87. *de ritibus Graecorum Melchitarum &c.* quaeque continentur 84. *de vestibus Auditoribus causarum sacri palatii Apostolici concessis in accessu ad Cappellas, functiones &c.* His ergo omissis, illa quae supra enumeravimus, edemus, recensebimusque, juxta praescriptam nobis a SS. D. N. rationem cura quantum poterimus, & diligentia majore. Atque ut commodis vestris omni ope, quantum in nobis situm est, prospiciamus; quod animadversum sit amplioris formae sive faciei libros etsi magnificentiorem sui speciem praebeant, figurae tamen esse majoris quam ut facile manibus omnium tractari versarique possint, in minorem, idest, ut ego interpretor, commodiorem quam hactenus factum est compingi voluimus, damusque in quarta magni folii parte quam dicunt *quartum magnum*: Ita vero brevi omnes tempore edendos curabimus quantum conniti mea aliorumque quos mihi socios adjutoresque adscivi diligentia ac sedulitate potero. Videtis, Juvenes optimi, quam multi sint in vestris commodis procurandis occupati, quanta vobis, vestrae eruditionis gratia moliamur. Sunt enim in hoc quoque nonnullae partes meae qui editionem hanc ut dixi curem, atque illum praeterea a commodorum vestrorum Auctore bonorumque parente BENEDICTO XIV. mandatum acceperim viribus certe nostris longe superius, Liturgicas Institutiones concinnandi, quod opus quantum studio conniti, quantum diligentia industriaque potero ita curabo, ut hujusmodi rebus studiosis non parum adjumenti allaturum esse confidam.

Verum illos, quorum sunt praecipua in vos merita atque Academiam hanc vestram & Conimbricensem urbem sibi eximia quadam ratione devinxerunt breviter indicabo; ut, quod initio dixi, omnium in nos merita palam fiant innotescantque omnibus. Ac de BENEDICTO quidem Pontifice O. M. quae fuerit ejus in vos liberalitas, quae in Canonicos Regulares beneficentia, quae in istam Urbem & Lusitaniam omnem humanitas ac benevolentia plane singularis diximus: etsi ne id quidem consecuti sumus ut minimam ejus in nos meritorum partem complecteremur. Quantum enim est; tantum Pontificem naturae primum dotibus ornatissimum, antiquissima generis nobilitate, ingenio, doctrina excellenti atque egregia praeditum; deinde muneribus antea gestis

Digitized by Google

gestis probatum spectatumque omnibus; nunc vero in ea sede locatum dignitatis, unde orbem universum suæ custodiæ creditum, suo consilio regendum, suisque curis cogitationibusque confirmandum restituendumque videat, convertere ad vos in Liturgicis rebus informandos animum, vestram eruditionem singulari quadam cura complecti, rebus vestris in perpetuum prospicere ac providere? Hoc quidem ille pro eximio, quo in Gentem nostram amore fertur, præstitit præstatque; ut præterita beneficia novis in dies cumulet atque exornet. Sed quis a tanto Principe in minimis adeo rebus curam ac providentiam expectasset; ut quæ Conimbricæ facultates docerentur, quæ locum hactenus in Lyceo nactæ non essent cognoscere ac rimari vellet? Quamquam in hoc obsecutus est ille clementiæ suæ qua inter maximas gravissimasque curas, quibus ita se totum tradit, ut nihil ceteris, quæ non gravissimæ sunt cogitationum impendere posse videatur; his minoribus ita consulit, providetque, ac si in majores curæ nihil diligentiæque suæ contulisset. Obsecutus est eximio quo tenetur litteras fovendi studio, quo Academias sive nobilissimarum sacrarum disciplinarum quasi Athenæa quatuor, quæ ipse celebret, quibus interfit, in palatio ipso suo excitavit. Obsecutus denique maxime, augendi Divini cultus solicitudini ac curæ, qua & vetustissima Romæ templa reparavit, aut nova molitus est, & ritus in Canonizatione præsertim Sanctorum adhiberi solitos ad Majorum disciplinam, decoremque Ecclesiasticum exactius exegit. His igitur Sanctissimi Patris beneficiis respondere qua ratione possumus?

Adjungendus vero est summo omnium Pastori Rex ipse noster invictissimus atque optimus; cui explicare quis possit quantum debeamus. Ab eo primum id muneris habemus, quo vel jucundius, vel utilius, vel omnino majus concedi hominum generi non potest; ut inter armorum strepitus, quæ Europæ regiones ferme omnes solicitant, nos summo otio, ac tranquillitate perfruamur. Hoc ad Regni totius felicitatem pertinet; præcipuo tamen jure quodam ad juventutem Academicam, & celeberrimam Lusitaniæ Academiam. Quis enim ignorat conticescere litteras inter arma, & bellorum tumultibus scientiarum studia opprimi, ac præfocari? Nunc vero ita celebrantur, ut nullo unquam tempore Lusitania plus floruisse bonis artibus ac litterarum gloria vere possit affirmari. Si hoc unum Rex prudentissimus atque optimus præstitisset, ut inimicissimos litteris armorum incursus arceret, magnum quidem illi litteræ debere viderentur. Est tamen longe majus quod ad bonarum artium, ac disciplinarum laudem amplificandam contulit, idque ei potissimum facultati, quæ hominum doctissimorum laboribus præcipuè celebratur, quæ in Academiis dominatur, cui primas nostris temporibus hominum commendatio, & Eruditorum ferme omnium consensus detulit. Historiam dico; quæ nunc apud nos adeo floret ut nihil sit, quod aliis nationibus hoc in studiorum genere debeamus; multa vero illæ a nobis accipere præsidia hujus doctrinæ, si volunt, possint, & debeant. Testatur hoc librorum ingens numerus in externas linguas, eamque maxime omnium, quæ harum rerum Magistra existimatur, Gallicam, conversus. Testantur præclarissima monumenta hominum studio, vigiliisque e tenebris eruta, quæ omnium Eruditorum summo plausu excepta perferuntur in longinquas terras. Testatur Academicorum Ordo ipse, qui Historiæ illustrandæ navant operam, iique non solum Ecclesiastici viri, aut e Religiosis familiis, qui vitam ferme in litteris abditi ducere consuevere, sed Proceres, ac Regni Magnates gravissimis negotiis, publicisque muneribus impediti, supremi Curiæ, ac Tribunalium Præsides, Pro-Reges ipsi, atque ex Ecclesiastico cœtu, qui in Patriarchali Sacrosancta Basilica primos locos tenent. Atqui hanc Historicam facultatem non dicam Regia nostri munificentia auctam, atque amplificatam; sed pæne intermortuam excitatam, ac de integro nobis largitam, atque donatam. Totum id quantumcumque est Regis nostri curæ, ac liberalitati debetur, qui nihil deesse laboriosis doctissimisque viris, sive ad studia hujusmodi peragenda, sive ad laborum fructus edendos, vulgandosque sinit,
qui

Digitized by Google

qui verbis, Regiaque ope, vultu ipso unumquemque ad litterarum hanc laudem Genti nostræ afferendam excitat atque inflammat. Hac ergo ille Historiæ tam eximia & diligenti cura, atque in ea exornanda amplificandaque studio exemplum præbuit, cur Historiæ partem, quæ ad hominum facta, eventusque rerum sacrarum, vel ad disciplinam, sacros præsertim ritus ac cæremonias explicandas pertinet, essent qui excultam hominum nostrorum ingeniis, auctamque vellent. Quamquam aliud præterea in eo, qui de hac inducenda cogitarunt spectasse oportet. Quid enim non viderent, quod Lusitani omnes, immo universus terrarum orbis videt ac prædicat, singulare illius atque admirabile plane studium in iis procurandis, quæ ad Dei Sanctorumque cultum faciunt? Mirata est Lusitania, amplissima & magnificentissima templa Regis unius intervallo tam brevi excitata, altaria egregio opere, pretiosissimisque marmoribus extructa; quorum unum hoc ipso anno Romæ totius, his enim vero spectandis non insuetæ, oculos ad se convertit; sacram omnis generis supellectilem immensis sumptibus collectam, atque e remotissimis etiam regionibus in nostras terras apportatam; ut dubitari plane possit an ullus unquam fuerit, qui majores opes copiasque in hujusmodi rebus effuderit. Quamquam non sum eo verbo usus quo decuit: non enim effudit, sed ad nominis sui gloriam comparandam, ad nationis nostræ famam augendam, ad Divinam sibi opem gratiamque conciliandam impendit. Quamobrem si in nostra civitate, si in florentissima Conimbricensi Academia, si in Canonicorum Regularium ædibus duas amplissimarum facultatum scholas patefactas, si disciplinarum numerum amplificatum, si vestris commodis accessionem factam videtis, omnia inclito invictissimoque Regi adjudicanda sunt.

Intelligitis opinor, me etiam superius admonente, quantum hac in re valuit opera utriusque eorum, qui vobis præsunt, Episcopi, & Rectoris Conimbricensis, de quorum laudibus, ne vim modestiæ inferam utriusque, non plus addam ad ea, quæ superius significavi, nisi alterius de eis judicium, qui dignum existimavit utrumque, qui Canonicis Regularibus Reformatis præessent primi, legumque recens institutarum vel revocatarum custodiam ante omnes aggrederentur. Atque hic quidem qui tale de illis judicium tulit, nobilissimoque præconio laudis commendavit, maxime est ipse laudandus; cum præclarissimis dotibus, quibus fuit a natura, fortunaque instructus; tum eximia virtute, qua naturæ, fortunæque illa vel occultavit, vel dimisit, vel ad maximas res pro Religione patrandas convertit. Non est necesse quis ille sit, disertius explicem; nimirum R.mus D. Fr. Gaspar ab Incarnatione. Quis enim hæc enumerans in eum statim non incurrit; vel non videt his omnino, quas dixi laudibus pollere? Illum eximia quædam ac singularis Dei benevolentia in Excellentissimorum Marchionum de Gouvea nobilissimæque familiæ Mascarenhas domum, nascentem induxit; de qua domo quid dici potest quod æquare ejus dignitatem possit? Quamquam laudatores nacta est eloquentissimos doctissimosque, qui familiarum, quæ in Hispania ac Lusitania nobilissimæ babentur, historiam contexuere: inter quos nominandus in primis Vir Clariss. Clericorum Regularium lumen decusque egregium, mihi vero amicitia conjunctissimus Rev. D. Cajetanus de Sousa *tom. 8. 9. 10. & 11. histor. genealog. Regiæ domus Lusitan. & in lib. de Magnatibus Lusitan.* Ex Societatis vero nostræ hominibus non prætereundus Joseph Cassani sermonis elegantia cultuque orationis, quem vel in ipsius ad me epistolis, quoties perfrui mihi illis licuit, admiratus sum, inter Hispaniæ Scriptores nobilis, qui *tom. 8. de insignibus sanctitate viris qui Soc. Jesu illustrarunt* quatuor germanorum fratrum ex hac familia vitas scribere ingressus Excellentissimæ domus Mascarenhas laudes attingit; fateturque maximum esse, quod ei Societas nostra debeat: vel quod D. Petrus Mascarenhas Joannis III. apud Romanum Pontificem Orator nostros homines litteris suis Regi mirifice commendavit, atque ipso Rege urgente, primos a S. Ignatio socios quos in Lusitaniam inferret, impetravit, quos viros? P. M. Simonem Rodericium

ricium de Azevedo, qui non in Lusitaniam solum sed in Hispaniam Societatem induxit; S. Franciscum Xaverium, qui aditum in Indias ceteris patefecit, signumque veluti ex tulit ad Fidem in barbaras regiones vel primo invehendam vel propagandam; idque eximiis quibusdam laboribus, capite ipso in apertum discrimen dimicationemque vitæ objecto: vel quod Ferdinandus Martinus Mascharenhas Algarbiæ Episcopus & Generalis Inquisitor Farense Collegium fundavit, atque amantissimum se, liberalissimumque Societatis nostræ parentem professus est; neque amorem ea, quæ finem omnibus imponit, morte interire passus testamento mandavit, ut corpus apud nos conderetur, cum quibus animo semper fuerat diversatus: vel quod conjunctissimos semper nobis amicissimosque habuit qui etiam benevolentiam hanc in alias domos propagarent. Hujus rei luculentissimum testem Roma videt Emum Cardinalem Portocarrero ex germana sorore matris Reverми P. Gasparis in Hispania natum: qui quidem duo præclarissimi Viri, alter in Lusitania Regularis disciplinæ & animi demissionis, alter Romæ pietatis & moderationis exemplum, eodem consanguinitatis gradu S. Franciscum Borgiam contingunt, quo eumdem contigit Serenissimus Brasiliæ Princeps, atque ejusdem soror Hispaniarum Regina: siquidem horum omnium S. Borgia sextus est avus; cujus egregia pietatis exempla Reges nostros ac Principes imitari, ac populi religionem pietatemque excitare atque inflammare videmus. Ne vero ab instituto sermone longius divertam, liceat ad Rmum Reformatorem animum cogitationemque convertere.

Ex hac ergo tali tantaque familia cum Revmus Reformator esset, cumque omnia præterea, quæ ornare alios singula solent, in eum confluxissent, nihil ex iis vir excelsa quadam & sublimi mente præditus extulit, nisi ut haberet, quæ aspernaretur, rejiceretque, quo ad Deum evolare liberius posset; atque in medio honorum cursu rebus omnibus nuntium remittens non solum in S. Francisci familiam, ut mox dicebam, sed in ejus familiæ celeberrimum quidem, sed longe ab hominum commercio remotum abditumque Seminarium de Varatojo se recepit, ingenti Lusitaniæ totius admiratione, cum susceptæ tunc austerioris vitæ, tum postea retentæ: etsi ab ea honores dignitatesque illum abstrahere conarentur. Quis enim non miraretur eum, qui opulenta in domo educatus opibus abundaret, magnaque apud omnes Ordines fama vel gratia floreret, quem Rex prudentissimus juvenem adhuc celeberrimæ regni totius Academiæ præposuisset; ut longe majora expectare posset in dies augmenta vel copiarum, vel dignitatum; omnibus quæ ipsi collata fuerant se ornamentis abdicasse, spesque in futurum tempus quaslibet præcidisse. Quamquam fuerunt, qui de eximio quodam fructu, quem inexpectata illa fuga intercepisset Conimbricensi Academiæ, ac Lusitaniæ toti, quererentur: quos nunc sane deponere animo mœrorem, & supprimere querelas decet. Quis enim utilissimum neget ex ea S. Francisci domo, quasi ex sanctitatis officina aliqua, prodjisse atque existere hominem *cumulatum virtutibus, & egregiis animi dotibus... Religiosissimum, tam virtutibus, quam litteris ornatissimum, adeo ardenti zelo, prudentia, ac ingenii acumine in* Congregationis Sanctæ Crucis *restitutione ad primævum statum, unde decidit, ut ceteris familiis Religione fulgentibus sit exemplar*, quemadmodum summum hunc Virum vocat laudatus Bracarensis Princeps atque Præsul: *aut insignem pietatem, zelum, prudentiam, intellectus acumen, judicii maturitatem, aliasque egregias animi dotes quibus adhuc manens in sæculo, ita eminebat, ut quodammodo supra hominem videretur assurgere; fortunatissimam juremerito diximus Congregationem, quæ tantum ac talem meruit habere Reformatorem*, ut de eo prædicat Archiepiscopus Eborensis: ut omittam cetera his omnino similia in eum collata præconia omnium Lusitaniæ Episcoporum. Sed quis omittere possit SS. D. N. BENEDICTI XIV. de eo luculentissima testimonia, cujus sunt illæ voces in litteris ad ipsum datis; quas quidem aut reticere, aut non eodem, quo conceptæ sunt, contextu reddere nefas putamus: *Nobis*, inquit, *compertum est te, dilecte fili, vero esse zelo præditum, te sa-*

cra

tra eruditione pollere, te regiæ Majestati esse acceptissimum, & nonnullis adjectis: *Spe repleti sumus Te plura præstiturum esse, quæ nos excogitare non possumus. Id nobis suadet morum probitas, suadet sana quæ est in Te doctrina, suadet tua firmissima adhæsio Ecclesiæ dogmatibus, suadet tuus erga Apostolicam Sedem amor*. Ejusdem SS. Patris verba sunt alia in epistola: *Tua obedientia erga hanc sanctam Sedem, & erga nos, quam tot exemplis comprobasti*. Item quæ in aliis litteris amor vere paternus expressit: *Dilecte Fili, benevolentiam tuam erga nos conserva: nos paternæ erga te dilectionis nunquam obliviscemur, tibique interim Apostolicam benedictionem plenis ulnis amplectentes elargimur*. Sed fructus, qui ex præclarissimo facto illo rerumque omnium contemptu profluxit, non ex ipsius tantum vita repetendus est, sed eorum omnium quos ad arctiorem Religiosarum legum custodiam adduxit, in quibus veterum Patrum illorum, qui litteris omnium laudantur, exempla renovavit, restituitque eam, quæ senescere jam cœperat, defluxeratque sanctissimi rigoris disciplinam, & Divini cultus tuendi amplificandique studium: de Canonicis loquor Regularibus S. Crucis, in quibus illa omnia nunc ita vigent, ut nihil præterea addi, nihil desiderari posse videatur. Sanctissimi sapientissimique viri commemoratio, Liturgicæ Academiæ Auditores optimi, a vobis aberrare fecit orationem; neque tamen valde elaborandum est, ut eo quo pertinnerat, revocemus; ad eos nimirum, quibus novæ scholæ constitutionem, atque ad Liturgicam facultatem Historiamque Ecclesiasticam adjumenta debetis. Hunc enim, quem postremo nominavi, Reverendissimum F. Gasparem ab Incarnatione inter primos numerandum esse nemo ambigat, cum referre illi propemodum acceptam ceterorum voluntatem, prudentissimi Rectoris, & vigilantissimi Præsulis, quos ad hanc virtutem formavit, quos in Religiosa vita erudivit, quos educavit, debemus; multa etiam potissimum tanti viri gratia ab inclito Rege nostro in vos beneficia collata dubitare non potestis; ut quem intercepisse dicebant Conimbricensi Academiæ discessu illo suo fructum, multo jam auctiorem amplioremque rependat: de SS. vero **BENEDICTO XIV.** affirmare certo possum. Quid ergo restat Academici, nisi tantorum hominum ad vos conversa esse studia cum perspiciatis, Pontificis Optimi Maximi, & incliti Regis nostri humanitati ac benevolentiæ respondeatis, Reverendissimi Reformatoris, Conimbricensis Antistitis, Clarissimi Rectoris, susceptam pro vobis curam ac solicitudinem neqnaquam irritam abire patiamini: hanc vero Sanctissimi Patris postremam Operum editionem sic excipiatis; ut quoniam non usui vobis dumtaxat, ut ceteris, sed veluti mancipio dati sint, in his libris habitetis: alii qui eos magno cum fructu hactenus tractarunt diversati solummodo videantur.

Digitized by Google

INDEX CAPITUM
HUJUS LIBRI PRIMI.

XIX.

Digitized by Google

DE AUCTORIBUS

TUM THEOLOGIS, TUM JURISCONSULTIS, TUM ETIAM CETERIS,

QUI SCRIPSERUNT

DE BEATIFICATIONE

E T

CANONIZATIONE SANCTORUM

DEQUE TOTA HUJUS OPERIS RATIONE

AD LECTOREM.



Nnumeros propemodum Theologos inveniemus, qui aliquid in suis operibus de Sanctorum Beatificatione atque Canonizatione scripserunt, si velimus singulos recensere, qui inter disputandum de hac ipsa materia disseruerunt. Sed in præsenti illos tantum indicasse sat erit, qui justos de re hac tractatus composuerunt: deinde de Scriptoribus Jurisperitis agemus, qui argumentum idem ex professo pertractarunt: ad extremum vero eos etiam memorabimus, qui de solemni apparatu pro Beatificatione, vel Canonizatione enarrationes ediderunt.

Antiquissimus igitur inter Theologos, quos viderim, qui tractatum de Canonizatione composuerit, est Auctor anonymus, cujus apud me extant mss. Hic enim opus suum exaravit anno 1592. idque dicavit Vincentio Lauræo Cardinali Montis Regalis: & plura quidem eo in opere habentur Theologico more pertractata de sanctitate, tum autem aliqua de virtutibus, necnon multa de miraculis, & horum natura: quare in hujus nostri Operis decursu, quotiescumque occasio se offeret, hunc Auctorem laudabimus, ejusque sensum exponemus.

Proxime succedit Angelus Rocca ex Augustiniana familia, Apostolici sacrarii Præfectus, quippe cum scripserit temporibus Clementis VIII. cui etiam opus suum dicavit. Porro plura in eo sunt erudite collecta tum quoad requisita Canonizationis, tum quoad gradus & differentias miraculorum.

Sequitur Fortunatus Scacchus ex Ord. Eremitarum S. Augustini, pariter Apostolici sacrarii Præfectus. Scripsit nempe hic temporibus Urbani VIII. cui opus suum nuncupavit, inscriptum *de notis & signis sanctitatis Beatificandorum & Canonizandorum*. In eo autem opere non solum fuse agitur de sanctitate in genere, verum etiam de virtutibus tum Theo-

Theologicis, tum Cardinalibus, quæ ad gradum heroicum pervenerunt. Præterquamquod ex ipsius operis argumento ac divisione colligitur, eum præterea composuisse secundum librum de Martyrio, tertium de miraculis, quartum de Beatificatione, quintum de Canonizatione, sextum de ordine judiciario harum causarum, septimum de Congregationibus, in quibus causæ pertractantur, octavum vero, quem nondum absolverat, de Missa Pontificia. Sed ex omnibus his operibus hujus insignis viri tria tantum supersunt mss., quorum unum est *de Martyrio*; alterum *de natura, quidditate, inquisitione, auctoritate, antiquitate, cultu, & quibusdam aliis annexis ad Beatificationem & Sanctificationem spectantibus*; tertium, *in quo quidquid ad Judicum directionem tam ordinariorum, quam delegatorum, & subdelegatorum ad theoriam & praxim processuum in causis Servorum Dei requiritur, quantum fieri potest, dilucide explicatur*. MSS. scilicet ista extant in bibliotheca Angelica Urbis, cui dono data sunt a Petro olim Cardinali Othobono, qui postea ad summum Pontificatum evectus Alexandri VIII. nomen assumpsit: is autem acceperat ex bibliotheca Cardinalis Corradi, uti apparet ex ipsorum operum inscriptione; qua ostenditur insuper ardens tanti Pontificis desiderium, ne quid occultum remaneret, quod studiosis posset expedire.

Quartus porro inter Auctores Theologos est Lucas Castellinus ex Dominicana familia, & sui quidem Religiosi Ordinis Procurator Generalis. Scripsit & ipse sub Urbano VIII. cui etiam dicavit opus *de certitudine gloriæ Sanctorum*; additis subinde duobus aliis tractatibus, id est *de inquisitione miraculorum in Sanctorum Martyrum Canonizatione*, & *de dilatione Canonizationis*. Hæc autem Castellini opera, etsi methodo carere videantur, cum saltuatim scripta sint, plura tamen habent notatu digna eruta non modo ex Theologis, præsertim vero ex D. Thoma, sed & ex Brevibus, & Romanorum Pontificum bullis, quæ maximopere prodesse possunt tum Procuratoribus & Advocatis, tum Fidei Promotori, tum etiam ceteris, qui ex officio in Beatificationum & Canonizationum causis judicium ferre tenentur.

Quintus est Franciscus Victonius ex FF. Minimorum familia, qui pariter tractatum *de Sanctorum Canonizatione* conscripsit tempore Urbani VIII. Sed ejus opus Gallico idiomate est exaratum; in quo tamen, etsi in Romana Curia Procuratoribus, Advocatis, & Congregationis sacrorum rituum Consultoribus non magno adjumento sit, plura sunt erudite collecta.

Sextus est Joannes Baptista Ricciolius Soc. Jesu Theologus, qui scripsit sub Clemente IX. eique opus suum nuncupavit. Ex solidis scilicet sacræ Theologiæ principiis unice ostendit *immunitatem erroris tum practici, tum speculativi* in judicio, quod summi Pontifices ferunt in Canonizationum causis.

Septimus est Philippus Maria a S. Paulo Carmelita Discalceatus. Edi-

Edidit enim anno 1677. *dissertationem*, in qua plura sunt utilia quoad visorum materiam; utpote cum eam composuerit, ut demonstraret, quædam visa, de quibus actum fuit in causa Beatificationis S. Joannis a Cruce, fuisse supra naturam, ideoque inter miracula recensenda.

Octavus est Cardinalis de Lauræa, qui *in suo cursu Theologico*, quem Innocentio XI. inscripsit, non solum agit de *heroicitate* virtutum in Beatificandis & Canonizandis requisita, verum etiam de miraculis & horum conditionibus, ut a sacra Congregatione possint approbari, necnon de Martyrio. Auctor nimirum iste minime composuit justum de Beatificatione & Canonizatione tractatum; &, quod consequitur, prima facie non videtur de eo hic facienda mentio: attamen, quia fuit sacræ rituum Congregationis Consultor, & non modo institutionem, sed etiam usum eorum, quæ necessaria sunt ad virtutem heroicam, ad miracula, atque ad Martyrium perfectissime cognovit, non abs re existimavimus ejus etiam meminisse; & eo quidem magis, quod non perfunctorie, sed ex professo de virtutibus ipsis egerit, de miraculis, ac de Martyrio.

Nonus est Carolus Felix de Matta Episcopus S. Severi. Edidit quippe temporibus Innocentii XI. tractatum *de Canonizatione Sanctorum*, in quo speciatim de sanctitate, de virtutibus, de gratiis gratis datis, & de miraculis differit: ideoque opus utilitate non caret.

Decimus est Franciscus Bordonus ex Tertio Ord. S. Francisci; qui tractatum exaravit *de miraculis*, *ratione habita Beatificationis & Canonizationis*. Post ejus obitum formis excusus fuit, & Clementi Papæ XI. dicatus. Aliqua nempe eo in opere notatione digna reperiuntur; sed plura fortasse reperirentur, si opus ipsum a suo Auctore perfectum fuisset.

Ex Theologis demum undecimus est Jo. Baptista Memmius e Societ. Jesu; quippe qui, arrepta occasione Canonizationum Sanctorum, quas peregit Benedictus XIII. tractatum Italico sermone edidit *de sacro ritu Sanctos canonizandi*. Nec omitti debet Auctor anonymus *dogmatici discursus de Sanctorum Canonizatione* formis Parisiensibus Gallico idiomate impressi anno 1739. post primam nostri hujus Operis editionem.

Juris autem Pontificii Professorum, qui de Canonizatione tractarunt, agmen ducit Cardinalis Ostiensis *in comment. ad cap. Audivimus: de Reliq. & venerat. Sanctorum*. Scripsit etenim circa annum 1254. cum hortatu Alexandri IV. summi Pontificis jura Pontificia commentariis & notis illustraret: ceteri, qui idem caput *Audivimus* explicarunt, ea solummodo animadverterunt, quæ ab eodem Cardinali Ostiensi jam adnotata fuere, ordinem procedendi in Beatificationis & Canonizationis causis potissimum respicientia. Peculiarem postea *de Canonizatione* tractatum edidit circa annum 1446. Troilus Malvetius; quod quidem opus typis impressum est inter tractatus, qui *magni* vulgo appellantur, & in quo, præter ordinem procedendi in dictis causis, quædam etiam quoad virtutes, necnon plura quoad miracula examinantur: & per eadem circi-

ter tempora Martinus Laudensis parvum conscripsit tractatum *de Canonizatione S. Bernardini Senensis*. Allata vero tum a Cardinali Ostiensi, ceterisque juris Pontificii Professoribus, tum a Troilo Malvetio, collecta fuerunt & recte digesta a Jacobo Castellano de Fara Canonico Lateranensi, dum tractatum pariter *de Sanctorum Canonizatione* exaravit, quem Leoni X. summo Pontifici dicavit, in cujus præfatione hæc habentur: *Tacuit materia Canonizationis, Beatissime Pater, a tempore Sixti IV. Prædecessoris tui usque ad Apostolatum tuum augustissimum, eaque, veluti in remotis locata, situ quodam obducta jacebat. Tantum enim ex ea sumebatur quantum ad corroborandas alias materias frequentiores ac magis quotidianas conducere videbatur; ipsa vero principaliter & per se nunquam expetebatur. At nunc in felicissimo Pontificatu tuo in tanta celebritate versatur, tantum per ora Fidelium fere omnium evolat, ut quæ antea neglecta jacebat, nunc tanquam de tenebris & situ in lucem & claritatem evecta, per se quam maxime expetatur; &, si inter sacros canones ea ipsa occurrat, affigitur eidem animus, multoque avidius ipsam, quam aliam, contemplatur: quamobrem accendebatur mihi animus magnopere ad eam, si vires meæ tulissent, per diversa loca dispersam, in unum ac breve compendium redigendam. Quod effeci tandem, Dei beneficio & ope, brevemque tractatum de Canonizatione Sanctorum secundum traditiones Canonistarum pro ingenii facultate composui.* Item ante decreta generalia Urbani VIII. P. Virgilius Ceparius Soc. Jesu *directorium Canonizationis Sanctorum* composuit, quod nunquam tamen editum fuit; in quo profecto & plura adnotata sunt de modo ac ratione conficiendi processus in Beatificationis & Canonizationis causis, ut ex ejus præfatione deprehenditur (*Licet enim*, inquit, *Doctores multa de Canonizatione scripserint, & peritissimi aliqui Canonistæ præclaros de hac materia tractatus ediderint, nonnulli quoque relationes diversarum causarum Canonizationis evulgaverint, quas in hoc directorio adducemus, rationem tamen conficiendi processus informativos primos apud Ordinarios locorum, expediendi litteras remissoriales pro formandis processibus secundis in genere, & tertiis in specie auctoritate Apostolica, compulsandi scripturas ex publicis tabulariis & archivis, & agitandi has causas in Romana Curia intactam omnino reliquerunt*) & adhuc plura extant de Romani Pontificis potestate in Canonizatione Sanctorum. Sed, cum major pars operis hujus versetur in expendendo, cujusmodi cultus præstandus sit Dei Servis nondum beatificatis, aut canonizatis (quod argumentum post decreta & Breve Urbani VIII. in quibus fere omnes de eo quæstiones definitæ fuerunt, nullum amplius sibi vindicat locum) hac forte de causa factum est, ut directorium ipsum, quod ab Auctore vivente minime vulgatum fuit, neque post ejus obitum fuerit unquam typis impressum, atque ideo quasi inutile evaserit: quapropter & supervacui quodammodo haberi debeant eximii hujus viri labores, spatio licet triginta annorum fuerit Postulator causarum Beatificationis & Canonizationis Servorum Dei e Soc. Jesu quemadmodum testatur ipsemet in eadem præfatione: *Quamobrem*, inquit,

cum

cum ego assiduo triginta jam annorum studio & labore, & longa harum causarum tractatione & usu didicerim, qua ratione hæ causæ sint ad gloriam Dei & Sanctorum honorem instituendæ, inchoandæ, prosequendæ, ad optatum finem perducendæ, ut hac mea experientia multis adjumento esse possit, decrevi hoc directorium conscribere, quo lectores instruantur. Tandem Felix Contelorius tractatum edidit *de Canonizatione Sanctorum*, in quo de potestate summi Pontificis, de virtutibus, de miraculis, ac de processibus tractat. Et sane, cum fuerit insignis in Romana Curia Advocatus, aptior ceteris esse potuisset ad universam materiam enucleandam; sed id minus perfecit, vel quia aliis curis & negotiis fuit distentus, vel quia, cum intuitu causarum, quæ subsequentibus temporibus fuerunt in sacrorum rituum Congregatione discussæ, se obtulerit occasio alia semper, eaque nova dubia examinandi, præteritorum quam probe habuit notitiam, habere nequaquam potuit & futurorum.

Alia plura ad argumentum præsens pertinentia a juris Pontificii peritis conscripta fuere. Rosa quippe nonnullas composuit additiones ad suum tractatum *de Executoribus litterarum Apostolicarum*, ubi satis apte disseruit de validitate processuum in Beatificationum & Canonizationum causis; & quidem non perfunctorie, sed ex professo. Joannes Migetius olim in Romana Curia Advocatus institutionem exaravit *de modo conficiendi processus in eisdem causis*, quæ fuit typis impressa operâ Monialium Visitationis B. Mariæ, utpote comparata ad probe conficiendos processus edocentes, quos *informativos* dicunt, de causa venerabilis Servæ Dei Joannæ Franciscæ de Chantal ipsarum Fundatricis. Frigdianus Castagnorius disertus olim in Romana pariter Curia causarum Beatificationis & Canonizationis Patronus institutionem conscripsit *pro recte conficiendis auctoritate Apostolica processibus super virtutibus & miraculis*, quæ & typis edita fuit Cracoviæ, siquidem composita occasione causæ Cracoviens. Canonizationis B. Joannis Cantii. Petrus de Quintanilla idiomate Hispano edidit opus *super decretis Urbani VIII. de non cultu*. Joannes Garzias de Caralaps tractatum condidit *de Canonizatione Sanctorum*, in quo, quippe cum factus fuerit occasione, qua Romæ pertractabatur causa cultus immemorabilis B. Ollegarii, quædam apposite spectant ad casum exceptum a decretis Urbani VIII. ratione cultus immemorabilis. Denique Michael Angelus Lapius olim Fidei Subpromotor opuscula typis vulgavit, quorum unum *de heroicitate virtutum in Beatificandis & Canonizandis requisita*, alterum *de inedia B. Nicolai de Flue*, tertium *de tempore, quo quis degere valeat sub aquis, & non mori*: quæ quidem posteriora eo spectant, ut scilicet tuto dignosci queat, & quando inedia ad longum tempus protracta excedat naturæ vires; & quando inter miracula id recenseri possit, cum quis, prævia alicujus Servi Dei invocatione, incolumis evadit ab aquis, quibus aliquandiu fuit immersus. Præterquamquod inter *quæstiones medico-legales* Pauli Zacchiæ pleraque sunt, ex quibus perspicuum fit, utrum

sanationes sint naturæ, an miraculo adscribendæ; quemadmodum & hujusmodi aliqua, de eodem videlicet argumento, formis excusa sunt post *consuetudines Neapolitanas* Molphesii *tom.* 2., ut & inter *canonicas* Jacobi Pignatelli *consultationes* multæ extant ad Canonizationis materiam universim pertinentes: nec enim omittenda est *practica Theologico-Canonica ad causas Beatificationum & Canonizationum pertractandas* edita a Fr. Augustino Matthæuccio ex Minor. Observ. familia olim sacrorum rituum Congregationis Consultore.

Porro, cum, juxta dicenda in hujus Operis progressu, Canonizationum causæ olim committerentur tribus antiquioribus Rotæ Auditoribus, qui suas proinde relationes conficiebant, nonnullæ adhuc supersunt ex ipsis relationibus, quæ insuper memorari merentur. Nempe quæ sequuntur, typis impressæ sunt: relatio causæ S. Bonaventuræ *inter ejus opera tom.* 2.; S. Francisci de Paula *post ejus vitam* conscriptam ab erudito viro Josepho Maria Perimezzi Episcopo Oppidensi; S. Thomæ de Villanova post Contelorium *de Canonizatione Sanctorum*; S. Andreæ Corsini apud Lezanam *consult.* 1.; B. Gregorii X. post ejus *vitam* affabre, ut solebat, exaratam a P. Antonio Maria Bonuccio Soc. Jesu; S. Aloysii Gonzagæ *in Actis Bollandianis*, quibus etiam aliæ editæ comprehenduntur; S. Pii V. *in ultimo tomo annalium Bzovii*; binæ demum in causa S. Teresiæ, quarum una super ejus miraculis, altera super virtutibus, formis excusæ fuerunt *Viennæ in Austria anno* 1628.

Aliæ vero, præter typis impressas, manuscriptæ circumferuntur, quæ spectant ad causas tum SS. Andreæ Avellini, Caroli Borromæi, Didaci, Mariæ Magdalenæ de Pazzis, Philippi Nerii, Hyacinthi, Cajetani, Isidori Agricolæ, Franciscæ Romanæ, Teresiæ, Petri de Alcantara, Elisabeth Reginæ Portugalliæ, Philippi Benitii, Raymundi de Pennafort, Paschalis de Baylon, Felicis a Cantalicio, Joannis de Deo, Ludovici Bertrandi, Francisci Borgiæ, Francisci Xaverii, Jacobi de Marchia, Joannis a Cruce, Catharinæ de Ricciis; tum BB. vigintisex Martyrum Japonensium, Josaphat Archiepiscopi Pollocensis; tum demum Servorum Dei, Nicolai Factor, Hieronymi Æmiliani, Juliani a S. Augustino, Joannæ de Cruce.

In hisce nimirum Rotæ Auditorum relationibus, quandoquidem continent examen tum validitatis processuum, tum virtutum, tum etiam miraculorum, utcunque aliqui obloqui ausi sint, non modicum inest pondus: ideoque iis in rebus, in quibus non fuit ipsis derogatum vel a subsequenti & posteriori sacræ rituum Congregationis consuetudine, vel ab ejusdem sacræ Congregationis, aut summorum Pontificum Urbani VIII. & Innocentii XI. decretis, absonum profecto esset, easdem non admittere alia inter scripta auctoritate pollentia. Quapropter de relationibus ipsis merito ita loquitur Castellinus *in tractatu de inquisitione miraculorum in Sanctorum Martyrum Canonizatione pag.* 132. *num.* 36. *Denique veritas expli-*

explicata, & modo prædicto corroborata, quæ continetur in prædictis relationibus magna diligentia editis, nunquam legitur, quod fuerit infirmata, sed approbata; &, illa duce, processum sit fere semper, ne dicam verius simpliciter & semper, ad actum solemnis Canonizationis. Item *pag.* 331. *Idem quoque suaderi potest, spectata conditione personarum, ac munerum eorum præstantissimorum virorum, per quos regulariter eduntur consimiles relationes: nam fere semper editæ fuere per amplissimos Patres sacræ Rotæ Romanæ Auditores, quorum spectata doctrina & eximia dignitas cunctis quidem explorata est. Præterea eamdem eximiam auctoritatem dictarum relationum satis aperte declarat præstantia finis, ad quem seu propter quem conduntur; ut scilicet per illas perducatur ad desideratum exitum negotium tanti momenti, quale est in Ecclesia sancta Dei illud solemnis Canonizationis Justorum, ad quem effectum offeruntur Pontifici Romano pro tempore existenti.*

Et hæc quidem de Jurisperitis, qui de Sanctorum Canonizatione tractatus, aut opera composuerunt. Sequuntur decreta, & ordo conficiendi processus in caufis Beatificationis & Canonizationis Sanctorum, quæ edita fuere auctoritate summi Pontificis Urbani VIII., aliaque novissima decreta ad idem institutum pertinentia, auctoritate summi Pontificis Innocentii XI. promulgata, de quibus in hoc Opere agendi sæpenumero occasio dabitur.

Earum porro relationum, quæ editæ sunt, quotiescumque ab aliquo summo Pontifice aut alicujus Servi Dei Beatificatio, aut Beati alicujus Canonizatio peracta fuit, potissimum quæ Italico idiomate conscriptæ sunt, & quarum latent Auctores, nullam hic rationem habere instituimus: sed eas tamen luculentiores enarrationes prosequemur, quæ vel propter Auctorum antiquitatem, vel propter eorum auctoritatem, fidem sibi maxime conciliant; quare & esse queunt tanquam regula, ut ipsa Beatificationis & Canonizationis solemnia rite recteque perficiantur.

Antiquior scilicet ex his, quas prætereundas esse minime ducimus, est Ordo Romanus Jacobo Cardinali Cajetano, qui mortuus est sub Clemente VI., attributus, atque editus a Mabillonio *in museo Italico tom.* 2. Hunc excipit Ordo Auctoris, qui in aula Pontificia rituum formulis præerat anno 1347. typis impressus apud Raynaldum *in annal. ad eumdem annum*. Tertio venit Ordo Romanus Petri Amelii ex Ordine Eremitarum S. Augustini, Æditui Urbani V. qui a Mabillonio pariter evulgatus fuit *in eodem museo Italico tom.* 2. Sequitur liber Volaterrani, in quo descripta fuit Canonizatio S. Bonaventuræ, qui & extat apud Raynaldum *ad annum* 1482. *num.*46. Quinto adest Ordo Canonizationis Sanctorum scriptus anno 1494. typis autem excusus *tom.* 3. *collect. CC. Britanniæ*. Occurrunt sexto liber sacrarum cæremoniarum, sive rituum Ecclesiasticorum Ecclesiæ Romanæ, qui nomen præsefert Christophori Marcelli Archiepiscopi Corcyrensis, quique editus fuit tempore Leonis X. & ipsi dicatus; necnon Diaria Paridis de Crassis cæremoniarum Magistri sub eodem Leone X., in

qui-

quibus ad amussim exposita sunt omnia solemnia, quibus Canonizatio S. Francisci de Paula peracta est. Septimo loco recenseri debent Acta tum Latino, tum Italico idiomate binis libris conscripta a Francisco Penia Rotæ Auditore *de Canonizatione S. Didaci*; atque etiam ejusdem Canonizationis Acta, quæ fuerunt a Petro Galesinio Apostolico Protonotario composita, & Sixto V. nuncupata. Octavum tenet locum opus Marci Aurelii Grattarolæ, cujus est inscriptio, *Successi maravigliosi della venerazione di S.Carlo*. Nono autem referenda sunt Acta Canonizationis S.Hyacinthi, collecta & edita a Severino Cracoviensi ex Ord. FF. Præd. Decimo Acta Canonizationis S. Raymundi de Pennafort, quæ extant in ejus vita formis excusa, & notis illustrata a supra citato Francisco Penia Rotæ Auditore. Undecimo Acta Canonizationis S. Andreæ Corsini condita operâ Petri Dominici ab Jesu Carmelitæ. Duodecimo Acta Beatificationis S. Andreæ Avellini relata in opere, cujus titulus, *Successi maravigliosi della venerazione del B. Andrea Avellino*, edita vero ab Joanne Antonio Caggiano Clerico Regulari. Tum autem decimus tertius in hoc elencho locus debetur Actis Canonizationis S. Thomæ a Villanova evulgatis a P. Andrea Aznar ex Ordine Eremitarum S. Augustini. Decimus quartus deinceps Actis Beatificationis & Canonizationis S. Francisci de Sales, publica donatis luce a Dominico Cappello. Postremus Actis Canonizationis SS. Petri de Alcantara, & Mariæ Magdalenæ de Pazzis collectis atque in lucem prolatis ab eodem Cappello; ad quorum calcem extat etiam dissertatio Francisci Mariæ Phœbei Archiepiscopi Tarsensis de Sanctorum Canonizatione, haud insuper habenda.

Et omnes quidem modo enunciati libri solemnia exhibent Beatificationis, & Canonizationis. Quamquam & multa ejusdem generis habentur apud Cardinalem Ostiensem, reliquosque Pontificii juris Interpretes *in commentariis ad cap. Audivimus: de Reliquiis & venerat. Sanctorum*; tum autem in supra memorato Angeli Roccæ opere *de Canonizatione Sanctorum*; necnon in Bzovii tractatu *de Romano Pontifice*, cum perhibeat suffragia omnia tum Cardinalium, tum Episcoporum, tum etiam aliorum pro Canonizatione S. Franciscæ Romanæ, & S. Caroli Borromæi, una cum ceteris, quæ ad solemnia ipsarum Canonizationum perfecta fuerunt. Sed & Jo. Baptista Marius Canonicus Collegiatæ ecclesiæ S. Angeli in Foro Piscium diatribam exaravit & edidit *de mystica rerum significatione, quæ in Sanctorum Canonizatione ad Missarum solemnia summo Pontifici offerri solent*. Quin etiam, cum typis Rev. Cameræ Apostolicæ impressæ fuerunt anno 1712. *Preces dicendæ per SS. D. N. Clementem Papam XI. in Canonizatione SS. Pii V., Andreæ Avellini, Felicis a Cantalicio, & Catharinæ Bononiensis*, eis addita est tota cæremoniarum ea in celebritate habitarum series. Præterquamquod Acta Canonizationis modo memoratorum Sanctorum una cum Actis Beatificationis Servi Dei Joannis Francisci Regis inter Beatos relati ab eodem summo Pontifice Clemente XI. collecta fuerunt, & Ro-

& Romanis typis in lucem emissa anno 1720. ab Justiniano Chiappono Apostolicarum cæremoniarum Præfecto. Quæ nimirum omnia auctoritatis loco habenda certe sunt: ne illum postremo prætermittamus, qui jussu san. mem. Benedicti XIII. accurante Justo Fontanino Archiepiscopo Ancyrano, anno 1729. prodiit, *Constitutionum codicem*, quas summi Pontifices in solemni Sanctorum Canonizatione ediderunt ab anno 993. ad annum usque 1729.

Cum igitur tot & tanta de Sanctorum Canonizatione universim conscripta & edita sint, alicui fortasse videri possit, nihil ea de re scribendum amplius superesse; nosque idcirco oleum atque operam perdidisse, quod labores susceperimus quacumque utilitate carituros. At Operis nostri consilium atque rationem prius noscere oportet: quod ut aperiamus, in præsenti reliquum est. Nam ingenue quidem admittimus, quin & suspicimus editorum ab aliis scriptorum diligentiam, eruditionem, doctrinam, utilitatem; atque adeo ab iis plura, eaque maxima commoda in nostrum hunc tractatum derivata esse, ultro confitemur: sed post evulgata ingentia volumina de Sanctorum Actis, quæ primo collegit Bollandus e Soc. Jesu, tum autem eruditissimi alii viri ex eadem Societate prosecuti sunt, & laudabiliter prosequuntur, necnon post illustratam aliorum magni nominis virorum laboribus longe lateque Ecclesiasticam historiam, quoniam non pauca sane, sed bene multa publici juris facta sunt, quæ antea in bibliothecis & archivis latebant, quæque ad amplitudinem ac lucem Canonizationis negotio afferendam non parum conducere posse videbantur, hæc ipsa saltem haud inopportunum fore existimavimus suis locis disponere; quod etsi profecto melius a quovis ex tot illis antea recensitis Auctoribus præstari potuisset, nunc jam, quandoquidem obiere, nullo pacto potest. Accedit, immo vero rei caput est, quod, exceptis quatuor aut quinque ex memoratis ipsis Auctoribus, qui de Canonizatione Sanctorum tractatus condiderunt, nemo inter eos sacrorum rituum Congregationi, in qua ipsæ Beatificationis & Canonizationis causæ perpenduntur & sedulo examinantur, interfuit; aut, si quis eorum interfuit, non aliam quam Consultoris personam sustinuit. Accedit præterea, quod post Urbanum VIII. & Innocentium XI. summos Pontifices, qui jam indicata sanxerunt decreta, alia plura a summis Pontificibus eorum Successoribus, necnon a sacrorum rituum Congregatione edita sunt, quæ passim ignorantur. Postremo illud quoque accedit, quod de præsenti Apostolicæ Sedis consuetudine in Servorum Dei Beatificatione, & Beatorum Canonizatione, de concessione Missæ ac Officii, de nominum in Martyrologio Romano descriptione, aut de aliis publici cultus speciebus, quæ Beatis, aut Sanctis, servato ordine, ab Apostolica ipsa Sede indulgentur, nemo adhuc tractavit. Quam ob rem non usquequaque inutilem provinciam nos aggressuros esse putavimus, si, postquam ab anno 1701. usque ad 1708. Consistorialis Advocati munere

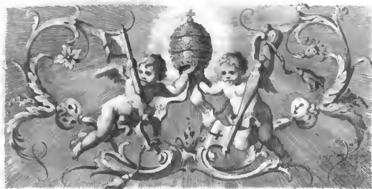
ex

ex Clementis XI. beneficentia fungentes multis Sanctorum Canonizationis causis, præsertim vero S. Catharinæ de Bononia, & S. Pii V. patrocinium feliciter præstitimus; deinde postquam ab anno 1708. ex singulari memorati Pontificis beneficio ad spectabile Fidei Promotoris Officium evecti, eodemque perfuncti usque ad annum 1728. ea, qua per nostrarum virium imbecillitatem nobis licuit, diligentia, nedum voce, sed & scriptis plane innumeris in evolvendas Beatorum & Sanctorum causas, necnon in perpendenda sacræ rituum Congregationis decreta atque instituta nostram, qualiscumque fuerit, operam contulimus; postquam demum per tot annos ex officio assertiones eorum, qui pro Beatificatione & Canonizatione scribebant, impugnavimus, totque doctissimos viros tum ex Collegio S. R. E. Cardinalium, tum ex cœtu spectabilium Romanæ Curiæ Præsulum, tum etiam ex Regularibus familiis loquentes, & in sacris Congregationibus suffragium suum pro rei veritate ferentes audivimus; si, inquam, post hæc omnia, de Canonizationis argumento & nos aliqua ederemus, quæ ejus saltem causarum Patronis, & Consultoribus usui fore nobismet ipsis visa sunt. An autem id e rè cesserit, lectores porro viderint; quos ex animo obsecramus, ut erratis, si qua irrepserint, velint non gravate ignoscere: scripsimus enim non inter otium, sed inter Pastorales Anconitanæ primum, postea Bononiensis Ecclesiæ curas, easque non sane paucas, nec levis momenti; ideoque horis ut plurimum succisivis, nec sine incommodo ante solis ortum sæpissime somno subtractis. Finem tandem facimus, omnia & singula Apostolicæ Sedis judicio subjicientes, ideoque ratum habentes, quod Oraculo illo probabitur, irritum vero, siquid reprobari forte contigerit.



DE

Digitized by Google



DE SERVORUM DEI BEATIFICATIONE, ET BEATORUM CANONIZATIONE

LIBER PRIMUS,

IN QUO PRÆLIMINARES EXPONUNTUR CONTROVERSIÆ.

CAPUT PRIMUM.

De superstitiosa Apotheosi Gentilium.



OS est eorum, qui de Sanctorum Canonizatione tractatum instituunt, aliqua præmittere de superstitiosa Apotheosi Gentilium. Apotheosis, quæ etiam Consecratio dicta est, nihil aliud erat, quam solemnis alicujus hominis inter Deos adscriptio: unde apud Ciceronem *de natura Deorum lib. 2. cap. 24. consecrare Liberum*, & similia passim. Apotheosis ritum Herodianus, & Dio fuse describunt; tum apud Livium, Plutarchum *in vita Romuli*, & Lactantium *de falsa Religione* plura habentur de Romuli Apotheosi; Tacitus etiam refert, Divinos honores Augusto Imperatori post obitum delatos. Scribentium mori & nos obsequemur; dumque ex probatissimis & antiquioribus Auctoribus tentatam apud Senatum Romanum Christi Domini nostri Apotheosim exponimus, potiora de ejus ritu innuimus. *Tentatam* diximus Christi Domini Apotheo-

Digitized by Google

ſim ; cum Divini judicii ſapientia effecerit , ne Chriſtus inſtar falſorum Numinum Divinitatem ab hominibus accepiſſe videretur , & Chriſtiana Religio per univerſum orbem ſtatim effundenda , propagationem judicio & auctoritate Romani Senatus obtinuiſſe .

2. Pilatus Judææ Præſes ad Cæſarem ſcribere ſolitus res magni momenti , quæ illic contigerant , narrationem miſit ad Tiberium patratorum a Chriſto prodigiorum , Divinarum virtutum , excitationis ipſius a mortuis, & novæ ab eo conditæ Religionis , teſte Tertulliano *in apologetico adverſus gentes cap.* 21. ubi , præmiſſa analyſi prodigiorum a Chriſto patratorum , ait : *Ea omnia ſuper Chriſto Pilatus & ipſe jam pro ſua conſcientia Chriſtianus Cæſari tunc Tiberio nuntiavit . Sed & Cæſares credidiſſent ſuper Chriſto , ſi aut Cæſares non eſſent ſæculo neceſſarii , aut ſi & Chriſtiani potuiſſent eſſe Cæſares* : & S. Juſtinus Martyr *in apologia ad Antoninum Imperatorem* (quæ paſſim in vulgatis editionibus *ſecunda* inſcribitur , etſi jamdiu communi ferme Eruditorum conſenſu *prima* habeatur) nonnullis relatis Chriſti prodigiis , ſubjungit *num.* 35. *Atque hæc ita geſta eſſe , ex Actis ſub Pontio Pilato confectis diſcere poteſtis* : & multis interjectis *num.* 48. *quæ quidem ab eo facta eſſe , ex confectis ſub Pontio Pilato Actis diſcere poteſtis* . Diximus *narrationem* , & diximus *Acta* : eorum quippe tranſmiſſio vetuſtiſſimis & graviſſimis Auctoribus innixa , Tertulliano videlicet , & Juſtino relatis , & Euſebio mox referendo , certa eſſe videtur , uti bene ponderat Calmet in *ſua diſſertatione de Actis Pilati ad Tiberium tranſmiſſis* . Nullam autem fecimus mentionem epiſtolæ Pilati ad Tiberium , ut ſalebroſam de ea quæſtionem evitaremus , cum varia ipſius ſint exemplaria , aliud apud Cardinalem Baronium *ad ann. Chriſti* 34. *n.* 223. aliud apud Sixtum Senenſem *lib.* 2. *bibliothecæ ſanctæ* , & aliud emendatius apud Florentinium *in notis* , *& exercitationibus ad Apoſtolorum indiculum pag.* 113.

3. Cæſar Chriſti Apotheoſim tentavit apud Senatum Romanum ; ſed obtinere non potuit , eam potiſſimum ob cauſam , quod ante ejus decretum affulgens Crucifixi potentia univerſum orbem ad ſui cultum attraxerat : Tiberius autem a ſua ſententia diſcedere noluit , publicato edicto adverſus accuſatores Chriſtianorum , uti teſtatur Tertullianus *in apologetico cap.* 5. ubi ſic ſcribit : *Apud vos de humano arbitratu Divinitas penſitatur . Niſi homini Deus placuerit , Deus non erit . Homo jam Deo propitius eſſe debebit . Tiberius ergo , cujus tempore nomen Chriſtianum in ſæculum introivit , annuntiatum ſibi ex Syria Palæſtina , quod illic veritatem illius Divinitatis revelaverat , detulit ad Senatum cum prærogativa ſuffragii ſui . Senatus , quia non in ſe probaverat , reſpuit . Cæſar in ſententia manſit , comminatus periculum accuſatoribus Chriſtianorum* .

4. Euſebius Cæſarienſis *lib.* 2. *hiſtor. Eccleſ. cap.* 2. *ex verſ. Rufini* rem totam ſic exponit : *Cum per omnem jam locum de reſurrectione , & mirabilibus Domini Jeſu Chriſti , & de aſcenſione ejus ad cælum felix fama loqueretur , ac per omnium aures beati hujus rumoris volveretur opinio ; quoniam antiqui moris erat apud*

apud Romanos, ut provinciarum Judices, si quid forte novi in his, quas regebant, provinciis accidisset, vel Principi, vel Senatui nuntiarent, ut ne ex his, quæ gerebantur, ignorare aliquid viderentur; de resurrectione a mortuis Domini & Salvatoris nostri Jesu Christi, quæ jam in omnem locum fuerat pervulgata, Pilatus Tiberio Principi refert. Sed & de ceteris mirabilibus ejus, & ut, post mortem cum resurrexisset, a quamplurimis jam Deus esse crederetur. Tiberius, quæ compererat, retulit ad Senatum: Senatus autem sprevisse dicitur, pro eo quod non sibi prius hujus rei judicium fuerit delatum; sed auctoritatem suam prævenerit vulgi sententia. Lex etenim erat antiquitus designata, ne quis apud Romanos Deus haberetur, nisi Senatus decreto atque sententia confirmatus. Porro autem pro vero hoc erat, quod gerebatur, ne Divina virtus humanis putaretur assertionibus indigere. Cumque, secundum ea quæ supra diximus, renuisset Senatus, Tiberius tamen tenuit sententiam suam, ut ne quid adversus doctrinam Christi contrarium moliretur.

5. Concordat S. Joannes Chrysostomus *hom. 26. in epist. 2. ad Corinthios tom. 10. pag. 624.* ubi sic loquitur: *Romanorum Senatus ..... hanc potestatem habebat ut Deos crearet atque conscriberet. Cum res omnes a Christo gestæ nuntiatæ sint, Romam misit is qui Judæorum Nationi præerat, sciscitans ex ipsis, num eum quoque Deum creare placeret. Id vero illi facere recusarunt, quod iniquo, atque infenso animo ferrent, ante decretum suum, atque sententiam Crucifixi potentiam effulgentem universum orbem ad sui cultum attraxisse.*

6. Paulus Orosius *lib. 7. histor. cap. 4. tom. 6. biblioth. PP.* sic loquitur: *Postquam passus est Dominus Christus, atque a mortuis resurrexit, & discipulos suos ad prædicandum dimisit, Pilatus Præses Palæstinæ provinciæ ad Tiberium Imperatorem, atque ad Senatum retulit de passione, & resurrectione Christi, consequentibusque virtutibus, quæ vel per ipsum palam factæ fuerant, vel per discipulos ipsius in nomine ejus fiebant, & de eo quod certatim, crescente plurimorum fide, Deus crederetur. Tiberius cum suffragio magni favoris retulit ad Senatum ut Christus Deus haberetur. Senatus indignatione motus, cur non sibi prius secundum morem delatum esset, ut de suscipiendo cultu prius ipse decerneret, Consecrationem Christi recusavit, edictoque constituit, exterminandos esse Urbe Christianos; præcipue cum & Sejanus Præfectus Tiberii suscipiendæ Religioni obstinatissime contradiceret: Tiberius tamen edicto accusatoribus Christianorum mortem comminatus est.*

7. S. Gregorius Turonensis *lib. 1. histor. cap. 23.* factum narrat: *Pilatus autem gesta ad Tiberium Cæsarem mittit, & ei tam de virtutibus Christi, quam de passione, vel resurrectione ejus insinuat. Quæ gesta apud nos hodie retinentur scripta. Tiberius autem hoc ad Senatum recensuit; quod Senatus cum ira respuit, pro eo quod non ad eum primitus advenisset.*

8 Nicephorus Callistus *lib. 2. histor. cap. 8.* hæc habet: *Consuetudo autem jam inde a plurimis annis obtinebat, ut, qui Præfecturas, aut Provincias sortiti essent, res novas quæ sub eis accidissent, singulas summum Imperium habenti Cæsari significarent, ut illum nihil prorsus rerum omnium lateret. Itaque de*

resurrectione ex mortuis, aliisque prodigiis Jesu Christi Tiberio Cæsari scribens Pilatus, cum res ejus plerasque, tum quod ex mortuis redivivus sibique ipsi superstes, Deus jam a multis, & quidem præcipuus inter alios Deus esse crederetur, renuntiavit. Quam rem Tiberius ad Senatum Romanum retulit. Senatus autem non esse deliberandum de ea censuit, sub illo quidem prætextu, quod ille non prius, veteri more, ipsius Senatus sententia in Deos esset relatus, re autem ipsa, quod Divinæ doctrinæ disciplina humano prorsus non indigeret auxilio. Sed enim, etiamsi Senatus ad eum modum verbum de Servatore rejecisset, Cæsar tamen in sententia sua perstitit, salutarique prædicationi impedimento non fuit.

9 Denique apud Lampridium in *Alex. Severo cap.* 43. legitur, id ipsum fieri voluisse ab Imperatore Hadriano, & subinde ab ipso Alexandro Severo: *Christo templum facere voluit, eumque inter Deos recipere. Quod & Hadrianus cogitasse fertur, qui templa in omnibus civitatibus sine simulacris jusserat fieri; quæ hodie idcirco, quia non habent Numina, dicuntur Hadriani, quæ ille ad hoc parasse dicebatur: sed prohibitus est ab iis, qui consulentes sacra, repererant, omnes Christianos futuros si id optato evenisset, & templa reliqua deserenda.* Fama quippe mirabilium a Christo Domino patratorum percrebuerat; nec ea a solis Christianis, sed etiam ab aliis Historicis non Christianis non sine laude fuerant exposita. Ut ceteros prætereamus, illustre est de Christo testimonium Josephi Hebræi *lib.* 18. *antiquitatum cap.* 4. Nec enim nos præclarum Josephi de Christo testimonium credimus, pio dolo a priscis Christianis historiæ Josephi assutum; siquidem ipsum ut genuinum exhibent Eusebius *in historia Ecclesiastica*, Hieronymus *in libro de scriptoribus Ecclesiasticis*, Isidorus Pelusiota *in epistolis*, Sozomenus, & Nicephorus, atque adeo ut genuinum vindicant Valesius *in notis ad Eusebium*, Huetius *in demonstratione Evangelica*, Tillemontius *not.* 40. *in ruinam Judæorum tom.* 1. *historiæ Imperatorum*.

10 Hucusque adducta, ni fallimur, nedum ostendunt, quid esset Apotheosis apud Gentiles, sed & cujus fieret auctoritate. Heterodoxi recentiores, Catholicæ Religioni, & Apostolicæ Sedi infensissimi, superstitiosam prædictam Gentilium Apotheosim, seu Consecrationem pluribus prosequuntur, & audent asserere, Sanctorum nostrorum Canonizationem cum ea convenire, & ab ea suam originem desumpsisse; quemadmodum videri potest apud Rodulphum Hospinianum *in tractatu de origine, progressu, cæremoniis, & ritibus Festorum cap. 6.* & Joannem Albertum Fabricium *in bibliographia antiquaria cap.* 8. *num.* 24. Sed toto cælo aberrant; cum nec nostrorum Canonizatio conveniat cum Apotheosi Gentilium, nec ab ea suam deducat originem.

11 Dictum est, nostrorum Canonizationem non convenire cum Apotheosi Gentilium: primo, quia heroica nostrorum facinora, & miracula eorum intercessione a Deo patrata, multorum testium de visu proprio, & de rebus potentiæ visivæ subjectis innituntur affirmationi, quorum etiam dicta serio perpenduntur & examinantur; in Apotheosi vero Gentilium

Digitized by Google

res ut plurimum conficiebatur per testis assertionem referentis, se consecrandum vidisse ex igne redivivum cælum penetrare. Prima Apotheosis, quæ facta sit a Romanis, Romuli fuit. In honorem quippe Romuli sacrificia expleta sunt, uti bene observat Saubertus *de sacrificiis cap.* 5. quidquid in contrarium opinatus sit Vossius *de idololatria lib.* 1. *cap.* 12. Et prædicta Apotheosis soli innixa est testimonio Julii Proculi, qui suggerentibus senibus illis, qui Romulum occiderant, quippe timebant, ne ipsorum facinus proderetur, affirmavit, seipsum vidisse splendidis vestibus indutum, ipsumque audivisse sibi imperantem, ut templum in sui honorem erigeretur, utpote inter Divos adscripti, & ut in posterum non Romulus, sed Quirinus appellaretur; uti referunt Minutius Felix *in Octavio*, Livius *lib.* 1. Plutarchus *in vita Romuli*. Similia contigerunt in Apotheosi Octaviani Augusti: *Nec defuit vir Prætorius* (verba sunt Suetonii in ejus *vita cap.*101.) *qui se effigiem cremati euntem in cælum vidisse jurasset*; ideoque S. Justinus Martyr *in apologia cit. num.* 21. scribit: *Nam & morientes apud vos Imperatores semper immortalitati consecrandos judicatis, ac producitis, qui etiam juratus vidisse se crematum Cæsarem in cælum abeuntem dicat*. Eodem sæculo mortua Drusilla Caji Caligulæ soror consecrata est, atque ut ait Dio *lib.* 59. *pag.*648. *Panthea vocata, & Divinis honoribus per omnes urbes culta*. Et Vossius quidem eam habitu Veneris cognomine Pantheæ consecratam putat, & Lipsio assentitur, qui eòdem refert veterem inscriptionem in qua *Venus Caelestis Augusta* nominatur. Jam vero idem Dio asserit fuisse virum quemdam Senatorii ordinis, qui eam se vidisse in cælum ascendentem juravit; sic enim subdit: *Livius etiam quidam Geminius Senator, vidisse se eam in cælum ascendentem, ac cum Diis conversantem juravit, perniciem sibi liberisque, si vanum id asseruisset, imprecatus*. Id quoque indicat Seneca *in lusu de mort. Claud.* atque in aliis aliorum Augustorum Augustarumque consecrationibus contigit. Ut vero hoc mendacium animis fortius insideret, combusto Imperatoris corpore, & in cineres redacto, aquila dimittebatur, quæ animam Principis deferre in æthera dicebatur, teste Herodiano *lib.* 4. *num.*3. ubi post longam cæremoniarum descriptionem sic concludit: *Mox ab extremo, minimoque tabernaculo, tamquam a fastigio quodam simul cum subjecto igni, aquila dimittitur, quæ in cælum creditur ipsam Principis animam deferre*.

12 Secundo, Augustorum tantum, aut Augustarum, aut aliarum mulierum sanguine Imperatoribus conjunctarum, factæ sunt a Gentilibus Apotheoses. Monumenta extant Apotheoseum Liviæ, quæ Julia est appellata, & Faustinæ; ut ex marmoribus, inscriptionibus, & numismatibus evidenter desumitur. Unius tantum privati hominis Apotheosis est celebrata, Domitiani videlicet, sed qui Imperio renuntiaverat, privatamque vitam adeo dilexerat, ut ad Imperium revocatus, purpureum indumentum resumere recusaverit. Existimarunt nonnulli, factas aliquando fuisse Apotheoses privatarum personarum; cum Trajani Pater *Divus* appellatus sit in

Digitized by Google

in admodum raro numiſmate, quod invenitur in Mediceo Muſæo: & ita opinatur eruditus Vaillant *tom. 2. numiſmatum Imperialium pag. 124. edit. Amſtelodam. 1699.* At, ex *Divi* appellatione argumentum non deſumi ad Apotheoſim, late comprobavit Vignolius, dum viveret, ſingulari nobis amicitia carus, in ſuo opere *de columna Antonina cap. 5.* ita ut quicumque inter Divos ſolemni Apotheoſi fuiſſet relatus, *Divus* dicendus eſſet; ſed non omnis appellatus *Divus*, habendus eſſet tamquam inter Divos relatus per ſolemnem Apotheoſim: cum *Divi* appellatio hominem exhiberet ceteris hominibus ſuperiorem, & ob virtutis excellentiam hominem quaſi cæleſtem, ſicuti loquitur Lactantius *lib. 1. cap. 15.* Hoc proinde ſenſu nonnulli Chriſtiani Imperatores in legibus per ipſos editis, *Divi* dicti ſunt (incredibile quippe eſt, eos *Divorum* nomen obtinuiſſe, ex quo per ſolemnem Apotheoſim inter Divos a ſucceſſoribus fuerint relati); & eodem ſenſu, ſed per execrabilem undequaque adulationem, adhuc hodie in Civitate Ariminenſi in Eccleſia Patrum Minorum Conventualium in quadam marmorea inſcriptione Iſotta amica Sigiſmundi Pandulphi Malateſtæ dicitur *Diva*; & a Porcello, qui erat in famulatu Malateſtæ, & qui fortaſſe inſcriptionis auctor fuit, Paulus Secundus *Divus* eſt appellatus in quodam opere, quod illi dicavit, & cujus mentio habetur apud Gaddium *de ſcriptoribus volum. 2. pag.* 180. Ex quibus obiter adnotare fas ſit, infirmam undequaque eſſe aſſertionem Maffei, noſtri, dum viveret, ſingularis amici, *tom. 3. antiquarum gemmarum pag.* 214. opinantis, profanum Apotheoſis ritum perduraſſe longo tempore etiam poſt publicum & liberum exercitium Chriſtianæ Religionis, idque deducentis ex nomine *Divi*, quod habetur in inſcriptionibus & numiſmatibus prædictorum temporum. Apotheoſis ergo Gentilium ad Imperatores, & feminas Auguſtas erat adſtricta: nec in ea celebranda ullam habitam fuiſſe conſiderationem virtutum & operum egregiorum, ex eo aperte convincitur, quod homines multa vitiorum illuvie inquinati inter Deos a Gentilibus relati ſint, teſte S. Auguſtino *tom. 7. de civitate Dei a lib. 1. ad 7.* ubi *lib. 6. cap. 2.* obſervat, eos in tantam cæcitatem abiiſſe, ut vel Marcus Varro multis a Tullio laudibus commendatus, talia de Diis gentium litteris tradiderit, *ut ſi rerum velut divinarum, de quibus ſcribit, oppugnator eſſet, atque deſtructor, eaſque, non ad Religionem, ſed ad ſuperſtitionem diceret pertinere, neſcio* (ait) *utrum tam multa in eis ridenda, contemnenda, deteſtanda conſcriberet.* Noſtræ vero Canonizationes non tantum fiunt de ſummis Pontificibus, de Regibus, de Epiſcopis, ſed de quocumque, nulla habita ratione dignitatis, aut generis, ſed habita tantum conſideratione virtutum, quibus, dum viverent, effulſerunt, aut mortis pro Chriſti Fide initæ, necnon ſignorum & miraculorum, quæ ipſorum interceſſione facta ſunt.

13 Tertio, quia conſecrandus in Apotheoſi Gentilium inter Deos recenſebatur, Canonizandus autem ſolemni judicio ab Eccleſia refertur in album ſervorum & amicorum Dei. S. Euſebius Emiſſenus *in ſerm. de S. Romano*

Digitized by Google

mano Martyre tom.6. biblioth.PP.pag.671. quem alii S Eucherio Lugdunensi tribuunt; ait: *Beatus Romanus , cujus admirabilem triumphum præsentia exultantis Ecclesiæ festa concelebrant , dudum famulus , nunc etiam amicus Dei*. Præclare subdit S. Augustinus *lib.22. de Civit. Dei cap.10. Nobis Martyres non sunt Dii, quia unum eumdemque Deum & nostrum scimus , & Martyrum*; & S. Cyrillus Alexandrinus *contra Julianum lib.6.tom.6. pag.203.* inquit. *Sanctos porro Martyres neque Deos esse dicimus, neque Divino cultu scilicet illos adorare solemus, sed affectus , & honoris ; quin potius summis honoribus illos ornamus , puta , quod pro veritate strenue certaverint , sinceritatemque Fidei eo usque servarint , ut animam ipsam contempserint , repudiatisque mortis terroribus , periculum omne vicerint &c. Nos autem .... non dicimus , sanctos Martyres fuisse Deos ; sed illos omni veneratione prosequi solemus , eorumque loculos honoramus , tam claræ virtutis remunerationem veluti quamdam ac præmium ipsis immarcescibilem memoriam reponentes* . His addendus Theodoretus *de Græc. affect. serm.3. de Angelis pag. 522. tom. 4.* ubi de Angelis quidem agens sic fatur : *Hos tamen Deos non appellamus , nec Divinum illis cultum tribuimus , nec in Deum verum , & istos Divinam adorationem partimur ; sed , hos quidem pluris esse , quam homines, putamus , at conservos tamen opinamur* ; tum *serm. 8. de Martyribus pag. 597.* ubi de ipsis porro Martyribus differens hæc habet : *Quid vos igitur , qui tot numero mortuos homines Deos appellastis , nobis succensetis , qui non Deos facimus , sed honoramus Martyres , tamquam Dei testes , servosque amantissimos ? pag.* autem 599. *At nos, o viri , nec hostias Martyribus, nec libamina deferimus ; sed , ut sanctos , Deique amantes , honoramus*. Qui ad Martyrium hortabantur, hortabantur ad illud obeundum, non ut Martyr fieret Deus, sed amicus Dei. *Quis ergo non omnibus viribus elaboret ad tantam claritatem pervenire , ut amicus Dei fiat , ut cum Christo statim gaudeat , ut post tormenta & supplicia terrena , præmia divina percipiat ?* verba sunt S. Cypriani *de exhortatione martyrii pag. 526.* Concordant acta vetustissima passionis S. Felicitatis , & ejus filiorum , ubi sic legitur *ap. Ruinart. pag. 24. Pro Dei amore minas hominum , pœnas , & verbera contemnentes , Christi amici facti sunt in regno cælorum* . Sanctus etiam Epiphanius *lib. 3. adversus Collyridianos hæresi 59. sive 79. num. 4.* de ipsa Beatissima Virgine Maria subdit : *Sanctum erat Mariæ corpus , fateor , non tamen Deus illa fuit . Eadem & virgo extitit , minime tamen nobis ad adorandum proposita , sed Deum adorans ipsum , qui e sua carne genitus e cælo , ac paterno sinu descenderat* ; necnon *num. 7. Verbum e Virgine susceptum corpus induens , non ideo tamen , ut hæc adorari debeat , aut , ut eam Divinam ad naturam, conditionemque transferat , neque , ut sacrificium illius in nomen offeratur &c. honoretur sane Maria ; Pater vero , Filius , & Spiritus Sanctus adorentur . Mariam adorare nemo velit . Non enim mulieri , ac ne viro quidem , sed uni Deo mysterium illud, cultusque tribuitur: adeo ut nec Angeli ipsi tanto honori pares esse videantur.* Denique in concilio Nicæno secundo *actione tertia tom.4.collect.Hard.col.150.* sic statutum est: *Apostolicas autem Ecclesiæ traditiones, per quas honorare , & adorare Sanctos , & salutare docemur , suscipimus & amplectimur , venerantes eos ut famulos*

Digitized by Google

famulos & amicos atque filios Dei. Honor enim, qui circa devotos conservorum agitur, probationem habet bonæ voluntatis erga communem exhibitæ Dominum. Isti enim cellaria Dei, & habitacula munda, Sanctique Spiritus purissima specula facti sunt.

14 Nempe ex his, aliisque Sanctorum Patrum sententiis ortum habuit nostrorum Theologorum doctrina de cultu, qui dicitur *Latria*, de eo, qui vocatur *Civilis, & Observantia quædam humana*, de alio, qui appellatur *Dulia*, necnon de alio *Hyperdulia* dicto. Tres enim sunt species excellentiæ, Divina videlicet & infinita, cui respondet prima cultus species, qui vocatur *Latria*; humana, seu naturalis, quæ posita est in virtutibus, ac dignitatibus humanis, & cui quidem respondet cultus, qui dicitur *Civilis* & *Observantia quædam humana*; tum vero media quædam excellentia inter Divinam, & humanam, qualis est gratia, & gloria Sanctorum, quæ sunt dona supra naturam, ideoque excellentissima, cui nimirum excellentiæ respondet cultus *Dulia* nuncupatus. Quia porro sanctis creaturis Humanitas Christi, si seorsum consideretur, singulariter excellit propter unionem Verbo; & similiter Beata Virgo, ut Mater Filii Dei, ita præstat aliis Sanctis, ut dici possit Domina, & Regina nostra, quod Sanctis aliis nequaquam convenit, nisi admodum imperfecte: hinc est, quod iidem Theologi dividentes *Duliam* in *Duliam* proprie dictam, & *Hyperduliam*; illam Sanctis ceteris, hanc vero soli Humanitati Christi, necnon Beatissimæ Virgini competere docent: quod argumentum late persequitur S. Thomas 2. 2. *qu.* 103. *artic.* 3. & 4. & 3. *part. qu.* 25. *per totam*.

15 Latriæ jam meminit S. Augustinus *lib.* 10. *de civitate Dei cap.* 1. *Latriam quippe nostri, ubicumque sanctarum Scripturarum positum est, interpretati sunt servitutem. Sed ea servitus, quæ debetur hominibus, secundum quam præcipit Apostolus, servos dominis suis subditos esse debere, alio nomine græce nuncupari solet: Latria vero secundum consuetudinem, qua locuti sunt, qui nobis divina eloquia condiderunt, aut semper, aut tam frequenter, ut pene semper, ea dicitur servitus, quæ pertinet ad colendum Deum. Proinde, si tantummodo cultus ipse dicatur, non soli Deo deberi videtur. Dicimur enim colere etiam homines, quos honorifica vel recordatione, vel præsentia frequentamus.* Idem lib. 20. *contra Faustum cap.* 21. *tom.* 8. *At illo cultu, quæ græce Latria dicitur, latine uno verbo dici non potest, cum sit quædam proprie Divinitati debita servitus, nec colimus, nec colendum docemus, nisi unum Deum.* De cultu autem inter Latriam, atque Duliam medio sic loquitur S. Joannes Damascenus *orat.* 3. *de Imaginibus tom.* 1. *pag.* 361. *Neminem tamquam Deum adorare fas est, præter illum, qui natura Deus est; omnibus autem debitum honorem habere oportet propter Dominum &c. Solum creatorem, & rerum opificem Deum adoremus, cui Latriæ cultum exhibeamus, tamquam Deo pro sua natura adorando. Sanctam quoque Dei Genitricem adoremus, non tamquam Deum, sed tamquam Dei Matrem secundum carnem: adhæc omnes Sanctos ceu electos Dei & amicos, quibus facilis ad ipsum patet aditus, adoremus.* Consuli potest venerabilis Dei servus Card. Bellarminus *de beatit. & canoniz. Sanctor. lib.* 1. *cap.* 11. *& plu-*

Digitized by Google

& pluribus sequentibus. Hadrianus quoque, & Petrus de Walenburch *tom. 2. de Fidei controversiis lib.* 12. punctum hoc adversus Hæreticos solidissime elucidarunt; & recte statuerunt, cum adorationis nomen significet honorem sive Deo, sive creaturis exhibitum, asserentes, soli Deo adorationem deberi, & non Sanctis, ab iis intelligi nomine adorationis actum Latriæ; contra vero, qui promiscue loquuntur, & tam Deo, quam Sanctis adorationem attribuunt, eos non ita esse intelligendos, ut censeant, tam Deo, quam Sanctis eumdem religiosum cultum esse exhibendum, sed Latriæ cultum Deo, & cultum Duliæ Sanctis exhiberi debere; cum uterque sub generali nomine adorationis comprehensus sit, juxta illud 1. *Paral.cap.*29. *v.*20. *Et benedixit omnis Ecclesia Domino Deo patrum suorum: & inclinaverunt se, & adoraverunt Deum, & deinde Regem*. Ibi quippe eadem vox adorationis tribuitur Deo, & Regi; licet Deo cultus Latriæ, & Regi cultus Civilis conveniret.

16 Dictum est quoque, nostras Canonizationes suam non deducere originem a superstitiosa Gentilium Apotheosi: ut enim alibi videbitur, Sanctorum Canonizatio fundatur in doctrina Catholica de cultu, invocatione, & intercessione Sanctorum, & ab antiquissima Ecclesiæ disciplina originem habet, juxta quam sapienter animadversum est, permissum esse non debere unicuique ex arbitrio, quemlibet unum, ut sibi videtur, publico cultu tamquam in cælis existentem, & apud Deum intercessorem colere, & venerari; sed Ecclesiasticum judicium accedere debere, in quo, visis videndis, statuatur, an hic, vel ille publice colendus sit. De religioso cultu Sanctis exhibendo extant sacræ Scripturæ testimonia: *Numer.* quippe *cap.*22. *v.* 31. legitur: *Aperuit Dominus oculos Balaam, & vidit Angelum stantem in via evaginato gladio, & adoravit ipsum pronus in terram*; & *Josue cap.* 5. *v.* 13. 14. 15. hæc habentur: *Cum esset Josue in agro urbis Jericho, levavit oculos, & vidit virum stantem contra se evaginatum tenentem gladium, perrexitque ad eum, & ait: Noster es, an adversariorum? Qui respondit: Nequaquam, sed sum Princeps exercitus Domini, & nunc venio. Cecidit Josue pronus in terram, & adorans ait &c.* Item 3. *Regum cap.*18. *v.* 7. cum Abdias Eliæ occurrisset, & eum cognovisset, *cecidit super faciem suam*; quod utique civilis observantiæ non fuit tantum testimonium, sed religiosæ venerationis, qua eximiam viri Deo acceptissimi sanctimoniam prosequebatur. Abdias quippe inter aulæ proceres conspicuus civili dignitate Eliam antecedebat. Demum 4. *Regum* 2. cum filii Prophetarum, qui erant in Jericho, cognovissent, spiritum Eliæ super Eliseum requievisse, venientes in occursum ejus adoraverunt eum proni in terram; & *cap.* 4. narratur, Sunamitidem, postquam filium suum ab Eliseo suscitatum recepit, corruisse ad pedes ejus, & adoravisse super terram: & quamvis hæc Divinæ Scripturæ testimonia sanctos homines adhuc viventes, & non mortuos respiciant; nemo tamen est, qui non videat, quod, si in viventibus, præter vitam bonis, malisque communem, Sanctitas religiosum cultum promeruit, multo magis eum promereri

Digitized by Google

promereri debebit eadem Sanctitas ob gratiam æternum duraturam & consummatam, & ob immortalem gloriam, quam post obitum obtinuerunt; uti satis apte Walenburchici *loc. cit.* argumentantur *pag.* 221. *n.*33.

17 Quamvis nostri non sit instituti de controversiis Catholicæ Fidei cum Hæreticis agere in præsenti, & divinæ Scripturæ testimonia ad impugnandam eorum pertinaciam congerere; alios tamen divini eloquii locos, arrepta opportuna occasione, pro Sanctorum invocatione & intercessione alibi afferemus; intereaque duo fas sit adnotare. Primum, non ita frequentem in Scripturis haberi mentionem invocationis Sanctorum, quod Scriptura quidem vetus tradita fuerit populo admodum proclivi ad cultum Idolorum, & superstitionem multorum Deorum, cuique proinde non parum periculi fuisset, si doctrina de Sanctorum intercessione studiosius esset inculcata; ne ad Divinos honores mortuis exhibendos, quos etiam ignibus & lapidibus sæpe exhibuit, prolaberetur: novi autem Testamenti Scriptura in fundamento Fidei, idest in doctrina Fidei in Christum Redemptorem tradenda, potissimum sit occupata; nec multum expediret, ut Gentilibus recenter a cultu Deorum ad unius Dei Fidem conversis, de mortuorum hominum patrociniis & invocatione multa statim initio proponerentur; ne forte a vera Religione fierent alieni, quasi Deos non abjicerent, sed mutarent: uti arguit Thomas Valdensis *tom.* 3. *de sacramentalibus tit.* 14. *cap.* 123. & sequitur Estius *in lib.* 4. *sent. dist.* 45. *§.*14.

18 Alterum est, nostras Canonizationes originem suam non solum non desumpsisse a Gentilium Apotheosi, uti supra visum est; sed per easdem, abjectis falsis Numinibus, ablegatisque festivitatibus impudentibus, quæ in eorum honorem fiebant, substitutum fuisse Sanctorum cum Christo regnantium cultum, indictasque pias & laudabiles in eorum honorem solemnitates; uti adversus Ethnicos demonstrat Theodoretus *serm.* 8. *de Martyribus pag.* 607. *tom.* 4. ubi sic eos alloquitur: *Suos mortuos Dominus Deus noster in templa pro Diis vestris induxit, ac illos quidem cassos, vanosque reddidit &c. Pro Pandiis enim, Diasiisque, & Dionysiis, & aliis Festis vestris, Petri, & Pauli, & Thomæ, & Sergii, & Marcelli, & Leontii, & Panteleemonis, & Antonini, & Mauritii, aliorumque Martyrum solemnitates peraguntur; & pro illa veteri pompa, turpique rerum ac verborum obscœnitate; modesta celebrantur festivitates, non ebrietatem, & jocos, risusque exhibentes, sed divina cantica, sacrorumque sermonum auditionem, & preces laudabilibus lacrymis ornatas.* Templa ipsa Idolorum conversa sunt in basilicas Martyrum, & aliorum Sanctorum. Romæ quippe templum omnium Deorum in templum omnium Martyrum, & templum Castoris, & Pollucis in templum SS. Cosmæ, & Damiani conversa sunt; & S. Gregorius *lib.* 2. *dialogorum cap.* 8. *tom.*2. testatur, a S. Benedicto conversum fuisse fanum Apollinis in oratorium S. Martini; & *lib.* 9. *epist.* 71. *ad Mellitum tom.*2. præcipit Augustino Episcopo Anglorum, ut fana Idolorum non destruat, sed aqua benedicta aspergat, & Reliquiis Sanctorum ornet, ac demum in templa Dei veri convertat.

CAPUT

CAPUT II.

De Martyrum juxta antiquam Ecclesiæ disciplinam differentiis, & eorum Cultu.

1 UT Martyrum idea habeatur, operæ pretium est, aliqua præmittere de Lapsis, ceterisque, qui dicto, vel facto a Fide Christi recedebant.

2 Ferventibus itaque Tyrannorum persecutionibus, nonnulli, qui nomen dederant Christo, vi tormentorum, aut metu mortis Christianam Fidem derelinquebant; & hi *Negatores*, *Lapsi*, *Blasphemi* appellati fuerunt. Nonnulli quoque ex publico cultu, quem Idolis exhibebant, particulare nomen obtinuerunt: *Idololatræ* quippe dicti sunt, ex quo Idolum coluerunt; *Sacrificati*, ex quo Idolo sacrificium obtulerunt; *Thurificati*, ex quo thus Idolo adolere ausi sunt; uti erudite observat Gabriel Albaspineus *lib. 1. observat. Eccles. cap. 21.* parique eruditione prosequuntur Franciscus Dominicus Bencinus Abbas S. Pontii *in sua dissertat. 2. de litteris encyclicis cap. 6. §. 2. pag. 272. &c.* & P. Joseph Augustinus Orsi Ordinis Prædicatorum in sua celebri *dissertatione de capitalium criminum absolutione sect. 3. cap. 1. num. 2.* ubi etiam omnibus supra enumeratis commune asserit adhæsisse Lapsorum nomen, & in classe horum reponendos esse Libellaticos, qui, audito Præsulum, aut Proconsulum edicto de offerendo Idolis sacrificio, coram illis protestabantur, se Christum non sequi; &, emissa protestatione, a Magistratibus obtinebant libellum, per quem eximebantur ab onere publice sacrificandi, aut se tribunalibus sistebant, exhibito in manibus Judicum libello, in quo asserebant, se Christianam relinquere Religionem. De primis loquitur Cardinalis Baronius *in annalibus ad annum Christi* 253. *n.* 21. ubi sic ait: *Qui igitur hunc in modum Fidem prodidissent, ac similiter perdidissent, Libellatici dicebantur, quod libellum securitatis a Magistratu conscriptum accepissent, cum negassent*; & multa scitu digna leguntur collecta a modo memorato Bencino *loc. cit. a num. 9. usque ad finem*. Ad secundos autem respicit Plinius *lib. 10. epist. (97. ex recens. Cortii, & Longolii; ex recens. Catanei epist. 101.) ad Trajanum*, ubi sic loquitur: *Propositus est libellus sine auctore, multorum nomina continens, qui negant, se esse Christianos, aut fuisse; cum præeunte me Deos appellarent, & imagini tuæ, quam propter hoc jusseram cum simulacris Numinum afferri, thure ac vino supplicarent; præterea maledicerent Christo*. Legendus est Natalis Alexander *ad sæculum tertium dissert. 5. artic. unico, proposit. 1.* ubi, allatis testimoniis Tertulliani, & S. Cypriani, nec non Concilii Illiberitani, latissime ostendit gravitatem criminis horum Libellaticorum, utpote quod ad Idololatriam accedebat.

3 Alii erant, qui tempore persecutionum Christi Fidem non derelin-

quebant, sed, ne tormenta subirent, aut violentiæ Tyrannorum succumberent, fugam arripiebant, aut se celabant, relictis omnibus, quæ possidebant; & hi Extorres dicti sunt, teste citato Cardinali Baronio *in notis ad Martyrologium Romanum ad diem 2. Januarii*, ubi hæc habet: *Si adhuc autem quis timore correptus, ne Fidem proderet, sua suosque relinquens, exilio spontaneo procul a patria vitam ageret, hic appellabatur Extorris; cujus non erat despicienda conditio: nam & numero Martyrum recensendus erat, si ea de causa mortem oppetiisset*; unde S. Cyprianus *epist. 56. ad Tibaritanos* subdit: *Solus non est, cui Christus in fuga comes est; solus non est, qui templum Dei servans, ubicumque fuerit, sine Deo non est; &, si fugientem in solitudinem, ac montibus latro oppresserit, fera invaserit, fames, aut sitis, aut frigus afflixerit, vel per maria præcipiti navigatione properantem tempestas, ac procella submerserit, spectat militem suum Christus ubicumque pugnantem, & persecutionis causa pro nominis sui honore morienti præmium reddit, quod daturum se in persecutione promisit &c. sufficit ad testimonium Martyrii sui testis ille, qui probat Martyres, & coronat*. Cardinali Baronio adhærent Du Cange *in glossario ad verbum Extorres*; Gujet *de festis propriis Sanctorum lib. 2. cap. 7. quæst. 11.* ubi hoc modo inter Martyres recensiti sunt illi, quorum fit commemoratio in Martyrologio Romano *ad diem 23. Junii*, qui in montibus, & speluncis tempore Diocletiani latitantes pro Christi nomine læto animo mortem subierunt; Hurtado *de vero Martyrio tract. 2. resolut. 18. num. 4.* At aliis placet, Extorres eos non fuisse, qui, ne Fidem proderent, dimissis omnibus, se subtrahebant; sed eos, qui nomen Christi coram Magistratibus libere confessi, patria per eosdem Magistratus expellebantur, ita ut expulsio in pœnam confessionis irrogata esset, & accepta, juxta illud S. Cypriani in litteris de Mappalico (*epist. 8. ad Martyr. & Confess.*): *Gloriata est & nuper quidem* (Ecclesia) *cum confessione perstante suscepta pœna est, qua Confessores Christi fecit extorres*; & sic hanc vocem *Extorres* explicant Pearsonius *in annalibus Cyprianicis ad annum Christi 250. num. 7.* & Pagi senior *ad ann. Christi juxta Baron. 252. num. 9.*

4 Alii soluta pecunia se a vexatione redimebant, palam tamen confitentes, se Christianos esse, & se nolle a Christo recedere; & hi Libellatici quoque dicti fuerunt. Quare bene Petrus Annatus *in apparatu ad positivam Theologiam lib. 3. art. 7. tit. de lapsis a Fide*, scribit: *Duo fuere Libellaticorum genera, alii, qui Fidem negabant, alii vero, qui non negabant, sed palam profiteri non audebant, &, ne ad id cogerentur, id pecunia redimebant, securitatis accipiendo libellos, ut supplicia evaderent*. Tertullianus *in libro de fuga ad Fabium cap. 12.* hos condemnavit; quippe sentiebat, tempore persecutionum licitum non esse fugam arripere: *Ultro igitur & de hoc tibi suggeram, definiens persecutionem, quam constat non esse fugiendam, proinde nec redimendam. Pretium interest. Ceterum, sicut fuga redemptio gratuita est, ita redemptio nummaria fuga est. Certe & hujus, timiditatis consilium est. Quod times, redimis, ergo fugis. Pedibus stetisti, cucurristi nummis. Hoc ipsum quod stetisti ex redemptione, fugisti.*
Sed

Sed hanc particularem Tertulliani opinionem communis Ecclesiæ consensus reprobavit, quemadmodum colligitur *ex can.* 12. S. Petri Martyris, & Episcopi Alexandrini *tom.* 1. *collect. Harduin. col.* 231. *Iis enim, qui pecuniam dederunt, ut ab omnis improbitatis molestia omni ex parte remoti essent, crimen intendi non potest. Damnum enim, & jacturam pecuniarum sustinuerunt, ne animæ detrimento afficerentur, vel ipsam etiam perderent*: quem S. Petri Alexandrini textum sic explicat Natalis Alexander loco allegato, propositione secunda in fine: *Nullum quidem crimen illis intendi potuit, qui Fidem Christi palam confessi pecunias dabant, ne ad aras traherentur, & de his loquitur S. Petrus Alexandrinus. At gravissimi tenebantur criminis rei, qui Fidem Christi palam profiteri erubescentes, nondum sæviente in caput suum persecutione, pecunias offerebant, vel dabant, ne ad Fidem publice profitendam cogerentur; quamvis Christum non negarent, immo se esse Christianos dicerent, illicitaque sibi esse profana sacrificia. Denique illa vitæ redemptio, dato munere Judicibus Ethnicis, licita erat, cum aberat periculum Fidei, Religionis, Ecclesiæ, vel fratrum offendiculum, cum uberior ex hac redemptione fructus spiritualis in eos, qui munus dabant, vel in Ecclesiam redundaturus sperabatur. Quæ S. Petri Alexandrini hypothesis est; alias illicita erat.*

5 Ceteri demum, qui se Christianos esse protestabantur, & pro Fide Christi pœnas, & mortem sustinebant, titulum obtinuerunt Professorum, Confessorum, & Martyrum. *Professores* erant illi, qui non interpellati coram Præsidibus comparebant, & se Martyrio offerebant. *Juxta ejusdem Cypriani sententiam* (ait Cardinalis Baronius *in notis ad Martyrologium Romanum ad eamdem diem 2. Jan.*) *qui non interpellatus se Martyrio ingerebat, hic dicebatur Professor*. Adhæret Spondanus epitomator annalium Cardinalis Baronii *ad annum Christi* 253. *num.* 11. & sequitur Gujet *de festis propriis Sanctorum lib.* 2. *cap.* 7. *quæst.* 12. Nec enim improbandum; quin potius commendatione dignum erat, & est, Christianos sponte procedere, quando eis expedire visum est, & videbitur, ad actus Fidei exteriores, puta prædicationem, confessionem, vel ad actus fraternæ charitatis; licet pro eo temporis articulo actus prædicti non essent, aut sint in præcepto, & licet hinc Tyranni sumpserint, aut sumpturi sint occasionem eos occidendi; cum hæc non sit occasio data, sed accepta, juxta doctrinam Cardinalis Cajetani *secunda secundæ quæst.* 124. *art.* 1. de qua alibi, & quam late exornat Hurtado *de vero Martyrio tract.* 5. *resol.* 27.

6 *Confessoris* nomen hodie adscribitur illis, qui sancta & laudabili vita vixerunt, & sancto demum fine in pace quieverunt. Unde Ecgbertus Episcopus Eboracensis *in excerpt. cap.* 28. *collect. Harduin. tom.* 3. *col.* 1964. ait: *Sancti Patres, quos Confessores nuncupavimus, idest Episcopi, & Presbyteri, qui in castitate servierunt Deo*; & Odo Cluniacensis *in præfat. ad lib.* 2. *vitæ S. Geraldi tom.* 1. *biblioth. Cluniacens.* & *ap. Surium ad diem* 13. *Octob.* addit: *Cum igitur Confessor a confitendo vocetur .... Geraldus tanto rectius Confessor dici potest, quanto justioribus factis Deum est confessus*. Non sic autem olim

olim res se habebat: cum enim S. Hieronymus titulo Confessoris insignivisset S. Isidorum Episcopum Nitriensem in Ægypto, id animadvertens Cardinalis Baronius *in notis ad Martyrologium Romanum ad diem 2. Jan. D*, ait: *Ne quid lateat, sciendum est, diversa admodum significatione a præsentis temporis usu hanc vocem a majoribus usurpatam. Illi enim neminem eo nomine appellabant, nisi eum, qui Christi Fidem interpellatus coram Fidei hostibus confessus esset.* Quocirca proprie Confessores olim dicebantur illi, qui Christum palam & coram Tyrannis, seu Fidei hostibus confessi, quolibet tormentorum, vel pœnæ genere affecti, superstites tranquillam mortem obibant; juxta illud S. Cypriani *de unit. Eccles. pag.* 259. *Confessio exordium gloriæ est, non meritum jam coronæ, nec perficit laudem, sed initiat dignitatem*: & paulo inferius: *Post confessionem periculum majus est, quia plus adversarius provocatus est*; cui consonat Lactantius sive alius a Lactantio Lucius Cæcilius *de mortibus Persecutorum num.* 16. *Novies enim tormentis, cruciatibusque variis subjectus, novies adversarium gloriosa confessione vicisti.* Atque hinc factum est, quod in sacra antiquitate aliquando Confessoris nomen veris Martyribus communicatum est, teste Petro Galesino *in notis ad suum Martyrologium* 17. *Kal. Februarii ad S. Felicem Confessorem*: *Non desunt qui Martyris, & Confessoris nomen olim synonimum fuisse contendant.* Adhæret Franciscus Amatus Pouget *in suis Catholicis institutionibus part.* 2. *sect.* 4. *cap.* 2. *§.* 22. *Olim Confessores Christi dicebantur ii solum, qui, cum testimonium perhibuissent veritati cum carceris, exilii, rei familiaris, suppliciorum, ipsiusque vitæ periculo, non tamen morti traditi fuerant. Confessores autem dicebantur, propter gloriosam, & publicam nominis Christi confessionem. Martyres quoque appellabantur, propter exhibitum veritati testimonium*: Et exempla collecta legi posſunt *in defensione librorum liturgicorum Ecclesiæ Romanæ* editorum a venerabili Dei servo Cardinali Josepho Maria Thomasio, quæ fuit in Urbe exarata a viro pio & docto, & *typis Panormitanis impressa anno* 1723. uti videri potest *in cap.* 5. *§.* 3. *num.* 12. *& pluribus sequentibus*.

7 *Martyres* tandem erant illi, qui pro vera Fidei defensione moriebantur, aut qui atrocissima tulerant pro Fide tormenta, licet fuerint superstites, & in pace quieverint; teste S. Thoma 2. 2. *quæst.* 124. *art.* 4. *ad quartum*. Quocirca in Conciliis habitis sub S. Cypriano nonnulli Episcopi se subscripserunt titulo Confesſorum, nonnulli titulo Martyrum: & Tertullianus *in libro adversus Praxeam cap.* 1. probat, Praxeæ nomen Martyris nullatenus competere, non quia fuisset post tormenta superstes, sed quia brevem tantum passus fuerat carcerationem: *De jactatione*, inquit, *Martyrii inflatus ob solum, & simplex, & breve carceris tædium*: & famigeratus Ecclesiæ Doctor S. Apollonius apud Eusebium *lib.* 5. *hist. cap.* 18. invehitur adversus Montanistas, qui contendebant, quemdam Themisonem, hominem de cœtu ipsorum, Martyris titulo esse decorandum, licet viventem; & probat, eum Martyrem non esse appellandum, non quod post tormenta supervixisset, sed quia data pecunia e carceribus evaserat, & in libertate constitutus

constitutus novam eructare cœperat doctrinam sensui Ecclesiæ adversantem: *Præterea*, inquit, *Themison speciosa avaritia obvelatus, qui Confessionis signum non pertulit, sed magna pecuniæ vi erogata vincula abjecit: cum ob eam causam modestius deinceps ac submissius agere deberet, tamquam Martyr sese efferens, ausus est exemplo Apostoli, conscripta epistola Catholica, eos quidem, qui fideliores ipso extiterant, instruere, novæ autem doctrinæ patrocinari*. Et hæc ipsa consuetudo Martyres appellandi etiam eos qui tormentis superstites fuerunt, comprobatur ex epistola Ecclesiæ Viennensis apud Eusebium *lib.5. hist. cap.2. pag.*211. ubi nonnulli præ humilitate dictum nomen recusarunt, contendentes, illud tantum deberi mortuis pro Christo: *Quamvis ignium impressa vestigia, quamvis vibices & vulnera toto corpore circumferrent, tamen nec se ipsos Martyres prædicarent, nec a nobis ita se appellari paterentur. Verum si quis nostrum per litteras, aut in familiari colloquio, eos Martyres appellasset, objurgabant graviter atque increpabant: Martyris enim appellationem libentissime concedebant Christo, utpote fido veroque testi, & primogenito mortuorum, vitæque cælestis principi & auctori. Eos quoque, qui jam ex hac vita migraverant, Martyres nobis commemorabant, ajebantque: hi jam sunt Martyres quos in ipsa confessione Christus assumi voluit, professionem ipsorum tamquam annulo obsignans*.

8 Aliæ in sacra antiquitate occurrunt Martyrum differentiæ; cum alii fuerint appellati Martyres *designati*, alii Martyres *consummati*, sive *coronati*, & alii Martyres *vindicati*.

9 Martyres *designati* erant illi, quibus mortis sententia fuerat notificata, & adhuc non fuerat executioni mandata; uti colligitur ex Tertulliano *in libro ad Martyres*: ita prorsus ut in Romana Rep. Magistratus designati erant illi, qui jam fuerant ad Magistratum electi, sed adhuc Magistratus possessionem non fuerant adepti. Martyres *consummati*, sive *coronati* erant illi, qui vel in tormentis, vel paulo post tormenta ipsorum tormentorum violentia moriebantur, quemadmodum desumitur ex S. Cypriano *epist.* 37. ubi ait: *Cum voluntati, & confessioni in carcere & vinculis accedit moriendi terminus, consummata Martyris gloria est*. Martyres demum *vindicati* erant illi, quorum felix in Domino exitus fuerat discussus, & approbatus, & quibus jam fuerat cultus Ecclesiastico judicio delatus; & de hisce Martyribus vindicatis, de quibus etiam infra habebitur sermo, intelligenda sunt primorum sæculorum monumenta, quæ religiosi cultus exhibitionem erga Martyres, & ipsorum cineres, & memoriam præseferunt. Smyrnensis Ecclesiæ epistolæ de S. Polycarpi Martyrio amplum fragmentum in historia Eusebii insertum est, principio tamen, ac fine mutilum; cumque non ita pridem Jacobus Usserius Armachanus ex vetustissimis codicibus integram Smyrnensem epistolam evulgasset, & Valesius *in notis ad locum Eusebianum*, quæ desiderabantur, attexuisset, & magno Ecclesiasticæ disciplinæ illustrandæ lucro vulgasset, ex ea primum quidem desumitur, Christianos omnes sollicitos fuisse de S. Polycarpi Reliquiis, *ut communicarent*

earent Sancto cadaveri, hoc est ut eas cultu religioso prosequerentur. Hinc in Actis Martyrii S. Ignatii *ap. Ruinart. in Act. MM. pag.* 19. prope finem legitur, Ecclesiam multis visionibus certiorem fuisse factam de recepta a Sancto Martyre beatæ vitæ retributione; & additur: *Sanctum beatum diximus, vobisque diem, & tempus indicavimus; ut tempore ejus Martyrii convenientes, athletæ, & generoso Christi Martyri communicemus.*

10 Deinde ex eadem epistola Smyrnensi *ap. Euseb. lib.* 4. *hist. cap.* 15. *pag.* 170. accipitur, Paganos, atque Judæos sollicite curasse, ne beati senis Polycarpi cineres a Fidelibus colligerentur, apposita calumnia, quod illum essent tamquam Deum adoraturi: *Quidam igitur suggesserunt Nicetæ Herodis patri, fratri autem Dalces* (in eadem epist. ap. Ruinart. n. 17. legitur *Alces*) *ut Proconsulem adiret, moneretque, ne cadaver illius donaret; ne forte, ut ajebant, relicto Crucifixo, hunc deinceps Christiani colere inciperent. Et isti quidem hæc dicebant, suggerentibus, atque instantibus Judæis, qui etiam nostros sollicite observaverunt, cum e rogo corpus auferre tentarent*; repulsam autem fuisse a Smyrnensibus Clericis calumniam, qui bene aperuerunt, quo cultus genere Sanctorum Martyrum Reliquiæ a Fidelibus honorarentur: *Stulti, qui ignorarent, nos nec Christum unquam posse relinquere, qui pro salute omnium, quotquot ex genere humano salvi futuri sunt, mortem pertulerit, nec alium quemquam colere: illum enim utpote Filium Dei adoramus, Martyres vero tamquam discipulos, & imitatores Domini merito amore prosequimur ob eximiam ipsorum benevolentiam, quam erga regem, ac magistrum suum declararunt. Quorum nos quoque consortes & condiscipulos fieri omnibus modis optamus.*

11 Tertio ex eadem epistola Smyrnensi habetur religiosa celebratio diei, quo Polycarpus vitam cum morte pro Domino feliciter commutavit: *Atque ita nos demum ossa illius gemmis pretiosissimis cariora, & quovis auro puriora colligentes, ubi decebat, condidimus: quo etiam in loco nobis, si fieri poterit, convenientibus concedet Deus natalem ejus Martyrii diem cum hilaritate & gaudio celebrare, tum in memoriam eorum, qui glorioso certamine perfuncti sunt, tum ad posteros hujusmodi exemplo erudiendos & confirmandos.*

12 Suffragantur Tertullianus, & Cyprianus. Tertullianus, qui Chiliastis, seu Millenariis accessit asserentibus, æternam beatitudinem Justis non conferri, nisi post generalem corporum resurrectionem, uti legi potest in ejus *libro de anima*, ab hac æternæ beatitudinis dilatione Martyres excepit *in libro de resurrectione carnis cap.* 43. ubi ait: *Nemo enim peregrinatus a corpore statim immoratur penes Dominum, nisi ex Martyrii prærogativa, paradiso scilicet, non inferis, deversurus*; & *in scorpiaco cap.* 12. subdit de Martyribus: *Residere cum Domino in throno ejus &c. Sed & interim sub altari Martyrum animæ placidùm quiescunt*: cujus exceptionis fundamentum non alia profecto in re constitui potuit, quam in publico religioso cultu, quo tunc Fideles Martyrum memoriam prosequebantur; teste erudito Thomassino in suo tractatu *de celebratione festorum lib.* 1. *cap.* 8. *num.* 2. ubi hæc habet: *Maximum illi negotium facessere debuit cultus, & honor, quo suos Ec-*

clesia

clesia Martyres prosequebatur: nam qui fieri poterat, ut festi dies dedicarentur, & honores exhiberentur animabus a cælo adhuc exulantibus, & inferis locis degentibus? Legi potest eruditus Muratorius in suo opere *de paradiso* post primam nostrorum voluminum impressionem edito, ubi *cap.* 10. *pag.* 87. erudite ostendit commemorationem Martyrum, quæ fiebat in antiqua Ecclesia, fuisse *Eucharisticam*, hoc est gratulatoriam, & lætitiæ testem; reliquorum vero Fidelium *Propitiatoriam*, ut Fidelium in terra viventium orationibus, illorum animæ in altera vita juvarentur, qui adhuc misericordia Dei indigerent. S. Cyprianus vero *epist.* 38. dies natales Martyrum jubet adnotari cum omni cura & diligentia, promittitque, illorum memoriam se religiose celebraturum: *Denique & dies eorum, quibus excedunt, adnotate, ut commemorationes eorum inter memorias Martyrum celebrare possimus. Quamquam Tertullus fidelissimus & devotissimus frater noster, pro cetera sollicitudine & cura sua, quam fratribus in omni obsequio operationis impertit, qui nec illis circa curam corporum deest, scripserit, & scribat, ac significet mihi dies, quibus in carcere beati fratres nostri ad immortalitatem gloriosæ mortis exitu transeunt; & celebrantur hic a nobis oblationes, & sacrificia ob commemorationem eorum, quæ cito vobiscum, Domino protegente, celebrabimus.*

13 Facile esset, subsequentium Patrum testimonia congerere, cum religiosum Martyrum cultum ubique patentem commendent SS. Basilius Magnus *epist.* 291. *ad Episcopos Ponticæ diœceseos*, Gregorius Nazianzenus *orat.* 6. *in Martyrum festo*, & *orat.* 18. *de Sancto Cypriano*, Gregorius Nissenus *orat. de Sancto Theodoro Martyre*, Ambrosius, sive Auctor alius sermonum, qui eidem attribuuntur, *serm.* 6. *in finem*, & *serm. de Sanctis Nazario*, & *Celso*. Cum autem in superioribus dictum sit, hæc omnia esse intelligenda de Martyribus vindicatis, de hoc non videtur ulla rationabilis institui posse controversia; cum primis etiam Ecclesiæ sæculis inter mores receptum esset, & ad Ecclesiasticam pertineret disciplinam, quod nulli putativo Martyri religiosus cultus exhiberetur, nisi ille vindicatus esset, hoc est non privato, sed publico Ecclesiastico judicio approbatus; uti desumitur ex Optato Milevitano scriptore sæculi quarti *lib.* 1. *adversus Parmenianum*, ubi loquens de Lucilla opulenta & factiosa muliere, quæ Donatistis adhærebat, scribit, fuisse correptam ab Archidiacono Cæciliano, quia ante sacram Communionem ossa cujusdam vel non Martyris, vel Martyris non vindicati osculabatur: *Cum correptionem Archidiaconi Cæciliani ferre non posset, quæ ante spiritualem cibum, & potum os nescio cujus Martyris, si tamen Martyris, libare dicebatur, & cum præponeret os nescio cujus hominis mortui, etsi Martyris, sed necdum vindicati, correpta cum confusione irata recessit.*

14 *Vindicatum Martyrem* (inquit Gabriel Albaspineus Episcopus Aurelianensis ad citata verba Optati) *Optatus vocat, qui declaratus sit communi piorum sententia in eam summam dignitatem, relatus jam inter cæli indigetes.* Ideoque, si Archidiaconus dignam reprehensione existimavit nobilem fe-

 minam,

Digitized by Google

minam, quæ privato judicio & arbitrio cultum publicum exhibebat ei, quem Martyrem putabat, cujusque Martyrii causa non fuerat discussa & approbata; nec Archidiaconus reprehensionis fundamentum reposuit in aliqua lege tunc lata, sed antiquiorem quodammodo suppofuit legem & consuetudinem falsæ pietati mulieris adversantem; nil clarius afferri posse videtur ad suadendum, nunquam permissum fuisse privato judicio & arbitrio aliquem uti Sanctum publico cultu venerari; quemadmodum, perpenso Optati textu, ad rem bene adnotarunt viri eruditi Franciscus Victon. *in suo tractatu de Canoniz. Sanctor. cap.* 7. Saussajus *in suo apologetico Theologico pro Sanctorum cultu post Martyrologium Gallicanum pag.* 30. Lupus *in notis ad quartum Concilium Romanum S. Leonis IX. tom.* 3. *antiquioris editionis*, Baillet *in præfatione ad vitas Sanctorum §.* 94. Ruinart *in præfatione ad acta Martyrum sincera §.*71. Mabillon *in præfatione ad sæculum quintum Ordinis S.Benedicti §.6. num.*95. ubi: *Vindicatos ergo volebant Martyres, idest ab Episcopis agnitos, & approbatos*: quibus concordant sequentium sæculorum monumenta alibi referenda.

CAPUT III.

De Collectione Actorum Martyrii, & eorum Examine, & Ecclesiastico super illis Judicio.

1 INter ceteras Episcopalis sollicitudinis partes non ea profecto fuit postrema, ut Acta eorum, qui pro Christi Fide moriebantur, sincera colligerentur. Id desumitur ex his, quæ habentur in libro de Romanis Pontificibus. In eo quippe de S. Clemente Papa legitur: *Hic fecit septem regiones dividi Notariis fidelibus Ecclesiæ, qui gesta Martyrum sollicite & curiose, unusquisque per regionem suam, diligenter perquirerent*; de S. Fabiano: *Hic regiones divisit Diaconibus, & fecit septem Subdiaconos, qui septem Notariis imminerent, ut gesta Martyrum in integro colligerent*; & de S. Antero: *Hic gesta Martyrum diligenter a Notariis exquisivit, & in Ecclesia recondidit, propter quod a Maximo Præfecto Martyrio coronatus est*.

2 De harum regionum divisione, & quomodo quatuordecim antiquæ Urbis regiones, septem Notariis fuerint a Clemente distributæ, assignato videlicet duabus regionibus uno Notario, videri potest *in prolegomenis* eruditi viri Francisci Blanchini *ad Anastasium tom.*2.*pag.*138. Panvinius *in sua dissertatione impressa apud Cardinalem Rasponum de basilica Lateranensi lib.* 3. *cap.*14. colligit ex Actionibus Synodi Romanæ sub S. Silvestro Papa celebratæ, Romanam Ecclesiam Notarios aluisse, qui res gestas Martyrum diversorum conscriberent. Sed Hincmarus Remensis, Petrus de Marca, Labbeus, Lupus, Cabassutius, Pagi junior eam Synodum probant esse supposititiam, & multa suppositionis capita referuntur a Schelstrat *in* 2. *parte antiquit. illustr. dissert.*3. *cap.*8. Ad ulteriora progreditur Baillet *in sua præfat.*

præfat. ad vitas Sanctorum §. 4. & audaciſſime aſſerit, narrata de Pontificibus Clemente & Fabiano ſolidiori robore eſſe comprobanda, innuens, ſe non multum deferre citato libro de Romanis Pontificibus. Satis tamen ſuperque, & Clementem Notarios, & Fabianum Diaconos & Subdiaconos pro Actis Martyrum colligendis ſtatuiſſe, & Anterum Martyrio fuiſſe ex dicta cauſa coronatum, comprobari ex allegato libro ſenſerunt eruditione & pietate præſtantes viri Cardinalis Baronius, & Florentinius *in præfatione ad Martyrologia ab ipſis edita*, Molanus *ad Martyrologium Uſuardi cap.* 21. Polydorus Virgilius *de rerum inventoribus*, Bollandus *in præfatione generali §.*2. Mabillonius *in ſæpe citata præfatione*, & Juſtus Fontaninus Archiepiſcopus Ancyranus *in præfatione ad codicem Canonizationum*. Et merito: ſive enim liber ille ſit Anaſtaſii, ſive Damaſi, ſive fuerit a variis Auctoribus collectus juxta varias Eruditorum ſententias, magnæ nihilominus eſt auctoritatis, & magno in pretio habetur; uti, eum vindicando a calumniis Caroli Molinæi, Hoſpiniani, Petri Halloix, & aliorum, recte contendit amicus olim noſter, dum viveret, Joannes Ciampinus *in examine libri Pontificalis ſect.* 12. Additur, quod in Bucheriano catalogo juxta exemplar Foſſatenſe, & alterum Reginæ Svecorum ſic legitur de Fabiano: *Hic regiones diviſit Diaconibus, & fecit ſeptem Subdiaconos, qui ſeptem Notariis imminerent, ut geſta Martyrum fideliter colligerent*: & quamvis nonnulli ſuſpicentur, verba hæc fuiſſe catalogo Bucheriano ſuperaddita; cum nihilominus ſub Fabiani ſucceſſore Cornelio habeamus ex Euſebio, fuiſſe in Romana Eccleſia ſeptem Diaconos, & totidem Subdiaconos, veriſimile admodum eſt, prædicta officia Diaconibus & Subdiaconibus fuiſſe a Fabiano aſſignata; uti videri poteſt apud Petrum Couſtant *tom.* I. *epiſtolarum Romanorum Pontificum, pag.* 120.

3 Mos ille Acta Martyrum colligendi, & ſincere adnotandi ab Eccleſia Romana ad alias manavit Eccleſias, ut ipſe Baillet *loc. cit.* admittit: porro incertum eſt, utrum manaverit lege ſtatuta, an potius exemplo. Fabianus Pontifex *in ſua prima epiſtola Decretali* Epiſcopos admonet, ut collectioni Actorum Martyrum invigilent: *Quod etiam vos omnes agere monemus*; & deinde præcipit: *Et ideo fideliſſimis hæc negotia committi præcipimus, ne aliqua in eis illuſio inveniatur*. Sed, cum pleriſque commentitia hæc epiſtola videatur, ſinceriora ex S. Cypriano addenda ſunt. In epiſtola tempore ſui ſeceſſus ſcripta Clero Carthagnienſi mandavit, ut Acta Martyrum ſcriberentur, & dies conſummati agonis diligenter adnotarentur, uti ſupra viſum eſt; & Pontius Diaconus, qui S. Cypriani Martyrium deſcripſit, teſtatur *num.* I. moribus jam receptum fuiſſe, ut non ſolum nobilium, ſed etiam plebejorum hominum Martyria adnotarentur: *Ut cum majores noſtri plebejis, & catechumenis Martyrium conſecutis tantum honoris pro Martyrii ipſius veneratione dederint, ut de paſſionibus eorum multa, aut prope dixerim pene cuncta conſcripſerint, ut ad noſtram quoque notitiam, qui nondum nati fuimus, pervenirent*. Niſi forte plebejorum nomine ibi laici

sint intelligendi, nullum in Clero Ordinem adepti: sic enim Pontius paulo inferius ait *num.3. Multa sunt, quæ adhuc plebejus, multa, quæ jam Presbyter fecit*; sicuti bene adnotarunt Holstenius *in notis ad passionem Sanctarum Perpetuæ, Felicitatis &c. §.2. versic.1.* & P. Joseph Augustinus Orsi *in dissertatione apologeticâ pro prædictis Sanctis pag.20.*

4 Huc spectant, quemadmodum late explicavit P. Honoratus de Sancta Maria Carmelita discalceatus, in suo opere *de criticæ regulis tom.1. dissert.4. art.1.* spectant, inquam, Acta Proconsularia, quorum nonnulla adhuc extant; Acta videlicet a Notariis Gentilibus scripta, in quibus juridicus processus condemnationis Martyrum ad mortem, qui ab Ethnicis Magistratibus fiebat, continebatur; & quæ ad manus Christianorum deveniebant, vel quia emebantur numerata pecunia; unde Valerius alumnus & comes S. Pontii Senatoris & Martyris, ejus Acta, quæ edita sunt a Bollandistis *ad diem 14. Martii*, se descripsisse fatetur, prout ea redemerat numerata pecunia ab exceptoribus: vel quia aliquando ea consignari contingebat a Christianis artem Notariatus exercentibus in tribunalibus Magistratuum Gentilium, sed tali modo, ut certamina describerent, quæ ad decus & splendorem veræ pietatis amplificandum referebantur, a describendis autem edictis persecutionum, & pœnæ mortis abstinerent, ne se impietatis præberent ministros. Hinc de S. Genesio Arelatensi legitur *in Act.ap.Ruinart pag.473.* quod eam officii partem amplexus est, qua patronorum verba vel nova signorum velocitate, vel dexteræ celeritate sqnum vocis æquante persequeretur (abbreviatis quippe notis verba Tyranni interrogantis, & Martyris respondentis, dum proferebantur, scribebantur, quæ subinde notæ, expleto certamine, clare & fideliter explicabantur per eosdem Notarios, qui Acta conservare tenebantur; uti, congesta undique eruditione, illustrarunt Joannes Dartis *in observatione ad annales Cardinalis Baronii*, Altaserra *in notis ad Anastasium in vita S. Clementis tom.2. editionis Romanæ pag.42.*) & quod idem S. Genesius, abjectis tabulis, edictum persecutionis scribere noluit: *Accidit autem ut, eodem ante tribunal Judicis exceptoris munus implente, impia atque sacrilega mandata persecutionis jussa legerentur: quæ cum devotus Deo repudiaret auditus, & imprimere ceris manus sancta respueret. Abjectis ergo ante pedes Judicis tabulis, triste ministerium sacrata jam Deo mens refugit.*

5 Huc pertinent alia, quæ supersunt, Acta Martyrum a Christianis scripta, qui se Gentilibus immiscebant, dum Martyr a Judice interrogabatur, & dum Judex pœnas & tormenta decernebat; cujus generis esse dicuntur Acta SS. Martyrum Tergeminorum, quæ fuerunt descripta a SS. Neone, & Turbone; necnon Acta sincera passionis SS. Jacobi, & Mariani Martyrum Numidarum *apud Ruinart pag. 194.* Auctor enim qui ea scripsit, rebus gestis interfuit, & cum Martyribus in ipso agone versatus est: scripsisse quippe se testatur tum ad preces Christianorum, tum ad jussa eorumdem Martyrum; *Qui contra sævientes sæculi pressuras,*

Digitized by Google

furas, & Gentiles impetus habituri tam sublime certamen, prælium suum, quod instinctu cælestis Spiritus inierunt, in notitiam fraternitatis per nos venire jusserunt: non quod in terris vellent coronæ suæ gloriam per jactantiam prædicari, sed ut præcedentibus experimentis multitudo plebis, & Dei populus ad exemplum Fidei posset armari; Et paulo superius: *Quanto modestius petierunt, tanto efficacius impetraverunt, & nobis hoc prædicandæ gloriæ suæ munus Testes Dei nobilissimi reliquerunt*. Concordat Eusebius *lib. 8. histor. Eccles. cap. 7.* loquens de Martyribus Palæstinæ: *Quæ cum gererentur, nos ipsi præsentes aderamus*. Huc tandem respicit antiqua & communis fere omnium Ecclesiarum consuetudo recitandi in conventibus publicis eorum Martyrum gesta, quorum festa peragebantur. De hac consuetudine legi potest Ruinart *in præfatione ad Acta Martyrum num. 5.* Et adeo diligens erat observatio de Actis in Ecclesia recitandis, quæ essent sincera, ut Gelasius I. summus Pontifex lectionem eorum in Ecclesia Romana prohibuerit, si conscripta fuissent ab infidelibus, & ignotis, aut ab hæreticis. Decretum hoc a nonnullis non Gelasio, sed Damaso, aut Hormisdæ Romanis Pontificibus tribuitur; sed uterque Pagi bene probant, Gelasium esse certum & indubitatum auctorem memorati decreti; & laudatus Justus Fontaninus in antiquissimo codice bibliothecæ Palatinæ illud invenit notatum nomine Gelasii, & edidit *post antiquitates Hortæ pag. 324.* En verba decreti *num. 4.* *Item gesta Sanctorum Martyrum, quæ multiplicibus tormentorum cruciatibus, & mirabilibus Confessionum triumphis irradiant. Quis ista Catholicorum dubitet, & majora eos in agonibus fuisse perpessos? Nec suis viribus, sed Dei gratia, & adjutorio universa tolerasse? Sed ideo secundum antiquam consuetudinem singulari cautela in sancta Romana Ecclesia non leguntur, quia & eorum, qui conscripsere, nomina penitus ignorantur, & ab infidelibus, & idiotis superflua, aut minus apta, quam rei ordo fuerit, esse putantur. Sicut Quirici cujusdam, & Julitæ, sicut Georgii, aliorumque ejusmodi passiones, quæ ab Hæreticis perhibentur compositæ; propter quod, ut dictum est, ne vel levis subsannandi oriretur occasio, in sancta Romana Ecclesia non leguntur*. Sensus autem horum verborum est, non quod in Ecclesia Romana gesta Martyrum non legerentur, sed quod ea non legerentur, quorum Auctores erant ignoti; uti erudite ostendit Mabillonius *in disquisitione de cursu Gallicano §. 1.* & sequitur Ruinart *loc. cit. §. 5.* & comprobatur ex Epistola Hadriani Romani Pontificis *ad Carolum Magnum* apud Mabillonium *loc. cit. num. 10.* *Vitæ Patrum sine probabilibus Auctoribus minime in Ecclesia leguntur; nam ab Orthodoxis titulatæ & suscipiuntur, & leguntur*; in quo Pontifex se conformasse visus est Concilio Carthaginiensi *can. 50.* ubi sic decretum est: *Liceat etiam legi passiones Martyrum, cum anniversarii dies eorum celebrantur*. Ad quæ verba Balsamon sic notat: *Etiamsi in vigesimo quarto canone præsentis Synodi Patres definierint libros, qui legi debeant, nunc tamen adjiciunt, esse quoque legendas commemorationes passionum Martyrum in anniversariis eorum memoriis*.

6 Actorum Collectioni succedebat Examen; quocirca supra memoratus

tus Franciscus Dominicus Bencinus, quem nedum eruditionis Ecclesiasticæ, sed amicitiæ gratia compellare gestio, *dissertat.2. de litteris encyclicis cap.3. §.1. num.6.* hæc habet: *Honor autem his tributus Martyribus in Ecclesia primitiva, summumque omnium ordinum in Martyres æstimium, pars quædam Religionis fuit, & quin cultum religiosum involveret, nihil est dubitandum. Idcirco Ecclesiarum Antistites magna semper solertia, summoque studio caverunt, ne cui religiosum hunc cultum decernerent, qui suo re ipsa merito mactandus hoc honore non esset, ejusque rei gratia invigilarunt, ut ex certis indiciis merita uniuscujusque dijudicarent, & causam Martyrii, vitamque Martyris penitus internoscerent*. Prosequitur citatus Auctor *in §.4.* ea omnia, quæ sedulo perpendebantur, antequam aliquis inter veros Martyres recenseretur. De his alibi a nobis agetur; & interea adnotare fas sit, quod non omnes, qui tormentis afficiebantur, & ex eis, vel in eis moriebantur, Martyrum consortio adscribebantur. Sæpissime quippe factum est, ut ad Martyrii laudem aut piorum Christianorum subsidia ambientes, aut scelerum suorum pœnas effugientes, aut æris alieni gravitatem declinantes, pravis studiis consiliisque præposteris, sese carceribus mancipandos offerrent. Et quidem notissimum est, quod de Peregrino, quem Protheum appellat, narrat Lucianus. Tertullianus Martyrum flagitia in carceribus detentorum gravissime exaggerat, qui, obtentu quidem dandorum libellorum pro pace obtinenda, patrandorum criminum opportunitatem captabant, quæ tametsi Montanista Tertullianus acerbius urget, & Catholicæ Ecclesiæ, quæ Confessorum ejusmodi preces audiebat, impudentius objicit, non sunt tamen eis miranda, qui humanam partim imbecillitatem, partim malitiam reputant. Calumniatur ille quidem Ecclesiam, quod falsorum Martyrum officia pro lapsis exciperet, sed vitia illorum fortasse verissima describit. Examen ergo requirebatur, ut boni a malis discernerentur. Hinc Cyprianus *in epistola 6. ad Rogatianum Presbyterum, & alios Confessores*, inquit: *Quosdam audio inficere numerum vestrum, & laudem præcipui nominis prava sua conversatione destruere*; Et *in epistola 4. ad Presbyteros & Diaconos* diserte bonos Confessores memorat, ut nimirum a malis falsisque discernat: *Si fratres pro dilectione sua cupidi sunt ad conveniendum & visitandum Confessores bonos, quos illustravit jam gloriosis initiis Divina dignatio*. Necessitas insuper examinis ex eo facile confirmari potest, quod oportebat dignoscere, an in Ecclesiæ Catholicæ unitate mortui essent, juxta illud Apostoli *ad Corint. 1. cap. 13. v. 3. Si tradidero corpus meum ita ut ardeam, charitatem autem non habuero, nihil mihi prodest*: quod argumentum late prosequitur S. Cyprianus *in epistola ad Antonianum, & in epistola ad S. Cornelium Papam*. Quærebatur præterea, an, qui tormenta passus erat, passus fuisset inani gloria, aut alio sæculari motivo ductus, juxta illud S. Hieronymi *in comment. epist. ad Galatas lib. 3. cap. 5. v. 14. Vide, quantum bonum sit charitatis! si ita Martyrium fecerimus, ut nostras velimus ab hominibus Reliquias honorari, si opinionem vulgi sectantes intrepidi*

Digitized by Google

trepidi sanguinem fuderimus , & substantiam nostram usque ad mendicitatem propriam dederimus , huic operi non tam præmium , quam pœna debetur , & perfidiæ magis tormenta sunt , quam corona victoriæ . De causa demum mortis quæstio instituebatur , juxta illud S. Augustini : *Martyrem non facit pœna , sed causa .* Unde , cum S. Epiphanius *in lib. adversus hæreses , hæresi 76. num.* 1. gravissimas pœnas exposuisset , quas Georgius Patriarcha Alexandrinus passus fuerat a Gentilibus : *Primum* (inquit) *a Gentilibus circumseptus , ac multa perpessus , atque ad eum , quem diximus , modum , circumductus , & fustibus percussus , totaque propemodum urbe tractus , in iis suppliciis extinctus est , ac post obitum concrematus , & cum multis pecudum , ac bestiarum ossibus in cinerem redactus , atque in ventos dispersus , talem exitum vitæ consecutus est .* Quæstionem deinde proposuit , an inter Martyres esset adscribendus : *Objicere* (inquit) *nobis quispiam potest , cum hæc a Gentilibus passus sit , nonne Martyrium obiisse videri potest ?* Et inter Martyres non esse recensendum dixit , cum morte multatus fuisset patrati sceleris causa , hoc est propter injurias , quibus populum sibi commissum affecerat : *Sed hæc minime propter Christi confessionem sustinuit ; quin potius ob omnem illam injuriam ac violentiam , qua Episcopatus sui tempore , quoquo eum tandem modo gesserit , civitatem omnem ac populum oppressit .*

7 Actorum Examini succedebat Ecclesiasticum Judicium , quo cultus decernebatur illis adhibendus , de quorum obitu pro Christi Fide nulla ex Actorum revolutione supererat dubitatio. Judicium hoc in unaquaque diœcesi ad suum pertinebat Episcopum ; uti bene adnotarunt Cardinalis Bellarminus *de Sanctor. beatit. lib.* 1. *cap.* 8. Lupus *in notis ad quartum Concilium Romanum tom.* 3. *antiquioris editionis pag.* 565. Joseph Maria Suaresius *in notis ad S. Lini opera pag.*705. Phœbeus *in dissertatione de Canoniz. Sanctor. impressa post Acta Canonizationis S. Petri de Alcantara , & S. Mariæ Magdalenæ de Pazzis pag.*331. Van Espen *in Jus canonicum part.*1. *tit.* 21. *cap.*7. *num.*11. Pappacoda Episcopus Lyciensis *in dissertat. impressa inter allegationes Juris Consultorum collectas a Donato Antonio de Marinis allegat.*15. *num.*21. Putat tamen Saussajus *in apolog. Theolog. pro Sanctorum cultu pag.*32. *ad calcem Martyrol. Gallicani* , judicium hoc non ad quemcumque Episcopum , in cujus diœcesi aliquis mortem sustinuisset , & de quo quæreretur , an sustinuisset pro Christo , spectasse ; sed examen ad Primatem delatum fuisse , qui adhibito consilio aliorum Episcoporum decernebat , quid de Martyrio sentiendum esset : *Verum* (inquit) *ex selectiori venerandæ antiquitatis penu , quin & exquisitiori Patrum testimonio , hoc Jus non ita passim creditum , sed majoribus Prælatis duntaxat concessum fuisse , certo liquidius apparet : moris enim erat , ut , cum aliquis Martyrio occubuisset , rem gestam scriberet Episcopus , sub cujus ditione id accidisset , ad Primatem Episcopum ; a quo , mature adhibitis in consilium collegis Episcopis , an inter Martyres is esset recipiendus , decernebatur .* Favet huic assumpto S. Augustini testimonium *in breviculo collationum cum Donatistis , collat.* 3. *cap.*13. *num.* 25. *tom.* 9. ubi describendo ritum & ordinem ,

quo

quo Acta Martyrum ad Primatem transmittebantur, ait: *Recitarunt etiam rescripta Secundi Tigisitani ad eumdem Mensurium pacifice data, ubi & ipse narravit in Numidia persecutores quæ egerint, & qui comprehensi, & Scripturas sanctas tradere nolentes, & multa mala passi, & gravissimis suppliciis excruciati & occisi sunt, eosque honorandos pro Martyrii sui merito commendavit, laudans, eos non tradidisse Scripturas sanctas*. Sed hæc erat Africanæ Ecclesiæ consuetudo, quemadmodum adnotavit Lupus *ad quartum Concilium Romanum S. Leonis IX. part. 3. antiquioris editionis pag. 568.* ubi, recitato Augustini testimonio, ait: *Non quosvis in Africa Episcopos, licet provinciarum Primates, potuisse canonizare, sed eminentem hanc facultatem Primatiali Carthaginiensium Sedi fuisse reservatam*. At extra Africanam Ecclesiam in aliis Ecclesiis examen ad unumquemque Episcopum in sua diœcesi pertinebat; & ad eumdem Episcopum spectabat, peracto examine, decernere, an, qui occubuerat, inter Martyres esset recensendus, & an cultus ei esset adhibendus, quod altaris potissimum, aut oratorii erectione in ejus honorem expleri consueverat. S. Gregorius Nissenus, qui floruit sæculo quarto, *in vita S. Gregorii Thaumaturgi*, qui sæculo tertio floruerat, hæc de eo suam diœcesim visitante refert *pag. 1006. tom. 2. Descendit rursus ad urbem, & omni circa regione undique peragrata ac perlustrata, additamentum & quasi corollarium studii erga Numen Divinum instituebat, apud omnes ubique populos sanciens, ut nomine eorum, qui pro Fide decertassent, dies festi, atque solemnes conventus celebrarentur*. De S. Joanne Chrysostomo, qui vixit sæculo quarto, refert Sozomenus scriptor quinti sæculi, dignos honore Martyris censuisse Paulum Constantinopolitani Episcopi Subdiaconum, & ejus Lectorem Martianum per Arianos trucidatos, & miraculorum gratia post mortem coruscantes. Alia multa & infra, & alibi habebimus, quæ suadebunt, ad unumquemque Episcopum pertinuisse, vitam & exitum perpendere eorum, qui Martyrii & Sanctitatis fama celebres in sua diœcesi moriebantur. Alia quoque alibi fuse exponentur de speciebus cultus, qui auctoritate Episcopali erga Martyres exhibendus decernebatur. Nunc, cum de erectione altarium, aut oratoriorum super eorum sepulcrum sermo in superioribus habitus sit, præsto est auctoritas Prudentii poetæ Christiani, qui vixit sæculo quarto, quique *de passione S. Vincentii* ita cecinit *hymn. 5. de coronis, apud Ruinart in Act. MM. pag. 335.*

Sed mox subactis hostibus,
Jam pace Justis reddita,
Altar quietem debitam
Præstat beatis ossibus:

Quod ipsum comprobatur *ex sermone 310. alias 113.* S. Augustini *in natali Cypriani Martyris cap. 2. num. 2. tom. 5. oper.* ubi laudat mensam in loco, ubi ille obierat, extructam: *Et tamen mensa dicitur Cypriani, non quia ibi est unquam Cyprianus epulatus, sed quia ibi est immolatus, & quia ipsa immolatione sua paravit hanc mensam, non in qua pascat, sive pascatur, sed in qua*

sacrificium

ſacrificium Deo, cui & ipſe oblatus eſt, offeratur. Quapropter Donatiſtæ, qui circumcelliones ſuos, quos Taurinus Comes publicà auctoritate compeſcuerat, Martyres occubuiſſe jactabant, honore erectionis altarium eos proſequi auſi ſunt, teſte Optato *lib. 3. pag. 60. quorum corpora uſque in hodiernum per dealbatas aras, aut menſas poterunt numerari*: quod & advertitur in hiſtoria Donatiſtarum præclariſſimi & eruditiſſimi viri Cardinalis Noriſii *part. 2. tom. 4. operum ejuſdem*.

8 Concordant antiquiſſima Acta S. Patrocli apud Bollandum ad diem 21. Januarii *cap. 3. num. 12. Euſebius, qui eum in ſepulcro recondiderat, ipſe ædificavit ſuper corpus ejus parvam cellulam ſecundùm quod poſſibilitatem habebat*; itemque Acta SS. Martyrum Nicandri, & Marciani, quæ ex Vaticana, & Vallicellana bibliothecis edidit Mabillon *in ſuo muſeo Italico tom. 1. part. 2. pag. 250. Requieverunt autem Chriſti Martyres Nicander, & Marcianus, & Daria uxor Nicandri cum filio ſuo in civitate Venaſro. Tunc Chriſtiani abſtulerunt corpora eorum, & ſepelierunt ea prope locum, in quo decollati fuerant, in quo loco fabricata eſt baſilica ad honorem nominum ipſorum*; & Ammianus Marcellinus, qui vixit ſæculo quarto, quique Chriſtianos non una vice in ſua hiſtoria carpit, plene teſtatur de erectione oratoriorum ſuper corporibus Martyrum *lib. 22. cap. 11. Cadavera peremptorum camelis impoſita vexit ad litus* (Gentilium multitudo) *iiſdemque ſubito igne crematis, cineres projecit in mare* (nempe Dracontii, & Diodori) *id metuens, ut clamabat, ne collectis ſupremis, ædes illis extruerentur, ut reliquis, qui deviare a Religione compulſi, pertulere cruciabiles pœnas, ad uſque glorioſam mortem intemerata fide progreſſi, & nunc Martyres appellantur*. Suffragatur epiſtola Eccleſiarum Viennenſis & Lugdunenſis ad Eccleſias Aſiæ & Phrygiæ *apud Euſebium lib. 5. hiſt. cap. 1. pag.* 209. in qua late exponitur Gentilium ſollicitudo, ne Martyrum corpora, membra, & reliquiæ a Chriſtianis ſepelirentur: *Sed ne ſic quidem furor illorum & immanitas adverſus Sanctos conquievit .... eorum enim corpora qui in carcere ſuffocati perierant, canibus objecerunt, ſollicite obſervantes noctu atque interdiu, ne quis noſtrorum ea ſepulturæ mandaret. Poſt hæc quidquid aut a beſtiis, aut ab igne reliquum fuerat, partim laniata, partim ambuſta membra exponentes, reliquorum denique capita cum ipſis corporum truncis ſimiliter inſepulta per plurimos dies additis militum excubiis cuſtodierunt .... Nos vero graviſſimo interim dolore premebamur, quod humare cadavera nobis non liceret: nam neque noctis tenebræ nos juvare, neque auri vis flectere, neque preces ullæ animos eorum commovere potuerunt. Sed omni ſtudio atque induſtria cadavera cuſtodiebant, quaſi ingens lucrum facturi, ſi ſepultura caruiſſent*. Et Joſeph Scaliger *in animadverſionibus ad chronicon Euſebii* ſcribit, *Martyrium* proprie eſſe altare impoſitum Martyrum cineribus, quod latine *Confeſſio* dicitur; etſi procedente deinde tempore, in omni Eccleſia Martyrii nomen obtinuerit: unde Euſebius *lib. 4. vitæ Conſtantini cap. 40.* templum Salvatoris a Conſtantino extructum appellat *Martyrium*.

Digitized by Google

CAPUT IV.

De Martyrum notitia ab una ad aliam Ecclesiam per Litteras Encyclicas transmissa.

1 Concors est Eruditorum sententia, ab una ad aliam Ecclesiam primis æræ Christianæ sæculis tum Martyrum nomina, tum pretiosæ mortis seriem per encyclicas litteras transmissa fuisse; ut nedum gloriosa certamina omnibus innotescerent, sed & cultus, Ecclesiastico judicio in una diœcesi ab uno Episcopo introductus, ad alias, assentientibus ipsarum Episcopis, extenderetur. Florentinius *in admonit. 2. de vetustioris Martyrologii vulgandi proposito* ait *pag. 8. Hinc frequenter de Martyribus epistolæ ultra citraque ex provinciis in provincias transmittebantur*. Ruinart autem *in præfatione ad Acta Martyrum §. 1. num. 3.* subdit: *Tandem Ecclesiæ, quæ tantis viris ornatæ fuerant, post consummatum eorum Martyrium, totam rerum gestarum seriem in epistola encyclica descriptam ad alias Ecclesias transmittebant; ut non solum apud se, verum etiam apud exteras regiones tam illustrium virorum memoria celebraretur*. Adhæret Franciscus Dominicus Bencinus sæpe laudatus *in dissert. 1. de litteris encyclicis §. 4. num. 14.* ubi hæc habet: *Sedula quoque erat primis temporibus Ecclesiarum sollicitudo dirigendi per encyclicas in universum orbem Martyrum nomina, eorumdemque Acta, & gloriosos agones, & quidquid ad Fidei, Disciplinæque integritatem ab illis fuisset præstitum denuntiandi; illa quidem, ut diptychis sacris inserta, perpetua, atque anniversaria solemnitate recolerentur; hæc vero, ut Fideles novam, peregrinamque doctrinam abs exemplis, & dictis Martyrum discerent evitare*: & ipsemet Henricus Dodwellus scriptor heterodoxus, qui inter Cyprianicas dissertationes unam edidit inscriptam *de paucitate Martyrum*, (quam, congestis undique argumentis, Pagi senior *ad annales Cardinalis Baronii*, & Ruinart strenue ac laudabiliter profligarunt) memoratam litterarum transmissionem admittit. *Quin & pro Catholicarum Ecclesiarum commercio, Ecclesiæ exteras etiam provincias faciebant certiores, ut eorum natale celebraretur, idque per epistolas encyclicas, quarum nonnullæ ad nos usque pervenerunt*; inquit, *apud citat. Ruinart. in præfat. §. 2. num. 13.* Dodwellus. Mos hic fortasse probari posset epistola Presbyterorum Achajæ de S. Andreæ Apostoli Martyrio, quod ipsi oculis suis conspexerunt. Tillemontius *in notis ad vitam S. Andreæ* velut suppositititiam impugnat. S. Philastrius Brixiensis Episcopus sæculo quarto scribens, dolet, epistolam de S. Andreæ Martyrio ab ejus discipulis primitus compositam, corruptam deinde fuisse ab Hæreticis: proindeque agnoscit hoc ipso, unam aliquam germanam vere extitisse. Videndi Bellarminus de scriptoribus Ecclesiasticis primi sæculi *tit. de Presbyteris Achajæ*, & Joannes Baptista Sollier *tom. 7. Julii Bollandiani in notis ad Martyrologium Usuardi ab se editum, purgatumque*

gatumque ab additamentis aliorum, *ad diem* 30. *Novembris* : quodque caput eſt, cum a nemine epiſtola fuerit ſuſpicionis accuſata hoc nomine, quod a diſcipulis S. Andreæ data ſit ad alias Eccleſias de rebus in ejus morte geſtis docendas, ex hoc infertur, nullum eſſe unquam ſuſpicatum, fuiſſe alienum a primi ſæculi more ſimiles litteras conſcribere.

2 Hunc morem reſpexiſſe videtur Prudentius *in hymno S. Hippolyti ad Valerianum Cæſaraugustanum Epiſcopum hymn.* 11. *de coronis*, *apud Ruinart in Act. MM. pag.* 150.

Priſco more diem, quem te quoque, ſancte Magiſter,
Annua feſta inter dinumerare velim.
Inter ſollemnes Cypriani, vel Chelidoni,
Eulaliæque dies, currat & iſte tibi.

Sed quod caput eſt, exſtant adhuc nonnullæ ex dictis epiſtolis; illa videlicet Eccleſiæ Smyrnenſis de Martyrio S. Polycarpi; illa Eccleſiarum Viennenſis & Lugdunenſis de Martyrio S. Potini Epiſcopi, & aliorum plurimorum; illa S. Dionyſii Alexandrini Epiſcopi ad Fabium Antiochenum de Martyrio SS. Metræ, Apolloniæ, & aliorum plurimorum; illa Eucherii Epiſcopi ad Salvium Epiſcopum de Paſſione SS. Mauritii, & Sociorum; illa Theodori Epiſcopi Iconii de Martyrio S. Quirici, & ejus matris Julittæ; illa Eccleſiæ Gothicæ de Martyrio S. Sabæ; illa S. Vigilii Epiſcopi Tridentini ad Simplicianum Epiſcopum Mediolanenſem de Martyrio SS. Siſinnii, Martini, & Alexandri : nec epiſtolæ, quæ ab una ad aliam Eccleſiam tranſmittebantur, in ea, ad quam tranſmittebantur, Eccleſia expoſitæ relationis curſum ſiſtebant; ſed Eccleſia per epiſtolam de Martyrio admonita receptam epiſtolam ad alias tranſmittebat Eccleſias: ideoque encyclica Smyrnenſis Eccleſiæ de S. Polycarpi Martyrio *apud Euſeb. lib.* 4. *hiſt. cap.*15. *pag.* 162. inſcripta eſt quidem *Eccleſiæ Philomeliæ*, quæ forte a Smyrnenſi poſtulaverat, ut Acta Martyrii ſibi tranſmitteret, ſed ad ulteriora progreditur, cum inſcripta ſit etiam omnibus aliis Catholicis Eccleſiis: *Eccleſia Dei quæ eſt Smyrnæ, Eccleſiæ Dei apud Philomelium & omnibus ubicumque terrarum ſanctæ & catholicæ Eccleſiæ populis miſericordia pax & charitas Dei Patris & Domini noſtri Jeſu Chriſti multiplicetur* : &, poſtquam in fine dictum eſt *pag.* 171 : *Hæc de Beato Polycarpo qui cum aliis duodecim Philadelphenſibus apud Smyrnam Martyrio eſt coronatus*; ſubditur (*in eadem epiſtola ex edit. Uſſer.*) *Quæ vos poſteaquam acceperitis, rogamus ut ad fratres ulterius poſitos epiſtolam tranſmittatis: quò & illi Dominum benedicant, qui ex ſuis famulis quoſcumque vult eligit*. Ita in epiſtola 82. S. Cypriani, poſtquam is Clero ſuo Martyrium notificavit Xyſti Pontificis, dicitur: *Hæc peto per vos, & ceteris collegis veſtris innoteſcant*. Epiſtola autem ſupra citata Eccleſiæ Gothicæ de Martyrio S. Sabæ *apud Ruinart. pag.* 527. *num.* 6. ſcripta eſt Eccleſiæ Dei, quæ eſt in Cappadocia, & omnibus Eccleſiæ Catholicæ Chriſtianis ubique gentium habitantibus, & in ejus fine leguntur hæc verba : *Quam ob rem qua die Martyr coronatus eſt, ſacrificantes*;

hoc reliquis fratribus nuntiate, ut in omni Catholica atque Apostolica Ecclesia exultantes collaudent Dominum, qui proprios servos suos elegit.

3 Atque ab his epistolis tabulæ Ecclesiasticæ, quibus Martyrum natalitia conscripta habebantur, quæque *Fasti* a Tertulliano fuerunt appellatæ, suam originem habuerunt; uti erudite adnotavit Pamelius *ad epistolam* 37. *Cypriani*, interpretans illud Tertulliani *in libro de corona militis*, ubi ait: *Habes tuos Census, tuos Fastos, nihil tibi cum gaudiis sæculi*. A Fastis porro Kalendaria, Martyrologia, & Passionalia, de quibus alibi, ortum duxerunt.

4 Verum, si ab una ad aliam Ecclesiam epistolæ transmittebantur, ut unaquæque certior fieret de iis, qui mortem pro Christo passi fuerant; nemo est, qui jure sibi suadere possit, consimiles epistolas ad Ecclesiam Romanam aliarum Ecclesiarum matrem, centrum Catholicæ unitatis, ad Romanum Pontificem Christi in terris Vicarium, & Apostoli Petri successorem non fuisse transmissas. S. Cyprianus litteras dedit hortatorias Moysi, Maximo, aliisque Confessoribus Romanis, maceratis in carceribus ob Christi nomen, ut alacres essent & prompti ad superanda tormenta, & mortem subeundam; & ipsi ad illum aliam dederunt epistolam, quæ est 26., ubi hæc habent: *Ex tuis ergo litteris vidimus gloriosos illos Martyrum triumphos, & oculis nostris quodammodo cælum ipsum ipsos petentes prosecuti sumus, &c. Hoc est ergo, quod & nobis animum in dies erigit, & ad consequendos gradus tantæ dignationis incendit*. Contextus harum epistolarum viam sternit, ut jure ac merito existimare possimus, fuisse ad Ecclesiam Romanam transmissam notitiam eorum, qui in exteris regionibus Martyrium subibant pro Christo. Si enim Cyprianus Martyres in carceribus Romanis constitutos sedulo hortabatur, ut pro Christo libenter morerentur, verisimile admodum est, hoc ipsum etiam ab aliis factum esse; & si exteri Episcopi hortatorias dabant epistolas ad Martyres Romanos, cur, quæso, credi non potest ipsos ad Episcopos urbis Romæ, summosque Pontifices, per epistolas indicasse nomina eorum qui in suis regionibus Martyrium subibant? Epistolam S. Ignatii Episcopi Antiocheni ad Romanos principio sæculi secundi scriptam nonnulli afferunt pro comprobatione ejus rei, de qua modo dictum est. At, cum Ignatius Antiochenæ Ecclesiæ post Evodium Petri successorem Episcopus, a Trajano Imperatore tunc temporis Antiochiæ existente Romam missus, ut ibi in ludis publicis a bestiis devoraretur, dederit ad Romanos epistolam, in qua inter cetera leguntur hæc verba *apud Ruinart in Act. MM. pag.* 11. *Timeo charitatem vestram, ne ipsa me lædat. Vobis enim facile est quod vultis facere; mihi autem difficile est Deo potiri, siquidem vos non parcitis mihi*: sensus eorum est obsecrandi, ut Romani abstinerent a largitione pecuniæ, amicorum intercessione, & ceteris, quæ passionem & Martyrium impedire possent, uti bene adnotavit Ruinart *ad dictam epistolam*; vel ne ad Deum preces funderent, ut feræ, a quibus mortem expectabat, mansuescerent, sicuti prosequitur Tillemont

Digitized by Google

mont *tom.* 2. *in vita prædicti S. Ignatii art.* 5. quod profecto nihil habet commune cum re, de qua nunc agitur.

5. Alii pro ea suadenda utuntur monumentis S. Dionysium Areopagitam respicientibus, ex cujus passionis Actis Hincmarus Remensis Archiepiscopus *in sua epistola impressa apud Surium ad diem* 9. *Octobris pag.* 131. *num.* 5. *edit. Colonien. ann.* 1618. hæc habet: *Quos* (sermo est de lictoribus transmissis ad eum perquirendum) *cum B. Dionysius ad fines Parisiorum appropinquare comperit, Sanctinum & Antoninum ad se accersivit, quibus præcepit, ut sermones & agones ipsius solerter intenderent; & memoriæ commendarent; ac quibus tormentorum generibus per passionum supplicia corporis vitam finiret, conspicientes, Romanæ Sedis Pontifici & Fidelibus, quos tunc ibidem invenerint (quia, unde in Orbem Christianorum persecutio procedebat, illic ardentius conflagrabat) per ordinem nuntiare quantocius studerent; eosque obnixe deposcerent, ut Atheniensium civibus ea nota facerent, quatenus & ipsi Domino pro cursu laborum ejus impleto gratias agerent, & erga cultum ejus bono animo fierent*. At, cum hujus facti veritas ab Actorum sinceritate dependeat, & a quæstione satis nota de duobus Dionysiis, in qua Sirmondus *in editione Conciliorum Galliæ, & dissertatione de duobus Dionysiis*, & Launojus quoque *in libro de duobus Dionysiis*, & alii, Dionysium Parisiensem Episcopum negant eumdem esse cum Dionysio Areopagita, quem Episcopum Atheniensium esse volunt, quibus alii strenue se opposuerunt, & utriusque partis rationes summatim referuntur a Schelstrat *in* 2. *parte antiquitat. illustr. circa Concil. dissert.* 3. *cap.* 3. *art.*3. unusquisque facile cognoscere poterit, tutum pro re fundamentum in citatis monumentis constitui non posse.

6 Saussajus epistolam ejusdem Dionysii exhibet, in qua S. Pontificem Clementem de Martyrio S. Eutropii Santonum Apostoli pie & reverenter admonet: *Eutropium, quem mecum in has oras ad prædicandum Christi nomen misistis, Martyrii coronam per manus Gentilium apud Santonas urbem vobis notificamus pro Domini Fide accepisse*. S. Gregorius Turonensis *lib.* 1. *de gloria Martyrum cap.* 56. loquitur de Martyrio S. Eutropii, quem a S. Clemente in Gallias missum ait, ut Christi Fidem annuntiaret: sed fabulosa ab Eruditis reputatur vita S. Eutropii scripta a S. Dionysio, ab eodem missa ad Clementem, quæque dicitur fuisse Constantinopoli reperta in schola Græcorum, & a Callisto II. in latinum versa, & in Gallæciam ad Ecclesiam S. Jacobi transmissa; uti videri potest apud continuatores Bollandianos *ad diem* 30. *Aprilis*. Bollandus autem, qui *in præfatione generali ad vitas Sanctorum §.* 2. transmissionem Actorum ad Romanum Pontificem admittit, Actorum, inquam, Martyrii eorum, qui in provinciis passi fuerant, ut in arce Religionis extarent monumenta gentium omnium Christo subjugatarum, ut gratiæ Deo pro victoria agerentur, ut Romani Pontificis examini supponerentur, ut denique facilius cum ceteris orbis Christiani Ecclesiis fortia Martyrum gesta communicarentur; quia & ipse dubitat de veritate Actorum S. Eutropii, ad suæ assertionis præsidium advocat epistolam

stolam Martyrum Lugdunensium, de qua Eusebius *lib.5.hist.cap.3.& 4.* Sed, cum hujus epistolæ a Martyribus Lugdunensibus ad Eleutherium Papam transmissæ solum supersit apud Eusebium fragmentum, in quo S. Irenæum tunc Presbyterum Lugdunensem enixe commendant (*Te per omnia ac perpetuò optamus in Deo valere, pater Eleuthere. Has litteras ut ad te perferret fratrem & collegam nostrum Irenæum hortati sumus. Quem quidem ut commendatum habeas rogamus, utpote æmulatorem Testamenti Christi. Quod si nobis compertum esset, locum cuiquam conferre justitiam, eum tamquam Presbyterum Ecclesiæ (hunc enim gradum obtinet) tibi imprimis commendassemus.*) nemo est, qui non videat, ex eo epistolæ, quod tantum superest, fragmento Martyriorum longinquorum notitiam, & Actorum transmissionem ad Romanum Pontificem sufficienter non esse probatas.

7 Cardinalis Baronius *ad annum Christi 166.* duas recitat epistolas Pii Papæ I. ad Justum Episcopum Viennensem datas, in quarum altera hæc leguntur: *Attalus epistolas Martyrum portans ad nos venit, gaudium nobis inæstimabile faciens de triumpho eorum. Qui dixit nobis, S. Verum, collegam nostrum, victorem de mundi Principe triumphasse..... Cura autem sanctorum Martyrum corpora sicut membra Dei, quemadmodum curaverunt Apostoli Stephanum..... Martyria sancta Spiritu Sancto proba..... Fratres nostri, quos per Attalum recognosces, de Tyranni sævitia jam liberati, requiescunt in Domino. Presbyter Pastor Titulum condidit, & digne in Domino obiit.* Ex his commercia apparent mutua litterarum inter Ecclesias de Martyribus jam probatis, & illæ præsertim ad Romanum Pontificem perscribi solitæ: illudque potissime observandum est, prudentissimum Pontificem sapienter monuisse, vera & sancta Martyria esse diligenter discernenda a falsis, & mature probanda ad regulas a Spiritu Sancto traditas: *Martyria sancta Spiritu Sancto proba.* Sunt quibus Pii epistolæ, de quibus agitur, suspectæ sunt, & hi præcipue sunt Tillemontius *in notis ad vitam S. Pii I.* & Petrus Coustant *tom.1. epistolarum Romanorum Pontificum in appendice pag.19.* Sed quæ ab eis opponuntur, levia sunt, uti legenti patebit, & epistolarum sinceritatem Cardinales Baronius & Bona libenter admittunt.

8 Succedunt validissimæ pro assumpto argumento conjecturæ, nec positiva desunt cetera pro eo adstruendo fundamenta. Porro si a nobis demonstrabitur, ab Ecclesia Romana, & a summis Pontificibus admonitas fuisse ceteras sibi subditas Ecclesias de pretiosa morte illorum, qui in Urbe sanguinem pro Christo fundebant; unusquisque sanæ mentis admittere debebit, ceteras inferiores Ecclesias, Romanam, summumque Pontificem certiorem reddidisse de illis, qui apud ipsas Martyres moriebantur. Porro id plenissime demonstratur ex Actis S. Ignatii Martyris, quæ inter sincera & selecta Acta Martyrum recensentur a Ruinart *pag.19. num.6.* Mortuus ille est Martyrio coronatus in Urbe; & Actorum scriptores, qui Martyrii fuerunt spectatores (*horum nos ipsi spectatores facti*) cuncta, quæ contigerant, exposuerunt; & vel ab illis, qui socii fuerant, vel ab Ecclesia

clesia Romana (uti bene ponderat Bencinus *de litteris encyclicis dissertat.2. cap.3. §.2. num.8.*) ceteris Ecclesiis denuntiata sunt: *vobisque diem, & tempus indicavimus, ut tempore ejus Martyrii convenientes, Athletæ, & generoso Christi Martyri communicemus*. Succedit epistola 3. S. Cypriani in qua respondet Presbyteris & Diaconis Romæ consistentibus, qui de Martyrio S. Fabiani ad eum litteras dederant: *Cum de excessu boni Viri collegæ mei rumor apud nos incertus esset, fratres carissimi, & opinio dubia nutaret, accepi a vobis litteras ad me missas per Crementium Hypodiaconum, quibus plenissime de glorioso ejus exitu instruerer*. Alia quoque se offert ejusdem Sancti Epistola 82. in qua ad Successum scribens notum facit, Xystum Pontificem Martyrio fuisse coronatum: *Xystum autem in cœmiterio animadversum sciatis octavo iduum Augustarum die*. Id factum est, postquam nuntius de ejus Martyrio venit ab Urbe, teste Pontio in vita memorati S. Cypriani *num. 14. Jam de Xysto bono & pacifico Pastore, ac propterea beatissimo Martyre ab Urbe nuntius venerat*.

9 Confirmantur hucusque adducta ex eo, quod ab exteris scriptoribus celebrata legimus Martyria eorum, qui in Urbe occubuerant, & ab exteris monumentis propagatum extra Urbem eorum cultum deprehendimus; quod absque dubio patefacit delatam ad remotas etiam regiones prædictorum Martyriorum authenticam ab Urbe notitiam. S. Felicitas una cum septem filiis, & S. Justinus Martyrio in Urbe coronati sunt sæculo Ecclesiæ secundo: prædictæ autem S. Felicitatis nedum mentio habetur in Martyrologio nomine Hieronymi vulgato, sed etiam in antiquissimis litaniis Anglicanis *inter vetera analecta Mabillonii pag. 68.* Sanctique Justini Martyrium laudibus ornaverunt eodem, quo mortuus est, sæculo secundo Tatianus Assyrius *in oratione contra Græcos post opera S. Justini*, & S. Irenæus Lugdunensis Episcopus *lib. 1. contra hæreses cap. 31.*; ineunte sæculo tertio Tertullianus *in libro adversus Valentinianos*; sæculo quarto Eusebius Cæsariensis Episcopus *lib.4. hist. Eccles. cap.16.* S. Epiphanius *hæresi 46.*; & exeunte sæculo quarto S. Hieronymus *in catalogo scriptorum Ecclesiasticorum*.

10 Sancti Laurentius, & Hippolytus sæculo tertio pro Christi Fide gloriosam mortem in Urbe subierunt; & certamen S. Laurentii cecinit Aurelius Clemens Prudentius scriptor sæculi quarti, & illud quoque laudibus prosecutus est S. Augustinus eodem sæculo *in sermonibus 302. & tribus sequentibus*; & sæculo quinto Fortunatus Pictaviensis *lib.9. poemate 14.* meminit basilicarum in Galliis Deo Optimo Maximo nomine S. Laurentii consecratarum, & eodem sæculo quinto S. Maximus Episcopus Taurinensis gloriosam S. Laurentii mortem debitis extulit præconiis *in tribus homiliis editis in biblioth. PP. tom. 6.* sicque S. Hippolytus Miles inter alios Sanctos recensetur in Kalendario Carthaginiensi, quod est sæculi quinti, & quod editum fuit a Mabillonio *tom.3. veterum analectorum*; & S. Gregorius Turonensis scriptor sæculi sexti de hujus S. Hippolyti cultu loquitur *lib.1. hist. cap.28.* Prudentius, qui sub Theodosio juniore floruit, *lib.2. hymn. 11.* Hippo-

Hippolytum Martyrem Portuensem carminibus suis celebravit, cujus cœmeterium in agro Verano situm ætate sua summopere venerabantur Romani, exterique. Cardinalis Baronius Prudentio vitio vertit, quod tres Hippolytos in unum confuderit, Episcopum videlicet Portuensem, Militem sub Valeriano passum, & demum Hippolytum Presbyterum Antiochenum, prius Novati discipulum, postea gloriosum Christi Martyrem sub Decio. Theodoricus vero Ruinartius, Sebastianus Tillemontius, Remigius Ceillierius, & alii contrariam prorsus tuentur sententiam, & Prudentium ab hoc confusionis vitio vindicare conantur, dum unicum Hippolytum Presbyterum ab ipso laudatum dicunt, qui Novatianorum sectæ laqueis quondam irretitus, post eorum hæresim ejuratam, Martyrii palmam in Portu Romano adeptus est; & demum Fronto Ducæus mediam inter hos secutus est sententiam, dum Hippolytum Episcopum Portuensem a Prudentio carmine laudatum censuit, quem Novati erroribus captum, & ante Martyrii coronam exsolutum tradidit. Dum hæc scribimus, typis Romanis editur erudita dissertatio de Portuensi Sede S. Hippolyti Episcopi & Martyris, in qua evincitur, Episcopum Portuensem, quem Prudentius elegantissimo carmine laudavit, ejus urbis prope Romam Episcopum fuisse.

11 S. Agnes in Urbe mortem pro Christo passa est, & nedum ejus nomen in citato Kalendario Carthaginiensi repositum est: verum etiam ante tempus dicti Kalendarii S. Augustinus *serm.273. & serm.274.* ejusdem Sanctæ Martyrium celebravit, & Sulpitius Severus *in vita S. Martini* testatus est, ab eo memoriam hujus gloriosæ Virginis cultam fuisse, & memoratus Aurelius Clemens Prudentius *hymno 14. de coronis* sanctitatem tantæ Virginis carminibus illustravit.

12 Conjecturis, & præsumptionibus positiva succedunt argumenta; quorum primum desumitur ex Actis S. Vigilii Episcopi Tridentini, & Martyris, qui sæculo quarto mortuus est, *apud Bollandianos ad diem 26. Junii cap. 2. num. 11. Conscripta sunt autem gesta beati Viri ab his qui Martyrio ejus interfuerunt; gratiaque roborationis, ut mos erat, Papæ Romano transmiserunt, ut sacris Martyrum memorialibus insererentur: quæ suscepta venerabilis Episcopus Apostolicus, omnia digna memoria subscribens adjudicavit.* In fine autem Actorum habentur hæc verba: *Passus est tandem B. Vigilius Tridentinæ civitatis Episcopus, Martyr gloriosus, Theodosii & Honorii Augustorum regnantium tempore, Stilicone Consule urbis Romæ, nec non Hormisdæ Papæ Sedis Apostolicæ.* Codex ab Obrechto Argentoratensis urbis generali Advocato commodatus fuit erudito viro Joanni Mabillonio, qui eum censuit bonæ notæ, & annos septingentos superare; apographum quoque a Mabillonio communicatum fuit sæpe memorato Justo Fontanino Archiepiscopo Ancyrano, ut ipse testatur *in præfatione ad novum codicem Canonizationum*; & ex illo codice clarissime infertur, non solum notitiam Martyrii accepti, sed etiam Acta ipsa Martyrii S. Vigilii fuisse ad Romanum Pontificem transf-

transmissa, ut examinarentur; & cultus approbaretur. Examen desumitur ex verbis *quæ suscepta venerabilis Episcopus Apostolicus, omnia digna memoria subscribens adjudicavit*; & petita cultus approbatio ex aliis colligitur verbis, *ut sacris Martyrum memorialibus insererentur*. Cum autem hæc Actorum transmissio ad Romanum Pontificem facta sit, antiquioris consuetudinis inhærendo vestigiis, quemadmodum præseferunt verba Actorum, *ut mos erat*; certum ex his esse videtur, tam sæculo quinto, quam aliis præcedentibus transmissa fuisse ad Romanum Pontificem Acta Martyrum, ut, prævio examine, cultus in eorum honorem vel introduceretur, vel, si jam auctoritate Episcopali esset introductus, Apostolicæ Sedis approbatione roboraretur. De his Actis S. Vigilii legi potest Mabillonius *in præfatione ad sæculum quintum Ord. S.Bened. §.6. num.93.* & legi etiam potest supra citatus Justus Fontaninus *in allegata præfatione*; nec ulla de eorum sinceritate quæstio movetur a Baillet *in præfatione ad vitas Sanctorum §.4.* ubi de eis loquitur.

13 Secundum deducitur argumentum ex petitione Eulogii Alexandrini facta S. Gregorio Magno, videlicet sæculo Ecclesiæ sexto. Petierat Eulogius a S. Gregorio cunctorum Martyrum gesta, quæ piæ memoriæ Constantini temporibus ab Eusebio Cæsariensi collecta erant. Pontifex Gregorius respondit, se in Romanis bibliothecis petitum opus Eusebii inquisivisse, nec invenisse, & innuit *epist.29. lib.8. indict.1.* quid haberet, quod exhibere posset, nisi existimaret ab Eulogio jam haberi: *Nos autem pene omnium Martyrum distinctis per dies singulos passionibus collecta in uno codice nomina habemus, atque quotidianis diebus in eorum veneratione Missarum solemnia agimus; non tamen in eodem volumine quis, qualiter sit passus, indicatur, sed tantummodo nomen, locus, & dies passionis ponitur: unde fit, ut multi ex diversis terris, atque provinciis per dies, ut prædixi, singulos cognoscantur Martyrio coronati, sed hæc habere vos beatissimos credimus*. Putarunt nonnulli, Eusebium nil aliud de Martyribus scripsisse, quam quod in historia prostat; sed falluntur, cum collectionem de Martyribus separatim ab historia composuerit, in qua non nomen tantum, locus, & dies passionis indicabantur, sed Acta, locus, dies, integrum certamen, & alia ad Martyris & Martyrii notitiam pertinentia continebantur; ut solide ostendit Florentinius *in admonit. 3. de vetustioris Martyrologii vulgandi proposito*. Vossius *in appendice ad lib. 2. cap. 17. de historicis Græcis* memoratum Eusebii librum latitare censuit in Escuriali S. Laurentii bibliotheca; sed eruditus Holstenius oculatus testis *in epistola ad Magnum Ducem Etruriæ* testatus est, in ea bibliotheca antiquissimum & pulcherrimum exemplar reperiri historiæ Ecclesiasticæ Eusebii, & fragmentum historiæ de Martyribus Palæstinæ, quod ab Hispanis aliquando habitum fuit pro illo libro, quem de Martyribus seorsum a se scriptum, non uno loco fatetur Eusebius. Historia de Martyribus Palæstinæ edita est apud Ruinart *in Actis Martyrum sinceris & selectis*; sed aliud opus Eusebianum, quod tempore

S. Gregorii Magni non inveniebatur, usque adhuc inventum non est. Veruntamen, cum ex allegata S. Gregorii epistola deprehendatur, omnium pene Martyrum nomina in uno codice fuisse collecta, & codicem in Ecclesia Romana asservatum fuisse, satis hoc superque esse videtur, ut ab aliis Ecclesiis & ab aliis Episcopis delata ad eam censenda sit notitia eorum, qui in suis dioecesibus moriebantur pro Christo per Actorum, vel authenticae saltem epistolae transmissionem, ut Apostolico munimine cultus eorum introduceretur, aut introductus confirmaretur.

14 Quod si adversus hucusque adducta aliquis audacter opponeret, narrata per S. Gregorium Magnum de codice, in quo omnium pene Martyrum nomina continerentur, & de quotidiana eorum memoria in sacrificio Missae, non bene cohaerere cum Kalendario Bucheriano, quod ad tempora Papae Liberii, idest ad medium saeculum quartum refertur, in quo paucorum Martyrum nomina continentur; sciat, Dodvvellum heterodoxum ab istiusmodi Kalendariis argumentum deduxisse pro adstruenda somniata Martyrum paucitate. Praeterquamquod autem magna nostrorum Martyrum multitudo satis aperte demonstratur auctoritate Eusebii *l.8. c.6.* qui loquens de persecutione Diocletiani, ait: *Cum innumerabilis ubique hominum multitudo custodiae manciparetur, & carcere olim homicidis, & sepulcrorum expilatoribus deputati, tunc Episcopis, Presbyteris, Diaconis, Lectoribus, atque Exorcistis complerentur, adeo ut iis, qui ob crimina condemnati fuerant, nullus jam locus superesset*; & de gestis post secundum edictum subdit: *Vix jam iniri numerus potest omnium, qui deinceps in singulis provinciis passi sunt Martyrum, ac praesertim eorum, qui per Africam, & Mauritaniam, per Thebaidem, & Aegyptum sunt interfecti*: S. Gregorii assertio, congestis undique per eruditos viros argumentis, ab oppositione vindicatur. Legi potest egregius vir Ludovicus Antonius Muratorius *pag.200. tom.2. anecdot. erutorum ex bibliotheca Ambrosiana*, ubi non solum affert testimonium S. Leonis Magni, qui *in serm.* 1. *de natali Apostolorum* ait: *Unde duo ista praeclara Divini sermonis germina in quantam sobolem germinarint, beatorum millia Martyrum protestantur, qui Apostolicorum aemuli triumphorum Urbem nostram purpuratis, & longe lateque rutilantibus populis ambierunt, & quasi ex multarum honore gemmarum conserta uno diademate coronarunt*; itemque S. Paulini, & Prudentii; sed etiam indicem profert oleorum, sanctorumque Martyrum, quorum corpora S. Gregorii Magni temporibus Romae quiescebant, qui in museo Septaliano Mediolani latitabat scriptus papyro Aegyptiaco, & cujus meminerat Mabillonius in suo itinere Italico. In eo autem, quod attinet ad paucos Martyres in Kalendario Romano supra citato memoratos, a peritis viris jam adnotatum est, Kalendaria a Martyrologiis differre, cum in Martyrologiis omnium Martyrum, sed in Kalendariis eorum tantummodo Martyrum nomen indicetur, qui in ea Ecclesia particulari, ad quam pertinebat Kalendarium, annua festivitate celebrabantur. Sozomenus *lib.5. cap.3.* scribens de Gaza,

Gaza, & Constantia Palæstinæ civitatibus, viginti tantum stadiis inter se dissitis, & communem rempublicam habentibus, inquit: *Utraque enim suum seorsum habet Episcopum, suum Clerum, dies item festos Martyrum suorum, & commemorationes Episcoporum, qui ipsis præfuerunt*. Rursus Kalendarii Mabilloniani titulus hæc habet: *Hic continentur dies natalitiorum Martyrum, & depositiones Episcoporum, quorum Ecclesia Carthaginensis anniversaria celebrat*. Differentiam denique inter Martyrologia, & Kalendaria late exponit Pagi senior *ad annum Christi 64. num.6. Verum hæc Kalendaria longe a Martyrologiis differunt; singulæ enim Ecclesiæ, ut dixi, sua habuere Kalendaria, in quibus digesta erant nomina Episcoporum, & Martyrum, diesque notati, quibus memoria eorum anniversario cultu celebraretur; Martyrologia vero non unius loci propria, sed totius Ecclesiæ fuere communia, quippe quæ totius orbis Martyres, Confessoresque generaliter continerent; & in Kalendariis quidem nomen urbis nunquam adscribitur, cum in usum duntaxat unius Ecclesiæ comparata sint; at in Martyrologio nomina singularum urbium, & oppidorum adscribuntur, propterea quod ad usum totius Ecclesiæ institutum est*. Addit Ruinart *in præfatione generali in Acta Martyrum §.2. num.17.* memoratum Kalendarium Bucherianum ad solam Ecclesiam Romanam spectasse, & ad ejus festivitates, & aliquorum etiam Martyrum nomina in eo desiderari, qui Martyrium in Urbe receperant; quod contigisse putat aut propter eorum multitudinem, aut quia eorum nomina ignorabantur: *Bucherianum quippe ita Romanæ Ecclesiæ proprium fuit, ut, cum S. Cypriani nomen profert, statim subjiciat locum, ubi Romæ ejus festivitas celebretur, Romæ celebratur in Callisti; unde liquet, de iis tantummodo Martyribus in eo agi, quorum festivitas in aliquibus Urbis titulis, aut ecclesiis colebatur*; Et num.18. *Porro adeo externarum regionum Martyres in ejusmodi fastis locum non habebant, ut aliquot etiam ex iis ipsis, qui in eadem Urbe, ubi hæc confecta sunt, Martyrium compleverant, desiderarentur; quod ob ingentem eorum multitudinem evenisse arbitramur, aut certe quod ob persecutionis fervorem plerorumque Martyrum nomina, aut sepulcra tunc ignorarentur*. Unde merito vir doctus Pater Joseph Augustinus Orsi *in sua dissert. apolog. adversus Samuelem Basnagium* pro SS. Perpetua, Felicitate, & Sociis Martyribus gloriatur, solis illis, & Cypriano ex Martyribus exteris locum datum fuisse in Kalendario Bucheriano: *In antiquissimis Kalendariis suos duntaxat, paucis exceptis, aut finitimarum provinciarum unaquæque Ecclesia Martyres exhibet*; & paulo inferius: *Sed, ut ad Perpetuam, & Felicitatem redeamus, quisquam ne ibit inficias, dandum id esse earum famæ, atque celebritati, quod solæ cum Cypriano ex Africanis, immo & aliarum provinciarum Martyribus in Romano Kalendario locum habuerint priscis illis temporibus, quibus unaquæque Ecclesia suis contenta Martyribus, exterorum Martyrum solemnitates non nisi rarissimas adsciscebat?* Quocirca, si Bucherianum Kalendarium eorum tantum Martyrum nomina exhibet, quorum festivitas annua celebritate in aliquibus Urbis titulis, aut ecclesiis colebatur, bene cohærere potest cum assertione Magni Gre-

E 2 gorii

gorii de codice, in quo omnium fere Martyrum nomina continebantur, & quorum quotidiana fiebat in Missa commemoratio. De hac commemoratione loquitur S. Augustinus *serm.159. alias 17. de verbis Apostoli* ubi ait *cap.1. tom.5. Habet Ecclesiastica disciplina, quod Fideles noverunt, cum Martyres eo loco recitantur ad altare Dei, ubi non pro ipsis oretur: pro ceteris autem commemoratis defunctis oratur. Injuria est enim pro Martyre orare, cujus nos debemus orationibus commendari*. Particulares autem Martyrum festivitates, & annuæ solemnitates ultra Missæ celebrationem multa alia complectebantur, recitationem videlicet passionis, uti supra visum est, & hymnorum, psalmorumque cantum. Alia item plura peragebantur, de quibus in hujus operis decursu habebitur sermo.

15 Pro comprobanda Actorum transmissione ad summum Pontificem, ut cultus in honorem Martyrum aut introduceretur, aut introductus confirmaretur, ponderatione digna videntur ea, quæ habentur apud S. Gregorium Turonensem, qui obiisse dicitur anno 595. *lib. 1. de gloria Martyrum cap. 51. pag. 782., & cap. 64. pag. 794.* S. Benignus, cujus festum celebratur die prima Novembris, discipulus fuit S. Polycarpi, & Martyrio coronatus est sub Marco Aurelio sæculo Ecclesiæ secundo. Describitur a S. Gregorio Turonensi *in allegato cap. 51.* cultus, qui S. Benigno exhibebatur. In eodem capite refertur, S. Gregorium Episcopum Lingonensem, qui eodem sæculo sexto floruit, cum nonnullis interfuerit Conciliis dicto sæculo habitis, basilicam in ejus honorem ædificasse (*de qua in spicilegio Acheriano pag. 353.*) sed tantum, postquam Acta passionis fuerant ex Italia allata, & S. Benigni intercessione Deus nova miracula patraverat: *Post paucos autem annos ab euntibus in Italiam passionis ejus historiam adlatam beatus Confessor accepit, sed & deinceps S. Martyr multis se virtutibus manifestavit in populis; nec moratus, super cryptam illam basilicam magnam jussit ædificari*. De cujus veritate facti nemo est qui dubitet, cum tota controversia in hoc sita sit, an Acta, quæ nunc supersunt, ea sint, quæ ex Italia ad sanctum Episcopum Lingonensem delata sunt, non autem, an in substantialibus fide digna sint; Tillemont *tom.3.monument.Eccles. in not. ad vitam S. Benigni, nota prima*, Baillet *in notis criticis ad eamdem vitam num.3.* Pro hoc eodem assumpto considerari possent narrata ab eodem S. Gregorio Turonensi *in historia Francorum lib.10. cap.31. num.4.* de S. Briccio Episcopo Turonensi, quem nonnulli docent Romam venisse, ut sibi potestas fieret ædificandi basilicam super corpus S. Martini. Sed hoc mittamus, cum Gregorius nihil aliud referat, quam a Briccio Roma reduce ædificatam fuisse ecclesiam super corpus S.Martini: *Briccius vero septem apud Papam Urbis annis degens, idoneus inventus a crimine ad urbem suam redire jussus est. Hic ædificavit basilicam parvulam super corpus B. Martini*. Facto S. Benigni aliud simile factum habetur S. Patrocli Martyris, de quo idem S. Gregorius Turonensis *lib.1. de gloria Martyrum citato cap. 64.* De tempore passionis hujus Sancti incertum est Eruditorum judicium, cum nonnulli eam refe-

referant ad annum 259. nonnulli ad annum 273. & alii ad quartum Ecclesiæ sæculum. Probabiliter existimari potest, ea, quæ infra narrabuntur, contigisse anno 539. quo Theudebertus, seu Theodebertus Gallorum Rex in Italiam venit, uti narrat idem S. Gregorius Turonensis *hist. Francorum lib. 3. cap. 32. pag. 133.* Id autem, quod contigit, est, noluisse Episcopum fidem adhibere Clerico multa de S. Patrocli passione ex quadam historia narranti, & dictis tantum assensum præstitisse, cum historia passionis ad se fuisset ab Italia delata, quæ conformis erat historiæ penes Clericum existenti, ædificatamque statim fuisse ecclesiam super ejus corpus, & festum per singulos annos celebratum: *At ille non credens, nisi confictum æstimans, casum, increpatum Clericum abscedere jubet, dicens: Te hæc juxta votum tuum dictasse manifestum est; nam nunquam ea cum ullo homine reperisti. Post multum vero tempus, ut virtus Martyris non esset occulta, abiit exercitus in Italiam, & detulit passionis hujus historiam, sicut a Clerico tenebatur scripta: tunc confusus valde Episcopus cognovit vera esse, quæ a Clerico dicebantur, populus autem ex hoc magis honorare cœpit Martyrem, constructaque super eum basilica, festivitatem ejus per singulos annos devote concelebrat.* S. Patrocli festum celebratur die 21. Januarii, ejusque nomen prædicta die memoratur in Martyrologio Romano; Cardinalis autem Baronius *in notis* ex S. Gregorio Turonensi narrat, & admittit ea, quæ supra dicta sunt. Et quamvis Baillet *in vita S. Patrocli* audacter asserat, tam Episcopum Lingonensem, quam Gregorium Turonensem a Clerico fuisse deceptos, utpote qui nedum primam S. Patrocli, sed etiam secundam pro adstruendo S. Patrocli cultu composuit, aut componi curavit historiam; nemo tamen cordatus poterit huic audacissimo, & recentissimo dicto assensum præstare, contempta antiquorum & sanctorum virorum auctoritate, quæ historiarum prædictarum somniatæ confictioni adversatur.

CAPUT V.

De Confessoribus, & eorum Cultu.

1 Confessorum nomine, juxta præsentem loquendi modum, uti supra visum est, comprehenduntur illi, qui post virtutum heroicarum exercitium, in pace mortui sunt, morte eis a Tyranno nullatenus inflicta. Sumpto itaque Confessorum nomine hoc modo, de eis, & de eorum cultu agitur in præsenti.

2 Certum esse videtur, primis etiam Ecclesiæ sæculis multa cum laude de illis Patres locutos fuisse. Inquit etenim S. Cyprianus *in libro de zelo, & livore col. 509. Non enim Christiani hominis corona una est, quæ tempore persecutionis accipitur: habet & pax coronas suas, quibus de varia & multiplici congressione victores, prostrato & subacto adversario, coronantur. Libidinem subegisse, Continentiæ palma est. Contra iram, contra injuriam repugnasse, corona Patientiæ*

Patientiæ est. De avaritia triumphus est, pecuniam spernere. Laus est Fidei, fiducia futurorum, mundi adversa tolerare. Sanctus autem Isidorus Hispalensis sæculi sexti scriptor *lib. 7. originum cap.* 11. eos inter Martyres recenset: *Duo autem sunt Martyrii genera, unum in aperta passione, alterum in occulta animi virtute; nam multi hostis insidias tolerantes, & cunctis carnalibus desideriis resistentes, per hoc quod se Omnipotenti Deo in corde mactaverunt, etiam pacis tempore Martyres facti sunt, qui, etiamsi persecutionis tempus existeret, Martyres esse potuerunt:* quod desumptum videtur ex spuriis S. Joannis Chrysostomi *in psalm. 95. num. 6. tom. 5. Martyrium, fratres, non eventu tantùm æstimatur, sed etiam proposito.*

3 Verum, quidquid sit de his, incertum admodum est, quo præcise tempore horum Confessorum cœperit cultus in Ecclesia; teste Cardinali Bellarmino *lib. 6. de Eucharistia, vel 2. de Missa cap. 20. num. 5. tom. 3. controv.* 3. ubi inquit: *Certum est, Martyres cœpisse publice invocari, & eorum nominibus dies festos coli, & basilicas erigi ab initio plane Ecclesiæ; Confessores autem multo serius hunc honorem in Ecclesia meruisse.* Sed, si aliis adhærere velimus, concors esse videtur eorum sententia, hujus disciplinæ initium ad sæculum quartum esse referendum. Agmen ducit Innocentius III. *lib. 3. de mysteriis Missæ cap.* 10. ubi ait: *Ecclesia verò post tempus B. Silvestri cœpit sanctorum Confessorum memoriam venerari;* & B. Silvester quidem non ante sæculum quartum summus Pontifex factus est. Sequitur Cardinalis Bona *rerum liturgicarum lib. 2. cap. 12. num.* 3. ubi testatur, *monumenta Ecclesiastica trium primorum Ecclesiæ sæculorum de cultu Confessorum silere.* Mabillonius *in præfatione ad sæculum quintum Ordinis S. Benedicti §. 6. num. 97.* hæc habet: *Ut Martyribus, sic etiam Confessoribus honos publico cultu delatus ab Ecclesia est, id fieri cœptum sæculo quarto.* Et Justus Fontaninus Archiepiscopus Ancyranus *in præfat. ad novum codicem Canonizationum* ita scribit: *Hunc enim solemnem & maximum honorem in Ecclesia militanti quatuor primis Christi Domini sæculis in unos Martyres præ ceteris collatum fuisse, veterum Patrum scripta testantur. Sæculo deinde quarto Confessoribus quoque tribui cœpit.* Concordat Durant. *de ritibus Ecclesiæ lib. 2. cap. 35.* Et quamvis in Concilio Romano *anni* 597. cujus Acta legi possunt apud Labbè *tom. 5. Conciliorum col.* 1198. *&* 1199. extet decretum S. Gregorii Papæ, ut plebem coerceret, quæ in colendis summis Pontificibus recens defunctis nimis facilis erat, & de qua timeri poterat, ut non tam consilio, quam impetu quodam pio & reverentia dignitatis magis, quam prudenti æstimatione Sanctitatis, in ea obsequia prorumperet: *Sicut indignos nos pro B. Petri Apostoli reverentia mens Fidelium veneratur, ita nostram infirmitatem decet semetipsam semper agnoscere, & impensæ sibi venerationis onera declinare: ex amore quippe Fidelium hujus Sedis Rectoribus mos ultra meritum erupit, ut cum eorum corpora humanda deferuntur, hæc dalmaticis contegant, easdem dalmaticas pro Sanctitatis reverentia sibimet partiendas populus scindat; & cum adsint multa a sacris corporibus Apostolorum, Martyrumque velamina, a peccatorum corpore sumitur,* quod

quod pro magna reverentia reservatur. De qua re præsenti decreto constituo, ut pheretrum, quo Romani Pontificis corpus ad sepeliendum ducitur, nullo tegmine veletur. Quam decreti mei curam gerere Sedis hujus Presbyteros ac Diaconos censeo. Si quis vero ex eorum ordine hac curare neglexerit, anathema sit; & responderunt omnes: anathema sit: ex cujus decreti verbis inferri posse videtur, nondum tunc temporis datum fuisse initium cultui Confessorum, facta videlicet a S. Gregorio mentione Apostolorum tantum, & Martyrum, nec ullo modo Confessorum; id tamen non obstat initio cultus Confessorum, quod sæculo IV. adscripsimus: vel quia causam decreti Cardinalis Baronius repetit ex impenso studio humilitatis, qua S. Gregorius cultum ab se omnem post obitum avertere conabatur; vel quia, si manus admoveatur ad libros dialogorum ejusdem Sancti, quos circa annum 543. elucubravit, ut probat auctor præfationis ad eosdem dialogos in nova Parisiensi editione, unusquisque facili negotio deprehendere poterit, eos, de quibus in dialogis disserit, maximam partem Confessores esse, quorum alii uno, vel altero sæculo prius, nonnulli paulo ante ipsum Gregorium floruerunt, & eosdem, cum hæc scriberet, non uno in loco significare Sanctorum honoribus publice fuisse exornatos, uti desumitur ex lib. 1. cap. 14. & fusius ex lib. 3. cap. 15. ubi narrat, Euthicium sanctissimum Monachum tanta apud Nursiæ populos in veneratione post mortem fuisse, *ut quoties pluvia deerat, & æstu nimio terram longa siccitas exurebat, collecti in unum cives urbis illius, ejus tunicam levare, atque in conspectu Domini cum precibus offerre consueverint. Cum qua dum per agros pergerent exorantes, repente pluvia tribuebatur.*

4 Initio cultus Confessorum sæculo IV. suffragantur monumenta quoque & illationes, quæ fiunt a viris antiquarum Ecclesiæ rerum peritissimis. Monumenta dico sæculi IV. Sanctus enim Hieronymus *in vita S. Hilarionis num.* 31. *tom.* 2. refert, S. Antonium jussisse, ut sibi pararetur sepultura in loco ignoto, ne Pergamius vir dives ædiculam super corpus suum faceret ædificari: *Causam occultandi juxta præceptum Antonii fuisse referentes, ne Pergamius, qui in illis locis ditissimus erat, sublato ad villam suam Sancti corpore, martyrium fabricaretur.* S. Hilarion Antonii discipulus, dum in Cypro versaretur, mortuus est, & ab Insulæ indigenis tumulo conditus, magno in honore ac veneratione habitus fuit; cumque Hesychius ipsius discipulus Reliquias ejus Palæstinam deportasset, & in suo monasterio sepelivisset, ab eo tempore dies festus maxima hominum frequentia, & summo splendore quotannis ab indigenis celebratus est, teste Sozomeno *lib.* 3. *cap.* 14. Et sub idem tempus cum Nilammon perfectæ vitæ Monachus spiritum Deo reddidisset, dum, impetratis unius diei induciis ad deliberandum de acceptando Episcopatu Gerarum sibi oblato a Theophilo Alexandrino, preces ad Deum fundebat; testatur idem Sozomenus *lib.* 8. *cap.* 19. super ejus sepulcrum fuisse ab indigenis constructum templum, & ex tunc morem invaluisse, diem ejus mortis magna cum solemnitate celebrari: quartoque eodem labente sæculo Gregorius Nissenus Basilii,

Basilii, & Gregorius Nazianzenus Athanasii laudes die obitus eorum anniversaria celebrarunt. S. Ephrem Syrus vitam hanc mortalem clausit an. 378. Videre est hujus Sancti celebre testamentum apud Bollandum *ad diem* 1. *Februarii*. In eo testamento ibidem per capita distributo *cap.* 2. *num.* 5. sic fratres moriturus rogat: *Ne sinatis me in domo Dei poni, aut sub altari*: Et num. 6. *Attendite, fratres mei carissimi, & viscera desiderata, ne pannos meos velut Reliquias, monumenti gratia tollatis*. S. Gregorius Nissenus, quem mors abstulit *anno* 394. orationem exaravit de laudibus S. Ephremi, in qua de ejus cultu fert testimonium *pag.* 1029. *tom.* 2. *Quapropter cum ita circulus ferat anni, ut hodie collaudandus ac celebrandus sit nobis S. Ephrem*; & antea præmiserat *pag.* 1028 hujusce cultus consuetudinem jam esse introductam: *Cum ergo ea Ecclesiæ nostræ consuetudo sit, atque institutum, ut virtutis cultores, propterea quod ejus partes amplexi sint, coronentur &c.*

5 Et, si his, quæ in Oriente contigerunt, aliqua ex Occidente superaddenda sint, obiit eodem sæculo IV. Martinus Turonensis, & Severus Sulpitius *epist.* 2. eum parem Martyribus prædicavit: *Nam, licet ei ratio temporis non potuerit præstare Martyrium, gloria tamen Martyris non carebit, quia voto, atque virtutibus & potuit esse Martyr, & voluit*. Ejus quoque festivitas statim coli cœpit; ideoque solus ex Confessoribus Officium proprium habet in vetustissimis Breviariis, teste Cardinali Bona *rer. liturg. lib.* 2. *cap.* 12. *num.* 3. cui adhæret Martene *de antiquis Ecclesiæ ritibus tom.* 4. *cap.* 30. *num.* 3. Quocirca Concilium Turonense primum habitum anno 461. (*tom.* 2. *Harduini col.* 793.) loquitur de celebritate S. Martini tamquam jam antea introducta & vulgata: *Cum ad sacratissimam festivitatem, qua Domni Martini receptio celebratur in civitate Turonorum, beatissimi Sacerdotes .... convenissent*, hoc est, ad translationem corporis ipsius a Candarensi pago ad Turonensem Ecclesiam, cujus fuerat Antistes. Quærit Thomassinus *de festis lib.* 1. *cap.* 6. *num.* 10. utrum prior fuerit cultus S. Hilarii Pictaviensis in Ecclesia Pictaviensi, an cultus S. Martini in Turonensi, & sic respondet: *Unius Hilarii solemnitas in Ecclesia Pictaviensi cum S. Martini festo die in Turonensi de antiquitatis gloria certare posset; attamen S. Martinus aliis quibusvis Confessoribus, quos Ecclesia universa solemniter coluit, palmam praripit; nam provinciæ plurimæ, ac regna illius solemnitatem celebrarunt: aliorum diœceses quædam, quibus præfuerant*. Et profecto initio sæculi V. Symmachus Papa in Urbe ecclesiam dedicavit in honorem S. Martini. Joseph Blanchinus, Francisci Blanchini magni nominis inter Eruditos viri nepos qualibet laude dignus *in prolegom. ad tom.* 4. *Anastasii pag.* LXIX. e codice Veronensi monumentum edidit pertinens ad vitam Symmachi, quod jam vulgaverat *in enarrat. Pseudo-Athanasiana in symbolum edita Veronæ ann.* 1732. in cujus fine habentur hæc verba: *Hic B. Martini ecclesiam juxta S. Silvestrem Palatini illustris viri pecuniis fabricans, & exornans, eo ipso instante dedicavit*. In vetustissimo Missali Francorum apud venerabilem Dei servum Cardinalem Thomasium *in lib. Sacrament.* extat Missa S. Hilarii Pictaviensis, de quo

Missali

Missali ita loquitur Morinus *de sacris Ordinationibus part. 2. pag. 212. Itaque mihi videtur codex ille post annum 511. sed ante annum 560. in Gallia scriptus*. In Missali vero Mozarabico edito per Cardinalem Ximenium, cujus usus, si additamenta posteriora dempseris, ante ætatem quoque S. Isidori Hispalensis viguit non in Hispania modo, sed in aliis etiam regnis, extat antiquissima Missa S. Martini Turonensis, quam inde magna ex parte exscripsit Cardinalis Bona *rer. liturgic. lib. 1. cap. 12.* Ætatem suam Missa ipsa significat his verbis, quæ leguntur in oratione post nomina, atque ita se habent: *Hunc etiam virum, quem Cælicolis admirandum, Martyribus adgregatum, ætatis nostræ tempora protulerunt, jubeas auxilium nostris ferre temporibus*. Paucis ergo post obitum Martini annis Missa hæc composita est, & sic initio sæculi v.; liceatque obiter adnotare, Auctorem præfationis ante Canonem recitandæ apologiam quamdam perstruere voluisse, qua iis satisfieret, si qui forte miraturi essent, quod ritus Missæ in honorem institueretur ejus viri, qui Martyr minime fuisset: tota enim in eo præfatio versatur, ut Martinum æquiparet Martyribus, ostendatque, non defuisse illi genus quoddam Martyrii, & præterea omnia adfuisse necessaria, ut ei licèt Confessori cultus exhiberetur: *Hunc ergo inter Justos juste numerandum, testantur facta per seculum signa post transitum, opera dum vixit mirabilia post recessum*.

6 Suffragantur quoque illationes eruditorum supra memoratæ. In Canone quippe Romano Missæ, post B. Virginem & Apostolos, Martyres duodecim nominantur, nec ulla fit mentio Confessorum, non nisi quia Canon Missæ, qui constat ex verbis Domini, ex Apostolorum traditionibus, & ex SS. Pontificum institutionibus, quemadmodum colligitur ex Concilio Tridentino *sess. 22. cap. 4.* antiquior est sæculo IV. quo publicus Confessorum cultus incepit; teste supra citato Cardinali Bona, qui *lib. 2. cap. 12. num. 3.* ait: *In Canone Romano, post B. Virginem & Apostolos, Martyres duodecim nominantur. Confessorum nulla fit mentio, vel quia Martyres passionem, & mortem Domini, quæ in hoc sacrificio repræsentatur, effuso sanguine, imitati sunt; vel quia Canon editus est, antequam Confessorum memoria celebraretur, de quibus silent tribus prioribus sæculis Ecclesiastica monumenta*. Confessorum fit commemoratio post Martyres in Canone Missæ ab Ambrosianis, & etiam olim fiebat a plerisque aliis, de quibus apud eumdem Cardinalem Bonam, & apud Martene *de antiq. Eccl. rit. lib. 1. art. 8. num. 25.* Sed hæc sunt, & fuerunt particularium Ecclesiarum additamenta, cum Ordo Romanus eos tantum Martyres admiserit, qui in hodierno Canone sunt, Confessoribus semper exclusis. Juxta ritum Mozarabum modo memoratum, præmissa commemoratione B. Virginis, Zachariæ, Joannis, Infantium, Petri, Pauli, & reliquorum Apostolorum, & Euangelistarum, & omnium Martyrum, ait Sacerdos: *Item pro spiritibus pausantium*, & recitat nomina Hilarii, Athanasii, & aliorum plurimorum, quorum nonnulli in album Sanctorum relati sunt, alii autem minime; quibus recitatis,

tatis, ait chorus: *Et omnium pausantium*; uti legi potest apud modernum Le Brun *tom.2. explicat. Missæ*, ubi late exponit liturgiam Hispanicam Mozarabum. Supra dictum est, ritum eum esse antiquiorem S. Isidoro Hispalensi, quidquid nonnulli asseruerint eum adscribentes aut prædicto S. Isidoro, aut S. Ildefonso, de quibus apud Clericatum *de sacrif. Missæ decis. 9. num. 26. & seqq.* Ipsorum enim assertum validissime impugnatur a Natali Alexandro *ad sæc. 7. cap. 4. art. 8.* Et quamvis certum ejus initium ignoretur, ex supradicta tamen oratione ejus initium adscribendum videtur illi ævo, quo solis Martyribus solemnis cultus concedi solebat: nullum enim tunc quoad Confessores discrimen erat inter illos, qui postea Sancti declarati sunt, & alios, quibus hic titulus nunquam tributus fuit: cumque proinde eo tempore par esset utrorumque causa, nec Ecclesia adhuc declarasset, quemquam ex illis æterna frui Dei visione; pro omnibus indiscriminatim preces & sacrificia offerebantur, uti prosequitur sæpe citatus Cardinalis Bona *lib. 2. cap.14. num. 4.* non attentis iis, quæ supra dicta sunt de Missa S. Martini, quæ extat in Missali Mozarabo; cum ea posterioribus temporibus, & longe post ejus initium in eodem fuerit reposita; quemadmodum & alia addita fuisse a SS. Leandro, Isidoro, Ildefonso, & Juliano, Natalis Alexander fatetur *loco citato*. Post introductum autem cultum Confessorum, nonnullæ Ecclesiæ phrases inveniuntur, quibus sacrificium pro illis dicitur offerri: *Annue nobis, Domine, ut animæ famuli tui Leonis hæc prosit oblatio*; consimileque illud, quod legitur in precatione Vuillelmi Abbatis S. Gregorio VII. exhibita, & edita a Mabillonio *in analectis tom.1. pag.281.* in qua oratur pro animabus S. Augustini, & S. Monicæ ejus matris: qui quidem dicendi modus ab Innocentio III. explicatur *in cap. Cum Marthæ. De celebratione Missarum*, ut prosit illis ad honorem, hoc est, ut magis a Fidelibus glorificentur.

7 In Concilio Moguntino *anni* 813. *tom.* 4. *Hard. col.* 1015. canon 36. ita loquitur: *Festos dies in anno celebrare sancimus, hoc est, diem Dominicum Paschæ cum omni honore, & sobrietate venerari; simili modo totam hebdomadam illam observari decrevimus. Diem Ascensionis Domini pleniter celebrare. Item Pentecosten similiter, ut in Pascha. In Natali Apostolorum Petri, & Pauli diem unum. Nativitatem S. Joannis Baptistæ. Assumptionem S. Mariæ. Dedicationem S. Michaelis. Natalem S. Remigii, S. Martini, S. Andreæ. In Natali Domini dies quatuor, Octavas Domini, Epiphaniam Domini, Purificationem S. Mariæ, & illas festivitates Martyrum, vel Confessorum observare decrevimus, quorum in unaquaque parochia sancta corpora requiescunt, similiter etiam Dedicationem templi.* Canon hic Conciliaris animadvertitur a Thomassino in suo opere supra citato *de dier. fest. celebrat. lib. 1. cap.6. num.11.* ubi asserit, primam hanc esse constitutionem generalem pro Confessorum cultu, cum antea eorum cultus inniteretur moribus, & decretis particularium Ecclesiarum. Sed hunc eruditum virum existimarem non bene sensisse. Inter hæreticos etenim condemnatos in Synodo Atrebatensi an. 1025.

*tom.*13.

tom. 13. *fpicileg. Acheriani cap.* 11. illi recenfentur, qui afferererent, folis Apoftolis, & Martyribus venerationem ab Ecclefia effe impendendam, exclufis Confefforibus: *Sed non idcirco ab hominibus injufte venerantur* (uti loquuntur Synodi PP. de Confefforibus) *quia percufforis gladium non fenferunt. Verum fi ratio temporum non potuit præftare Martyrium, gloria tamen Martyrum non carent, quia & voto & virtute, & potuerunt effe Martyres & voluerunt ..... quia Martyrium non folum effufione fanguinis, fed abftinentia peccatorum perficitur.*

8 De initio cultus Confefforum tractant nonnulli ex his, qui de SS. Canonizatione volumina ediderunt. Victon. *cap.* 5. *& cap.* 6. agit de hac controverfia, & concludit, veram effe affertionem Innocentii III. fupra relatam, ordinarie loquendo; fed nonnullis SS. Virginibus, & Confefforibus folemnem, publicumque Ecclefiafticum cultum fuiffe exhibitum tempore Pontificatus S. Silveftri. Auctor tractatus de Canonizatione ad Cardinalem Montis Regalis 3.*part. cap.*7.difputata in partes quæftione, ita concludit: *Ergo conftat, ab initio Ecclefiæ etiam Confeffores Sanctis fuiffe adfcriptos; fed tamen folorum Martyrum ratio haberi videtur, tum quia horum funt magni exercitus, illi pauciffimi, tum quia illi funt celebriores ob gloriam confeffionis, & fanguinis pro Chrifto effufi; unde Martyrologia ab ipfis dicta funt, & Eufebius hiftorias Martyrum fcripfiffe dicitur.* Qui quidem Auctores, ut probent id, quod contendunt, nonnulla proferunt de cultu primis Ecclefiæ fæculis exhibito B. Virgini Mariæ, SS. Joanni Euangeliftæ, & Lucæ, nec non SS. Annæ, & Jofeph. Verum, prætermiffo examine initii cultus SS. Annæ, & Jofeph, de quo alibi habebitur fermo, & prætermiffo quoque hiftoriarum examine, ex quibus fuas fupradictas modo memorati DD. depromunt affertiones, præfens quæftio non refpicit cultum B. Virginis, nec Apoftolorum, nec Martyrum, fed aliorum, qui poft heroicarum virtutum exercitium in Domino mortui funt, morte illis a Tyranno nullatenus inflicta: in quo rerum themate extranea funt exempla cultus B.Virginis, & SS. Joannis Euangeliftæ, & Lucæ. Per Beatiffimam etenim Virginem omnes Auctorem vitæ fufcipere meruimus, & ejus cultus adeo celebris erat in Ecclefia ante fæculum IV., ut coacta fuerit coercere immodicum cultum eorum, qui illi tamquam Deæ facrificium offerebant; tefte S. Epiphanio *hærefi* 79. ubi dictum errorem refellit, fæpius repetendo: *Sit in honore Maria, Dominus adoretur*; & S. Irenæus fæculi II. fcriptor *lib.* 5. *adverf. heref. cap.* 19. *num.* 1. de Heva, & Maria fic loquitur: *Etfi ea* (Heva) *inobedierat Deo, fed hæc* (Maria) *fuafa eft obedire Deo; uti virginis Hevæ virgo Maria fieret advocata. Et quemadmodum adftrictum eft morti genus humanum per virginem, falvatur per virginem.* Sanctus porro Hieronymus feu, ut aliqui putant, Fulbertus Carnotenfis hæc habet *in ferm. de affumpt. Mariæ cap.* 1. *pag.* 110. *tom.*11. *oper. S.Hieron. Neque enim dubium eft, illam, quæ meruit pro liberandis ferre pretium, poffe impartiri fuffragium liberatis. Noftra inter hæc oratio jugis ad Dominum dirigatur.*

gatur. De S. Joanne Euangelista Christus Dominus prædixerat, ab eo bibendum esse calicem passionis: quocirca non inter Confessores, sed inter Martyres est recensendus, licet in pace quieverit, & ex ferventis olei dolio, in quod fuerat immissus, Divina protegente gratia, incolumis evaserit; ut in re simili bene ponderat S. Cyprianus (*epist. 58. ad Lucium Papam Romanum reversum ab exilio*): *Neque enim in tribus pueris minor fuit Martyrii dignitas, quia, morte frustrata, de camino ignis incolumes exierunt. Aut non consummatus Daniel extitit in suis laudibus, quia, qui leonibus missus fuerat ad prædam, protectus a Domino vixit ad gloriam. In Confessoribus Christi dilata Martyria non meritum Confessionis minuunt, sed magnalia Divinæ protectionis ostendunt*: ideoque Eusebius, & alii antiquiores eum Martyrem appellant, teste Tillemont *in ejus vita art.* 5. De Sancto denique Luca non desunt, qui eum recensent inter Martyres, & signanter S. Gaudentius Brixiensis, qui in fine sæculi IV. vivebat, quique per longum temporis spatium in Oriente fuerat versatus. Alii hoc idem asserentes referuntur a Tillemont *in vita S. Lucæ*. Sed, cum certum non sit, eum Martyrem mortuum fuisse, satis erit ad rem, de qua agitur, scire, eumdem a Græcis & Latinis titulo Apostoli decorari, & quæstionem de initio cultus Confessorum nihil habere commune cum cultu B. Virginis, & Apostolorum: communi quippe omnium Ecclesiarum consensu in ipso Ecclesiæ principio cultus tum B. Virgini, tum Apostolis delatus est; uti ponderat Mabillon *in præf. ad sæc. 5. Ord. S. Benedicti §. 6. num.* 92. Acta SS. Virginum Pudentianæ & Praxedis, patrisque ambarum Pudentis extant *tom. 4. Maji Bollandiani pag.* 299. Ipse Actorum scriptor se nominat Pastorem Presbyterum. Constant autem Acta duplici epistola, altera Pastoris ad Timotheum pariter Presbyterum, altera Timothei ad Pastorem, & insuper ex appendice quadam, in qua Pastor de Praxedis obitu agit. In hac postrema parte historiam totam hæc verba claudunt: *Cujus*, idest Praxedis, *corpus ego Pastor Presbyter sepelivi juxta patrem Pudentem via Salaria in cœmeterio Priscillæ, ubi florent orationes eorum usque hodie, præstante D. N. J. C., cui est honor & imperium per æterna sæcula sæculorum. Amen*. Planus & apertus esse videtur sensus eorum verborum, *ubi florent orationes eorum usque hodie*: consuevisse videntur Fideles eo accedere, ut sese Pudentis, Pudentianæ pridem defunctorum, & Praxedis post illos mortuæ, ibidemque unà jacentium, precibus commendarent, quarum precum & orationum vim atque efficacitatem re ipsa iidem Fideles experirentur, multa inde beneficia reportantes. Et quatenus sensus prædictus retineatur, magna profecto dubitatio insurgit adversus statutam epocham initii cultus Confessorum: nec enim Pudens, nec duæ Virgines necem, aut carceres aliosve cruciatus passæ sunt, attamen ab ipsa morte earum nomen invocatum est, & ipsarum sepulcrum frequentatum est, & memoria honorata & pie culta. Verum Tillemontius Acta prædicta tamquam apocrypha aperte rejicit; & Papebrochius *citato tomo Maji* inquit, allata

verba

Digitized by Google

verba : *ubi florent orationes eorum*, tribui non poſse convenienter Paſtori, & ſic adjecta fuiſse ab alio poſterioris ætatis ob adjunctam illam particulam *usque hodie*, cum hujuſmodi loquendi modus longiorem temporis intercapedinem requirat, quam ut in ſcriptorem contemporaneum cadere poſſit.

CAPUT VI.

De Ecclesiastico Judicio requiſito, antequam Cultus Religioſus Confeſsoribus exhiberetur.

1 QUÆ contigerunt in cultu Martyrum, contigerunt quoque in cultu Confeſsorum. Quis enim unquam ſibi ſuadere poterit, non potuiſse cultum Religioſum exhiberi Martyri non vindicato, eumdemque potuiſse exhiberi Confeſsori, de cujus virtutibus & miraculis ſuum Eccleſia non tuliſset judicium? Severus Sulpitius, qui ſcripſit principio ſæculi v., *in vita Sancti Martini*, qui ex ſupradictis aut primus, aut inter primos recenſetur Confeſsores, qui coli cœperint in Eccleſia, narrat *cap.* 11. non longe a Turonenſi Monaſterio fuiſse altaria erecta, quod Martyr ibi ſepultus eſse crederetur: *Erat haud longe ab oppido* (Turonenſi) *proximus Monaſterio locus, quem falſa hominum opinio velut conſepultis ibi Martyribus ſacraverat. Nam & altare ibi a ſuperioribus Epiſcopis conſtitutum habebatur*. Sed cum nomen Martyris ignoraretur, & certa non adeſsent de ejus paſſione monumenta (ſubdit Sulpitius) indebitum cultum fuiſse a Martino remotum, qui mortuum adjuravit, & vi adjurationis ſcivit, corpus non eſse Martyris, ſed latronis, qui propter ſcelera, quæ commiſerat, capite fuerat damnatus: *Nomen edicit* (loquitur de ſordida umbra, quæ, adjurante Martino, apparuit) *de crimine confitetur latronem ſe fuiſse ob ſcelera percuſsum, vulgi errore celebratum, ſibi nihil cum Martyribus eſse commune, cum illos gloria, ſe pœna retineret*.

2 At, ad cultum Confeſsorum ut deſcendamus, præſto ſunt Canonica jura, quibus, poſt introductum cultum Confeſsorum, prohibitum fuit, cultum publicum erga quemcumque Dei ſervum exhiberi, proindeque ſive Martyrem, ſive Confeſsorem, ſi Eccleſiaſticum Judicium de eorum ſanctitate non præceſſiſset: præſto ſunt antiquæ ſolemnes corporum Confeſsorum translationes, & elevationes factæ auctoritate Epiſcopali, in quibus initium Eccleſiaſtici cultus conſiſtebat; præſto denique ſunt Epiſcoporum decreta pro remotione cultus erga eos, qui ex errore populi, nulloque præcedente Epiſcopali examine, inter Beatos Confeſſores publico cultu fuerant recenſiti.

3 Et in eo quidem, quod attinet ad Canonica jura ſupra memorata, ex Concilio Agrippinenſi apud Ivonem *par.* 3. *Decreti cap.* 54. hæc habentur: *De Eccleſiis, ſeu Sanctis noviter inventis ſine auctoritate inventoris niſi Epiſcopo pro-*

probante, in ejus territorio minime venerentur. Ex Capitulari Caroli Magni *ad annum* 805. *col.* 427. *cap.* 17. *tom.* 1. de Ecclesiis seu Sanctis noviter inventis statuitur, ut non colantur, *nisi Episcopo probante, salva etiam & de hoc, & de omnibus Ecclesiis Canonica auctoritate*. In Synodo Atrebatensi *loc. cit.* decernitur, *ne sepultis temere Divina solvantur, nisi per provincialem Episcopum vita sepulti examinetur, si secundum Euangelium Christi fuit*; & apud Guillelmum Malmesburiensem (*de gestis Pontificum Anglorum lib.* 1. *pag.*228. *inter scriptores rerum Anglicarum Savilii*) S. Anselmus sic in sua Synodo statuit: *Ne quis temeraria novitate corporibus mortuorum aut fontibus aut aliis rebus* (*quod contigisse cognovimus*) *sine Episcopali auctoritate reverentiam Sanctitatis exhibeat*.

4 Succedunt solemnes corporum translationes, & elevationes auctoritate factæ Episcopali. Sæculo VI. facta est solemnis translatio corporis Joannis Abbatis Reomensis, opera Leopardini Abbatis, & sociorum, *qui cum consilio Episcoporum sanctum altare construxerunt*. Accedente licentia Aistulphi Archiepiscopi Moguntini, facta est ab Eigile Abbate Fuldensi translatio corporis B. Liobæ Abbatissæ discipulæ S. Bonifacii Moguntini Archiepiscopi & Martyris; & corpus hujus Virginis, cujus intercessione Deus dignatus est miracula patrare, collocatum fuit juxta memoriam S. Ignatii Martyris. VValburga, seu VValburgis labente sæculo VIII. magnis claruit virtutibus & miraculis, & Otgarius Episcopus Eystettensis ad locum excellentiorem & magis reverendum solemni pompa translationem corporis explevit, teste Philippo Episcopo *in vita S. VVillibaldi*, quam vulgavit Jacobus Gretserus *cap.* 31. *&* 32. Othmarus Sangallensis Abbas virtutibus Christianis sæculum VIII. nobilitavit, & ejus elevatio corporis facta est auctoritate Salomonis Constantiensis Episcopi diœcesani; teste Isone Monacho S. Galli apud Mabillonium *in sæc.* 3. *Benedict. part.* 2. *pag.* 164. quæ omnia facta sunt, *perspectis vita ejus exemplis*, ... *&* *apertis miraculorum ostensionibus*. Sæculo IX., petente Fulrado Abbate, atque instantibus Clericis, facta est elevatio corporis Ursmari Laubiensis Abbatis, & festiva dies in ejus honorem statuta est, permissu Halidgarii tunc Episcopi Cameracensis, teste Fulcuino *in Actis Sanctorum Benedictin. sæculo* 3. *part.* 1. *pag.* 257. Sæculo X. Monachi cœnobii Sithiensis solemni pompa corpus elevaverunt Folcuini Tarvennensis, alias Tervannesensis in Gallia Episcopi, & in loco tumuli altare construxerunt, consulto tamen prius Stephano ejusdem temporis Tarvennensis Ecclesiæ Episcopo, teste citato Fulcuino Laubiensi Abbate *inter Acta SS. Benedectin. sæculo* 4., *part.* 1. *pag.* 629. Et denique sæculo X. refert Baldericus *in chronico Cameracensi lib.* 1. *cap.* 35. *pag.* 61. *&* 62. Hadulphi Episcopi Cameracensis corpus fuisse elevatum, præcedentibus miraculis, & intercedente auctoritate Engrani Episcopi Cameracensis: *Hujus vero Sanctitas procedente tempore multis mirisque portentis ostensa est, quorum præcipuus testis Æditnus Monasterii S. Vedasti, Engrano Cameracensi Episcopo,*

visio-

visiones, quas plerumque viderat, propalavit. Qui ergo testem idoneum animadvertens, sanctum corpus levavit; in qua elevatione, ad declaranda S. viri merita, mulier quadam ab immundo spiritu mirifice liberata est: unde Episcopus lætus, verbo facto ad populum, Beati Hadulphi solemnia in numero Sanctorum notificavit.

5 Hæ, aliæque consimiles elevationes, congesta undique Ecclesiastica eruditione, collectæ legi possunt apud Archiepiscopum Ancyranum Justum Fontaninum *in sua dissertat. de S. Petro Urseolo*; & aliæ etiam in hujus Operis decursu a nobis exponentur, ubi decreta pariter & præcepta Ecclesiastica occurrent, quorum ope cultus remotus est, qui ex populi errore fuerat introductus erga aliquos, quorum vita non fuerat sufficienter discussa, aut de quorum miraculis certæ non præcesserant probationes: intereaque satis erit indicare statuta S. Anselmi adversus eumdem abusum, de quo scripsit etiam ad Stephanum Archidiaconum *epist. 51. lib. 3. Mando vobis ut eatis ad Rumesei & dicatis & dicendo præcipiatis Domnæ Abbatissæ & Sanctimonialibus ex nostra parte & ex parte Episcopi VVintoniensis, & vestra; ut si nolunt me prohibere illis divinum officium facere, tunc ex toto prohibeant, ut nullus honor, qui alicui Sancto exhiberi debet, exhibeatur ab illis, aut permittant ab aliquo exhiberi mortuo illi, quem quidam volunt pro Sancto haberi. Filium autem ipsius mortui propellite a villa, nec amplius conversetur in illa.* De Hugone Linconiensi Episcopo scribit Joannes Bromptonus Jornalensis, abrogatum fuisse cultum a Monialibus monasterii Godoshomensis, &, populo adventante, introductum erga Rasimondam. Qui plura desiderat consimilium rerum exempla, præter ea, quæ alibi afferentur, legere poterit eruditissimum Patrem Christianum Lupum *in notis ad* IV. *Concilium Romanum S. Leonis IX.*

6 Cum in superioribus loqueremur de Martyribus, diximus, Acta passionum fuisse diligenter collecta: quoad Confessores vero dicimus, eorum virtutes fuisse fideliter a probis viris descriptas, & posterorum memoriæ mandatas; sicuti bene ostendit Bollandus *in præfat. gener. in vit. SS. §. 2. in fine*, ubi hæc habet: *At non Martyrum solum, sed aliorum quoque, qui vitam pie actam insigni opinione Sanctitatis terminassent, præcipue si prodigiis essent a morte celebrati, scribi res præclare gestæ consueverunt. Quam ad rem cum alii viri probi & eruditi, tum ipsi etiam Antistites studium contulerunt. Passim occurrent toto hoc Opere exempla, essetque supervacaneum hic universos velle recensere. Habes in Januario vitas non paucas a doctissimis Monachis conscriptas, S. Hieronymo, Cyrillo, Eugippio, S. Fausto, S. Beda, Rodulpho Glabro, Hugone Floressiensi, aliis; a religiosissimis Abbatibus S. Paschasio Ratberto, S. Gerardo Silvæ-majoris, B. Ealredo, Everhelmo, a sanctissimis Episcopis S. Gregorio Theologo, S. Gregorio Turonensi, S. Athanasio Magno &c.*

7 Item, cum in superioribus de Martyribus loqueremur, diximus, Acta passionum, seu eorum memorias fuisse ab una ad alias Ecclesias transmissa; & hoc modo eorum cultum ab una ad alias Ecclesias fuisse progressum,

sum, accedente consensu Episcoporum, qui illis præerant. Hoc ipsum contigisse dicimus etiam in Confessoribus: eorum quippe nomina descripta in diptychis Sanctorum ejus Ecclesiæ, in qua feliciter in Domino mortui fuerant, & in qua post obitum miraculis claruerant, delata horum omnium fama sinceris testimoniis innixa ad alios Episcopos, describebantur in diptychis aliarum Ecclesiarum, ut infra demonstrabitur. Cumque duplex esset genus diptychorum; alterum, in quo descripta erant nomina eorum, pro quibus orabatur; alterum, in quo eorum, quorum memoria agebatur, ut oblatio eis proficeret ad honorem; inscriptio in his posterioribus diptychis exhibitionem publici religiosi cultus præseferebat, teste S. Dionysio, seu alio quovis antiquo probato Auctore *in theoria sive contemplat.* 3. *Ecclesiastica hierarchia cap.*3. §. 9. ubi sic legitur: *Sacrarum porro tabularum quæ post pacem adhibetur recitatio, deprædicat eos qui sanctè vixerunt, atque ad probæ vitæ perfectionem constanter pervenerunt; nos quidem eorum imitatione ad beatissimum illum statum quietemque deiformem adhortando ac manuducendo, illos verò ceu viventes celebrando, quippe ut Theologia docet, nequaquam mortuos sed ex morte ad vitam Divinissimam translatos.*

8 Demum, cum de Martyribus disserebamus, diximus, nedum ad alias Ecclesias, sed etiam ad Sedem Apostolicam delata fuisse monumenta passionum; summorumque Pontificum auctoritatem aliquando intercessisse, ut cultus introduceretur, vel ut introductus confirmaretur. Hoc ipsum quoque contigisse dicimus de Confessoribus, ut alibi demonstrabitur, & bene innuit Florentinius *in admonit.* 2. *Martyrologio per ipsum edito præfixa*. Ibi enim sic loquitur: *Cum autem sub persecutionum rabie innumeri quotidie Martyres in quavis fere regione excrescerent, & tandem, pace Ecclesiis reddita, plurimi, qui Deum inculpabili vita confitentes, sub Confessorum titulo pretiosioribus tabulis mererentur adscribi, & a Romana præcipue Magistra Ecclesia re vera adscriberentur; quot Sanctorum nomina accrevisse necesse est in antiquis sive Indicibus, sive Kalendariis, non tantùm Romanæ Urbis exemplo, quam Pontificum, & Episcoporum præcepto?*

9 Idcirco, in unum colligendo omnia, quæ hucusque dicta sunt, concludi posse videtur, Episcopos jure suo in suis diœcesibus cultum publicum aliquando decrevisse, & potuisse decernere erga Martyres vindicatos, & Confessores approbatos: quæ a nonnullis particularis dicitur Canonizatio, sed ab aliis melius Beatificatio appellatur; cum Episcopale præceptum terminos suæ diœcesis prætergredi non posset; eaque natura & indoles Beatificationis ut plurimum sit, ut cultus in ea permissus, intra aliquam tantum diœcesim, aut provinciam sit definitus, ut infra dicetur, & sicuti bene adnotavit Gonzalez *in cap. Audivimus num.* 7. *de Reliq. & venerat. SS. tom.* 3. *Canonizatio nunquam licuit Episcopis; Beatificatio vero primis Ecclesiæ sæculis ab illis fiebat*. Concordat Manriquez *tom.* 1. *annal. Cisterc. ad ann.* 1141. *cap.* 8. *num.* 7. ubi, non obstante erectione altaris facta auctoritate Episcopali super corpus Joannis de Sacramenia, scribit, fuisse tantùm

tantùm Beatificatum ; & bene prosequuntur Bivarius *in comment. chron. Marci Maximi in S. Joanne Eremita vindicato §.* 5. *num.*27. atque Dominicus a SS. Trinitate *de summo Pontif. Rom. cap.* 18. *§. Secunda Conclusio, in biblioth. max. Pontif. tom.* 10. Inferri quoque posse videtur, cultum ab uno Episcopo in sua diœcesi statutum, accedente aliorum Episcoporum, & sic universalis Ecclesiæ approbatione, una cum assensu expresso, vel tacito summi Pontificis, ad Canonizationis terminos pervenisse: cum de natura & indole Canonizationis sit, ex infra dicendis, Religiosi cultus extensio ad universam Ecclesiam, uti ad rem erudite pariter de more adnotarunt Lucas D'Acherì, & Joannes Mabillon. *in actis SS. Ord. S. Benedicti sæc.* v. *in præfat. §.* 6. *num.* 92. ubi, loquendo de particulari Canonizatione, seu Beatificatione, quæ primis Ecclesiæ temporibus sola erat in usu, ita subdunt: *Particularis sola in usu erat, quæ tamen, accedente totius Ecclesiæ consensu, & approbatione, generalis evadebat*. Idcirco bene prosequuntur Auctor tractatus manuscripti de SS. Canonizatione ad Cardinalem Montis Regalis *cap.*3. *§. Ecclesia: Ecclesia plerosque post Apostolos Sanctis adscripsit per communem cultum & approbationem, ut Apostolos; Doctores, Augustinum, Gregorium Magnum, & Nazianzenum, Ambrosium, Basilium, Hieronymum, Cyrillum, Athanasium; eodem modo Martyres, ut Laurentium, Vincentium; & Virgines, ut Agnetem, Agatham, Luciam; & opinor, Sanctorum venerationem primum cœpisse ab Episcopis ejus loci, in quo mortem obierunt, post universa Ecclesia est amplexata:* Matta *de Canonizat. SS. part.* 1. *cap.* 3. *num.* 11. Bordon. *controv.* 13. *de Canonizat. SS. sub num.* 46. Molphes. *consil.* 46. *num.*12. Qua in re summi Pontificis auctoritatem aut tacitam, aut expressam intercessisse putat Gonzal. *in cap. Audivimus, sub num.*7. *de Reliq. & venerat. SS.*, Garzias *de Canonizatione §.* 5. *pag.* 91. Gravina *de catholic. præscript. tom.* 4. *quæst.* 5. *de Canonizat. SS. pag.* 321. Dominicus a SS. Trinitate *tom.*3. *de Eccles. milit. in bibliot. max. Pontif. tom.* 10. *pag.* 487. Rabaudi *exercit. Theolog. tom.*2. *exercit.*3. *cap.* 1. *pag.* 138. ubi: *Veteres namque Sancti non fuerunt Canonizati Romanæ & Apostolicæ Sedis auctoritate, atque supremo Judicio, sicut novissimi ab aliquot sæculis; sed eorum cultus, qui primo in certis ac particularibus Ecclesiis institutus fuerat, paulatim deinde, Romano Pontifice non contradicente, sed tacite approbante, ad alias Ecclesias pervenit:* & Azorius *instit. moral. part.*2. *lib.* 5. *cap.* 6. *Quæres, quomodo veteres, & antiqui Patres ut Silvester, Innocentius I. Leo I. Gregorius I. &c. & plerique alii antiquiores, vel æquales fuerint inter Sanctos relati? Respondeo, eos post felicem obitum cœpisse cœli & celebrari communi Episcoporum, Clericorum, & laicorum consensu; accessit autem Ecclesiæ Romanæ expressa, vel tacita quædam auctoritas*. Azorii porro sententiam pluribus illustrant Franciscus Victon *in suo tractatu Gallice conscripto de Canonizat. SS. cap.*1. *& cap.* 8. Cardinalis Bellarminus *de SS. beatit. lib.*1. *cap.*8. cujus quidem Cardinalis doctrina cum ab Anonymo quodam fuisset impugnata, sic ipse assertionem suam propugnavit *in differt. impressa apud Pignatell. consult.* 38. *num.*16. *& seqq. tom.*5. *Opusculo*, inquit,

meo de Sanctis lib. 1. *cap.* 8. *distinguitur duplex Canonizatio, particularis, & universalis. Particularis dicitur, qua Sanctus aliquis, sive Martyr, sive Confessor, colendus proponitur uni particulari Ecclesiæ; Universalis, qua toti Ecclesiæ colendus proponitur, ita ut nemini Christiano liceat de ejus hominis Sanctitate, & Beatitudine dubitare: ac particularis quidem Canonizatio antiquis temporibus Episcoporum particularium judicio commissa erat; ut in eodem loco a me probatur testimoniis S. Cypriani, & Thomæ Waldensis, & hoc ipsum docent Optatus, & S. Augustinus, quos Cardinalis Baronius citat. Itaque non scripsi neque sensi, ut iste Auctor videri vult me scripsisse vel sensisse, licuisse olim sine ullo Episcopali judicio, vel decreto sanctos homines publice colere. De universali autem Canonizatione docui plurimos veteres Sanctos non certa lege, sed consuetudine universalis Ecclesiæ, non sine expressa, vel tacita summorum Pontificum approbatione Canonizatos fuisse. Integer igitur sensus verborum meorum hic est, eos Sanctos, qui colebantur in particularibus locis decreto particularium Episcoporum, cœpisse paulatim coli in Ecclesia universali, non certa aliqua lege vel decreto, sed consuetudine a summis Pontificibus consensu tacito approbata. Quod quidem verissimum esse non dubito, nec omnino video, quid contradici possit. Quæro enim, quis fuerit, ut S. Martinus, S. Nicolaus, S. Hilarius, & innumerabiles alii in universali Ecclesia publice ita colantur, ut nefas sit de eorum Sanctitate dubitare? Id enim summos Pontifices fecisse, certo decreto non constat, neque bullæ Canonizationum, neque historiæ ullæ testantur. Episcopi autem particulares neque seorsum in Sedibus suis, neque in Conciliis congregati toti Ecclesiæ legem dare possunt, neque eorum judicium certam fidem facit, nisi accedat illius confirmatio, ut Dominus ait:* Et tu aliquando conversus confirma fratres tuos. *Quærat igitur Auctor illius scripti solidum fundamentum, si ei non placet universalis Ecclesiæ consuetudo, quæ S. Augustino in ejusmodi observationibus pro lege semper fuit, ut videre est in epist.* 118. 119. *&* 120. *& alibi. Quærat, inquam, solidum fundamentum, super quo nitatur Fides, quam de certa atque indubitata Beatitudine habemus veterum Sanctorum, qui non leguntur a summis Pontificibus nominatim Canonizati.* Quod ipsum repetit in sua recognitione librorum, & signanter illorum *de gloria, & cultu Sanctorum*. Bellarmini porro doctrinam illustrat Episcopus Sarnellus *in sua epist.* 35. *tom.*2.

CAPUT VII.

De interventu Auctoritatis summi Pontificis in Cultu decernendo erga Martyres, & Confessores.

1 ETsi nonnulla in superioribus capitibus dicta sunt de interventu auctoritatis summi Pontificis in cultu decernendo erga Martyres, & Confessores, idque peculiariter, quod ad eum primis ipsis Ecclesiæ sæculis Acta Martyrum pro examine & approbatione transmitterentur, ut vel cultus approbaretur, vel introductus confirmaretur, quodque singulo-

gulorum Episcoporum decreta de cultu Martyrum, & Confessorum vim obtinere non possent in universa Ecclesia, nisi accederet tacita, aut expressa summi Pontificis auctoritas; in præsenti tamen necessarium esse videtur, præcipuos actus singillatim exponere, quibus auctoritas memorata intervenit. Et, ne oriatur confusio, nunc agetur de dicto interventu a primis Ecclesiæ sæculis ad Joannem XV. summum Pontificem, ut ad consequentia deinde tempora opportune transitus fiat.

2 Primus itaque Actus, qui nobis innotescat, & de cujus veritate nulla rationabilis excitari valeat controversia, Sanctum respicit Vigilium Episcopum Tridentinum & Martyrem, qui sæculo IV. mortuus est, & cujus passionis Acta ad summum Pontificem transmissa sunt, pro cultu erga eumdem statuendo; in quo Actu mentio fit præcedentis consuetudinis, uti supra visum est, atque etiam adnotavit P. Honoratus de S. Maria Carmelita discalceatus *tom. 2. animadvers. super usu Crit. lib.* I. *dissert.* I. *art.* 5. *num.* I. Porro etsi de hisce Actis S. Vigilii in superioribus sermo habitus sit, non undequaque inopportunum videri poterit nonnulla hic addere. Antequam prædictus S. Vigilius Tridentinus Episcopus Martyrio coronatus esset, in eius dioecesi occisi fuerunt in odium Fidei Sisinnius Diaconus, Martyrius Lector, Alexander Ostiarius. Ipsorum certamini Vigilius una cum pluribus Christianis præsens adfuit, eosque pro reportata victoria Beatorum honoribus continuo donavit, erecta illorum nomine ecclesia. Mox epistolas duas conscripsit, alteram ad S. Simplicianum Mediolanensem Episcopum, alteram Constantinopolim ad S. Joannem Chrysostomum, parte quoque ex Martyrum trium Reliquiis ad utrumque missa. Extant eæ litteræ apud continuatores Bollandianos *ad diem* 29. *Maii*, in quibus egregias virtutes Martyrum singulorum, & totius Martyrii ordinem exponit. Probabile porro est, consimiles ab eo datas fuisse litteras, quæ forte exciderunt, nec reperiuntur, ad Romanum Pontificem; sed quod modo deest, suppletur ex eo quod superest. Postremo sæculi IV. anno Vigilius ipse nobili Martyrio coronatur, cujus Martyrii Acta extant apud continuatores Bollandianos *ad diem* 26. *Junii*, quæ Mabillonius ipse tamquam sincera agnoscit. In memoratis Actis *cap.* 2. *num.* II. ita legitur: *Conscripta sunt autem gesta B. Viri ab his qui Martyrio ejus interfuerunt, gratiaque roborationis (ut mos erat) Papæ Romano transmiserunt, ut sacris Martyrum memorialibus insererentur: quæ suscepta venerabilis Episcopus Apostolicus, omnia digna memoria haberi subscribens adjudicavit*. Papebrochius in notis ad laudata modo Actorum verba existimat, ad Romanum Pontificem non aliter fuisse transmissa Acta Vigilii, quam fuerant ad Simplicianum Mediolanensem transmissa prius ab ipso Vigilio tria horum Martyrum Acta: sed vir doctus falli videtur, cum ad Romanum Pontificem fuerint transmissa, ut ab eo confirmationis robur acciperent: quocirca ipse Romanus Pontifex robur addidit approbationis suæ, non voce tantum, sed etiam scripto, ut indicant verba: *Digna memoria haberi subscribens adjudicavit*: hoc est cen-

suit

fuit digna, quæ in memoriam Vigilii publice recitarentur. Et quamvis in Mabilloneo codice desint verba *roborationis gratia*, quæ habentur in Actis Bollandianis, id tamen parum refert, cum ex ipso codice Mabilloneo Apostolica comprobetur confirmatio, uti supra visum est *cap.4. num.12.*

3 Secundus Actus ad S. Joannem Chrysostomum attinet, eumque a viro docto olim audivi constitui posse in epistola Innocentii I. summi Pontificis scripta principio sæculi v. ad Arcadium Imperatorem, in qua, audita ejusdem Sancti morte, tum Arcadio ipsi, tum Augustæ, hoc est Eudoxiæ, tum denique Episcopis persecutionis in S. Episcopum consciis, excommunicationem inurit. In ea quippe relata apud Cardinalem Baronium *ad an.407. n.23.* habentur hæc verba: *Neque de illo* (loquitur de S. Joanne Chrysostomo) *ita queror: (sortem enim, seu hereditatem cum SS. Apostolis in Dei, & Salvatoris nostri Jesu Christi regno consecutus est)* & paulo post: *Tametsi enim B. Joannes vitam reliquit, Fide servata, & fluctuantibus confirmatis, in æterna tamen sæcula sempiternam deliciarum, & immortalis vitæ hereditatem est consecutus.*

4 Assumptum hoc ex aliis monumentis confirmari posse videtur. Georgius etenim Patriarcha Alexandrinus *in vita S. Joannis Chrysostomi num. 90. apud Surium ad diem 27. Januarii* refert, duos Presbyteros, qui una cum Diacono S. Joannem in exilio comitati fuerant, Romam accessisse, & Innocentio Pontifici retulisse felicem mortem, & cælestem quam ante obitum habuit, visionem Basilisci Martyris; additque, his auditis, Papam animi deliquio, ac mœrore confectum adstantibus dixisse: *Videte, quodnam luminare Ecclesiæ, quam insignem Fidei præconem isti Orientis Episcopi inique in exilium relegarunt!*

5 Item, detrectantibus Orientalibus Episcopis S. Joannis nomen sacris tabulis, seu diptychis adscribere, exortaque celebri controversia, seu dissensione inter Episcopos Orientales & Occidentales, Alexander tandem Patriarcha Antiochenus, ut in gratiam cum summo Pontifice Innocentio redire posset, non solum retulit nomen S. Joannis in sacras tabulas, uti colligitur *ex epist. 19. Innocentii Papæ I. apud Coustant pag.* 843., sed etiam auctor fuit, ut Orientales Episcopi id ipsum facerent, teste Nicephoro *lib.* 14. *cap.* 25. sicque S. Atticus Constantinopolitanus Antistes successor Arsacii, qui, vivente S. Joanne, Sedem Constantinopolitanam invaserat, in sua epistola ad Petrum, & Ædesium Diaconos relata apud Bollandianos *tom.* 1. *Januarii ad diem* 8. *§.* 7. *nu.* 39. hoc pacto locutus est: *Ad pietatem vestram scribimus, quæ melius, quam alii, res nostras novit, ad pacem videlicet & tranquillitatem eas evasisse de sententia præcipuè piissimorum Principum, & omnium deinde Orientalium Episcoporum, ipsorumque adeo Occidentalium quoque de Joanne sacris tabulis, non ut Episcopo, sed, qui aliquando Episcopus fuerit, inserto, ut memoria ejus propter communem orbis universi pacem coleretur. Scribimus autem, ne, concordia, ubique propemodum obtinente, solis nobis ei non adstipulantibus, simul & piissimis Principibus adversari videamur, & summe necessa-*

cessariis rebus nostris, ventis aliquibus adversis subortis, & Ecclesiæ Christi noceamus. Quocirca, si post habitam ab Innocentio I. notitiam nedum vitæ, sed & pretiosæ mortis S. Joannis Chrysostomi pronuntiavit, eum consecutum fuisse hereditatem Domini cum SS. Apostolis, de qualitate & solemnitate hujus Actus tuta videtur esse comprobatio; eo magis, cum subsequens controversia de nomine S. Joannis in sacris diptychis inscribendo ex supradictis patefaciat, cultum in ejus honorem fuisse decretum, ita ut nonnulli libenter se eidem submittentes, nomen crederent in sacris diptychis describendum, & alii eidem refragantes, a sacris diptychis delendum existimarent.

6 At, ingenue loquendo, quæ contigerunt in causa S. Joannis Chrysostomi, referenda esse non existimarem ad rem, de qua nunc agitur. Prætermisso quippe, quod Innocentii I. epistola ab aliquibus rejicitur tamquam supposititia, ea præcipue de causa, quod Eudoxia in ipsa perhibetur adhuc superstes, quæ tamen ante tres annos e vivis excesserat, quemadmodum ostendere conantur Pagi *ad an.* 407. & Natalis Alexander *in hist. Eccles. sæc.* v. *cap*. 2. *art.* 1. huic etenim animadversioni occurri posset, assumendo ea, quæ habentur apud Baronium, & ejus epitomatorem Spondanum *ad ann.* 404. aliosque gravissimos Historicos & Auctores ibi laudatos, qui Eudoxiam ponunt Chrysostomo superstitem: vis major stare potest in hoc, quod initia Religiosi cultus erga S. Joannem Chrysostomum Ecclesiastico judicio decreti, referenda esse videntur ad translationem sacrarum ejus Reliquiarum ad Ecclesiam Constantinopolitanam sub Episcopatu S. Procli post triginta, & amplius annos ab ejus obitu; juxta erudite collecta apud Tillemont *in vita prædicti Sancti tom.* 11. *art.* 134. Dictum est autem, initium cultus Religiosi esse ad dictum tempus referendum, minime vero cultum privatum, aut famam Sanctitatis; cum hæc jam translationi præcessissent; uti plene habetur *in historia Ecclesiastica* Fleurì *tom.* 6. *lib.* 26. *pag.* 224. ubi etiam animadvertitur, translationem contigisse die 27. Januarii, & hac ipsa die festum S. Joannis Chrysostomi in Ecclesia Latina celebrari. Atque hisce quidem nullatenus obsistunt aut epistola Innocentii I. aut quæstio de nomine S. Joannis in sacris diptychis inscribendo; tum quia bene potuit Innocentius, juxta piam, quam habebat, & recte fundatam de Sanctitate Joannis opinionem, eum dicere in cælo regnantem, in actu signanter, in quo excommunicatione percellebat injustos ejusdem persecutores, absque eo, quod hinc inferri valeat decretum ullum de Religioso cultu in Ecclesia eidem exhibendo; tum quia, cum tres essent ordines eorum, quorum nomina in sacris diptychis describebantur, & ad altare inter Missarum solemnia recitabantur, primus palam Beatorum, secundus palam non Beatorum, & tertius Patrum, seu Episcoporum, quæstio de nomine S. Joannis inscribendo, ad tertium ordinem spectabat. Theophilus etenim Patriarcha Alexandrinus S. Joannis nomen ab Episcoporum tabulis deleverat, & nomen Arsacii inscripserat;

scripserat; Romani Pontifices vero tam ante, quam post Joannis mortem Arsacii nomen auferri, & Joannis nomen reponi mandarunt; ut ipsamet epistola S. Attici ostendit, & clarius demonstratur ex epistola S. Cyrilli Patriarchæ Alexandrini (*tom.* 5. *oper. part.* 2. *pag.* 204.) ad eumdem Atticum scripta tempore, quo Cyrillus recipere recusabat nomen Joannis, quod deinde recepit, ne Romanæ Ecclesiæ gratiam & communionem amitteret: *Lectis quæ a pietate tua ad me missæ sunt litteris, Joannis nomen sacris inscriptum esse tabulis intellexi. Ubi vero eos, qui inde ad nos venere, interrogavi, non in laicorum, sed Episcoporum catalogo adscriptum esse audivi. Porro dispicienti mihi atque in animo reputanti, an qui hoc fecere, Nicænorum Patrum decreta sequantur, & aliquantulum mentis luminibus in magnam illam Synodum intentis, universum sanctorum illorum Patrum collegium, quibusdam veluti oculis renuere, & viribus omnibus quominus ad rem eam comprobandam accurram, obsistere videntur. Quomodo namque inter Sacerdotes Dei censebitur, illorumve feret sortem, cui Sacerdotalis dignitas abrogata est! Quomodo vero in catalogo sacrorum ministrorum erit, qui Ecclesiasticis mœnibus ejectus est?* Pars harum litterarum extat apud Facundum Hermianensem, integræ vero referuntur apud Nicephorum Callistum; & in eis S. Cyrillus canonem v. Nicænum respicit statuentem, legitime damnatum non reparari, nec in in vita, nec post obitum: quod ipsum clarius colligitur ex epist. 23. Innocentii I. summi Pontificis ad Bonifacium Presbyterum, *tom.* 1. *epistolar. Romanor. Pontif. collectarum a Petro Coustant col.* 849. ubi S. Pontifex refert, se pacem impertitum fuisse Ecclesiæ Antiochenæ, ex quo Alexander Episcopus promiserat, se recitaturum nomen S. Joannis Chrysostomi non inter sanctos, sed inter mortuos Episcopos: *Se sine controversia recepturum, ac nomen Episcopi memorati inter quiescentes Episcopos recitaturum.*

7 Tertius Actus ad finem sæculi VI. vel ad initium sæculi VII. refertur. S. Maurus Abbas, discipulus S. Benedicti, in Gallias ab eo missus, constructo ibi celebri monasterio, cui quadraginta præfuit annis, miraculorum gloria clarus in pace quievit; & ejus vita conscripta fuit a Fausto Monacho, uti meminit Petrus Diaconus. Extat adhuc prædicta vita, quæ tamen dicitur interpolata sæculo IX. ab Odone Abbate Giannofoliensi; quemadmodum adnotavit Mabillonius *in præfat. ad tom.* 1. *SS. Ord. S. Benedicti §.* 5. & pluribus in locis docuerunt continuatores Bollandiani, ut videri potest in responsione Papebrochii ad oppositiones P. Sebastiani a S. Paulo *art.* 2. *§.* 38. pluribusque prosequitur Jacobus Longueval *in historia Ecclesiæ Gallicanæ tom.* 2. *pag.* 483. *& seqq.* At, quidquid sit de his, Leo Ostiensis *in chronico Cassinensi lib.* 1. *cap.* 3. *tom.* 4. *Script. rer. Italic. Murat.* refert, Faustum ex Galliis Romam reducem, vitam S. Mauri a se compositam Bonifacio III. Pontifici obtulisse, ut eam sua auctoritate roboraret: *Tertio interea Bonifacio Sedem Apostolicam gubernante, supradictus Faustus qui ad Gallias cum B. Mauro perrexerat, ad prædictum Lateranense cœnobium reversus est, atque a B. Theodoro qui tunc post sanctæ memoriæ Valentinianum tertius eandem*

congregationem

congregationem regebat, compulsus atque rogatus historiam de vita B. Mauri veracissimam composuit; quam prædictus Papa Bonifacius approbans, laude dignam duxit, suaque auctoritate roboravit.

8 Quartus succedit Actus, qui Zachariæ Pontifici adscribitur. Kilianus Episcopus Apostolicus cum Colomanno Presbytero, & Totmanno, seu Totnano Diacono Christi Fidem in civitate Herbipolensi annuntiavit; cumque Kilianus admonuisset Gosbertum Franconiæ Ducem a se baptizatum, quod ei non liceret uxorem habere fratris sui, quæ Geilana vocabatur, interfectus est anno 689. una cum sociis. Eorum subinde corpora in summa fuerunt veneratione, & ad eorum sepulcra multa facta sunt miracula, solemnisque corporum translatio contigit anno 752. uti refert Anonymus auctor vitæ S. Burkardi *apud Mabillonium sæc. 3. Benedict. par. 1.* recitatæ, & desumitur ex epitaphio relato apud Cardinalem Baronium *ad an. 689. num. 15.*

Septingentesimo quinquagesimo secundo
A Bonifacio Burkardo consociato
Hi sunt sublati, rite quoque Canonizati.

9 Contendit Castellinus *in suo tractatu de certitudine gloriæ Sanctorum pag. 424. §. 3.* eos auctoritate Zachariæ summi Pontificis fuisse in Sanctorum album relatos; at continuatores Bollandiani *in propylæo in Zacharia Papa pag. 121. num. 4.* de prædicto epitaphio sic loquuntur: *Ita Auctor sæculi* XIII. *aut* XIV. *usitata quidem ævo suo phrasi, Canonizatos dicit, sed non ab aliis, quam a sanctis duobus Episcopis Bonifacio Moguntino, & Burkardo VVirtzeburgensi, idque per elevationem corporis de tumulo, ad quam opus tunc fuisse licentia Romani Pontificis gratis præsumeretur*; & concordat Pagi *ad an. 689. num. 8.* Sed, si veritatem amamus, non videtur rationabiliter negari posse in ea corporum elevatione interventus auctoritatis summi Pontificis: sic enim legitur in Actis prædictorum Sanctorum *apud Mabillonium sæc. 2. part. 2. Actorum SS. Ord. S. Benedicti pag. 993. num. 12. Illustrante autem Domino merita eorum* (hoc est S. Kiliani, ac Sociorum) *cum consilio & præcepto Zachariæ Papæ, mediante Bonifacio Archiepiscopo* (Moguntino) *de tumulo honorifice sublevati sunt, regnante Pipino I. Orientalium Francorum Rege.* Sunt hæc Acta optimæ notæ, teste Mabillonio *pag. 991.*, &c, quamvis Bollandiani continuatores *ad diem 8. Julii tom. 2.* asserant, se sinceriora alia quædam Acta invenisse, in his tamen postremis Actis eadem fere reperiuntur verba, quæ sunt in aliis: *Illustrante autem Domino merita eorum, cum consilio & præcepto Zachariæ Papæ, mediante Bonifacio Archiepiscopo, a Burkardo I. VVurziburnensium Episcopo de tumulo honorifice sublevati sunt, regnante Pipino I. Orientalium Francorum Rege feliciter.*

10 Quintus constituitur Actus in Canonizatione S. Trudperti Martyris ex familia S. Ruperti Episcopi Salisburgensis a Stephano III. qui a Cardinali Baronio dicitur IV. peracta. Ejus historiam vulgavit Canisius, & ab ea prædictam Canonizationem desumpserunt Castellinus *loc. cit.* & Molphesius

Digitized by Google

phesius *consil. 46. num. 15*. Scriptor vitæ *tom. 3. Aprilis Bollandiani pag. 433. num. 30.* sic fatur : *Hujus etiam tempore* (ideft Ramperti) *sanctus tunc Stephanus Papa, probatis coram se per testes idoneos ac fide dignissimos, tam sanctitatis insigniis, quam passionis & forma & modo, quam etiam varietate miraculorum & veritate, B. Trudpertum catalogo SS. Martyrum reverenter ascripsit, in eorumque collegio censuit honorandum, Domino id per innumeras declarante virtutes*. Continuatores autem Bollandiani *ad diem 27. Martii* hiſtoriam prædictam tamquam fabulosam rejecerunt. Adhæsit Phœbeus Tarsensis Archiepiscopus *in sua dissertatione post Acta Canonizationis SS. Petri de Alcantara, & Mariæ Magdalenæ de Pazzis*; Et in Propylæo *loc. cit. num. 5.* sic legitur : *Nihilo plus facere ad intentum Castellini potest Canonizatio Trudperti Martyris ex familia S. Ruperti Episcopi Ratisponensis; quam enim fabulosa tota ea historia sit, & indigna in aliquam considerationem venire, ostendi die 27. Martii*. Sed, ut ut de hoc Actu rationabiliter dubitari possit, solemnis elevatio corporis B. Othmari Abbatis, cujus festum celebratur die 16. Novembris, & cujus mentio in superioribus facta est, non fuit celebrata sine summi Pontificis auctoritate; teste Ekkerardo *de casibus S. Galli cap. 1. inter scriptores Alamannicos Goldasti tom. 1.* Fidem narranti Ekkerardo habere videtur Mabillon *sæculo 3. Benedictino part. 2. pag. 153.* veretur tamen, ne is sæculo XI. cum scripserit, id dixerit ratione habita sui temporis. At hoc gratis dictum videtur, & ex præconcepta opinione de recentiore Pontificiarum Canonizationum ætate.

11 De Hadriano I. nonnulli tradunt, quod inter SS. retulerit S. Albanum Martyrem, teste Macro *in notitia vocabulorum Ecclesiasticorum* in verbo, *Canonizatio*; idque contigisse refertur ad petitionem Offæ Regis Merciorum profecti ad limina Apostolorum, si fides præstanda est Spelmanno *tom. 1. Conciliorum Angliæ pag. 155.* Sextus ergo hic Actus est, de quo in præsenti sermo haberi debet. Porro is tamquam apocryphus rejicitur a Baillet *in præfat. ad vitas SS. §. 45.* & alii nonnulli eum putant irrepsisse ex quadam æquivocatione. In vita quippe Regis Offæ apud Matthæum Parisium non legitur, ut illi existimant, quod Rex convenerit Hadrianum Papam, ut S. Albanum inter SS. referret, sed ut Canonizaret, seu privilegiis decoraret monasterium in ejus honorem constructum. Ita sentiunt Mabillonius *in præfat. ad sæculum 5. §. 6.* & Pagi *ad ann. 794. num. 13.* quod ipsum confirmant ex Hadriani responsione ad Offam apud VVestmonasteriensem *ad ann. 794.* & ex quo Albanus longe ante hæc tempora, teste Beda, pro S. Martyre habebatur. Sed, cum Matthæus Parisius *in vita Offæ II. pag. 28.* hæc habeat : *Offa igitur Rex piissimus suorum Magnatum sano acquiescens consilio, Divino ductus spiritu, transalpinum valde laboriosum, & sumptuosum iter arripit sine moræ dispendio*. Et *pag. 29. Romam tandem perveniens ..... Hadriano summo Pontifici sui causam adventus explicans, & de loco simul, & B. Albano Canonizando & magnificando, cœnobioque constituendo devote preces porrigens, petitioni*

petitioni suæ Romanam de facili Curiam inclinavit, præsertim cum Martyris inventio cælitus mortalibus sit declarata; constat Offam Regem non solum ad privilegiis donandum monasterium, sed etiam ad impetrandam Canonizationem S. Albani, Romam petiisse; nullatenus obsistente allegata Hadriani responsione, cum ea duo capita complectatur, hoc est cultum erga Martyrem, & monasterii constructionem, quam præcipue responsio respicere debebat: *O Regum Christianissime, Fili Offa, devotionem tuam circa Regni tui Protomartyrem, non mediocriter commendamus .... De monasterio verò construendo & privilegiando petitioni tuæ assensum præbemus gratissimum: injungentes tibi in tuorum remissionem peccatorum, ut prospere ac feliciter rediens, cum Dei & mea benedictione in terram ac regnum tuum, consilio Episcoporum & Optimatum tuorum, quas volueris possessiones sive libertates B. Albani Anglorum Protomartyris cœnobio conferas*. Quod si etiam admittatur, Albani cultum ante hæc tempora viguisse, id tamen ad rem non facit; cum novum non sit, cultum Episcopali auctoritate roboratum augmentum & confirmationem ab Apostolica recepisse auctoritate. Apud Spelmannum *loc. cit.* ubi partem inserit memoratæ vitæ Offæ scriptæ a Matthæo Parisio, non habentur verba *de B. Albano canonizando*, sed subduntur hæc alia *de B. Albano commemorando*. Sed vox hæc potestatem eamdem & vim habet, ac altera *canonizando*; & alioquin modum loquendi magis vetustum sapit, secundum quem *commemorari Martyrem*, *memoriam Martyris approbari*, idem sonabat, ac nunc *canonizari*. Etenim commemorando in sacris Mysteriis Martyrem, eum censebantur adscripsisse Sanctis: quocirca ædes sacra, vel ara supra Martyris corpus, vel alibi in ejus honorem posita, appellari consuevit *Memoria Martyris*.

12 In appendice ad vitam S.Suuiberti *apud Surium die 1. Martii tom.2.* extat epistola S. Ludgeri Episcopi Monasteriensis, in qua narratur Stephanum Papam III. fuisse a Pipino Francorum Rege exoratum, ut S. Suuibertum canonizaret; & Pontificem ægrotantem, longoque itinere fessum, & senio confectum, inquisitionem de ejus virtutibus & miraculis nonnullis Episcopis commisisse; atque anno 804. Leonem III. in civitate VVerdensi solemniter inter Sanctos dictum Suuibertum retulisse: quam quidem S. Ludgeri epistolam in ea parte, quæ Canonizationem S. Suuiberti respicit, integram refert Cardinalis Baronius *in annalibus ad dictum annum 804. num.2. & pluribus sequentibus*. Porro, si hæc epistola qualibet suspicione careret, hic septimus Actus validior ceteris esset, quos supra retulimus, quique Joannis XV. tempora præcesserunt: & sane nonnulli eam tamquam sinceram admittunt. Venerabilis Dei servus Cardinalis Bellarminus *lib.1. de Sanct. beatitudine cap.8.n.4. tom.2.* inquit: *Primus enim Pontifex, ni forte fallor, qui Sanctos legatur canonizasse, videtur fuisse Leo Papa III.*; & allegata epistola S. Ludgeri de miraculis S. Suuiberti, sic *loc. cit.* concludit: *Hanc primam legi solemnem Canonizationem, ante quam fortasse fuerunt etiam aliæ, sed non mihi constat*: & eum inter alios communiter se-

quuntur Angelus Rocca *de Canonizat. SS. cap.5. §. Ego vero*, Auctor tractatus *de Canonizatione SS.* manuscripti, & dicati Vincentio Lauræo Cardinali Montis Regalis *cap. 2. §. Leo Tertius*, Matta *de Canonizatione Sanctorum part.1. cap. 3. num. 14.* Franciscus Victon. *in suo tractatu Gallice conscripto de Canonizatione Sanctorum cap. 10. per totum*, Macrus *in suo vocabulario Ecclesiastico in verbo Canonizatio*, Phœbeus Archiepiscopus Tarsensis *in sua dissertat. impressa post Acta Canonizationis S. Petri de Alcantara, & S. Mariæ Magdalenæ de Pazzis*, Gonzalez *in cap. Audivimus sub num. 7. de Reliq. & venerat. Sanctorum*, Cornelius a Lapide *in comment. ad cap.44. Eccles. §. Triplex hæc gloria*, Cardinalis de Lauræa *in 3. lib. sentent. tom. 3. disp.6. art.3. num.47.*, Casalius *de veteribus Ecclesiæ ritibus cap.70. §. De praedictis*, Marchesius *de Capite visibilis Ecclesiæ tom.9. bibliot. max. Pontif. pag.737. §. A Romano*, Rabaudi *exercit. Theolog. tom.2. exercit. 3. cap. 1. de Ecclesia §. At potestatem*.

13 Alii contra, Ecclesiastica eruditione pollentes eam epistolam censent apocrypham. Brovverus enim *in notis ad vitam S. Ludgeri cap. 32.* ita scribit: *De epistola vero S. Ludgeri, quæ de levatione S. Suiberti, Sanctitatis approbatione, Leonis Papæ in Franciam adventu, apud Surium tom. 2. extat, etsi ægre adducor, ut censeam, ne publici jam usus auctoritate receptis manus afferre videar; character tamen ipse dictionis, & narrationis modus non expers anistoresiæ, epistolam illam facile ream peragant momentariæ possessionis, insuper habita præscriptione tituli.* Clarius hoc ipsum inquit Joseph Maria Sanfelicius Apostolicæ Sedis olim Nuntius ad Tractum Rheni *in sua epistola, quam ediderunt continuatores Bollandiani ad diem 26. Martii pag.640. Sane, cum curiosius scrutari initia tantæ celebritatis cupido incesserit, evolutis Ecclesiasticæ vetustatis ruderibus, fateri cogor cum Patre Brovvero, epistolam illam, quæ S. Ludgero tribuitur, de vita S. Suiberti apocryphum redolere ex multiplici argumento.* Morinus *in comment. de administratione Sacramenti Pœnitentiæ lib.10. cap.20. num.11.* ait: *Conficta est epistola ante forsan trecentos annos, aut ut maxime ante quadringentos, nomine S. Ludgeri ab aliquo Verdensi Monacho in sui monasterii commodum, & gloriam.* Concordant continuatores Bollandiani *ad dictam diem 26. Martii in vita S. Ludgeri §. 8.* Lucas D'Acherì, & Joannes Mabillon *in actis SS. Ord. S. Bened. & in præf. ad sæc. 5. § 6. num.* 100. Pagi senior *ad an.754. nu.7. Cumque hæc de S. Suuiberti Canonizatione commenta nunc manifesta sint, iis refellendis diutius non immorabor*: alter denique Pagi *in vita S. Stephani II. alias III. num.14.* Nec fundamenta desunt, quibus innitatur opinio: & primo quidem, quia ea, quæ scribuntur in dicta epistola de tempore itineris Leonis III. ad Carolum Magnum, de mora ipsius in Caroli Comitatu, de variis cum eo itineribus susceptis, non concordant cum iis, quæ referuntur ab ejus temporis auctoribus, uti comparanti clare apparet: secundo, quia in allegata epistola Canonizatio S. Suuiberti facta enarratur eo modo & ordine, quibus nunc fiunt Canonizationes; quod haud verisimile apparet, ex quo potissimum in Canonizationibus subsequen-

quenter factis ab Innocentio II. & Alexandro III. tot cæremoniæ non fuerunt servatæ: tertio, quia auctor epistolæ sæpius recitat Episcopos, Archiepiscopos, Cardinales, & Proceres Pontifici assidentes, & semper primo loco collocat Cardinales, contra morem illius temporis, & sequentium sæculorum: Innocentius enim II. in epistola de Canonizatione S. Hugonis Cardinales tertio loco ponit, & Pater Lupus *part. 5. decretorum, & canonum Synodorum generalium pag.617.* supposititiam putat quamdam epistolam ejusdem S.Ludgeri ad Rixfridum Trajectensem Episcopum, propterea quod contra morem dicti temporis Cardinales præponit Episcopis: *Habet quasdam spuriæ suppositionis notas. Etenim Romanos Cardinales, contra istius sæculi morem, præponit Archiepiscopis:* quarto, quia, ceteris prætermissis, quæ plene apud citatos videri possunt auctores, temporis angustia, qua summus Pontifex apud Imperatorem moratus est, rectà adversatur tot consecrationibus ecclesiarum, de quibus in dicta epistola, & Canonizationi S. Suuiberti; ideoque apud continuatores Bollandianos *loc. cit. num.38.* ita legitur: *Ego duo solum quæro, ad quæ non arbitror posse quemquam eorum, qui & S. Suiberti vitam a S. Marcellino scriptam, & historiam Canonizationis a S. Ludgero mordicus tuentur, respondere. Primum, qui potuerit sanctissimus Pontifex tantillo spatio, quo apud Imperatorem fuit, octo videlicet dierum, tot loca tam dissita adire, tantas res exequi, & tam laboriosas, ut est ecclesiarum ita multarum consecratio &c. Alterum, cum natalem Domini celebrarit in Carisiaco cum eodem Imperatore, nec nisi octo diebus apud eum in Francia subsliterit, qua ratione fingi potest, pridie nonas Septembris, post Domini natalem menses octo, dies undecim, Canonizationem illam celebrasse?*

14 Singularis est Troili Malvetii in suo opere *de Canonizatione SS.* opinio, quam exponit *dubio 4. num.46.* quod prima Pontificia Canonizatio fuerit facta a Nicolao I. qui inter SS. retulit Apollionem quemdam Eremitam natione Græcum. De hac vero opinione, in qua octavus constituitur Actus in præsenti discutiendus, ita sentit Angelus Rocca *de Canonizatione SS. cap.5.* cujus verba sunt ea, quæ sequuntur: *Troilus Malvetius Juris Consultus Bononiensis in tractatu de Canonizatione SS. Apollionem quemdam Eremitam, natione Græcum, primum canonizatum fuisse ait; quem tempore Christi quadam in silva pastoribus prædicasse, Salvatorem nostrum esse verum Messiam, ob idque clavis ligneis a Judæis fuisse occisum, ac tandem a Nicolao hujus nominis primo, cui hoc, inquit, Martyrium a Deo revelatum fuit, in Sanctorum numerum relatum fuisse scribit. Id, quod, quantum ad Martyrium & Canonizationem pertinet, apocryphum esse reor, quia nec de nomine, nec de re ipsa apud ullum scriptorem mentionem factam esse inveni. Adde etiam, quod Malvetius dictam historiam se legisse ait in quodam vetustissimo codice, quem tamen titulo, & Auctoris nomine carere fatetur.* In commentario prævio ad vitam S. VValburgis *num.24. prope finem tom.3. Februarii Bollandiani* refertur Democares affirmare, S. VValburgim ab Otgario translatam fuisse, cum esset consensu summi Pontificis Hadriani II. in Divorum numerum relata. Sed

cum Democares fæculo XVI. fcripferit, & VVolfangus vetus & gravis fcriptor vitæ S. VValburgis, elevationem factam ab Epifcopo narret, fed de Hadriano II. penitus fileat; non erit pro re, de qua nunc agitur, in Actu prædicto conftituendum fundamentum: quemadmodum nec in ejufdem Hadriani epiftola ad Patres Concilii Tricaffini, in qua mandat facris diptychis Nicolaum Papam I. fuum prædecefforem ubique per Galliam infcribi; obftant enim quæ fupra dicta funt, cum de S. Joanne Chryfoftomo agebatur, uti etiam ponderat Martene *lib.* 1. *de ritibus cap.* 4. *art.* 8. *n.* 24.

15 Gefta a Joanne VIII. fimul fumpta nonum conftituunt Actum. Romæ quippe exagitatus confugit in Galliam; & de eo hæc habentur in quodam legendario veteri Cabillonenfis Ecclefiæ a fcriptore ejufdem ætatis: *Girbaldus Cabilonenfis urbis Antiftes ... aliorum ufus confultu & confilio Epifcoporum, beatiffimum Dei Confefforem Lupum .... ut amplior accederet veneratio, & facilior advenientibus pateret intuitus, adhibito fecum e vicino Matifcenfis urbis Pontifice, & convocatis Fidelium populorum catervis, inde reverenter effoffum, & Sacerdotum manibus elatum, exultantibus pfallentium choris, poft altare digno loco humavit, & lecticam fuper de more erexit.* Pergit idem fcriptor narrare quomodo circa idem tempus partim inventa, partim tranflata ab eodem Girbaldo fuerint corpora BB. Agricolæ, Silveftri, & Defiderati; tum hæc fubnectit: *Dominus Joannes* (erat is Joannes VIII.) *fumma Sedis Romanæ Apoftolicus Pontifex .... Gallias penetravit .... Cabilonem devenit, ubi dum duodecim dierum moras innecteret, ab Epifcopo relatum eft ei de inventione beatorum corporum. Sed tunc multimodo caufarum fafce gravatus, illuc accedere diftulit. Cabilone autem digreffus, Auguftam Trecorum urbem expetiit .... Denuo Cabilonenfem civitatem repetiit, a qua cum difcederet, ad monafterium S. Marcelli a præfato Epifcopo eft deductus. Tunc delato juxta altare B. Agricolæ farcophago, Dominus Papa inibi digno honore pretiofum ejus corpus recondidit, & ut deinceps beatiffimi Dei Confeffores venerationi haberentur, & dies eorum gloriofi tranfitus feftive celebrarentur, Apoftolica auctoritate injunxit.* In tota hac fcriptoris hujus coævi narratione nihil continuatores Bollandiani, qui illam *tom.* 2. *Martii pag.* 515. recitant, dignum reprehenfione invenerunt, præter anni notam Actui appofitam; quippe ipfi diligenter tempora fupputantes, annum 878. apponendum fuiffe cenfent, cum in citato legendario adnotetur annus 879. Qui lapfus, fi modo vere illi fupputant, levis eft plane, & vel Notarii vitio, vel hallucinationi memoriæ facile tribuendus. Apud Sauffajum *in Martyrologio Gallicano ad diem* 20. *Novembris* additur, eumdem Pontificem Apoftolica auctoritate, intercedente eodem Girbaldo Epifcopo, inter Sanctos retuliffe feptem Epifcopos Confeffores, qui Cabillonenfem urbem illuftraverant fanctæ vitæ meritis, nempe Tranquillum, Defiderium, Joannem, Flavium, Veranum, Gratum, Lupum, cum Defiderato Presbytero. De Sanctitate prædictorum Epifcoporum Cabillonenfium plura videri poffunt *in Gallia Chriftiana tom.* 4. De eorum vero Canonizatione facta a prædicto Pontifice Joanne, Baillet

quæ-

quæstionem movet *in discursu generali §.95.* ex quo potissimum trium hebdomadarum tempore, quo Pontifex in civitate Cabillonensi permansit, non potuit, verisimiliter loquendo, opportunas ad rem recipere informationes. Citati autem continuatores Bollandiani *ad diem* 30. *Aprilis* putant, Girboldum Episcopum, inventis corporibus SS. Joannis, Desiderii, Flavii Episcoporum, & Desiderati Presbyteri, consuluisse summum Pontificem, an hos, qui communiter sancti habebantur, posset populo colendos proponere, quemadmodum cultu publico colebantur SS. Silvester, Agricola, & Lupus; atque ab eo probatum fuisse usum eos appellandi sanctos, & quod tam in honorem ipsorum, quam ceterorum SS. Episcoporum una festivitas perageretur die 30. Aprilis.

16 Ad ultimos progredimur Actus in præsenti exponendos. Auctoritate Leonis VII. delatum fuisse cultum S. VVillibaldo Episcopo, referunt nonnulli; sed legendi sunt continuatores Bollandiani *in ejus vita ad diem* 7. *Julii §.* 5. *num.*43. De S. Burckardo hæc leguntur apud Mabillonium *sæc.* 3. *Act. SS. Ord. S. Bened. part.*1. *pag.*700. *Burckardi corpus circa annum* 984. *ab Hugone Episcopo e tumulo levatum est, permissu Benedicti Papæ VI. testante Egilvvardo in fine libri tertii*. Scriptor Gundensis Monachus contemporaneus *tom.*3. *Martii Bollandiani pag.*43. narrat corpora SS. Landoaldi, ac Sociorum fuisse more veteri elevata auctoritate Episcopali, atque sigillis cautissime munita; sed Abbatem Vomarum, ut ampliorem & tutiorem eis cultum impenderet, ad Romanum Pontificem confugisse, ejusque auctoritatem implorasse, qui tunc erat Joannes XIII. quem scriptor vocat *dignæ memoriæ*, cum paulo ante defunctus esset.

17 Alii fortasse plures Actus facti sunt, quos ignoramus, & quorum probationes non extant, opinor quia harum causarum definitio a Romanis Pontificibus fiebat in Synodis, quæ quolibet saltem anno cogebantur, & quorum Acta vix scribebantur; uti conjiciunt continuatores Bollandiani *in propylæo dissert.*20. *num.*4. ubi sic legitur: *Ejusmodi causarum definitio fiebat in Synodis, quas annue unam, aut plures Romani Pontifices celebrari coram se faciebant &c. Et, quia ejusmodi Synodorum Acta vix scribebantur, sed, ut in iis sola voce decernebantur multa, sic etiam approbabatur populorum religio erga eos, quorum annuntiata Synodo sanctitas, & miracula fuerant.*

CAPUT VIII.

De ejusdem interventu auctoritatis.

1 PRæcipuos in capite antecedenti, qui nobis innotuerint, recensuimus Actus, quibus summi Pontifices exhibitionem publici Religiosi cultus decreverunt erga SS. Martyres, & Confessores a primis Ecclesiæ sæculis ad tempora Joannis XV. summi Pontificis. Nunc autem hoc ipsum præstandum est a Joanne XV. ad Alexandrum III.

2 Por-

2 Porro, cum B. Udalrici Episcopi Augustæ Vindelicorum vita, & miracula ejus intercessione a Deo patrata essent celeberrima, Luitolphus Augustæ Episcopus in Concilio Lateranensi Joanni XV. & Patribus in Synodo congregatis supplicavit, ut eum in Sanctorum numerum referrent; omnibusque bene ponderatis, memoratus Udalricus Sanctorum catalogo a prædicto Pontifice, Synodo laudante, adscriptus est; & integer Actus extat *in bullario Romano, in novo cod. Canonizat., & tom.2. Julii* apud continuatores Bollandianos, & in sæculo 5. *Act. SS. Ord. S. Benedicti*. Idcirco solemnis est hic, qui nunc exponitur, primus Actus, adeo ut, redacta celebri quæstione de prima Canonizatione a summo Pontifice solemniter acta ad punctum, an fuerit ea S. Suuiberti quæ facta dicitur a Leone III. & de qua in superiori capite sermo habitus est, an ea vero S. Udalrici facta a Joanne XV. uti adnotavit vir licet heterodoxus, Joannes Albertus Fabricius *in sua bibliographia antiquaria cap.* 8. *num.* 25. eruditiores putent, primam eam esse S. Udalrici. Mabillon *in praef. ad Acta SS. Ord. S. Benedicti sæc.* 5. *§.* 6. *num.*99., Pagi *ad an.*993. *num.* 2., Fleurì *tom.* 12. *histor. Eccles. lib.* 57. *pag.* 277. Continuatores Bollandiani *in propylæo dissertat.* 20. *pag.*172. ubi, post recitatam bullam Joannis XV. ita subdunt *num.*2. *Si quis attulerit antiquius exemplum, & æque certum postulatæ per extraneos Pontificiæ ditioni Episcopos ab Apostolica Sede Canonizationis alicujus, libenter suscipiam: neque enim existimo, nullum extitisse; puto tamen, hujus rei initium non esse a sæculo, de quo agimus, decimo valde removendum*.

3 Requisitum fuit a Benedicto VIII. (seu ut verius nonnulli putant, a Benedicto VII.) an liceret ecclesiam construere, & in ea collocare corpus Simeonis Monachi & Eremitæ in cœnobio Padolironensi agri Mantuani, qui clarus virtutibus & innumeris miraculis vitam cum morte commutaverat; & Benedictus respondit: *Si ita coruscat miraculis, ut vester homo nobis asseruit; ædificate ecclesiam, collocate in ea eumdem &c. tractate eum ut Sanctum*. Ita ex ejus responso colligitur, relato apud Mabillonium *in sæc. 6. Bened. part.*1. *pag.*168., *& in nov. cod. Canonizat.* typis edito, & collecto opera & studio supra cum laude commemorati Justi Fontanini Archiepiscopi Ancyrani. Et hic quidem est secundus Actus in hoc temporis decursu a Joanne XV. ad Alexandrum III. suo momento præditus. Simeonis nomen descriptum est in Martyrologio Romano *ad diem* 26. *Julii*: ejus autem vita non integra extat apud Cardinalem Baronium *in annal. ad an.*1016. sed integra apud Mabillonium *in sæc. 6. Bened. part.*1. *pag.*151. & in ipsa quidem, quæ scripta fuit ab Auctore contemporaneo, ita legitur *num.*13. *Tempore, quo pro Canonizando ejusdem S. Simeonis glorioso corpore, sanctam Apostolicam Sedem accessimus, quoddam de eodem S. Viro miraculum claruit*; & late prosequitur bonæ memoriæ P. Benedictus Bacchinus *in historia monasterii S. Benedicti Padolironis lib.*1. *pag.*31.

4 Refert S. Petrus Damianus *tom.*2. in ultimo capitulo *vitæ S. Romualdi* hæc, quæ sequuntur: *Post quinquennium vero a S. Viri obitu data Monachis ab*

ab Apostolica Sede licentia, ut supra venerabile corpus ejus altare construerent. Putat Cardinalis Baronius *ad ann.* 1027. *num.* 13. eam fuisse S. Romualdi Canonizationem: *Constat autem, ipsum in Sanctorum numerum adscriptum quinquennio post ejus obitum eo tantum ritu, qui tunc erat in usu, nempe, ut petentibus concederet Apostolica Sedes super corpus ejus altare construere*: & sequitur Fleurì *cit. tom.* 12. *pag.* 463. An autem tertius hic Actus ad Canonizationem potius, quam ad Beatificationem sit referendus, alibi discutietur. Nunc tantum operæ pretium esse videtur adnotare, duplicem esse opinionem de anno obitus S. Romualdi, qui annos natus centum & viginti ex hoc mundo migravit: nonnulli quippe volunt, eum mortuum fuisse anno 1027. alii anno 1037. quemadmodum videri potest *in dissertat.* 2. *Camaldulensi* inter exaratas a Guidone Grando Abbate Camaldulensi viro qualibet laude digno. Quod, si primæ adhærendum est opinioni, recensitus Actus erit adscribendus Joanni X X. Si vero secundam amplecti placeat, adscribendus erit Benedicto IX. summo Pontifici: tumque prædicto Pontifici Joanni attribuendus est Actus, qui legitur in vita S. Bononii Abbatis monasterii Locedensis ad Surium transmissa a claræ memoriæ Cardinali Palæoto Bononiæ Archiepiscopo, eruta ex duobus antiquis codicibus, & a dicto Surio inserta Actis Sanctorum *ad diem* 30. *Augusti*, ubi refertur, Episcopum Vercellensem cogitasse de altari erigendo supra ejus corpus, & hanc suam cogitationem Clero communicasse, qui censuit, expetendam esse a summo Pontifice approbationem; huncque, audita serie miraculorum ab Episcopo narrata, benigne indulsisse.

5 Joanni quoque XX. & Benedicto IX. adscribitur elevatio corporis S. Adelardi Abbatis Corbejensis, uti legitur in ejus vita conscripta a S. Gerardo Abbate Silvæ majoris *cap.* 5. *num.* 12. apud Bollandum *ad diem* 2. *Januarii*; ubi, relatis miraculis ejus intercessione factis, hæc leguntur de Abbate Richardo: *Unde, missis Legatis accipere benedictionem a Joanne Papa, qui tunc temporis Vicarius S. Petri habebatur Romæ, Pontificali Hierarchia non solum est permissus, sed etiam Apostolica jussione jussus, quod libenter fecisset & injussus*. Cum autem actualis elevatio corporis à Joanne XX. demandata suam non habuerit executionem, nisi anno 1040. quemadmodum desumitur ex citata vita; referenda idcirco ea est ad tempora Benedicti IX. Ex quo fit, ut quartus hic Actus ad utrumque memoratum Pontificem pro peculiari utriusque ratione pertineat.

6 Sequitur quintus Actus. Poppo siquidem Trevirensis Episcopus supplices porrexit preces tam nomine proprio, quam sui Cleri, & populi Benedicto IX. summo Pontifici, ut in album Sanctorum referre dignaretur servum Dei Simeonem Syracusanum Treviris reclusum: adhibito autem Fratrum consilio, *hoc est collecta Romani Cleri splendida Fraternitate*, Pontifex decrevit, eum ab omnibus populis Sanctum esse nominandum, solemne ejus festum quotannis esse celebrandum, nomenque in Martyrologium cum Sanctorum nominibus suo loco inserendum. Extat Actus apud continuatores

Digitized by Google

nuatores Bollandianos *tom. 1. ad diem 1. Junii, & in novo codice Canonizationum*. Hæ Canonizationis litteræ Treviros a Benedicto per Legatum missæ sunt, quibus acceptis, Poppo Simeonem inter SS. Confessores declaravit habendum esse & colendum; ut ex sequenti colligitur inscriptione, quam ad autographum emendatam continuatores Bollandiani *loc. cit. pag.* 98. retulerunt: *Anno Dominicæ Incarnationis* 1042. *Indictione decima Benedicti Papæ IX. Regisque III. Henrici, Conradi Regis Filii IV., Canonizatus est B. Simeon Trevirensis quarta feria* xv. *Kalend. Decembris, piissimo Archipræsule Poppone, anno Ordinationis suæ vigesimo sexto, jussu & litteris IX. Benedicti Papæ est Congregatio Canonicorum ibidem ordita.*

7 Teste Burckardo Monaco *lib. de casibus monasterii S. Galli cap.6.* Nortpertus S. Galli in Alemannia Abbas impetravit a Pontifice Clemente II. Canonizationem B. VViboradæ, adminiculante Henrico Imperatore, & conjuge ejus Agnete: *Hoc obtinuit apud Dominum Apostolicum Clementem II. recitata vita B. VViboradæ, ejusque miraculis, de tamdiu neglecta re ab ipso Papa redargutus, quatenus ipsam, præsente Theodorico Constantiensi Episcopo, canonizaret, & pro sancta haberi præciperet, & anniversarium ipsius diei solemnizandum institueret.* De hoc autem sexto Actu plura videri possunt apud continuatores Bollandianos *ad diem* 2. *Maji*, apud Pagi juniorem *in Clemente II.* & apud Mabillonium *in præfat. ad sæc.* 5. *Benedictinum.*

8 S. Leo IX. dum in civitate VVormatiensi morabatur, summus Pontifex designatus est; cumque statim ad Urbem accessisset anno 1049. Synodum habuit, teste Hermanno Contracto. Porro, antequam ad Urbem accederet, VValdradus Magnus Præpositus Cœnobii S. Deodati ei obtulit historiam vitæ S. Deodati Episcopi Nivernienfis Romæ in Synodo approbandam. Recitata fuit in Synodo vita, & Pontifex permisit, eam legi in Ecclesia Dei: *Anno ab Incarnatione D. N. J. C.* 1049. *indict. secunda: concurrente sexto, epacta* 14. .... *Quæ de piæ memoriæ Pontifice Deodato scripta sunt, ad summum Apostolicæ Sedis apicem delata sunt, atque in provinciali Synodo ejusdem sanctæ Romanæ Ecclesiæ est constitutum, ut in præsentia Episcoporum, Abbatum, Clericorum, & laicorum recitarentur; &, cum recitata fuissent, data auctoritate ab ipso summo Pontifice Leone IX. primo anno sui Apostolatus, decretum est, quatenus in Ecclesia Dei legerentur:* Historia hæc vitæ S. Deodati una cum prædicta approbatione Pontificia extat apud continuatores Bollandianos *tom.* 3. *Junii ad diem* 19. *pag.* 883. eademque fuit in Gallicum idioma translata circa annum 1594. a Joanne Ruyr Secretario Ecclesiæ, & Capituli S. Deodati, qui etiam testatur, membraneum legendarium tunc adhuc fuisse asservatum in archivo Deodatensi, in quo vita digesta est in varias lectiones.

9 In itinerario S. Leonis IX. apud Mabillonium *sæc. 6. Bened.* habetur, eum post modicum tempus Gallias petiisse, ut orthodoxæ Fidei prospiceret; deinde, post ejus reditum ex Galliis, aliud Concilium Romæ coegisse *ineunte Majo anno* 1050. &, annuente ac laudante Synodo prædicta, inter

inter Sanctos retulisse B. Gerardum Tullensem Episcopum. Canonizationis litteræ extant apud Mabillonium *sæc. 5. Bened. & tom. 4. annalium; & in novo codice Canonizationum; & in Actis Conciliorum tom. 6. part. 1.* Pontifex in bulla dixerat, se elevaturum ejusdem S. Gerardi corpus; quod præstitit die 30. Octobris ejusdem an. 1050. uti habetur *in notis ad ejus Constitutionem in codice Canonizationum*. Et, ut omnia exponantur a S. Leone IX. summo Pontifice gesta de cultu erga Sanctos decernendo, idem anno 1052. dum Ratisponæ morabatur, Ven. VVolfgangum ejusdem urbis Episcopum de tumulo levavit, & corpus transtulit Ven. Erhardi; sicuti legitur in annalibus Saxonicis, apud Mabillonium *in sæc. 5. Bened.* in vita S. Herardi, apud Bollandum *ad diem 8. Januarii*, apud Pagi *ad an.* 1052. & apud Pagi juniorem *in vita Leonis IX. num.* 34. Quocirca Hundius *tom. 1. metropolis Salisburgensis in Gebhardo III. Episcopo Ratisponensi* ait *pag.* 194. *Sub eodem, Leo IX. Pontifex Maximus ab Andrea Rege Hungariæ pro pace cum Imperatore Henrico III. constituenda accitus, Ratisponam venit, & S. VVolfgangum in numerum Divorum retulit, similiter & S. Erhardum.* Adscripsit quoque Mabillonius S. Leoni IX. *in Act. SS. Ord. S. Bened. ad sæc. 3. pag.* 243. Canonizationem S. Suuiberti, quam alii, ut vidimus, adscribere conantur Leoni III. En verba Mabillonii *num.* 13. *S. Suidberti corpus e terra levatum fuisse auctoritate Leonis Papæ IX., quando Coloniæ ab Herimanno Archiepiscopo exceptus est, quo eodem itinere B. Gerardum Tulli-Leucorum Antistitem in numero Sanctorum computandum statuit.* Alii addunt, eumdem Pontificem, qui Episcopatum Tullensem, quem ante Pontificatum administraverat, una cum Pontificatu retinuit, elevasse corpus S. Romani in eadem villa Tullensi anno 1050. cum ad eam post Pontificatum accessisset, explendæ causa Pastoralis visitationis; quemadmodum legitur apud Baillet *in discursu generali ad historias Sanctorum §. 96.* tum, invento corpore S. Bertini, Remensem Antistitem mandasse, ut e terra levaretur, eodem Leone IX. annuente; uti colligitur ex monumentis relatis apud Mabillonium *sæc. 3. part. 1. pag. 154. & pag. 163.* Petitum præterea aliquando fuit a sacrorum rituum Congregatione, ut in lectionibus propriis concedendis Ecclesiæ Patavinæ in honorem S. Maximi diceretur, Leonem IX. summum Pontificem Patavii exceptum a Bernardo Episcopo albo Sanctorum adscripsisse S. Maximum. Sed, cum in tabulis Patavinis exponeretur, Leonem IX. ab Episcopo invitatum Missam celebrasse, & inventionem Sanctorum canonizasse, Maximi videlicet, Fidentii, & Bellini, quorum corpora cultum publicum habuerant usque ad adventum Attilæ in Italiam, & ejus timore occultata, reperta fuerant anno 1053. Bernardo tunc temporis Episcopo; die 13. Junii 1679. referente claræ memoriæ Cardinali Casanate, sic reformatæ fuerunt exhibitæ lectiones: *Quamobrem ad ecclesiam B. Justinæ accedens Pontifex, solemni ritu litavit, urbem ab anathemate dissolvit, & Sanctorum inventionem canonizavit* IV. *nonas Augusti, qui dies festus ab Ecclesia Patavina quotannis recolitur sub titulo Inventionis S. Maximi Episcopi & Confessoris.* Sanctorum albo adscri-

Digitized by Google

ptos demum fuiffe ab hoc eodem S. Pontifice Leone IX. Romaricum, Amatum, & Adelphum, teftatur Ruerus 1. *part. antiquit. Vogefenfium lib.*4. *cap.*12. Fuiffe autem hunc fummum Pontificem Vogefi, & S. Romarici ecclefiam confecraffe, certum eft: Beatus fiquidem Lanfrancus Cantuarienfis Antiftes, qui per id tempus erat in comitatu Papæ, id teftatur in fua epiftola *tom. 6. Concil. part.* 1. *col.* 1180. ubi tamen confecrationis ecclefiæ meminit, fed non Canonizationis.

10 Si omnia gefta a Pontifice Leone IX. utpote ab eodem Auctore profecta, ne Actorum numerus nimis excrefcat, pro uno Actu libeat computare; fequuntur gefta Alexandri Papæ II. eodem modo computanda, & octavum Actum conftituentia. Obiit Theobaldus Eremita anno 1066. & Apoftolicæ litteræ Canonizationis ejufdem expeditæ ab Alexandro fummo Pontifice extant apud Mabillonium, qui primus eas vulgavit: item funt impreffæ apud continuatores Bollandianos *tom.*5. *Junii*; & in novo cod. Canonizat. In Pontificio tamen diplomate defunt notæ chronologicæ; unde fit, ut Mabillonius eas dicat editas ab Alexandro III., & Bollandiani ab Alexandro II. Quæftio minime decifa relinquitur in notis ad hanc Conftitutionem *in cod. Canoniz.* quocirca & nos porro procedentes alia ejufdem Pontificis gefta exponemus. Alexander itaque II. ante Synodum, quam habuit Mantuæ, Mediolanum perrexit, & multa utilia ibidem in Clero conftituit, tumque S. Arialdum SS. Martyrum numero adfcripfit; uti conftat ex Landulpho juniore apud Puricellum, & apud Pagi juniorem in ejus vita *num.* 33.: *Paffus eft B. Arialdus* v. *Kal. Julii anno Domini* 1066. *de cujus morte doluit Alexander Papa*; *unde anno fequenti, fcilicet* 1067. *cum idem Papa iret ad Synodum, quam Mantuæ celebravit. Mediolanum venit, multaque fecit ftatuta de ftatu Mediolanenfis populi, & Cleri, Beatumque Arialdum SS. Martyrum catalogo adfcripfit*. Et continuatores Bollandiani *ad Acta Sanctorum Junii tom.*1. *ad diem* 1. vitam referunt B. Eneconis Abbatis, narrantque *cap.*4. *num.*3. Petrum Epifcopum Burgenfem juffu Alexandri II. publicum ei cultum detuliffe: *Procedente deinde tempore, incredibili populorum devotione circa venerabile fepulcrum ejus accrefcente, Petrus bonæ memoriæ Burgenfis Epifcopus, auditis B. Eneconis miraculis, ad monafterium venit .... Quod videns venerabilis Pontifex, tanti miraculi ftupore repletus, Deum, & B. Confefforem cœpit glorificare; & indutus Pontificalibus veftibus, ficut in mandatis acceperat a beato Papa Alexandro, in memoriam Dei Electi, Divina Myfteria gaudenter celebravit, decantando altifona voce cum religiofo cœtu Monachorum unius Confefforis Officium, fcilicet:* Os Jufti meditabitur fapientiam &c. *quod deinceps in ejus honorem decantari præcepit, inftituens Epifcopali auctoritate, feftum ejus annualiter Kalendis Junii cum reverentia celebrari, concedendo pro B. Confefforis honore omnibus Fidelibus ad diem feftum natalis ejus accurrentibus quadraginta dierum abfolutionem. Deinde poft multum temporis, ad ufus Divini Sacrificii, in ejus nomine fabricatum eft altare, in quo Divina frequentantur Sacramenta, orante B. Patrono noftro Enecone pro omnibus, qui fuam fideliter gaudent frequentare memoriam.*

11 Ad

Digitized by Google

11 Ad gesta sub Gregorio Papa VII. progredimur, quæ nonum Actum constituunt. Inter vetera monumenta Corbejana ab Hugone Menardo collecta extat vita S. Paschasii Ratberti Abbatis, quam producunt Bollandiani *tom. 3. Aprilis pag. 464.* in qua hæc habentur: *Sub Fulcone Abbate, qui octavus decimus ab eo Corbejæ præfuit, plurima ad ejus sepulcrum miracula facta sunt; quocirca auctoritate Sedis Apostolicæ, a VVidone Ambianorum Præsule sacrum ejus corpus* IV. *Idus Julii de terra levatum, ad majorem ecclesiam S. Petri honorifice translatum est, ut cum aliis SS. Adalardo, & Præcordio populo venerabundum exponeretur*. Concordat alia vita conscripta a Jacobo Sirmondo, & edita a Bollandianis *ad diem 26. Aprilis*: cumque interventus Apostolicæ auctoritatis contigerit anno 1073. non immerito referendus videtur ad summum Pontificem Gregorium VII. teste Baillet *in vita prædicti S. Paschasii*. Apud eosdem continuatores Bollandianos *ad diem 16. Martii* virtutes & miracula referuntur S. Heriberti Archiepiscopi Coloniensis, & plane ponitur bulla Canonizationis ejusdem expedita a Gregorio Pontifice. Deest hæc in novo codice Canonizationum, & eadem caret notis chronologicis; unde fit, ut Theodoricus Custos monasterii Tuitiensis, qui eam Bollandianis reddidit, editam existimaverit a Gregorio VII. at alii editam arbitrentur a Gregorio VIII. alii a Gregorio IX. & alii a Gregorio XI. uti videri potest apud eosdem Bollandianos *loc. cit.* & apud Baillet *in vita ejusdem Sancti*. Chartuitius Episcopus vitæ S. Stephani Regis Hungariæ scriptor *apud Surium die 20. Augusti*, narrat sanctissimum Regem anno 1034. defunctum, post annos deinde 45. solemni pompa elevatum fuisse jussu Romani Pontificis; quippe *Romani Pontificis,* inquit, *litteris mandatum fuit, ut eorum corpora elevarentur, qui Pannoniam ad Dominum convertissent*: quos inter principem certe locum tenebat Stephanus Rex. Hoc ipsum Pontificium mandatum extat in Actis S. Gerardi Episcopi & Martyris *apud eumdem Surium 24. Septembris*. Quare & hic Sanctus eodem, quo Stephanus, honore affectus est sub uno eodemque Rege S. Ladislao, qui pro sua insigni pietate id honoris impense deferri curaverat gentis Apostolis. Legi potest Cardinalis Baronius *ad an. 1079. in fine*, ubi Pontificium mandatum tribuit S. Gregorio VII.

12 Celebrabat Urbanus II. synodale Concilium cum magna Episcoporum, Abbatumque frequentia; &, cum Bizantius Archiepiscopus Tranensis coram universo Concilio scripta recitasset nonnulla miracula a Deo patrata intercessione Nicolai Peregrini Tranensis, & enixe postulasset, ut Sanctorum catalogo adnumeraretur, Pontifex respondit: *Nos igitur caussam ipsam eidem Fratri nostro commisimus; de ejus nimirum probitate, ac scientia nihil hæsitantes, ut, quod ei revelante Domino visum fuerit, maturiori deliberatione constituat ad laudem & gloriam illius, qui gratuita misericordia famulos suos mirifice gratificare consuevit*. Et hoc quidem diploma impressum reperitur in Junio Bollandiano *tom. 1. pag. 249.* & in novo codice Canonizationum. In vita S. Godolevæ Virginis & Martyris, *apud Bollandianos*

I 2 *tom. 2.*

tom. 2. *Julii pag.* 435. *num.* 99. sic legitur : *Præsul autem egregius* (sermo est de Radbodo Episcopo Tornacensi) .... *etsi Drogo venerabilis ea* , (hoc est gesta S. Godolevæ) *scribens vir omni dignus fide haberetur , utpote religiosus tantæ Religionis professor , nihilominus ad omne dubitationis vulnus de credentium cordibus resecandum, præcipuos adnotabiles oppidi Ghistellensis transmisit nuntios, qui iterata examinatione rem ventilantes , sinceram facti veritatem renuntiarent; quibus fideliter jussa exequentibus , dum veridicorum illa ratificata indubio testimonio retulissent , sacer Antistes suæ illa auctoritatis commendatione confirmata , summo Pontifici, ejusque fratribus Cardinalibus præsentavit approbanda ; qui cum omnibus in Romana Curia pro tunc residentibus Prælatis maturiori profundiorique adhuc rem scrutantes indagatione , cum electam Dei sponsam Virginem & Martyrem omni veneratione dignam invenissent , quam talibus tantisque omnipotens Deus glorificari voluisset sanctitatis indiciis , unanimi consensu Sanctorum hanc catalogo adscribentes , sacra ejus ossa de terræ pulvere transferenda , publicæque adorationi sublimanda præfato Episcopo commiserunt . Qui negotium benevolenter executus , anno Dominicæ Incarnationis* 1084. .... III. *Kal. Augustarum , die lunæ , cum devota , ut decuit , cæremoniarum exhibitione , thesaurum illum nobilem atque pretiosum , sanctum videlicet corpusculum , de terra elevans decenti illius venerationi loco collocavit* . Benedictus quoque Abbas Rempesleggiensis preces eidem Pontifici exhibuit , ut inter Sanctos referret Guolgosium suum antecessorem ; & Pontifex respondit , uti legitur in ejus epistola *tom.* 4. *Galliæ Christianæ* , ubi habentur hæc verba quæ recitat Christianus Lupus *tom.* 3. *schol. in Synod. pag.* 569. *Non enim Sanctorum quisque debet canonibus admisceri , nisi & testes adsint , qui ejus miracula visa suis oculis attestentur , & plenariæ Synodi firmetur assensu* . Teste denique supra citato Puricello *lib.* 4. *cap.* 81. Urbanus II. in civitate Mediolanensi inter SS. Martyres retulit Herlembardum , & inter SS. Confessores Attilanum Zamorensem , seu Legionensem Episcopum ; uti etiam legitur in Martyrologio Romano *ad diem* 5. *Octobris* , & latius prosequitur Pagi *in vita ejusdem Urbani II.*

13 Decimus Actus in supra recensitis gestis Urbani II. statuitur , & undecimus habebitur ex gestis Paschalis II. Hic anno 1105. scribens Episcopis Anagniæ , & aliis per Campaniam constitutis , indulsit , ut III.Non. Augusti festum celebrarent Petri Episcopi Anagnini tamquam Sanctorum Catalogo adscripti , cujus vita fideliter fuerat adnotata a Brunone Episcopo Signiensi . Litteræ Pontificiæ impressæ reperiuntur in Bullario Romano , in annalibus Cardinalis Baronii , & in novo codice Canonizationum ; tumque apud Mabillonium *in sæc.* 4. *Bened. part.* 1. *& in annalibus tom.* 5. narratur eumdem Pontificem SS. Confessorum canoni adscripsisse B. Angilramnum Centulensem Abbatem .

14 Sequuntur gesta Callisti II. tempore , pro Actu duodecimo habenda . Udalricus nimirum Constantiensis Episcopus , qui vitam cum miraculis conscripserat S. Conradi ejusdem Sedis Episcopi , Sedem Apostolicam prædicto tempore crebris supplicationibus interpellavit , ut eum inter Sanctos

Sanctos referret; responsumque fuit: *Vitam ejus in Concilio generali recitandam, & comprobandam. Testes insuper signorum, quæ per eum fiebant, seu facta sunt, adhibendos.* Idem sub eodem Pontifice actum fuit in Concilio Bellovacensi coacto anno 1120. præsidente Conone Prænestino Legato Apostolico, de publico cultu indulgendo in honorem S. Arnulfi Episcopi Suessionensis. Quidquid autem gestum fuit, legitur in Actis Conciliorum *tom. 6. part.* 2. *col.* 1102. ubi habentur hæc verba: *Inter ceteros autem adfuit ipse Aldenborgensis Abbas ferens in manibus libellum de vita, & moribus, miraculorumque gestis ipsius S. Arnulfi, quem libellum ego de manibus ejus accipiens aperui, & apertum obtuli Episcopis dicens: Ecce, Domini, libellus ipse, qui, me conscio meque auctore, de vita ejus conscriptus est; cui, quod vera sunt omnia quæ narrat, testimonium in fine perhibeo, & de cujus miraculis & hic quosdam, & domi plures valde testes veraces adhibeo &c. Interim, dum hæc ab Episcopis decernuntur, quidam nobiles Magistri scholarum acceperunt libellum, & cursim perlegerunt quædam gestorum capitula. Quidam ergo eorum concurrentes ubi erant Episcopi, cum magna constantia fatebantur: revera ex Deo non est, qui hujus Sancti exaltationi contrarius est. Tunc Guillelmus Catalaunensis Episcopus ait: Per Deum turpe est, quod de re tam aperta dubitamus. Unde vos, Domne Tornacensis, cum Domini gratia, remota omni ambiguitate, statuite diem quo ad locum conveniatis, & sanctum Domini servum de terra elevando, honorifice recondatis. Lambertus Episcopus ait: Ecce Legatus in hac ipsa basilica cum nostro Archiepiscopo Remensi, vel Turonensi eminus residet. Rogo vos, placeat vobis ante illos venire, & vestram sententiam illorum judicio confirmare. Episcopi dixerunt: In nomine Domini fiat. Ut ventum est, Lambertus Episcopus dixit Domino Catalaunensi: Rogo, agite causam meam. Cumque ille brevi facundia ante Legatum & Archiepiscopos causam explicuisset, tam Legatus Conon, quam & Remensis Archiepiscopus una voce responderunt: Judicium vestræ auctoritatis plene suscipimus, & decretum vestri consensus roboramus. Ita Episcopus Lambertus convocans Abbatem, designavit diem, quo Aldenborg conveniret, idest Kalendis Maji, & viri Dei corpus sanctum de humo levatum juxta morem Gallicanæ Ecclesiæ, ceu re vera sanctum reponeret &c.* Sub eodem quoque Callisto II. peracta est Canonizatio S. Hugonis Cluniacensis Abbatis, mortui anno 1109. Gelasio II. Papæ Cluniaci e vivis erepto subrogatus ibidem est Callistus hujus pariter appellationis II., isque eo loci dum adhuc moraretur, memoratum Hugonem Cluniacensem Abbatem canonizavit. Rem accurate descripsit Hugo alter Monachus in epistola ad Pontium Abbatem S. Hugonis successorem. Pars hujus epistolæ extat in Actis SS. Bollandianis *tom.* 3. *Aprilis pag.*633., integram vero exhibet Bibliotheca Cluniacensis, & ex ea epistola hæc ad rem nostram proferuntur: *Hic* (Callistus scilicet II.) *secundo Cluniacum rediit, ibique festum Dominicæ circumcisionis & apparitionis devote peregit. Qui dum inter cetera sæpius ageret de vita & miraculis B. Hugonis, non quorumlibet chartulas super his profusius exaratas attendit; sed personas authenticas in medio Cluniacensis Capituli præsentatas, de Sancto, quæ viderant*

derant & audierant, validius attestatas, gratanter accepit: Episcopis vero, & Cardinalibus pariter assentientibus, ad laudem & gloriam D. N. J. C., natalem tanti Confessoris tot & tantis virtutibus approbati, festivum fieri Papa decrevit.

15 Si, quæ tempore Callisti II. contigerunt, duodecimum Actum constituunt; tredecimus coalescet ex gestis sub Innocentio II. qui inter Sanctos retulit in plenaria Synodo, quam Remis habuit, Godehardum Episcopum Hildensheimensem. Diploma Pontificium extat in codice Canonizationum; & Auctor anonymus libelli de Canonizat. & translat. S. Godehardi, qui extat *sæc. 6. Bened. part.* 1. post vitam ejusdem Sancti, inquit, *pag.* 433. *Præses noster Bernardus cum Majoribus nostræ Ecclesiæ assistens, videns opportunitatem ultro sibi collatam, ipsum Apostolicum cum omni Curia Romana aggreditur, vitaque Pastoris nostri coram ipsis recitatur, &, ut per eum in Ecclesia Dei canonizetur, devotissime preces funduntur. Sed, cum consuetudo sit Romanæ Ecclesiæ in generali Concilio Sanctos Dei canonizare, quod tunc temporis in Remensem civitatem in festo S. Lucæ indictum fuerat, accepto consilio petitionem Ecclesiæ nostræ usque in prædictum locum distulit, ibique definiturum certissime promisit.* Tum refert, Bernardum una cum Norberto Magdeburgense Metropolitano Remis honorifice susceptum esse; &, *dum jam Synodus aliquot dies esset celebrata*, convenisse Innocentium cum suis Cardinalibus, ipsos de causa B. Godehardi submonuisse, omnesque unanimes & concordes in sua petitione invenisse: *Postera die*, subdit, *cum in Synodo generali Apostolicus resideret, nullo admonente, sed Deo faciente, Apostolicus ad omnes luculentam orationem habuit, in qua disertissime petitionem nostræ Ecclesiæ de Patrono nostro exposuit; &, ut assensum præberent, devotissime postulavit. His ita gestis, Episcopus Tarraconensis, vir religiosus & litterali scientia eruditus, quo ordine translatio fieri deberet, exposuit; scilicet, si ea, quæ dicebantur de Patrono nostro, Ecclesia nostra per legitimos testes, ac juramento comprobaret. His vero verbis Apostolicus se interposuit, & se a Principibus terræ nostræ adeo in Leodicensi Ecclesia certificatum fuisse asseruit, ut non opus esset id secundò testificari, quod lucidius Sole posset comprobari. Auditis autem, quæ ab Apostolico dicebantur, omnes unanimiter, ut canonizetur, assensum præbent, &, ut laudes Domino persolvantur, admonent, qui dignatur servos suos ab infirmitate hujus carnis eripere, & inter sanctos & electos suos collocare. Continuo* Te Deum laudamus *canitur, laus omnipotenti Deo persolvitur, & sic demum coadunata Synodus terminatur*. Hujus Canonizationis accuratissima narratio extat coævi scriptoris apud continuatores Bollandianos *tom.* 1. *Maji pag.* 552.

16 Idem Innocentius canonizavit S. Hugonem Episcopum Gratianopolitanum, non post Concilium Pisanum, uti censuit Cardinalis Baronius; nec in Concilio Pisano, quemadmodum voluit Natalis Alexander; sed, habito Archiepiscoporum, Episcoporum, & Cardinalium communi consilio, triginta & octo diebus antequam Concilium Pisanum celebraretur contra Anacletum Antipapam; uti probatur in adnotationibus ad novum codicem Canonizationum, ubi litteræ Canonizationis Hugonis in-

fertæ

ſertæ ſunt. In Lateranenſi porro œcumenico Concilio (*in plenaria Synodo, quæ apud Lateranum eſt per Dei gratiam congregata*) Sanctorum faſtis adſcripſit Sturmium primum Abbatem Fuldenſem;& Apoſtolicæ litteræ vulgatæ fuerunt a Chriſtophoro Brovvero *Fuldenſ. antiquit. lib. 3. cap.9.*, extantque etiam in novo codice Canonizationum.

17 Denique Eugenius III. *in epiſtola ſcripta ad Egelbertum Epiſcopum, & Canonicos Bambergenſes*, quæ eſt impreſſa in novo codice Canonizationum *pag.14.* & in novo Bullario Romano *tom. 2.*, de Henrico Imperatore ſic locutus eſt *pag. 333. Tametſi hujuſmodi petitio niſi in generalibus Conciliis admitti non ſoleat, auctoritate tamen ſancta Romanæ Eccleſiæ, quæ omnium Conciliorum firmamentum eſt, petitionibus veſtris acquieſcimus, atque ejuſdem memorabilis viri, cujus exaltationem exquiritis, ex fratrum noſtrorum Archiepiſcoporum, Epiſcoporum, qui præſentes aderant, communicato conſilio, memoriam inter Sanctos de cetero fieri cenſemus, & anniverſarium diem ſolemniter celebrari conſtituimus*. De hac Canonizatione loquitur Otho Friſingenſis *lib. 1. de reb. geſtis Frid. I. Imp. cap. 63.* ubi de ſepultura Conradi Regis, inquit, *eum regio cultu fuiſſe ſepultum in eccleſia Bambergenſi, juxta tumbam Imperatoris Henrici ejus loci fundatoris, qui nuper auctoritate Romanæ Eccleſiæ in loca ſancta levatus pro Sancto habetur*.

C A P U T I X.

De Pontificiæ iterum auctoritatis in Beatificationis, & Canonizationis negotio, interventu.

1 CAput hoc ad eamdem pertinet materiam, ad quam duo proxime antecedentia capita ſpectant; & eamdem quidem proſequitur ab Alexandri III. Pontificatus initio ad noſtra uſque tempora eo modo, quo fieri poteſt, ne in immenſum excreſcat.

2 Alexander itaque III. inter Sanctos retulit Eduardum Angliæ Regem, Thomam Archiepiſcopum Cantuarienſem, & Bernardum Abbatem Clarevallenſem. Bullæ extant impreſſæ in Bullario Romano, in Actis Conciliorum & in novo codice Canonizationum; ubi etiam ejuſdem Pontificis epiſtolæ referuntur, quibus omnes Eccleſiæ Prælatos, & Averſanum Epiſcopum de S. Thomæ Canonizatione, & Regem Francorum, Monachoſque Ciſtercienſes, & Clarevallenſes de Canonizatione S. Bernardi admonuit, ut ad eorum cultum prædictos omnes excitaret. In bulla Canonizationis S. Eduardi *in cit. cod. Canoniz. pag. 15.* habentur hæc verba: *Viſis etiam litteris anteceſſoris noſtri piæ recordationis Innocentii Papæ, veſtris quoque teſtimoniis inde receptis* (hoc eſt Archiepiſcoporum, Epiſcoporum & aliorum Prælatorum per Angliam conſtitutorum) *quamvis negotium tam arduum & ſublime non frequenter ſoleat, niſi in ſolemnibus Conciliis de more concedi; de communi tamen Fratrum noſtrorum conſilio, juxta votum & deſiderium prædicti*

Filii

Filii Regis (hoc est Henrici) *ac vestrum*, *corpus ipsius Confessoris ita glorificandum censuimus*, *& debitis praconiis honorandum in terris*, *sicut eumdem Confessorem Dominus per suam gratiam glorificavit in calis*. In bulla Canonizationis S. Thomæ *in cit. cod. pag.* 16. prostant sequentia : *Prafatum Archiepiscopum in capite jejunii*, *multitudine Clericorum & laicorum prasente in ecclesia*, *deliberato cum Fratribus nostris consilio*, *solemniter canonizavimus*, *eumque decrevimus SS. Martyrum collegio annumerandum*. Ibi demum in bulla Canonizationis S. Bernardi Abbatis *pag.* 19. narratur, dum Pontifex esset Parisiis, multos venerabiles viros supplices preces porrexisse, ut eum inter Sanctos referret in Concilio, quod proxime erat Turonis celebrandum; benignas item aures Alexandrum postulatis præbuisse, sed eis satisfacere non potuisse, propter magnam frequentiam aliorum, qui similia petebant : *Cumque nos eidem negotio favorabili satis intenderemus affectu*, *supervenit multitudo & frequentia petitorum*, *qui in diversis provinciis rem similem postulabant*. *Unde cum videremus*, *non posse congruenter omnibus satisfieri*, *statutum fuit pro scandalo devitando*, *etiam in hoc differri*. Et post alia in dicta Constitutione sic concluditur : *Quibus omnibus pia consideratione pensatis*, *& in Concilio Fratrum nostrorum expositis* . . . . *catalogo SS. adscribi mandavimus*. Huic quoque Pontifici Alexandro adscribitur Canonizatio Theobaldi Eremitæ, & Constitutio reperitur in codice Canonizationum ; quæ a nonnullis quidem huic ipsi Pontifici, sed ab aliis Alexandro II. attribuitur, juxta ea, quæ in superioribus visa sunt. Testatur insuper Innocentius III. Pontificem Alexandrum III. exoratum a Martino Episcopo Grossetanensi, ut in SS. album referret Guillelmum Eremitam a Malavalle in Tuscia, indulsisse, ut in ejus honorem celebraretur in diœcesi Grossetanensi Officium, quoadusque fieri posset solemnis ejus Canonizatio : *Ex litteris fraternitatis tua accepimus*, *quod*, *cum bona memoria Martinus pradecessor tuus olim ad felicis recordationis Alexandri pradecessoris nostri prasentiam accessisset*, *supplicavit eidem*, *ut B. Guillelmum Sanctorum adscriberet catalogo venerandum*. *Idem vero pradecessor noster exauditurum se preces ipsius promisit tempore opportuno*, *& interim mandavit eidem*, *ut in anniversario pro Divini nominis gloria*, *& ejusdem Sancti memoria Officium Confessoris solemniter celebraret*, *& in sua diœcesi faceret solemniter celebrari*. Apostolicæ hæ litteræ editæ sunt a Guillelmo de VVaha *in explanatione vita S. Guillelmi pag.* 326. *qua prodiit Leodii an.* 1693. Celebrisque est inter Decretales Gregorii IX. *ad tit. de Reliq. & venerat. Sanctor.* Alexandri III. Decretalis, de qua alibi, in qua statuitur, non licere pro Sancto aliquem publice venerari sine Sedis Apostolicæ auctoritate.

3 Aliæ quoque adsunt Canonizationes factæ ab Alexandro III. de quibus Historici testantur, & quarum bullæ usque adhuc latent, aut injuria temporum perierunt. S. Guarinum Bononiensem, S. R. E. Cardinalem, Episcopum Prænestinum inter SS. relatum fuisse ab Alexandro III. affirmant Scriptores cumulate inveniendi apud Bollandianos *tom.* 1. *Februarii pag.* 915. In manuscripto chronico, quod extabat apud Cardinalem Baro-

Baronium, legitur, S. Helenam Sueonam viduam miræ ſanctitatis a ſepulcro Domini, quod petierat, revertentem, de nece Generi ſui per calumniam accuſatam, & ea de cauſa a cognatis innocenter occiſam anno 1164. inſtante Carolo Suevorum atque Gothorum Rege, ob vitam ſanctiſſime ductam, additis multiplicibus miraculis, inter Sanctos fuiſſe ab Alexandro relatam; uti videri poteſt apud citatum Cardinalem Baronium *in addendis ad annum 1164.*, & late adnotavit Pagi *in vita hujus Pontificis num.* 48. Duo fuere Canuti Reges in SS. numerum publica Eccleſiæ auctoritate relati: primus Rex Daniæ, qui Martyrio ſublatus eſt anno Domini 1086., alter fratris filius Rex Obotritorum, qui Martyr occubuit anno Domini 1132. De his duobus Sanctis Canutis plura legi poſſunt apud Bollandum *tom.* 1. *Januarii ad diem* 7., & apud ejus Continuatores *tom.* 3. *Julii ad diem* 10., nec non apud Baillet *ad eumdem diem*, & apud Fleurì *hiſtor. Eccleſ. tom.* 13. *lib.* 63. *pag.* 458. Hujus poſtremi S. Canuti Canonizatio facta dicitur ab Alexandro III.; ſed bulla hactenus inventa non eſt, licet fuerit diligenter perquiſita, teſte Archiepiſcopo Ancyrano Juſto Fontanino *in præfat. ad cod. Canoniz.* De Legatis tamen ad Alexandrum III. ſummum Pontificem a VValdemaro Rege tranſmiſſis pro impetranda Canuti junioris Canonizatione, & de eorum reditu poſt impetratam Canonizationem plene teſtantur Hiſtorici. Kranzius *lib.* 6. *Daniæ cap.* 29. inquit: *Quo tempore Nuntius & Oratores rediere, quos Rex ad urbem Romam miſit, teſtificandi gratia de miraculis, quæ ad tumulum Divi Canuti fierent; quo Rex Patri poſthumus filius natus eſt. Erat autem annus poſt milleſimum centeſimus ſeptuageſimus primus. Tum apud Ringstadium, ubi paternus erat tumulus, omnem Conventum omnium de Regno concivit Rex litteris a Sede Apoſtolica proditis. Ibi Divus Canutus ſolemni precatiônum genere de tumulo levatus, aræ conſecratus imponitur*. Concordat Joannes Magnus *lib.* 2. *de vitis Pontificum Upſalenſium in Stephano Archiepiſcopo*, ubi ait *pag.* 47. *Eodemque tempore, una cum Eſchillo Archiepiſcopo Lundenſi Divum Canutum Ducem & Regem Obotritorum in SS. catalogum juſſu Alexandri Papæ III. inſcripſit*. Denique Iſaac Pontanus *in rerum Danicarum hiſtoria lib.* 6. *pag.* 252. narrat, VValdemarum Regem Legatos anno 1168. ad Romanum Pontificem miſiſſe, ſubditque: *Elapſo deinde tempore, anno circiter ſupra milleſimum centeſimo ſexageſimo nono, Regis Legati, quos Romam tranſmiſerat, in patriam redierunt, litteras inter cetera referentes a Pontifice, quibus patris ſui innocentiſſimos manes ſacris honoribus venerari permittebatur. Quocirca Rex, omni Danica Nobilitate ſub edicto Ringstadium evocata, circa ſolemne Divi Joannis, quod in æſtivum ſolſtitium incidit, & parenti cæleſtes honores, & filio regios celebrari conſtituit*. Pontanus tamen litteras Canonizationis non producit, & hinc fortaſſe factum eſt, ut ad nos non pervenerint, uti ſupra dictum eſt.

4 Ad Alexandri III. tempora referri debent ea, quæ a Paſchali Antipapa facta ſunt. Martinus Polonus, & Onuphrius Panvinius referunt, quatuor Pſeudopontifices adverſus Alexandrum III. ſummum Pontificem

insurrexisse, Octavianum de Monticello, qui Victor IV. Guidonem Cremonensem, qui Paschalis III. Joannem Strumiensem, qui Callistus III. & Quartum Landonem, qui Innocentius III. vocati sunt. Paschalis in Germaniam ad Fridericum Imperatorem se recepit, & Carolum Magnum Romanorum quondam Imperatorem in SS. canonem retulit. Ante corporis Caroli elevationem nullus ei publicus cultus exhibebatur, cum pro ejus anima suffragia fierent, sicuti fiunt pro animabus reliquorum Christifidelium defunctorum; testibus Ademaro Monacho, & Gaufrido Priore Vosiensi, quorum testimonia recensentur apud Pagi *in breviar. RR. Pontif. tom. 3. in vit. Alexandri III. pag.82. & sequentibus*. Procurante vero Friderico Ahenobarbo facta est auctoritate Paschalis III. Antipapæ solemnis Corporis elevatio, uti colligitur ex Friderici diplomate impresso apud Bollandianos *ad diem* 28. *Januarii*; in quo, post narrata insignia opera Caroli Magni Imperatoris, expositis petitione Henrici Angliæ Regis, & assensu atque auctoritate Paschalis, nec non consilio universorum Principum tam sæcularium, quam Ecclesiasticorum pro elevatione & exaltatione corporis ejus, *atque Canonizatione* (verba sunt diplomatis) refertur, solemnem Curiam in natali Domini apud Aquisgranum celebratam fuisse, & corpus magna frequentia Principum, & copiosa multitudine Cleri & populi, in hymnis & canticis spiritualibus, cum timore & reverentia fuisse elevatum & exaltatum. Post solemnem corporis elevationem nedum in Ecclesia Aquisgrani, sed etiam in quibusdam aliis Galliæ, Belgii, atque Germaniæ Ecclesiis Carolus coli cœpit, quemadmodum inter Auctores forenses adnotarunt Ostiensis *in cap. Audivimus num.* 9. ibique Joannes Andreas *de Reliq. & venerat. SS.*, Cardinalis Tuscus *in verbo Canonizatio, conclus.* 41. *num.* 9., Lezana *consult.* 1. *num.* 50., Molphesius *consult.* 46. *num.* 10., & inter eruditos bene prosequuntur testantes de cultus continuatione, Gujet. *de festis propriis SS. lib.* 1. *cap.* 5. *quæst.* 9. *§. Tertium denique dubium*, Natalis Alexander *in histor. Eccles. sæc.* 9. *&* 10. *cap.* 7. *art.* 1. *in fine*, Bollandiani *tom.* 2. *Februarii*, ubi ex Athenæo Osnabrugensi *schemate* 19. referunt, quintum altare ecclesiæ PP. Societatis Jesu esse Carolo Magno dicatum. Verum, cum cultus hic suam originem habuerit a Pseudopontifice; non immerito dubitari potest, an ex ejus concessione, constituta dici possit vera & legitima Beatificatio. Castellinus *in suo indiculo Sanctorum canonizatorum* dicit, Carolum Magnum a nonnullis Canonizatum, ab aliis tantummodo Beatificatum denominari. Contelorius *in suo tractatu de Canonizat. SS. cap.* 2. *n.* 2. eum asserit dici posse tantùm Beatificatum: & hæc quidem sententia retinenda videtur. Quidquid etenim sit de concessione facta ab illegitimo Pontifice, tot subsequentes legitimi Pontifices prædictam concessionem sciverunt, & per tolerantiam admiserunt: quibus si superaddatur longissimi temporis observantia, nihil deesse videtur ex iis, quæ necessaria sunt pro validitate cultus, quoad Ecclesias particulares, & sic pro sufficienti Beatificatione; uti

uti bene adnotarunt Molanus *in natalibus Sanctor. Belgii*, Petrus Galesinius, & Maurolicus *in suis Martyrologiis*, Ferrarius *in catalogo SS. qui non sunt descripti in Martyrologio Romano*, omnes ad diem 28. Januarii, Bollandiani *ad eamdem diem*, Natalis Alexander *loc. cit.*, Spondanus *ad an.* 814. *num.* 5., Baillet *in vita Caroli Magni ad d.*, Franciscus Victon. *in suo tract. de Canoniz. SS. cap.* 27. Ceparius *in suo directorio manuscripto Canonizationum cap.* 12. *num.* 2.

5 Alexandro III. Lucius III. successit. Hic anno 1182. inter Sanctos retulit Brunonem Episcopum Signinum; qui, postquam Ecclesiæ suæ per aliquot annos præfuerat, Cassinum se recipiens, ibique Abbas electus, populo instante, a Romano Pontifice jussus fuit ad Ecclesiam suam redire in qua sancte mortuus est. Angelus Rocca *in suo tract. de Canonizat. SS. pag.* 130. testatur, bullam Canonizationis asservari Romæ in bibliotheca PP. Congregationis Oratorii; sed, utut tempore, quo auctor scribebat, ea bulla in citato loco reperiretur, certe, me instante, perquisita fuit a P. Gaspare Cerato ex ejusdem Oratorii Familia, viro diligentissimo, & in Ecclesiastica eruditione optime versato, & minime est inventa. Signiæ tamen hæc legitur inscriptio: *Æternæ memoriæ Brunonis, quem Lucius III. Pontifex Maximus Cardinalium, & Episcoporum conventu Signiæ in ecclesia B. Mariæ, ubi defunctum corpus quiescebat, inter Sanctos jussit adscribi anno ab ejus abscessu LVIII. S. P. Q. S.* (idest) *Senatus, Populusque Signinus.*

6 Clemens III. SS. Confessorum canoni solemniter adscripsit BB. Othonem Episcopum Bambergensem, Stephanum Auctorem Ordinis Grandimontensis, Malachiam Hiberniæ Episcopum, ut ex ejus Constitutionibus *in novo codice Canonizationum*.

7 De Cælestino III. in eodem codice per authenticas Constitutiones demonstratur, ab eo inter SS. relatum fuisse Ubaldum, Bernuvardum in Saxonia Episcopum, Joannem Gualbertum, atque Geraldum. Et præter hos in sexta lectione antiqui Breviarii Ecclesiæ Lemovicensis apud continuatores Bollandianos *tom.* 1. *Aprilis* hæc de S. Gaucherio Canonico leguntur *pag.* 853. *Floruit anno Domini* 1130.; *succedentibus vero temporibus ex Divina revelatione canonizatus fuit, Sanctorumque catalogo adnotatus tempore Domini Cælestini Papæ, præsulante in Sede Lemovicensi Domino Sebrando*; quod anno 1194. & sic tempore Cælestini III. contigisse, docent subjecti versus ex vetusto libro Prioratus Aurelianensis, *Anno milleno centeno cum nonageno quarto, clara virum meritorum summa revelat*. Tum etiam, si fides præstanda est Joanni Tamajo *tom.* 2. *Martyrologii Hispanici*, B. Rodesindus ab eodem Cælestino III. inter SS. relatus est. Sed de cultu huic Beato exhibito infra sermo redibit.

8 Plures ab Innocentio III. Canonizationes factæ sunt, quarum extant, in Bullario Romano, & in novo codice Canonizationum, Constitutiones: sed & aliæ Canonizationes factæ referuntur ab eodem, quarum tamen Apostolicæ litteræ non inveniuntur. Anno 1202. Pontifex hic SS. fastis adscripsit Gilbertum Fundatorem Ordinis Sempringhamensis in An-

in Anglia, anno post ejus obitum decimo quarto. Duplex hujus Sancti vita ab Auctoribus anonymis scripta habetur in Actis SS. Bollandianis *ad diem 4. Februarii*; &, quamvis posterior vita Canonizationem memoret ab Innocentio factam anno 1202., cujus non meminit prior, bulla tamen Canonizationis desideratur. Apud Surium & apud Bollandianos *ad d.4. Julii* narratur, Procopium Bohemum Abbatem Ordinis S. Benedicti pie defunctum apparuisse Blasio cœnobii sui Præposito, eique mandasse, ut Romanum adiret Pontificem, ipsumque excitaret ad se in Sanctorum album referendum; tum subditur, Blasium mandatis paruisse, sed Pontifice moras nectente, ipsi etiam Procopium apparuisse, & se Procopium esse dixisse: narratio tandem his concluditur verbis: *Procopii Sacerdotem Pontifex Blasium per sagaces & expeditos cursores reductum, cum avide, præsentibus tredecim purpuratis Patribus de Procopii gestionibus audisset, Divina re facta, Sanctorum numero illum asserit: missoque in Bohemiam Guidone S. Mariæ Transtiberim S. Callixti Presbytero Cardinali (Legato a latere vulgo dicto) Procopium sanctum, beatum, felicemque credendum, vocandum, colendum pronunciat, eique tanti nominis, & tituli apud omnes ferendi auctor est, idque an. D. N.* 1204. IV. *Non. Jun.* Ita apud Surium *loc. cit. n.* 11. De hac Canonizatione mentio habetur etiam apud Ferrarium *in catal. SS. quorum nomina descripta non sunt in Martyrol. R. ad. d. 2. Junii*. Fatetur autem Archiepiscopus Ancyranus Justus Fontaninus *in sua præfatione ad cod. Canoniz.* se bullam perquisivisse, & non invenisse.

9 Honorium III. plures Beatorum Canonizationes peregisse, certum est ex ejus Constitutionibus sæpe citato codici insertis; ipsumque inter BB. retulisse Robertum primo Molismensem Abbatem, postea Cisterciensis Ordinis Fundatorem, ex ejus epistola 132. *lib. 6.* testatur Pagi junior *in vita Honorii num.* 34. In vita Roberti apud Bollandianos *tom. 3. Aprilis pag.* 668. Apostolicum Breve exhibetur, in quo permittitur Molismensibus, ut eum tamquam Sanctum, in sua ecclesia venerentur; & Manriquez *in annalibus ad an.* 1222. sustinet, sub initium anni sequentis fuisse Sanctorum canoni adscriptum.

10 Animus non est, nec intentio hic prosequendi ceteras Canonizationes, & Beatificationes a subsequentibus Pontificibus factas, tum quia eorum Constitutiones extant in novo codice Canonizationum, tum quia in Operis decursu non deerit occasio de illis loquendi. Adnotare tantummodo nonnulla libet de Canonizatione S. Birgittæ, quæ mortua est anno 1391. Petrus Amelius Sacrista in suo Ordine Romano impresso apud Mabillonium *tom. 2. musei Italici num.* 153. peractæ a Bonifacio IX. Canonizationis cæremonias exponit, & bulla Canonizationis extat in novo codice Canonizationum. In Concilio tamen Constantiensi, instantibus Oratoribus Regnorum Scotiæ, Daniæ, & Norvegiæ, Joannes XXIII. eam iterum canonizavit, ob dubiam apud multos Bonifacii auctoritatem propter schisma, quod tunc maxime vigebat. De hac Canonizatione loquitur etiam Trithemius, & tomo primo operum Gersonii

sonii extat celebris tractatus *de probatione spirituum* tunc Constantiæ habitus, cum de nova Birgittæ Canonizatione ageretur. Denique, ne dubium omnino aliquod superesset de Canonizantis auctoritate, supplicatum fuit Martino V. pro nova Canonizatione. Recens autem Martini Constitutio edita est Florentiæ post Concilium Constantiense anno 1419. & est impressa ante Revelationes S. Birgittæ; pluribusque prosequuntur Pagi *tom. 4. brev. RR. Pontif. in vita Joannis XXIII. pag.* 387., & Spondanus *ad annum Christi* 1415. *num.*2. Notanda sunt verba Constitutionis Martini V. confirmantis Canonizationem S. Birgittæ, quæ sunt hujusmodi: *Ad bonarum mentium, & conscientiarum serenationem puriorem*. Depulsa temporum caligine, in clara luce hodie positum est, legitimum jus Pontificatus penes Urbanum VI. ejusque successores Bonifacium IX. Innocentium VII. &c. stetisse; sed cum id tunc temporis adhuc eliquatum non esset, Martinus V. necessarium esse existimavit sua indubia auctoritate Canonizationem a Bonifacio IX. factam confirmare. In bulla Canonizationis S. Catharinæ Senensis Pius Papa II. inquit, Divino consilio factum fuisse, quod eadem schismatis tempore non fuisset in SS. album relata ab Urbano VI. aut Innocentio VII. aut Gregorio XII. *ne sæviente divisionis procella, quod sanctum una obedientia decrevisset, profanum altera censuisset*. Quibus profecto verbis Pius non significat cassam futuram fuisse & irritam Canonizationem, si a quoquam illorum Pontificum prodiisset, sed futuram fuisse obnoxiam obtrectationibus eorum, qui in obedientia, ut appellabatur, Pseudopontificum Avenionensium erant; præsertim cum S. Catharina Senensis apertissime & constantissime pro Urbani VI. jure stetisset, quod Virginis sanctissimæ, & miraculis ac familiari cum Deo communicatione clarissimæ testimonium, pondus ingens Urbani causæ addiderat.

11 Ex ultimis Canonizationibus per Romanos Pontifices expletis, sola deerat bulla Canonizationis S. Elisabeth Reginæ Portugalliæ, quæ solemni ritu fuit inter Sanctas relata anno Jubilæi 1625. a sanctæ memoriæ Urbano VIII., uti legitur in lectionibus proprii Officii, quod in ejus festo celebratur in Ecclesia universali, & testatur Lucas VVadingus auctor contemporaneus, ac Romæ degens, *in suis annal. ad an.* 1336. *num.* 33. Ut ejus defectum, quantum in nobis est, suppleremus, in prima editione hujus Operis ad calcem præsentis tomi exhibuimus relationem de ejus sanctitate & miraculis factam in Consistorio secreto per Cardinalem a Monte sacri Collegii Decanum. Eadem relatio adhuc extat inter appendices hujus nostræ tertiæ editionis. Sed cum a nobis ad summum Pontificatum evectis, bulla quæ deerat Canonizationis S.Elisabeth fuerit expedita, eam in appendices Operis hujus rejicimus una cum IV. bullis Canonizationum peractarum a sanctæ memoriæ Clemente XII. prædecessore nostro, quæ non fuerunt insertæ in codicem Canonizationum sæpe memoratum; utpote ante dictas Canonizationes editum. Et hæc quoad interventum Pontificiæ auctoritatis in Beatificationibus & Canonizationibus dicta sufficere

cere posse videntur: ex quibus colligere fas est, nullatenus subsistere quod a nonnullis asseritur, initia videlicet Beatificationis esse referenda ad B. Gregorium Papam X. qui concessit, ut corpus B. Luchesii posset *processionaliter* deferri, sicuti arguunt Matta *de Canonizat. SS. part.* 1. *cap.* 2. *num.* 17. & Schiara *in suo Romano Pontifice art.* 26. *§.* 1. *num.* 7.; quidquid enim sit de Beatificatione S. Romualdi, nulla superest dubitatio de Beatificatione Guillelmi Eremitæ a Malavalle in Tuscia, facta ab Alexandro III., uti supra visum est.

CAPUT X.

De Pontificia auctoritate extra Concilium, & de jure Beatificandi, & Canonizandi summo tantùm Romano Pontifici reservato.

1 Quamvis in superioribus nonnullas retulerimus Canonizationes Sanctorum a Romanis Pontificibus factas in plenariis Conciliis, eam videlicet S. Udalrici a Joanne XV., S. Gerardi a Leone IX., S. Godehardi, & S. Sturmii Abbatis ab Innocentio II. & nonnulla quoque Romanorum Pontificum responsa attulerimus, quibus dixerunt, vitam & miracula Canonizandorum esse in Concilio generali perpendenda, antequam eorum fiat relatio in album SS.; uti colligitur ex responsis Urbani II. & Callisti II. & ex bullis, seu Decretalibus Eugenii III. & Alexandri III. editis pro Canonizatione Henrici I. Imperatoris, & Regis Eduardi; certum nihilominus esse videtur, plures alias Canonizationes illis iisdem temporibus, quibus nonnullæ in Conciliis generalibus factæ sunt, extra Concilium peractas fuisse, & eosdem Pontifices, qui Concilii generalis meminerunt pro faciendis Canonizationibus, Sanctorum Canonizationes extra Concilia fecisse. Exempla ex supra relatis desumi possunt. Ut enim cetera prætereamus, ad rem, de qua nunc agitur, satis est gesta S. Leonis IX. revocare, qui, si S. Gerardum in SS. numerum retulit in Concilio Romano, extra Concilium sanctificavit SS. VVolfgangum, & Erhardum; gesta Benedicti VIII. & Benedicti IX. qui extra Concilium SS. albo adscripserunt duos SS. Simeones; gesta Paschalis II. qui simili modo processit in Canonizatione SS. Petri Anagnini, & Angilramni; gesta demum Eugenii III. & Alexandri III. quorum primus extra Concilium canonizavit S. Henricum Imperatorem, & alter extra Concilium nedum Sanctis adscripsit Eduardum, sed etiam Thomam Cantuariensem, Bernardum Abbatem, & alios: ita ut de summi Pontificis potestate peragendi Canonizationes extra Concilium generale nulla videatur rationabilis adesse dubitatio; & eo magis, si ad antiquissima tempora supra indicata respiciamus, quibus Beatificationes factæ ab Episcopis sive Martyrum, sive Confessorum, vim obtinebant Canonizationis vel per expressam summi Pontificis approbationem, vel per universalem extra Concilium Ecclesiæ con-

consensum, in quo tacita summi Pontificis approbatio continebatur.

2 Similia porro contigerunt in hæresum condemnationibus, cum aliquot a Romanis Pontificibus in Conciliis, sed pleræque aliæ extra Concilia fuerint ab ipsis condemnatæ, & Pontificiæ auctoritatis interventus accesserit in earum etiam hæresum condemnatione, quæ in Synodis particularibus ab Episcopis factæ fuerunt. *Plurimi Pontifices* (verba sunt egregii Doctoris Duvalli *tom. 2. in 2. 2. de potest. Eccles. part. 2. quæst. 2.*) *Plurimi Pontifices varios errores absque ullo generali Concilio condemnarunt, quorum condemnatio a tota Ecclesia accepta fuit; ut patet ex primis trecentis annis, in quibus nulla unquam Concilia generalia propter ingruentes persecutiones coacta leguntur, cum tamen multæ in Fide quæstiones toto hoc tempore feliciter sopitæ & determinatæ fuerint per Pontificum definitiones. Nec dicant adversarii, hos errores pro hæresibus habitos non fuisse, donec his Pontificum definitionibus, Conciliorum generalium calculus accederet. Falsum enim est, omnibus, quotquot fuerunt, erroribus a Sede Apostolica damnatis, & qui jam pro hæresibus in Ecclesia habentur, semper accessisse Concilii cujusdam generalis condemnationem.* Argumentum eruditissime de more prosequitur Thomassinus *dissert. 4. in Synodum Gangrensem*, ubi, post collecta undique illustria exempla, *num. 36.* ita concludit: *Quibus hæc testium copia non satis est, nescio quid satis sit; constat enim abunde tot testimoniis, Ecclesiis, Episcopisque omnibus sive Synodice, sive extra Synodos, sola execratione novitatis hæreses exorientes damnantibus, vel præisse, vel accessisse, vel successisse Sedem Apostolicam, & summum auctoritatis pondus, & vim ineluctabilem, atque universalem adjecisse. Si quid aliæ Ecclesiæ, Synodive perficere non poterant, ipsa efficiebat; si quid effecerant, perficiebat; si quid privatim sanxerant, id ipsa toto orbe Catholico authorabat. Nihil invidiæ, nihil contentionis strepebat. Nunc, quod ceteræ sequerentur, ipsa dictare occupabat, certa de membrorum suorum consensu & obsequio. Nunc reliquas in impietatis apud se exortæ damnationem præcurrentes ipsa lubens sequebatur, confirmabat, &, sin minus tempore, certe consensu, dignitate, auctoritate antecedebat. Ita sive præfinirent aliæ Synodi quod, ut ajebat Prosper, regna sequerentur, tum demum cum Roma probasset, sive præciperet Romana Ecclesia Fidem omnibus amplectendam scribere, plerumque temporis, semper auctoritatis ordine caput membris anteibat. Cumque Fides commune sit Ecclesiarum omnium decus, non poterat illa a privatis vel Ecclesiis, vel Conciliis sanciri, nisi præsumpto, vel adhibito consensu, suffragioque principis Ecclesiæ, cujus unius jus erat confirmare, & promulgare quod omnes Ecclesiæ sequerentur.*

3 Hæc quoad Pontificiam auctoritatem extra Concilium. Nunc autem, ut transitum faciamus ad jus soli Romano Pontifici reservatum Beatificationis & Canonizationis honores indulgendi, resumenda sunt nonnulla, quæ tempore Alexandri III. acciderunt, quæque in superioribus fuerunt indicata. Cum Arnulphus Episcopus Lexoviensis Alexandro III. summo Pontifici scripsisset, monasterium quoddam Gristanum scandalis undi-

undique esse repletum, & inter cetera, quemdam ejus Procuratorem loco Abbatis absentis substitutum, ebrium a duobus aliis Monachis fuisse interemptum, *quia is, quem Procuratorem reliquerat, ebrius in refectorio super cœnam duos de fratribus cultello percussit, atque ab eis incontinenti pertica, quam casus obtulit, interfectus*, uti legitur in dicti Arnulphi epistola apud Cardinalem Baronium *ad ann.* 1181. *num.* 7. *&* 9., & taliter occisum a loci habitatoribus cultum Martyris obtinuisse; edita fuit a prædicto Pontifice epistola illa, quæ fuit inserta Decretalibus *ad tit.* 45. *de Reliq. & venerat. Sanctorum: Audivimus, quod quidam inter vos diabolica fraude decepti hominem quemdam in potatione & ebrietate occisum, quasi Sanctum more infidelium venerantur, cum vix pro talibus in ebrietatibus peremptis orare permittat Ecclesia. Dicit enim Apostolus, quod ebriosi homines regnum Dei non possidebunt. Hominem ergo illum de cetero colere non præsumatis, cum, etiamsi per eum miracula plurima fierent, non liceret vobis pro Sancto, absque auctoritate Romanæ Ecclesiæ, eum publice venerari*.

4 De hac Alexandri III. Decretali loquendo, magna est inter scribentes disputatio, an per illam inductum fuerit jus novum Sedi Apostolicæ reservans, privative quoad Primates, & Episcopos, & ceteros omnes, jus statuendi, utrum huic, aut illi servo Dei cultus præstari debeat, necne; ablata ceteris omnibus facultate, quam habebant, uti vidimus, in suis provinciis & diœcesibus indulgendi Dei servis Beatificationis honores: seu potius, an jus hoc privativum fuerit ante prædictam Decretalem introductum, perinde ac si eadem latam præsupponat aliam legem, aut antiquiorem introductam consuetudinem, quæ Apostolicæ Sedis jus illud privativum reservaverit.

5 Censent nonnulli, jus novum fuisse a dicta Decretali statutum. Ita sentit Ven. Dei servus Cardinalis Bellarminus *lib.* 1. *de SS. Beatit. cap.* 8. *n.* 2. *Quod olim licuit, modo non licet: siquidem Alexander III. & postea Innocentius III. videntes abusus, qui oriebantur circa Sanctorum cultum, prohibuerunt, ne deinceps aliquis pro Sancto coli inciperet sine Romani Pontificis approbatione*. Van Espen *juris Eccles. univ. part.* 1. *tit.* 22. *cap.* 7. *num.* 14. ait: *Quin & circa idem tempus* (Alexandri videlicet III.) *Pontifices sibi auctoritatem canonizandi privative cœperunt reservare; eaque reservatio generaliter, & ab omnibus tandem Ecclesiis recepta fuit, potissimum auctoritate cujusdam Decretalis Alexandri III.* Joannes Mabillonius, & Lucas D'Acheri *in sæpe citata præf. sæc.* 5. *Bened. §.* 6. *n.* 105. inquiunt: *Jam vero Alexander III. id, tamquam unam ex majoribus causis, ad Romanum Pontificem pertinere edixit*: & sequuntur Pagi *in breviario Roman. Pontif. in vit. Alexandri III.*, Gravina *in continuatione* 2. *part. Catholic. præscript. tom.* 4. *pag.* 209. *§. Merito vero Alexander*, Saussajus *in apologet. Theolog. de SS. cultu §.* 9. *vers. Solemnis est, pag.* 33. *post Martyrolog. Gallic.* Alii contra in ea sunt opinione, quod nullum jus novum fuerit introductum per Decretalem sæpe citatam. Ita docent Gonzalez *in dicto cap. Audivimus sub num.* 6. *de Reliq. & venerat. SS.*

Victon.

Victon. *in tract. de Canoniz. SS. cap.* 12. *prope finem*, Auctor tractatus Canonizationis SS. ad Cardinalem Montis Regalis 2. *part. cap.* 1. ubi, ponderata Alexandrina Constitutione, subdit: *Existimo autem, hanc legem esse multo antiquiorem; non enim hoc loco id statuit Pontifex, sed quasi jam constitutum commemorat*, Bivarius *in comment. chronici Marci Maximi in S. Joanne Eremita vindicato* §. 6. & fusius hoc ipsum prosequuntur Godefridus Henschenius & Daniel Papebrochius *in propylæo dissert.* 20. *num.* 6. quo in loco, pensatis verbis Alexandri, subjungunt: *Hæc vero loquendi forma decretum non facit, sed factum, & vulgo notum supponit*.

6 Verum, quidquid sit de hac controversia, quemadmodum certum esse videtur, uti supra dictum est, nunquam Episcopos potuisse veras peragere Canonizationes: præcipere etenim, ut aliquis tamquam Sanctus publico cultu colatur in universa Ecclesia, nec potest, nec potuit unquam ad eum pertinere, qui limitatam obtinet jurisdictionem in una diœcesi, aut provincia, sed ad eum tantummodo, qui jus obtinet in universa Ecclesia: ita perspicuum apparet, Primates, Archiepiscopos, aut Episcopos olim potuisse cultum publicum indulgere erga Martyres, aut Confessores in sua provincia, aut diœcesi, quod est idem ac dicere, Beatificationis honores concedere, aut advocata summi Pontificis auctoritate, aut etiam jure suo, absque eo quod ab illa dependerent, sicut ex supradictis facile colligi potest.

7 Perstitit hæc Episcopalis jurisdictio beatificandi jure proprio, & sine subjectione summi Pontificis auctoritati, usque ad tempora Alexandri III. summi Pontificis: eo quippe sæculo, quo ipse vixit, plures Beatorum corporum elevationes sola Episcopali auctoritate factæ leguntur. Ex Sigeberto refert Molanus *in natalibus SS. Belgii ad diem* 23. *Maji*, plura a Deo patrata fuisse miracula intercessione S. Guiberti Fundatoris monasterii Gemblacensis, legationemque ad Othbertum Leodiensem Episcopum fuisse susceptam, ut ei publicum cultum indulgeret; examen autem instantiæ fuisse ab eo remissum ad Fridericum suum Archiepiscopum Coloniensem, qui, convocata suorum Ecclesiasticorum Synodo, petitioni libens annuit; quocirca Episcopus anno 1110. elevationem fecit beati corporis coram Abbatibus, Archidiaconis, & magna multitudine Christifidelium utriusque sexus. Continuatores Bollandiani *ad diem 6. Julii* ex Jacobo Mejero in annalibus Flandricis, & ex aliis Actis authenticis testantur, levatum fuisse anno 1121. corpus B. Arnulphi Episcopi Suessionensis, auctoritate Lamberti Episcopi Tornacensis. Putat Balutius, anno Domini 1122. auctoritate Episcopali canonizatum fuisse Odonem, sive Othonem Urgellæ in Hispania Tarraconensi Episcopum; sed, cum id desumat ex diplomate e scriniis Ecclesiæ Urgellensis prolato, & edito *in Marca Hispanica in appendice num.*384. *pag.*1276. ubi de Petro Episcopo sic legitur: *Episcopus, & universus Canonicorum cœtus, magnam atque præclaram beatæ memoriæ Pontificis Odonis celebrantes venerandam solemnitatem, natalis ejus diem annuatim canonizari,*

nonizari, & canonice ab omnibus institui, atque laudabiliter confirmari, uno ore omnes collaudant, quatenus semper deinceps inter ceteras præcipuas anni festivitates hæc procul dubio digne & laudabiliter, uti Domini ac Patroni nostri Sancti Pontificis Ermengaudii, Divinis veneranda Mysteriis observetur; nemo est, qui non videat, prædictum nec esse Canonizationis decretum, uti putavit Balutius, nec esse decretum Beatificationis eo anno peractæ, sed esse decretum de festo in honorem Odonis ritu solito elevationis inter Beatos pridem relati deinceps concelebrando. Feliciùs Pagi junior *in vit. Alexandri III. num.* 119. testatur, Episcopos prædicto jure suo usos fuisse prope tempora electionis Alexandri III. hoc est annis sex ante ejus ad Pontificatum assumptionem: ex Mabillonio siquidem habetur, *tom.6. annal.pag.* 535. *num.* 28. Hugonem Archiepiscopum Rotomagensem anno 1153. de elevatione S. Galterii seu VValterii Abbatis Pontisarensis litteras dedisse, in quibus commemorat, *invitantibus, immo cogentibus miraculis*, Theobaldo Parisiensi, aliisque præsentibus, S. Galterii Reliquias a se levatas & translatas fuisse, concessis insuper indulgentiis in eorum gratiam, qui ipsius S.Galterii beneficia implorarent. Demum eo ipso anno, quo Alexander III. ad summum Pontificatum electus est, affirmant continuatores Bollandiani *tom.* 1. *Julii*, auctoritate Gerardi Tornacensis Episcopi factam fuisse corporis elevationem & translationem S. Guthagonis.

8 A primis itaque Ecclesiæ sæculis supra vidimus factas fuisse, tacita, vel expressa intercedente Pontificia auctoritate, SS. Canonizationes, & venerabilium virorum Beatificationes, salva tamen & integra Episcoporum auctoritate beatificandi, nullo etiam Pontificiæ auctoritatis invocato præsidio: & quod attinet ad Canonizationes, earum ritum esse antiquiorem Joanne XV. licet primum peractæ Canonizationis diploma sit illud S. Udalrici inter Sanctos ab eodem Pontifice relati; & licet monumenta adsint, quæ comprobant, eo potissimum tempore promotas fuisse apud Sedem Apostolicam instantias pro impetrandis Canonizationibus, quemadmodum colligitur *ex tom.* 2. *Monastici Anglicani pag.* 125. ubi habentur hæc verba: *Studebant plures religiosa devotione patria sua Sanctos exaltare, pia sollicitudine vitas illorum investigare, summique Pontificis auctoritate ipsos canonizare*. Edita porro ab Alexandro III. supra relata Decretali, subsequentia Ecclesiastica monumenta aperte loquuntur non solum de potestate canonizandi, sed etiam beatificandi summo Romano Pontifici privative quoad alios omnes reservata. Innocentius III. *in cit. cod. Canoniz. in bulla Canonizationis B. Chunegundis Imperatricis* de potestate canonizandi sic effatur *pag.* 38. *Cum hoc sublime judicium ad eum tantum pertineat, qui est B. Petri successor, & Vicarius Jesu Christi*. Archiepiscopus Viennensis in Gallia, & ejus Suffraganei Gregorio IX. summo Pontifici supplices preces exhibuerunt pro obtinenda Canonizatione S. Stephani Diensis Episcopi, his conceptis verbis: *Quia nemo, quantacunque meritorum prærogativa polleat, ab Ecclesia Dei pro Sancto habendus, aut venerandus est, nisi prius per Sedem Apostolicam*

ſtolicam ejus ſanctitas fuerit approbata. De Thoma Comite Lancaſtriæ, qui, cum graves egiſſet ſimultates cum Eduardo II. Anglorum Rege, in bello captus anno 1322. ſecuri percuſſus eſt, ſama increbuit, eum pie & Martyrem occubuiſſe: cumque populus Londinenſis ejus imaginem colere cœpiſſet, quod ad puram Beatificationem ad ſummum referri poterat, Eduardus II. Stephanum Epiſcopum Londinenſem admonuit, ut cohibeat *fatuè accedentes ad quamdam tabulam S. Pauli Londoniæ exiſtentem*, in qua *effigies Thomæ quondam Comitis Lancaſtriæ*, quam *abſque auctoritate Eccleſiæ Romanæ tamquam rem ſanctificatam colunt & adorant, aſſerentes ibi fieri miracula in opprobrium totius Eccleſiæ*; rurſumque admonet, *ut dictum populum, ne ad tabulam prædictam accedere, orationes, oblationes, ſeu alia ad cultum Divinum tendentia, abſque auctoritate Eccleſiæ Romanæ, ibidem facere præſumant, cohibeat modis omnibus; prout ex officii ſui debito* ad ſe *juxta Canonicas ſanctiones* noverit *pertinere*; uti legitur in collectione *Actor. public. Thomæ Rymer. tom. 3. pag.* 1033. ubi pariter *tom. 4. pag.* 268. 421. & 478. referuntur epiſtolæ Eduardi III. ad Joannem XXII. pro dicti Thomæ Canonizatione impetranda. Sed, an id quoad poteſtatem beatificandi fuerit ab omnibus Epiſcopis executioni mandatum, fatemur, nos maximopere dubitare; fortaſſe quia Alexander III. *in ſua Decretali* generaliter locutus non eſt ſtatuendo, nulli poſſe publicum cultum deferri ſine Sedis Apoſtolicæ auctoritate, ſed ſermonem ad eum defunctum in ebrietate occiſum reſtrinxit inquiens: *Etiamſi per eum miracula fierent, non liceret ipſum &c.* Quapropter fieri potuit, ut Epiſcopi aliqui non putarint, doctrinam illam ab iſto particulari caſu ad alios caſus longe diverſos debere transferri, quodque de uno nequam homine in ipſa ebrietate interfecto Pontifex dixerat, intelligi voluiſſe dictum de quolibet viro, cujus haud dubia eſſet, ſed certo explorata ſanctitas eximia vitæ, ac frequentia eſſent ante & poſt obitum prodigia, eaque non vulgi modo, ſed ſapientium etiam omnium judicio comprobata. Scimus, tum Theologos, tum juris Canonici Interpretes in ea fuiſſe ſententia, quod epiſtola Alexandri III. univerſaliter prohiberet, cultum publicum exhiberi erga quemcumque Dei ſervum, etiam ſub prætextu miraculorum, abſque Sedis Apoſtolicæ auctoritate; & nos huic adhæremus ſententiæ. Sed aſſeri non poteſt, nullum repertum fuiſſe, qui poſt Alexandri III. Decretalem in ea fuerit ſententia, quod Epiſcopi, etiam poſt eam, antiquam retinuerint auctoritatem Beatificationis honores indulgendi erga Dei ſervum in ſua diœceſi. Thomas VValdenſis, qui ſub Martino V. ſcripſit non ſine præclara ejuſdem Pontificis laude atque approbatione, quæ ejus libris præfixa legi poteſt, *in tom. 3. Sacramental. cap.*122.ubi VVicleſi de Canonizatione errores docte confutat, hæc habet *pag.* 227. *Sed forte ſupponit* (VViclef) *ac ſupputat unum cum magiſtro ſuo Guillelmo dicente, quod Canonizatio Sanctorum ſeu veneratio pertinere debet Concilio generali Chriſtifidelium tantum; quia ſic, inquit, Gregorius IV. ex aſſenſu Ludovici Imperatoris, & omnium ſanctorum Epiſcoporum inſtituit, ut*

festum omnium Sanctorum celebraretur : quod Guillelmi commentum pluribus refellere VValdensis pergit. Deinde hæc magis ad rem nostram subjicit: *Quid impediet Episcopum, ne canonice inquirat de vita diutina talis Sancti, ut pleniorem trahat notitiam? Et si eam invenerit Sanctorum cultu dignam, auctoritate Episcopali confidenter exprimere Sanctum Dei plebibus venerandum? Et si omnis Episcopus hoc habet juris, quid maxime facere poterit Episcoporum Episcopus?* Confundit hic VValdensis Canonizationem cum Beatificatione, sed expressis verbis potestatem admittit Episcoporum Beatificationis, seu particularis Canonizationis indulgendæ in sua diœcesi. Accedunt solemnia posteriorum temporum facta, quorum nonnulla hic recensemus. In chronico Episcoporum Mindensium *ad annum septuagesimum tertium sæculi* XIV. ita legitur: *Eodem anno S. Felicianus Episcopus miraculis coruscare cœpit: & ideo Episcopus VVedekindus festum ejus per totam diœcesim Mindensem celebrari instituit*. Eodem sæculo, anno videlicet 1489. Franciscus Piccolomineus tunc Episcopus Senensis, & deinde summus Pontifex assumpto nomine Pii III., B. Aldobrandescæ viduæ corpus solemniter elevavit, ut ex monumentis tabularii Senensis refert Lombardellus apud continuatores Bollandianos *tom. 3. Aprilis ad diem 26. pag. 471. num. 37.* Quid plura? Anno 1265. e vivis excessit B. Bonifacius Lausanensis Episcopus. Anno 1600. ejus Reliquiæ ex humo levatæ sunt, & super aram collocatæ. Fuit id reprobatum ab Archiepiscopo Mechliniensi, qui processum de ejus Sanctitate & cultu instrui jussit, & instructum voluit a Theologis examinari, inter quos Guillelmus Estius. Completoque examine anno 1603. decretum edidit, in quo, facta mentione antiqui cultus, sic pronunciavit: *Qua de causa nos his litteris assentimur, ut prædictum corpus in posterum elevatum maneat, & tamquam Venerabilis & Beati viri honoretur, ornetur, & devote visitetur ab omnibus Christifidelibus, & devotis personis. Non tamen honorem admittimus ei fieri, qui Canonizato proprius est*: uti habetur apud continuatores Bollandianos *tom. 3. Februarii pag. 152.* Papebrochius *tom. 3. Aprilis pag. 993.* habita ratione alterius Decretalis Innocentii III. *tit. de Reliquiis & veneratione Sanctorum*, sub quo eodem titulo extat & ea Alexandri III. affirmat hoc decretum non usque adeo rigide servatum esse; *donec illud renovaret Innocentius III. post annos* 40. Et neque tunc putavisse Episcopos, *sublatam sibi facultatem circa inferioris ordinis cultum*; *quem Beatorum dicimus, permittendum, modo ab Officio & Missa abstineretur. Et hoc usque ad Concilium Tridentinum valuit. Cujus decretis insistens Urbanus VIII. vetuit absque speciali Sedis Apostolicæ licentia deinceps aliquid novi induci, & abrogari præcepit quidquid citra eam fuerat recentius introductum*. Alibi a nobis demonstrabitur etiam post Innocentium III. factam fuisse auctoritate ordinaria ab Episcopis concessionem Officii & Missæ in honorem eorum, quibus in sua diœcesi indulgebant Beatificationis honores. In alio quoque loco verus Concilii Tridentini sensus explicabitur. Et ut finis tandem imponatur præsenti quæstioni, dicimus, ab Alexandro III. fuisse Episcopis sublatam beatificandi auctoritatem;

auctoritatem: id forte non fuisse ab omnibus Episcopis executioni mandatum; sed omnem & quamcumque controversiam fuisse sublatam per bullam Urbani VIII. editam anno 1634. de qua suo loco sermo instituetur, cum in ea clare statuti fuerint fines auctoritati Episcopali, & omnia ad cultum publicum Beatorum pertinentia, & ipsa servorum Dei Beatificatio fuerint clarissimè Sedi Apostolicæ reservata.

CAPUT XI.

De eodem privativo Jure juxta scribentium assertiones.

1 AD comprobationem privativi juris Romanorum Pontificum in Beatificatione, & Canonizatione Sanctorum, operæ pretium esse videtur assertiones afferre eorum, qui de materia scripserunt.

2 Prima autem est, quod hodie ita pertinet ad summum Pontificem Dei servos in Beatorum, & Sanctorum numerum referre, ut id interdictum sit Patriarchis, Primatibus, Metropolitanis, Archiepiscopis, & Episcopis. Contelor. *de Canonizat. SS. cap.4. per totum, & præsertim n.14.* Matta *de Canonizatione SS. par.4. cap.4. num.3. & 4.* Castellan. *de Canonizat. SS. quæst.3. principali §. Ampliatur præmissa*, Malvet. *de Canonizat. SS. dub. 2. num.1. & seq. & signanter sub num.12. inter tractatus magnos tom.14.* Gambar. *de auctoritate Legati lib.2. vers. Illud nosse num. 233. & num.234. inter tractatus magnos tom.13.part.2.* Mauchler *de monarchia Ecclesiæ 2. part. lib.4. cap.7. sub num.1. §. At Christiana*, Barbosa *in cap.1. num.6. de Reliq. & venerat. SS.*, Lezana *consult. 1. num.2.* Dartis *de benefic. sect.1. cap.3. pag.12. litt.C.*, Van Espen *jur. Ecclesiast. part.1. tit.22. cap.7. num.15.* Clemens VI. operam strenuam navavit Armenis ad Catholicam Fidem reducendis. Sed cum Armenus Patriarcha variis verborum ambagibus & involucris eluderet ejurationem errorum, sinceramque & apertam Fidei professionem, litteras ad illum Clemens Papa dedit Pontificiæ gravitatis & prudentiæ plenas, quibus versutum hominem commonet, ut clare, diserte, dilucide, pure, ac simpliciter errores detestetur, & Fidem Catholicam sucum omnem exosam profiteatur. Litteras Clementis integras Raynaldus profert *in annalibus ad ann.1351.* Quod nostra interest, nos ex numero 16. hanc particulam damus: *Adhuc*, inquit, *cum Canonizationes Sanctorum, & promotiones illegitimorum ad sacros Ordines, sint casus, qui inter alios tantummodo Romano Pontifici reservantur, & ad nullum alium Prælatum Ecclesiæ pertinentes, nisi ipse Romanus Pontifex specialiter aliquibus duxerit committendos; miramur, quod te dicis prædictos duos casus auctoritate propria velle penes te retinere, quod nullum signum est obedientiæ & reverentiæ, quas ad Romanum Pontificem in præmissis capitulis te prætendis habere. Quapropter ad hoc cogimur te requirere, ut nobis in scriptis respondeas, si vis Traditiones orthodoxorum Patrum, ac Decretales, seu Constitutiones Sanctæ & Apostolicæ ac Romanæ Sedis reverenter suscipere, docere, atque servare?* 3 Se-

Digitized by Google

3 Secunda propositio est, quod Dei servos in Beatorum, aut Sanctorum catalogum referre non pertinet ad sacrum Collegium Cardinalium, licet Sedes Apostolica vacet; quemadmodum late docent Contelor. *de Canoniz. SS. cap. 6. num. 1. & seq.* Matta *de Canoniz. SS. part. 4. cap. 4. sub num. 4. §. Cardinalium Collegium*, Castellan. *de Canoniz. SS. quæst. 3. principali §. Quæro quid de Collegio*, Ceparius *in suo director. MS. Canonizat. SS. part. 1. cap. 2. num. 16.* Schiara *in suo Romano Pontifice propugn. art. 26. §. 3. num. 35.* & probatur ex textu *in cap. Ubi periculum, De election. in 6. & in Clementina Ne Romani eod. tit.*

4 Tertia propositio est, quod Legatus de latere suæ legationis auctoritate devenire non potest ad actum Beatificationis, aut Canonizationis; quemadmodum desumitur ex textu *in cap. Quod translationem, De offic. Legat.* & late prosequuntur Barbos. *in cap. 1. num 7. de Reliq. & venerat. SS.*, Lezana *consult. 1. num. 3.*, Castellan. *de Canoniz. SS. quæst. 3. principali §. Quæro quid de Legato*, Contelor. *de Canoniz. SS. cap. 6. num. 5.* Matta *de Canoniz. SS. part. 4. cap. 4. sub num. 4.*

5 Quarta propositio est, quod nec Beatificatio, nec Canonizatio fieri possunt a Concilio generali, aut provinciali absque interventu auctoritatis Pontificiæ; uti, prætermissis auctoritatibus, quæ docent, statuta Conciliorum generalium tum quoad Fidem, tum quoad mores & disciplinam robore carere & efficacia, si non sint summi Pontificis auctoritate confirmata, in terminis Canonizationis late prosequuntur Pavin. *in relat. S. Bonaventuræ artic. 1. versic. Ex his infertur (inter opera S. Doctoris tom.2.)* Barbos. *in cap. 1. num. 8. de Reliq. & venerat. SS.*, Anacletus *ad lib. 3. tit. 45. de Reliq. & venerat. SS. §. 1. quæst. 2.* Lezana *consult. 1. num. 7. & seq.* Castellan. *de Canoniz. SS. quæst. 3. principali §. Quæro quid de Concilio*, Ceparius *in suo director. Canoniz. SS. part. 1. cap. 2. num. 17. & 18.* Contelor. *de Canoniz. SS. cap. 7. per totum*, Matta *de Canoniz. SS. part. 4. cap. 4. sub num. 4. §. Quod attinet*, Schiara *in suo Rom. Pontif. propugn. art. 26. §. 3. num. 34.*

6 Ultima propositio est, quod beatificare, & canonizare non pertinet ad Concilium generale, etiamsi Sedes Apostolica vacet, cum in dictis circumstantiis Concilium tantummodo exequi valeat ea, quæ pro regimine universalis Ecclesiæ sunt executioni demandanda. Dominicus a Sanctissima Trinitate *in tract. de summ. Pontifice cap. 18. in biblioth. max. Pontif. tom. 10. pag. 492. Nihilominus probabilius existimo, Concilium generale tunc nec posse, nec debere canonizare, sed prius ad electionem, vel declarationem veri Pontificis procedi debere per eos, ad quos respective de jure pertinet*; & sequuntur Castellan. *de Canoniz. SS. quæst. 3. principali vers. Vacante etiam Sede*, Matta *de Canoniz. SS. part. 4. cap. 4. sub num. 4. §. Quod habet locum*, Schiara *in suo Roman. Pontif. propugn. art. 26. §. 3. num. 35.*

7 Quoad rationes hujus privativi juris, celebris est doctrina Glossæ *in cap. Gloriosus de Reliq. & venerat. SS. in 6.* in qua sic legitur: *Solus Papa habet*

habet non solum certos de Sanctis præ aliis extollere, sed etiam eos canonizare multiplici ratione: primò, quia ista est una de majoribus causis, quæ inter Christianos proponi possit, & sic est ad Sedem Apostolicam referenda. (De Baptismo. Majores): secundò quia miracula attribuuntur Fidei; hæc igitur quæstio, cum sit de Fide, præcipue est ad Sedem Apostolicam referenda (24. quæst. 1. Quoties): tertiò, quia ad Papam spectat declarare dubia Scripturarum (Qui fil. sint legit. Per venerabilem): Multo fortius dubia Sanctitatis, quia circa majora majus periculum vertitur: ideo &c. (supra de elect. Ubi periculum eod. lib. supra): quartò, ne propter multorum Episcoporum simplicitatem populum decipi contingat (supra eod. tit. c. 1. & 2.): quintò, ne in infinitum contingat Sanctos multiplicari, & sic devotionem refrigescere, & Sanctitatem vilescere (80. dist. Episcopi.)

8 Et hasce rationes primum quidem communiter juris Canonici Professores, atque Theologi sequuti sunt, Turrecremata *in can. Pronuntiandum, quæst. 5. num. 22. de consecrat. dist. 3.* Ostiensis *in cap. Audivimus, num. 10.* Joannes Andreas *num. 5.* Innocentius *num. 2.* Zabar. *num. 6.* Antonius a Butrio *num. 7.* Ancaran. *num. 5. vers. Quæro*, Fagnan. *num. 22. & num. 27.* Gonzal. *num. 9. vers. Accedit*, Grananct. *num. 2. de Reliq. & venerat. SS.*, Contelor. *de Canonizat. SS. cap. 4. num. 5. 7. & 11.* Bordon. *controv. 13. de Canonizat. SS. num. 8. & num. 11.* Azor. *instit. moral. part. 2. lib. 5. cap. 6. quæst. 6.* Pirhing. *ad lib. 3. Decretal. tit. de Reliq. & venerat. SS. §. 1. notabil. 2.* Dominicus a Sanctissima Trinitate *de sum. Pontif. Rom. cap. 18. in biblioth. max. Pontif. tom. 10. pag. 492.* Gravina *de Catholicis præscription. 2. part. tom. 4. pag. 316.*

9 Deinde etiam eruditiores & in Ecclesiasticis historiis peritiores adhæserunt. Ven. Dei servus Cardinalis Bellarminus *de SS. beatit. lib. 1. cap. 8. n. 3. Communis sententia est, pertinere ad summum Pontificem; nam id habetur cap. Audivimus & Cum ex eo De Reliq. & venerat. SS... & patet etiam ratione; nam ad eum spectat proponere toti Ecclesiæ quid sit credendum, & quid agendum in iis, quæ sunt Religionis, qui toti Ecclesiæ præest.* Hanc eamdem rationem amplectuntur continuatores Bollandiani *in propylæo dissert. 20. n. 5. Ad quam denique solam* (nempe Sedem Romanam) *hujusmodi declarationes, vel assensum pertinere, jure optimo sancitum est; eo quod jubere, ut quis a tota Ecclesia pro Sancto habeatur, ad eum tantummodo spectat, qui jus habet proponendi toti Ecclesiæ quid credendum, agendumque sit in iis, quæ sunt Religionis, uti procul dubio est Sanctorum Canonizatio.* Sermonem habendo de errorum periculo, quod aderat in Beatificationibus, quæ fiebant ab Episcopis, Saussajus *in apologet. Theolog. de SS. cultu §. 9. post Martyrol. Gallic. pag. 33. Solemnis est quidem illa Alexandri III. quam Innocentius III. firmavit, Constitutio, qua inhibitum est, ne deinceps aliquis pro Sancto coli incipiat sine Pontificis summi approbatione..... At non, ut sibi hoc jus singulariter vindicarent, hanc restrictionem decrevere supremi illi Catholicæ Ecclesiæ Moderatores. Sed id extorsit & rei gravitas, & periculi magnitudo, & ipsa Metropolitanorum, Primatumque oscitantia, qua & pridem plurima Sanctorum non*

nomina

nomina solum, sed & Acta neglecta in Gallia nostra exciderunt. Lupus *in notis ad Concil. gener., & provinc. tom. 3. pag. 567. Ad hos errores, & errorum pericula evitanda, Alexander III. emisit salubre edictum, laudatum ab incogniti scriptoris historica compilatione: hic Papa constituit, ut nullus novus Sanctus in veneratione haberetur, nisi ex auctoritate Apostolica, & nisi sit Canonizatus a Papa, tamen ante quilibet Episcopus suum Sanctum solemniter canonizavit. Non soli populo, sed etiam quibuscumque Episcopis canonizandi potestatem deinceps interdixit. Decretum extat in Romano Bullario. Nec sine fundamento. Etenim litteræ, quibus Secundus Tigisitanus Episcopus, ac Numidiæ Primas factas in provincia sua persecutiones, & variorum Martyria Mensurio Carthaginensi Episcopo, ac totius Africanæ Diœceseos Primati retulit, & gloriosa in ipsis morte perfunctos, uti Martyres honorari, seu canonizari commendavit, lecta fuerunt in Carthaginensi Collatione, ipsarumque compendia retinemus apud Sanctum Augustinum in dictæ Collationis breviculo. Ex ipsis lucet, non quosvis in Africa Episcopos, licet provinciarum Primates, potuisse canonizare, sed eminentem hanc facultatem Primatiali Carthaginensium Sedi fuisse reservatam. Quapropter longe potiori jure ipsam sibi reservare potuit Sedes Romana.* Et has easdem modo adductas rationes late exornant Auctor tractatus de Canonizatione SS. ad Cardinalem Montis Regalis *part. 2. cap. 2.* Franciscus Victon. *in suo tractatu Gallice composito de Canonizat. cap. 12. per tot.* Rabaudy *in suis exercit. Theolog. tom. 2. exercit. 3. cap. 1. §. Ceterum abusus pag. 139. & §. Ad tertium respondeo pag. 147.*

10 Ex causis hucusque recensitis nonnullæ sunt, de quibus in superioribus sermo habitus est, nonnullæ de quibus alibi habebitur. Porro in superioribus satis innuimus, ad eum solum pertinere definitionem, quod aliquis inter Sanctos ubique colatur, qui jus obtinet in universa Ecclesia. Deceptiones quoque aliquando irrepsisse, in superioribus indicavimus, cum privato Episcoporum judicio cultus in honorem alicujus in unaquaque diœcesi, aut provincia decernebatur, quod ipsum latius infra demonstrabitur; ubi etiam examinabitur, an quæstio miraculorum, quod est idem, ac dicere, an Canonizatio hujus, vel illius Sancti, sit quæstio Fidei. Interea vero fas sit adnotare pretium rationis a Doctoribus ponderatæ de judicio majorum causarum ad Sedem Apostolicam deferendo. Innocentius I. ad Victricium Rotomagensem *epist. 2. apud Petrum Coustant tom. 1. col. 749.* ita scribit: *Si majores causæ in medium fuerint devolutæ, ad Sedem Apostolicam, sicut Synodus statuit,* (Nicæna videlicet can. 18.) *& beata consuetudo exigit, post judicium Episcopale referantur.* Subscribunt ceteri Patres, ut ex eorum testimoniis colligitur, Sanctus videlicet Leo *tom. 1. epist. 4. cap. 5.* ubi hæc habet: *Si qua vero causa major evenerit, quæ a tua Fraternitate illic præsidente non potuerit definiri, relatio tua missa nos consulat, ut, revelante Domino, cujus misericordiæ profitemur esse, quod possumus, quod ipse nobis aspiraverit, rescribamus, ut cognitioni nostræ pro traditione veteris instituti, & debita Apostolicæ Sedis reverentia nostro examine vindicemus:*

ut enim

ut enim auctoritatem nostram vice nostra exercere te volumus, ita nobis, quæ illic componi non potuerint, vel qui vocem appellationis emiserit, reservamus; S. Hilarus *Conc. tom.* 4. *collect. Labbei col.* 1043. *epist.* 8. *cap.* 2. sic loquens: *In dirimendis sane gravioribus causis, & quæ illic non potuerint terminari, Apostolicæ Sedis sententia consulatur*; Vigilius quoque ad Auxanium Arelatensem sic *epist.* 7. *tom.* 5. *Concil. collect. Labbei col.* 320. scribens: *Si qua vero certamina aut de Religione Fidei, quod Deus auferat, aut de quolibet negotio, quod ibi pro sui magnitudine terminari non possit, evenerint; totius veritatis indagine diligenti ratione discussa, relationis ad nos seriem destinantes, Apostolicæ Sedi terminanda servate*; Sanctus demum Gregorius *epist.* 54. *ad universos Regni Childeberti Episcopos lib.* 5. *tom.* 2. *oper.* in qua sic effatur: *Si quam vero contentionem, quod longe faciat Divina potentia, de Fidei causa evenire contigerit, aut negotium emerserit, cujus vehemens sit fortasse dubietas, & pro sui magnitudine judicio Sedis Apostolicæ indigeat; examinata diligentius veritate, relatione sua ad nostram studeat perducere notionem, quatenus a nobis valeat congrua fine dubio sententia terminari*. Cumque causæ majores censeantur vel a rerum gravitate, veluti si de Fide, aut capite quodam disciplinæ ad cunctas, seu plures Ecclesias pertinente agatur, vel ex dignitate personarum, veluti depositionis Episcoporum; nemo est qui non videat, Sanctorum Canonizationes, utpote universam Ecclesiam respicientes, inter causas majores esse recensendas, adeoque solius Romani Pontificis judicio reservatas: unde Socrates *lib.* 2. *cap.* 8. & Sozomenus *lib.* 3. *cap.* 10. scripserunt, nihil sine Papæ auctoritate definiri, aut præscribi posse, quod ad universalem Ecclesiam pertineat. Quod si juxta Lelium Jordanem *in tractatu de majoribus causis*, causa aliquando dicitur major ob multiplices & graves difficultates, quæ in ea discutienda occurrunt; difficultates occurrentes in examine causarum Canonizationis, de quibus in universo hoc Opere habebitur sermo, facile suadebunt eas in classem causarum majorum esse adscibendas. Porro, si causa criminalis contra Episcopum, quæ depositione, aut privatione digna sit, causa est major, a solo summo Pontifice definienda juxta Ecclesiæ disciplinam a sacro Concilio Tridentino innovatam *sess.* 24. *cap.* 5. *de reformatione*; ecquis erit, qui Canonizationis causam, per quam Dei servus inter Sanctos adscribitur, inter causas majores a solo Pontifice definiendas dubitet recensere?

11 Hæc quoad rationes a Doctoribus allegatas. Propius autem ad Institutum redeundo, adversus ea, quæ in superioribus dicta sunt de Concilii generalis auctoritate, nonnulla opponi posse videntur, quæ in Concilio Constantiensi contigerunt. Fertur etenim, ab eo relatum fuisse in Sanctorum, vel Beatorum numerum Rochum; in eo actum fuisse de Beatificatione Petri de Lucemburgo Episcopi Methensis, & in Cardinalium album relati a Roberto Antipapa, qui Clementis VII. nomen assumpserat; & demum ab eodem Concilio expeditas fuisse litteras Remissoriales pro formanda inquisitione super vita & miraculis Nicolai Lincopen-

 sis,

sis, Brimulphi Scarensis Episcoporum, & Ingridis Monialis Ordinis Prædicatorum. Sed quod attinet ad cultum S. Rocho delatum, alia alibi afferentur: nunc ne quid dicamus, quod anno 1414. quo publicus cultus ei delatus est, Episcopi qui Constantiæ erant congregati, immerito sibi nomen & auctoritatem universalis Concilii arrogabant, tunc quippe adhuc in tres partes Ecclesia scissa erat; quemadmodum ad rem animadverterunt continuatores Bollandiani *in propylæo dissert.* 20. *num.* 21. vis potissima stat in hoc, quod, licet ad propulsandam ingruentem luem, solemni pompa imago S. Rochi fuerit, omni comitante populo, per urbem Constantiensem delata, ex hac re utique inferri valet, tunc ei fuisse exhibitum publicum cultum; minime vero tunc eum fuisse in Sanctorum, aut Beatorum album relatum. Obierat etenim anno 1327. magna virtutum & miraculorum fama, quam publicus cultus, Episcopis approbantibus, fuerat comitatus, ut alibi videbitur: in quo rerum themate unusquisque facile perspicit, minus proprie dici, Rochum fuisse canonizatum, aut beatificatum in Concilio Constantiensi.

12 Quoad Petrum vero de Lucemburgo, Clemens ille VII. Antipapa, qui eum Cardinalem creavit anno 1389., & sic vix elapsis ab ejus obitu duobus annis, causam Beatificationis ipsius commisit tribus ex sua obedientia Cardinalibus; cumque multis post annis, hoc est anno 1418. Andreas de Borvil Monachus Cælestinus processum super virtutibus & miraculis Constantiam detulisset, atque tum sui Monasterii nomine, tum Consulum civitatis Avenionensis Martino V. jam electo Pontifici supplicasset, ut Petrum in Beatorum album referret; Pontifex causam tribus Cardinalibus discutiendam remisit: attamen suum ea non habuit complementum, nisi tempore Clementis VII. legitimi Pontificis, qui die 9. Aprilis 1527. litteras Apostolicas expedivit, in quibus, post enarratas virtutes, post exposita miracula, precesque sibi porrectas a Francisco Episcopo Cardinali de Claromonte Legato Apostolico, & pium denique Fidelium ad ejus tumulum concursum, ipsum censuit inter Beatos referendum. Apostolicæ litteræ integre editæ legi possunt apud Joannem Launojum *in epist.* 11. ad Ludovicum Maræsium *tom.* 5. *oper. part.* 1. *pag.* 128. & in Actis Bollandianis *tom.* 1. *Julii pag.* 611. *n.* 17. *pag.* 614. *num.* 30. *pag.* 491. *n.* 35. Ex quibus omnibus evincitur, Petrum de Lucemburgo non fuisse Beatificatum a Concilio Constantiensi, & gesta pro ejus causa esse Martino V. legitimo Pontifici, qui Concilio Constantiensi præerat, adscribenda.

13 Similia contigerunt in causa Nicolai Lincopensis, Brimulphi Scarensis Episcoporum, & Ingridis Monialis Ordinis Prædicatorum. Cum etenim pro parte Henrici Sueciæ, Daciæ, & Norvegiæ Regis, & Episcoporum provinciæ Upsalensis supplicatum fuisset Joanni XXIII. ante suam a Pontificatu depositionem pro prædictorum Beatificatione, & litteræ eidem ante depositionem nullatenus fuissent præsentatæ; Patres Concilii Constan-

Constantiensis, attento dictarum litterarum sensu, nonnullis tunc in Concilio degentibus commiserunt, ut de more inquirerent super vita & miraculis. Commissio hæc facta fuit vivæ vocis oraculo; & inter Commissarios a Synodo electos erat Odo S. Georgii ad Velum aureum Diaconus Cardinalis de Columna, qui ad summum Pontificatum evectus Martini V. nomen assumpsit, qui novam subinde commissionem expedivit anno 1418. in qua gesta antea confirmavit & approbavit, omnesque defectus supplevit, qui forte irrepsissent; ut ex ejus commissione desumitur, in Bullario Ordinis Prædicatorum accurate collecto, & notis illustrato ab erudito viro P. Antonino Bremond ejusdem Ordinis alumno, ubi *tom. 2. pag.* 543. hæc verba Martini habentur: *Nostra super his impertientes auctoritatis adminiculum, commissiones, necnon mandata, ac litteras hujusmodi, & omnia inde secuta rata habentes & grata, illa auctoritate Apostolica laudamus, approbamus pariter & confirmamus, ac præsentis scripti patrocinio communimus, supplentes omnes defectus, si qui forsan intervenerint in eisdem.* Quæ profecto declarant, nec ex hoc, nec ex aliis supra recensitis factis quidquam legitime deduci posse adversus ea, quæ in superioribus dicta sunt de non sufficienti auctoritate Concilii generalis absque Romani Pontificis approbatione in decernendis Beatitatis, aut Sanctitatis honoribus erga Dei servos, licet virtutibus & miraculis claros. Apud Theodoretum *histor. Eccles. lib. 5. c. 26.* narratur, Monachum quemdam sanctissimum, cui Telemachus nomen, Romam ex Oriente venisse eo consilio, ut Honorium Augustum adhortaretur ad abolenda, quæ reliqua etiamnum erant, gladiatorum inhumana spectacula. Post hæc Theodoretus, Valesio interprete, sic prosequitur: *Hic* (loquitur de Telemacho) *cum detestandum illud spectaculum ederetur, ipse quoque in amphitheatrum venit. Et in arenam descendens, gladiatores qui inter se pugnabant, compescere conabatur. Sed cruentæ cædis spectatores eam rem egrè ferentes, & dæmonis qui eo sanguine oblectabatur furorem animis suis concipientes, pacis auctorem lapidibus obruerunt. Quo cognito admirandus Imperator, hunc quidem invictissimorum Martyrum numero adscripsit: tetrum vero illud spectaculum penitus abolevit.* Videtur hic, ab Imperatore Telemachum adscriptum numero Martyrum, nulla facta mentione Romani Pontificis, licet res Romæ gesta esset. At verum est, Pontificiam auctoritatem interfuisse; diciturque Honorius eum Martyrum numero adscripsisse, cum curaverit, id a Pontifice fieri, ut explicat Baronius *ad annum 395.*

CAPUT XII.

De potestate canonizandi.

1 AB utilitate Sanctos in nostris necessitatibus invocandi, potestas canonizandi causam habet & fundamentum: unde Bannes *in 2. 2. quæst. 1. artic. 10. §. dubitatur præterea septimò, conclus. 1.* sic ait: *Hæreticum est negare Sanctos invocandos esse; ut patet ex multis Conciliis,*

ciliis, *& Decretalibus . . . Ergo auctoritas est in Ecclesia ad Sanctos canonizandos*; & late prosequuntur Joannes a Sancto Thoma *in* 2. 2. *quæst.*1. *disputat.* 9. *artic.* 2. *num.* 1. Dominicus a Sanctissima Trinitate *cap.* 18. *pag.* 489. *§. Prima Conclusio*, *in bibliot. max. Pontif. tom.* 10. Quodque notatu dignum est, Joannes ipse Dallæus inter heterodoxos non obscuri nominis auctor, *adversus Latinorum traditionem de Religiosi cultus objecto lib.* 3. *cap.* 21. cultum, & invocationem Sanctorum taliter existimat esse connexa cum Canonizatione, ut cultum, & invocationem neget, ex quo primis temporibus asserit (licet falso, quemadmodum supra visum est) nullum fuisse Canonizationis vestigium, & nostrarum Canonizationum disciplinam ingenue commendet, supposito dogmate nostro de cultu, & invocatione Sanctorum. En ejus verba *loc. cit. Si veterum de tribus primis sæculis Christianorum eadem de colendis Divis sententia, ac traditio fuit, quæ nunc Latinorum est, decuisse, immo necesse fuisse ad hunc cultum rite ac legitime exercendum, eos pro singulari, qua pollebant, prudentia, aliquem constituere, qui toti Ecclesiæ præiret, &, qui vere Divi essent hoc honore digni, publice pronuntiaret, idest qui eos (ut Latini nunc sane ex sua hypothesi sapienter faciunt) canonizaret*. Videndus est etiam Auctor dogmatici discursus de SS. Canonizatione Gallico idiomate scripti, & post primam hujus Operis editionem Parisiis impressi anno 1739. *pag.* 87. *& sequentibus*, qui supra exposita plene refert.

2 Sacri textus auctoritates, & Patrum primorum sæculorum testimonia de Sanctorum cultu in superioribus a nobis allata sunt: nunc reliquum est, ut aliqua in medium afferamus de eorum invocatione, quæ comes est prædicti cultus. Ab antiqui autem Testamenti auctoritatibus incipiendo, Jacob Patriarcha, dum filiis suis benedicebat, inquit *Gen.* 48. 16. *Angelus, qui eruit me de cunctis malis, benedicat pueris istis, & invocetur super eos nomen meum, nomina quoque patrum meorum Abraham, et Isaac*. Moyses, orando Deum, sic locutus est *Exod.* 32.13. *Recordare Abraham, Isaac, et Israel servorum tuorum, quibus jurasti per temetipsum*. Salomon Deum exorabat, ut reminisceretur misericordiarum David 2. *Paralip.* 6. 42. *Memento misericordiarum David servi tui*. Tres pueri a Nabuchodonosor condemnati, ut inter ignes vitam amitterent in fornace, misericordiam Dei implorabant propter merita Sanctorum, *Daniel.* 3.35. *Neque auferas misericordiam tuam a nobis propter Abraham dilectum tuum, et Isaac servum tuum, et Israel sanctum tuum*. Deus ipse, se acceptas habere Sanctorum orationes, piumque & utile esse Sanctorum merita commemorare pro gratiis obtinendis, professus est 4. *Reg.* 19.34. *Protegamque urbem hanc, et salvabo eam propter me, et propter David servum meum*; Et rursus *Jerem.* 15. 1. ait: *Si steterit Moyses, et Samuel coram me, non est anima mea ad populum istum*; Et *lib.* 2. *Machabæor.* Onias, & Jeremias jam defuncti exhibentur, & proponuntur uti Deum exorantes pro populo: cumque Judæi, quando putarunt, a Christo in cruce Eliam invo-

invocari, *Eliam vocat iste*, uti legitur *Matth.* 27. 47. eum nec blasphemiæ, nec violationis legis insimulaverint; manifesta hæc est conjectura, pium & utile apud eos fuisse Sanctos invocare.

3 Adduntur novi Testamenti auctoritates. Sanctus enim Joannes petit a Deo pacem & ab Angelis: quod est idem ac dicere, Deo porrigit preces, ut pacem tribuat; & Angelis, ut eam impetrent, uti legitur *Apoc.* 1. 4. *Gratia vobis, & pax ab eo, qui est, & qui erat, & qui venturus est, & a septem Spiritibus, qui in conspectu throni ejus sunt*. Viginti item quatuor seniores, qui venerabundi & prostrati sistebant coram Agno, quid aliud agebant, quam Fidelium orationes Deo repræsentabant? *habentes singuli citharas, & phialas aureas plenas odoramentorum, quæ sunt orationes Sanctorum*, *Apoc.* 5. 8. Et rursus 8. 4. *Ascendit fumus incensorum de orationibus Sanctorum de manu Angeli*. Cumque Petrus Apostolorum Princeps se post obitum suum promiserit operam navaturum, ut documentorum a se traditorum reminiscerentur, *ut ex epist.* 2. *cap.* 1. 15. *dabo autem operam, & frequenter habere vos post obitum meum, ut horum memoriam faciatis*; fieri absque dubio id non poterat, nisi per suam apud Deum intercessionem.

4 Suffragantur testimonia Patrum primorum sæculorum. Irenæus, qui circa annum 178. floruit, *lib.* 5. *contra hæreses cap.* 19. *num.* 1. hæc habet: *Et si ea* (loquitur de Heva) *inobedierat Deo; sed hæc* (id. Virgo Maria) *suasa est obedire Deo, ut virginis Hevæ Virgo Mater fieret advocata*. Mariam ergo apud Deum advocatam vocat Irenæus, & sic ejus intercessionem apud Deum admittit. Origenes circa annum 203. *lib.* 8. *contra Celsum num.* 34. *pag.* 767. ostendit, Sanctos Deum exorare pro hominibus, & placatum reddere, sicque eorum favet intercessioni: *Nam hi ceu cognatos, & amicos videntes eos, qui ipsorum in Deum pietatem æmulantur, ac Deum invocant, riteque illum precantur; eorum saluti collaborant, illis apparent, putantque sui esse officii illis obsequium præstare & quasi ex compacto venire ad beneficia salutemque eis conciliandam qui Deum orant; cui & ipsi preces offerunt*. Alia loca quæ huic invocationi apertè favent, ex eodem Origene affert Huetius *in Origenian. lib.* 2. *qu.* 5. *num.* 36. S. Cyprianus anno 248. *in epistola* 57. *ad Cornelium col.* 206. existimat, per Sanctorum apud Deum regnantium orationes homines hic degentes adjuvari, & sic utilem esse apud Deum eorum intercessionem: *Memores nostri invicem simus, concordes atque unanimes utrobique pro nobis semper oremus, pressuras & angustias mutua charitate relevemus. Et, si quis isthinc nostrum prior Divinæ dignationis celeritate præcesserit, perseveret apud Dominum nostra dilectio; pro fratribus, & sororibus nostris apud misericordiam Patris non cesset oratio*; & in libro de habitu Virginum *in fine* sic ipsas alloquitur: *Durate fortiter, spiritaliter pergite, pervenite feliciter; tantum mementote tunc nostri, cum incipiet in vobis virginitas honorari*. In Actis S. Maximi Martyris anni 250. *apud Theodoricum Ruinart pag.* 133. *num.* 2. sic legitur: *Mihi enim nec fustes, nec ungulæ, nec ignis sentiendi dant dolorem, quia in me manet gratia Christi, quæ me salvum faciet in æternum, omnium Sanctorum*

rum

rum orationibus, qui in hac colluctatione certantes, vestras superaverunt insanias, nobisque virtutum exempla reliquerunt: quibus profecto verbis, quemadmodum innuitur Sanctorum intercessio apud Deum, ita de eorum invocatione nulla videtur dubitatio superesse. Confirmatur hoc ipsum ex Actis S. Theodoti Ancyrani circa ann. 303. *apud eumd. Ruinart pag.* 307. *n.* 31. ubi Martyr sic loquitur: *Glorificate Dominum nostrum Jesum Christum, qui fecit, ut perficerem cursum meum, & inimicum superarem; deinceps enim in cælis cum fiducia pro vobis Deum deprecabor*. Celebreque est illud, de quo testatur historia Martyrii Sanctæ Potamienæ apud Eusebium *lib. 6. histor. Eccles. cap.* 5. juxta ejusdem Ruinart expositionem. Ineunte sæculo tertio prædictum contigit Martyrium; &, postquam Eusebius retulit, eam a vulgo vexatam percussionibus & obscenis verbis, a Basilide vero humaniter acceptam fuisse, subdit: *Illa vero* (hoc est Potamiena) *benignitatem hominis erga se libenter amplectens, bono animo eum esse jussit; se namque post obitum salutem ipsius a Domino impetraturam, & collata in se beneficia brevi remuneraturam esse*. Porro Basilidis invictam conversionem & confessionem, propter quas capite cæsus est, narrans inquit: *Cumque quidam in Domino Fratres eum adiissent, & causam subitæ illius atque insperatæ conversionis interrogarent, dixisse fertur, Potamienam tertio post Martyrium die, noctu sibi assistentem coronam capiti suo imposuisse, dixisseque, se ipsius causa Dominum orasse, atque id, quod petierat, impetrasse, nec diu postea ipsum ad Superos migraturum*.

5 Si subsequentium Patrum auctoritates congerere liberet, & signanter sæculi quarti, Basilii videlicet *hom.* 20. *de quadraginta Martyribus*, Gregorii Nazianzeni *in orat.* 18. *pro S. Cypriano, & orat.* 21. *pro S. Athanasio*, Hilarii *in psalm.* 129. Nisseni *in fine orationis in quadraginta Martyres, & in oratione de S. Theodoro Martyre*, Ambrosii *in libro de viduis tom.* 4. *in epist.* 54. *ad sororem Marcellinam*, Hieronymi *epistola* 1., *epist.* 25. *ad Paulam de obitu Blesillæ*, & fuse *in libro contra Vigilantium*, Chrysostomi *in oratione de S. Ignatio Martyre, in hom. de SS. Berenice &c. & in hom.* 76. *de SS. Juventino, & Maximino Martyribus*, articulus hic totum tractatum impleret. Sed hac relicta illis provincia, qui strenue adversus heterodoxos dogma Catholicum de Sanctorum invocatione propugnarunt, inter quos jure ac merito recensendus est P. Abbas Joannes Chrysostomus Trombelli in suis dissertationibus *de cultu Sanctorum* Bononiæ impressis *anno* 1740. *& anno* 1741. & nobis dicatis; in superioribus aliqua attigimus de cultu, & nunc aliqua addidimus de invocatione Sanctorum, ut fundamenta delibaremus potestatis canonizandi, de qua nunc agitur. Tractantes de Sanctorum Canonizatione alios ex veteri, & novo Testamento textus desumunt, quibus potestatem canonizandi demonstrari contendunt; uti colligitur ex bullis Canonizationum, & Scriptorum animadversionibus. *Cap.* siquidem 44. *Ecclesiastici v.* 1. *&* 2. legitur: *Laudemus viros gloriosos, & parentes nostros in generatione sua; multam gloriam fecit Dominus magnificentia sua a sæculo*: & *v.* 15. *Sapientiam ipsorum narrent populi, & laudem eorum nuntiet Ecclesia*; ubi etiam

etiam inter Sanctos referuntur Henoch, Noe, Abraham, Isaac, Jacob, Moyses, Aaron, Phinees, Josue, Chaleb, Samuel, David, Elias, Eliseus. Siracides Ecclesiastici auctor ibi nonnullorum meminit, puta Enochi, Noemi, Abrahami, qui ad legem naturæ pertinebant, & deinde meminit Sanctorum legis Mosaicæ, & primum omnium extollit laudibus Moysem ipsum, virum sane absolutissimæ sanctitatis exemplar, & sæculis deinceps omnibus admirandum; tum in aliorum laudes excurrit, veluti Aaronis, Samuelis, Davidis, aliorumque, uti videri potest capite 45. & sequentibus: & quamvis capite 47. Salomonem laudibus exornet, de cujus æterna salute inter Catholicos ipsos ambigitur, & in utramque partem multis disputationibus impune disceptatur; nemo tamen est, qui textum legendo, non videat, ipsum capite 47. a versu 14. de Salomone sic locutum fuisse, ut post aliquot laudes vehementer arguat ejus scelera, neque tamen pœnitentiam testetur ullam, uti facit in Davide; de quo sic ait *v.* 13. *Dominus purgavit peccata ipsius, & exaltavit in æternum cornu ejus.* Quod si quæratur, quomodo ad Siracidem devenire potuerit notitia Sanctorum legis naturæ, cum per id tempus nulla extiterit Canonica Scriptura, facile responderi potest, Scripturæ defectum suppletum fuisse per Majorum traditionem, juxta illud Moysis *Deuter.* 32. *v.* 7. ubi legitur: *Interroga patrem tuum, & annuntiabit tibi, Majores tuos, & dicent tibi.* Præterquamquod non ita tuto asseri potest, Scripturam Canonicam tunc defuisse, licet ea ad nos non pervenerit; Enochi quippe sanctissimi, qui diluvium præcessit, librum extitisse, S. Augustinus opinatus est, & post eum alii apud Pererium *lib.* 7. *in disputatione de Enoch quæst.* 6. quo scilicet ex libro manarit prophetia illa ejusdem Enochi, quam S. Judas Apostolus in sua Canonica epistola citat *num.* 14. & 15. His præmissis ad ornatum textus, in eo profecto extat præceptum, quod a sanctis Scriptoribus adnotarentur in particulari gloriosa vita & mors eorum, qui tempore ipsorum floruissent, & quod eorum gloriosa gesta a populis laudarentur, & omnibus innotescerent; illudque disciplinæ ab initio Ecclesiæ ad hæc usque nostra tempora feliciter productæ, inter Sanctos referendi viros virtutibus & miraculis insignes fundamenta statuisse videtur, & consequenter potestatis canonizandi, sine qua prædicta disciplina suo caruisset, & careret effectu. In bulla canonizationis S. Franciscæ Romanæ *in cit. cod. pag.* 286. hæc habentur verba: *Nos ex officii debito Pastoralis, qua ad Dei laudem, & Fidelium ædificationem sunt, quantum in Domino possumus, promovere cupientes; ac non ambigentes, id genus esse triumphalem Canonizationis honorem, per quem sapientiam Sanctorum narrant populi, & laudem eorum nuntiant Ecclesiæ.* Et in Brevi beatificationis S. Francisci Salesii: *Spiritus Sanctus, cum in Divinis Scripturis viros gloriosos, nimirum Sanctos, laudari præcipit, eorumque sapientiam & laudem narrari a populis, & nuntiari ab Ecclesiis, docet nos atque illuminat, quid nostris etiam temporibus agere debeamus.* Memoratum quoque Ecclesiastici textum ad rem præsentem ponderat Cardinalis Bellarminus *controv.*

Digitized by Google

controv. tom.2. de SS. beatit. lib.1. cap.7. §. His ergo præmissis; & sequitur Cornelius a Lapide *in dictum cap.44. Ecclesiastici vers.2.* & juris Canonici Interpretes in recensitis Ecclesiastici verbis, *multam gloriam fecit Dominus magnificentia sua a sæculo*, substantialia dicunt contineri Canonizationis requisita, gloriosam videlicet, & heroicam vitam, & miracula excedentia vires & potentiam naturæ; Innocentius *in cap. Audivimus, num.*1. Ostiensis *num.*5. Joannes Andreas *num.*4. Zabarella *num.* 5. Ancharan. *num. pariter* 5. Antonius a Butrio *num.*7. Fagnan. *num.*3. *de Reliquiis, & veneratione SS.* Succedit novi Testamenti textus, Apostoli videlicet *in epistola ad Hebræos cap.*13. *v.*7. *Mementote Præpositorum vestrorum, qui vobis locuti sunt verbum Dei, quorum intuentes exitum conversationis, imitamini fidem*. Quocirca Christianus Lupus *in not. ad Conc. tom.*3. *pag.*563. inquit: *Porro defunctos justos in Sanctorum Canonem, seu Ecclesiasticas tabulas solemniter referre, seu canonizare est antiquissima Ecclesiæ consuetudo habens exemplum ab Apostolo in epistola ad Hebræos*. Et ante Lupum bene adnotaverat Thomas VValdensis *tom.*3. *de Sacramentalibus tit.*14. *cap.*27. *ante num.*4. Florentinius quoque *in sua prævia admonit.*2. *ad Martyrologium* verba affert supra citata S. Pauli pro præsentis assumpti comprobatione, & addit, alios consimile præceptum agnoscere in aliis ejusdem Apostoli verbis *ad Romanos cap.*12. jubentis, nos *Sanctorum memoriis communicare*: ubi enim in vulgatis codicibus habetur, *necessitatibus Sanctorum communicantes*, Origenes, Ambrosius, ac Optatus Milevitanus legunt *memoriis*, non *necessitatibus*; & S. Hilarius *lib. contra Constantium Augustum* non modo idem retinet, sed præceptum in iisdem verbis agnoscit: *Apostolus* (inquit) *jubet communicare nos Sanctorum memoriis; tu eas damnare elegisti?*

6 Nonnullæ a Theologis congruentissimæ excogitatæ sunt rationes, ut relictam Ecclesiæ potestatem Sanctos canonizandi suadeant, quas in unum congerit Dominicus a Sanctissima Trinitate *cap.*18. *in bibliot. max. Pontif. pag.*491. *tom.*10. ut ex sequentibus ejusdem verbis desumitur: *Cur autem Christus hanc auctoritatem canonizandi Sanctos Ecclesiæ suæ relinquere voluerit, plures non desunt congruentissimæ rationes; præcipuæ sunt sequentes. Prima, ut etiam in terris, ubi locus agonis, legitimique certaminis eorum fuit, hanc laborum suorum mercedem, triumphique coronam utcumque reportent. Secunda, ut gloriæ essentiali, qua gaudent in cælis, hæc accidentalis gloria respondeat ex parte Ecclesiæ militantis. Tertia, ut conjungamur nos viatores cum illis per affectum ac venerationem, illi autem jam comprehensores nobiscum per intercessionem & protectionem. Quarta, ut nos eorum exemplo provocemur ad earum præsertim virtutum imitationem, in quibus insignes fuerunt. Quinta, ut probetur, Ecclesiam Catholicam non solum quoad legem, sed quoad personas etiam esse sanctam, dum tot justos, & Sanctos parit, ac beat. Sexta, ut inde Gentiles, & Hæretici confundantur, qui non habent personas justas & sanctas, quas consecrent; quatenus cum sola vera Fide, & ubi illa reperitur, vera etiam Sanctitas conjungitur. Septima, ut ita servetur, quæ in symbolo Fidei docetur Sanctorum communio.*

7 Adver-

7 Adversus hanc potestatem canonizandi nonnulli debacchantur Hæretici, teste Thoma VValdensi *de Sacramental. tom. 3. tit. 14. pag.* 102. VVicleffus primus fuit, qui adversus Catholicam Ecclesiam, & ejus Caput visibile, tamquam Divina sibi in Canonizatione usurpantes, vocem extollere ausus est, cujus vestigiis ingressus est Kemnicius 3. *part. examinis Concilii Trid. pag.* 634. Calvinus *lib.* 3. *instit. cap.* 20. §. 27. non modo Pontificem & Ecclesiam, sed Sanctos ipsos furore abreptus ferali impetit voce; & Petrus Molinæus *lib.* 7. *novitatis suæ controv.* 2. *cap.* 13. *pag.* 547. *& seq.* Canonizationis materiam in jocos & cachinnos solvit. Addi possunt alii impii, irreligiosi, & damnatissimæ notæ Hæretici supradictis suffragantes, Lutherus videlicet, de quo apud Catharinum *lib.* 2. *de considerat. præsentium temporum cap.* 27. Magdeburgenses *cent.* 4. *cap.* 15. Vermillius, Lambertus Danæus, Mornæus *in præfatione mysterii iniquitatis,* Marcus Antonius de Dominis *lib.* 1. *cap.* 5. *quæst.* 4. *num.* 55. Abbartus *lib. de Antichristo cap.* 11. Non defuerunt tamen ex nostris, qui diabolicas illas criminationes invictis prostraverint argumentis, uti videri potest apud Gravinam *in continuatione* 2. *part. Catholicarum præscriptionum.*

8 Ac oppositio quidem modo relata, quod Romanus Pontifex canonizando sibi usurpet Divina, cessat, statim ac sedulo ponderatur, nos etiam agnoscere, essentiale Beatorum gaudium, quod habent de Divinitate, augeri non posse, sed solum accidentale, quod habent de quocumque bono creato, & de omnibus, quæ in Dei honorem fiunt, & maxime de illis, in quibus de eorum gloria Deo gratias agimus, juxta doctrinam S. Thomæ *in* 4. *sent. dist.* 12. *qu.* 2. *art.* 2.; Romanos item Pontifices in Canonizatione sibi nullatenus asserere gaudii essentialis augmentum, quemadmodum legitur in bulla Canonizationis S. Nicolai de Tolentino *in cit. cod. pag.* 161. *Licet militans in terris Ecclesia triumphantem in cælis filiali & devoto veneretur affectu, ac virtutes, laudes, præconiaque Sanctorum, quantum sinit fragilitas, dignissimis attollat titulis, devotis quoque precibus, solemni ritu sacrificia laudum afferat ad decus & venerationem civium supernorum; nihil tamen illis accrescit novæ perfectionis & gloriæ, nec eorum perfecta felicitas nostris operibus firmari poterit, vel augeri: misericors tamen miseratorque Dominus per intercessiones meritaque Sanctorum, quos in terris celebritate congrua veneramur, mirabili dignatione imperfectum nostrum suppleri providit, ut, quod nostris meritis non valemus, eorum suffragiis assequamur*: uno verbo, in Canonizatione summos Pontifices nihil aliud agere dicimus, quam declarare hos & illos Dei servos virtutibus, insigni morte, eximiisque miraculis præfulgentes, & sic in cælo triumphantes esse in Ecclesia colendos; quod quidem judicium si ab illis fieret sine præviis diligentiis, clamarent Hæretici & merito, male agi, nec tamquam Sanctos esse Ecclesiæ proponendos, quos certis argumentis Sanctos esse non constet. Sed, cum ad hæc avertenda debitum & rigorosum præcedat examen, & hinc occasionem arripiant clamandi, Papam sibi assumere in Canonizatione Divinam potestatem, nemo

est, qui eorum dicta reprehendere non debeat, & exsecrari; uti bene argumentatur Sauffajus *in cit. apolog. §. 9. sub init. Si Ecclesia Catholica, Apostolica, & Romana Sanctos sine ulla fidei & meritorum indagine, vel personarum delectu honoraret, tunc clamarent adversarii, eam promiscue Baal cum Christo miscere, tenebras cum luce confundere, nec discernere a justitia iniquitatem; cum vero omni sedulitate ac diligentia, maturique examinis libra, ac severi judicii censura, Ecclesia ipsa Sanctos inquirit ac vindicat, pretiosumque a vili sic discernit, ut inter Sanctos memoria venerandos nullum cooptet, nisi quem certo comperit Deo, fidei & operis sinceritate, fuisse acceptum; quotquot autem utriusque hujus Divinæ dotis testimonio carent, ex albo Sanctorum ablegat, impiosque quosvis nec colit, nec recolit, sed a fastis suis proscribit, & execrandos judicat. Tum nihilominus ipsimet adversarii eam dilacerant, Divinaque & sibi usurpare dum sanctos nominat, & Sanctis tribuere dum decernit colendos, importune clamitant atque perperam calumniantur.*

CAPUT XIII.

De Benefacto, ut aliquando Solemnia Canonizationis expleantur.

1 AB iisdem rationum momentis, ex quibus Theologi in superioribus relati comprobant, esse in Ecclesia, & in summo Pontifice, tamquam ejus visibili Capite, potestatem canonizandi, desumitur quoque, congruere, expedire, & utile esse Sanctorum Canonizationes aliquando peragere. Et primo, quia in Sanctis suis Deus laudatur, & dum servos honoramus, honor redundat in Dominum; uti legitur in bullis Canonizationum SS. Udalrici, Petri Anagnini, Hugonis, Antonii Lusitani, Bonaventuræ, Antonini, Hyacinthi, Joannis Gualberti, quarum hæc sunt verba: *Nec enim quisquam Catholicus ambigit, cum & hoc Scriptura sacra testetur, quod in Sanctis suis laudatur Dominus, & qui honorat eos, ipsum Dominum prorsus honorat, ipso attestante, qui dicit*, qui vos honorat, me honorat, & qui vos recipit, me recipit; *& item*, quod uni ex meis minimis fecistis, mihi fecistis. Eodem pertinent, quæ habentur in bulla Canonizationis S.Thomæ de Villanova *in cit. cod. pag. 356. Nimirum, ut ea ratione omnipotentis Dei laus, & gloria magis magisque increbrescat, ejusdemque bonitati ac benignitati simul agantur gratiæ, qui dedit virtutem & potestatem talem hominibus.*

2 Secundo, quia maximopere decet, ut, qui sanctus est apud Deum, sanctus etiam ab hominibus habeatur; quemadmodum habetur in bullis Canonizationum SS. Homoboni, Claræ, Ludovici Regis Franciæ, Petri de Morono, Ludovici filii Caroli Regis Siciliæ, Thomæ Herfordiensis, Thomæ de Aquino, Birgittæ, Edmundi, Francisci de Sales, Rosæ Limanæ, Antonii Lusitani, ubi: *Pium & justum est, ut, quos Dominus merito sanctitatis coronat & honorat in cælis, nos venerationis officio laudemus & glorificemus*

rificemus in terris; & in bulla Canonizationis S. Richardi: *Decet, ut nostro ministerio per omnem Christiani cultus ambitum vehiculo debitæ venerationis incedens, profusis per Orbem gaudiis, & effusis undique laudibus honoretur in terris.*

3 Tertio, quia in Beatificationibus servorum Dei, & Canonizationibus Beatorum, non modo sancta mater Ecclesia exaltatur, uti ad rem docet Bannes *in 2.2. quæst. 1. art. 10. §. dubitatur præterea septimò, conclus. 1. Expedit etiam hoc, ut ostendatur, quod non est abbreviata manus Domini, sed, sicut olim in primitiva Ecclesia fuerunt Christiani eximiæ sanctitatis, ita & nunc, & semper usque ad consummationem sæculi sunt, & erunt Fideles in sanctitate vitæ insignes*; sed etiam confunduntur Hæretici & ceteri quotquot a Catholica aberrant veritate, sicuti legitur in bulla Canonizationis S. Homoboni: *Et in hoc præsertim Hæreticorum confundatur perversitas, cum ad Catholicorum tumulos viderint prodigia pullulare*; in bulla Canonizationis S. Stanislai Episcopi Cracoviensis: *Confundatur perversum Hæreticorum dogma, & Fidelium beata credulitas augeatur*; & in bullis insuper Canonizationum SS. Laurentii Archiepiscopi, & Hyacinthi.

4 Quarto, quia expedit, ut apud Dominum nostri multiplicentur intercessores; quemadmodum habetur in bulla Canonizationis S. Francisci de Assisio: *Confidentes per Dei misericordiam, Nos, & gregem Nobis commissum ejus suffragiis adjuvari, &, quem familiarem habuimus in terris, habere patronum in cælis*; in bulla Canonizationis S. Dominici: *Nos cum commisso Nobis grege Domini confidentes, ejus posse suffragiis per Dei misericordiam adjuvari, ut, cujus in terris solatium gratiosæ familiaritatis habere meruimus, ejus in cælis potenti patrocinio gaudeamus*; in bulla Canonizationis S. Caroli Borromæi: *Supplicantes, ut Carolus Ecclesiæ, quam vehementer dilexit, prosit etiam meritis & exemplo, adsit patrocinio, & in tempore iracundiæ fiat reconciliatio*; & prostat etiam in bullis Canonizationum SS. Hugonis, Hyacinthi, Petri de Alcantara, Francisci Xaverii. Nec enim invocari possunt ut intercessores, loquendo saltem de publica invocatione, illi, quorum sanctitas ab Ecclesia legitime declarata non est.

5 Quinto, quia non parum prodest Christifidelibus nova semper habere exempla virtutum, quæ imitentur: unde Mathathias 1. *Machabæor. cap. 2. v. 50. & 51.* morti proximus filios hortatus est ad sanguinis & vitæ profusionem pro tuendis patriis legibus, proponendo illustria Patrum facinora: *Nunc ergo, ò filii, æmulatores estote legis, & date animas vestras pro testamento Patrum vestrorum, & mementote operum Patrum, quæ fecerunt in generationibus suis, & accipietis gloriam magnam & nomen æternum.*

6 Hoc ipsum desumitur ex S. Gregorio *lib. 2. moral. cap. 1. tom. 1.* ubi ait, quod sacra Scriptura *narrat gesta Sanctorum, & ad imitationem corda provocat infirmorum; dumque illorum victricia facta commemorat, contra vitiorum prælia debilia nostra confirmat; fitque verbis illius, ut eo mens minus inter certamina trepidet, quo ante se positos tot virorum fortium triumphos videt.* Facit ad rem illud S. Bernardi qui *in præfat. ad vitam S. Malachiæ col. 663.*

tom. 2. inquit: *Semper quidem opera pretium fuit illustres Sanctorum describere vitas, ut sint in speculum & exemplum, ac quoddam veluti condimentum vitæ hominum super terram. Per hoc enim quodammodo apud nos etiam post mortem vivunt, multosque ex his, qui viventes mortui sunt, ad veram provocant & revocant vitam.* Et ante ipsum scripsit S. Eucherius Lugdunensis sive Eusebius Gallicanus *hom. de SS. Petro & Paulo tom. 6. biblioth. PP. pag.* 652. *Armantur filiorum animi, dum Patrum recensentur triumphi.* Passim id ipsum in bullis legitur Canonizationum; in bulla videlicet Canonizationis S. Francisci Salesii: *Antecessores nostri Spiritu Sancto instructi laudabilem in Ecclesia morem induxere, nempe in excelso loco sanctitatem constituendi, ut, veluti lumen illius lucis vicarium, quæ de se dixit*: Ego sum lux Mundi, & qui sequitur me, non ambulat in tenebris, *non sub modio absconditum, sed in candelabro elatum luceat coram hominibus, eosdemque a veneratione ad imitationem, via strata ad cælestis & triumphantis Jerosolymæ nunquam interituras delicias, dirigat, inferatque*; & in bullis præterea Canonizationum SS. Laurentii Archiepiscopi, Edmundi, Caroli Borromæi, Francisci Xaverii, Petri de Alcantara.

7 Ultimo, quia magna in Beatificationibus & Canonizationibus adest materia spiritualis lætitiæ; ut habetur in bulla Canonizationis S. Hyacinthi: *Benedictus Pater misericordiarum & Deus totius consolationis, qui dilectam Filii sui sponsam Catholicam & Apostolicam Ecclesiam perpetua regit providentia, atque his luctuosis temporibus multis ærumnis & calamitatibus afflictam, multiplici etiam gaudio ex Sanctorum suorum gloria consolatur; vere enim magna existit spiritualis lætitiæ materia, cum Deus illustria servorum suorum merita ideo mundo manifestat, ut, dum illis ubique terrarum veneratio tribuitur, Deus ipse in Sanctis suis mirabilis prædicetur; nam, cum aliqui servi Dei excellenti vitæ sanctitate & miraculis insignes jam cum Christo in cælo regnantes, in terra quoque summa Romani Pontificis auctoritate Sancti esse declarantur, Rex ipse sempiternæ majestatis & gloriæ in Sanctorum concilio glorificatur, Divini cultus observantia augetur, Fidelium pietas & devotio excitatur, detestandæ hæreses magis magisque convincuntur, plures populo Dei ad virtutis exemplum, & suffragii patrocinium proponuntur, ut, quod fideliter petimus, id efficacius, multiplicatis intercessoribus, consequamur.*

8 In sententia, quæ a summo Pontifice solemniter in Canonizatione profertur, tres causæ finales exprimuntur; prima est *ad honorem Sanctæ & individuæ Trinitatis*; secunda *ad exaltationem Fidei Catholicæ*; tertia *ad Christianæ Religionis augmentum*. In Sanctorum itaque Canonizatione honoratur & glorificatur Sanctissima Trinitas, cum, quidquid laude & præmio dignum Sancti peregerunt, non nisi Divinæ gratiæ beneficio perficere potuerint: unde Christus Dominus *Matth. cap.* 5. *v.* 16. ait: *Sic luceat lux vestra coram hominibus, ut videant opera vestra bona, & glorificent Patrem vestrum, qui in cælis est*; & S. Petrus *in epist.* 1. *cap.* 2. *v.* 12. subdit: *Conversationem vestram inter gentes habentes bonam, ut in eo, quod detrectant de vobis, tamquam de malefactoribus, ex bonis operibus vos considerantes, glorificent Deum in die visitationis.*

9 In

9 In Canonizatione quoque exaltatur Fides Catholica super omnes alias sectas, in quibus nec vera sanctitas esse potest, nec vera possunt fieri miracula. Quamobrem Theologi agentes de notis Ecclesiæ Catholicæ hanc etiam notam recensent, quod in ea sunt vera miracula, & quod in nostra Catholica Ecclesia Romana omni sæculo miracula approbantur. Et Fidei quidem exaltatio in hoc præcipue consistit, quod multi ad Fidem Catholicam ex variis sectis Gentilium & Hæreticorum accedunt, visa & audita sanctimonia vitæ Christianorum perfectorum, nec non miraculorum, quæ ad ipsorum intercessionem a Deo patrantur; cum hæc sit una ex viis, per quam ad veram Fidem, auxiliante Deo, Infideles convertuntur. Unde *lib.* 4. *Reg. cap.* 5. narratur de Naaman Syro principe militiæ Regis Syriæ viro magno & honorato, quod, cum leprosus esset, & jussu Elisei Prophetæ septies in Jordane lavisset & mundatus fuisset, prout Propheta prædixerat, reversus ad Eliseum dixit *v.* 15. *Vere scio, quod non sit alius Deus in universa terra, nisi tantum in Israel*; Et *lib.* 3. *Reg. cap.* 18. *v.* 39. quando Elias ignem de cælo attraxit, ut holocaustum combureret, multitudo, quæ prius Baal adorabat, ad veri Dei Fidem conversa est, & miraculum inspiciens exclamavit: *Dominus ipse est Deus, Dominus ipse est Deus*; item *Joann. cap.* 11. *v.* 47. *&* 48. legitur, quod collegerunt Pontifices & Pharisæi concilium adversus Jesum, & dicebant: *Quid facimus, quia hic homo multa signa facit? Si dimittimus eum sic, omnes credent in eum*; Et *cap.* 3. *Actor. Apost.* quando S. Petrus miraculo sanavit claudum, qui sedebat ad speciosam portam templi, in nomine Christi Jesu, & prædicavit se in hoc nomine illum curasse, multi crediderunt; quemadmodum subditur *Actor. cap.* 4.

10 Demum in Canonizatione Sanctorum augetur Christiana Religio, quia, dum multiplicantur Sancti, augetur cultus Sanctorum, innotescit vita Canonizati, ejus virtutes Fidelibus proponuntur, ejusque miracula enarrantur: ex quo fit, ut crescat Fidelium devotio erga ipsos, hincque moveantur ad exercendos erga eosdem varios actus, qui pertinent ad virtutem Christianæ Religionis. Deducta hæc sunt ex formula sententiæ, quæ a summo Pontifice in Canonizatione profertur; & concordant cum aliis, quæ in superioribus adducta fuerunt ex bullis Canonizationum, aliisque monumentis. Tum ipsa autem, tum reliqua, quæ ex iisdem bullis collecta fuerunt, bene congruunt cum sermone S. Bernardi, *in vigil. SS. Apostolor. Petri & Pauli volum.* 1. *col.* 993. *num.* 2. *&* 3. ubi ait: *Tria sunt igitur quæ in festivitatibus Sanctorum vigilanter considerare debemus, auxilium Sancti, exemplum ejus, confusionem nostram. Auxilium ejus, quia qui potens in terra fuit, potentior est in cælis ante faciem Domini Dei sui. Si enim, dum hic viveret, misertus est peccatoribus & oravit pro eis, nunc tanto amplius, quanto verius agnoscit miserias nostras, orat pro nobis Patrem, quia beata illa patria charitatem ejus non immutavit, sed augmentavit; neque enim quia impassibilis omnino, ideo & incompassibilis factus est, sed nunc potius induit sibi viscera misericordiæ,*

misericordiæ, cum ante fontem misericordiæ assistit. Est & alia causa, quæ magis urget Sanctos, ut solliciti sint de nobis, quia, juxta vocem Apostoli, Deus providet pro nobis, ne sine nobis consumentur, sicut ait sanctus David: Me expectant justi, donec retribuas mihi. *Debemus etiam attendere exemplum ejus, quia, quamdiu in terris visus est & cum hominibus conversatus est, non declinavit ad dexteram, neque ad sinistram, sed viam regiam tenuit, donec veniret ad illum, qui dicit*: Ego sum via, veritas, & vita. *Intuemini humilitatem operum ejus, auctoritatem verborum ejus; & tunc videbitis, quomodo tam verbo, quam exemplo luxerit inter homines, qualia nobis vestigia dereliquerit, ut ambulemus per ea, & non erremus in eis. Vere, juxta Prophetam* Semita justi recta est, rectus callis justi ad ambulandum. *Sed & diligentiori intuitu confusionem nostram inspiciamus, quia homo ille similis nobis fuit, passibilis, ex eodem luto formatus, ex quo & nos. Quid ergo est, quod non solum difficile, sed & impossibile credimus, ut faciamus opera, quæ fecit, ut sequamur vestigia ejus? Confundamur, fratres, & contremiscamus ad vocem istam, si forte hæc confusio adducat nobis gloriam, si forte generet gratiam nobis timor iste: homines isti fuerunt, qui præcesserunt nos, qui tam mirabiliter processerunt per vias vitæ, ut vix eos homines fuisse credamus. Sic ergo in Sanctorum festivitatibus & gaudere, & confundi debemus; gaudere, quia Patronos præmisimus; confundi, quia eos imitari non possumus.*

11 Atque, licet nonnulli male feriati, supposita potestate canonizandi, ejus usum audeant condemnare, aut quia novorum Sanctorum merita meritis antiquorum sunt inferiora; aut quia nostras preces Deus exaudire potest, & pro nobis miracula operari, Sanctorum antiquorum intercessione; aut quoniam novorum Sanctorum accessione, antiquorum cultus imminuitur & fere obscuratur; aut quoniam tot Sanctorum Canonizationes rem hanc sacram quodammodo reddunt contemptibilem; aut demum quia nonnulli in album Sanctorum referuntur, qui, licet virtutibus heroicis & miraculis excelluerint, sunt nihilominus inferiores aliis, qui majoribus virtutibus præditi fuerunt, vel ampliori miraculorum dono a Deo insigniti sunt, de quorum relatione in album Sanctorum nemo est qui cogitet; hæc tamen, & similia Canonizationum utilitati minime adversantur, si res pro natura sua accurate consideretur.

12 Et in eo quidem, quod attinet ad excellentiam meritorum veterum Sanctorum super novorum Sanctorum merita, dicimus, Christum Dominum nostris etiam temporibus semetipsum sine testimonio non reliquisse, atque adeo Ecclesiæ thesaurum novas ac veteres habere margaritas; & semper expedire, servatis servandis, novorum Sanctorum Canonizationes peragere, ut propinquiora nobis habeamus virtutum exempla, quæ imitemur, utque nostri apud Deum multiplicentur intercessores; & eo magis, cum hi, qui nunc novi, veteres aliquando Sancti futuri sint. Quare Gaufridus *in prologo ad vitam S. Petri Tarentasii apud Bollandianos ad diem 8. Maji tom. 2. pag. 323.* ait: *Christus Jesus heri, & hodie, ipse & in æternum; & quemadmodum nullis retro generationibus sine testimonio semetipsum reliquisse*

reliquisse cognoscitur, nec nostro credendus est tempore in hac sibi parte deesse .... Sanctus olim Hieronymus causabatur contemporaneos suos sic ingenia quasi vina probare, quibus videlicet gratia ex vetustate succrescit. Quid putas, diceret, si videret, merita, quasi vina, probari? Et S. Joannes Chrysostomus *orat. in SS. Juvent. & Max. tom. 2. pag.* 578. sic locutus est: *Illi tempore superiores, isti recentiores. Ejusmodi est thesaurus Ecclesiæ, novas & veteres habet margaritas: sed una omnium est pulcritudo ..... Quod scientes vos, non aliter priscos, aliter recentiores colitis Sanctos; sed eadem alacritate, eodem amore, eodem affectu colitis omnes & commendatis. Non enim exploratis tempus, sed exquiritis animi fortitudinem, pietatem, fidem invictam, zelum incitatum ac fervidum, & eas virtutes, quas præ se ferunt Sancti, ad quorum honorem hodie convenimus.* Nissenus vero *in orat. de S. Basilio fratre suo pag.* 912. *tom.*2. *Habemus,* ait, *nunc etiam nos, qui constituat nobis præsentem celebritatem, genuinum & verum Ministrum, & Interpretem spiritus .... cui secundas post Apostolos partes tempus solum dat. Nam, si eodem tempore, quo Paulus, vitæ particeps humanæ fuisset Basilius, sicuti Silvanus & Timotheus, ita prorsus una cum Paulo litterarum monumentis celebratus esset. Atque, ut intelligatur, quod, conjecturam faciendo, a veritate non aberro, hoc modo rationem ineamus. Prætermittatur ea oratio, qua explicetur, qui Sancti quos Sanctos tempore antecesserint (temporis enim natura in præterito, & futuro, quod ad virtutem, & vitium attinet, eodem modo sese habet, cum neque hoc, neque contrarium sit: in libero enim arbitrio atque proposito voluntatis, non in tempore, bonum consistit) at fides cum fide, cum oratione oratio conferatur. Nam, si quis justus æstimator fuerit in conferendis inter se miraculis, reperiet unam in ambobus gratiam, quæ ex eodem spiritu juxta convenientiam, atque proportionem fidei existeret in utroque. Quod, si tempore Paulus præcedit, & multis ætatibus post Basilius exhibitus ac designatus est; Divinæ administrationis, quam hominum gratia suscepit, opus dicis; non affers probationem circa virtutem diminutionis. Nam & Moyses multis temporibus posterior Abrahamo, Samuel Moyse, & hoc Elias, & illo magnus Joannes, & post Joannem Paulus, & post hunc Basilius. Quemadmodum igitur in præcedentibus nihil tempus posterius, quod attinet ad gloriam, quæ cum Deo conjuncta est, Sanctis incommodavit; ita etiam nunc in disceptatione virtutis, ætatis commodum silentio prætermittatur:* pag. verò 917. *Quid igitur illius in rebus Divinis splendorem atque claritudinem imminuit, quod post alios Sanctos in vita fuit, ut idcirco celebritas, atque conventus, qui illius nomine agitur, minor habeatur feriis, quæ Sanctorum aliorum honoris atque memoriæ gratia celebrantur?* Præterea S. Eulogius (*in apologetico sanctorum Martyrum sui temporis in biblioth. PP. tom.*15. *pag.* 287.) *Priusquam*, inquit, *eorum exequar trophæa insignia, operæ pretium resistere credidi imperitis, quia ore blasphemo horum temporum Martyribus derogantes, non esse illos consimiles prioribus Martyribus, volunt &c. ut mens religiosorum sacratissimis imbuta oraculis discat ex veritate novitios, sicuti priscos, venerari Patronos.*

13 In præfatione demum ad passionem SS. Perpetuæ, & Felicitatis, apud

apud Ruinart *pag.* 80. subditur : *Si vetera Fidei exempla & Dei gratiam testificantia , & ædificationem hominis operantia , propterea in litteris sunt digesta , ut lectione eorum , quasi repensitatione rerum & Deus honoretur , & homo confortetur ; cur non & nova documenta æque utrique causæ convenientia & digerantur ? Vel quia & hæc vetera futura quandoque sunt , & necessaria posteris , si in præsenti suo tempore minori deputantur auctoritati , propter præsumptam venerationem antiquitatis . Sed viderint , qui unam virtutem Spiritus unius sancti, pro ætatibus judicent temporum ..... Itaque & nos , qui sicut prophetias , ita et visiones novas pariter repromissas et agnoscimus , et honoramus , ceterasque virtutes Spiritus Sancti ad instrumentum Ecclesiæ deputamus , cui et missus est , idem omnia donativa administrans in omnibus , prout unicuique distribuit Dominus , necessario et digerimus , & ad gloriam Dei lectione celebramus , ut ne qua aut imbecillitas , aut desperatio fidei apud veteres tantum æstimet gratiam Divinitatis conversatam , sive Martyrum , sive in revelationum dignatione ; cum semper Deus operetur , quæ repromisit , non credentibus in testimonium , credentibus in beneficium .*

14 Sequuntur cetera supra opposita , quæ profecto non sunt majoris roboris præ illo , cui modo Patrum auctoritate plene satisfactum esse videtur . Illud enim , quod Deus nostras potest exaudire preces , & pro nobis miracula operari , antiquorum Sanctorum intercessione , nimis probat , cum probet , nec ipsos antiquos Sanctos debuisse canonizari : per intercessionem quippe B. Mariæ semper Virginis , quæ est mediatrix apud Mediatorem , & sanctorum Apostolorum , qui in lege nova fuerunt primi Sancti , bene poterat Deus nostris votis annuere , & pro nobis mirabilia patrare . At , cum a Divina pendeat voluntate nostris , & nostrorum intercessorum precibus flecti , & consilium ejus ignoremus , nec ei dicere possimus , cur ita facis ? hinc est , quod Catholicæ Ecclesiæ multum expedit , ut antiquis fiat novorum accessio intercessorum , quorum precibus, experientia etiam teste , videmus , bona spiritualia & temporalia ad nos derivari ; non quia Deus non possit omnia efficere ad preces & intercessionem antiquorum Sanctorum , sed quia vult operari miracula , & nostris precibus indulgere , intercessione hujus , aut alterius Sancti , qui cursum feliciter consummarunt , & gloriæ coronam non ita pridem ab eo receperunt . Quapropter S. Augustinus (*tom.* 2. *in epist.* 78. *alias* 137. *col.* 183. *n.* 3. *ad Clerum , & populum Hipponensem*) ait : *Ubique quidem Deus est , & nullo continetur , vel includitur loco , qui condidit omnia .... Veruntamen ad ista quæ hominibus visibiliter nota sunt ; quis potest ejus consilium perscrutari, quare in aliis locis hæc miracula fiant , in aliis non fiant ? Multis enim notissima est sanctitas loci , ubi Beati Felicis Nolensis corpus conditum est , quo volui ut pergerent* (nempe duo Clerici) *quia inde nobis facilius , fideliusque scribi potest , quidquid in eorum aliquo divinitus fuerit propalatum ..... Numquid non & Africa Sanctorum Martyrum corporibus plena est ? Et tamen nusquam hic scimus talia fieri ; sicut enim , quod Apostolus dicit , non omnes Sancti habent dona*

na curationum, nec omnes habent dijudicationem spirituum, ita nec in omnibus Memoriis Sanctorum ista fieri voluit ille, qui dividit propria unicuique, prout vult. Consentit doctrina Divi Thomæ *in 4. dist. 45. quæst. 3. art. 2.* ubi, postquam probavit, Sanctos esse a nobis invocandos, in secundo argumento opponit, superiores Sanctos a nobis esse invocandos; in responsione autem subdit, Sanctos quidem superiores, esse magis Deo acceptos, quam inferiores, sed utile esse etiam minores Sanctos interdum orare; primo, ex majori devotione, quam aliquis habere potest ad Sanctum minorem, quam ad Sanctum majorem; secundo, ad fastidium tollendum, ex quo assiduitas unius rei fastidium parit; tertio, quia quibusdam Sanctis datum est aliquibus specialibus causis præcipue patrocinari; quarto, ut omnibus honor debitus exhibeatur a nobis; quinto, quia plurium orationibus quandoque impetratur, quod unius oratione non obtinetur: quod ipsum ab eodem S. Doctore docetur 2.2. *quæst. 83. art. 11. ad quartum*.

15 Alterum quod objiciebatur, novorum Sanctorum accessione antiquorum cultum imminui & fere obliterari, desumptum est ab impio Apostata Marco Antonio de Dominis, qui *lib. 7. de republ. Ecclesiastica part. 3. cap. 5. num. 58.* ait: *Nonnulli Sancti canonizati, veteres Sanctos ipsa totius Ecclesiæ decretione ab antiquo canonizatos quoad nos certe pessundederunt; Carolus profecto Mediolani Ambrosii nomen ferme extinxit*. Verum quanti hoc sit, unusquisque facile dignoscere poterit, qui animadverterit, nos, post novas etiam Canonizationes aliorum Sanctorum, in anniversariis celebritatibus veterum Sanctorum abstinere ab opere servili, in pervigiliis eorum jejunare, in ipsorum honorem Divinum Officium recitare, Missasque celebrare, & adhuc superesse singulorum templa augusta, atque instructissima Clero & supellectili sacra. Unde ergo provenit cultus imminutio per novorum Sanctorum Canonizationes? Et quo jure asseri valet, Mediolani, post relatum in Sanctorum album Carolum Cardinalem Borromæum, fuisse Ambrosii cultum fere extinctum, si hic integer post Caroli Canonizationem perseverat, sicut erat ante ejus Canonizationem? Assumptum latissime comprobatur a Silvestro Petrasancta Soc. Jesu Presbyt. *in notis ad epist. Caroli Molinæi cap. 3.*

16 Illud quoque opponebatur, quod tot Sanctorum Canonizationes rem hanc sacram quodammodo reddant contemptibilem; uti etiam sensisse videtur Gersonius, approbans sententiam Magistri Henrici de Hassia, qui comprimendam esse censuit tot hominum Canonizationem; quod & censuit Petrus de Alliaco *in tract. de reformat. Ecclesiæ cap. 3.* At hoc nullum sibi potest rationabiliter locum vindicare; cum tot nec factæ sint, nec fiant, quot fieri exaggeratur, a Romanis Pontificibus Canonizationes. Alexander Papa III. dum anno 1174. erat Parisiis, ab Archiepiscopis, Episcopis, Abbatibus, & aliis Ecclesiæ Prælatis in regno Franciæ constitutis exoratus est, ut Bernardum Clarevallensem Abbatem in Sanctorum album referret; quod tunc facere recusavit propter consimiles preces pro alio-

rum Beatorum Canonizatione exhibitas, ut ipse testatur in epistola edita in novo codice Canonizationum, & supra relata. Innocentius VIII. in Sanctorum numerum retulit Leopoldum; at petitioni de canonizanda B. Catharina filia S. Birgittæ, pro qua Jacobus Archiepiscopus Upsalensis, & alii Sueciæ Antistites una cum Joanne Daniæ, Norvegiæ, & Sueciæ Rege postulabant, sic respondit, ut habetur in ejus epistola apud Raynaldum *ad an. Chr.* 1485. *sub. num.* 61. *Satisfaceremus libenter tam pio desiderio Regis ipsius & aliorum, nisi nos respectus alterius nuper factæ Canonizationis de Sancto Leopoldo teneret: nam, cum res hæc magni sit momenti, non nisi rarissime fieri consuevit; aliter tantum mysterium, quantum illud est, vilesceret*. Elenchus ipse Canonizationum a Romanis Pontificibus factarum plurium sæculorum decursu nimiam Canonizationum somniatam frequentiam evidenter excludit. Verum quidem est, recentioribus temporibus introductum esse institutum referendi in album Sanctorum unica Canonizatione plures Sanctos; sed id immodicum Canonizationum numerum non constituit, propter quem Mysterium debeat vilescere. Solemnitas Canonizationis multas exigit expensas, quarum ut amplitudo evitetur, fieri cœperunt, ut infra videbitur, Canonizationes plures Sanctos comprehendentes. Si tot fierent solemnitates, quot Sancti canonizantur, id fieri diceretur, ut Romana Aula ditesceret. Ut immoderati sumptus declinentur, fit sæpe una solemnitas, & plures simul Beati in Sanctorum album referuntur: nec id satis ad obstruendum os loquentium iniqua, qui hinc occasionem arripiunt dicendi, sacram rem ex nimia frequentia vilescere. Ultimæ demum parti oppositionis respondet S. Antoninus *Summ. histor. part.* 3. *tit.* 23. *cap.* 14. de S. Catharina Senensi loquens: *Scriptum est, quia spirituum ponderator est Dominus, cui soli sicut cognitus est numerus electorum in superna felicitate locandus, ita & ei soli innotescunt gradus meritorum & præmiorum omnium Sanctorum, & quibus voluerit revelare. Quantum autem nobis, qui tenebris involvimur, permittitur judicare de Sanctis per conjecturas & præsumptiones ex gestis eorum, arbitror, ambigere neminem, plurimos Beatos utriusque sexus non Canonizatos ab Ecclesia, immo nec nominatos, non fuisse minoris meriti & inferioris gloriæ multis catalogo Sanctorum adscriptis; non enim Canonizatio adjicit ad meritum, vel præmium essentiale Beatorum, nec decernit Sanctitatis gradum, sed venerationem temporalem & gloriam, ut post ipsam possit solemniter Officium celebrari, & festivari, quod alias fieri non dicitur*.

17 Cisterciensium, & Carthusianorum monachorum exemplum opponi posset. De primis etenim narrant Henriquez *in apparat. ad menolog. Cisterc. cap.* 11. *de multitud. Sanctorum*, & Manriquez *tom.* 4. *annal. Cisterc. ad an.* 1228. *cap.* 5. *num.* 11. noluisse quemdam alumnum suum sanctitate & miraculis clarum canonizandum proponere, ne Sancti in suo Ordine vilescerent, & ne frequens Sanctorum Canonizatio hujus existimationem apud vulgus minueret. Ex secundis autem, licet tot inter illos vixerint heroi-

heroicis virtutibus præditi & miraculorum gratia insignes, fere tamen nullus est Sanctorum canoni adscriptus. Sed horum monachorum sensui, quatenus Canonizationi adversaretur, nedum rationes supra ponderatæ, sed etiam tot aliarum insignium Religionum obstant exempla. Anno 480. S. P. Benedictus natus est, cumque anno 494. Sublacum se contulisset, post fundata in ea solitudine duodecim monachorum monasteria ad Montem Cassinum anno 528. devenit, ubi suam regulam publicavit, de qua S. Gregorius Papa *lib. 2. dialog. cap. 36.* inquit: *Vir Dei.... scripsit monachorum regulam discretione præcipuam*. Sæculorum decursu nonnullæ laxitates in eum sacrum monachorum cœtum inductæ sunt, ad quas avertendas multa excogitata sunt remedia; sed præcipuum illud fuit, quod S. Berno anno 910. feliciter executioni mandavit, ope reformationis, quam in insigni abbatia Cluniacensi statuit. Decimo & undecimo sæculis Congregatio Cluniacensis fuit Ecclesiæ ornamentum: verum, cum regularis disciplina subinde in aliquibus ejus monasteriis cessasset, Robertus Monachus charitate plenus una cum viginti sociis anno 1098. annuente Hugone Archiepiscopo Lugdunensi & Apostolicæ Sedis Legato, monasterium extruxit in silva Cistercienſi, ex qua Ordo Cisterciensis nomen assumpsit. Nihil aliud Robertus in hac nova voluit fundatione, quam observantiam regulæ S. Benedicti ad litteram, quacumque sublata dispensatione. Anno 1110. Robertus sancte ex hac vita migravit, & summus Pontifex Honorius III. juxta ea, quæ in superioribus dicta sunt, eum Beatum declaravit, & permisit, ut in ejus honorem publicus cultus in aliquibus locis exhiberetur. Roberto successit Albericus, qui postquam Ordinem Cisterciensem spatio decem circiter annorum sancte & feliciter gubernasset, anno 1109. die 26. Januarii in cinere & cilicio, & in medio suorum discipulorum vitam cum morte commutavit; & dicta die quotannis celebratur festum, & ex permissione Congregationis sacrorum rituum in ejus honorem recitatur Officium ab omnibus Italiæ Cisterciensibus. Alberico successit Stephanus, cumque anno 1113. S. Bernardus adhuc juvenis una cum triginta equitibus suis sociis se ejus regimini subdidisset, necesse fuit, aucto monachorum numero, ad alias fundationes animum convertere, inter quas præcipua fuit fundatio abbatiæ Clarevallensis, cui Bernardus ipse præfectus est anno 1115. eumque solemniter in Sanctorum album relatum fuisse, superius visum est; & infra sermo habebitur de cultu, quo apud Cistercienses Gallos colitur Petrus a Castro Novo eumdem Ordinem professus, atque ab Hæreticis in odium Fidei occisus.

18 Carthusianus Ordo sæculo undecimo initium habuit. Plures ex eo prodierunt sanctitate celebres, quorum elenchum Frater Georgius Garnefelt Carthusianus edidit post vitam B. Nicolai Albergati eumdem Ordinem professi. In memoriam S. Brunonis, qui dictum Ordinem fundavit, publici honores decreti sunt a Leone X. & ejus cultus a ceteris Romanis Pontificibus ampliatus est, ut alibi videbitur; sed, antequam Bruno fundator

dator in Sanctorum album relatus esset, Honorius Papa III. solemniter inter Sanctos retulerat Hugonem olim Carthusiæ Anglicanæ Priorem. Canonizationis diploma relatum fuit a Matthæo Paris *in historia Anglorum lib. 3. pag. 309.* & est insertum in novum codicem Canonizationum. Cur deinceps ex tot Dei servis, qui in dicto Ordine floruerunt, pauci solemniter in album Beatorum, aut Sanctorum relati sint, quæritur a nonnullis. Bonifacius Ferrarius Carthusianus anno 1420. tractatum scripsit, *Cur in Ordine Carthusiensi pauci canonizati sint, & miracula nulla publica fiant*. Petrus Sutor de vita Carthusianorum multa ad rem profert. Bonæ memoriæ Sarnellus Episcopus Vigiliensis *in suis epistolis Ecclesiasticis epist. 97. tom. 10.* ait, non tam virtutes, quam miracula requiri pro Beatificatione, & Canonizatione; subditque, horum sanctorum virorum intercessione ut plurimum miracula a Deo non fieri, ne eorum religiosa solitudo accurrentium multitudine turbetur: quod confirmat auctoritate S. Antonini *tit. 15. suæ historiæ cap. 22. §. 2.* testantis, circa an. 1175. quemdam Carthusiæ monachum miracula multa ad sepulcrum edidisse, ut maxima multitudo hominum quotidie eo confluxerit. Cum autem Prior ejus loci videret, quietem monachorum turbari, sive dissolvi ex eo concursu, & multa simul scelera ab iis, qui eo concurrerent, perpetrari; accessisse ad tumulum defuncti, eique præcepisse in virtute sanctæ obedientiæ, ut, sicuti in vita sibi obediverat, ita & nunc faciat, ac nullum de cetero miraculum edat; quod & factum est. Frequentiam e contrario miraculorum, intercessione Dei servorum, qui hunc Ordinem professi sunt, mirifice extollit & narrat Theophilus Raynaudus *operum tom. 9. in S. Brunone punct. 10. §. 2. num. 6.* ubi tandem quæstionem propositam sic resolvit: *Non tam sollicitus fuit Ordo Carthusianus multos Sanctos suos patefacere, quam multos sanctos facere*. Porro, si meus qualiscumque sensus hac in re exquireretur, dicere auderem, in Cisterciensium, & Carthusianorum, & aliorum solitariorum cœnobiis multos Sanctos fuisse in eo, quod attinet ad Ecclesiam triumphantem, paucos vero fuisse, & esse quoad Ecclesiam militantem; in qua, ut quis canonizandus sit, probatio est necessaria virtutum in gradu heroico ex actibus exterioribus deducta, & plurium testium assertionibus innixa, quæ probatio difficilis est in solitariis, uti cuique consideranti patebit: ideoque videmus, Hugonem solemniter inter Sanctos relatum fuisse, cum ex Monacho Carthusiano anno 1186. electus Episcopus Lincolniensis, anno 1200. e vivis excesserit, nedum solitariorum virtutibus ornatus, sed etiam ceteris ad gradum Episcopalem pertinentibus, ut in ejus vita apud Surium *ad diem 17. Novemb.* legi potest. S. Bruno quoque Religionis fundator, ut cetera prætereantur, per aliquot annos consiliis & doctrina Urbanum Papam II. suum discipulum adjuvit in illis tot Ecclesiæ calamitatibus, recusatoque Rhegiensi Archiepiscopatu, obtentaque discedendi facultate, ad suos reditum fecit. Hic idem Ordo, dum fungebar munere Fidei Promotoris, supplicavit pro intro-

introducenda causa Canonizationis B. Nicolai Albergati sui alumni, qui Episcopatum Bononiensem pluribus annis administravit,& inter S.R.E.Cardinales adscriptus, pluribus per universum orbem legationibus functus est, desumptis sanctitatis probationibus non tam ex gestis in solitudine, quam ex patratis coram aliis. Hæc tamen dicta sint per transennam; cum ad rem, de qua agitur, satis sit, aliquos ex Cisterciensibus, & Carthusianis in Beatorum, & Sanctorum album esse relatos, eorumque consuetudini semper prævalere debeat universalis aliorum Ordinum Religiosorum usus ab Apostolica Sede comprobatus. Huc usque deducta, tacito nomine nostro, compendiose exposita sunt in discursu dogmatico de Canonizatione Sanctorum, post primam hujus Operis editionem Parisiis impresso anno 1739. *pag.* 30. *et pluribus sequentibus*.

C A P U T X I V.

De Subjecto Canonizationum.

1 QUotquot Martyrium pro Christo subierunt, & signis miraculisque post obitum illustres fuerunt; quotquot, post laudabile heroicarum virtutum exercitium, pretiosa in conspectu Domini morte mortui sunt, & miraculorum gloria post obitum floruerunt, sunt Canonizationis subjectum. Quocirca Innocentius III. *in bulla Canonizationis S. Homoboni (in cod. Canoniz. num.* 28. *)* ait: *Licet autem, juxta testimonium Veritatis, sola finalis perseverantia exigatur ad sanctitatem animæ in Ecclesia triumphante, quoniam qui perseveraverit usque in finem, hic salvus erit; duo tamen, virtus videlicet morum, et virtus signorum, opera scilicet pietatis in vita, et miraculorum signa post mortem, ut quis reputetur Sanctus in militanti Ecclesia, requiruntur: nam, quia frequenter Angelus Satanæ se in lucis Angelum transfigurat, et quidam faciunt opera sua bona, ut videantur ab hominibus, quidam etiam coruscant miraculis, quorum tamen vita merito reprobatur, sicut de Magis legitur Pharaonis, et etiam Antichristo, qui electos etiam, si fieri potest, inducet miraculis suis in errorem; ad id nec opera sufficiunt sola, nec signa; sed, cum, illis præcedentibus, ista succedant, verum nobis præbent indicium sanctitatis, nec immerito nos ad ipsius venerationem inducunt, quem Dominus suus ostendit miraculis venerandum. Hæc autem duo ex verbis Evangelistæ plenius colliguntur, ubi de Apostolis loquens ait:* Illi autem profecti prædicabant, ubique Domino cooperante, & sermonem confirmante sequentibus signis. *In eo namque, quod ait, cooperante, eos operatos esse demonstrans; et in eo, quod sequitur, sequentibus signis, eos exponens, immo Dominum in eis miraculis claruisse. Hoc etiam Dominus usque hodie operatur in Sanctis, et potentiam suam signis evidentibus manifestat, dum vivorum curat ægritudines ad memoriam mortuorum, et eos plus posse post mortem et felicius vivere mortuos, qui in Domino moriuntur, quam, qui vivunt in mundo, demonstrat.*

2 Plana

2 Plana hæc sunt; sed, cum nonnullæ a scribentibus excitentur de Canonizationum subjecto quæstiones, opus est, eas hic referre. Prima ergo est, an Sancti veteris Testamenti possint esse Canonizationis subjectum a summo Pontifice celebrandæ. Negant S. Antoninus in Summa, uti videri potest *tom.* 4. *bibliot. max. Pontif. pag.* 80. *et* 81. & Augustinus Triumphus *de potestate Ecclesiæ quæst.* 17. *art.* 2. & Matta *de Canonizatione SS. part.* 4. *cap.* 3. *a num.* 8. *& sequenti*; quia illi, quantacumque fuerint præditi sanctitate, non fuerunt tempore plenitudinis gratiæ. Affirmant autem alii, Pavinus videlicet *in relatione Canonizationis S. Bonaventuræ, in principio*, Contelor. *de Canonizatione SS. cap.* 10. *num.* 11. Castellan. *de Canonizat. SS. num.* 85. Lezana *consult.* 3. *num.* 129. P. Ceparius *in suo directorio Canonizationum lib.* 1. *cap.* 7. *num.* 20. cum plerique Sanctorum veteris Testamenti in Ecclesia universali, & in plerisque particularibus Ecclesiis, summis ipsis Pontificibus annuentibus, cultum habeant. Quæstio hæc in terminis, in quibus a prædictis scribentibus proponitur, inutilis prorsus mihi videtur. Sancti quippe veteris Testamenti illi sunt, qui Christum tempore præcesserunt, qui in venturum Mediatorem & Redemptorem crediderunt, qui virtutibus, aut Martyrio illustres Deo placuerunt, & quos Deus nedum sanctos fecit, sed sanctos esse hominibus manifestavit in Divinis Scripturis; in quo rerum themate nemo non videt, quam absonum esset, & quodammodo inutile, ut apertæ declarationi a Deo factæ de eorum sanctitate sententia summi Pontificis superadderetur definiens, aliquem ex eis esse sanctum, & idcirco colendum in Ecclesia universali. Si quæstio proponeretur in aliis terminis, hoc est an post adventum Christi cultus, & qualis cultus, rationabiliter a Romanis Pontificibus indulgeri possit Sanctis veteris Testamenti, animadversionem mereri posset; sed de ea alibi tractabitur.

3 Secunda quæstio est de pueris post Baptismum, & ante usum rationis decedentibus, an possint esse subjectum Canonizationis: Sed hæc quoque indiget explicatione. Vel enim agitur de pueris morientibus ante usum rationis, qui Baptismum fluminis receperunt; & hi, licet sint in gloria, & visione beatifica fruantur, nihilominus esse non possunt subjectum Canonizationis in Ecclesia, cum virtutibus heroicis, dum viverent, non fuerint illustres; uti bene perpendunt auctor tractatus de Canonizatione SS. ad Cardinalem Montis Regalis *part.* 3. *cap.* 3. Malvet. *de Canoniz. SS. ad tertium dubium num.* 63. Castellan. *eodem tractatu num.* 69. P. Ceparius *in suo directorio Canoniz. SS. lib.* 1. *cap.* 7. *num.* 15. & concordant antiquiores, Innocentius videlicet, & Joannes Andreas *in cap. Audivimus de Reliq. et venerat. SS.*; propositaque per Augustinum Triumphum *de potestate Ecclesiæ quæst.* 17. *art.* 1. controversia, an Papa debeat canonizare omnes, quos constat esse in vita æterna, post nonnulla exposita argumenta affirmanti opinioni faventia, negativam sententiam amplectitur; tum quia plerique sunt in vita æterna, qui tamen canonizari non possunt propter defectum

Digitized by Google

defectum virtutum heroicarum, tum quia Papa teneretur canonizare omnes pueros baptizatos statim post Baptismum decedentes, quod est absurdum. Vel agitur de pueris ante usum rationis decedentibus post Baptismum receptum non fluminis, sed sanguinis, quod videlicet necati fuerint in odium Christi & ejus Fidei; &, de his quidem loquendo; cum S. Irenæus innocentes pueros pro Christo ab Herode interfectos Martyres appellet; cumque (ut est in homilia tertia Origenis in diversos *part.* 2. *oper. pag.* 282. *edit. Parif. an.*1604. qualiscumque ea sit, ubi de festo SS. Innocentium: *Bene ergo et secundum voluntatem Dei eorum memoriam sancti Patres celebrari mandaverunt sempiternam in Ecclesiis, veluti pro Domino morientium*) eos Ecclesia ab antiquo tempore, sicuti sanctos Martyres, colat; rationabilis insurgere potest controversia, an ad eorum similitudinem alii pueri in odium Fidei interfecti ante usum rationis possint esse, uti Martyres, subjectum Canonizationis. Affirmative autem respondet Guyet *de festis propriis SS. lib.* 2. *cap.* 7. *quæst.* 15. *De infantibus dubitationem omnem tollit SS. Innocentium ab Herode interfectorum exemplum, quibus absque acceleratione usus rationis tam potuit meritum Christi prodesse ad palmam Martyrii per effusionem sanguinis consequendam, quam ceteris prodest per lavacrum Baptismi ad gratiam*; eique adhæret Cardinalis Capisucchius in suis controver. Theolog. *controv.*27. *quæst.*1. *de Martyrio* §.16. *Exigitur ergo ad verum Martyrium in persecutore intentio inferendi mortem propter Fidem exterius manifestata, et in patiente intentio pariter exterius manifestata suscipiendi mortem propter Fidem, in ordine scilicet ad opus, quod ex propria ratione relationem habeat ad Fidem, et rursus ab ipso patiente ad Fidem referatur. In infantibus vero, qui pro Christo occiduntur, cum non habeant usum rationis, unde intentionem habere possint moriendi pro Christo, sat est intentio Ecclesiæ, concurrente intentione persecutoris eos pro Fide occidentis. Si autem occidantur ante Baptismum, veri Martyres sunt, quia occiduntur in odium Fidei Christianæ; si vero occidantur post Baptismum, veri Martyres sunt, quia occiduntur in odium Christi, cui per Baptismum uniuntur.*

4 Favere insuper possunt nonnulla exempla. Celebratur quippe festum die 24. Januarii S. Babylæ Episcopi Antiocheni, qui tertio Ecclesiæ sæculo sub Decio Martyrio coronatus est una cum tribus pueris a se in Christiana Fide educatis, Urbano videlicet, Prilidiano, & Epolonio; ut habetur in Martyrologio Romano ad dictam diem, atque in Officio & Missa Ambrosianis. De his loquitur S. Joannes Chrysostomus in homilia quam recitavit in honorem SS. Juventini, & Maximini *tom.* 2. *pag.* 578. *Nuper B. Babylas cum tribus Pueris nos hic congregabat, hodie vero par sanctorum Militum, in acie exercitum Christi constituit; nuper quadriga Martyrum, hodie biga*. Puerorum autem nomina, quæ a S. Joanne Chrysostomo inibi reticentur, referuntur a Gregorio Turonensi *lib.* 1. *historiæ Franc. cap.* 28. Simeon item puer Tridentinus, qui vix vigintinovem menses suæ compleverat ætatis, anno 1472. occisus fuit a Judæis in odium Christi Domini. Joannes Matthias

thias Tiberinus doctor Medicus, qui de mandato Episcopi Tridentini corpus inspexit infantis occisi, & de genere modoque mortis interrogatus, sententiam suam juratus dicere debuit, historiam Martyrii conscripsit editam apud Surium *ad diem* 24. *Martii*. Statim post obitum publicus cultus eidem cœpit exhiberi tamquam Martyri, & miracula quædam vulgata sunt ejus intercessione a Deo facta. Sed anno 1475. summus Pontifex Sixtus IV. per epistolam Dominos, & officiales per Italiæ partes constitutos, ne hæc fierent, admonuit, & omnia prohibuit, usquequo certior factus esset de veritate factorum per Commissarium, quem elegerat; uti colligitur ex ejus diplomate impresso *tom.* 2. *amplissimæ collectionis veter. scriptor. & monument. & historic. opera celeberrimi P. Edmundi Martene edita column.* 1516. En verba epistolæ: *Dilecti Filii, salutem &c. Licet inter causas majores Apostolico sit duntaxat judicio reservatum, quemplam inter Sanctos referre, & miracula approbare, nihilque adhuc certum, compertumve nostro judicio, aut approbatum sit de quodam puero Simone Tridentino per Judæos, ut dicitur, interfecto, de quo noviter fieri mandavimus, & recipi plenariam informationem: tamen accepimus, nonnullos publice etiam in prædicationibus affirmare, ipsum Simonem, quem Beatum appellant, per dictos Judæos in ipsa civitate Tridentina post multa tormentorum genera cruci affixum, & occisum, & Martyrem esse, & plurimis miraculis clarescere, & alios desuper imagines depingere, chartas in modum historiarum conscribere, & publice vendere, & venditioni exponere, & propterea Christifideles contra Judæos omnes, eorumque bona incitare; adeo etiam, quod multi eorum plura exinde sint passi pericula. Attendentes itaque, hæc & similia pessimæ fore præsumptionis, talia per bandimentum publicum in hac nostra urbe alma fieri amodo prohibuimus, & idcirco vobis tenore præsentium, motu proprio, et ex Pastoralis officii debito committimus, & districte etiam sub pœna excommunicationis mandamus, quatenus et vos in locis dominiorum vestrorum, ac alias regimini vestro commissis eadem fieri sub pœnis, de quibus vobis videbitur, publice, & omnino interdicatis, inobedientes pœna condigna plectendo, et nihilominus Judæis ipsis, quos Ecclesia in testimonium mortis Christi tolerat, firmo defensionis præsidio propter hoc assistatis, donec aliud a nobis receperitis in mandatis; cum intendamus, habita ex Commissario nostro, quem propterea ad partes illas destinamus, rei veritate, in præmissis opportune & plenarie, ut justum fuerit, providere: contrariis non obstantibus quibuscunque. Datum Romæ, die* 10. *Octobris anno* 1475. *anno* V. Comprobatis subinde probandis, & adimpletis adimplendis, facta est Apostolica auctoritate cultus approbatio. Simeonis autem pueri miracula plene referuntur ex Jano Pyrrho Pincio Mantuano apud Bollandistas *ad citat. diem* 24. *Martii*; ibique nedum narratur, auctoritate Gregorii XIII. ejus nomen fuisse descriptum in Martyrologio Romano, sed etiam, instante Cardinali Madrutio Episcopo & Principe Tridentino, Sixtum V. concessisse, ut de eo celebrari posset festum per universam diœcesim Tridentinam cum Officio & Missa propriis, addita in perpetuum plenaria indulgentia visitantibus

tibus die ejus festo ecclesiam S. Petri, ubi corpus cum omnibus passionis instrumentis collocatum est. Iidem Bollandistæ ex Ægidio Gelenio testantur, cultum exhiberi in diœcesi Coloniensi Joannetto puero in odium Fidei a Judæis necato; sed ingenue confitentur, se ignorare tempus mortis. Baillet ad sæpe citatam diem 24. Martii iterum refert omnia, quæ fuerunt a Bollandistis relata; additque, Richardum puerum Parisiis, & Guillelmum puerum in Anglia occisos a Judæis in odium Christi, tamquam Martyres cultum habuisse; sed ait, se non vidisse Acta autographa. In Martyrologio Romano *ad diem* 24. *Oct.* commemoratio habetur S. Aretæ, & sociorum, inter quos filius erat annorum quinque. Aretas cum sociis Martyrium subiit sæculo sexto in regione Homeritide, vel Sabæa sub tyranno Dunaano. Extat historia Martyrii ex Metaphraste apud Surium *ad eamdem diem* 24. *Octob.* sed Baillet *in tabula critica* de veritate Actorum dubitat, cum parum deserat auctoritati Metaphrastis; de qua tamen alibi habebitur sermo.

5 Hucusque adducta sufficienter probare posse videntur, pueros in odium Fidei occisos, sive recepto, sive non recepto Baptismo fluminis, esse posse subjectum Canonizationis; quod quidem, speculative, ut ajunt, loquendo, verum esse existimarem, sed ex instituto, & in ipso facti eventu, an esset admittendum, dubitarem, cum nullum Canonizationis eorumdem adsit exemplum. Illud enim S. Babylæ Episcopi Antiocheni, & trium puerorum multis est difficultatibus implicatum; non solum quia nonnulli putant, duos fuisse S. Babylas Martyres, alterum sub Decio, alterum sub Numeriano, quos tamen redarguit Cardinalis Baronius *in annalibus*, *& in notis ad Martyrologium Romanum*; sed etiam, quia Eusebius *in histor. Eccles. lib. 6. cap.* 23. cui Baillet *in tabula critica ad diem* 24. *Jan.* ait unice in hac re deferendum esse, meminit Martyrii Babylæ, & non sociorum. Porro, quidquid sit de his, admissaque veritate Martyrii Babylæ, & sociorum, ex Actis editis a Bollando desumitur, socios Martyrii usu rationis præditos fuisse, cum unus esset duodecim annorum, alter novem, & tertius septem, ut habetur in veteri MS. Ripatorii, & Mombritii *cap.* 2. *apud Bollandum*, & responsiones ab eis datæ Tyranno id patefaciant: concordatque Martyrologium Romanum *ad diem* 24. *Jan.* ubi legitur, *quos ille* (idest Babylas) *in Fide Christi instruxerat*. Rursus alterum Simonis pueri Tridentini ad quamdam æquivalentem Beatificationem potius, quam ad Canonizationem est referendum; tum quia cultus fuit ei indultus in particulari ecclesia; tum quia, cum Martyrium contigerit post tempora, quibus Romani Pontifices sibi privative quoad omnes alios jus asseruerunt beatificandi & canonizandi, nulla Pontificia exhibetur formalis aut æquivalens sententia definiens, re secundum juris solemnitatem discussa, eum esse tamquam Martyrem in universa Ecclesia colendum. Postremum vero Aretæ, & sociorum non videtur ad rem plane faciens & concludens; tum quia, juxta alibi dicenda, ex descriptione in Martyrologio Romano non

valet illatio ad Canonizationem; tum quia pueri inclusio, nulla facta ejus speciali mentione, ad integritatem potius Actorum Martyrii, quam ad Canonizationem referenda esse videtur. Præterquamquod, sicuti in Occidentali Ecclesia ex Martyribus veteris Legis soli Machabæi speciali festo coluntur, cum postremi in veteri Lege sanguinem fuderint, sic in nova Lege expedire videtur, ut soli pueri innocentes, qui primi pro Christo, & loco Christi mortui sunt, præceptivo cultu potiantur in universa Ecclesia.

6 Tertia quæstio respicit eos, qui pie in Domino mortui sunt, sed quorum animæ purgantur, aut constat purgatas esse per ignem Purgatorii. Nihil enim inquinatum intrat in regnum cælorum, & per viam sanctam non transit pollutus; sicque, cum, dimissa culpa mortali, remaneat in hominibus aliquando reatus pœnæ temporalis, remaneant aliquando peccata venialia, in quæ etiam cadunt Justi, propterea animæ ad tempus determinatum in Purgatorio detinentur.

7 Porro, si quæstio sit de illis, qui Purgatorium adhuc sustinent, speculativa, ut dicitur, potius erit, quam practica; cum citra Divinam revelationem scire nequeamus, an hujus, aut illius anima in Purgatorio detineatur. P. Christianus Lupus *in notis ad* IV. *Concil. Rom. tom.3. pag.*572. docet, non posse canonizari eos, quorum animæ adhuc torquentur in purgatricibus flammis, ex quo potissimum, dum adhuc in illis sunt, earum intercessione Deus non consuevit miracula operari: *Quousque purgantur eminentium etiam Sanctorum animæ, consuerunt etiam corpora a miraculorum gratia suspendi: quod enim S. Ragnebertus ante lapsos septem acceptæ & ante mortem nondum completæ pœnitentiæ annos nullo miraculo inclaruerit, ejus apud Franciscum Du Chesne vita testatur.*

8 Et, quia B. Petrus Damianus *lib.* 2. *epistolarum pag.*112. refert, S. Severinum Episcopum Coloniensem Purgatorii pœna multatum fuisse, eo quod horarum Canonicarum pensum intempestive, & non per distincta spatia persolverat, subdit ipse P. Lupus, hanc narrationem esse apocrypham, & nullo antiquitatis testimonio corroboratam, & merito. Petrus etenim Damiani vixit sexcentis annis post obitum S. Severini, & primus est, qui rem prædictam narraverit, uti ad rem adnotavit Cardinalis Baronius *ad Martyrol. Rom. ad diem* 23. *Octob.* Cumque S. Gregorius *lib.* 4. *dialogorum cap.* 40. *tom.* 2. *oper.* de Paschasio Diacono, qui fuit, *vir miræ sanctitatis eleemosynarum maxime operibus vacans, cultor pauperum, & contemptor sui*, hæc narret: *Hic itaque cum temporibus Symmachi Apostolicæ Sedis Præsulis esset defunctus, ejus dalmaticam feretro superpositam dæmoniacus tetigit, statimque salvatus est. Post multum vero temporis Germano Capuano Episcopo, cujus superiùs memoriam feci, medici pro corporis salute dictaverant, ut in Angulanis thermis lavari debuisset. Qui ingressus easdem thermas, prædictum Paschasium Diaconum stantem & obsequentem in caloribus invenit. Quo viso vehementer extimuit, & quid illic tantus vir faceret, inquisivit. Cui ille respondit: pro nulla alia causa in hoc pœnali loco deputatus sum, nisi quia in parte Laurentii contra* Symma-

Symmachum sensi. Sed quæso te, pro me Dominum deprecare: atque in hoc cognosces, quod exauditus sis, si huc rediens me non inveneris. Qua de re vir Domini Germanus se in precibus constrinxit, & post paucos dies rediit, sed jam dictum Paschasium in loco eodem minime invenit. Quia enim non malitia, sed ignorantiæ errore peccaverat, purgari post mortem a peccato potuit; ait idem P. Lupus, hoc unicum esse exemplum, nec rei prodesse, cum Paschasius canonizatus non esset, *verum ille non erat canonizatus*: & paulo post, *aliud similium miraculorum non scio exemplum*. Sed, quidquid sit de ratione a Lupo allata, propter quam canonizari non possunt illi, quorum animæ adhuc in Purgatorio detinentur, ex quo videlicet gratia miraculorum tunc est suspensa, rationes aliæ non desunt prædictum assumptum comprobantes. Pro Canonizato etenim non oratur; & pro animabus in Purgatorio degentibus preces Deo offeruntur: Canonizatus honoratur erectione altarium, celebratione Missarum, & recitatione Officiorum in ejus honorem. quæ profecto congruere non possunt statui animæ purgantis, qui satisfaciens est & pœnalis; uti bene ponderant Auctor tractatus de Canonizatione Sanctorum ad Cardinalem Montis Regalis 3. *part. cap.* 1., & Lezana *consult.* 3. *num.* 119. Canonizati denique sunt nostri apud Deum intercessores, & orant pro nobis; juxta doctrinam vero S. Thomæ *in* 4. *dist.* 15. *quæst.* 4. *art.* 5. *quæstiunc.* 2. *ad secundum*, animæ Purgatorii non sunt in statu merendi, & ideo magis indigent, quod pro eis oretur, quam ut ipsæ possint orare. Hæc eadem doctrina ab eodem S. Doctore exponitur 2. 2. *quæst.* 83. *art.* 11. Cum enim in tertio argumento adversus Sanctorum intercessionem sic disputandi gratia dixisset: *Sicut Sancti, qui sunt in patria, sunt superiores nobis, ita & illi, qui sunt in Purgatorio, quia jam peccare non possunt: sed illi, qui sunt in Purgatorio, non orant pro nobis, sed magis nos pro eis: ergo nec Sancti, qui sunt in patria, pro nobis orant*; ita deinde respondet: *Ad tertium dicendum, quod illi, qui sunt in Purgatorio, etsi sint superiores nobis propter impeccabilitatem, sunt tamen inferiores quantum ad pœnas, quas patiuntur; & secundum hoc non sunt in statu orandi, sed magis ut oretur pro eis*. Unde Cardinalis Cajetanus subdit: *Propter hoc enim* (loquitur de pœnis animarum purgantium) *excluduntur in responsione ad tertium existentes in Purgatorio ab orando pro nobis, quia non sunt totaliter nobis superiores, sed ratione pœnarum inferiores, & egentes nostris orationibus*. Concordant autem plerique alii Auctores fuse cumulati ab accurato viro Joanne Frescobaldo in suis dissertationibus super hoc argumento editis, quarum cum laude meminit sanctæ memoriæ Benedictus XIII. *in suo serm.* 28. *de Purgatorio*.

9 At, si quæstio sit de illis, qui in Purgatorio fuerunt aut ex quo, dimisso mortali, debitam pro eo non perfecerunt pœnitentiam, ita ut necesse fuerit temporalem pœnam in Purgatorio subire; aut ex quo pro peccatis venialibus non satisfecerunt: præterquamquod neque de hoc constare potest, nisi ex revelatione Divina; nonnulli eo sub obtentu, quod in Ecclesia militante fuerunt, sunt, & futuri sunt justi, qui nihil purgabile

habentes in hora exitus, ſtatim poſt mortem in cæleſtia tabernacula recipiuntur, juxta illud *Pſalm.126. v. 2. & 3. Cum dederit dilectis ſuis ſomnum, ecce hereditas Domini filii merces fructus ventris*; quem locum Hugo Cardinalis his explicat verbis: *Oſtendit, quæ ſit hereditas Domini, & quomodo collecta, & quando danda, & quibus .... Cum dederit Dominus, ſcilicet dilectis ſuis ſomnum, ideſt mortem temporalem, quæ ſomnus dicitur, quia terminus eſt laboris, & inde fortior reſurgit Juſtus, & de facili excitatur a Domino .... Ecce hereditas Domini parata eſt, & illis ſtatim dabitur*: nonnulli, inquam, cenſent, Canonizationis ſubjectum eſſe debere eos tantum Juſtos, qui ſtatim poſt obitum in paradiſum recipiuntur; cum non omnes Juſti, ſed perfectiores, & perfectiſſimi ſint canonizandi, cumque Canonizationis honore decorandi ſint in Eccleſia militante illi ſolum, quorum actiones proponi poſſunt Fidelibus in exemplum, quod imitentur. Quare Caſtellinus *de certitud. glor. Sanctor. cap.1. punct. 25. num. 52.* ait: *Nomine vero Sanctorum intelligimus viros quoſcumque pios & juſtos, innocentes atque immaculatos, qui in hac vita mortali viam mandatorum Dei alacriter cucurrerunt, illa fideliter obſervando, ac perſeveranter, jamque vitæ præſentis curſum beato fine clauſerunt, quorum animæ, nulla purgatione egentes, cæli ſecreta penetrarunt, ſtatim evolando ad gloriam, clare Deum intuentes, ſicuti eſt.*

10 Alii e contrario doctrinam hanc ſic univerſaliter acceptam tamquam nimis rigidam rejiciunt; ideoque P. Matthæuccius *in ſua practica Theologico-Canonica ad cauſas Beatificat. & Canonizat. tractandas tit. 2. cap. 4. num. 35.* inter cetera, quæ cenſet non obſtare Canonizationi, ponit, quod Dei ſervus deceſſerit cum minima aliqua labe pœnis Purgatorii purganda; nam eo igne & Sancti, cum egent, purificantur: & paulo poſt: *Quæ ſunt a Conſultoribus nimium rigidis ponderanda, ut deducant, leves aliquas culpas ex ſubreptione veniales ſanctitati & perfectioni ſervorum Dei non officere, minuſque, ſi pœnas Purgatorii debeant ſubire ad ſatisfaciendum Deo, qui impunita etiam minima non relinquit.* Re vera, quidquid ſit de præſenti controverſia, quam ſpeculativam vulgariter dicemus potius, quam practicam, quemadmodum rigidus nimis eſſet ille cenſor, qui in cauſa Canonizationis ſuffragaturus, aliquem Dei ſervum continuato virtutum heroicarum exercitio celebrem, Canonizationis honore indignum reputaret ob commiſſum aliquod peccatum veniale, de cujus ſatisfactione non conſtaret Eccleſiæ; ita profecto nimis laxus haberi deberet alius cenſor, qui Canonizationem crederet indulgendam illi Dei ſervo, qui lapſus in mortale peccatum talia non exhibuiſſet pœnitentiæ ſigna, ex quibus Eccleſia tuto credere poſſet, eum Divinæ juſtitiæ plene ſatisfeciſſe, juxta illud S. Ambroſii *apologia 1. David cap.2. n.6. col.675. tom.1. oper.* ubi inquit: *Sancti autem Domini, qui conſummare pium certamen geſtiunt, & currere curſum ſalutis, ſicubi forte ut homines corruerint, naturæ magis fragilitate, quam peccandi libidine, acriores ad currendum reſurgunt, pudoris ſtimulo majora reparantes certamina, ut non ſolum nullum attuliſſe æſtimetur lapſus impedimentum, ſed etiam velocitatis incentiva cumulaſſe.*

11 Quarta

11 Quarta quæstio est de his, qui adhuc vivunt, an possint esse Canonizationis subjectum: cui omnes negative respondent, communiter loquendo; quidam vero, in aliquo casu extraordinario, affirmative dicunt esse respondendum, hoc est, si Deus summo Pontifici revelaret, aliquem esse prædestinatum, & in gratia confirmatum. Pro hoc assumpto comprobando afferunt exempla ecclesiarum ad honorem B. Mariæ Virginis adhuc viventis constructarum, in civitate videlicet Avenionensi a S. Martha, in civitate Cæsaraugustana a S. Jacobo Majore, & apud Carnotenses centum annis ante ejus nativitatem imaginem ferunt consecratam ad honorem Virginis pariturae, juxta ea, quæ ad rem collecta habentur apud Dominicum a SS. Trinitate *in biblioth. max. Pontificia tom.* 10. *pag.* 488. & apud Lezanam *consult.* 3. *n.* 118. quibus quidem addi possunt argumenta tum Beatissimæ Virginis, tum S. Joannis Euangelistæ, quos nonnulli autumant nunquam mortuos fuisse, tum Eliæ, qui adhuc vivit, quique, teste Lezana *cit. consult.* 3. *num.* 129. canonizari potest solemni Canonizatione, qua Sancti hodie canonizantur.

12 Verum, cum juxta Concilium Tridentinum *sess.* 6. *de justificatione cap.* 12. sciri non possit, nisi ex speciali revelatione, quos Deus sibi elegerit, unusquisque facile dignoscere valebit, inutile omnino esse examen hujusce controversiæ. In præsenti quippe agitur de Canonizationis subjecto juxta vias ordinarias, & dependendo a probationibus, quæ in hujusmodi judicio recipi consueverunt; nec aliter aliquando rem se habuisse asseri potest, propter vim exemplorum supra relatorum. In eo enim, quod attinet ad ædificationem ecclesiarum in honorem Beatissimæ Virginis adhuc viventis, alibi de ea sermo fiet. In eo autem, quod spectat ad eamdem Beatissimam Virginem, & S. Joannem Apostolum, quos nonnulli asserunt mortuos non fuisse; licet S. Epiphanius scriptor quarti sæculi asseruerit, se declarare non posse, utrum Virgo mortua sit, an vero immortalitatis honore fuerit decorata, & probabiliorem censuerit opinionem, quod Deus ei dederit gratiam immortalitatis; hujus nihilominus gravissimi Patris sensus, aliorum &, quod caput est, Ecclesiæ universæ sensui adversatur, qui mortuam eam censent: ita ut tota controversia sit, num in civitate Ephesina, an in civitate Hierosolymitana mortua fuerit, juxta erudite collecta a Tillemont *tom.* 1. *sex primor. sæcul. in vita Beatissimæ Virginis artic.* 7. *& in notis ad eamdem, & signanter nota* 14. *& nota* 17. Et, licet Georgius Trapezuntius, & post eum Jacobus Faber Stapulensis defendendam susceperint sententiam de exemptione S. Joannis Euangelistæ a communi hominum lege, ita ut ipse adhuc superstes novissimis decedentis mundi temporibus manum cum Antichristo collaturus sit; & Florentinius *in notis ad vetus Martyrologium* mortem admiserit Joannis, sed statim ad vitam existimaverit restitutum, ut ad exitum sæculorum perveniens, post annuntiatam Fidem, iterum tandem occumbat; hæc tamen, & similia ab aliis passim rejecta sunt, & quidquid Græci post admissum schisma tene-

bris

bris ignorantiæ involuti autumaverint, Ecclesia certe Latina semper fuit & est in eo sensu, quod S. Joannes, sicuti ceteri homines, mortem subierit. Quocirca Polycrates Ephesinus Episcopus certiorem fecit Victorem Romanum Pontificem de obitu S. Joannis Ephesi secuto; uti videre est apud Eusebium *lib.* 3. *cap.* 25. Tertullianus autem *in lib. de anima cap.* 50. *pag.* 501. Henoch, & Eliæ dilatam dicit mortem, sed Joannem obiisse testatur: *Translatus est Henoch, & Elias, nec mors eorum reperta est, dilata scilicet. Ceterum morituri reservantur, ut Antichristum sanguine suo extinguant. Obiit & Joannes, quem in adventum Domini remansurum, frustra fuerat spes.* Consuli possunt super morte Joannis, Tillemont *tom.* 1. *in ejus vita,* Calmet *in dissertat. super hoc eodem argumento*, Guyet *de festis propriis Sanctorum lib.* 2. *cap.* 9. *num.* 11.

13 Redacta idcirco controversia ad Eliam, & Henoch, translatio quidem Eliæ adhuc viventis ex sacro Textu desumitur *lib.* 4. *Reg. cap.* 2. *v.* 11. & 12. *Cumque pergerent & incedentes sermocinarentur, ecce currus igneus & equi ignei diviserunt utrumque* (hoc est Eliam, & Eliseum) *& ascendit Elias per turbinem in cælum; Eliseus autem videbat, & clamabat: Pater mi, Pater mi, currus Israel, & auriga ejus; & non vidit eum amplius.* Item de Henoch similia dicenda sunt, teste S. Paulo *in epist. ad Hebr. cap.* 11. *v.* 5. *Fide Henoch translatus est, ne videret mortem, & non inveniebatur, quia transtulit illum Deus.* Tum de utrisque recepta est Patrum sententia, eos nedum jugem nunc degere vitam, sed & statuendos pariter certa die in prælium contra Antichristum, ac tandem perimendos ab adversario illo omnium Sanctorum, & post hæc restituendos in vitam & gloriam immortalem, juxta illud *Apoc. cap.* 11. *v.* 4. *Hi sunt duæ olivæ, & duo candelabra in conspectu Domini terræ stantes.* De eorum verò cultu, licet adhuc viventium, sermonem habendo, quamvis Eliæ mentio fiat in Martyrologio Romano, cultuque Missæ & Officii, in Religione potissimum PP. Carmelitarum, colatur; hinc tamen nihil ad propositam de Canonizatione viventium controversiam inferri posse videtur. Ratio est, quia Ecclesia non celebrat festum Eliæ ut Beati, sed ut rapti, uti late ostendit eruditus P. de Graveson *in histor. Ecclesiast. veter. Testamenti tom.* 3. *pag.* 264. atque consentit P. Cornelius a Lapide *in Genes. cap.* 5. *v.* 24. ubi, proposita quæstione, an Henoch, & Elias videant Deum, & sint Beati, allatoque pro parte affirmativa argumento, quod Ecclesia celebrat festum Eliæ, & Græci in ejus honorem templa erexerunt, post bene statutam negativam opinionem, sic respondet: *Græci celebrant festum Eliæ non Beati, sed rapti. Illo enim die tantum recolunt memoriam raptus ejus, quia raptus hic fuit admirabilis. Eodem modo & scopo Eliæ templa erexerunt Græci, quo festum illi instituerunt, scilicet, ut iis testarentur, & recolerent memoriam tam miri raptus Eliæ.* Aut quia, admissa communiori Theologorum opinione, Eliam, & Henochum visione & voluptate beatifica nullatenus gaudere, tum quod Dei visio negatur hominibus in hac vita degentibus, tum quod peculiare fuit Christi privilegium, ut

ut esset simul viator & comprehensor; bene potuit Ecclesia cultum admittere in honorem Eliæ, qui constitutus in altissimo sanctitatis gradu, perseverantiæ & confirmationis in gratia dono præditus est, juxta ea quæ habentur apud Lezanam *cit. consult.* 3. In quo proinde rerum themate nemo est qui non videat, cultum Eliæ adhuc viventis nihil habere commune cum Canonizatione hominis viventis, juxta modum & morem nunc in Ecclesia adhibitum peragenda, absque eo quod ullum hinc sequatur absurdum: Divina quippe visione non fruebatur, sed in sinu Abrahæ quiescebat Elias, quamvis, uti legitur in historia Machabæorum, multum orabat pro populo, & sic poterat a Judæis tamquam intercessor implorari. Ex quo propterea sequitur, recte potuisse in honorem Eliæ, licet adhuc Dei beatifica visione non fruentis, sed supra laudatis donis insigniti, festum institui, & in toto Carmelitarum Ordine Officium recitari; quemadmodum satis apte argumentatur Natalis Alexander *in histor. Eccles. sæc.* v. *dissert.* 25. *art.*2. *proposit.*2. *sub num.*17. *§. Respondeo quartò*.

14 Alia quæstio hic esset pertractanda, an possit aliquis ad ordinem Apostolorum canonizari: sed, cum verus quæstionis sensus non alius sit, quam ut perpendatur, num aliquis Dei servus Canonizationis honore decoratus, propter insignia, quæ egit, facinora pro Fide Catholica in aliquam regionem introducenda, titulo Apostoli insigniri possit, de ea alibi suse tractabitur.

CAPUT XV.

De gravitate Causarum Canonizationis, & de his, quorum opera & consilio summi Pontifices olim usi sunt in earum definitione.

1 ROmani ipsi Pontifices, ad quos spectavit & spectat definitio causarum Canonizationis, earum gravitatem conceptis verbis in suis diplomatibus & bullis expresserunt.

2 Cælestinus Papa III. in bulla Canonizationis S. Ubaldi Episcopi Eugubini hæc habet: *Nos vero opus istud intuentes sensum & intelligentias nostras excedere, quia potius est Divini judicii, quam humani, cum ipse solus plene noverit, qui sunt ejus, suspendimus desiderium tuum aliquandiu, ut Nobis & Fratribus nostris, quid potius agendum esset, Spiritus Sancti gratia revelaret.*

3 Innocentius III. in bulla Canonizationis B. Vulstani Episcopi VVigorniensis in Anglia ait: *Cum Divinum sit judicium hujusmodi potius, quam humanum*; & in bulla Canonizationis B. Chunegundis Imperatricis: *Nos itaque cognoscentes, quod hoc re vera judicium sublimius est inter cetera judicia judicandum, in ipsius examinatione plenariam voluimus adhibere cautelam.*

4 Honorius III. in epistola ad Archiepiscopum, Decanum, & Capitulum Eboracense, & alios Ecclesiæ Præsules supplicantes pro Canonizatione S. Guillelmi Archiepiscopi Eboracensis, sic locutus est: *Nos tamen provide*

provide attendentes, quod in tam sancto negotio non est, nisi cum maturitate plurima, procedendum; & in alia epistola ad Religiosos viros S. Mariæ de Gualdo supplicantes pro Canonizatione Joannis Eremitæ: *Tanto maturiori consilio circa ea censuimus procedendum, quanto in iis citius, quam in aliis, mole carnis gravatus humanæ considerationis intuitus potest falli*; ut habetur apud Raynaldum *ad an.* 1223. *num.* 48. *& ad an.* 1218. *num.*34.

5 Gregorius IX. mandans Episcopo Bononiensi & nonnullis aliis, ut inquisitionem assumerent in causam Canonizationis S. Dominici, sequentibus verbis usus est, ut habetur in bulla hujus Pontificis 89. *in* 1. *tom. Bullarii Ord. Prædic.* quæ eadem verba repetiit in alio consimili mandato inquirendi, ab eo dato in causam S. Elisabeth, sicuti legitur apud Raynaldum *ad an.* 1232. *num.*10. *Verum, etsi per virtutum insignia, quibus olim memoratus Frater extitit multiformiter insignitus, seu per famosa miracula, quibus ejus sancta rutilare dicitur sepultura, cælestis Sponsæ vocibus de Sanctorum esse numero debeat affirmari; tamen, quia mentibus ambiguis subito rei veritas non clarescit, & repentinis non solet miraculorum relatibus quorumdam spiritus exultare, eo quod omne rutilum nomen auri non impetrat, nec ebur quodlibet niveum imitatur: Nos, quos, providentia præambula, decet festinos in certis, & lentos in dubiis inveniri, discretioni vestræ, de qua in Domino plenam fiduciam obtinemus, mandamus, quatenus provide attendentes, quod lux vera Sanctorum Dominus Jesus Christus signis publicis & prodigiis evidentibus trepidantia discipulorum pectora roboravit, mentes eorum nubilas de resurrectionis admiranda gloria expressæ certitudinis clarificans fulcimentis, vitam & conversationem prædicti Fratris, quibus Deo & hominibus noscitur placuisse, necnon miracula, quæ, auctore Deo, de sui corporis sanctitate procedunt, habita præ oculis sola Divinæ reverentia majestatis, per testes idoneos studeatis inquirere, cauta diligentia & solicitudine vigilanti.*

6 Innocentius IV. inquit in Remissoria concessa pro causa S. Rosæ Viterbiensis apud Raynaldum *ad an.* 1252. *sub num.* 7. *Cum in re tam profundi judicii tanta expediat maturitatis cautela procedi, ut iis, qui perversitatis hæreticæ fermento corrupti loqui audent mala de bonis, & in electis pingere maculam, ut Ecclesia sponsa Christi species decoloretur in membris, nullus insultandi Fidelibus aditus relinquatur.*

7 Joannes XXII. inquiri mandavit in plerasque causas Canonizationis, in causam videlicet B. Claræ a Monte Falco, in causam Roberti Cantuariensis Archiepiscopi, in causam Philippi Archiepiscopi Bituricensis, in causam B. Gregorii Papæ X., & in causam S. Thomæ Aquinatis. In causa B. Claræ a Monte Falco hoc sermone usus est: *Attendentes, quod Romana Ecclesia, præsertim in tanto Fidei negotio, consuevit cum magna maturitate procedere, ubi videlicet de re tam ardua quæritur, sensibus quidem abdita, ignota scientiis, & novo quodam probandi genere, vita utique & miraculis comprobanda: nam, si difficile existimamus, quæ in terra sunt, & quæ in prospectu sunt, invenimus cum labore; quæ in cælis sunt, quis investigabit?* uti legitur

legitur apud Raynaldum *ad an.* 1317. *sub num.* 55. & eadem quidem verba repetuntur in alio mandato pro causa B. Gregorii Papæ X. quemadmodum habetur apud eumdem Raynaldum *ad an.* 1325. *sub num.* 32. In causa vero Roberti Cantuariensis Archiepiscopi sic idem Pontifex locutus est: *Circa id, quod de Canonizatione sanctæ memoriæ Roberti Cantuariensis Archiepiscopi supplicasti, scire te volumus, quod Romana mater Ecclesia non consuevit, super tanta causa præsertim, præcipitanter aliquid agere, quin potius tale negotium solemnis executionis indagine ponderare*. In causa Philippi Archiepiscopi Bituricensis: *Sed, licet sit pium & debitum venerationi Sanctorum intendere, & eos colendos in terris populis exhibere, expedit tamen in illis illam maturitatis adhibere cautelam, ut nulla fallat incertitudo judicium, nec ignorantia facti judicantis solertiam circumscribat, quæ tanto periculosior foret in talibus, quanto in majoribus erraretur; sed, prudentia multa præambula, & diligenti maturitate servata, veritas exquisita sollicite deducatur in lucem, de dubiis sententia eliciatur indubia, & certitudo habeatur, & sumatur certior in incertis*. In causa demum S. Thomæ Aquinatis: *Attendentes tamen, quod Romana Ecclesia, præsertim in tanto Fidei negotio, ubi videlicet de re tam ardua quæritur, cum magna consuevit maturitate procedere, quodque scriptum sit, causam, quam nesciebam, diligentissime investigabam; nam, etsi gloria Dei sit celare verbum, gloria tamen Regum est investigare sermonem*; sicuti legitur apud Raynaldum *ad an.* 1318. *sub num.* 29. *& sub num.* 30. *& ad an.* 1323. *num.* 67.

8 Urbanus V. nonnullis commisit Episcopis, ut inquirerent super vita & miraculis B. Delphinæ, & ait: *Nos igitur, quos non festinos, sed graves convenit in dubiis inveniri*; & Nicolaus V. in facultate data Cardinalibus Episcopo, Presbytero, & Diacono procedendi in causa S. Vincentii Ferrerii sic locutus est: *Verum, cum inter ceteras graviores causas, quæ apud Sedem Apostolicam agitentur, hæc gravissima sit, & in eadem omnis diligentia, & conscientiæ serenitas adhiberi debeat, ut in hac causa non simulata, sed solida veritas elici possit*; uti habetur apud Raynaldum *ad an.* 1363. *num.* 26. *& ad an.* 1451. *sub num.* 16.

9 Julius II. in epistola, in qua ad petitionem Henrici VII. Angliæ Regis committit Archiepiscopo Cantuariensi, & aliis Episcopis, ut inquirant in causam Henrici VI. Angliæ Regis, inquit: *Attendentes tamen, hujus rei Divinum judicium potius, quam humanum existere*; & Leo Papa X. Advocato Consistoriali in Consistorio supplicanti pro Canonizatione S. Francisci de Paula sic respondit: *Quo majori consideratione petitionem tuam super religiosi Francisci Canonizatione contemplamur, eo gravius periculosiusque negotium nobis esse videtur; quippe res ipsa & Divinam majestatem tangit, & ad universalis Ecclesiæ cultum perpetuo spectat; proinde nec nos tam maturo consilio, neque tam discussa meditatione valere confidimus, quin profecto majore non egeat*; quemadmodum prostat apud sæpe citatum Raynaldum *ad an.* 1504. *sub num.* 33. *& ad an.* 1519. *sub num.* 78.

10 Quoad eos vero, quorum opera & consilio Romani Pontifices usi fuerunt,

fuerunt, & etiam num utuntur pro eis definiendis, Auctores, qui scribunt de hac Canonizationum materia, paucis se expediunt. Dicunt etenim, Romanos Pontifices usos fuisse, & uti opera Cardinalium S. R. E., & de honestate, eorum consilia debere requirere. Sanctus Antoninus 3. *part. tit.22. cap.5. §.5.* Molphes. *consil.46.num.16.* Maucler. *de monarchia Ecclesiæ 2. part. lib.4. cap.7. sub num.3.* Castellan. *in suo tractatu de Canoniz. SS. quæst.3. §. Conclude interdum*, Ceparius *in suo director. Canonizat. lib.1. cap.6. num.31.* Malvet. *de Canoniz. SS. dub.2. num.48. & sequentibus inter tractatus magnos tom.14.* Auctor anonymus *in suo tractatu ms. de Canonizat. SS. ad Cardinalem Montis Regalis cap.5. per totum*, Contelor. *de Canoniz. SS. cap.9.* Matta *in tractat. de Canoniz. SS. part.4. cap.4. num.9.* Sed, ut res hæc majori, qua fieri possit, diligentia perpendatur; operæ pretium esse censemus, tempora distinguere, hoc est illud, quod lapsum est ante institutionem Congregationis sacrorum rituum, ab illo, quod sacrorum rituum Congregationis institutionem subsecutum fuit: de quorum quidem primo in hoc capite loquemur, de altero in sequenti.

11 Sermonem itaque habendo de tempore superiori, dicimus primò, plerasque Canonizationes expletas fuisse a Romanis Pontificibus aut in Synodis particularibus, aut in Synodis generalibus, aut paulo antequam Synodi generales haberentur, congregatis tamen jam Patribus, qui ad eas celebrandas advenerant, ut in superioribus fuse expositum fuit; & tunc Romanos Pontifices in definiendis causis Canonizationis usos fuisse opera & consilio Patrum in Concilio congregatorum, aut ad Concilium vocatorum.

12 Dicimus secundo, plerasque Canonizationes eo ipso tempore factas fuisse a Romanis Pontificibus extra Concilium, & eodem modo alias peractas fuisse temporibus subsequentibus; & tunc Romanos Pontifices usos fuisse opera & consilio tum Cardinalium, tum Archiepiscoporum, & Episcoporum ad id vocatorum. Ut enim cetera prætereantur, Eugenius Papa III. in bulla Canonizationis S. Henrici Imperatoris ait: *Fratrum nostrorum Archiepiscoporum, & Episcoporum, qui præsentes aderant, communicato consilio*; Alexander III. in bullis Canonizationum SS. Thomæ Cantuariensis, & Bernardi Abbatis, meminit *consilii Fratrum*; Clemens III. inter Sanctos retulit B. Malachiam Hiberniæ Episcopum, cujus vita fuerat conscripta a S. Bernardo, & in diplomate impresso post ejus vitam *to.1. oper. pag.697.* & iterum edito in appendice ad codicem Canonizationum, testatur, se ad id procedere *de communi Fratrum suorum consilio*; Cælestinus III. canonizavit BB. Ubaldum, Bernvvardum, Joannem Gualbertum, & Gerardum; Innocentius III. BB. Homobonum, Chunegundem, Vulstanum; Honorius III. BB. VVillelmum Bituricensem Archiepiscopum, Hugonem, alium Guillelmum Canonicum Regularem, Laurentium Dublinensem, alium Guillelmum Eboracensem Archiepiscopum; Gregorius IX. BB. Franciscum de Assisio, Antonium Ulyssiponensem, Virgilium Salis-

Salisburgensem Episcopum, Dominicum, Elisabetham; & in omnium bullis narratur, aut habitum fuisse consilium Fratrum, aut Fratrum & vicinorum Episcoporum, aut Archiepiscoporum & Episcoporum tunc apud Sedem Apostolicam existentium.

13 Dicimus tertio, quod, antequam Canonizationum causæ in summi Pontificis Consistorio, cui Cardinales, Archiepiscopi, & Episcopi supra memorati, ut alibi exponetur, intererant, proponerentur, ut in eo discuti possent, mos inductus est, ut processus confecti committerentur prævio examini nonnullorum Rotæ Romanæ Auditorum, qui Capellani Papæ dicti sunt & dicuntur, aut aliorum proborum & doctorum virorum, qui rem discutiebant. Honorius III. qui inter Sanctos retulit, uti diximus, Laurentium Dublinensem, id non perfecit die, quo perficere decreverat, sed ad diem sequentem distulit, cum Capellani abessent, & Præsules a Curia recessissent; sicuti colligitur ex monumento, quod est in Archivo S. Mariæ Angensis Canonicorum Regularium S. Augustini, quodque publici juris factum est a Guillelmo Bessin *in Conciliis provinciæ Rotomagensis part. 2. pag. 47.* in quo monumento hæc verba habentur: *Cum ergo tam Papa, quam Fratres voto unanimi hunc Beatum virum digne pro meritis Sanctorum catalogo decernerent protinus adscribendum, tunc propter absentiam Capellanorum Domini Papæ, Episcoporum, & extraneorum, qui jam a Curia tædio affecti recesserant, id ipsum ad diem sequentem dilatum est. Congregatis vero in crastinum Cardinalibus, vocatisque ad Curiam Archiepiscopo Burdegalensi, Episcopis quampluribus, & personis aliis, quæ pro negotiis variis in Curia moram faciebant ... consenserunt omnes, illum Dei famulum tantis testimoniis approbatum, Sanctorum esse numero dignissime conscribendum.*

14 Clarius id desumitur ex Cardinali Ostiensi, qui sæculo decimotertio floruit, quique *in commentariis ad cap. Audivimus de Reliq. & venerat. SS.* de prædicto more antea recepto testatur: *Remissa inquisitione*, hoc est Apostolico processu in specie confecto super virtutibus & miraculis Canonizandi, *committitur examinatio in Curia aliquibus Capellanis, vel personis authenticis & discretis, qui & formant rubricas.* Favent posteriorum temporum monumenta: in Ordine quippe Romano Jacobi Cardinalis Cajetani, qui mortuus est sub Clemente VI. impresso apud Mabillon. *in secundo tomo sui musei Italici* ita legitur *num. 115. Qua inquisitione sic remissa, Dominus Papa consuevit ipsius inquisitionis examinationem committere in Curia aliquibus Capellanis suis, vel aliis personis authenticis & discretis, & in talibus expertis, quæ ordinent & forment rubricas super inquisitione prædicta*; eademque verba ad amussim repetuntur ab Auctore, qui anno 1347. sub eodem Pontifice Clemente VI. rituum formulis præerat in Aula Pontificia, cujus Opus publici juris factum est a Raynaldo *ad an. 1347. num. 34.* & a Fleurì *in hist. Eccles. lib. 95. tom. 20. num. 37. pag. 66.* Martinus Laudensis tractatum conscripsit *de Canonizat. Sanctor.* occasione Canonizationis S. Bernardini Senensis factæ a Nicolao V. illumque dicavit Fratri Joanni de Capistrano

Q 2 nunc

nunc inter Sanctos relato; & in eodem tractatu ita legitur: *Remissa inquisitione, committitur examinatio in Curia aliquibus e Capellanis, vel aliis personis authenticis, quæ formant rubricas*. Jo: Franciscus de Pavinis Rotæ Auditor relationem exaravit totius causæ S. Bonaventuræ, eamque obtulit summo Pontifici Sixto IV. qui Bonaventuram inter Sanctos retulit, & *in parte* 2. *art.*7. loquitur de mandato, quod fiebat Rotæ Auditoribus, aut aliis personis, ut processum examinarent, & formarent rubricas, seu summarium. Apud Spelmannum *in Conciliis, decretis, & legibus Orbis Britannici tom.*2. extat monumentum sæculi decimiquinti de ordine Canonizationum, & in eo repetuntur ea, quæ in superioribus dicta sunt de hoc ipso mandato. Edito tandem sub Leone X. libro sacrarum cæremoniarum nomine Christophori Archiepiscopi Corcyrensis, ita legitur *sect.*6. *cap.*1. *Quibus receptis, Pontifex committat illa examinanda aliquibus Auditoribus sacri Palatii, qui videant & ordinent processum, & videant, an inquisitio & probatio est legitima, & sufficienter facta*. Unde in bulla Canonizationis S. Francisci de Paula sub Leone X. legitur: *Post complures igitur commissiones ab Aula Palatii nostri Advocato Consistoriali, & ab Auditoribus causarum ejusdem Palatii super hoc debite factas*; & in bulla Canonizationis S. Antonini sub Clemente VII. subditur: *Idem Leo prædecessor, eorum pio desiderio annuere volens, dilectis filiis Magistris Jacobo Simonettæ, & Guillelmo Cassadoro nostris, tunc ipsius Leonis prædecessoris Capellanis, & causarum Palatii Apostolici Auditoribus commiserat, ut ipsi, & quilibet eorum de sanctitate vitæ, ceterisque virtutibus & miraculis ejusdem Antonini Archiepiscopi se diligenter informarent*. Concordat liber relationum conscriptus a Julio de Medicis Vicecancellario, in quo continentur res in Consistorio expeditæ tempore Leonis X., & Hadriani VI. *pag.*46. Extat ille manuscriptus in bibliotheca DD. de Piis in Urbe, cujus hæc sunt verba: *Reverendi Patres Dominus Jacobus Simonetta, & Joannes Cassadorus Auditores Rotæ in sacro Consistorio introducti fuerunt, quibus alias per Sanctissimum Dominum Nostrum injunctum fuerat, ut viderent processus habitos in civitate Florentina de vita, & moribus, ac miraculorum coruscatione B. Antonini Archiepiscopi Florentini; qui dictis processibus bene visis & examinatis, retulerunt, inquisitionem & probationes hujusmodi rite factas fuisse. Ipsi quoque Domini Auditores dixerunt, de mandato Sanctissimi Domini Nostri edicta in locis publicis se posuisse, nonnullosque testes examinasse super vita, moribus, & sanctimonia prædicti B. Antonini, quorum depositionibus clare constabat, præter ceteras animi, & corporis virtutes, quibus præditus fuerat, multa in civitate Florentina miracula fecisse; Dominusque Joannes Cassadorus nonnulla in sacro Consistorio recitavit: quibus auditis, Sanctissimus Dominus Noster de consilio RR. DD. ad ulteriora prosequi decrevit*.

15 Dicimus quarto, quod, ultra examen Rotæ Auditorum, antequam causæ Canonizationum in Consistorio proponerentur, in quo Cardinales, Archiepiscopi, & Episcopi suffragaturi congregabantur, facta est superadditio examinis unius ex Cardinalibus, qui a Romano Pontifice

ad

ad hoc munus eligebatur, ut ex citato monumento edito a Guillelmo Beſſin plene deſumitur. Ibi quippe, poſtquam expoſitum fuit, quod ſcripta & teſtimonia fuerant Honorio III. ſummo Pontifici oblata, ſubditur: *Qui* (ſermo eſt de Papa) *mox ea Domino Nicolao Epiſcopo Tuſculano, quem alias hujus negotii dederat auditorem, tradi fecit; qui diligenter ea diſcutiens, & fideli librans examine, ſuper his gaudere ſe plurimum, & admirari profeſſus eſt: multis vero cauſis & impedimentis per dies plurimos intercurrentibus, tandem die præcedente vigiliam B. Nicolai, ad audientiam & examen Domini Papæ, & Fratrum Cardinalium omnia inquiſitionum reſcripta memoratus Epiſcopus retulit tam de miraculis, quam de vita; & pene parte diei tertia in legendo detenta, a Domino Honorio, & Cardinalibus omnibus diligenti examinatione diſcuſſa ſunt, approbata, & recepta*. Concordat vita S. Staniſlai Epiſcopi & Martyris ſcripta a Joanne Longino Canonico Cracovienſi, & impreſſa in Actis Bollandianis *ad diem 7. Maji pag. 257. tom. 2.* Mentio ſiquidem in ea fit mandati delegati ab Innocentio IV. Joanni Cajetano Cardinali Urſino, qui deinde ad ſummum Pontificatum evectus Nicolai III. nomen aſſumpſit, ut ponderaret examen eorum, qui in cauſa S. Staniſlai teſtimonium reddiderant: *Sollicitudine quoque, & vigilia ingenti, primum quidem ſummum Pontificem Innocentium IV. deinde ſingulos Cardinalium*, loquitur Longinus auctor contemporaneus de prædictæ cauſæ Poſtulatoribus, *præcipue tamen Joannem Cajetanum Tituli S. Nicolai in carcere Tulliano Diaconum Cardinalem cauſæ prædictæ Commiſſarium ad videndum dicta examina teſtium ſpecialiter deputatum, de conſummando Canonizationis munere frequentius obeundo vexabant*.

16 Dicimus quinto, examini unius Cardinalis trium Cardinalium examen procedente tempore ſubrogatum fuiſſe, unius videlicet ex ordine Epiſcoporum, alterius ex ordine Presbyterorum, & ultimi demum ex ordine Diaconorum, qui præter Rotæ Auditores rem totam ſedulo perpenderent & examinarent. Tempore Martini IV. actum fuit de Canonizatione S. Ludovici Regis Franciæ, quæ res progreſſionem habuit tempore Nicolai IV. & tandem abſoluta fuit tempore Bonifacii VIII. Bonifacius autem in ſua, quam habuit, concione, antequam ad Canonizationem procederet, nedum trium Cardinalium, ſed aliorum etiam ſuperadditorum mentionem fecit; uti colligitur ex dicta concione impreſſa apud Raynaldum *ad ann. 1297. num. 58.* ubi: *Tandem pro dicto negotio tempore Domini Martini commiſſum eſt negotium tribus Cardinalibus ad examinandum, qui viderunt, examinaverunt, & pro magna parte rubricaverunt ... Tempore vero Domini Nicolai IV. commiſſum eſt negotium tribus aliis Cardinalibus, Domino ſcilicet Oſtienſi, Domino Portuenſi, & Nobis in ſtatu Cardinalatus adhuc exiſtentibus, quia mortui erant illi Cardinales, quibus negotium prius fuerat commiſſum ... Temporibus autem noſtris non ſunt mutati Examinatores, ſed tamen iterum lecta ſunt plura miracula, examinata, & rubricata non ſolum per illos prædictos Examinatores, ſed etiam per plures alios Cardinales; & voluimus, ut quilibet ſigillatim daret conſilium*

filium suum in scriptis, ne odio, vel amore, seu etiam timore aliquo aliquis taceret. Omnes denique supra relati (ut ab inutili repetitione abstineamus) qui testati sunt de mandato, quod fiebat Rotæ Auditoribus, aliisque discretis personis, testimonium quoque reddiderunt de alio subsequenti, quod fiebat tribus ad minus Cardinalibus, Episcopo, Presbytero, & Diacono; & concordant bullæ Canonizationum, Sancti videlicet Nicolai de Tolentino sub Eugenio IV. S. Bernardini Senensis sub Nicolao V. S. Osmundi sub Callisto III. S. Vincentii Ferrerii, & S. Catharinæ sub Pio II. S. Leopoldi sub Innocentio VIII. S. Francisci de Paula sub Leone X. S. Bennonis sub Hadriano VI. S. Antonini sub Clemente VII. In omnibus enim prædictis Constitutionibus testantur Pontifices de causarum examine ad tres Cardinales, uti supra, delato: eædemque bullæ Canonizationum plene ostendunt, examini Rotæ Auditorum, & trium Cardinalium factam fuisse accessionem examinis in Consistorio, cui Papa intererat una cum Cardinalibus, & Episcopis, quemadmodum facile demonstratur ex bullis Canonizationum SS. Edmundi, VVillelmi, Petri a Verona, Stanislai sub Innocentio IV. Claræ sub Alexandro IV. Richardi sub Urbano IV. Ludovici Regis Franciæ sub Bonifacio VIII. Petri Cælestini sub Clemente V. Ludovici filii Caroli II. Regis Siciliæ, Thomæ Herfordiensis, & Thomæ Aquinatis sub Joanne XXII. Ivonis sub Clemente VI. Elzearii sub Urbano V. Birgittæ sub Bonifacio IX. Nicolai de Tolentino sub Eugenio IV. Bernardini sub Nicolao V. Osmundi sub Callisto III. Vincentii Ferrerii, & Catharinæ Senensis sub Pio II. Bonaventuræ sub Sixto IV. Leopoldi sub Innocentio VIII. Francisci de Paula sub Leone X. Bennonis sub Hadriano VI. Antonini sub Clemente VII. Quinimmo aliquando, præter judicium Capellanorum, & examen trium Cardinalium, exquisita fuerunt suffragia virorum doctorum in sacra Theologia, vel in jure Canonico, antequam de causa ageretur in Consistoriis cum Cardinalibus & cum Archiepiscopis & Episcopis apud Sedem Apostolicam degentibus; quemadmodum legitur in bulla Canonizationis S. Osmundi sub Callisto III. ubi: *Ac praterea triginta famosissimorum sacræ Paginæ, & utriusque Juris Doctorum, quorum nonnulli Episcopi, quidam Referendarii, ceteri vero Palatii Apostolici Auditores, Advocati Consistoriales, ac magnæ auctoritatis viri extiterunt, consilia, quæ omnia in unam eamdemque sententiam pro ipsius Canonizatione Antistitis convenirent, merito attendentes &c.*

17 Adversus autem hucusque adducta opponi posse videtur, nullam fieri mentionem consilii a Cardinalibus requisiti, & præcedentium memoratorum examinum, in bullis Canonizationum S. Theobaldi, S. Hugonis, & S. Laurentii Dublinensis. Sed, cum Canonizatio S. Theobaldi facta fuerit ab Alexandro III. qui etiam inter Sanctos retulit Eduardum, Thomam Cantuariensem, & Bernardum Abbatem, in quarum Canonizationum bullis Pontifex memorat, habitum fuisse, & requisitum Fratrum consilium; dubitari idcirco rationabiliter non potest de ejusdem consilii inter-

interventu in Canonizatione S. Theobaldi. Simile judicium ferendum est de aliis Canonizationibus BB. Hugonis, & Laurentii; peractæ siquidem fuerunt ab Honorio III. qui etiam inter Sanctos retulit VVillelmum Bituricensem Archiepiscopum, Guillelmum Canonicum Regularem, & alium Guillelmum Archiepiscopum Eboracensem, in quarum Canonizationum bullis testatur de præcedenti examine facto, & de consilio a Cardinalibus, & Episcopis requisito. Igitur, quia in bulla Canonizationis nullus sermo fit de prædicto consilio, non videtur inferri posse, illud defuisse, quando verisimile est, quod interfuerit, & quando in aliis similibus actibus certum est interfuisse; eoque magis, cum in bulla Canonizationis S. Laurentii Dublinensis Honorius de prædicto consilio non loquatur, & nihilominus illud intercessisse, certum sit ex monumento supra indicato archivi S. Mariæ Angensis Canonicorum Regularium S. Augustini.

CAPUT XVI.

De Sacrorum Rituum Congregatione.

1 SUmmus Pontifex Sixtus V. quindecim in Urbe instituit Congregationes S. R. E. Cardinalium, ut citius videlicet & diligentius negotia, quæ ad sanctam Sedem deferuntur, examinari possent; sicuti legitur *in ejus Constitut. 74. Bullarii vet. tom. 2. Nos igitur magni illius Moysis exemplo adducti, qui cum Deo loquens soceri sui Jethro consilium de variis judicibus constituendis non repudiavit, quique Dei jussu insignem senatum septuaginta Seniorum conscripsit, qui cum eo onus populi sustinerent, ne solus ipse gravaretur; Pontificium hoc onus, Angelicis plane humeris formidandum, inter Senatores orbis terræ, Fratres nostros Cardinales, apta quadam distributione pro temporum conditione, negotiorum multitudine & varietate, ipsaque utilitatis ratione salubriter partiri decrevimus.* Et paulo post: *Et, ut facilius, celeriusque expediantur* (sermo est de iis, qui ad sanctam Apostolicam Sedem ob aliquas causas confugiunt) *distinctos Cardinalium conventus & Congregationes ad certas rerum negotiorumque tractationes paratas habeant, Cardinalesque ipsi distributi muneris partem levius ferant, diligentius administrent, commodius nos consulant, & denique viri primarii publicis in rebus exercitati nullo unquam tempore desint.* Inter ceteras vero Congregationes ab eodem Sixto Pontifice institutas quinta est illa, quæ dicitur Sacrorum Rituum, in qua causæ Beatificationis, & Canonizationis, cultusque Sanctorum sedulo & diligenter, immo scrupulose perpenduntur, discutiuntur, & examinantur; uti desumitur ex verbis sequentibus citatæ bullæ: *Diligentem quoque curam adhibeant circa Sanctorum Canonizationem, festorumque dierum celebritatem;* antequam scilicet prædictæ Canonizationis causæ ad Consistorium deferantur, in quo summus Pontifex exquirit suffragia omnium S. R. E. Cardinalium, Patriarcharum, Archiepiscoporum, & Episcoporum in Urbe commorantium.

2 Con-

2 Constitutio hæc Sixti V. edita fuit die 22. Januarii 1587. At, quamvis ab eodem solemniter B. Didacus inter Sanctos fuerit relatus die 2. Julii anno 1588. & de causa prædicti Beati, de qua actum fuerat temporibus summorum Pontificum Pii IV. & S. Pii V. actum etiam fuerit tempore ejusdem Sixti, & post editam ab ipso bullam supra memoratam, quemadmodum colligitur ex Actis sæpe repetitæ causæ S. Didaci collectis a Penia *lib.* 3. *cap.* 11. Pontifex nihilominus causæ cognitionem non delegavit Congregationi sacrorum rituum; quod fortasse adhuc non nominaverat Cardinales eidem adscribendos, sed mediam quamdam viam inter antiquum, & novum institutum adinvenit. Post commissam quippe causam Rotæ Auditoribus, editamque ab ipsis relationem, ejus examen minime fuit delatum ad Congregationem sacrorum rituum, aut, juxta antiquum morem, ad tres Cardinales, unum ex ordine Episcoporum, alterum ex ordine Presbyterorum, ultimum ex ordine Diaconorum; sed, antequam causa in Consistorio pertractaretur, in quo Cardinales, Archiepiscopi, & Episcopi suffragium ferunt, electi fuerunt octo Cardinales, qui, licet essent doctrina & rerum experientia præclarissimi, viros nihilominus etiam sacræ Theologiæ & juris Pontificii scientia peritissimos in consilium vocarunt, priusquam suum in causa ferrent judicium; ut habetur ex bulla Canonizationis, & late prosequitur Penia *cit. lib.* 3. *cap.* 10. *Canonistæ, ut patuit in sexto capitulo ad Canonizationem requisito, conclusiones ab Auditoribus Rotæ firmatas, & constitutas per ipsummet Romanum Pontificem, aut per Cardinales ab eo deputandos postea examinandas, & discernendas dicunt. Libri rituales, seu sacrarum cæremoniarum Romanæ Ecclesiæ paulo hæc distinctius ac latius constituunt, quod ubi Auditores retulerint, rem bene esse paratam, iterum S.D.N. de consilio Fratrum committit tribus Cardinalibus, nempe Episcopo, Presbytero, & Diacono, ut diligenter examinent inquisitiones, probationes, & depositiones testium, & considerent solertissime omnia consideranda, ut, cum Sanctitati suæ placuerit, in secreto Consistorio referatur. Hæc quam sint in hac Canonizatione præstita diligenter, rerum gestarum acta facile demonstrant. Ceterum, quoniam omnes illi Cardinales, quos Pius IV. & Pius V. huic Canonizationis negotio præfecerant, jam ab humanis excesserant, propterea Sixtus Pont. Max. anno 1587. die 23. Januarii in Consistorio secreto eodem die habito Alexandro Farnesio Ostien. Marco Antonio Columnæ Prænestin. Episcopis, Michaeli Bonello Alexandrino, Julio Antonio Sanctorio S. Severinæ, Antonio Caraffæ, & Constantio Sarnano Presbyteris, ac Ferdinando de Medicis, & Hieronymo Matthæjo Diaconis S.R.E. Cardinalibus commisit, ut inquisitionem, probationes, & depositiones testium, aliaque omnia consideranda accuratissime & diligentissime considerarent, ut, cum Sanctitati suæ hæc rite recteque examinata viderentur, ad ulteriora commode procedi posset. Fuerunt hi Cardinales (ut apparet) numero plures, quam libri rituales expostulent, quod sapienter constitutum fuisse cernitur: Nam, ubi multa consilia, ibi salus. Erant præterea ex illis quidam sacræ Theologiæ peritia insignes, alii canonum Pontificiorum, & legum cognitione præstantes, omnes vero rerum gerendarum*

rum industria ornatissimi, & in magnis rebus negotiisque pertractandis exercitatissimi.

3 Instituta itaque ante S. Didaci Canonizationem sacrorum rituum Congregatione, ipsaque Canonizatione expleta, assumpsit eadem Congregatio cognitionem causarum Beatificationis, & Canonizationis, antequam eædem subirent examen Consistorii, hoc est omnium Cardinalium, Archiepiscoporum, & Episcoporum in Romana Curia degentium; & multa tum ab Urbano VIII. summo Pontifice, tum ab Alexandro VII. pariter summo Pontifice, tum ab aliis eorum successoribus edita sunt decreta ad eamdem Congregationem pertinentia, quæ a nobis exponentur passim in hoc Opere, prout occasio se offeret.

4 Hæc autem sacrorum rituum Congregatio modo dicitur *ordinaria*, modo *antepræparatoria*, modo *præparatoria*, modo *generalis*, modo *particularis*. Congregatio *ordinaria* cogi deberet quolibet ad minimum mense in Apostolico palatio, in quo summus Pontifex habitat; quamvis id difficulter propter impedimenta aliarum Congregationum modo fieri possit. Interveniunt autem Cardinales sacris ritibus præpositi, Sacrista, Protonotarius, Secretarius, Fidei Promotor, & Magistri cæremoniarum: in eaque nonnulla examinantur, quæ pertinent ad causas Beatificationis, & Canonizationis, ut infra exponetur: & præter hujusmodi generis negotia, alia diversi generis in ipsa pertractantur; de locis videlicet principibus, & aliis consimilibus rebus, juxta allegatam bullam Sixti V. *Controversias de præcedentia in processionibus, aut alibi, ceterasque in hujusmodi sacris ritibus & cæremoniis incidentes difficultates cognoscant, summarie terminent & componant*. Soli Cardinales in hac Congregatione suffragium ferunt; ceteri vero, qui astant, ad interrogata respondent. Rursus alia est species Congregationis ordinariæ sacrorum rituum, quæ initium habuit tempore nostri Pontificatus. Ipsi interveniunt quotquot intervenire dicti sunt alteri memoratæ speciei Congregationis ordinariæ sacrorum rituum; sed præter eos summus ipse Pontifex intervenit. In discussione causarum Beatificationis, & Canonizationis aliquod interdum dubium excitatur, quod particularem discussionem meretur: & idcirco ad sacrorum rituum Congregationem ordinariam defertur, & coram summo Pontifice discutitur, qui, auditis Cardinalium suffragiis, differt resolutionem, quam postmodum, novo adhibito per se ipsum examine, & invocato Dei auxilio, profert. Et in hac eadem Congregatione, si tempus superest, aliæ causæ etiam judiciales de præcedentiis, & sacris ritibus examinantur. In causa venerabilis servi Dei Joannis de Britto, Societatis Jesu Sacerdotis, cum esset oppositum in disputatione super Martyrio, & causa Martyrii ipsius, quod usus esset in missione Madurensi ritibus illarum regionum, auctoritate Sedis Apostolicæ prohibitis, habita fuit coram nobis die 22. Aprilis 1741 Congregatio ordinaria sacrorum rituum; & in ea disputatio satis accurata instructa est, an Dei servus usus fuisset prædictis ritibus; & si usus

fuisset, an usus fuisset non utcumque, sed prout a Sede Apostolica usque ad eam diem fuerant permissi; & demum, si modo vetito usus fuisset, an reatus deletus censendus esset, quatenus in progressu causæ Martyrium servi Dei probatum remaneret. Audivimus suffragia Cardinalium; resolutionem distulimus, sumpto spatio ad plenius cognoscendum ac recognoscendum, & desuper deliberandum: & deinde die 2. Julii 1741. respondimus & decrevimus, objectos ritus non obstare, quominus in causa servi Dei ad ulteriora procederetur, ad discussionem videlicet dubii super Martyrio, & causa Martyrii, necnon alterius dubii de signis & miraculis. Item excitata, occasione dubii super virtutibus theologalibus & cardinalibus venerabilis servæ Dei Joannæ Franciscæ Fremiot de Chantal, oppositione amicitiæ contractæ cum Maria Angelica Arnauld Portus Regii Abbatissa, & communicationis habitæ per litteras cum Joanne Vergerio de Hauranne Abbate Sancirano; hujus oppositionis examen, ex qua progressus causæ ad ulteriora impeditus remanebat, ad sacrorum rituum Congregationem ordinariam coram nobis habendam delatum est: in qua auditis Cardinalium suffragiis, dilataque propositi dubii resolutione, ut interim Divinam opem imploraremus, die demum 10. Septembris 1741. decrevimus, objectas oppositiones non obstare, quominus in causa servæ Dei ad ulteriora procederetur, ad discussionem videlicet dubii de virtutibus theologalibus, & cardinalibus ipsius. Aliæ quoque, ut audimus, præparantur Congregationes ordinariæ sacrorum rituum coram nobis habendæ ob consimiles circumstantias; paratique sumus ad præstandam ipsis personalem assistentiam, si vitam & salutem Deus nobis continuare dignabitur.

5 Congregatio *antepræparatoria* cogitur in ædibus Cardinalis causæ Relatoris, cum ipse id opportunum judicaverit; eidemque interveniunt Consultores sacræ Congregationis, & Magistri cæremoniarum. Suffragium præstatur a solis Consultoribus, minime vero a Cardinali Relatore; & in illa discutitur unica causa Beatificationis, seu Canonizationis, aut super dubio virtutum, aut super dubio Martyrii, aut super dubio miraculorum. Hujus Congregationis *antepræparatoriæ* nulla fit mentio in decretis Urbani VIII. nec in novissimis Innocentii XI. Fuit enim post instituta, ut animus videlicet Cardinalis causæ Relatoris instruatur; utque ipse, auditis Consultorum suffragiis, & merita, & causæ difficultates bene perspectas habeat.

6 Congregatio *præparatoria*, de qua sermo habetur in decretis generalibus Urbani VIII., cogitur ad libitum Cardinalis causæ Relatoris in Apostolico palatio, in quo summus Pontifex habitat; & ei interveniunt Cardinales omnes sacris ritibus præpositi, Consultores sacræ Congregationis rituum, & Magistri cæremoniarum. Suffragium fertur a solis Consultoribus, a Cardinalibus nequaquam; quemadmodum enim fit Congregatio *antepræparatoria*, ut instruatur animus Cardinalis causæ Relatoris, ita fit

fit Congregatio *præparatoria*, ut instruantur animi omnium Cardinalium, qui deinde in Congregatione generali mentem suam aperire debent, & suffragium dare; atque in Congregatione *præparatoria*, juxta saltem hodiernam consuetudinem, unica causa Beatificationis, aut Canonizationis discutitur, sive de dubio virtutum, sive de dubio Martyrii, sive de dubio miraculorum.

7 Congregatio postea *generalis* cogitur coram summo Pontifice; & in ea suffragium præstatur primò a Consultoribus, deinde a Cardinalibus, vel super virtutibus, vel super miraculis, vel super Martyrio; aut demum super dubio finali, an in hac, vel illa causa tutò procedi possit ad Beatificationem, seu Canonizationem; ita ut in unaquaque causa dubium virtutum, aut Martyrii, necnon dubium miraculorum tam ante, quam post Beatificationem patratorum ter examinentur, in Congregatione scilicet *antepræparatoria*, in *præparatoria*, & in *generali*.

8 Juxta decreta generalia Urbani VIII. Congregatio hæc generalis ter quolibet anno esset cogenda pro causis Canonizationum, & Beatificationum: *Propter earum gravitatem solet Sedes Apostolica procedere cum magna maturitate; & hoc ut melius adimpleatur, pro illis referendis & discutiendis mandavit Sanctissimus Dominus noster tres Congregationes de mensibus Januarii, Maji, & Septembris coram Sanctitate sua fieri debere, prohibens agi de dictis causis extra præfatas tres Congregationes*. Et rursus: *Quando propter alias urgentes occupationes non poterit Sanctitas sua vacare alicui ex dictis Congregationibus, ut supra, destinatis; mandavit, ut causæ hujusmodi proponantur coram se in mense immediate sequenti, & in die ab eo deputando, declarans suam voluntatem omnino esse, ut quolibet anno tres convocentur Congregationes pro dictis causis discutiendis*.

9 Pariter juxta eadem decreta tres, aut ad summum quatuor causæ proponi possunt in unaquaque Congregatione generali: *Ad hoc, ut in dictis Congregationibus coram Sanctitate sua habendis, ordinate, dilucide, ac breviter procedatur, in unaquaque ex eis referantur per Cardinales tres, vel ad summum quatuor tantum causæ*. Quod si Cardinales omnes non possent in congregatione generali suffragari, fit suffragiorum absolutio in prima congregatione ordinaria, & debet Secretarius omnia summo Pontifici referre; quemadmodum prosequuntur allegata decreta: *Si in aliqua ex dictis tribus congregationibus post discussionem, quæ erit diligentissime facienda super unoquoque processu, circa illius validitatem, virtutes, ac miracula alicujus servi Dei, non supererit tempus Cardinalibus referendi statum & merita alicujus causæ; poterit de ea agi, & ad expeditionem procedi per Cardinales in prima eorum Congregatione ordinaria immediatè sequenti post quamlibet ex dictis tribus Congregationibus, facta deinde relatione per Secretarium Sanctitati suæ; idemque servari permittitur circa cognitionem & examen miraculorum, quæ coram Sanctitate sua erit referenda, si in aliqua ex dictis Congregationibus discuti, vel expediri non potuerit*.

10 Verum hodie usus est immutatus, tum quia duæ ad summum Congrega-

Digitized by Google

gregationes generales quolibet anno cogi possunt, tum quia in unaquaque ex illis vix una causa discuti potest, aut super dubio virtutum, aut super dubio Martyrii, aut super dubio miraculorum; ita ut tunc solum datum sit duas Canonizationis causas discutere in una Congregatione generali coram summo Pontifice, cum in altera quidem ex illis fuit propositum dubium, quod paucis verbis absolvitur, an, stante approbatione virtutum & miraculorum, tuto procedi possit ad Beatificationem, aut ad Canonizationem, in altera vero dubium de virtutibus, aut de Martyrio, aut de miraculis; secus autem, quando in utraque causa Dubia, quæ discuti debent, aut virtutes, aut Martyrium, aut miracula respiciant.

11 Congregatio demum *particularis* illa est, cui ex mandato summi Pontificis non omnes Cardinales sacris ritibus præpositi, sed aliqui; nec omnes Consultores, sed vel nulli, vel aliqui ab eodem Pontifice eligendi, una cum Secretario, & Fidei Promotore interveniunt.

12 Ex collegio S. R. E. Cardinalium nonnulli assumuntur, ut præsint sacris ritibus, & consequenter causis Beatificationis, & Canonizationis; & horum electio ad summum Pontificem pertinet. Inter hos unus est, qui Præfecturam Congregationis exercet, & appellatur *Congregationis Præfectus*; & hic pariter a summo Pontifice eligitur. Reliqui Cardinales sunt causarum *Relatores, sive Ponentes*. Licet autem olim ipsa sacra Congregatio Cardinales eligeret causarum *Relatores, sive Ponentes*, uti colligitur ex bulla Canonizationis S. Philippi Nerii, in qua narratur, sacram Congregationem munus Relatoris dictæ causæ detulisse primum Cardinali Bellarmino, &, eodem defuncto, Cardinali deinde Crescentio; hodie nihilominus summus Pontifex ille est, qui causam uni potius, quam alteri Cardinali referendam committit, juxta decretum editum die 25. Februarii 1665. *Sanctissimus Dominus noster Alexander Papa VII. in benigna audientia a Sanctitate sua habita mihi Secretario significavit, mentem Sanctitatis suæ esse, deinceps in unaquaque causa Beatificationis, & Canonizationis Beatorum, & servorum Dei velle Sanctitatem suammet deputare, ac subrogare in Relatorem Cardinalem sibi bene visum; ideoque in posterum ita fieri, & servari mandavit.* Cardinalis quoque, qui deputatus fuit in Relatorem processus auctoritate ordinaria confecti pro obtinenda *signatura commissionis*, confirmari solet in Relatorem Causæ, postquam processus auctoritate Apostolica facti sunt: ideoque, cum in causa Cracovien. servæ Dei Solomeæ Reginæ Galaciæ claræ memoriæ Cardinalis Franciottus fuisset Relator contentorum in processu *Ordinarii*, confirmatus fuit in Relatorem post completos Apostolicos processus, licet ipse esset distentus plurimis aliis causis Beatificationis, & Canonizationis, ita ut congrua visa fuisset addictio alius Cardinalis in Relatorem causæ dictæ servæ Dei Solomeæ: *Facta relatione* (verba sunt decreti editi die 9. Decembris 1660.) *facta relatione de hujusmodi sensu Sanctissimo, Sanctitas sua e stylo sacræ Congregationis nihil immutandum duxit, ac proinde Eminentissimum Franciottum, qui commissionem ad Sanctitatem suam attulerat,*

lerat, Relatorem in eadem causa deputavit cum omnibus facultatibus &c.

13 In supra citata Constitutione 74. summi Pontificis Sixti V. in qua una cum aliis Congregationibus instituta fuit Congregatio sacrorum rituum, habentur hæc verba: *Et, quoniam Divinis oraculis admonemur, ubi multa consilia, ibi salutem adesse, eædem Congregationes pro earum arbitrio viros sacræ Theologiæ, Pontificii, Cæsareique juris peritos, & rerum gerendarum usu pollentes in consultationibus advocent, atque adhibeant, ut causis, quæstionibus, & negotiis quam optime discussis, quæ Dei gloriæ, animarumque saluti, & justitiæ, atque æquitati consentanea maxime erunt, decernantur.* Cohærenter ad hæc, præter S. R. E. Cardinales, alii interveniunt Congregationi sacrorum rituum, qui dicuntur Consultores, quique nunc a summo Pontifice eliguntur ex cœtu Præsulum Romanæ Curiæ, ex Clero sæculari, & regulari. Atque notatu dignum est, quod, licet omnes Consultores, uti modo dictum fuit, a summo Pontifice eligantur, aliqui tamen sunt, qui Consultores nati dici possunt; ex eo quod, statim ac determinato quodam munere, vel dignitate exornantur, intelliguntur etiam facti Consultores Congregationis sacrorum rituum. Hi autem sunt Episcopus Apostolici sacrarii Præfectus, vulgo *Sacrista*, Protonotarius Congregationis sacrorum rituum, tres antiquiores Rotæ Auditores. Auditor summi Pontificis, Assessor sanctissimæ Inquisitionis, Magister sacri palatii, Secretarius Congregationis, & Fidei Promotor.

14 Item, licet electio Consultorum regularium ex una potius, quam ex alia familia assumendorum a summi Pontificis arbitrio dependeat: ex quo tamen electio prædicta fieri consuevit, semper aliquis assumptus est ex familia PP. Dominicanorum, ex familia Minorum Observantium, & ex familia PP. Societatis Jesu; præter quos summus Pontifex Benedictus XIII. *per suas litteras Apostolicas in forma Brevis expeditas die* 7. *Augusti, & die* 1. *Octobris* 1725. *& die* 8. *Augusti* 1726. statuit perpetuis futuris temporibus unum Consultorem Congregationis sacrorum rituum esse assumendum ex familia Minorum S. Francisci Conventualium, alterum ex congregatione Clericorum regularium Barnabitarum, tertium ex Ordine FF. Servorum B. Mariæ Virginis. Atque, ut omnia rite quidem ac recte procedant, decessor noster Clemens Papa XII. *die* 11. *Maji anni* 1733. decrevit, ut Consultores regulares, exceptis personis in dignitate Episcopali constitutis, necnon Magistro sacri palatii, minime intersint Congregationibus, quando agitur de causis servorum Dei, qui idem regulare institutum professi sunt, quod ipsi profitentur: *Demum præcipit Sanctitas sua, ut, cum causæ cujuscumque Beati, vel servi Dei Ordinem aliquem, vel Religionem, dum vita frueretur, professi, tractantur; Consultores, qui de prædicto Ordine, vel Religione sunt, Congregationibus omnibus tam antepræparatoriis, & præparatoriis, quam generali coram Sanctissimo omnino non intersint; exceptis tamen personis in dignitate Episcopali constitutis, necnon sacri palatii Apostolici Magistro.*

15 In hoc capite non agitur de singulis, quæ pertinent ad officium Cardi-

Cardinalis Præfecti, vel Cardinalium causæ Relatorum; hæc siquidem suo loco & tempore explicabuntur: nunc communia persequimur tum Cardinalibus, tum Consultoribus Congregationis sacrorum rituum. Tenentur ergo hi omnes primò diligentissime legere informationes omnes, summaria, scripturas tum facti, tum juris, animadversiones Fidei Promotoris, responsiones, & replicationes, quæ in his causis exhibentur; secundo, tenentur verbales audire informationes Procuratorum, Advocatorum, & Postulatorum; tertio, accedere statutis diebus ad Congregationes, quando coguntur, & in illis ferre suffragium; quarto, inviolabile servare secretum sub pœna excommunicationis latæ sententiæ, a qua absolvi nequeunt, nisi a summo Pontifice, excluso quoque majori Pœnitentiario, præterquam in mortis articulo; quinto, debent manifestare num ore tenus, an scripto sibi fuerint causæ Beatificationum, & Canonizationum commendatæ.

16 Ideoque forma juramenti impressa in decretis generalibus, quæ ab unoquoque sive Cardinali, sive Consultore, mutatis mutandis, emittitur, est ea, quæ sequitur: *Nos infrascripti sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales Congregationis sacrorum rituum, tactis per nos sacrosanctis Evangeliis coram nobis positis, juramus & promittimus fideliter exercere officium nostrum in his, quæ proponuntur in Congregationibus sacrorum rituum habendis coram Sanctissimo, & non revelare, nec loqui, nisi cum aliis dictæ Congregationis Cardinalibus, tribus antiquioribus Rotæ Auditoribus, Consultoribus, & Officialibus prædictæ Congregationis, ac duobus familiaribus ab unoquoque nostrum deputandis, quæ fient, aut tractabuntur non solum in causis spectantibus ad dictam Congregationem, sed etiam in aliis ad illam non spectantibus, in dicta Congregatione coram Sanctitate sua, occasione discursus de rebus Magnatum, Religionum, vel aliis gravioribus occurrentibus, sub pœna perjurii, & excommunicationis latæ sententiæ, a qua non nisi a summo Pontifice dumtaxat, (excluso etiam majori Pœnitentiario) præterquam in mortis articulo, absolvi possimus: & sub eadem pœna perjurii & excommunicationis, de qua supra, juramus similiter & promittimus, quod, si per litteras, aut supplices libellos, sive etiam ore tenus, vel per interpositas personas commendationes a quocumque, etiam cujusvis dignitatis & præeminentiæ, nobis factæ fuerint de causis pertractandis in dictis Congregationibus, præfatas litteras scienter non aperiemus, sed clausas & sigillatas mandabimus consignari in manibus Secretarii dictæ Congregationis; si vero non informatos de contentis in prædictis litteris contigerit per nos aperiri & legi, si eædem continebunt similes commendationes tantummodo, pariter eas transmittemus ad eumdem Secretarium; verum, si de aliis negotiis in prædictis litteris pertractabitur, mandabimus transcribi illam tantum partem continentem commendationem, diem datæ, & locum, necnon etiam subscriptionem illius, qui negotium commendavit, quam pervenire curabimus ad manus prædicti Secretarii; atque eisdem litteris non rescribemus, nisi de mandato dictæ Congregationis; & , saltem in ipso actu votandi, propalabimus, a quo, vel a quibus causa fuerit nobis commendata. Et ita nos præ-

nos præfati Cardinales promittimus & juramus: sic nos Deus adjuvet, & hæc sancta Dei Evangelia. Exorta vero controversia, num hoc juramentum respiceret tantum Congregationes generales, quæ coram summo Pontifice habentur, an etiam comprehenderet Congregationes antepræparatorias, & præparatorias, Sanctissimus decessor noster Clemens XII. die 11. Maji 1733. statuit, omnes comprehendere: *Mandat igitur Sanctitas sua, & in virtute sanctæ obedientiæ præcipit, ut secretum, quod inviolabiliter hucusque, paucis non nisi annis novæ inauditæque doctrinæ disseminatione exceptis, servatum fuit, de suffragiis nedum in generali Congregatione coram Sanctitate sua latis, sive super virtutibus, sive super miraculis Beatorum, & servorum Dei, verum etiam in Congregationibus, quæ antepræparatoriæ, & præparatoriæ nuncupantur, quæque ad illam generalem coram Sanctitate sua ordinem dicunt, & connexionem cum ea habent, omnino servetur & teneatur; ita ut nemini in posterum sub quocumque prætextu liceat vota affirmativa, negativa, aut suspensiva super memoratis virtutibus, & miraculis, aliisque rebus, difficultatibus, obstativis, censuris, & sermonibus in prædictis Congregationibus latis & habitis alteri cuicumque, qui de Congregatione sacrorum rituum non est, sive directe, sive indirecte, propalare & referre, sub pœna perjurii, & excommunicationis latæ sententiæ ipso facto incurrendæ in formula juramenti præstari soliti contenta & expressa, & a qua non nisi a summo Pontifice pro tempore existente, excepto etiam majori Pœnitentiario, præterquam in articulo mortis, absolvi possit*.

17 Pro lectione scripturarum, quæ in causis Beatificationis, & Canonizationis exhibentur, & pro earum studio potest quilibet Cardinalis uti auxilio duorum familiarium; & quilibet Rotæ Auditor ex his, qui sacræ Congregationi interveniunt, uti potest opera unius familiaris, dummodo & isti prædictum emittant juramentum; sicuti legitur in decretis generalibus Urbani VIII. *Juramentum præstari solitum in Congregationibus sanctissimæ Inquisitionis sub pœna excommunicationis latæ sententiæ Sanctissimo reservatæ, mandavit Sanctitas sua, quod omnino præstetur tam per Cardinales Congregationis sacrorum rituum, & per duos familiares ab unoquoque eorum deputandos, quam per Rotæ Auditores, & unum pro quolibet eorum arbitrio eligendum, pro videndis & transcribendis scripturis necessariis & opportunis*. Post decreta porro prædicta Urbani VIII. concessum fuit Secretario sacræ Congregationis uti, instar Cardinalium, opera duorum familiarium, prout desumitur ex sequentibus decretis.

Die 18. Januarii 1653.

QUoniam in decretis hujus sacræ Congregationis editis sub Urbano Papa VIII fel. record. non reperitur facta aliqua expressa mentio de facultate Secretarii in dando solitum juramentum de servando secreto duobus suis familiaribus, & cum illis communicando; ideo per me quæsitum fuit in Congregatione habita hac die 18. Januarii, ab Eminentissimis Patribus declarari, quid etiam in posterum

posterum sit observandum; & iidem Eminentissimi Patres, interpretando dicta decreta desuper emanata, declararunt, Secretarium habere facultatem dandi prædictum juramentum duobus familiaribus, & cum illis communicandi, ut facere solent ipsi Eminentissimi Domini Cardinales, & alii, qui habent dictam facultatem: Et, facta per me Secretarium relatione de prædictis Sanctissimo Domino nostro die 31. Januarii ejusdem, Sanctitas sua dixit, quod in prima proxima Congregatione habenda coram eadem Sanctitate sua providebit, prout melius sibi videbitur expedire; & interim indulsit mihi, ut possim prædictum juramentum, & secretum uni tantùm conferre ex meis familiaribus.

Die 10. Januarii 1654.

Cum alias die 31. Januarii 1653. Sanctissimus concesserit mihi Secretario facultatem dandi solitum juramentum de servando secreto uni ex meis familiaribus usque ad primam Congregationem habendam coram Sanctitate sua, quia in decretis sub Urbano VIII. in sanctissima Inquisitione editis nulla sit mentio de hujusmodi facultate pro Secretario; ideo in sacra Congregatione impertitus fuit licentiam, ut Secretarius ejusdem sacræ Congregationis possit deputare duos ex suis familiaribus, qui præstent dictum juramentum de servando secreto juxta formam decretorum.

18 Ceteri sacræ Congregationis Consultores ne unius quidem familiaris opera utendi prærogativam habent, sed, si illo re vera indigeant, ex gratia impetrare possunt, quæ sæpe a summo Pontifice concessa est; ita tamen, ut nec his, nec aliis, qui uti possunt simili adjutorio, licitum sit adhibere operam alicujus, qui sit Advocatus, Procurator, aut Postulator causarum Beatificationis, & Canonizationis, juxta decretum Sanctissimi decessoris nostri Clementis XII. *editum die 11. Maii 1733. Prohibet etiam Sanctitas sua, ne Advocati, Procuratores, & Postulatores prædictarum causarum Dominis Consultoribus in examinandis virtutibus & miraculis Beatorum, & servorum Dei, super quibus suffragium ferri debet, inserviant; caveatque Dominus Secretarius sacræ Congregationis illos fucato titulo, sive obtentu Consultoribus inserviendi ad juramentum admittere. Incongruum enim, immo inconveniens valde est, ut, qui memoratarum causarum vel Patroni, vel Promotores sunt, earumdem inde meritorum ac suffragiorum conscii & participes sint.* Cumque Magistri cæremoniarum Congregationibus sacrorum rituum interveniant, licet suffragium non habeant, nec in causis Beatificationis, & Canonizationis unquam interrogentur; ne vel ipsi manifestent, quod alii celare tenentur, juramentum emittunt instar ceterorum Officialium sacræ Congregationis, ut ex sequenti decreto.

Die 21.

Die 21. Junii 1632.

ORto inter Eminentissimos Patres scrupulo, an inter negotia, quæ tractantur in Congregationibus ordinariis, si contingat etiam agi de rebus ad Canonizationem servorum Dei pertinentibus, Magistri cæremoniarum, qui intersunt, eo casu ex Aula egredi debeant; quod ipsi Magistri cæremoniarum cum ægre ferre demonstrarent, mandatum fuit mihi Secretario, ut exquirerem super hoc mentem Sanctissimi, prout feci; & mens Sanctissimi fuit, ut Magistri cæremoniarum præstarent juramentum de non revelando, prout alii Officiales sacrorum rituum Congregationis præstiterunt; qui Magistri cæremoniarum, sequendo mentem Sanctissimi, juramentum juxta formam præscriptam pro Officialibus in manibus meis præstiterunt.

19 Verbales informationes, quæ fiunt a Procuratoribus, & Advocatis, nonnullis superfluæ videntur; nonnulli etiam sunt, qui non audent in verbali informatione oppositiones excitare Procuratori, vel Advocato, perinde quasi id obstet juramento de servando secreto. Nihil autem ex his mihi videtur esse alicujus roboris & momenti, exemplo præsertim sacræ Rotæ Auditorii. In ipso enim verbales excipiuntur informationes Procuratorum, & Advocatorum (licet olim, suborta quæstione inter Procuratores, & Advocatos super primatu, mandatum fuisset, ut abstinerent ab informatione verbali, sub obtentu etiam, quod hic modus esset futurus utilior & convenientior, ex eo quod longiori tempore Auditores studio causarum vacare potuissent; uti legitur in decisione 17. sub titulo de Procuratoribus, coram Crescentio) non nisi quia experientia rerum magistra patefecit, vivam vocem habere nescio quid latentis; & difficultates, quæ aliquando videntur insuperabiles, tolli vel ex una facti circumstantia per causæ Patronum suggesta, vel ex una juris responsione ab Advocato data. Cumque, non obstante juramento secreti, quod juxta Constitutionem Urbani VIII. 310. *Bullarii tom.* 5. dicti Auditores emittunt, sæpius in informatione verbali difficultates excitent; signum evidentissimum est, hæc dicto juramento minime obsistere: aliter enim sequeretur, inutilem prorsus esse verbalem informationem, quæ semper fieri consuevit cum dispendio Postulatorum, & cum non exiguo labore tum Procuratorum, tum Advocatorum. Ratio a priori est, quia difficultatum excitatio in informatione verbali nec sensum Congregationis, nec proprium arguentis sensum per se demonstrat; non Congregationis, cum informatio verbalis Congregationem præcedat; non proprium arguentis, cum ratio dubitandi proponatur etiam ab eo, qui nullum habet dubium, nec aliquam habet difficultatem.

20 Quoad suffragium demum a Consultoribus dandum in Congregationibus, ordo præscriptus fuit in generali Congregatione habita coram summo Pontifice Alexandro VII. die 19. Februarii 1658. in cujus adnotatione facti in regestis ita legitur: *Quod per me Secretarium admoneantur*

Consultores, ut secretum inconcusse servent, factum attentius percurrant & perpendant, eidemque potissimum innitantur, possibilitatem miraculi in abstracto obiter tangant, ac probationes miraculi in concreto afferant, ut in sententiis ferendis breviores & utiliores evadant. Et, licet in hac adnotatione sermo fiat tantummodo de suffragiis super dubio miraculorum; attamen quæ in ea dicta sunt, proportione servata, applicari possunt ad suffragia super dubio virtutum.

21 Quod si aliquis ex Cardinalibus, vel Consultoribus intervenire non possit propter legitimum aliquod impedimentum sacræ Congregationi, transmittere potest suffragium in scriptis ad Fidei Promotorem, vel ad Secretarium, vel etiam ad aliquem ex Cardinalibus, ut illud in dicta legat Congregatione; & ita factum fuit in Congregatione præparatoria habita die 29. Maji 1696. in qua Fidei Promotor legit suffragium Assessoris S. Officii absentis, & Secretarius suffragium Decani Rotæ pariter absentis; atque in Congregatione habita coram summo Pontifice die 9. Octobris ejusdem anni, claræ memoriæ Cardinalis de Carpineo legit pariter suffragium Consultoris absentis.

22 Postremo Consultores sedent, cum suffragium præstant in Congregationibus antepræparatoria, & præparatoria; stant autem, cum suffragium ferunt in Congregatione generali coram Papa: quinimmo, postquam in hac suffragati sunt, exeunt ex aula Congregationis, ita ut, Cardinalibus suffragantibus, soli adsint Secretarius, Fidei Promotor, & Magistri cæremoniarum; descenditque hæc consuetudo ex decretis generalibus Urbani VIII. ubi ita legitur: *Et hi omnes*, scilicet Consultores, *præter Congregationis Secretarium, & Fidei Promotorem, non admittantur in Congregatione, priusquam causæ fuerint per Cardinales propositæ; & postea, eorum votis patefactis, a Congregatione recedant, ad hoc ut Cardinales possint liberius examinare merita causæ: Consultores sacræ rituum Congregationis debeant in qualibet ex dictis Congregationibus adesse præ foribus aulæ Pontificiæ, ubi Congregatio celebrabitur, ut, si Sanctitati suæ placuerit illos audire super aliquo articulo, seu difficultate, possint præsto esse*.

23 Quæ in superiori numero 21. dicta sunt, confirmantur ex decreto post hæc jam scripta & publici juris facta, edito a Sanctissimo decessore nostro Clemente Papa XII. En verba decreti: *Quamvis Sedes Apostolica in causis Beatificationum, & Canonizationum maxima circumspectione ac maturitate transactis temporibus semper processerit, ideoque in discutiendis dubiis, quæ in iisdem causis præcipue tam super virtutibus, quam super miraculis proponuntur, ad ferendum suffragium admitti consueverint cum Reverendissimi S.R.E. Cardinales ad id specialiter delecti, tum viri in sacra Theologia, & utroque Jure versatissimi, Consultores nuncupati, qui omnes respective Congregationibus antepræparatoriis, præparatoriis, ac generalibus coram summo Pontifice habendis interveniunt; attamen Sanctissimus Dominus noster Clemens Papa XII. (ita rei gravitate exposcente) agnoscens, quod supra enunciatis Congregationibus aliqui ex suffragantibus absque*

absque speciali causa adesse negligunt, promptumque volens super hujusmodi absentia afferre remedium, vivæ vocis oraculo Reverendissimo Cardinali Zondadari sacrorum rituum Congregationis Pro-Præfecto injunxit, ut præsens evulgaret decretum, iis omnibus, ad quos spectat, præ manibus transmittendum, quo injungitur omnibus Consultoribus, ut supra enunciatis Congregationibus omnino interveniant, exceptis casibus infirmitatis, vel alterius legitimi impedimenti, in quibus iidem excusationem transmittant Reverendissimo Præfecto, vel Pro-Præfecto dictæ sacræ Congregationis, sive alteri ejus vices exercenti, qua aperte dignoscatur causa legitima ipsorum absentiæ; verumtamen, ea nihilominus non obstante, eorumdem vota ad manus Secretarii pervenire faciant, qui postea in præfatis sacris Congregationibus illa referre debeat. Et ita &c. die 7. Decembris 1735.

CAPUT XVII.

De Protonotario, & Secretario sacræ Congregationis, & de Rotæ Romanæ Auditoribus eidem Congregationi adscriptis.

1 OLim munus Secretarii in causis Canonizationum deferebatur uni ex collegio Protonotariorum Apostolicorum, uti legitur in opere *de vita, miraculis, & Actis Canonizationis S. Didaci* conscripto a Francisco Penia *lib. 3. cap. 11. Ad decreta, quæ in his conventibus per Cardinales fiebant, conscribenda Petrus Georgius Odescalchus Sedis Apostolicæ Notarius (Protonotarium Romana Curia vocat) accitus est; quod prudentissime constitutum fuisse constat, ut septem antiquorum Notariorum Romanæ Ecclesiæ (quos Clemens I. divisa Urbe in septem regiones, ad Martyrum gesta sollicite & fideliter inquirenda & conscribenda instituit, & Anterus, Fabianusque Pontifices confirmarunt) vestigium aliquod in his Sanctorum Canonizationibus servari videatur, cum imitanda & conservanda, quantum fieri potest, non violanda sint, aut contemnenda antiqua Ecclesiæ instituta .... Hoc ergo consilio Odescalchus desumptus, in his Cardinalium conventibus pro Canonizatione S. Didaci faciendis Secretarii officio functus est.* Confirmatur id ipsum in vita S. Raymundi edita ab eodem Penia *lib. 3. cap. 26. De his omnibus R.P.D. Anselmus Dandinus Protonotarius Apostolicus, & in causis Canonizationis Secretarius, rogatus instrumentum recepit.* Olim quoque Sedis Apostolicæ Protonotarii adnotabant decreta, quæ fiebant in sacro Consistorio, teste Cardinali Papiensi *in epistola scripta ad Volaterranum*, ubi ait: *Volo, si possum, notare nonnulla ejusmodi Senatus nostri decreta, quorum recordatione & exemplis in plerisque actionibus nostris instrui & admoneri quandoque possimus. Adjuvat, mihi crede, hæc diligentia multum ministerium nostrum. Consueverant olim Romani Pontifices eam curam mandare Notariis Apostolicæ Sedis. Sed obsolevit mos ille, ut alii permulti, tam Pontificibus utiles, quam Romanæ Sedi honorifici.*

2 At hodie, cura adnotationis decretorum Consistorii delata ad ejus Secretarium, unus assumitur e collegio Protonotariorum Participantium,

qui non solum est Consultor sacræ Congregationis, sed aliqua alia peragit, quæ sunt ipsi peculiaria, & reliquis Consultoribus minime communia. Nonnulla hic explicabuntur; de ceteris alibi sermo fiet. Præcipuum autem est, quod, quando fiunt auctoritate Apostolica processus in Urbe pro aliqua causa Beatificationis, aut Canonizationis, Protonotarius intervenit examinibus testium, & in examine Notarius est Protonotario subjectus: & examen quidem non esset authenticum, nisi esset ab eodem Protonotario subscriptum, quemadmodum statutum est in decretis generalibus Urbani VIII. *Nec prætereundum est, quod in commissionibus summi Pontificis sacrorum rituum Congregationi directis apponi debet clausula, quod, quando erunt conficiendi processus, & examinandi testes in Curia, eadem sacra Congregatio subdelegare debeat SS. D. N. Papæ Cardinalem Vicarium, qui per se, seu, ipso impedito, per alios tantum Episcopos ad eos deputandos, capiat informationes necessarias cum interventu Protonotarii pro tempore sacrorum rituum Congregationi destinati*. Et rursus: *Sanctissimo Domino nostro sic annuente, indultum est Protonotariis de numero Participantium: primo, quod in processibus fabricandis, & præcipue in examinandis testibus super Martyrio alicujus servi Dei, hic in Curia omnino intervenire debeat R.P.D. Protonotarius pro tempore sacræ Congregationis; secundo, quod examen prædictum debeat esse subscriptum ab ipso Domino Protonotario, alias examen nullam faciat fidem; tertio, quod Notarius, qui examen prædictum recipiet, in hoc actu ipsi Domino Protonotario subordinatus censeatur & reputetur*. Si porro Secretarius sacræ Congregationis ægrotet, aut absit ab Urbe, congruum esse videtur, ut, annuente Sanctissimo, ejus vices a Protonotario suppleantur: & ita sane factum fuit tempore absentiæ Tigrini Secretarii; interfuit enim Protonotarius de Rufere, tamquam Secretarius, uni Congregationi, ut adnotatur in regestis die 6. Septembris 1631.; totoque tempore ægritudinis bonæ memoriæ Bernardini Inghiramii sacrorum rituum Congregationis Secretarii, & usque ad ejus obitum, R.P.D. Carolus Collicola tunc Protonotarius Congregationis, & deinde S.R.E. Cardinalis, ex permissione Papæ, Secretarii munere functus est.

3 Electio Protonotarii olim ad sacram Congregationem pertinebat. Ipsa enim elegit die 8. Maji 1604. in Protonotarium Joannem Antonium Fachenettum, die 7. Septembris 1613. Cosmum de Torres, die 30. Martii 1621. Stephanum Saulium, die 11. Aprilis 1631. Paulum Matthæjum, die 5. Februarii 1639. Homodeum. Et si Protonotarius aberat ab Urbe, vel ægrotabat, eadem Congregatio alium reponebat Protonotarium in locum absentis: & sic in locum Duratii absentis suffectus est ab eadem Congregatione Anguisciola, uti colligitur ex decreto edito die 3. Augusti 1652. Hodie vero summus Pontifex unum eligit ex collegio Protonotariorum, qui sacræ intersit Congregationi; &, in casu ejus absentiæ, vel impedimenti, alium substituit ex eodem Protonotariorum collegio, quemadmodum factum fuit tempore infirmitatis R P.D. Bancherii tunc Protonotarii, postea autem amplissimi S.R.E. Cardinalis. Sanctissimus enim in ejus locum

eum ſubrogavit, durante infirmitate, R. P. D. Proſperum de Columna modo Cameræ Apoſtolicæ Auditorem, ut habetur ex decreto edito die 1. Octobris 1698. Cumque præteritis annis R.P.D. Juſtinianus Congregationis Protonotarius Ferrariam iviſſet, ut ibidem Prolegati munus obiret, Papa in ejus locum ſubrogavit memoratum R. P. D. Collicolam, poſtea Cardinalem; tum autem, occaſione nonnullorum proceſſuum, qui auctoritate Apoſtolica conficiebantur in Urbe, propter legitimum impedimentum prædicti Collicolæ, annuente Sanctiſſimo, intervenit R.P.D. Spada ex eodem Protonotariorum Participantium collegio.

4 Secretarius ſacrorum rituum Congregationis, conſultor eſt ejuſdem Congregationis; ſed præter ea, quæ ad unumquemque ſpectant Conſultorem, alia quædam peragere debet, quæ ſunt ipſius propria, tamquam Secretarii. Secretarius itaque unicuique Cardinali, & Conſultori notificat diem, horam, & locum; quibus ſacra cogitur Congregatio, necnon dubium in cauſa, quæ proponitur, diſputandum, & quidem in ſcriptis per ſchedulam, quæ ſigillo Cardinalis Præfecti obſignata ad ædes uniuſcujuſque tranſmittitur: &, quia in Congregationibus ordinariis ſacrorum rituum non ſolum diſcutiuntur præparatoria cauſarum Beatificationis, & Canonizationis, ſed etiam pleræque aliæ cauſæ contentioſæ ſuper materia *præcedentiarum*, & ſimilibus; folium Secretarius tranſmittit obſignatum ad eos, qui dictis Congregationibus interveniunt, in quo tam nomina Cardinalium Relatorum, quam cauſarum proponendarum inſcribuntur. Die ſiquidem 28. Februarii anno 1682. conſtitutum fuit, ut folium cauſarum proponendarum in Congregatione ordinaria ſacrorum rituum tranſmitteretur inſtar folii, quod tranſmittitur pro Congregatione Epiſcoporum, & Regularium. Præter hæc debet Secretarius in regeſtis adnotare omnia & ſingula decreta, quæ fiunt tum quoad cauſas Beatificationis, & Canonizationis, tum quoad alia, quæ reſpiciunt vel cultum Sanctorum, vel *præcedentias*, & cetera omnia, quæ in ſacra Congregatione peraguntur. Cumque ſacræ Congregationis decreta, in iis ſaltem, quæ pertinent ad cauſas Beatificationis, & Canonizationis, vel cultus Beatorum, atque Sanctorum, robur & efficaciam non habeant, niſi poſtquam fuerint a ſummo Pontifice approbata, juxta ea, quæ habentur in decretis generalibus Urbani VIII. *Decreta ſuper hac materia extendenda per Secretarium ſacræ Congregationis concipiantur ſemper nomine Congregationis per verbum* videtur, *vel ſimile, ſervata in unoquoque negotio ſuprema determinatione ſummi Pontificis poſt factam relationem Sanctitati ſuæ*; Secretarii munus eſt, deliberationes ſacræ Congregationis, & rationes, quæ eam moverunt ad ita ſentiendum, referre Papæ, ejuſque reſponſum vel approbans, vel reprobans expectare. Nam ſolum tempore ſanctæ memoriæ Innocentii X. ex ejus ſpeciali mandato obſervatum fuit, ut relatio cauſarum ſacræ Congregationis ibi fieret non a Secretario, ſed a Cardinali Præfecto, eoque impedito, a Cardinali Ponente, quemadmodum adnotatum eſt in regeſtis meritiſſimi Secretarii

Caroli

Caroli Paulutii *pag.* 413. Insuper epistolæ, quæ expediuntur nomine sacræ Congregationis, a Secretario exarantur, & ab eodem una cum Cardinali Præfecto subscribuntur, juxta decretum editum anno 1624. *Sanctissimus Dominus noster vivæ vocis oraculo decrevit, ut deinceps litteræ quarumcumque Congregationum ab ipso etiam Secretario Congregationis subscribantur, prout Illustrissimus a Monte, facto cum Sanctitate sua verbo, in Consistorio secreto 11. Martii præsentis anni 1624. mihi Secretario retulit, ac servari in posterum mandavit.*

5 Secretarius Congregationis a summo Pontifice eligitur ex cœtu Præsulum, & ipsi ab Urbano VIII. concessus est alternis hebdomadis accessus ad Papam, necnon assignatus fuit locus in publicis Consistoriis, uti pariter legitur in citatis regestis supra memorati Caroli Paulutii *pag.* 410. Cum autem plerique sint in Urbe Episcopi *Titulares*, & aliquarum sacrarum Congregationum Secretarii sæpe charactere Episcopali decorentur, fiantque Episcopi, ut dicitur, in partibus; congruum profecto esset, ut etiam sacræ rituum Congregationis Secretarius charactere prædicto honestaretur, exemplo ejus, quod legitur in pinacotheca 3. Jani Nicii Erythræi *num.* 43. *pag.* 171. ubi, loquendo de Julio Benigno sacrorum rituum Congregationis Secretario, inquit: *Videbatur homini inesse quædam ambitio, neque quidquam ipse tam cupere, quam in specioso Antistitis habitu, ornatuque spectari. Itaque dedit operam, ut in eorum Archiepiscoporum numero esset, quibus, cum illorum Ecclesiæ in Turcarum potestate sint, nulla procuratio subest, sed Archiepiscopi tantum nomen, ornatusque relinquitur. Itaque impetravit in beneficio & gratia, ut Archiepiscopus titulo tenus metropolis nescio cujus a Turcis possessæ renuntiaretur. Obtinuit etiam, ut Congregationis sacrorum rituum Secretarii munere fungeretur, ad quod officium nemo admittitur, nisi in aliquo ejusmodi dignitatis gradu constitutus.* Et sane, dum hæc primo scribebamus, Secretarii sacræ Congregationis munere multis abhinc annis laudabiliter fungebatur R. P. D. Nicolaus de Tedeschis olim Episcopus Liparitanus, post Archiepiscopus Apamenus, tum sacræ Theologiæ, tum sacrorum Canonum scientia præstantissimus.

6 De Papæ Capellanis, sive Rotæ Auditoribus, quorum examini Canonizationum causæ committebantur, antequam fieret earum propositio in sacro Consistorio, cui Papa, Cardinales, Archiepiscopi, Episcopi intererant, aliqua in superioribus dicta sunt; nunc reliquum est, ut videamus, an idem mos causas has committendi Auditoribus Rotæ perstiterit etiam post institutam Congregationem sacrorum rituum, & quando tandem cessaverit, cum hodie tres antiquiores Rotæ Auditores in sacrorum rituum Congregatione solummodo tamquam Consultores suffragium præstent, minime vero eis fiat specialis ulla commissio, nec in causis Canonizationis edant relationes, quas olim edebant.

7 Dicendum est autem, nequaquam cessasse examen Rotæ Auditorum post institutionem Congregationis sacrorum rituum, sed eosdem etiam

etiam post dictum tempus suas edidisse relationes, in quibus tum validitas processuum confectorum, tum virtutes, Martyria, & miracula sedulo examinabantur; nec suum omittebant judicium, an causæ videlicet essent in eo statu, ut ad earum felicem exitum per solemnem Canonizationem juxta sacros Canones deveniri posset.

8 Tribus itaque ut plurimum Rotæ Auditoribus examen causarum demandabatur, qui quidem Auditores aliquando nominabantur a sacrorum rituum Congregatione, ut contigit in causa S. Teresiæ, aliquando ab ipso summo Pontifice, sicut in causa S. Aloysii Gonzagæ; semper autem illis jurisdictio dabatur per commissionem manu summi Pontificis signatam, quæ interdum expediebatur, postquam in sacra Congregatione rituum facta fuerat relatio processuum auctoritate ordinaria confectorum; quemadmodum factum fuit in causis Beatorum, vel servorum Dei Caroli 21. Octobris 1604. Laurentii Justiniani 7. Septembris 1613. Petri de Arbues 20. Decembris 1614. Mariæ de Cabeza 21. Martii 1615. Francisci Borgiæ 28. Augusti 1615. viginti sex Martyrum Japoniæ 30. Aprilis, Nicolai Factoris 28. Maji, Petri de Alcantara 3. Junii, Felicis a Cantalicio 30. Julii 1616. Philippi Benitii 7. Octobris 1617. Stanislai Novitii Societatis Jesu 20. Novembris 1618. Sanctiæ, ac Teresiæ 16. Januarii, Andreæ Avellini 26. Septembris 1620. Catharinæ Ricciæ 30. Martii 1621. Bernardi Realini 23. Aprilis 1622. Cajetani Thienæi 30. Martii 1624. Joannis Rusbrochii 5. Maji 1629.; interdum, postquam in sacra Congregatione facta fuerat relatio processus Apostolica auctoritate in genere confecti, uti colligitur ex relatione Rotæ Auditorum in causa S. Philippi Nerii prope finem proœmii, alias vero, postquam in sacrorum rituum Congregatione pronuntiatum fuerat super validitate processuum in specie, veluti factum fuerat in causa servæ Dei Joannæ de Cruce 10. Julii 1621. in causa B. Gregorii X. 7. Augusti 1627. & in causa servi Dei Hieronymi Æmiliani 26. Septembris 1631. Atque, ut aliquid statueretur, licet antiquiori usui magis congrueret, quod, receptis informationibus in genere, & eis ad sacram Congregationem relatis & examinatis, per eamdem Congregationem expediretur commissio super probationibus in specie recipiendis, quibus apertis, causa subinde transmittebatur pro examine ad Rotæ Auditores, quemadmodum desumitur ex Ostiensi *cap. 1. num. 4. de Reliq. & venerat. Sanctorum*; summus nihilominus Pontifex Paulus Papa V. jussit, ut sacrorum rituum Congregatio, habita extrajudiciali informatione, summo Pontifici referret, causam esse in tali statu, quæ posset sacræ Rotæ Auditoribus committi, ut informationes ubique terrarum tum in genere, tum in specie reciperent, & receptas examinarent, statumque ac merita causæ tandem exponerent, teste Contelor. *de Canoniz. Sanctor. cap. 23. num. 3. & 4.*

9 Extant adhuc Acta Canonizationum SS. Didaci, & Raymundi edita a Penia, S. Caroli Borromæi edita a Marco Antonio Grattarola, S. An-

S. Andreæ Avellini edita a Caggiano; & adhuc extant quamplura monumenta Coccini Rotæ Decani in archivo Collegii Romani Societatis Jesu pertinentia ad multas Canonizationum causas, & præcipue ad illam B. Gregorii X. & ad aliam S. Aloysii Gonzagæ. Ex quibus omnibus unusquisque facile deprehendere poterit, quanta maturitate, quanto studio, quanto labore, quanti temporis impendio omnia examinarent. Ut cetera quippe prætereantur, undecim conventus ab eis habiti sunt in examine causæ SS. Raymundi, & Andreæ Corsini, decem in causa S. Joannis de Deo, octo in causa S. Caroli, viginti tres in causa S. Aloysii, septem in causa S. Felicis Capucini, & B. Petri Regalati, sex in causa S. Laurentii Justiniani, & quinque in causa B. Petri de Arbues: &, quando aliquod dubium intercedebat, exquirebant consilium Theologorum, si dubium erat super virtutibus; & Medicorum, si dubium erat super miraculis. Quocirca inter scripturas Coccini Rotæ Decani in memorato archivo Collegii Romani adnotatum legitur, exquisitum fuisse trium Theologorum judicium super dubio mendacii, quod a servo Dei, de cujus Canonizatione agebatur, prolatum dicebatur; & in causa S. Aloysii Gonzagæ, antequam Auditores judicium ferrent de ejus virtutibus, undecim Theologos ad consilium vocarunt, & tredecim Medicos, antequam de miraculis judicarent; quorum omnium suffragia impressa sunt in magna positione causæ S. Aloysii diligentissime condita, & edita anno 1721. a Patre Andrea Budriolo, Societatis Jesu Presbytero, & diligentissimo causæ S. Aloysii Postulatore, occasione, qua causa prædicta resumpta fuit tempore sanctæ memoriæ Benedicti XIII. qui B. Aloysium solemni ritu inter Sanctos retulit: ita ut non exaggerationi, sed veritati tribuenda sint illa, quæ sæpe nominatus Franciscus Penia Rotæ Auditor *lib. 3. cap. 28. in vita S. Raymundi* dixit de laboribus a se, & duobus sociis Rotæ Auditoribus in causa S. Raymundi exantlatis: *Hæc, quæ breviter hic sunt relata, ingenti labore ex variis processuum locis quærenda & comprobanda fuerunt, ut patet ex relatione ad SS. D. N. super hac causa facta, quam qui viderit, procul dubio mirabitur, qua ratione nobis tot occupationibus distentis per tempus licuerit tam diligenter processus evolvere, tot libros, auctoresque ex omni fere scientia consulere ad veritatem indagandam, prout occasio, & natura articulorum, seu difficultatum, quæ sese offerebant, merito postulabant: Sed hæc omnia Divina gratia meritis B. Viri, ut pie credimus, abunde subministrabat.*

10 In unoquoque conventu fiebant ab Auditoribus Rotæ rescripta super proposito, quod in eo fuerat examinatum; &, quando omnium propositorum examen post multos variosque conventus fuerat feliciter completum, ab aliquo eorum totius causæ relatio componebatur; quarum relationum nonnullæ inter Acta Sanctorum collecta a Bollandianis editæ reperiuntur, & nonnullæ pariter a nobis in Operis decursu memorabuntur. Relatio subinde ab iisdem Rotæ Auditoribus subscribebatur, atque ab

Digitized by Google

ab iisdem etiam tum summo Pontifici, tum sacrorum rituum Congregationi exhibebatur. Idcirco in Actis Canonizationis S. Caroli scriptis & subscriptis a Mucantio Secretario Congregationis sacrorum rituum referuntur *pag. 90. & 91.* verba Peniæ Rotæ Auditoris relationem causæ præsentantis summo Pontifici, & deinde sacrorum rituum Congregationi. Onus erat Postulatorum causæ curare, ut tot fierent relationis exemplaria, quot erant Cardinales, Præsules, & Consultores Congregationis sacrorum rituum; & onus erat Secretarii ejusdem Congregationis, post diligentem inspectionem, exemplaria prædicta authentica facere; atque ut sub oculis haberentur fundamenta, quibus hæc, vel illa res in relatione dicebatur, ad unumquemque Cardinalem, & Consultorem Congregationis transmittebatur summarium processuum, ex quibus res ipsæ fuerant deductæ. Quod si favorabili sensui Rotæ Auditorum consonabat æquum judicium sacræ Congregationis, causa ad Consistorium deferebatur; si vero non consonabat, causa ulteriorem progressum minime habebat: nec enim desunt causæ Canonizationum, quæ adhuc suum complementum non habuerunt, licet Rotæ Auditores favorabilem de illis tulerint in suis relationibus sententiam, non nisi quia sacræ Congregationis judicium non fuit consentiens judicio Rotali; ita ut potius exaggerationis causa, quam vere, dictum censeri debeat a Castellino *in tractatu de inquisitione miraculorum in Canonizatione Martyrum pag. 332.* nunquam a sacrorum rituum Congregatione reprobata fuisse, quæ fuerant a Rotæ Auditoribus in suis relationibus admissa. Abstinemus ab enumerandis causis, in quibus, uti dictum est, prodierunt favorabiles Auditorum Rotæ relationes, quæ tamen usque adhuc non fuerunt a sacrorum rituum Congregatione approbatæ; sed tantummodo adnotasse fas sit, quod ex Actis Canonizationis S. Caroli scriptis & subscriptis a Mucantio Secretario sacræ Congregationis deprehenditur, sacram Congregationem inter miracula minime recensuisse nonnulla facta, quæ Rotæ Auditores in sua relatione admiserant tamquam miracula adscribenda.

11 Penia, Grattarola, & Caggianus supra memorati plenum de modo relatis testimonium ferunt. Penia *in vita S. Raymundi de Pennafort lib. 3. cap. 30.* hæc habet: *Postquam Rotæ Auditores super tota causa suum interposuere judicium, jussu Sanctissimi id referunt in Congregatione, mox vero Cardinales eamdem Rotæ Auditorum relationem ab initio inchoantes diligenter perpendunt.* Et *in Actis Canonizationis S. Didaci lib. 3. cap. 11. Jussum insuper est, ut processus, & relationis Auditorum singulis Cardinalibus copia fieret, ut commode quisque per se intra privatos parietes causæ Acta perlegere, & considerare posset, ut negotii gravitas jure optimo postulabat.* De hoc more loquitur etiam Marcus Aurelius Grattarola, in libro, cui titulus, *Successi maravigliosi della venerazione di S. Carlo part. 1. cap. 41. Si fecero trascrivere quattordici copie di tutto il processo remissoriale, e ventidue copie della relazione degli Auditori di Rota, che distribuimmo alli Signori Cardinali, e Prelati della Congregazione*

de i riti, una copia per ciascuno, oltre le tre copie date a gli Auditori di Rota, ed altre diverse copie delli processi fatti con autorità ordinaria. Fusius id ipsum exponitur in alio opere Joannis Antonii Caggiani, cujus est inscriptio, *Successi maravigliosi della venerazione del B. Andrea Avellino part. 1. cap. 26.* ubi auctor loquitur de commissione causæ, quæ facta fuit Congregationi sacrorum rituum: *Ed avendola avuta* (causæ scilicet relationem, scriptis expositam) *il Segretario* (Congregationis videlicet sacrorum rituum) *dagli Auditori, ne furono subito fatte copiare tante, quanti erano li Cardinali di detta sagra Congregazione, ed autenticate dallo stesso Segretario, cioè, che concordavano coll' originale; furono presentate alli Cardinali, ed insieme con essa per ciaschedun Cardinale fu fatto copiare il compendio, e sommario dei processi, e presentateglielo, conforme al solito, acciò quello si riferiva nella relazione per approvato, avessero potuto vedere originalmente nel compendio del processo, in caso che vi fosse stato qualche dubbio, o qualche difficoltà.*

12 Hucusque adducta manifeste ostendunt, perdurasse examina Rotæ Auditorum post institutionem Congregationis sacrorum rituum. Nunc autem videndum est, an cessaverint post edita ab Urbano VIII. decreta sæpe in hoc Opere memoranda. Facta est horum decretorum editio anno 1625. anno 1634. & anno 1642. & sane in regestis sacræ Congregationis extant monumenta, quæ demonstrant, perstitisse examen Rotæ Auditorum etiam post editionem decretorum Urbani. Die siquidem 7. Novembris 1626. sacra Congregatio in causa Japonen. viginti trium Martyrum demandavit, ut auferretur quædam tabella appensa in claustro Conventus S. Mariæ de Ara cæli, in qua dicti Martyres erant depicti, cum subscriptione, quod fuerant a Rota Martyres declarati, in relatione scilicet, quam Auditores paulo ante exaraverant. Die 7. Septembris 1630. constitutum fuit, ut, post discussam, & approbatam validitatem processuum ab Auditoribus Rotæ, ipsa iterum discuteretur in sacrorum rituum Congregatione. Die 24. Februarii, & ultima Julii 1632 examinata fuit, sed non resoluta controversia, num Fidei Promotor scribere deberet & opponere ante, an post editionem relationis Rotalis: quodque caput est, cum in forma commissionis generalis edita in decretis generalibus habeantur hæc verba: *Ut deinde, omnibus mature examinatis, decernat, an processus hujusmodi ad Rotæ Auditores sint transmittendi, ut forment rubricas, suamque faciant relationem de his, quæ in dictis processibus continentur*; & rursus: *Relationes Auditorum Rotæ, informationes in facto, & in jure, & aliæ quæcumque scripturæ tractantes de causis Beatificationum, & Canonizationum imprimi omnino prohibentur ante earumdem causarum terminationem*; nil clarius afferri potest ad demonstrandum, examen Rotæ Auditorum minime cessasse tempore editionis decretorum Urbani VIII.

13 Ideoque concludendum est, dictum examen cessasse tempore Pontificatus summi Pontificis Innocentii X., & in locum relationis Rotalis subrogatam fuisse consuetudinem, ut tres ex dicto cœtu antiquiores interve-

terveniant Congregationi facrorum rituum, & in ea inftar omnium aliorum Confultorum ferant confultationis fuffragium, tefte Matta *de Canonizat. SS. part. 1. cap. 3. n. 26. Licet autem in iifdem decretis, feu eorum declarationibus dicatur, Auditores Rotæ formare rubricas de iis, quæ in proceffibus continentur; hoc tamen amplius non fervatur, quia proceffus referuntur ab Eminentiffimis Cardinalibus abfque rubricatione Rotæ Auditorum, ex quibus tres antiquiores tantum in Congregationibus tam fuper virtutibus, quam fuper miraculis votum habent confultivum*; delato hinc onere fcribendi pro caufa Procuratoribus, atque Advocatis, contra caufam verò Fidei Promotori, ut infra patebit, omnia denique legendi ac perpendendi Cardinalibus, & Confultoribus facrorum rituum.

CAPUT XVIII.

De Fidei Promotore, & ejus Subpromotore.

1 FIdei Promotor confultus fert fuffragium in Congregationibus, ut expreffe legitur in ipfius Brevi impreffo in decretis generalibus: *Cum facultate quibufcumque Congregationibus, quæ fuper Canonizationibus, & Beatificationibus hujufmodi tam coram venerabilibus Fratribus noftris S.R.E. Cardinalibus, quam etiam Nobis fient, interveniendi, & in eis votum confultivum ferendi*. Verum, præter confultationis fuffragium, communicandi funt eidem proceffus caufarum in forma authentica, necnon omnia earumdem fummaria, informationes, & fcripturæ Poftulatorum, atque ad ipfum pertinet difficultates excitare tum in facto, tum in jure, ut veritas magis elucefcat; quemadmodum profequitur modo allatum Breve: *Et cum hoc infuper, ut tibi copia authentica proceffuum factorum, ac omnium fcripturarum producendarum, ac informationum faciendarum fuper dubiis tempore opportuno difputandis, ad effectum ea videndi & confiderandi, eifque objectiones & refponfiones opportunas faciendi, detur*. Citandus præterea eft in quolibet proceffu. Nam vel per fe, vel per fuum Subpromotorem quibufcumque Actibus intervenit, ut omnia rite & recte adimpleantur; juxta ea, quæ difponuntur in Brevi fæpe memorato: *Cum hoc ut tu deinceps in omnibus proceffibus fuper dictis Canonizationibus, & Beatificationibus conficiendis, et in fingulis Actis faciendis, tamquam pars formalis et ad inftar Commiffarii Cameræ, et Fifci Procuratoris citari debeas; quodve tu interrogatoria cum proteftationibus, quæ tibi videbuntur neceffariæ, dare, et examinibus teftium, et compulfationibus jurium, et fcripturarum quarumcumque, confectionibus plantarum, vifitationibus fepulcrorum, et aliis quibufcumque tam in Romana Curia, quam in qualibet alia parte orbis terrarum, coram quibufcumque Judicibus, etiam delegatis per te, feu per alium Subpromotorem cum facultatibus, quæ tibi opportunæ videbuntur, a te deputandum, intervenire valeas*. Acceffum habet ad fummum Pontificem, & ad Cardinales, ut, fi necef-

Digitized by Google

ſitas exigat, eoſdem ore tenus informet; quemadmodum decernitur in Brevi: *Et, quando opus fuerit, tam Nos, quam dictos Cardinales informandi*. Ante decreta generalia Urbani VIII. aliquando Fidei Promotor citatus comparebat, &, ſi perſpicua erant argumenta ſanctitatis, proteſtabatur, ſe nihil habere, quod proponere poſſet; ſicuti colligitur ex Actis Canonizationis S. Caroli *pag. 96.* ubi ſic legitur: *Joannem Baptiſtam Spadam Advocatum Fiſcalem citatum, qui comparuerat, audire voluerunt. Qui de mandato Illuſtriſſimorum DD. Cardinalium ingreſſus in aulam Congregationis dixit, ſe fuiſſe citatum ad dicendum contra argumenta examinanda ſuper ſanctitate vitæ piæ memoriæ Caroli Cardinalis Borromæi in hac præſenti Congregatione, et, ſe nihil habere, quod poſſet prædictis argumentis opponere, aſſeruit.* Poſt edita vero decreta Urbani VIII. nullum forte reperietur exemplum, quod in dubiis ſaltem principalioribus cauſarum, hoc eſt ſuper virtutibus, ſuper Martyrio, & ſuper miraculis non fuerint excitatæ difficultates a Fidei Promotoribus, etſi aliquando leviſſimæ ex defectu materiæ, ne muneri ſuo deeſſe viderentur; & poſt eadem quidem Urbani decreta difficultates, quæ a Fidei Promotoribus objiciuntur, debent in ſcriptis proponi, uti cavetur in iiſdem decretis: *Promotor Fidei, ut melius hujuſmodi cauſæ in poſterum diſcutiantur, teneatur in ſcriptis proponere difficultates eorum, quæ continentur in quolibet proceſſu*. Uſus etenim proponendi in ſcriptis difficultates eſt maximopere accommodatus recto ipſi cauſarum examini, præſertim cum reſponſiones a Procuratoribus, & Advocatis parari poſſint; ex quibus ſi plene tollantur objecta, non debet Promotor Fidei in Congregationibus erubeſcere id confiteri: nam, cum ipſe ſit Conſultor ſimul, & Promotor; quia Conſultor, ſuam pro veritate aperire tenetur ſententiam; ſicuti quia Promotor, excitare debuit difficultates, quas ratione officii excitandas exiſtimaverat.

2 Exempla habentur in Advocato Fiſcali, & Commiſſario Cameræ Apoſtolicæ, item in Advocato Fiſcali, & Advocato reorum in tribunali ſanctiſſimæ Inquiſitionis. Interveniunt enim tum Fiſci Advocatus, tum Cameræ Commiſſarius Congregationibus, in quibus agitur de re Principis, & Fiſci: &, quamvis acerrime in ſcriptis jura Fiſcalia propugnaverint, ſi tamen eadem minus ſubſiſtentia pro veritate reputaverint, ſuffragium intrepide ferunt adverſus Cameram, ſive Fiſcum. Neque aliter Advocati tum Fiſci, tum reorum in tribunali ſanctiſſimæ Inquiſitionis, quando ſunt Conſultores ſacræ illius Congregationis, pro reo, vel contra reum conſulunt; licet reorum Advocatus, ſcribendo, pro reo pugnaverit, & Advocatus Fiſci, pariter ſcribendo, adducenda deduxerit adverſus ipſum. Quin immo, ſi ſummus Pontifex, aut ſacrorum rituum Congregatio demandet Fidei Promotori, ut in aliquo articulo, non ad opportunitatem ſui muneris, ſed pro veritate ſcribat, tunc debet ipſe ſuum ſenſum pro veritate exponere, licet eſſet propitius cauſæ: tunc quippe non ratione muneris ſcribit, ſed ut debitam præſtet mandatis obedientiam.

Et ſic

Digitized by Google

Et sic factum fuit a bonæ memoriæ Petro Francisco de Rubeis olim Fidei Promotore, jubente summo Pontifice Alexandro VII. occasione examinis cujusdam articuli in causa S. Francisci Salesii; a Prospero Bottinio olim pariter Fidei Promotore, jubente summo Pontifice Alexandro VIII. occasione examinis cujusdam articuli in causa S. Laurentii Justiniani; atque a me ipso, dum eodem munere fungebar, mandante sacrorum rituum Congregatione, & occasione disputationis quorumdam præliminarium articulorum pro dirigendo judiciorum cursu in causa servi Dei Camilli de Lellis, & in causa SS. Stanislai, & Aloysii Societatis Jesu.

3 Plura alia dicenda essent de pertinentibus ad officium Promotoris Fidei; sed hæc alibi, cum occasio se offeret, commodius explicabuntur. Interea vero aliqua alia referenda sunt de illius electione, de unione *Promotoratus* cum *Advocatione Fiscali*, & de prima ejusdem muneris institutione.

4 Eligitur itaque a summo Pontifice Promotor Fidei ex cœtu Advocatorum Consistorialium, uti legitur in regestis anni 1631. sacræ Congregationis *fol.* 131. *Promotor Fidei, cum sit ad præsens, et in posterum semper debeat esse de collegio Advocatorum Consistorialium*. Hoc ipsum nos testati sumus in nostris litteris Apostolicis expeditis in forma Brevis, in quibus Advocatorum Consistorialium collegio sedile, seu scamnum assignavimus in Capellis Pontificiis ante scamnum, seu sedile poni solitum pro Cubiculariis ad honorem. Inter cetera quippe, quibus dictum collegium illustratur, meminimus, quod unus ex Advocatis Consistorialibus est Fidei Promotor: *Alter Fidei Promotor existit*.

5 Ex eodem cœtu Advocatorum Consistorialium eligitur etiam Fisci Advocatus, teste Raphaele Fulgosio, qui floruit sæculo XV. *in l. Binos cod. de Advocatis diversor. judicior. Ex hoc forte descendit illud, quod servatur in Curia Romana, nam antiquior Advocatus Consistorialium est Advocatus Fisci Ecclesiastici*. Cum autem Fisci Advocatus esset etiam Fidei Promotor, fuit subinde animadversum, hæc officia nihil habere commune inter se, & idcirco posse separari, & a diversis personis subiri; ut etiam adnotaverat Cardinalis de Luca *in relatione Curiæ Romanæ discurs.* 18. *num.* 14. *et discurs.* 97. *num.* 95. quin immo illa separatio visa est maximopere expediens; vel quia, cum prædicta officia sint plurimum laboriosa, ut exactius adimpleantur, sejunctio erat opportuna; vel quia parum decere videbatur, Advocatum Fiscalem; personam plerumque mere laicam, & instantem pro punitione delictorum, adhiberi in Beatificationis, & Canonizationis negotio mere Ecclesiastico; juxta ea, quæ ponderantur per Auditores Rotæ *in relatione S. Hyacinthi Poloni cap.* 2. *Prima est, non fuisse necessarium in hac causa constituere in partibus Poloniæ substitutum Fiscalem, qui ad singulos processus Actus citaretur, si quid opponere vellet; quia, licet in ultimo processu Canonizationis S. Didaci facto de anno 1567. Fiscalis Sanctissimi D.N. hic in Curia dederit interrogatoria in rotulo remissoriæ includenda pro testibus in partibus*

partibus examinandis in Hispania sibi Subfiscalem constituerit, qui in Actibus processus interveniret, ac fortasse in aliquibus aliis Canonizationibus id observatum fuerit, nullo tamen id expresso jure cavetur, nec numeratur per Doctores inter requisita ad Canonizationem cap. 1. de Reliq. & venerat. SS., estque nova praxis, &, licet reperiretur præcepta in aliquo rituali, tamen fuit inusitata, ac fortasse minus huic negotio apta. Satis enim videtur indecorum, Fiscalem Criminalem, personam scilicet laicam, qui delinquentes accusare, &, ut puniantur, petere solet, adhiberi negotio sacrosancto & mere Ecclesiastico Canonizationis Sanctorum, in quo Dominus Papa procedit ex officio, & extrajudicialiter: Bellamera Decis. 671. incipiente, Extra Rotam; quem sequitur Jacobus Castellanus tractat. de Canonizat. SS. quæst. 7. vers. Quarto, quia; & quæst. 8. vers. Quæro, an in negotio; & in relatione S. Franciscæ Romanæ part. 1. art. 6. Et merito, cum non videatur æquum citare Fiscalem, qui in profanis, & criminalibus causis facinorosos accusare solet, ut os aperire possit in his quoque causis, quæ sacratissimæ sint, & a profanitate longe distantes.

6 Sanctæ tandem memoriæ Clemens Papa XI. mortuo Joanne Baptista Bottinio sacræ Consistorialis aulæ Advocato, & coadiutore Prosperi Archiepiscopi Bottinii patrui in utroque munere tam Advocationis Fiscalis, quam Fidei Promotoratus, officia sæpe memorata separavit; & fel. mem. Philippum Sacripantem Consistorialem Advocatum coadiutorem dedit Prospero Archiepiscopo in munere Advocati Fiscalis, meque pariter Consistorialem Advocatum ejusdem Archiepiscopi coadiutorem declaravit in munere Fidei Promotoris, uti colligitur ex ejus litteris expeditis in forma Brevis die 7. Aprilis 1708.

7 Nulla aderant muneris Fidei Promotoris vestigia sæculo decimoquarto. Ægidius enim Bellamera, qui floruit sæculo prædicto, (teste Marco Mantua *de viris illustribus, inter tractatus magnos tom. 1. fol. 163.*) quique fuit eximius Rotæ Auditor, in suis decisionibus tres ponit conclusiones sub titulo *de Reliq. & venerat. SS.* Conclusione autem 671. quærit, an in Canonizationis negotio necesse sit illos vocare, quorum interest; & negative respondet: *Extra Rotam; quod in informatione, quæ circa negotium Canonizationis alicujus, qui dicitur Sanctus esse, per Dominum Papam, vel alium de ejus mandato super vita & miraculis dicti Sancti recipitur, non est necesse vocare illos, quorum interest, per generale edictum*; testaturque, sic fuisse constitutum per Cardinales: *Et ita fuit conclusum per DD. Cardinales Commissarios in facto Canonizationis Do. Caroli, videlicet per Do. Alba. Flori., & S. Angeli tunc Commissarii, quibus assentit Dominus meus Sancti Eustachii, dicit quod alii DD. Cardinales in Consistorio in hoc etiam concordarunt.* Conclusione sequenti 672. docet, quod, si aliquis comparet, & se opponit Canonizationi, audiri potest pro animi instructione, si vero minime audiretur, non propterea actus esset nullus: *Si Domino Papa, vel ejus Commissario super facto dictæ Canonizationis, ut in conclusione supra proxima dicitur, procedente, comparet aliquis, se dicens esse fidelem Catholicum, & se opponat,*

opponat, & dicat, quod talis processus agitandus non est, seu quod tales testes recipiendi non sunt, seu quod ad talem Canonizationem non est procedendum; si probabilia alleget, audiendus est, & si vult Dominus Papa, vel Commissarius; licet ad hoc procedens de necessitate minime teneatur secundum aliquos; & post alia plura: *Attamen, licet expediat audire, non debet quis admitti ut partem faciens, sed solum ad informandum extra judicium animum*. Conclusione tandem 673. animadvertit, quod non esset audiendus ille, qui compareret, & se opponeret, si id non faceret ex zelo, sed ex odio: *Licet sit dictum circa conclusionem præcedentem, quod in casu dictæ conclusionis bonum est audire excipientem, & probabilia allegantem; tamen, si apparet, quod excipiens non excipit bono zelo, quem habeat ad Ecclesiam, & ad Fidem, sed potius ex odio, quod habuit adversus mortuum, vel ex inimicitia, quam habet adversus illos de genere mortui, de cujus Canonizatione agitur, ille non est aliqualiter audiendus, sed potius totaliter repellendus*. Adducta itaque in conclusionibus 671. & 672. patefaciunt, tunc temporis nullum officii Fidei Promotoris adfuisse vestigium. Tenetur enim ille comparere judiciali jure, & se opponere tum Beatificationi, tum Canonizationi, ceterisque omnibus, quæ cum hac materia aliquampiam habent connexionem.

8 Prima, quam sciam, quæ occurrit, mentio Fidei Promotoris, est illa, quæ habetur in Brevi summi Pontificis Leonis X. in quo, cum in causa Canonizationis tunc Beati, nunc Sancti Laurentii Justiniani, post absolutam inquisitionem in genere, procedendum esset ad inquisitionem in specie, demandatur, ut id fiat, testes examinando cum interrogatoriis, & citato Fidei Promotore: *Et; si per generalem hujusmodi inquisitionem vobis videbitur, & constiterit, super quo utriusque vestrum conscientias oneramus, probationes esse tales, ut per eas possit ad specialem inquisitionem procedi & deveniri, Nobis aliter non consultis, cum de doctrina, fide, & religione vestra plurimam in Domino fiduciam habeamus, & in aliis arduis experti simus, ad specialem super præmissis inquisitionem deveniatis, articulisque, & interrogatoriis datis, Promotoreque Fidei adhibito, citatione legitima præcedente, testium productorum juramenta recipiatis, & juxta interrogatorium, & articulorum formam examinare diligenter curetis, ac eorum dicta in scriptis fideliter redigi mandetis, ac monumenta recipiatis, quæ ad negotium hujusmodi facere videbuntur, omniaque alia accuratissime perscrutemini, quæ & necessaria & opportuna esse, & ad omnem plenam hujus rei scientiam facere cognoveritis; quæ cuncta in scriptis fideliter redacta sub vestro sigillo clausa ad Nos mittetis, ut ad Dei laudem, & Ecclesiæ suæ sanctæ exaltationem, Divina inspiratione illuminati, quæ Ecclesiam suam errare non sinit, una cum Fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus, quid faciendum ea in re sit, deliberare possimus*. Et in remissoria expedita a Clemente VII. in causa S. Jacobi de Marchia apud Raynaldum *ad an.* 1525. *num.* 103. sic legitur: *Articulisque, & interrogatoriis datis, Promotoreque Fidei adhibito*.

9 In bullis quoque Canonizationum S. Raymundi Barcinonensis, & S. Hyacinthi, quæ sunt Clementis VIII. dicitur, citatum fuisse Fisci Procurato-

curatorem, eumque partes suas diligenter adimplevisse: *Qui*, hoc est Cardinales deputati (verba sunt bullæ Canonizationis S. Raymundi) *cum privatim, multisque Congregationibus inter se habitis, dilecto Filio Pompejo Molella Fisci nostri Procuratore semper citato, & partes suas diligenter præstante, singula eorum capita, & Acta omnia sedulo examinassent*. Et rursus in bulla citata Canonizationis S. Hyacinthi §. 7. sic legitur: *Quæ quidem universa, citato Fisci Procuratore, recognita fuerunt*. Item §. 8. postquam dictum fuit, ab Auditoribus Rotæ exaratam fuisse relationem, subditur: *Qua quidem re ad venerabilium etiam Fratrum suorum S. R. E. Cardinalium super sacris ritibus tunc deputatorum Congregationem, ut & ipsi, quid ea de re sentirent, in medium afferrent, ejusdem Gregorii jussu remissa; iidem Cardinales, attente examinatis allatarum a prædictis causarum Auditoribus conclusionum argumentis, ac Fisci Procuratore semper citato atque audito, servatisque etiam servandis, unanimi consensu, eorumdem Auditorum super scripturis, juribus, & processus exemplis exhibitis, relationem approbarunt, & rationes, quibus de illius fide, vita, & miraculis constaret, longe firmissimas esse judicarunt*. Insuper in regestis sacræ Congregationis annorum 1609. 1620. 1621. habetur, deputatum fuisse in Fidei Promotorem Joannem Baptistam Spadam sacræ Consistorialis aulæ, & Fisci Advocatum in causis Canonizationum SS. Philippi Nerii, Ignatii, Teresiæ, & Thomæ de Villanova.

10 Si igitur modo relata sedulo perpendentur, nemo est, qui non videat, adhibitum quidem fuisse etiam ante decreta Urbani VIII. Fidei Promotorem in causa Beatificationis, & Canonizationis, hocque munus fuisse ut plurimum delatum Advocato Fiscali, at non tamen per modum generalis commissionis in omnibus & quibuscumque causis, sed in illis tantum, quibus summo Pontifici, & sacrorum rituum Congregationi expediens videbatur; sicut etiam desumetur ex aliis, quæ alibi dicenda sunt. Quocirca institutio officii Fidei Promotoris, qui in omnibus & singulis causis Beatificationis, & Canonizationis tamquam pars formalis, atque instar Commissarii Cameræ, & Fisci Procuratoris citandus sit, referenda est ad summum Pontificem Urbanum VIII. qui die 11. Januarii 1631. litteras Apostolicas expedivit typis impressas *inter decreta generalia*, quibus Antonium Cerrum sacræ Consistorialis aulæ, & Fisci, & Cameræ Apostolicæ Advocatum constituit, uti supra, in Fidei Promotorem; quo defuncto, eodem modo idem munus collatum est Petro Francisco de Rubeis, & deinde Prospero Bottinio Consistorialibus, & Fisci, Cameræque Apostolicæ Advocatis. Officiorum autem Fidei Promotoris, & Advocati Fisci separatio sanctæ memoriæ Clementi XI. debet adscribi, qui me, ut antea dictum est, tunc Consistorialis aulæ Advocatum elegit in Fidei Promotorem, delato alteri Consistoriali Advocato officio Advocati Fisci: tumque Clementis exemplo, me, licet immerente, ad Cardinalitiam dignitatem evecto a sanctæ memoriæ Benedicto XIII. fuit ab isto electus in Fidei Promotorem Carolus Albertus Cavalchinus Consistorialis Advocatus,

tus, qui magna cum laude munus sibi commissum exercuit, separatum tamen a munere Advocati Fiscalis, quod magna pariter cum laude exercebatur a Ferdinando de Valentibus similiter Advocato Consistoriali, dum hæc primo scribebamus, non sine Romanæ Curiæ jactura defuncto, tunc suffecto in ejus locum Ludovico ex fratre Nepote adolescente magnæ expectationis in coadjutorem patrui cum futura successione a Benedicto XIII. electo. Postea hic idem Ludovicus de Valentibus, evecto Carolo Alberto Cavalchino ad munus Secretarii Congregationis Cardinalium sacri Concilii Tridentini interpretum, (quod munus a nobis multorum annorum spatio exercitum est una cum officio Fidei Promotoris) a summo Pontifice Clemente XII. electus est in Fidei Promotorem, uti colligitur ex litteris Apostolicis expeditis die 29. Martii 1734. & sic iterum facta est unio officii Advocati Fisci Cameræ Apostolicæ cum officio Fidei Promotoris. Sed, cum in prædictis litteris Apostolicis nulla facta fuerit derogatio aliis litteris Apostolicis expeditis a sanctæ memoriæ Clemente XI. die 7. Aprilis 1708. in quibus, uti supra visum est, facta fuit separatio unius officii ab alio, necnon aliis litteris Apostolicis ejusdem Pontificis expeditis die 30. Aprilis 1714. hanc ipsam separationem pro futuris temporibus comprobantibus, de quibus hoc eodem libro primo *cap.46. §.3. num. 16.*; dicendum esse videtur, separationem adhuc persistere, absque eo quod præclusa sit Romano pro tempore Pontifici facultas in facti contingentia hæc duo officia uni personæ conferendi, si ita exigant rerum circumstantiæ, ut edocemur exemplo Sanctiss. Decessoris nostri Clementis Papæ XII. qui, uti diximus, officium Fidei Promotoris contulit Domino Ludovico de Valentibus habenti officium Advocati Fisci Cameræ Apostolicæ.

11 Fidei Promotor suum habet in Urbe Fidei Subpromotorem, qui jurare debet de servando secreto, cum quo conferre potest difficultates in causis proponendas, qui insuper assistit, tamquam Promotor Fiscalis, processibus, qui auctoritate Apostolica conficiuntur in Urbe, & ad quem pariter processus omnes causarum, scripturæ, summaria, & informationes deferuntur, ut ipse videre possit omnia, quæ videnda sunt, suasque notas, processibus examinatis, cum Fidei Promotore communicare, quemadmodum decernitur in Brevi Fidei Promotoris typis impresso inter decreta generalia; ubi etiam statuitur, eumdem Subpromotorem comparere posse in Actis coram Notario, & Secretario sacræ Congregationis, & coram Cardinalibus ad concordandum de facto super dubiis causarum, quæ proponuntur, & alia quæcumque nomine Promotoris agere, quæ isti videbuntur opportuna: *Quodque Subpromotorem unum eligere possis & deputare ad tuum beneplacitum in Romana Curia, qui processus hucusque factos, vel alios in futurum faciendos tam auctoritate ordinaria, quam Apostolica videre, ac in facto scribere, & comparere possit in Actis coram Notario, & Secretario dictæ Congregationis, & etiam coram dictis Cardinalibus ad concordandum factum super dubiis in Congregationibus proponendis, & alia facienda nomine & arbitrio*

 tuo,

tuo, quæ tibi videbuntur opportuna & necessaria, & cum quo etiam conferre possis difficultates, & alia omnia, quæ in dictis Congregationibus tractabuntur, recepto tamen prius a te, et ab eo solito juramento de servando secretum.

12 Licet autem principale onus Fidei Subpromotoris sit compendifacere & examinare processus, uti non solum habetur ex verbis Brevis modo perpensis, sed ex novissimis etiam decretis sanctæ memoriæ Innocentii XI. §. 10. *Subpromotor Fidei a Rev. P. Promotore deputatus, cui onus incumbit primo loco spoliandi et examinandi processus (ex quibus pendet Beatificationum et Canonizationum substantia) ad effectum referendi eidem Promotori, debeat hujusmodi munus diligentissime ac cum omni rigore adimplere*; proinde tamen non eximitur Fidei Promotor ab eadem accurata processuum revisione, quemadmodum colligitur ex iisdem decretis §. *cit. Quatenus ipse Dominus Promotor ex diligenti & accurata revisione processuum, quam facere solet, necessarium vel opportunum duxerit*. Et, si quidem in revisione processuum aliquid obstans reperiri possit, ad Subpromotorem pertinet summarium facere obstantium, pro comprobandis his, quæ a Fidei Promotore in animadversionibus deducuntur, juxta eadem decreta sanctæ memoriæ Innocentii XI. §. 10. *Idemque Subpromotor .... teneatur aliud summarium objectionale ad comprobationem oppositionum conficere, quod sacra Congregatio plurimum expedire cognoscit, ad hoc, ut veritas magis elucescat.*

13 Alia supersunt respicientia officium Fidei Subpromotoris, de quibus alibi agetur; cum interea adnotandum tantummodo videatur, electionem Fidei Subpromotoris, & remotionem ab officio dependere ab arbitrio Fidei Promotoris, necnon substitutionem alterius in locum illius, vel quando abest ab Urbe, vel quando ex morbo, aut ex alia causa est impeditus. Porro electio ad officium, & remotio ab officio desumitur ex recitatis verbis Brevis Fidei Promotoris in decretis generalibus Urbani VIII. *Quodque Subpromotorem unum eligere possis & deputare ad tuum beneplacitum in Romana Curia &c.* Substitutio autem alterius in locum illius, quando ipse aut abest, aut est impeditus, oritur, ut cetera prætereantur, ab observantia. Cum enim bonæ memoriæ Andreas Pierius, qui spatio fere quadraginta annorum munus exercuit Fidei Subpromotoris, decursu prædicti temporis Bononiam ivisset, ut ibidem per triennium fungeretur munere Auditoris generalis, recessisset etiam aliquando ab Urbe spatio nonnullorum mensium tuendæ sanitatis gratia, & in ultimo vitæ fine laboribus attritus impotens evasisset, ut operi sibi commisso satisfaceret; bonæ memoriæ Prosper Bottinius Archiepiscopus Myrensis & Fidei Promotor, pro tempore ejus moræ in civitate Bononiæ subrogavit bonæ memoriæ Bernardinum Peregrinum, pro tempore recessus ab Urbe Dominum Dominicum Mariam Vaccarium in Fidei Subpromotores; Joannem vero Zuccherinum, de cujus fide, integritate, & peritia experientiam habuerat non perfunctorie, coadjutorem elegit cum futura successione, statim ac Andreas ipse Pierius inhabilis factus est. Et prædictus quidem

Joannes

Joannes Zuccherinus Subpromotoris munere usque ad mortem diligentissime functus est; ita ut, non obstante officii amobilitate, attentis ejusdem meritis & longo servitio laudabiliter præstito, sanctæ memoriæ Benedictus XIII. die 16. Decembris 1726. per suas litteras in forma Brevis concesserit & indulserit, ut in eo munere permanere posset quoad viveret, prout permansit, cum omnibus & singulis privilegiis, salariis, emolumentis, honoribus, & oneribus solitis & consuetis.

14 Quia vero in universo orbe Catholico fiunt auctoritate Apostolica processus, & neque Fidei Promotor, neque Subpromotor, qui est in Urbe, illorum confectioni interesse possunt; hinc est, quod, quando expediuntur *litteræ remissoriales* pro constructione processuum, Fidei Promotor eligit in loco, in quo fit processus, Subpromotorem ad eum tantum actum, ut videlicet suo nomine intersit confectioni processus; sicuti desumitur ex verbis, quæ leguntur in formula commissionis generalis impressa in decretis generalibus: *Testes examinare cum interventu Subpromotoris Fidei per eumdem Promotorem in Curia nominandi*. Mos autem est hujusmodi, ut a Fidei Promotore destinetur ut plurimum in Fidei Subpromotorem Promotor Fiscalis mensæ Episcopalis illius civitatis, in qua fit processus, præstita simul & semel facultate Judicibus delegatis alium eligendi in Subpromotorem, si ita illis expediens videatur. Et considerate profecto dictum est, a Fidei Promotore ut plurimum Promotorem Fiscalem designari in Fidei Subpromotorem; quia, si notitiam haberet alicujus viri probi & idonei, qui in loco versaretur, in quo conficitur processus, quique vellet, & posset munere fungi Subpromotoris, eum eligere posset in Fidei Subpromotorem, omisso Promotore Fiscali, sicut a me factum est in constructione processus in causa B. Peregrini Latiosi. Quin immo, si locus processus non sit maxime distans ab Urbe, potest Fidei Promotor personam sibi magis acceptam ab Urbe transmittere, quæ munere Subpromotoris fungatur. Cum enim in causa B. Hyacinthæ de Marescottis conficiendus esset auctoritate Apostolica processus in civitate Viterbiensi, ipse ego tunc Fidei Promotor operæ pretium esse censui abstinere a delectu Promotoris Fiscalis Viterbiensis in Fidei Subpromotorem; &, quia egebam opera Joannis Zuccherini mei in Curia Subpromotoris, qui mecum portabat pondus diei & æstus, Antonium Franceschettum, cujus probitas & habilitas mihi erant perspectæ, Viterbium ab Urbe transmisi, qui fuit Subpromotor in illo processu, qui Viterbii conficiebatur.

15 Aliquando fuerunt quæstiones excitatæ super munere, seu officio Fidei Promotoris, necnon super illo Subpromotoris. Dum eram Fidei Promotor, sacrorum rituum Congregatio die 15. Julii 1719. mihi demandavit, ut, visis & consideratis authenticis documentis causæ S. Aloysii Gonzagæ, statum ejusdem pro veritate referrem, atque opportuna ad eam concludendam *ordinatoria* suggererem. Magno sane cum labore mandatis obtemperavi, atque, exarata longa causæ narratione, eademque

typis impressa, non modo non dubitavi ei me subscribere, sed etiam subscriptionem meam apposui omnibus documentis, quæ in positione fuerunt a Postulatoribus allata, & mihi antea communicata. In Congregatione autem habita die 7. Augusti 1723. a claræ memoriæ Cardinali Fabrono causæ B. Aloysii Relatore propositum fuit dubium de validitate subscriptionis per me appositæ documentis & summario Postulatorum, sub obtentu, quod id pertinebat ad Fidei Subpromotorem, uti statutum est in decretis generalibus Innocentii XI. §. 11. & infra demonstrabitur: meque libentissime assentiente, ut veritas elucesceret, & ut in causa gravissima nihil exhibitum dici posset, quod non esset authenticum, sacra Congregatio mandavit, ut documenta, & Postulatorum summaria a Fidei Subpromotore rursus viderentur, & ab eodem subscriberentur. Facta revisione per Fidei Subpromotorem, factaque per ipsum subscriptione omnibus & singulis documentis, quæ ab ipso recognita fuerunt tamquam authentica, ut ipse etiam antea existimaveram: ne aliquod præjudicium ex hoc facto derivaretur in munus Fidei Promotoris, perfugium habitum est ad sanctæ memoriæ Benedictum XIII. eidemque facta est in supplici libello expositio totius facti: & quidem inter cetera, quod mihi, & non Subpromotori, sacra Congregatio die 15. Junii 1719. delegaverat considerationem authenticorum causæ documentorum; quod in Brevi Fidei Promotoris non aderant verba præceptiva, sed facultatem tantum sonantia quoad electionem Fidei Subpromotoris, *quodque Subpromotorem unum eligere possis, & deputare ad tuum beneplacitum in Romana Curia*; quod omnia, quæ gerebantur a Fidei Subpromotore, agebantur ex voluntate & arbitrio Fidei Promotoris, qui, quatenus voluisset, semper potuisset per se ipsum adimplere omnia & singula, quæ adimplentur a Fidei Subpromotore; quod tandem observantia concors erat litteræ Brevis, & rationi, cum in causa Spoletana Josephi a Leonissa anno 1708. in causa Florentina B. Julianæ Falconeriæ anno 1709. in causa Parisiensi B. Vincentii a Paulo anno 1713. & in Aretina B. Gregorii Papæ X. anno 1714., impedito Fidei Subpromotore, ipse, sciente, vidente, & nihil omnino opponente sacrorum rituum Congregatione, summariis & positionibus Postulatorum solus subscripserim. Sanctitas sua die 12. Novembris 1724. declaravit, me tunc Fidei Promotorem potuisse, & in causa B. Aloysii etiam debuisse per me ipsum summarium recognoscere; ideoque summarium idem fidem fecisse, ac meruisse, & eo potuisse Postulatores pro libito uti.

CAPUT

CAPUT XIX.

De Notario, & archivi Inspectore, Interpretibus processuum, Procuratoribus, Advocatis, & Medicis, aliisque Ministris Congregationis sacrorum rituum.

1 INstar Congregationis sanctissimæ Inquisitionis, Rev. Fabricæ S. Petri, atque Confinium, quæ suos habent in Urbe peculiares Notarios, suum etiam habet sacrorum rituum Congregatio Notarium peculiarem, juxta decretum editum die 20. Augusti 1625. *Sacra rituum Congregatio censuit, ut in posterum in causis Canonizationum servorum Dei in ipsa sacra Congregatione pertractandis, deputetur aliquis Notarius ad id idoneus ad nutum ipsius sacræ Congregationis, cum taxa per eamdem sacram Congregationem declaranda, quæ a Secretario subscribi debeat.* Et, quamvis aliquando actum fuerit de uniendo officio Notarii sacræ Congregationis officiis vel Notariorum sacræ Rotæ, vel Notariorum Cardinalis Vicarii; caruerunt tamen hæc omnia effectu suo. Nimis enim necessarium reputatum est, ut proprium haberet sacra Congregatio Notarium, ne Acta Canonizationum permixta remanerent cum Actis aliarum causarum, quæ vel in tribunali Rotæ, vel in illo Cardinalis Vicarii discutiuntur, & ne Congregationi sacrorum rituum prærogativa auferretur, qua ceteræ prædictæ Congregationes potiuntur.

2 Olim Notarii electio ad eamdem sacram Congregationem pertinebat, sicuti non solum colligitur ex delectu in Notarium Clearchi Buschi, quæ facta fuit die 24. Novembris 1625. sed etiam ex his, quæ contigerunt anno 1661. Cum enim tunc ageretur, ut diximus, de uniendo sacræ ejusdem Congregationis Notario Notariis Rotæ, summus Pontifex Alexander VII. protestatus est, se nullatenus per hæc & similia præjudicium afferre voluisse juri sacræ Congregationis statuendi, & removendi proprium Notarium; ut adnotavit Secretarius in regestis, his verbis: *Præterea, cum Sanctitas sua intenderit officium Notariatus sacræ Congregationis unire officiis Notariorum sacræ Rotæ; nomine sacræ Congregationis Sanctitatem suam rogavi, ut dignaretur electionem, & liberam remotionem Notarii ex numero NotariorumRotæ faciendam dimittere arbitrio sacræ Congregationis; & Sanctitas sua, ita se mandaturam Thesaurario, benigne promisit, ac se numquam in contrarium intendisse declaravit.* At hodie immutata est consuetudo: Secretarius siquidem Congregationis, postquam intellexerit obiisse Notarium, aut officium dimisisse, certiorem de hac re reddit summum Pontificem, illiusque mente perspecta, eam sacræ Congregationi notificat, quæ eligit personam a Sanctitate sua Secretario nominatam, & a Secretario sacræ Congregationi significatam.

3 Notarius, statim ac electus est, emittere tenetur in sacra Congregatione

gatione juramentum de fideliter exercendo officio sibi commisso, & de observanda taxatione emolumentorum jam statuta, de qua alibi sermo fiet; & formula quidem juramenti est ea, quæ sequitur: *Ego N. N. Notarius a sacra Congregatione specialiter deputatus in causis ejusdem sacræ Congregationis, tactis sacrosanctis Dei Evangeliis, juro & promitto fideliter exercere officium mihi concessum, & ad unguem observare supradictam taxam, sub pœna perjurii, privationis officii ipso facto incurrendæ, & restitutionis contra, & ultra dictam taxam habitorum & acceptorum, aliisque pœnis arbitrio ipsius sacræ Congregationis*. Deberet Notarius præ foribus adesse, quando habentur Congregationes in causis servorum Dei, juxta decretum anni 1642. *Idem Notarius adsit præ foribus, quando habentur Congregationes causarum Sanctorum*: verum id non est amplius in usu, sed die Congregationem præcedenti adire ille consuevit Secretarium, & Fidei Promotorem, ut ab illis audiat, an sua opera indigeant, necne.

4 Sæpe disputatum fuit, utrum ad sacræ Congregationis Notarium pertinerent tantummodo causæ Beatificationis, & Canonizationis, an etiam aliæ omnes causæ, quæ in sacra rituum Congregatione discutiuntur; semper autem prodierunt resolutiones Notario favorabiles, quod ad ipsum scilicet spectarent causæ utriusque generis privative quoad alios omnes Urbis Notarios, ut ex sequenti decreto colligitur: *Cum sacra rituum Congregatio, ne tam processus causarum Beatificationum, & Canonizationum, quam alii, qui in causis controversis confici possunt, per manus Notariorum variorum tribunalium dispersi vagarentur, usque ab anno 1625. pro actitandis hujusmodi causis Clearcum Buschum in proprium & peculiarem ipsius sacræ Congregationis Notarium nominaverit; cumque, hujusmodi declaratione minime obstante, Notarii A. C. ac signanter sacri palatii Apostolici in prædictis causis controversis sese ingerere cœperint; denuo, habito per Jacobum Saxum anno 1681. ad sacram rituum Congregationem recursu, eadem sacra Congregatio die 24. Januarii prædicti anni, de communi Eminentissimorum Cardinalium dictæ sacræ Congregationi præpositorum voto, censuit & decrevit, omnes causas penes ipsam controversas, ac in posterum controvertendas, ab eaque cognoscendas, illarumque Acta omnino spectare ad Notarium ipsius sacræ Congregationis privative quoad omnes alios Notarios quorumcumque tribunalium; & ita observari mandavit, non obstantibus quibuscumque. Huic autem declarationi ac decreto post aliquod tempus præmemorati Notarii minime obtemperantes, varias supra recensitas causas actitarunt, citationes expedierunt, processus confecerunt, aliaque peragere in præjudicium jurium ac facultatum proprii Notarii sacræ ejusdem Congregationis attentarunt. Proinde Cosmus Antonius de Bernardinis modernus ejusdem sacræ Congregationis Notarius apud ipsam iterum institit, quatenus prædicti sacri palatii vel A. C. & aliorum tribunalium Notariis tum observantiam memorati decreti, tum restitutionem scripturarum omnium, ac processuum mandare dignaretur, iisdemque inhibere, ne in hujusmodi causis controversis, aliisque ad sacram Congregationem rituum spectantibus in posterum sese ingerere ullo modo audeant, vel præsumant.*

Sacra

Sacra vero eadem Congregatio hujusmodi instantiæ die 23. Martii 1715. rescribendum duxit: Audiatur Notarius A. C. coram Eminentissimo Præfecto. Citato itaque, coram eodem Eminentissimo, sacri palatii & A. C. Notario **Paulo Fatio**, *pluriesque tam in voce, quam in scriptis audito, juribusque hinc inde* **deductis**, *visis, & mature perpensis, propositaque denuo instantia sub* **infrascripta die**, *sacra eadem rituum Congregatio iterum censuit ac decrevit, causas omnes tum Beatificationis, & Canonizationis, tum controversas, quæque quovis modo in ipsa sacra Congregatione tractantur, earumque Acta, processus &c. spectare ad proprium illius Notarium privative quoad omnes alios; necnon tum sacri palatii Apostolici, & A. C., tum aliorum tribunalium Notarios inhibendos esse, ne amplius in causis jam enuntiatis sese ingerere audeant & præsumant, sub pœnis arbitrio ipsius sacræ Congregationis infligendis. Et ita decrevit & servari mandavit, si Sanctissimo Domino nostro visum fuerit, die 6. mensis Julii 1715.; factaque deinde per me Prosecretarium de prædictis Sanctissimo relatione, Sanctitas sua benigne annuit die 13. ejusdem mensis, & anni 1715.*

5 Aliquando etiam de Notario sacræ Congregationis quæsitum est, an ipse de necessitate adhibendus esset in confectione processuum Beatificationis, & Canonizationis, qui aliquando fiunt in Urbe, auctoritate Apostolica, a Cardinali Vicario, aut ab Episcopis ab isto deputatis: &, quamvis prima facie responderi posse visum fuerit, in dictis processibus adhibendum esse Notarium sacræ Congregationis, cum ejus auctoritate memorati conficiantur processus; contraria nihilominus opinio in usu recepta est, ita ut liberum sit Cardinali Vicario quemlibet sibi acceptum (dummodo sit idoneus, & qualitates habeat necessarias) destinare in hac hypothesi Notarium. Procedit enim in hoc rerum statu Cardinalis Vicarius tamquam delegatus; & delegatus quidem non tenetur uti Notario delegantis, sed quemlibet alium sibi magis acceptum adhibere potest: atque re ipsa, cum in Congregatione sacrorum rituum ordinaria, die 14. Septembris 1715. de hac eadem re sermo habitus fuisset, postrema illa prævaluit opinio, quam etiam præcedens validam reddiderat observantia.

6 Notarius est etiam Inspector archivi sacræ Congregationis, vulgo *Archivista*, ita ut, statim ac quis destinatur in Notarium, designetur simul & semel in archivi Inspectorem. Operæ itaque pretium est, nonnulla hic recensere de dicto Congregationis archivo.

7 Summus Pontifex Urbanus VIII. archivo sacræ Congregationis locum assignavit in palatio Vaticano, uti legitur in regestis Secretarii Caroli Paulutii *pag.* 413. In hoc archivo custodiuntur authentici processus causarum Beatificationis, & Canonizationis, & interpretationes autographæ illorum, qui sunt extero idiomate confecti; cumque in sacrorum rituum Congregatione alia pertractentur negotia, puta *præcedentiarum*, & similia, processus Beatificationum, & Canonizationum retinentur in loco separato ab aliis scripturis, nec amoveri possunt, nisi de mandato vel Cardinalis causæ Relatoris, vel Fidei Promotoris, causa illos videndi,

quatenus

Digitized by Google

quatenus opus ſit, & cum onere deinde reſtituendi. Claves autem loci, in quo aſſervantur ſcripturæ, retinentur a Protonotario, qui ulterius tenetur conficere inventarium dictorum proceſſuum, & quatuor illius exemplaria, quorum unum eſſe debet penes ipſum, alterum penes Secretarium, tertium apud Promotorem, quartum vero remanet in archivo; & in fine cujuslibet anni fit a Protonotario, Secretario, & Promotore coram archivi Inſpectore collatio inventarii cum proceſſibus, ut videatur, an aliqui deſint, & an illi, qui fuerunt crediti vel Cardinali Relatori, vel Fidei Promotori, uti ſupra dictum eſt, fuerint redditi.

8 Deſumuntur hæc omnia ex decretis Innocentii XI. *§. 5. & 6. Advertens etiam* (ſacra Congregatio) *quam neceſſaria ſit diligens cuſtodia proceſſuum originalium, decrevit, quod ii, ſicuti etiam interpretationes originales illorum, qui ſunt extero idiomate confecti, retineri debeant in archivo ſacræ Congregationis in Vaticano in loco clauſo & ſeparato ab aliis ſcripturis, nec poſſint amoveri, niſi de ordine Eminentiſſimi Cardinalis Ponentis, vel ad inſtantiam R. P. Promotoris, ad effectum videndi, quatenus opus ſit, & deinde reportandi; cujus archivi duæ ſint claves, una penes Protonotarium Apoſtolicum, qui pro tempore intervenerit ſacræ Congregationi, & altera penes Secretarium; & clavis loci, in quo cuſtodiuntur dicti proceſſus, ſtet penes eumdem Protonotarium, alterius vero, in quo retinentur aliæ ſcripturæ ſacræ Congregationis, penes Secretarium. Idemque Protonotarius curam habeat revidendi inventarium dictorum proceſſuum, &, quatenus non adeſſet, illud diligenter fieri mandet cum quatuor copiis, quarum una ſtet penes eumdem Protonotarium, altera penes Promotorem, altera penes Secretarium, & quarta in eodem archivo; & in fine anni idem Protonotarius, Promotor, & Secretarius revidere debeant dictum inventarium, & conferre cum proceſſibus, ad effectum recognoſcendi, an aliquid deficiat, & curandi, ut reportentur; & Secretarius referat in prima ſequenti Congregatione.*

9 Poſt hæc decreta, non commodantur Procuratoribus, & Poſtulatoribus proceſſus in archivo exiſtentes: pro agendis enim cauſis Beatificationum, & Canonizationum utuntur aliis exemplaribus authenticis, quæ ipſis a Notario ſacræ Congregationis data ſunt. Verum ante hæc decreta, proceſſus archivi commodabantur; &, quia aliquando cauſæ reſumuntur, quarum proceſſus ante decreta crediti retinentur a Procuratoribus, aut Poſtulatoribus, iidemque inſtant, ut a Notario recipiantur, & in archivo reponantur; non poteſt Notarius privata auctoritate hanc proceſſuum redditionem admittere, ſed illorum recognitio fieri antea debet a Fidei Promotore, uti reſpondit ſacra Congregatio in cauſa Panormitana ſervi Dei Innocentii a Cluſis *die* 22. *Aprilis* 1684. Contigit id ipſum, dum munere fungebar Fidei Promotoris, in cauſa Groſſetana ſervi Dei Joannis a S. Guillelmo, in qua proceſſus traditi ante decreta non fuerunt recepti, nec in archivo repoſiti, niſi adhibita a me diligentia, an proceſſus ipſi eſſent autographi, & concordarent cum manuali proceſſuum commodatorum

rum existente in Actis Notarii, & an numerus foliorum processuum restituendorum responderet numero foliorum, qui erat expressus in dicto manuali: praeterea omnes processus diligenter inspecti sunt, ut videretur, an aliquis defectus, aliqua litura, aut aliqua superadditio reperiri posset: &, facta demum per me relatione in scriptis, quae ad unumquemque sacrae Congregationis Cardinalem transmissa fuit, demandatum tandem est Notario, ut processum reciperet, & ad archivum referret.

10 Contingit aliquando, ut in causis Beatificationis, & Canonizationis ad sacram rituum Congregationem transmittantur processus extero idiomate conscripti. Et profecto etiam ante decreta novissima Innocentii XI. Interpretes, & Revisores adhibebantur fide digni, uti satis colligi potest ex decreto edito in causa Antuerpien. servae Dei Annae a S. Bartholomaeo *die* 31. *Augusti* 1670. sed, quia in decretis generalibus Urbani VIII. nihil fuerat constitutum quoad Interpretem, & Revisorem, in decretis idcirco praedictis Innocentii XI. praescriptum fuit, ut Interpres processuum extero idiomate confectorum eligatur a Cardinali causae Relatore, citato tamen & audito Fidei Promotore; & ut, facta interpretatione, vir probus ab eodem Cardinali secretò destinetur, qui ipsam recognoscat. Imponitur utrique, Interpreti scilicet, & Revisori, a Cardinale Relatore juramentum de fideliter adimplendo munere ipsis commisso; &, si quidem in interpretatione deprehendatur aliquis error substantialis, Interpres punitur arbitrio sacrae Congregationis. En verba decretorum Innocentii XI. §. 4. *Considerans quoque sacra Congregatio, quod principale fundamentum in causis Beatificationum, & Canonizationum constitui debet in fideli interpretatione processuum extero idiomate confectorum, & quod, licet ex laudabili observantia Interpres semper fuerit electus ab Eminentissimo Ponente, citato & audito R. P. Fidei Promotore, nihilominus super hoc decreta generalia nihil disponunt; idcirco decrevit, quod in posterum in qualibet causa Interpres eligatur ab Eminentissimo Cardinali Ponente, citato & audito R. P. Fidei Promotore; & pro majori cautela, postquam interpretatio fuerit facta, revideatur ab aliquo viro probo & perito, qui secretò ad hoc officium assumatur ab eodem Eminentissimo Ponente; &, si reperiatur aliquis error substantialis, Interpres severe puniatur arbitrio sacrae Congregationis; per quem Eminentissimum deferri debeat tam Interpreti, quam Revisori juramentum de fideliter sibi munus commissum adimplendo.*

11 Porro in sacrorum rituum Congregatione minime leguntur memorialia, sive scripturae spectantes ad causas Beatificationum, & Canonizationum, nisi sint a Procuratore subscriptae; juxta decretum editum die 18. Martii 1679. quod fuit innovatum & confirmatum die 31. Augusti 1680. *Sacra rituum Congregatio, inhaerendo decreto sub die 18. Martii 1679. in eadem emanato, quod in posterum non legantur memorialia Beatificationum, & Canonizationum sine subscriptione Procuratorum, iterum mandavit, quod non recipian-*

tur in futurum memorialia, & scripturæ Beatificationum, & Canonizationum, nisi sint subscriptæ a Procuratoribus; & ita decrevit, & servari mandavit die 31. *Augusti* 1680.

12 Non omnibus tamen Procuratoribus Romanæ Curiæ scribere permissum est in causis sæpe memoratis Beatificationum, & Canonizationum: sed, cum in Urbe collegium habeatur Procuratorum collegii sacri palatii Apostolici, in quod recipiuntur viri notæ probitatis, experientiæ, & peritiæ; quod quidem collegium, si non institutum fuit, in meliorem saltem formam redactum est anno 1617. a summo Pontifice Paulo V. juxta ea, quæ late recensentur *in Romana juris honorifici super petitorio* 24. *Martii* 1702. *§. Fundamentum, coram bon. memor. Molines decano*; hinc est, quod in novissimis decretis sanctæ memoriæ Innocentii XI. concessum fuit hujus collegii Procuratoribus, privative quoad alios, ut in his causis scribere possent, quemadmodum legitur *§.* 11. *Et, quia materiæ gravitas, & dignitas exposcit, ut pertractetur & dirigatur a viris notæ probitatis, experientiæ, & peritiæ; censuit sacra Congregatio, quod ad conficiendum tam informationes in facto, quam summaria, in quibus potissime consistit causarum pondus, assumantur solum Procuratores collegii sacri palatii Apostolici, tribuendo Postulatoribus libertatem eligendi ex dicto cœtu, quem voluerint*. Privativa hæc facultas Procuratorum sacri palatii Apostolici confirmata fuit a sacra rituum Congregatione die 13. Augusti 1701. Cum enim nonnulli Procuratores, qui non erant ex dicto collegio, vel utentes proprio nomine, vel assumpto nomine alicujus e collegio Procuratoris, incumberent defensioni harum causarum Beatificationis, & Canonizationis, Patroni autem collegii protestati fuerint, se esse promptos & paratos ad harum causarum patrocinium; controversia delata ad sacram rituum Congregationem ordinariam, ipsa diebus & anno prædictis respondit pro observantia decreti Innocentiani. Veruntamen id non officit, quin summus Pontifex, vel sacrorum rituum Congregatio, accedente tamen Pontificia approbatione, indulgere possint, ut Procurator, qui non est de collegio, in causis Beatificationis & Canonizationis scribat & patrocinetur: idque sæpius factum est, non solum post decreta Innocentii XI. sed etiam post citatum decretum anni 1701.. Et meritò; tum quia causæ istæ totum hominem requirunt, & collegii Procuratores aliis Curiæ negotiis ut plurimum sunt implicati; tum quia plerique reperiuntur maximopere idonei ad harum causarum patrocinium, qui in collegium Patronorum non admittuntur ex defectu aliorum requisitorum, quæ nihil habent commune cum causis servorum Dei.

13 Præterea in memoratis Innocentii XI. decretis cautum est, ut unusquisque Procurator eodem tempore quatuor tantummodo causis Beatificationis, & Canonizationis incumbat, ut diligentius operam suam navare valeat, sicuti colligitur *ex cit. §.* 11. *Dummodo quilibet ex eis non possit eodem tempore patrocinari plures causas, quam quatuor, ad hoc, ut eis facilius ope-*

lius operam dare possit, sub poena inhabilitatis amplius scribendi in casu contraventionis. Quibus consentiunt decreta sacræ Congregationis deinceps edita, *die* scilicet *26. Novembris 1678. die 19. Aprilis 1687. die 27. Julii 1720. & die 10. Decembris 1721*. Attamen id de more non observatur, nec observari potest: cum enim expediat, ut aliqui causarum Procuratores se hisce Beatificationum & Canonizationum causis in totum devoveant, quatuor tantummodo causarum numerus modicus est pro continuato eorum labore. Proposita quippe una causa super *signatura commissionis*, cum exempli gratia decem, aut duodecim anni ut plurimum elabantur, antequam eadem proponi possit, post confectos processus Apostolicos; vel hoc intermedio tempore Procurator aliam causam tuendam assumet, tumque non quatuor, sed quinque erunt causæ, quibus patrocinabitur; vel eodem tempore nullam aliam causam assumet, & tunc non quatuor, sed tres erunt causæ, quibus patrocinium præstabit. Redeundo autem ad decreta novissima Innocentii XI. in illis etiam præscriptum fuit, ut Procurator, postquam electus est, possit in quocumque statu causæ mutari; dummodo concurrant legitima ratio, & licentia Eminentissimi Ponentis, & dummodo subrogetur alius ex eodem collegio Procuratorum sacri palatii Apostolici, qui omnino non habeat plures causas, quam quatuor: *Et liceat Partibus in quocumque statu causæ, rationabiliter tamen, & prævia licentia Eminentissimi Ponentis, mutare Procuratorem, dummodo alius in ejus locum subrogandus sit de eodem collegio, & non habeat in totum plures causas, quam quatuor*.

14 Ponderanda est tamen dictio *rationabiliter*, quæ legitur in citato decreto: rationabilis enim causa requiritur in mutatione Procuratoris jam assumpti ad defensionem causæ Beatificationis, & Canonizationis; & examen æquitatis causæ admitti potest, non ut Procurator invitis Postulatoribus (si causa forte eum removendi esset irrationabilis) valeat amplius se immiscere negotiis Beatificationis, & Canonizationis, sed ut propriam existimationem tueri valeat, ne forte propter remotionem traduceretur tamquam vir malæ famæ, vel non integræ aptitudinis. Et sane his cohærenter videmus, in jure statutum esse, Procuratorem invitum dimitti non posse, nisi concurrente rationabili causa, juxta *text. in cap. Quamvis de Procuratoribus in 6.* etsi hæc juris censura ita procedit, ut Procurator dominus litis effectus audiri quidem valeat pro conservatione sui honoris & famæ, vocando in judicium Dominum, a quo revocatus est, ad dicendam causam revocationis, non vero, ut in posterum causæ se immisceat. Textus est notabilis *in l. Qua omnia 25. §. Sed si adversarius ff. de Procuratoribus*: & concordant *gloss. in cap. Quamvis verbo ipso volente de Procuratorib. in 6. Adden. ad Ludovis. decis. 548. num. 14. Rota coram Cassador. decis. 2. de appellat. num. 5. & coram Seraphino decis. 195. num. 1. & 2.*

15 Scribentes in jure in his causis sunt Advocati sacræ Consistorialis aulæ: sed, quia duodenarius tantum est numerus horum Advocatorum,

Digitized by Google

& sæpenumero contingit, ut aliquis ex eis ad officia Prælatitia assumatur, semper vero eorumdem unus sit pauperum Advocatus, alius Fisci, & Rever. Cameræ Apostolicæ pariter Advocatus, alius Fidei Promotor, ita ut in his causis scribere non possint; sacra idcirco Congregatio duodecim alios approbare consuevit Advocatos in Romana Curia celebriores, qui in his causis patrocinium præstent, ita tamen, ut quilibet eorum eodem tempore sex tantummodo ex eisdem causis habere possit: *Advocati vero* (verba sunt decretorum Innocentii XI. §. 12.) *ad scribendum in jure assumi debeant ad libitum Postulatorum, dummodo sint ex collegio sacræ Consistorialis aulæ, vel ex duodecim aliis approbatis a sacra Congregatione; ita tamen, ut quilibet eorum sex tantum causas patrocinari possit*. Quamquam & id de more non observatur, neque observari potest, propter rationes supra allatas, cum de Procuratoribus agebatur.

16 Prærogativa scribendi in jure in his causis jure ac merito data fuit collegio Advocatorum Consistorialium. Collegium enim illustre est, & ex probis doctisque viris compositum: ideoque Æneas Sylvius, sive Pius II. *in apologia ad Martinum Mayer, quæ extat in commentariis Jo: Gobellini* de illo inquit *pag.* 737. *Vicecancellario subserviunt Auditores viri graves, & doctrina excellentes, coram quibus causæ agitantur & definiuntur, suntque raro infra duodecim, cuilibet vero eorum quatuor Scribæ assistunt; & Advocatorum nobilis ordo, qui patrocinantur causis, viri electi ex multis, utroque jure consulti, qui cathedras diu in scholis publicis rexerunt: neque hi, neque Auditores absque magno examine admittuntur, & necesse est, eos publice disputare, priusquam in hunc ordinem aspirare valeant*. Quodque notabilius est, cum soli Advocati Consistoriales in publicis Consistoriis pro Beatificationibus, & Canonizationibus exorent; congruum esse videtur, ut ipsi etiam in dictis causis scribant, & patrocinium præstent.

17 Medici tandem, Physici, Chirurgi, quin immo & Mathematici, quando agitur de miraculis, & quando materia id exposcit, a sacra Congregatione consuluntur, ut suum sensum in scriptis pro veritate aperiant. Statutum id fuit in decretis Innocentii XI. §. *Finali*. Si etenim a Postulatoribus exhibeantur scripturæ Physicorum, & Chirurgorum pro confirmatione miraculi, cujus intendunt approbationem, in eisdem præscribitur decretis, ut tunc Cardinalis causæ Relator eligat ex officio, secreto, & prævio juramento de veritate dicenda, alium Medicum, sive Chirurgum celebriorem, qui scribat pro veritate: *Cum etiam observatum fuerit, sæpe Postulatores dare scripturas Medicorum, vel Chirurgorum pro confirmatione miraculorum, & ex alia parte non fuerit solitum responderi per peritos ejusdem professionis; ideo videtur necessarium, ad hoc, ut respondeatur secundum artem, quod Eminentissimus Ponens deputet ex officio, secreto, ac prævio juramento, alium Medicum, & Chirurgum celebriorem, qui respondeat pro veritate, ad effectum videndi, an asserta miracula excedant vires naturæ*. Quin etiam, ut veritas magis elucescat, sæpe fit, ut nullo quoque scribente

bente Medico, ad opportunitatem, jussu Cardinalis Relatoris vel sacræ Congregationis, Medicus vel Chirurgus eligatur ad scribendum pro ipsa veritate: & ita pluries effectum fuit, dum munere fungebar Fidei Promotoris; & id ipsum etiam ante decreta novissima Innocentii XI. in more positum erat, ut Medici suum in scriptis proferrent judicium super miraculis, quoties dubitabatur, an factum vires naturæ excederet. Quid contigerit in causa S. Aloysii Gonzagæ, dum ea in Auditorio Rotæ pertractabatur, in superioribus visum est. Supersunt adhuc consilia Angeli Victorii, & Pauli Zacchiæ super nonnullis miraculis, quæ proponebantur examinanda in causis SS. Philippi Nerii, Laurentii Justiniani, & B. Gregorii X.; & in causa S. Caroli Borromæi narrat Grattarola *cap.43.* Medicos ad consilium fuisse vocatos in examine miraculorum: *Come ancora per la gran diligenza, che i Signori Cardinali usavano in istudiar benissimo tutta la causa, e consultare con molti periti Medici la materia de' miracoli, e allora congregarne molti a farci sopra collegio, dove vedevano, che vi potesse restare qualche dubbio.*

18 Ad hæc juxta decreta generalia Urbani Papæ VIII. scripturæ exaratæ in causis Beatificationis, & Canonizationis typis imprimi non poterant, antequam causis ipsis finis impositus esset: *Relationes Auditorum Rotæ, informationes in facto & in jure, & aliæ quæcumque scripturæ tractantes de causis Beatificationum, & Canonizationum imprimi omnino prohibentur ante earumdem causarum terminationem.*

19 Sed, facilioris studii, & minoris impensæ gratia summus Pontifex Alexander VII. concessit, ut omnes Procuratorum, Advocatorum, & Medicorum scripturæ, ipsæque etiam animadversiones Fidei Promotoris imprimi possent; uti desumitur ex decreto edito die 19. Julii 1661. *Quamvis fel. record. Urbanus VIII. decreto edito die 31. Januarii 1631. mox relato, & impresso inter novissima decreta die 12. Martii 1642. pag. 61. in causis Beatificationum, & Canonizationum expresse prohibuerit, relationes Auditorum Rotæ, informationes in facto & in jure, & alias quascumque scripturas tractantes de causis Beatificationum, & Canonizationum imprimi, ante earumdem causarum terminationem; cum tamen experientia fuerit deinde compertum, in illis exemplandis per amanuenses, ob eorum imperitiam vel incuriam, ut plurimum multa errata irrepere, quæ verum illarum sensum immutant, & Postulatores cogi graves impensas subire, quæ maxima ex parte minuerentur, si eisdem liceret illas typis mandare; ideo SS. D. N. Alexander Divina providentia Papa VII. utrique malo provida sollicitudine consulere volens, de consilio S. R. E. Cardinalium sacræ rituum Congregationi præpositorum, in qua hujusmodi negotia discuti mandaverat, habita die 9. Aprilis præsentis anni 1661. motu proprio, & ex certa scientia, suo speciali decreto indulsit & mandavit, ut in posterum informationes tam in facto quam in jure, summaria, memorialia, oppositiones R. P. D Fidei Promotoris, responsiones, & replicationes, ac omnes & quæcumque aliæ scripturæ quomodolibet pertinentes ad causas Beatificationum, & Canonizationum impri-*

imprimi & typis mandari possint & valeant; non obstantibus præfatis decretis, quibus in hac parte duntaxat Sanctitas sua specialiter & expresse derogavit, & derogatum esse voluit.

20 Sexaginta tamen solummodo dictarum scripturarum exemplaria typis excudi possunt, nisi aliter videatur Secretario sacræ Congregationis: *Insuper sexaginta tantummodo exemplaria imprimantur, nisi plura desiderentur a Secretario dictæ Congregationis sacrorum rituum.* Et quamvis pro impressione, necessaria non sit licentia Vicesgerentis Cardinalis Vicarii in Urbe, vel Magistri sacri palatii, quin immo pro impressione animadversionum R.P.D. Fidei Promotoris istius sufficiat subscriptio, *absque eo quod opus sit alia revisione, licentia, aut approbatione etiam Vicesgerentis Cardinalis Vicarii in Urbe, ac Magistri sacri palatii; exceptis tamen oppositionibus, responsionibus, & replicationibus, aliisque scripturis ipsiusmet Promotoris Fidei, quibus sola ejus subscriptio sufficiat*; scripturæ nihilominus, quæ exhibentur a Procuratoribus, & Advocatis, non solum videri & examinari debent a Fidei Subpromotore ante impressionem, *neque prædicta quoquo modo imprimantur, nisi prius revisa & subscripta fuerint per Fidei Subpromotorem*, uti disponit citatum decretum, a quo & hæc, & alia præcedentia verba desumpta sunt; sed dictus Fidei Subpromotor summaria ipsa, quæ fiunt a Procuratoribus, antequam typis mandentur, conferre tenetur cum processibus, se subscribendo in quolibet folio, una cum attestatione suæ revisionis, sicuti sancitum fuit in decretis novissimis Innocentii XI. §. 10. *Subpromotor Fidei a R. P. Promotore deputatus, cui onus incumbit primo loco spoliandi & examinandi processus (ex quibus pendet Beatificationum, & Canonizationum substantia) ad effectum referendi eidem Promotori, debeat hujusmodi munus diligentissime, ac cum omni rigore adimplere; ac summaria, quæ solent a Procuratoribus fieri, antequam typis mandentur, conferat cum processibus, subsecuta attestatione, quod fuerunt per ipsum revisa, & in quolibet folio se subscribat.*

21 Neque scripturæ, postquam impressæ sunt, statim publicari possunt, sed Fidei Subpromotor iterum eas recognoscit, conferendo videlicet summaria impressa cum exemplari manuscripto, & iterum se subscribit in fine; tum autem subscriptionem Fidei Subpromotoris subsequitur subscriptio Secretarii Congregationis sacrorum rituum, qui omnia tandem munit sigillo: *Eamdemque diligentiam* (verba sunt decretorum Innocentii XI. *loc. cit.*) *conferendi cum exemplari manuscripto iterum faciat, postquam fuerint impressa, cum iterata subscriptione in fine, quam subsequatur subscriptio, & sigillum Secretarii; nec ante prædictas subscriptiones possint tam summaria, quam informationes publicari, sub gravissimis pœnis, tam quoad Postulatores, quam etiam quoad impressorem, arbitrio sacræ Congregationis, seu Eminentissimi Cardinalis Præfecti infligendis.* Si vero aliquod exemplar impressum apud aliquem reperiatur absque subscriptione & sigillo prædictis, sæpe memoratum Alexandrinum decretum retinentem punit pœna quingentorum aureorum applicandorum Rev. Cameræ Apostolicæ pro unoquoque exemplari:

Digitized by Google

plari: *Omnia vero & singula exemplaria impressa consignentur eidem Secretario, ab eoque subscribantur, & sigillo ejusdem sacræ Congregationis muniantur, præsente impressore; si vero penes impressorem, vel alios quoscumque quavis dignitate, præeminentia, vel auctoritate, etiam speciali ac individua expressione dignos, præter subscripta & sigillata, ut supra, aliquod aliud exemplar reperiri contigerit, talis impressor, & alius quicumque luat pœnam aureorum quingentorum pro quolibet exemplari ex nunc ipso jure Cameræ Apostolicæ applicandorum*. Etsi scripturæ impressæ, ex impressione, vel subscriptione, & sigillo majorem fidem minime obtinent, quam si essent tantummodo manuscriptæ, uti colligitur ex eodem decreto: *Expresse quoque declaravit Sanctitas sua, quod tales informationes, summaria, & alia quæcumque scripturæ Canonizationum, quantumvis impressa, revisa, subscripta, & sigillata, ut supra, nullum prorsus probationis gradum faciant in ordine ad Beatificationem, & Canonizationem; sed eam tantummodo fidem mereantur, quam alias haberent, ut simplices copiæ, absque tali impressione, revisione, subscriptione, & obsignatione prædictis*.

22 Harum scripturarum omnium impressio pertinet ad typographum Cameralem, quemadmodum prosequitur sæpe allegatum decretum: *Ut vero præsens decretum suum integrum ac plenum effectum sortiatur; eadem Sanctitas sua licentiam & facultatem hujusmodi impressionis concessit impressori seu typographo Camerali pro tempore*, dummodo taxationem statutam, & alibi referendam observet. *Quod si impressor* (verba sunt ejusdem decreti) *seu typographus Cameralis pro tempore onus imprimendi informationes ac scripturas prædictas pertinentes ad causas Beatificationum, & Canonizationum subire noluerit pro pretio, ut supra, per Sanctitatem suam statuto & taxato, aliisque conditionibus, modis, limitationibus, ac declarationibus superius expressis; tunc Sanctitas sua simili motu proprio, & certa scientia &c. facultatem & licentiam hujusmodi imprimendi dictas informationes, ceterasque omnes & singulas scripturas ad causas Beatificationum, & Canonizationum quomodolibet pertinentes, concessit omnibus & singulis impressoribus seu typographis Urbis pro eodem pretio taxato, ut supra, minorique etiam, si reperiatur, aliisque conditionibus, modis, limitationibus, ac declarationibus supra expressis*. Et harum quidem scripturarum pertinentium ad causas Canonizationum, & Beatificationum impressio prohibita est extra Urbem sub iisdem censuris & pœnis, quæ statutæ sunt in decretis Urbani VIII. adversus eos, qui sine recognitione & approbatione Ordinariorum typis mandant libros continentes gesta defunctorum cum fama, sive opinione sanctitatis. Desumitur enim id omne ex alio etiam decreto ejusdem Alexandri VII. *die* 23. *Julii* 1661. in quo, relato sensu superioris alterius decreti circa impressionem scripturarum, & facultatem imprimendi concessam typographo Camerali, hæc habentur: *Nihilominus eadem Sanctitas sua extra Urbem expresse inhibuit omnibus & singulis impressoribus seu typographis ubivis locorum prædictas informationes, omnesque alias scripturas pertinentes ad causas Beatificationum, & Canonizationum*

num imprimi, sub quovis prætextu, causa, & quæsito colore, & cum quavis auctoritate, licentia, & approbatione; &, si qua ausu temerario contra præsentis decreti tenorem extra Urbem impressa fuerint, omni prorsus fide carere voluit & declaravit: mandans præterea, ac districte præcipiens universis et singulis hæreticæ pravitatis Inquisitoribus, Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, aliisque locorum Ordinariis, ut in sua quisque diœcesi, vel provincia sedulo pervigilet, ne quidquam contra superius disposita fiat, seu attentetur; et pro omnimodo præsentis decreti implemento, illud in locis consuetis de more publicari curet: sub eisdem censuris et pœnis contra trangressores infligendis, quæ tam in decretis anno 1625. jussu fel. record. Urbani VIII. in Congregatione SS. Inquisitionis editis super non cultu, quam in subsequentibus ejusdem litteris in forma Brevis 5. Julii 1634. confirmatoriis et declaratoriis præcedentium decretorum SS. Inquisitionis contra imprimentes libros continentes gesta, revelationes, et miracula defunctorum cum fama, seu opinione sanctitatis, sine recognitione & approbatione Ordinariorum, juxta formam ibi expressam continentur; quorum tenores Sanctitas sua ad hujusmodi effectum in præsenti decreto pro plene, & sufficienter expressis haberi voluit.

23 Ad typographum denique Cameralem pertinet typis excudere Martyrologium Romanum: tum prohibetur hujus operis impressio in aliis locis, nisi instar ejus, quod ab ipso impressum est, juxta decretum editum die 23. Martii 1630. Pertinet quoque ad eumdem typographum imprimere decreta concessionis Officiorum, & Officia, quæ in honorem Beatorum, aut Sanctorum conceduntur a sacrorum rituum Congregatione; ita ut hæc & similia imprimi non possint ab alio impressore, nec in Urbe, nec extra Urbem; nisi impressores extra Urbem facultatem imprimendi acceperint ab Inquisitoribus hæreticæ pravitatis, si ibi fuerint; sin minus, a locorum Ordinariis: qui tamen omnes hujusmodi licentiam tribuere non debent, nisi ipsis fuerit exhibitum aut authenticum decretum sacræ Congregationis, aut exemplar impressum a typographo Camerali, manu Secretarii dictæ sacræ Congregationis firmatum, & sigillo obsignatum; idque, ut fraudes arceantur, quæ sæpissime in hac re contigerunt: quemadmodum colligitur ex sequenti decreto edito a sæpe memorata sacrorum rituum Congregatione die 11. Augusti 1691. *Cum in dies nonnulla Sanctorum Officia, sub prætextu, quod a sacra rituum Congregatione concessa fuerint, cum lectionibus, et orationibus propriis, et aliquando etiam cum hymnis, responsoriis, & antiphonis, & passim cum majori forsan ritu per universalem Ecclesiam, aut loca particularia recitanda, impressa conspiciantur, quamvis sacra Congregatio aut ea non concesserit, aut in aliquibus tantum peculiaribus locis, non autem in universa Ecclesia posse ea recitari indulserit; eadem sacra Congregatio hujusmodi attentatis provida sollicitudine consulere volens mandavit, ut dicta Officiorum concessiones, lectiones, orationes, antiphonæ, & responsoria respective, aliaque hujusmodi in posterum a typographo Camerali duntaxat imprimantur; inhibendo omnibus impressoribus seu typographis tam in Urbe,*

Digitized by Google

be, quam extra, ubivis locorum dicta Officia imprimi sub quovis prætextu, causa, & quæsito colore, nisi facultate in scriptis accepta ab Inquisitoribus hæreticæ pravitatis, si inibi fuerint, sin minus, a locorum Ordinariis; qui quidem facultatem hujusmodi non prius concedant, quam originale sumptum sacræ ejusdem Congregationis, vel exemplar typographi Cameralis authenticum manu Secretarii firmatum, & sigillo obsignatum ipsis exhibeatur; quod exemplar in nihilo prorsus immutatum, nihilque in eo additum, seu detractum in eo imprimi debeat: Et, si quæ ausu temerario contra præsentis decreti tenorem extra Urbem impressa fuerint, ultra pœnas ab hac sacra Congregatione infligendas, omni prorsus fide carere voluit & declaravit; mandans propterea omnibus & singulis prædictis hæreticæ pravitatis Inquisitoribus, Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, aliisque locorum Ordinariis, ut in sua quisque diœcesi vel provincia sedulo pervigilent, ne quidquam contra superius disposita fiat, aut attentetur, utque præsens decretum, ac omnia & singula in eo contenta ad omnium etiam, quorum specialiter interest aut interesse poterit, notitiam ac certam scientiam deducantur; &, ne aliquis illius ignorantia excipi possit, voluit pariter, ac jussit, illud imprimi ac typis mandari, ac pro omnimodo adimplemento, ut præfati locorum Ordinarii in locis consuetis sub pœnis, & censuris contra transgressores infligendis publicari curent.

24 Præter memoratas hactenus personas sacræ rituum Congregationi ministrantes, Postulatores causarum etiam adsunt, de quibus alibi tractabitur: nunc enim necessarium solummodo esse videtur adnotare, Postulatores esse illos, qui electi ab universitate, aut cœtu religioso causam Beatificationis, aut Canonizationis promovente, in Romana Curia degunt; præsuntque Procuratoribus, & Advocatis; & Cardinales, Consultoresque Congregationis pro juribus suæ causæ alloquuntur. Et quidem nonnulli Consultores dictæ Congregationis hoc munus antehac assumebant; sed hoc eis nunc prohibitum est ex decreto SS. Decessoris nostri Clementis Papæ XII. edito die 11.Martii 1733.*Insuper, ut omnis cujuscumque privatæ & domesticæ affectionis radix amputetur, Dominique Consultores munus suum illibate & constanter exerceant, ac in suffragiis ferendis, prout in Domino judicaverint, libere & indifferenter se gerant; mandat & præcipit Sanctitas sua, nemini ex Consultoribus licere officium, nomen, & partes Postulatoris causarum sive suæ, sive alterius Religionis, civitatis, loci, patriæ, & regionis, etiam sub velamine, quod alter Postulator deputatus jam sit, peragere, minusque causas antedictas aliis Consultoribus, prætextu etiam eos informandi, commendare. Ipsi vero Consultores, tales, qui id audere præsumpserint, minime admittant, immo rejiciant, nec cum illis sermonem immisceant, sub eadem pœna perjurii, & excommunicationis latæ sententiæ ipso facto incurrendæ.*

CAPUT XX.

De diligentiis per Romanos Pontifices antiquiori tempore adhibitis in discussione causarum Beatificationis, & Canonizationis, & de serie Actorum, qua eadem antiquiori tempore pertractabantur.

1 CUm in superioribus actum fuerit de personis, quarum opera & consilio Romani Pontifices usi sunt, & utuntur pro recta definitione causarum Canonizationis, in præsenti operæ pretium esse videtur, si non omnes, saltem aliquas diligentias exponere, quæ olim a Romanis Pontificibus adhibebantur pro recto examine harum causarum, necnon seriem Actorum, quæ in dictis causis olim erat in usu; ut in capite deinde sequenti, & in aliis subnectendis ordo harum causarum, qui nunc in more positus est, explicetur. Ex quo ordine, ut & ex aliis in hoc Opere passim referendis, scrupulosam, eximiam, diligentissimam Romanæ Sedis curam, quæ in harum causarum examine intercedit, unusquisque facile cognoscere poterit. Cum verò antiquiori tempore non semper, uti nunc fere semper, Beatificatio Canonizationem præcesserit, hinc est, quod in enarrandis antiquioribus diligentiis initium desumetur ab eis, quæ Canonizationes ipsas respiciunt, tum in capitis fine alia pauca subdentur de ceteris ad Beatificationem pertinentibus.

2 Si ea igitur resumantur, quæ in superioribus dicta sunt de Canonizationibus peractis per Romanos Pontifices in Conciliis, ipsorum diplomatum lectio patefacit, quid tunc ageretur. Canonizatio S. Udalrici facta est in Concilio Lateranensi a Joanne XV. &, quomodo res se habuerit, dignoscitur ex diplomate: *Cumque perlecta esset vita prædicti sanctissimi Episcopi, ventum est ad miracula, quæ sive in corpore, sive extra corpus gesta sunt, videlicet cæcos illuminasse, dæmones ab obsessis corporibus effugasse, paralyticos curasse, & quamplurima alia signa gessisse, quæ nequaquam calamo & atramento illustrata sunt; quæ omnia, lepida satis urbanitate expolita, recepimus; & communi consilio decrevimus, memoriam illius, idest S. Udalrici Episcopi, affectu piissimo & devotione fidelissima venerandam.*

3 B. Gerardus Tullensis Episcopus canonizatus fuit a S. Leone IX. in Concilio Romano; & in diplomate Canonizationis narratur, plures testes tunc etiam in humanis fuisse fidem facientes de miraculis a Deo ejus intercessione patratis: *Unde adhuc plures testes existunt, quod & idem, post mortem carnis, cum Christo Domino Nostro spiritu vivens & glorians, sæpe operatus est, & sæpe adhuc operatur curans diversos languores, diversasque infirmitates.* Porro additur in eodem diplomate, venerabilem Monachum nomine Albizonem, qui Synodo interérat, hortante Udone Tullensi Præposito, preces ad Deum effudisse, ut sibi ostenderetur, cujus meriti apud ipsum esset

eſſet Gerardus, qui tot miraculis coruſcabat, eique Gerardum apparuiſſe, &, ſe in numero Sanctorum apud Deum eſſe, revelaſſe; ipſumque Leonem IX. viſionem hanc Patribus in Synodo congregatis unà cum vita & miraculis plene retuliſſe, & tunc concordi ſuffragio Gerardum inter Sanctos relatum fuiſſe.

4 Beatus Godehardus Hildensheimenſis Epiſcopus canonizatus fuit ab Innocentio II. in Concilio Remenſi, petente Bernvvardo ejuſdem Eccleſiæ Epiſcopo, & atteſtantibus Epiſcopis & Abbatibus, qui Synodo intererant, tum laudabilem ejus vitam, tum miracula ejus deprecatione a Deo edita: *Veniens ad Nos venerabilis frater noſter Bernvvardus Epiſcopus veſter, in plenaria Synodo, quæ Remis per Dei gratiam fuerat congregata, atteſtatione fratrum noſtrorum Epiſcoporum, et Abbatum, et aliorum, qui ſecum venerant, ſanctæ memoriæ Godehardum Epiſcopum veſtrum laudabiliter vixiſſe in mundo, et tam in vita, quam poſt mortem multis miraculis coruſcaſse, aſſeruit.*

5 B. Sturmius Abbas Fuldenſis ab eodem Innocentio II. in ſecundo Concilio Lateranenſi canonizatus fuit, audita ejuſdem vita, cognitis ulterius miraculis, accedente teſtimonio Epiſcoporum, qui de partibus Teutonicis venerant ad Concilium: *Nos igitur, audita vita laudabili Beati Sturmii Confeſſoris, cognitis etiam ex parte miraculis, quæ per ejus merita Dominus operatur, atteſtatione fratrum noſtrorum, qui de partibus Teutonicis advenerant.*

6 In Martyrologio Romano *ad diem 15. Auguſti* mentio fit S. Arnulphi Sueſſionenſis Epiſcopi & Confeſſoris. Vitam autem, & ejus miracula fuiſſe examinata in Concilio Bellovacenſi, quod habitum fuit anno 1120. teſtatur Molanus *in natali Sanctor. Belgii ad diem 16. Auguſti*: ſed, quomodo res ſe habuerit, & quomodo expletum fuerit examen ipſum, fuſius deſumitur ex Actis Conciliorum *to.6. par.2. col.1101.&c.in ſuper. cap.8.* relatis, ex quibus patet, ad ejus Canonizationem proceſſum fuiſſe ex hiſtoria vitæ, uti animadvertit etiam Baillet *in vita hujus Sancti in fine ad diem 15. Auguſti*: quæ quidem hiſtoria fuerat conſcripta a Liſiardo S. Arnulphi ſucceſſore in Epiſcopatu Sueſſionenſi, eamque Laurentius Surius inſeruit *ad diem 15. Auguſti pag. 143. tom. 4.* ubi idem Liſiardus *in præfat.* ſic loquitur: *De veritate horum, quæ dicturi ſumus, nulla cujuſquam mens ambigat; quippe cum ea tam diligenter inquiſita, & ad liquidum comperta ſint ab iis, qui interfuerunt, ut certo conſtet, omnia eſſe veriſſima.*

7 Series Actorum in cauſis Canonizationis, poſtquam earum examen extra Concilia a Romanis Pontificibus fieri cœpit, quæque per multa annorum ſpatia continuata eſt, refertur in Ordine Romano Cardinalis Cajetani, *apud Mabillon in muſeo Italico tom. 2.*, tum in libro ſacrarum cæremoniarum edito ſub Leone X., item apud Oſtienſem, & alios juris Canonici Profeſſores *in commentariis ad cap. Audivimus de Reliq. & venerat. Sanctor.* apud Malvetium, Caſtellanum de Fara, Roccam, & alios, qui ſpeciales

Digitized by Google

composuerunt tractatus de Canonizatione Sanctorum; & summa eorum, quæ apud prædictos omnes exponuntur, est hæc, quæ sequitur:

8 *Graves primum viri & auctoritate præstantes Romano Pontifici denuntiant merita virtutesque illius, quem percupiunt a Sede Apostolica canonizari, pro cujus Canonizatione humiles supplicesque preces fundunt, nec id semel ac iterum, sed sæpe multumque repetitis postulationibus exorant ac efflagitant. Nec statim annuit Romanus Pontifex eorum precibus, qui tam grave arduumque negotium expetunt, aut protinus inquisitionem de vita, moribus, & miraculis illius, qui canonizari postulatur, fieri jubet; sed cunctanter, graviter, & quantum sibi temporis opportunum visum est (quod plane in ejus arbitrio constitutum est) distinet negotium, ut diu interpellatus, famam viri consideret, miraculorum frequentiam & continuationem exploret, ut, his diligenter perpensis, tandem diligenter omnia inquirenda decernat.*

Rursus, si preces supplicationesque instanter apud eum fundantur, & miraculorum frequens continuatio perdurare videatur, tunc Pontifex Fratribus, idest Cardinalibus in Consistorio secreto id proponere consuevit, & aliquibus Episcopis patriæ, vel regionis convicinæ illius, qui dicitur Sanctus, vel aliis honestis, prudentibus, & integris viris committere solet, ut de fama, & populi devotione, de miraculis, & aliis, quæ merito nuntianda videbuntur, in genere tantum, non speciatim, aut singulatim, nec quoad veritatem quidem, sed quoad communem opinionem & famam, diligenter inquirant; & quidquid super eo negotio invenerint, fideliter Pontifici rescribant & denuntient, simulque judicium suum interponant, num super veritate prædictorum in specie ac individuo committenda inquisitio & indagatio videatur.

Ad hæc, si Episcopi illi, aut viri prudentes, quibus id negotium commissum fuerat, talia rescripserint ac denuntiaverint, unde jure optimo in specie veritatis inquisitio committenda videatur, iterum Romanus Pontifex, causa in secreto Consistorio cum Fratribus communicata, rogatisque sententiis, utrum inquisitio hæc committenda sit, necne, definit atque decernit.

Præterea, si decretum fuerit, inquisitionem esse committendam, eisdem iterum, vel aliis Episcopis, & bonis viris rescribit, jubetque, ut veritatem inquirant, primum de fama, deinde de vita, postremo de miraculis; idque faciant exacte, diligenter, fideliter, ac prudenter, juxta formam præscriptam articulorum, & interrogatoriorum, quæ diplomate Pontificio inclusa his Commissariis Judicibus transmittuntur. Quidquid vero illi invenerint, obsignatum, sigillisque suis munitum, inclusum, & bene custoditum ad Romanum remittunt Pontificem.

Deinde inquisitio illa in Partibus facta & ad Papam transmissa, in Curia Romana aliquibus Capellanis, vel viris aliis auctoritate præstantibus & prudentibus committitur, eo quidem consilio, ut eam mature considerent, disponant rubricas, titulosve, aut conclusiones inde forment, & judicium suum incorrupte religioseque interponant.

Insuper rubricas illas, seu verius conclusiones ex processu inquisitionis collectas

lectas atque formatas, exacta diligentia adhibita, per se Romanus Pontifex, aut per Cardinales examinat, eorum sententias rogat, atque perpendit, numquid talia exacte probata videantur, propter quæ Canonizatio merito celebranda sit.

Postea vero, his omnibus peractis, si sanctissimo Papæ celebranda Canonizatio videatur, id inter Cardinales in Consistorio secreto definit.

Ad hæc, convocatis omnibus Episcopis in Romana Curia præsentibus, narrat publice Papa in Consistorio ea, quæ in causa Canonizationis acta sunt & legitime probata: definitione vero suppressa, quæ jam in præcedenti Consistorio facta est, præsentium Prælatorum consilia requirit.

Mox statuitur certus aliquis dies, quo omnes conveniant, certa quoque ecclesia designatur, ut in eam multis ornatam tapetibus, & cereis accensis fulgentem, Papa, Fratres ejus, & universus Clerus, et populus conveniant: ubi concionem habens Pontifex, processum recitat, et probationes commemorat, simulque adstantes ad Deum exorandum et deprecandum hortatur, ut ipsum in hoc tam gravi negotio suo præsidio tueatur, ipsique calestem Divinamque virtutem aspiret.

His rite et pie peractis, omnes genibus provoluti devote orant, et cantatur hymnus Veni Creator Spritus, *vel alius hymnus, sive antiphona rei conveniens.*

Postquam hæc solemniter sunt decantata, Pontifex ab oratione consurgens definit, illum, de quo agitur, Sanctum fuisse, et Sanctorum catalogo adscribendum, et tamquam Sanctum esse venerandum, et festum ejus certo die colendum.

Postremo, Canonizationis sententia pronuntiata, cantatur hymnus Te Deum laudamus, *et Pontifex celebrat Missam in honorem Sancti tunc canonizati.*

9 Summa hæc desumpta fuit ad verbum ex Actis Canonizationis S. Didaci *lib.3. cap.2.*, & ex Actis Canonizationis S. Raymundi *lib.3. cap.1.* collectis a Penia: cui si superaddantur alia in superioribus recensita, commissionis videlicet, quæ fiebat ut plurimum tribus S. R. E. Cardinalibus, uni ex ordine Episcoporum, alteri ex ordine Presbyterorum, & tertio ex ordine Diaconorum, ut in causa procederent, & relationem Rotæ Auditorum perpenderent & examinarent, antequam causa ad Pontificium Consistorium deduceretur, nihil profecto deesse videtur eorum, quæ sunt necessaria pro compendiaria cognitione ordinis olim a sancta Sede adhibiti in tractandis & definiendis causis Canonizationis. Et sane, quamvis pleraque alia in Operis decursu, cum occasio se obtulerit, ad hoc ipsum argumentum pertinentia narranda sint; congruum nihilominus esse videtur, aliqua in præsenti capite referre, quæ pro recto causarum examine & definitione a Romanis Pontificibus aliquando mandata sunt, quorum expositioni nullus fortasse alius locus, præter hunc, in ipso Operis progressu assignari commode posset.

10 Summus Pontifex Gregorius IX. non solum constituit, ut testes in causa Canonizationis S. Elisabeth examinandi interrogarentur super omnibus & singulis circumstantiis; puta quomodo sciverint ea, quæ dicunt; num ante sanationes, quæ miraculo adscribuntur, cognoverint infirmos sanitati restitutos; an eos viderint infirmos; una cum aliis, de quibus

bus alibi agetur, & de quibus in ejus epistola *apud Raynald. ad an. 1232. n. 10.* & ut ille, cui cura demandabatur construendi processum, ante omnia opem Divinam sedulo imploraret, quemadmodum colligitur ex ejus epistola scripta Jacobo Cardinali Sedis Apostolicæ in Hungaria Legato, cui committebat provinciam inquirendi in miracula, quæ patrata a Deo dicebantur intercessione Lucæ Archiepiscopi Strigoniensis. *Ab eo* (verba sunt ejusdem Pontificis *apud Raynaldum ad an. 1233. num. 54.*) *qui est via, veritas, et vita, postules et implores, ut per suam misericordiam et gratiam aperiat tibi viam, per quam secure incedere valeas, et super his plenius cognoscere veritatem*; & ut præterea testes a Judicibus delegatis examinarentur, advocatis ad hoc viris prudentibus & in jure peritis, & aliquando accitis viris religiosis Deum timentibus, sicut ex ejus epistolis editis in causa B. Elisabeth, & B. Ambrosii de Massa, impressis apud VVadingum *tom. 1. annal. fol. 445. & fol. 549.*; verum etiam in causa S. Antonii, ad cujus definitionem licet nondum evoluto a morte ejus anno processerit, eumque retulerit in canonem Sanctorum, id tamen nullatenus efficere voluit, detulitque Cardinali obsistenti prædictæ festinationi præter morem sanctæ Sedis, quoad usque certior factus est ab eodem Cardinali se in somnio admonitum fuisse, placere Deo, ne diutius Antonii Canonizatio differretur; uti habetur apud Bollandianos *in antiqua vita S. Antonii ad diem 13. Junii*, & apud VVadingum *ad an. 1232.*; & in causa S. Francisci de Assisio, licet ejus sanctitatem probe, dum viveret, cognovisset, præcepit, ut causa ab illis Cardinalibus examinaretur, qui minus erant eidem faventes, teste S. Bonaventura in ejus vita impressa apud Surium *cap. 15. tom. 5. ad diem 4. Octob. pag. 55. Sane, cum idem Pastor Ecclesiæ, non solum ex miraculis auditis post mortem, verum etiam experimentis in vita ipsius oculis visis, & manibus contrectatis, sanctitatem ejus mirabilem plena fide certificatus agnosceret, ac per hoc in cælis glorificatum a Domino nullatenus dubitaret, ut Christo, cujus erat Vicarius, concorditer ageret, hunc in terris reddere celebrem, tamquam omni veneratione dignissimum, pia consideratione disposuit. Ad omnem quoque certitudinem faciendam orbi terrarum de glorificatione viri sanctissimi, inventa miracula, & conscripta, & testibus idoneis approbata examinari fecit per illos, qui minus inter Cardinales favorabiles negotio videbantur.*

11 De hac ipsa diligentia testatur Petrus Galesinius *in Actis Canonizationis S. Didaci part. 3. cap. 6. Et quo exploratius sit id, quod quæritur, aliquando factum est, ut quæstionum, quæ ad canonizandi rationem usumque attinent, Acta fidei & diligentiæ eorum potissimum Cardinalium concredita commissaque sint, qui illius Sancti, de quo ageretur, Canonizationi maximopere refragarentur. Jam vero Innocentius IV. de S. Stanislai vita inquirendi curam delegavit Raynaldo Cardinali Ostiensi, illius Canonizationem valde admodum impedienti, qui deinceps, re tota perspecta, suffragatus est mirifice.* Sed exemplum causæ S. Stanislai non videtur facere ad rem, cum eadem causa fuerit commissa Joanni Cajetano Cardinali; difficultates vero, quæ fuerunt in ea excitatæ,

tæ, minime ab ipso, verum a Reginaldo Episcopo & Cardinali Ostiensi motæ fuerint, qui deinde miraculo commotus pro celeri & favorabili ejus resolutione pugnavit; ut ex vita conscripta a Joanne Longino Historico Canonizationi contemporaneo habetur, quæ est typis excusa apud Bollandianos *ad diem* 7. *Maji: Cum subito, eodem Joanne Cajetano referente, audiunt* (loquitur de Postulatoribus) *rem claram & certam, nullaque fuscam caligine* (*de quo Cardinalis ipse stomachans grandi commovebatur admiratione*) *ad ambiguum & infectum recidisse, Reginaldo Episcopo & Cardinali Ostiensi .... Canonizationi viri Dei Stanislai, propter diuturnitatem & moram temporis a die Martyrii sui effluxi, perseveranter obsistente*. Ita *pag*. 257. *tom*. 2.: subditque Auctor, ægrotanti Reginaldo apparuisse S. Stanislaum, & eum increpasse, quod se adversarium constituisset Martyrio, & prodigiis in ejus comprobationem a Deo patratis; tum Cardinalem veniam deprecantem a longa & gravi ægritudine sanitati repente restitutum fuisse, ita ut valens & incolumis statim ad summum Pontificem accesserit, narratoque facto, pro Canonizatione supplicaverit.

12 Sane Innocentius IV. in citata causa S. Stanislai Jacobum Velletrensem Minoritam in Poloniam misit, ut prototypa Actorum auctoritate Apostolica congestorum a Gnesnensi Archiepiscopo, ab Episcopo Uratislaviensi, & ab Abbate e Lucedio exploraret, ut testes iterum excuteret, atque ut nonnullos senes, qui annos centenos egressi Martyrem agnoverant, examini subjiceret, & alia quædam perageret, de quibus in ejus epistola apud Raynaldum *ad an*. 1252. *num*. 8. *Discretioni tuæ, auctoritate præsentium, in virtute obedientiæ districte injungimus, ut a dictis Inquisitoribus, si superstites & præsentes in provincia fuerint, an sic processerint, sicut sub ipsorum sigillis recepimus, perscruteris; & ipsorum Actorum exempla ad majorem certitudinem tecum portes, faciens præsentari tibi eos, qui dicuntur fuisse a diversis infirmitatibus liberati, quos & quot potueris; ac illos duos centenarios, si superstites fuerint, de quibus mentio est in Actis, qui dicuntur ab aliquibus accepisse, vel eorum alterum, quod Sanctum noverunt eumdem, & de ipsius clara & honesta conversatione, dum viveret, audiverunt; inquisiturus ab ipsis, an ita sit: & inspecturus nihilominus devotionem populi, & famam communem super Martyrio, & causa Martyrii, necnon & sanctitate ipsius. Inquiras insuper, utrum Cracoviensis diœcesis paganis, & Ruthenis schismaticis sit confinis; ut per hoc ex ipsorum confinio lucrum provenire valeat animarum. Ad hæc, librum chronicorum, quoad capitulum pertinens ad negotium memoratum, ex archivo Ducis Poloniæ editum; & etiam librum annalium, & epitaphium considera diligenter: et his summatim sub obtestatione juramenti, ubi tibi visum fuerit, coram prioribus Inquisitoribus præstiti, plenius intellectis, si aliqui testes super prioribus, vel novis articulis tibi fuerint præsentati, eos juratos secundum formam recipiendorum testium prudenter recipias, et diligenter examinare procures; et sic instructus ad Nos, ut per te super iis instruamur plenius, revertaris. Datum Perusii* VII. *Kal. Junii, anno* IX. Et de Clemente IV. qui memo-

memoriam S. Heduvigis inter Sanctos consecravit, habetur apud Jo. Dlugossum seu Longinum *tom. I. histor. Poloniæ lib. 7. col. 781.* quod missi e Polonia viri graves *impensius negotium sollicitare cœperunt, et non tam testimonio hominum absentium per Commissarios Apostolicos receptorum, verum etiam multorum in Curia Pontificum usi, frequentius Papam Clementem, et cœtum Cardinalium de ipsius Canonizatione fatigarunt; consentientibusque Cardinalibus fere omnibus, solus Papa Clemens cum majori maturitate gravitateque negotium acturus, rem in diem extrahendo differebat, sanctitatem B. Heduvigis novo aliquo signo experturus.* Et expertus tandem est in filia ipsa sua, quam, ut idem Longinus refert, Clemens *ex legitima conjuge susceperat, dum fortis adhuc laicalis esset:* illam enim jamdiu luminibus orbatam sanitati atque expeditæ videndi facultati, Heduvigis ope, Deus extemplo restituit, dum Pontifex etiamnum cunctaretur Heduvigem canonizare.

13 De B. Gregorio Papa X. habetur, quod in causa S. Ludovici IX. Galliarum Regis, antequam quidquam ageret, per litteras exquisivit a Gaufrido e Belloloco Ordinis FF. Prædicatorum, qui fuerat Regis Confessarius, ut sibi vivendi modum aperiret, quem in omnibus & singulis actibus Ludovicus Rex retinuerat; quemadmodum constat ex ejus epistola apud Raynaldum *ad an. 1272. num. 59. Claræ memoriæ Ludovici Regis Francorum præcelsa merita recolentes, de beatitudine vitæ suæ, quæ ceteris Principibus orthodoxis beate vivendi præbebat exemplum, tanto majoris adhuc percipimus suavitatis odorem, quanto ipsum, quem vivum pura mente dileximus, revocatum ad patriam recentiori memoria retinemus. Verum, licet de vita modo, quem, sui Redemptoris beneplacita prosequendo, servabat, habuerimus in parte notitiam; cupientes tamen, quod modus hujusmodi Nobis plenius innotescat, in iis potissime, quæ secretius agebantur, devotionem tuam rogamus & hortamur attente, per Apostolica tibi scripta mandantes, quatenus satisfaciens devota sollicitudine votis nostris, prædictum vivendi modum in omnibus & singulis actibus, & observantiis suis, nil ultra, quam fuerit, addito, sed veritatis puræ servata substantia, seriatim Nobis, et secreto sub tuo sigillo, quam citius poteris, per certum nuntium scribere non postponas. Volumus autem, quod apud te verbum remaneat nemini referendum.*

14 De Bonifacio Papa VIII. quid ipse egerit, & quid factum fuerit tempore suorum Antecessorum in eadem causa S. Ludovici, testatur ipse Pontifex in concione, quam habuit in Consistorio, quæ typis est impressa apud eumdem Raynaldum *ad an. 1297. num. 58.* ubi, post multa exposita, ait: *Tempore vero Domini Nicolai IV. commissum est negotium tribus aliis Cardinalibus, Domino scilicet Ostiensi, Domino Portuensi, et Nobis in statu Cardinalatus adhuc existentibus, quia mortui erant illi Cardinales, quibus negotium prius fuerat commissum; postea etiam mortuo Domino Ostiensi, subrogatus fuit sibi Dominus Sabinensis; et ita per tot, et toties examinatum est, rubricatum, et discussum negotium, quod de hoc plus factum est de scriptura, quam unus asinus posset portare: Nos et de manu propria scripsimus, et diligenter examinavimus, multa miracula fuisse sufficienter probata.* 15 Ple-

15 Pleraque alia ex eadem concione erui possunt; sed multo plura deduci possent ex bullis Canonizationum SS. Bernardini, Osmundi, Leopoldi, & Antonini *in novo codice Canonizationum*, ut ostendatur, multa adhuc fuisse a Romanis Pontificibus demandata ultra causarum ordinem supra expositum, per quæ maxima, qua fieri posset, diligentia, & semota quacumque fraude, veritas in eis elucesceret. Verum hæc adduxisse sufficiat, cum alia, sicut antea dictum fuit, aliis in locis hujus Operis sint exponenda.

16 Hinc itaque transeundo ad Beatificationes, prætermissis illis, quæ ab unoquoque Episcopo fiebant in sua diœcesi, quibus quidem certum est præcessisse examina jam supra memorata, & restricto sermone ad Beatificationes a solis summis Pontificibus factas, postquam ad eos delatum est jus privativum Dei servos referendi in album Beatorum: audivi aliquando qui assererent, eos nimia facilitate olim indulsisse Beatitatis honores, & permisisse, ut hic, vel ille Dei servus uno, vel alio genere publici cultus in aliquo determinato loco coleretur, addita solum salutari clausula, quod per ejusmodi facultatem Dei servus non censeretur canonizatus. Admitto & ipse profecto clausulæ adjunctionem, cujus sæpe infra mentio fiet, & de qua hic tantum adnotare fas sit, eam a Clemente VII. appositam fuisse suis litteris Apostolicis expeditis die 2. Februarii 1527. & die 15. Junii 1530. in quarum primis indulget Ordini Prædicatorum in regno Poloniæ, ut possit Officium recitare, & Missam celebrare in honorem Hyacinthi in Sanctorum album deinde relati a Clemente VIII. in ultimis vero eamdem facultatem extendit ad omnes Cathedrales prædicti regni; quæ res non modice animos Polonorum conturbavit, quippe qui forte putaverant, per Officii & Missæ concessionem eum inter Sanctos censendum esse relatum, uti colligitur ex litteris Sigismundi I. Regis ad Pontificem scriptis die 15. Martii 1530. juxta ea, quæ plene habentur in Actis Canonizationis prædicti Sancti Romæ editis anno 1594. a Fr. Severino de Cracovia causæ Procuratore *pag.* 234. *& seqq.*, *& pag.* 244.; sed nihilominus contendo, non obstante clausulæ adjunctione, nunquam Romanos Pontifices indulsisse Beatitatis cultum in honorem alicujus servi Dei, nisi causa cognita, hoc est vel positis monumentis fide dignis, vel præmisso processu super virtutibus, Martyrio, aut miraculis, sive idem auctoritate ordinaria, sive auctoritate Apostolica esset confectus; idque etiam, antequam instituta esset sacrorum rituum Congregatio, quæ novam rationem causarum Beatificationis, & Canonizationis introduxit, de qua in sequentibus capitibus loquemur.

17 Verum, ut assumptum hoc plene demonstretur, operæ pretium est prænoscere, Romanos Pontifices aliquando nonnullos Dei servos beatificasse per se, aliquando autem aliis commisisse, ut, his, aut illis comprobatis, auctoritate Apostolica denuntiarent, Dei servum inter Beatos recensendum, atque hoc, illudve genus publici cultus eidem adhiben-

dum. De Innocentio IV. fertur, quod inter Beatos retulerit Petrum Gonzalez, vulgo S. Telmum, teste Abrahamo Bzovio *ad an.* 1246. *num.* 3. sed, cum bulla adhuc reperta non sit, & cetera contemporanea desint monumenta, testibus Bollandianis *tom.* 2. *Aprilis pag.* 389. ignoratur, quomodo Beatificatio peracta fuerit. Innocentium V. inter Beatos retulisse Gregorium Papam X. perpensis miraculis ejus intercessione a Deo patratis, alibi videbitur. Innocentium VI. cognita vita, & miraculis, beatificasse Gregorium Veruculensem, constat ex ejus Apostolicis litteris inclusis in sepulcro Beati una cum ipsa vita & miraculis, uti videri potest apud Bollandianos *tom.* 1. *Maji pag.* 536. Eugenium quoque Papam IV. insignissimi miraculi fama commotum, inter Beatos retulisse, ut infra memorabitur, Andream Corsinum; atque edoctum vitam & miracula Ambrosii Sansedonii id ipsum erga eum præstitisse, plenissime habetur ex iisdem Bollandianis *tom.* 2. *mensis Januar. p.*1070. *& pag.* 1076. *& tom.* 3. *Martii pag.* 245.

18 Plures insuper Beatificationes per summum Pontificem Leonem X. editæ sunt, Francisci videlicet de Paula, Margaritæ de Cortona, Elisabethæ Reginæ Portugalliæ, ut aliæ multæ prætereantur. In Apostolicis autem litteris, quibus Beatum declaravit Franciscum de Paula, indulsit quidem, ut annis singulis Fratres Minimi possent Officium celebrare, festum agere, & imaginem publice expositam in suis ecclesiis retinere, sicuti docet Breve expeditum primo Pontificatus anno, & impressum in Actis Bollandianis *tom.* 1. *mensis Aprilis pag.* 165. sed præcesserat examen testium de vita & miraculis receptorum ex commissione Julii II. summi Pontificis, ut habetur ex documentis relatis *cit. tom.* 1. *pag.* 122. *& pag.* 148. Civibus similiter Cortonensibus idem Leo concessit, ut publice venerari possent B. Margaritam cum solemnitate & Officio unius Sanctæ nec virginis, nec martyris, donec ad ejus Canonizationem ventum fuisset; sed, præter insigne prodigium integritatis corporis, & optimi odoris, suavis ultra omnem naturalem odorem, a beato corpore manantis, licet ab obitu essent delapsi ducenti decem & novem circiter anni, præter publicam vocem & famam sanctitatis ac miraculorum, & continuum populorum concursum ad ejus tumulum, præter frequentium miraculorum ejus intercessione a Deo factorum attestationem ex Apostolicis litteris Bonifacii VIII. & Eugenii IV. desumptam, facta fuerat exhibitio processus constructi a Præposito ecclesiæ Cortonensis executore deputato a prædictis Romanis Pontificibus, uti legitur in Brevi Beatificationis Beatæ Margaritæ, nunc Sanctæ per memoratum Leonem X. expedito anno tertio Pontificatus, & exhibito occasione Canonizationis ejusdem. Quod vero attinet ad B. Elisabetham, non modo editæ ab ejus morte historiæ heroicam ejusdem vitam referebant, sed etiam præcesserat legitime comprobata miraculorum fama, antequam Leo ad preces Emmanuelis Portugalliæ Regis concessisset, ut in ecclesiis & monasteriis civitatis, & diœcesis Conimbricensis

censis recitari posset Officium in ejus honorem, & ejus imago in ecclesiis retineri, uti legitur in relatione trium Rotæ Auditorum ad Urbanum VIII. titulo *de sanctitate vitæ in genere*. De Clemente item Papa VII. jam supra visum est, quid egerit pro cultu B. Hyacinthi: sed, antequam concessio fieret, nedum exhibita fuerat a Sigismundo I. Poloniæ Rege Leoni PP. X. ejus vita, verum etiam præcesserat processus, quem tribus Cardinalibus, & duobus Rotæ Auditoribus idem Clemens dederat examinandum, sicut habetur in Actis supra citatis Fr. Severini de Cracovia *pag.* 158. *& pag.* 234. Paulus denique Papa III. Conventibus & Monasteriis Ordinis Prædicatorum vivæ vocis oraculo per attestationem Joannis Cardinalis Burgensis comprobato, anno 1542. benigne concessit, ut Officium recitare possent in honorem tunc Beati, nunc Sancti Raymundi de Pennafort, uti legitur in vita ejusdem Sancti scripta a Francisco Penia Rotæ Auditore *pag.* 252. Verum nedum prædictus Pontifex patrationem miraculorum cognoverat ex relatione fide dignorum, sicuti constat ex ipso oraculo vivæ vocis, sed Episcopi quoque Barcinonenses statis temporibus auctoritate sua ordinaria processum construxerant super vita & miraculis, ut Canonizationem impetrare possent, anno videlicet 1279. sicque quatuor annis ab obitu Sancti, & anno pariter 1318. quemadmodum bene observavit Penia *in opere citato pag.* 115.

19 Afferenda nunc sunt Beatificationum exempla a Romanis Pontificibus factarum non per se, sed per suos Delegatos: etenim per hæc etiam singularis anterioris diligentiæ profecto apparent argumenta. Hyacinthus S.R.E. Cardinalis, & per totius Hispaniæ circulos Sedis Apostolicæ Legatus, qui postea ad Pontificatum evectus Cælestini III. nomen assumpsit, anno circiter 1170. dum visitabat monasterium Cellanovense in Gallæcia, solemnem fecit translationem corporis S. Rudesindi, Indulgentiis indictis iis, qui actui interessent, & ceteris absentibus, quos die commemorationis festi illius quotannis celebrandæ interesse contigisset. Translatio hæc in Actis dicitur Beatificatio; sed ad eam Legatus non devenit, nisi prævio examine, & habito multorum Præsulum consilio, quemadmodum legitur in citatis Actis apud Bollandianos *tom.* 1. *mensis Martii pag.* 118. ubi habentur hæc verba: *Quod ut perfectius perficeret, primo de multorum Præsulum consilio, prævio vitæ examine, & miraculorum frequentia, S. Rudesindum inter sanctæ Ecclesiæ Catholicæ Beatos adnumeravit*. Extat adhuc processus Beatificationis B. Notkeri editus a Canisio *tom.* 6. *antiquarum lectionum*, eique insertæ sunt Apostolicæ litteræ Julii Papæ II. missæ Episcopo Constantiensi, quibus exponit sibi plura narrata esse de sanctitate & miraculis prædicti servi Dei, sibi supplices preces fuisse porrectas pro facultate eum publice colendi, se certam non habere narratorum notitiam, seque idcirco committere & mandare prædicto Episcopo, ut in præmissis, super quo ejus conscientiam onerabat, faceret, ordinaret, atque decerneret, prout sibi faciendum esse videbatur; cum edictione tamen, ne per

Digitized by Google

quodcumque circa præmissa fecisset & decrevisset, unquam Notkerus canonizatus censendus esset. Centum itaque, & quadraginta quatuor testium dicta & assertiones super vita & miraculis recepta sunt; hisque receptis, Episcopus delegatus concessit, ut die mortis Beati, Missa & Officium tamquam de Confessore recitarentur in monasterio S. Galli, atque in ecclesiis & capellis eidem monasterio subjectis, repetita clausula, quod per hæc ille canonizatus non censeretur; uti plene habetur in citatis Actis apud Canisium. Extant apud Bollandianos Acta Beatificationis B. Conradi Placentini, tertii Ordinis S. Francisci *tom.* 3. *Februarii pag.* 160. In eis habetur Breve Leonis X. inscriptum Episcopo Syracusano, sive ejus Vicario generali in spiritualibus, in quo, post narratam humilem petitionem incolarum & habitatorum Terræ Neti diœcesis Syracusanæ pro facultate venerandi Conradum tamquam Beatum, & post expositionem quod nonnulli processus confecti fuerant super ejus vita & miraculis auctoritate ordinaria, mandat Delegato, ut de præmissis expositis se diligenter instruat, atque, si servatis servandis, vera esse repererit, auctoritate Apostolica petitam indulgeat facultatem. Delegatus pro executione rescripti Apostolici nedum testes vidit jam antea examinatos auctoritate ordinaria, sed ulterius ad novum aliorum testium examen devenit; compertaque expositorum veritate, auctoritate Apostolica petitioni benigne annuit. Paulus demum Papa III. in suis litteris Apostolicis typis impressis apud Bollandianos *tom.* 1. *mensis Aprilis pag.* 380. mandat Joanni Antonio Pullioni, ut in petitionem sibi factam a juratis Judicibus, & universitate hominum Terræ Xicli diœcesis Syracusanæ de facultate exhibendi publicum cultum in honorem Guillelmi Cuffitella olim ejusdem Terræ incolæ, non sine sanctitatis ac miraculorum fama defuncti, sedulo inquireret, &, quatenus exposita veritati inniterentur, annueret petitis; addita tamen clausula, quod per hæc Guillelmus non putaretur canonizatus. Examina testium a Delegato facta integra habentur apud Bollandianos *loc. cit.* ubi etiam *pag.* 393. legi potest concessio facta auctoritate Apostolica a Delegato celebrationis festi, & recitationis Officii cum oratione propria in honorem prædicti Guillelmi.

CAPUT XXI.

De Consistoriis, quæ olim cogebantur pro definiendis causis Canonizationis.

1 EXpletis omnibus, quæ erant extra Consistorium explenda, & de quibus in superiori capite actum est, causæ proponebantur in Consistorio coram summo Pontifice. Scire autem opus est, duplex tunc habitum fuisse Consistorium; alterum, in quod conveniebant soli S. R. E. Cardinales; alterum subsequens, in quo conventus fiebat Cardi-

Cardinalium, Archiepiſcoporum, Epiſcoporum, & Præſulum apud Sedem Apoſtolicam degentium. In primo Conſiſtorio examinabatur cauſa, pro qua Capellani Papæ laboraverant, & ſummus Pontifex de Cardinalium conſiliis requirebat, an eſſet ad Canonizationem procedendum: quatenus autem viſum fuiſſet procedendum eſſe, definitio hæc ſub ſecreto inter Cardinales permanebat, teſte Cardinali Oſtienſi *in cit. cap. Audivimus, de Reliq., & venerat. SS. ſub num. 5. Rubricæ ſic facta examinantur cum exacta diligentia per Dominum Papam, & Fratres; & requirit Papa conſilia eorumdem, an videantur probata talia, propter quæ ſit Canonizatio non immerito facienda; ſi videatur Domino Papæ, quod facienda ſit, definit hoc ſecreto primitus inter Fratres*. Et ad hoc quidem Conſiſtorium reſpexiſſe videtur Auctor carminum de Canonizatione S. Petri Cæleſtini ſub Clemente V. apud continuatores Bollandianos *ad diem* 19. *Maji pag.* 478. *tom.* 4.

Intulit hunc celebrem mundo, terriſque colendum
Eſſe Patrem, ſacrum Confeſſoremque vocari
Decrevit, prudenter agens, cauteque recenſens
Præteritum. Clauſim ſunt hæc decreta &c.

2 In hoc ipſo Conſiſtorio non ſolum Pontifex Cardinales alloquebatur, & eorum conſilia requirebat, neque ſolum Cardinales examinabant rubricas confectas a Capellanis; verum etiam legebantur teſtium depoſitiones tum ſuper virtutibus, tum ſuper miraculis; ut habetur in Ordine Romano Jacobi Cardinalis Cajetani ſub Clemente VI. *apud Mabillon. muſei Ital. tom.* 2. *pag.* 419. *Poſtea in Conſiſtorio in præſentia Domini Papæ, & aliorum Dominorum Cardinalium, ſingulariter & ſingillatim leguntur depoſitiones teſtium ſuper vita & miraculis productorum; primò enim leguntur depoſitiones teſtium ſuper vita productorum. Lectis & diligenter auditis per Dominum Papam & Cardinales, antequam ad aliud procedatur, Dominus Papa de conſilio Cardinalium determinat, utrum vitæ excellentia illius, de quo agitur, ſit plene probata, vel non; et, ipſa determinatione facta, proceditur modo prædicto ad lecturam miraculorum, et depoſitionum teſtium ſuper ipſis miraculis productorum. Notandum tamen, quod, lecta in Conſiſtorio depoſitione cujuslibet teſtis ſuper quolibet articulo, vel ſaltem teſtium melius probantium, Dominus Papa de conſilio Cardinalium definit, utrum illi teſtes plene probent articulum, de quo agitur, vel non; vel utrum .... Et hæc ſcribi debent ibidem per unum de Dominis Cardinalibus, de quo Domino Papæ placuerit; quibus omnibus factis, et diligenter per Dominum Papam et Cardinales examinatis, Dominus Papa debet inquirere conſilia ipſorum Cardinalium, et petere ab eis, an videantur probata talia, propter quæ ſit Canonizatio meritò facienda; et, ſi facienda videatur, Dominus Papa ibidem in Conſiſtorio ſecrete inter Cardinales definit, ipſam Canonizationem eſſe faciendam*. Similia leguntur apud Auctorem, qui rituum formulis præerat anno 1347. juxta Raynaldum *ad annum prædictum*, atque in Ordine Canonizationis Sanctorum anno 1494. (*tom.* 3. *collect. concil. Britan.*) tum in bulla Canonizationis S. Vincentii Ferrerii ſub Pio Papa II. narratur, tempore Calli-

Digitized by Google

Callisti III. lectas fuisse depositiones testium in Consistorio; *deinde ex more dicta ipsorum testium fecit in duobus Consistoriis generalibus publice recitari*. In eodemque etiam Consistorio onus erat Cardinalium deputatorum causæ merita exponere; quemadmodum legitur in bulla Canonizationis S. Bernardini sub Nicolao V. *Fecimusque, per venerabiles Fratres nostros S. R. E. Cardinales per Nos deputatos, omnia per nuntios reportata in secreto Consistorio nostro diligenter particulariterque referri, quæ per Consistorium examinata sunt; sed propter gravitatem rei visum est, in aliud Consistorium differri, ut, tempore medio, quilibet Cardinalis in domo sua posset illa diligenter intueri: et in secundo Consistorio, scrutatis omnium votis, in eamdem sententiam convenerunt*; item in bulla Canonizationis S. Catharinæ Senensis sub Pio II. *Sed pro veteri consuetudine tribus ex Fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus; uni Episcopo, alteri Presbytero, reliquo Diacono, vivæ vocis oraculo commisimus, ut, debitis habitis processibus de vita et moribus ipsius Catharinæ, deque miraculis ejus sive in vita, sive post mortem patratis, & de reliquis ad Canonizationem necessariis diligenter inquirerent, Nobisque in secreto Consistorio, ut moris est, fidelem relationem facerent*: Quod profecto pro regula statutum fuisse videtur in libro sacrarum cæremoniarum edito sub Leone X. qui nomen præsefert Christophori Marcelli Archiepiscopi Corcyrensis, licet re vera fuerit compositus ab Augustino Patritio Piccolomineo Episcopo Pientino, uti colligitur ex epistola Paridis de Grassis typis impressa apud Mabillon. *in museo Ital. tom.* 2. In prædicto quippe libro sacrarum cæremoniarum ita legitur *sect. 6. cap.* 1. *Cum placuerit Sanctissimo Domino nostro, referant* (sermo est de Cardinalibus Episcopo, Presbytero, & Diacono, quibus causæ committebantur) *in secreto Consistorio; & primo de excellentia vitæ, et fidei puritate; quæ si judicabuntur Collegio bene probata et digna sanctificatione, tunc procedent ad narrationem et probationem miraculorum; et de consensu Cardinalium finiet summus Pontifex, vitam et miracula, quæ ita erunt, sufficienter esse probata; deinde deliberabunt, an, quæ probata sunt, videantur talia, propter quæ merito sit decernenda Canonizatio*.

3 Hæc quoad Consistorium, ad quod S. R. E. Cardinales tantummodo vocabantur: quoad aliud vero, cui, præter Cardinales, intererant etiam Episcopi, & Præsules apud Sedem Apostolicam degentes, ut his insuper innotesceret status causæ, & comperta essent merita ejusdem, sermo in eo habebatur a summo Pontifice, teste Cardinali Ostiensi *in cit. cap. Audivimus sub num.* 5. *de Reliq. & venerat. SS. Coadunatis Episcopis, qui sunt præsentes in Curia, narrat publice in Consistorio ea, quæ acta sunt & probata, secreta definitione jam facta suppressa, & requirit consilia Prælatorum*. Quod fusius porro describitur ab Auctore carminum de Canonizatione S. Petri Cælestini sub Clemente V. apud Bollandianos *loc. cit.* De concione siquidem habita a prædicto Pontifice sic ait:

. . . . *Deinceps*
Advocat in mediam, quæ se protendit in aulam

Regia,

Digitized by Google

Regia, Pontifices varios, cunctosque ministros
Romanæ Sedis, necnon præsente Senatu
Fatur: Et immensos suscepimus ecce labores,
Et Fratres nostri pariter, quod nosse putamus
Vos etiam. Quæsita prius depromimus ecce,
Et vitam, moresque sacros, firmataque scimus
Testibus indubie Petri miracula quondam
Murronis; quæ scita palam, nec clausa tenemus
Ad Fidei incrementa sacra, vestramque salutem.
Pauca tamen reclusit apex; quin cautius idem,
Neve magis, vel forte minus dicendo labaret,
Singula diffuso promi dictamine jussit.

4 De Suffragiis autem latis ab Episcopis ita subjicit:

Illicet ardentes positi sub limite Sedum
Pontifices laudanda canunt, mirandaque pandunt,
Quisque loco residens, alternatimque resurgens
Quisque loco, & rogitant. Pensum procedere rectum
Judicium Ecclesiæ, cunctis gaudentibus una,
Ructavere omnes, dignum & conscendere Divum.
At Pater, auditis placidis rumoribus, inquit:
Nec Sedi voti est, soli cui dicere festum
Competit, aut nostro tantis subducere honori;
Sed volumus summis Fratrum concernere dictis;
Quodque pius nobis dignabitur, atque refundet
Ipse Deus, prompte complebimus; huncque profusis
Flectite vos animis; facere hoc præcordia poscunt.

5 Subsequentibus temporibus consueverunt Romani Pontifices septem, aut octo Præsules deligere, qui in Consistorio, ad quod Cardinales, & Episcopi vocabantur, universam causæ Canonizationis seriem perorando exponerent; quemadmodum plene desumitur ex supra sæpe citato Ordine Romano Cardinalis Cajetani in quo sic legitur *pag.*420. *Assignatur per Dominum Papam certa dies ad aliquem locum aptum ad hoc, ubi convenire habeant idem D. N. Papa, et Cardinales, et alii Prælati de Curia, ac Clerus, et populus; et interim extra Consistorium deputantur per Dominum Papam octo, vel septem Prælati ad minus, de quibus eidem Domino nostro Papæ videbitur, faciendum, qui dicta die assignata habeant publice prædicare. Habet etiam idem Dominus noster Papa ordinare gradus inter ipsos Prælatos, qui prædicare habebunt, ut videlicet talis primo prædicet, et talis secundo, et sic de aliis. Consuevit enim dicta dies assignari per unum mensem ante, vel per tres septimanas ad minus, ad finem, quod prædicti Prælati diligenter collationes suas potuerint studuisse, quas ipsa die assignata succincte et breviter in publico facere habebunt. Conclusiones vero dictarum collationum debent esse tales, videlicet, quod ostendant per rationes, quod dicta Canonizatio est meritò facienda, et supplicent dicto Domino*

Digitized by Google

mino nostro Papæ, ut facere dignetur eamdem. Idem deinde Auctor, prosequendo suam narrationem, exponit *pag.*421. modum quo perorationibus Præsulum dabatur initium: *Quibus residentibus* (loquitur de Papa, Cardinalibus, Episcopis, & aliis) *surgere habet Procurator hujusmodi negotii existens ex opposito dicti Domini Papæ, et, assumpta sibi aliquali auctoritate, narrare debet aliqua de hujusmodi negotio, et supplicare ipsi Domino nostro, ut Sanctitas sua audire dignetur aliquos Prælatos, qui super prædictis prædicare intendunt, et nihilominus, quod placeat Sanctitati suæ definire illum, de quo agitur, esse Sanctum, et Sanctorum catalogo adscribendum, et tamquam Sanctum esse a Fidelibus venerandum, ac festum ejus anno quolibet perpetuo certa die, de qua ipsi Domino nostro Papæ videbitur, celebrandum; et, hujusmodi supplicatione per dictum Procuratorem facta, surgat ille Prælatus, qui primò prædicare, seu collationem suam facere debet, juxta ordinationem jam dictam, et incipiat collationem suam, et eam prosequatur succincte et breviter; qua finita, surgat secundus, et faciat similiter, et sic de aliis*. Concordat Auctor, qui rituum formulis præerat anno 1347. ut ex ejus opere habetur impresso apud Raynaldum *ad dictum an. num.*36. *et* 37. hujusque ritus antiquioris compendiosa habetur commemoratio in libro sacrarum cæremoniarum Archiepiscopi Corcyrensis *loc. cit. In hujusmodi Consistorio, ut apud antiquos codices legimus, solebant sex, aut octo Prælati successive orare, narrantes merita canonizandi, et supplicantes pro Canonizatione. Advocatus autem in principio tantummodo petebat a Pontifice, ut Prælati audirentur, et supplicabat, ut Canonizatio decerneretur*.

6 Quia vero, fortasse experientia teste, deprehensum fuit difficile in uno eodemque Consistorio Præsulum perorationes fieri, & suffragia Cardinalium, & Episcoporum apud Sedem Apostolicam degentium exquiri posse, tertium superadditum fuit duobus supra recensitis Consistorium; in quorum primo, sicuti dictum est, Papa scrutabatur consilia Cardinalium, in secundo fiebant perorationes, in tertio denique perquirebantur suffragia Cardinalium, & Episcoporum apud Sedem Apostolicam existentium: tum in locum tot perorationum, quæ a Præsulibus fiebant, substituta fuit oratio unius ex Advocatis Consistorialibus, in qua vita, miracula, & series Actorum totius causæ copiosè exponerentur: &, quia propter strepitum astantium aliquando accidebat, ut Episcopi, qui suffragium in ultimo Consistorio ferre debebant, Advocati Consistorialis orationem habitam in secundo Consistorio bene intelligere non possent, introducta fuit consuetudo, ut Consistorialis Advocatus in tertio Consistorio summatim referret ea, quæ fuse in secundo exposuerat, ut insuper summus Pontifex de statu ac meritis causæ sermonem faceret, & ut Rotæ quoque Auditores, sed præsertim causæ Commissarii, interessent, qui difficultatibus, quæ excitarentur, possent satisfacere.

7 De substitutione orationis faciendæ ab Advocato Consistoriali in locum tot orationum, quæ fiebant a Præsulibus, loquitur Penia *in vita S. Raymundi lib.* 3. *in observat. ad cap.*36. *Ceterum in melius hanc consuetudinem*

nem reformatam satis docet sacrarum caeremoniarum usus, quo cessat multiplicatus ille tot Praelatorum orantium strepitus. Quod autem ad Advocatum Consistorialem attinet, id ex antiqua satis consuetudine receptum est; cum enim ante aliquot saecula causae graves in Consistorio tractarentur, solis Advocatis Consistorialibus dicendi in Consistorio facultas erat. Atque inde retenta consuetudo, ut non nisi aliquis de collegio Advocatorum Consistorialium has orationes habere soleat. Sed illud praeterea observari vidimus, si in collegio Advocatorum Consistorialium sit aliquis Advocatus de dominio illius Principis, qui sanctum petit canonizari, ille eligatur, ut oret; ut in hac causa, (videlicet S. Raymundi) *Bernardinus Scottus Mediolanensis, pro qua intercedebat Rex Hispaniae Dux Mediolani.* Et merito quidem dictum fuit a Penia, ex antiqua consuetudine, habita ratione temporis, quo scribebat, receptum fuisse, quod Advocatus Consistorialis in publico Consistorio de Canonizatione peroraret. In Canonizatione enim S. Bonaventurae sub Sixto Papa IV. oratio facta fuit in publico Consistorio ab Octaviano celebri tunc temporis Advocato Consistoriali, teste Jacobo Volaterrano auctore contemporaneo apud Raynaldum *ad an.* 1482. *num.*46.*Die Mercurii post festa Paschalia,qui fuit decimus eiusdem mensis, nempe Aprilis vocati sunt Patres in publicum senatum, qui coactus fuit in anteriori majori aula Pontificia. Relatum est in eo de mortis, et vitae sanctimonia viri,et Patris Beatissimi Bonaventurae, quem inter Sanctorum coetum plures Reges, nationes, et populi referendum esse, summis precibus a Pontifice et sacro Patrum senatu efflagitabant. Orationem vero habuit de ea re clarissimus Jureconsultus et senatorius Advocatus Octavianus*; atque haec ejus oratio typis mandata est tom.2. opusc. S. Bonaventurae. Item in Canonizatione S. Francisci de Paula sub Leone X. Angelus Caesius oravit in publico Consistorio, quemadmodum legitur *in bulla Canonizationis* §.37. Et de Advocato pariter Consistoriali intelligenda sunt verba libri sacrarum caeremoniarum Archiepiscopi Corcyrensis *loc. cit. Fit post haec publicum Consistorium, in quo Pontifex cum pluviali rubeo et mitra pretiosis residet, et Advocatus causae longa oratione proponit vitam, gesta, et miracula canonizandi, et demum supplicat nomine Principum et populorum, qui de ea re scripserunt, bonae memoriae talem adscribendum esse a sua Sanctitate in catalogum Sanctorum Christi, utque a cunctis Fidelibus pro sancto veneretur decernendum.*

8 De repetitione vero compendiaria facienda ab Advocato Consistoriali in tertio Consistorio, postquam in secundo fusam habuerat orationem de statu & meritis causae, verba facit Jacobus Volaterranus in Canonizatione S. Bonaventurae sub Sixto IV. *apud Raynaldum ad an.* 1482. *num.* 46. Postquam etenim, juxta supra exposita; Jacobus retulit, fuisse in secundo Consistorio habitam orationem ab Advocato Octaviano, quae propter strepitum frequentissimi senatus vix potuit audiri, licet maximopere fuerit commendata ab illis, qui eam audiverunt, sic prosequitur: *Paucis cum respondisset Pontifex, commisit Praelatis omnibus in Romana Curia existentibus, ut et ipsi de meritis B. Patris edocti in primo senatu ea tantum causa cogen-*

do sententiam dicerent. Die igitur Veneris, qui secutus est, (fuit enim duodecima mensis Aprilis) vocati in consilium fuere non Cardinales modo, sed Episcopi omnes, Abbates, & Judices Rotæ Palatinæ, Religionum quarumdam Prælati, & Procuratores earumdem generales. Consilii locus fuit major aula supra primam Palatii portam, quæ in S. Petri aream spectat. In senatu iterum oravit Octavianus, quem dixi; &, quia priori senatu a paucis fuerat per strepitum auditus, eamdem, ut audio, orationem recitavit cum summa attentione & commendatione. Rogati postmodum Episcopi, & ceteri sententiam dicere, Cardinalibus silentibus, Præsulum quisque, prout loco præerat, ita sententiam dixit. Et consentit bulla Canonizationis ejusdem Sancti. Clarius postea id ipsum apparet ex Canonizatione S. Francisci de Paula sub Leone X. fuse enarrata in diariis Paridis de Grassis cæremoniarum Magistri, & apud Raynaldum *ad an.* 1519. *num.* 77. *&* 78. In secundo etenim Consistorio, cum Advocatus Consistorialis breviter sic locutus esset: *Cum in publico proximo Consistorio coram tua Beatitudine, Reverendissimis DD. Cardinalibus ... de patria, parentibus, vita, moribus, et vigintiquinque illustribus in specie, aliisque fere innumerabilibus in genere miraculis B. Francisci de Paula, ut ex Actis liquido apparet, dixissem ... tua Beatitudo, pro sua singulari pietate et clementia, desuper mature deliberare velle, dignata fuit respondere; eosdemque Prælatos, ut ea in re cogitarent, diligenterque adverterent, Deumque orarent, ne Ecclesiam errare pateretur, monuit. Cum autem, Pater Beatissime, non dubitem, per omnes monitioni tuæ Beatitudinis satisfactum, hancque rem jam tot testibus probatam, totque oculis spectatam, totque etiam palpatam manibus, totiesque, et etiam a multis præstantissimis viris, et ultimò a tribus Reverendissimis Cardinalibus diligenter studioseque cognitam et examinatam, ulteriori discussione nullatenus indigere, sed ad expeditionem ipsam veniendum sit; propterea supplico ... ut ad eam expeditionem devenire, opusque tam sanctum, Leoneque X. dignum perficere dignetur*; Pontifex nonnulla subdidit de causæ gravitate, & de negotii arduitate, tandemque conclusit, se audire velle suffragia Cardinalium, & Episcoporum: *Quocirca vos universos Fratres, et præsentes, quos jampridem desuper mature præcogitare monuimus, in Domino affectuose requirimus, conscientias vestras onerantes, ut secundùm Deum, cujus res principaliter agitur, quidquid singuli sentitis, libere proferre velitis.*

9 Hujus ejusdem repetitionis testimonium extat in bulla Canonizationis S. Bennonis sub Hadriano VI. & in bulla Canonizationis S. Antonini sub Clemente VII. De eo autem, quod attinet ad summi Pontificis allocutionem, & interventum Rotæ Auditorum, præsertim vero eorum, qui fuerunt causæ Commissarii, hæc habentur in libro sacrarum cæremoniarum edito nomine Archiepiscopi Corcyrensis sub Leone X. *loc. cit. Post hæc, cum placuerit Sanctissimo Domino nostro vocentur omnes Prælati Curiæ in secreto Consistorio cum Pontifice et sacro Collegio, et ibi proponat breviter Sanctitas sua, ad quid vocati sint; deinde, si placet, per Advocatum faciat summatim repeti vitam et miracula canonizandi, et quæ sunt probationes in genere tantum:*

Post

Post hæc narret, quanta cum diligentia & fide inquisitio, & processus super hac re factus sit, de multiplici & canonica attestatione, de instanti Principum & populorum postulatione. Et demum conscientiam illorum onerando, exquirat singillatim a quolibet suam in ea re sententiam; & , cum omnes finierint, agit gratias de bono consilio, & hortatur eos, ut orent Deum, ne sinat, se errare in tanto negotio; & sic omnes recedunt ... Poterunt interesse aliqui Protonotarii ordinarii, ut sint rogati de his, quæ gerantur. Aderunt etiam Auditores Rotæ, et maxime Commissarii causæ, ut, si quid esset declarandum, possint, ut bene informati, mentes aliorum declarare. Sequitur Rocca *de Canonizatione SS. cap.*37. Quapropter Franciscus Penia *in Actis Canoniz. S. Didaci lib.* 3. *cap.*15. ait: *Non oportuit tunc quidem ab Auditoribus Rotæ aliquid rogare, cum super processu nulla exorta fuerit, aut excitata controversia, quæ illorum explicatione & industria indigeret. Hoc enim consilio Auditores potissimum illi, ad quos judicandi processum cura mandata est, advocari solent. Protonotarii vero ad fidem exhibendam circa ea decreta, quæ in eo Consistorio censentur, solum rogandi erant*.

10 Huc usque adducta Beatificationes, & Canonizationes respiciunt; vel, ut aptius loquamur, diligentias, quæ antiquiori tempore, & ante institutam sacrorum rituum Congregationem a Romanis Pontificibus adhibebantur, antequam Beatificationis, aut Canonizationis honores servis Dei, aut Beatis indulgerentur. Sed, cum nonnulla, tamquam publicæ & notoriæ assertiones, ab aliquibus prolata sint, & proferantur, & scriptis etiam mandentur, quæ, nisi explicentur, aut examinentur, recensitis ipsis diligentiis per Romanos Pontifices factis obstare posse videntur, necessarium est pro absoluta materiæ cognitione, eadem narrare, sincere exponere, necnon explicare, & pro cujusque ratione refellere.

11 De Joanne itaque XXII. fertur, Ordini Prædicatorum obtulisse, unum se ex Dei servis Ordinem ipsum professis canonizaturum, quem ejusdem Ordinis proceres elegissent. Deducitur id ex epistola Petri de Palude Ordinis FF. Prædicatorum Vicarii in Capitulo generali apud Pampilonem congregato scriptâ Jacobo Aragonum, Valentiæ, Sardiniæ, & Corsicæ Regi 29. Maji 1317. ex Regio archivo Barcinonensi desumpta, & relata in vita S. Raymundi de Pennafort, edita a Francisco Penia Rotæ Auditore *lib.* 3. *cap.* 13. *Progenitorum vestrorum ad dictum Ordinem nostrum affectio singularis ducit nos multipliciter & inducit, quod, licet ex Ordine prædicto collegerit Deus flores pulcherrimos in gloriam regni sui, fratres videlicet plurimos, quos cælestibus dotavit virtutibus, & miraculorum multiplicium & magnorum evidentissima gratia claros fecit; tamen volentes pro viribus procurare ... B. Fratrem nostrum Raymundum Generalem Magistrum nostri Ordinis antedicti, quem non solum vestri regni singularem alumnum providentia Dei Patris produxit in lucem, quasi generale virtutum exemplar, verum & totius universalis Ecclesiæ fecit per canonicarum sanctionum disertionem solertissimum directorem, SS. P. D. N. summo Pontifici unanimiter duximus canonizandum offerre, qui se canonizaturum obtulit unum, quem duxerimus eligendum*.

12 At, si omnia perpendantur, nimia Canonizandi facilitas, quæ ex prædicta deducitur epistola, evanescet: ex ea quippe non legitime argui potest, Joannem Pontificem promisisse; se illum Sanctorum fastis adscripturum ex Ordine Prædicatorum Religiosum, quem Ordo ipse canonizandum obtulisset; sed unum tantum ex illis, quem cælestes virtutes, & miraculorum gratia insignem fecissent, quemadmodum recitata epistolæ verba clare demonstrant: cumque proinde nec substantialia pro Canonizatione requisita, nec sedulum eorum examen fuerint exclusa, nimiæ facilitatis Joannes nec potest, nec debet redargui. Attendendum insuper, quod tunc multi beati viri de Prædicatorum Familia meritis præclarissimi occurrebant, de quorum Canonizatione agi poterat, Reginaldus videlicet de S. Ægidio, Joannes Vicentinus, Conradus Teutonicus, Laurentius Anglus, Manes Hispanus, Jordanus Saxo, Jacobus Huton, Joannes, & Nicolaus Hungari, Guillelmus Arnoldus, Pontius Hispanus, Thomas Aquinas, Hyacinthus Polonus, Ambrosius Sansedonius, Guido Longimellus, Paganus Mergobensis, Albertus Magnus, ut ex dicti Ordinis annalibus bene animadvertit Penia *in secunda observatione ad dictum cap.* 13. *lib.* 3. in quo propterea rerum statu unusquisque facile sibi suadere poterit, promissionem Joannis nihil aliud fuisse, quam providam insinuationem factam Ordini Fratrum Prædicatorum, ut is ex pluribus Beatis, quos Canonizationis honore dignos reputare poterat, unum eligeret, cujus causa proponeretur & discuteretur, quemque in Sanctorum album ipse retulisset, nisi defuissent requisita pro ejus Canonizatione ad normam sacrorum canonum obtinenda. Additur in comprobationem prædictorum, quod in promissionis executionem Ordo obtulit Joanni canonizandum B. Raymundum, quem ipse utique non canonizavit, cum fuerit in album Sanctorum relatus a Clemente VIII. Canonizavit autem Joannes Thomam de Aquino, nihil obstantibus promissione, & supplicatione Ordinis pro B. Raymundo: quod quidem evidentissimum signum est, promissionem non fuisse debitis rationibus atque modificationibus destitutam.

13 Examinandum sequitur famigeratum illud, quod Cardinalem Bessarionem dixisse ferunt, se valde dubitare, utrum vera essent, quæ a Majoribus de Sanctis antiquis prodita fuerunt; cum nonnullos suo tempore vidisset in album Sanctorum relatos; quorum vitam ipse in eorum causis suffragium ferens improbaverat: quod utique dictum aliquando usurpatum fuit in suffragiis aliquorum sacræ Congregationis rituum Consultorum, & typis impressum etiam in animadversionibus Fidei Promotorum, ut ceteris suaderent, magna cum maturitate procedendum esse in causis Beatificationis, & Canonizationis. Sed, si id pariter ea qua decet, diligentia ponderetur, admodum dubito, num prædictum effatum a Cardinali Bessarione manarit. Inclitus ille Cardinalis juxta nonnullos ex hac vita decessit die 18. Novembris 1472. sed juxta alios die 14. Decembris 1473. Plura extant ejusdem Opera; veruntamen in eis effatum ipsum

ipsum neutiquam reperitur. Primus porro, quem sciam, qui illud propalaverit, nullo tamen prolato testimonio, fuit Guillelmus de Bellai scriptor sæculi XVI. Composuit hic historiam suorum temporum in octo partes, seu libros distributam; Martinus vero ejus frater commentariis rerum Gallicanarum, quæ publici juris fecit, inseruit libros quintum, sextum, & septimum Operis a Guillelmo Fratre compositi. Itaque in præfatione loquitur de historiæ utilitate atque necessitate; cumque plura referat mendacia a recentioribus historicis prolata, maximum hinc asserit damnum derivari in antiquioris temporis historicos, exemplo allato Cardinalis Bessarionis, qui se de Sanctis antiquis dixit dubitare, cum viderit nonnullos suo tempore in Sanctorum album referri, quorum virtutes minime approbaverat. Per eamdem omnino semitam processit Joannes Bodinus, qui in sua methodo ad facilem historiarum cognitionem *cap.4.* ait: *Ferendum quidem esset* (loquitur de historico) *si pro salute Reipublicæ mentiretur, id, quod Magistratibus Xenophon & Plato permiserunt, sed assentationis causa mentiri cum omnibus turpe, tum vero historicis turpissimum. Nam, ut Bessario Cardinalis, cum inter Divos inepta quadam apotheosi Romæ quamplurimos referri videret, quorum vitam improbarat, se valde dubitare dixit, utrum vera essent, quæ ab antiquis prodita fuerunt; ita mendaces historici faciunt, quo minus fidei reliquis habeatur.* Effatum ergo Cardinalis Bessarionis Guillelmo de Bellai, atque Joanni Bodino innititur; idque oppido facit, ut rationabiliter dubitari possit, num illud fuerit a Cardinali prolatum; tum quia, juxta prudentiæ regulas, quæ a recentiori Auctore de factis, aut dictis antiquorum, nullo adducto contemporanei, & fide digni scriptoris testimonio, referuntur, contemnuntur; tum quia, juxta ejusdem prudentiæ regulas, Auctoris probitas in primis est perpendenda, ut videatur, utrum ejus dictis fides sit præstanda, necne. In eo namque, quod attinet ad Guillelmum, ut ab ejus moribus referendis abstineamus (teste quippe Bayle *in suo dictionario historico & critico*, Guillelmus omnem lapidem movit, ut nonnullos Universitatis Parisiensis Doctores induceret ad opinandum pro justitia divortii injuste petiti ab Henrico VIII. Angliæ Rege) ipsius verba *in præfat. ad suas ogdoad.* præseferunt, eum male de Sanctorum Canonizationibus sensisse: *idemque hic accidat* (loquitur de historicis recentioribus falsa referentibus, & sic fidei antiquorum detrahentibus) *quod alia in re merito, & jure optimo dixit Cardinalis Bessario, qui, cum Romæ tot Sanctos, quasi minorum gentium Deos, in Divorum numerum referri conspiceret, quorum vitam moresque parum probaverat, & apotheosim etiam minus probabat; enim vero recentes isti, inquit, Divi efficiunt, ut, quæ de veteribus leguntur, in suspicionem mihi veniant.* Nec enim Canonizatio est inter Deos adscriptio, nec Sancti nostri æquiparari possunt Diis minorum gentium. Quod autem spectat ad Joannem Bodinum, hic de Christiana ipsa Religione male sensisse dicitur. Opus enim composuit *de abditis rerum sublimium arcanis*, in quo omnes Religiones revocat ad examen; institutisque

que inter Christianos, atque Naturalistas,& Judæos disputationibus,Christianos exhibet ab aliis victos & superatos ; quapropter nonnullorum opinio est , ipsum vel sine ulla Religione , vel Judæum mortuum fuisse , uti legitur in epistolis Jacobi Gilot *lib.3. epist.48. ad Josephum Scaligerum* . De eo insuper sic loquitur Antonius Possevinus *biblioth. select. lib.* 1. *cap.* 26. *pag.* 130. *Universa igitur hac tractatione* (sermo est de methodo historiarum per ipsum edita) *hæresim sapit , quod Lutherum , Calvinum , Melanctonem , ceterosque nominet honorifice ; historicos item Peucerum , Curionem , & alios usurpet ad faciendam fidem , qui & Hæretici fuere , & turpissime in historiis lapsi sunt* . De eodem acrius subdit Hugo Grotius *in epist.* 353. *ad Joan. Cordesium pag.*127. quod amicitiam coluerit cum doctissimis Hebræorum, *quæ in illo plenam persuasionem eam , quæ in Christianis requiritur , non parum labefactavit . In historiis , & testimoniis citandis video , eum a vero sæpe abire , neglectu malo credere , quàm dolo ; quamquam interdum vix est , ut doli suspicionem effugiat* .

14 Præterquamquod sequentes Beatorum Canonizationes peractæ sunt quo tempore Bessario Cardinalis erat, Sancti videlicet Nicolai de Tolentino ab Eugenio IV.,S.Bernardini Senensis a Nicolao V.,SS. Osmundi,& Vincentii Ferrerii a Calisto III.,& S. Catharinæ Senensis a Pio II.;& communis quidem omnium Cardinalium consensus in Canonizationibus SS. Bernardini , Osmundi , Vincentii Ferrerii , & Catharinæ Senensis illustria extant testimonia in Constitutionibus super eis per Romanos Pontifices exaratis , cum Canonizationes ipsæ factæ sunt . In bulla quippe Canonizationis S. Bernardini Senensis ita legitur : *Scrutatis omnium votis* (loquitur Nicolaus V. de suffragiis Cardinalium) *in eamdem sententiam convenerunt , tantam esse evidentiam & numerum miraculorum , necnon de vitæ ipsius sanctimonia , ac fidei integritate tam clarum , tamque evidens testimonium , ut in tanti viri Canonizationem animis concorditer sua vota depromerent , quorum secuti judicium , tunc canonizandum esse decrevimus* . In bulla Canonizationis S. Osmundi Callistus III. hæc habet : *Scrutantesque deinde in eodem Consistorio vota omnium venerabilium Fratrum S. R. E. Cardinalium , acomnibus debite recensitis , iidem Fratres nostri in eamdem sententiam convenerunt* . In bulla Canonizationis S. Vincentii Ferrerii post obitum Callisti a Pio II. expedita sic legitur : *Idem quoque Callistus Prædecessor dicta die , videlicet tertia Junii , Pontificatus sui anno primo , in ipsorum Cardinalium , & Prælatorum præsentia , de ipsorum omnium consensu unanimi pronuntiavit atque decrevit , Vincentium præfatum esse canonizandum* . Pius II. denique in bulla Canonizationis S. Catharinæ Senensis ita testatur : *Rogati singulatim tum omnes Cardinales , tum Præsules , qui plurimi affuerunt , sententiam dicere ; totis suffragiis beata virgo digna cælo & astris declamanda visa est ; nec quisquam fuit , qui non magnopere Canonizationem ejus faciendam probaret* :

15 Convenerunt itaque omnes Cardinales in exhibitione publici cultus ad honorem SS. Bernardini , Osmundi , Vincentii Ferrerii , & Catharinæ

næ Senensis; ita ut quoad hos saltem nequaquam percipi queat, Cardinalem Bessarionem a ceteris Cardinalibus dissensisse. Sola propterea remanet Canonizatio S. Nicolai de Tolentino, in cujus bulla Eugenius IV. minime testatur de unanimi Fratrum assensu, sed tantum dicit, *de Fratrum prædictorum consilio & assensu*. Attamen verba hæc unanimem certe assensum non probant, sed nec eum excludunt; in quo rerum themate onus est asserentis, dissensum probare Cardinalis Bessarionis. Quamquam urget adhuc pro ejus assensu nimia verisimilitudo deducta ex innocentia vitæ Nicolai; deinde ex illustri de eo testimonio S. Antonini 3. *part. tit.* 24. *cap.* 10. §. 5. *Per sex menses ante obitum ejus omni nocte ante matutinas, auribus corporalibus cantum Angelicum eum Dominus faciebat audire; &, cum esset in ultima ægritudine, quidam visitantes eum a diversis languoribus sanati sunt. Morti appropinquans, vocatis Fratribus, sic eos alloquitur: Quamvis nihil mihi conscius sim, tamen non in hoc justificatum me esse sentio seu cognosco; & ideo, si quem læsi, si in aliquo quempiam offendi, vos ipsi judicate, & delictis parcite, vt dimittantur & vobis delicta vestra*. Et post plura exposita de felici ejus obitu: *Post mortem ejus, & sepulturam multa miracula ad invocationem nominis ejus facta sunt, cæci multi illuminati sunt, claudi plures erecti sunt, surdi auditum receperunt, loquelam muti non pauci, & (quod maximum est) sex mortui resuscitati per merita ejus*; ex his demum, quæ habentur in ipsa bulla Canonizationis, ubi dicitur Joannem XXII. de ejus Canonizatione cœpisse tractare, eamque completurum fuisse, nisi obitus, & horrenda schismata supervenissent; itemque miracula tercentum & unum, ad quorum approbationem examinati fuerunt trecenti septuaginta & unus testes, in regestis adnotata, & in publico Consistorio relata fuisse. Prodigium denique sanguinis ex ejus brachio interdum manantis, Cardinalis Bessarionis effatum, quatenus prolatum fuisset, apertissime refelleret; nec ipsum proferentem vir cordatus nimiæ temeritatis absolvere posset; cum omnes sciant, posse unumquemque in Congregationibus sensum suum libere afferre, sed, ceteris contradicentibus, non esse cuiquam permissum, deliberationem prævio aliorum consilio captam, & sensui suo adversantem dictis convellere. Quod si id sibi vindicat locum in omnibus & quibuscumque rebus, quid dicendum erit in re nostra, quæ adeo sancta est, & in qua Cardinales non sunt nisi Consultores, sed Papa est Judex, quæque potius Divina, quam humana censenda est? Ad hæc igitur omnia avertenda concludendum est, nec vera esse, quæ de Cardinali Bessarione referuntur, nec ea, tamquam vera, dictis, aut scriptis esse exponenda.



CA-

CAPUT XXII.

De serie Actorum in caussis Beatificationis, et Canonizationis juxta præsens Sedis Apostolicæ institutum, et de diligentiis quæ in earum examine fiunt.

1 ANtequam de proposito in hujus capitis inscriptionem dicere instituamus, duo præmittenda esse videntur; alterum, quod hic series Actorum juxta præsentem Sedis Apostolicæ consuetudinem exponitur quidem, ut uno ictu oculi videri possit quidquid in eorum examine peragitur, at citra tamen præjudicium uberioris explicationis in libro sequenti, ubi unaquæque res, quæ hic attingitur, fusius explanabitur; alterum, quod, licet ex ipsa Actorum serie facile colligi possit, quanta sedulitate & maturitate Sedes Apostolica in examine harum caussarum procedat, clarius tamen id ipsum apparebit, cum in eodem libro sequenti agetur singillatim de unoquoque Actu, & de uniuscujusque rationibus.

2 Caussæ itaque Beatificationis, & Canonizationis aliæ sunt Confessorum, aliæ Martyrum; nonnullæ item ex his introductæ erant ante decreta Urbani VIII.; nonnullæ vero post eadem decreta introducuntur; & aliquæ demum procedunt per viam ordinariam non cultus, aliquæ per viam extraordinariam casus excepti a citatis Urbani VIII. decretis.

3 Initio autem ducto a caussis Confessorum, quæ introducuntur post decreta Urbani VIII. & quæ procedunt per viam non cultus; præmisso, quod Sedes Apostolica non movetur ad inquirendum, nisi præcedat fama virtutum & miraculorum, & nisi ad normam prædictorum decretorum probatum fuerit, nullum cultum publicum fuisse Dei servo, de cujus Beatificatione, & Canonizatione agendum est, usque ad id tempus exhibitum; bini primum ab Ordinario sua auctoritate ordinaria conficiuntur processus, alter de fama sanctitatis & miraculorum in genere, alter vero super non cultu; idemque Ordinarius sententiam profert super obedientia decretis Urbani VIII. & sic de cultu publico non exhibito: quod adeo verum est, ut, si Ordinarius processum super non cultu confecisset, sententiam autem ipsam non protulisset, eidem a sacra Congregatione demandari consueverit, ut sententiam proferat, prout de jure: & ita sane factum fuit in caussa Indiarum servi Dei Dionysii a Nativitate 13. Julii 1675. quemadmodum insuper in sequenti libro videbitur. Veruntamen etiam juxta hodiernam consuetudinem permittitur Ordinario non conficere processum super non cultu, sed alterum tantummodo de fama sanctitatis, virtutum, & miraculorum; etsi in hoc casu, signata commissione, conficitur postea processus ipse super non cultu auctoritate Apostolica, & sacrorum rituum Congregatio integre pronuntiat super obedientia

dientia decretis Urbani VIII. cultum publicum prohibentibus.

4 Postquam processus hi sunt absoluti, ad Urbem asportantur, & ope Secretarii sacræ Congregationis, cui deferuntur, traduntur Notario, eorumdemque apertio hoc modo perficitur. A Postulatoribus porrigitur supplex libellus sacræ rituum Congregationi ordinariæ, in quo petitur, ut ad apertionem procedatur: habet enim sacra Congregatio facultatem consimilia concedendi, uti legitur in decretis generalibus Urbani VIII. *Permittit insuper Sanctissimus, ut in qualibet ex Congregationibus ordinariis discutiantur & terminentur omnia & singula concernentia aperitionem omnium & singulorum processuum &c. dummodo de resolutionibus habitis super prædictis fiat per dictum Secretarium relatio Sanctitati suæ.* Cumque sacra Congregatio, quando annuit petitis, ita respondere consueverit, *pro gratia*, sive *pro aperitione processuum, servatis servandis*, apertio ipsa fit, citato Fidei Promotore, & allatis testibus pro recognoscendis tum sigillis, tum characteribus Judicum: testes porro a Notario interrogantur. Horum denique processuum auctoritate ordinaria confectorum apertio fit coram Cardinali Præfecto sacræ Congregationis, juxta decretum editum die 3. Decembris 1650. *Cum SS. D. N. in Congregatione habita coram Sanctitate sua die 13. Julii 1649. decreverit, per Congregationem sacris ritibus præpositam posse aperiri processus servorum Dei cum aliqua sanctitatis, aut Martyrii fama, vel opinione defunctorum, auctoritate ordinaria confectos, eidemque sacræ Congregationi exhibitos, ad effectum videndi contenta in illis, et referendi Sanctitati suæ, utrum locus sit interpositioni auctoritatis Sedis Apostolicæ, signando Commissiones requisitas; Eminentissimi Patres censuerunt, hujusmodi aperitiones esse faciendas coram Eminentissimo Cardinali Præfecto, citato R. P. D. Fidei Promotore, et servata forma in decretis super hoc emanatis.*

5 Facta processuum apertione, & obtenta a summo Pontifice delegatione alicujus Cardinalis sacræ Congregationis in Relatorem causæ; electisque Interprete, ac Revisore processuum, si extero idiomate confecti fuerint, vel a Cardinali Relatore, vel a Cardinali Præfecto sacræ Congregationis, si forte Cardinalis causæ Relator abesset ab Urbe, juxta decreta generalia Urbani VIII. *Quando Cardinales Ponentes causarum erunt absentes a Curia; pro interponendis decretis necessariis in causis hujusmodi, poterit adiri Cardinalis Præfectus pro tempore sacræ Congregationis, ut illa interponat pro Cardinali absente*; deveniendum est ad Operum revisionem, si Dei servus, cujus Beatificationis, & Canonizationis causa introducitur, Opera conscripserit. Sciendum est enim, uti fusius in sequenti libro demonstrabitur, quod non proceditur ad ulteriora in causis Beatificationis, & Canonizationis, nisi recognoscantur & examinentur Opera, quæ a Dei servo conscripta fuerunt. Nam, quidquid sit de lege decretorum Urbani VIII., juxta hodiernum morem, si ante *signaturam Commissionis* deprehendatur, Dei servum Opera conscripsisse, revisio fit eorumdem, antequam Commissio ipsa signetur.

6 Si Dei itaque servus Opera conscripserit, & eadem fuerint in sacrorum rituum Congregatione ordinaria revisa & approbata, post lapsum decem annorum a die traditionis processuum auctoritate ordinaria confectorum, fit locus *signaturæ Commissionis*, ut legitur in decretis novissimis Innocentii XI. §. 7. *Ideo, si ita Sanctissimo visum fuerit, censuit etiam eadem sacra Congregatio, Commissionem non esse signandam, nisi post elapsum tempus decem annorum a die præsentationis processus auctoritate ordinaria confecti:* qua secuta, ut plurimum prævio consilio Congregationis ordinariæ sacrorum rituum, cum sancta Sedes dicatur manus apposuisse, nil aliud in posterum fieri potest ab Ordinario, & processus utique, qui subinde ab eodem conficerentur, inanitatis vitio laborarent. Per solam tamen petitionem *signaturæ Commissionis*, nisi Commissio re vera signata sit, dici nequit, quod Sedes Apostolica manum apposuerit; uti colligitur ex decreto edito in causa Vivarien. servorum Dei Jacobi Salesii, & Guillelmi Saltamochii, quod est conceptum sequentibus verbis: *In causa declarationis Martyrii Jacobi Salesii, & Guillelmi Saltamochii e Societate Jesu, cum in proxima præterita Congregatione habita coram Sanctissimo institutum fuisset, ut Commissio introductionis causæ per Sanctitatem suam signaretur; verum sufficientem fumum Martyrii, & causæ Martyrii, eorumdem servorum Dei adhuc desiderari Sanctissimus censuisset, ex quo tunc legitimis probationibus idem fumus percipi nequiret; Postulator ejusdem causæ plenissimo jure putans, re ad Sedem Apostolicam semel producta, per appositionem manus ejusdem, Ordinariis locorum facultatem in ea procedendi omnino sublatam esse, institit, ut sacrorum rituum Congregatio remedium aliquod afferre dignaretur; quæ declaravit, mentem Sanctissimi fuisse, Ordinariis non obstare, quin iidem valeant uti sua ordinaria auctoritate, die 15. Februarii 1659. Et, facta de hujusmodi declaratione Sanctissimo relatione, Sanctitas sua eam prorsus conformem actæ declarationi in prædicta Congregatione asseruit, die 28. ejusdem mensis, eodemque anno 1659.*

7 Aperit *signatura Commissionis* viam, ut procedatur ad constructionem processuum Apostolicorum. Quocirca, nisi esset confectus ab Ordinario processus super non cultu, ille auctoritate Apostolica est conficiendus. Postquam enim Sedes Apostolica manum apposuit, non potest, uti diximus, amplius Ordinarius causæ quoquo modo se immiscere, ne gratia quidem, ut habetur ex decretis Urbani, *conficiendi particularem processum super cultu non adhibito, qui formandus erit per eum, cui per summum Pontificem, vel per sacrorum rituum Congregationem hujusmodi facultas fuerit delegata*. Atque in hoc etiam rerum themate, postquam processus completus est, & postquam Judex delegatus sententiam tulit super non cultu, omnia transmittuntur ad Urbem; & ea, quæ superius dicta fuerunt quoad apertionem processus auctoritate ordinaria, sibi vindicant locum quoad hunc, aliosque processus, qui conficiuntur auctoritate Apostolica; hoc tantum discrimine intercedente inter apertionem processus auctoritate ordinaria, & apertionem processus auctoritate Apostolica, quod illius apertio, sicut vidi-

vidimus, fit coram Cardinali Præfecto, hujus autem coram Protonotario, juxta decreta Urbani VIII. *Processus omnes in eadem sacra Congregatione præsentati, sigillati, & clausi per Secretarium consignari debent Notario ejusdem Congregationis deferendi ad Protonotarium deputatum ad Acta Canonizationis, per quem, præcedente decreto sacræ Congregationis, & citato prius Promotore Fidei, servatis servandis, aperiri debent.*

8 Approbato a sacra ordinaria Congregatione judicio sive Ordinarii, sive Delegati super non cultu, Postulatores instare debent pro *litteris remissorialibus*, ut conficiant processum Apostolicum super fama sanctitatis & miraculorum in genere: & petitio quidem hæc fit in Congregatione ordinaria, quæ facultatem habet Judices deligendi, uti constat ex decretis Urbani VIII. *Permittit insuper Sanctissimus, ut in qualibet ex Congregationibus ordinariis discutiantur & terminentur omnia et singula concernentia &c. deputationem, et subrogationem Judicum.* Excepto autem casu, ubi conficiendus sit auctoritate Apostolica processus super non cultu, in quo litteræ inscribuntur uni Episcopo; quotiescunque agitur de processu auctoritate Apostolica construendo, sacra Congregatio inscribit *litteras remissoriales* tribus Episcopis cum clausula, ut duo ad minimum procedant. Fit itaque processus Apostolicus super fama sanctitatis & miraculorum in genere; quæ si per validum processum rite & recte probata sit, & juxta hodiernam consuetudinem per sacrorum rituum Congregationem ordinariam fuerit approbata, transitus fit ad petitionem & expeditionem novarum *litterarum remissorialium*; subinde vero ad processum super virtutibus & miraculis in specie, qui etiam conficitur auctoritate Apostolica.

9 Confecto hoc novo processu, idem ad Urbem transmittitur, & ejus fit apertio juxta modum supra expositum; tum in sacrorum rituum Congregatione ordinaria agitur de ejus validitate; qua quidem approbata, transitus postea fit ad examen momenti, primò autem virtutum, deinde miraculorum. Dubio tamen de virtutibus locus esse non potest, nisi post lapsum quinquaginta annorum ab obitu servi Dei, de cujus Beatificatione, & Canonizatione tractatur; juxta decreta Urbani VIII. quibus in hac parte nunquam intelligitur derogatum, nisi specialiter id in rescripto summi Pontificis expressum sit. En verba decretorum: *Sanctitas sua expresse prohibuit sacræ rituum Congregationi, ne deinceps procedat in causis servorum Dei ad effectum Canonizationis, seu Beatificationis, aut declarationis Martyrii, nisi lapsis quinquaginta annis ab obitu illius; quin immo etiam lapsis quinquaginta annis de similibus processibus tam factis, quam faciendis agi vetuit, nisi habita prius, & expresse obtenta licentia a Sanctitate sua, vel ejus successoribus. Sub decreto hujusmodi vult comprehendi etiam causas, in quibus modo reperiuntur expeditæ litteræ remissoriales, & compulsoriales, ac omnes aliæ nunc pendentes, quæ adhuc expectant perfectionem suam & complementum a facto futuro finalis determinationis. Quod ut firmius observetur, insuper jubet, ut, si memoriale super hoc directum Congregationi porrigatur cum rescripto Sanctitatis suæ, ut aliqua ex hujusmodi causis*

causis ad præfatos effectus examinetur, nullum sortiatur effectum, nisi in eodem rescripto specialis prædictæ prohibitionis derogatio reperiatur.

10 Si elapsi igitur sint anni quinquaginta a die obitus servi Dei, proponitur dubium super virtutibus primò in Congregatione antepræparatoria, secundò in Congregatione præparatoria, & tertiò in Congregatione generali: absoluto autem favorabiliter dubio super virtutibus, transitus fit ad discussionem dubii super miraculis, quod pariter ter proponitur, primo scilicet in Congregatione antepræparatoria, deinde in præparatoria, demum in generali. Quod vero attinet ad numerum miraculorum, licet pleræque Beatificationes factæ sint post multorum miraculorum approbationem (octo quippe fuerunt approbata in Beatificatione S. Andreæ Avellini, quatuor in Beatificatione S. Felicis de Cantalicio, decem & octo in Beatificatione S. Mariæ Magdalenæ de Pazzis, novem in Beatificatione S. Cajetani, quinque in Beatificatione S. Joannis de Deo, novem in Beatificatione S. Francisci de Sales, quinque in Beatificatione S. Rosæ Limanæ, quatuor in Beatificatione S. Pii V.) satis tamen est, ut duo miracula approbentur pro Beatificatione obtinenda, teste Matta *de Canonizat. SS. part.4. cap.6. num. 9.* Re enim ipsa ad Beatificationem SS. Joannis de Cruce, Francisci Solani, & Alphonsi Mogrobesii Archiepiscopi Limani processum fuit post approbationem duorum tantummodo miraculorum; meque, dum Fidei Promotoris munere fungebar, contra stimulum calcitrante, & quantum poteram obnitente, ne Beatificatio servi Dei Francisci Regis fieret ex binis tantummodo miraculis approbatis, sacrorum rituum Congregatio generalis coram sanctæ memoriæ Clemente XI. censuit, prædicta bina miracula ad Beatificationem sufficere; uti colligitur ex responso ejusdem sacræ Congregationis per eumdem summum Pontificem approbato die 3. Martii 1716. Et cohærenter quidem huic ipsi consuetudini facta subinde fuit a sanctæ memoriæ Benedicto XIII. Beatificatio servæ Dei Hyacinthæ de Marescottis post approbata duo tantum miracula, alterum a sanctæ pariter memoriæ Innocentio XIII. die 2. Julii 1722. alterum a Sanctitate sua die 13. Maji 1726. tum etiam a SS. Decessore nostro Clemente Papa XII. Beatificatio servæ Dei Catharinæ de Riciis, approbatis similiter duobus tantum miraculis, quemadmodum desumitur ex decreto edito die 14. Augusti 1732. Fuit hæc praxis sacræ Congregationis rituum usque ad nostrum Pontificatum, nec nos aliquid quoad ipsam immutandum censuimus, dummodo tamen virtutes, aut Martyrium in causis servorum Dei procedentibus per viam non cultus fuerint probatæ per testes de visu: sed quatenus prædictarum rerum probatio fuerit innixa testibus de auditu, aliisque probationibus subsidiariis, decretum generale edidimus die 23. Aprilis 1741 alio in loco referendum, in quo statuimus, non sufficere duo, sed quatuor miracula requiri, quæ testibus de visu probata sint pro Beatificatione obtinenda.

11 Non omnia tamen, quæ discutienda proponuntur, dubia in causis Bea-

Beatificationis, & Canonizationis ejusdem sunt roboris, & momenti; nec omnia proponuntur coram summo Pontifice; sed coram eo tantum in Congregatione generali proponitur dubium de virtutibus, & miraculis, & an tuto procedi possit ad Beatificationem, & ad Canonizationem, ut infra videbitur: licet resolutionis omnium aliorum dubiorum, quæ proponuntur in Congregatione ordinaria, fiat ipsi relatio per Secretarium sacræ Congregationis; & resolutio quocumque careat robore & efficacia, nisi a summo Pontifice confirmationem obtineat, sicuti supra compertum est.

12 Communis est Scriptorum opinio, teneri summum Pontificem ex honestate requirere aliorum consilia in arduis, uti bene adnotavit primus & celeberrimus Ecclesiæ meæ Bononiensis Archiepiscopus Cardinalis Gabriel Palæottus *in tract. de sac. Consistorii consult. part.* 1. *qu.* 3. qualia procul dubio sunt ea, quæ pertinent ad causas Beatificationis, & Canonizationis, ut antea visum est. Quocirca, si dubiorum minus principalium resolutio, quæ fit in Congregatione ordinaria, pluralitatem habuerit suffragiorum, & rationum momenta, quibus Suffragatores innixi sunt, & quæ, compendio facto, Sanctitati suæ a Secretario exponuntur, eidem placeant; prudenter aget, si resolutionem sua auctoritate confirmet; & id utique in more positum est.

13 Sed subit difficultas quoad dubia magis præcipua, quæ post Congregationes antepræparatorias, & præparatorias coram summo Pontifice in Congregatione generali proponuntur, quæque ut plurimum virtutes & miracula respiciunt. Pontifex enim, qui illis præest, & singula suffragatorum tum Cardinalium, tum Consultorum propriis auribus excipit suffragia, & vel per se, vel per Secretarium sacræ Congregationis unumquodque notat, aut notari jubet suffragium, non consuevit in ipsa Congregatione animum suum aperire; sed actis de more gratiis Cardinalibus sacrorum rituum, qui tanto labore & incommodo causæ studuerunt, & in ea suffragium tulerunt, se eorum orationibus commendat, ut sibi Divinum lumen assistat in re adeo gravi: interea vero Deum orat, & preces indicit, nec omittit quidquid facere potest privato studio, ut veritatem assequatur; ita ut solum quæstio numerum respiciat suffragiorum, utrum videlicet concordia omnium suffragiorum necessaria sit necessitate honestatis, ut Pontifex prudenter agat in approbatione dubiorum super virtutibus & miraculis, an major tantum pars eorumdem sufficiat.

14 Non desunt exempla approbationis virtutum & miraculorum, aut etiam Martyrii, a summis Pontificibus factæ præcedente unanimi omnium suffragantium consensu. In Limana tunc servi Dei, nunc S. Thuribii Archiepiscopi, extat decretum editum die 8. Martii 1672 in quo legitur: *Sacra Congregatio unanimi voto declaravit, constare de prædictis virtutibus in gradu heroico.* In causa tunc Beatæ nunc S. Catharinæ de Bononia, extat decretum editum die 18. Januarii 1680. ubi sic legitur: *Sacra Congregatio censuit*

Digitized by Google

censuit unanimi voto, ac nemine discrepante, constare de omnibus supradictis virtutibus in gradu heroico. In causa tunc Beati nunc S.Caroli Borromæi, extat decretum editum die 15.Maji 1610. in quo enuntiatur, quod *nemine discrepante* quatuor miracula fuerunt approbata. In causa Pragensi tunc Beati nunc Sancti Jo: Nepomuceni 12. Januarii 1728. decretum prodiit, in quo dicitur, quod omnes *unanimi voto* ita censuerunt constare de Martyrio, & causa Martyrii, ut procedendum esset ad discussionem signorum seu miraculorum. Alia similia prostant exempla, quæ tamen prodierunt, cum sacrorum rituum Congregationi sex, aut septem Cardinales, & totidem Consultores essent adscripti. Sed cum hodie ingens, & quodammodo excessivus sit numerus Cardinalium, & Consultorum eidem Congregationi adscriptorum, raro contingit, ut unanimis sit omnium consensus, cum agitur de approbatione virtutum, aut miraculorum, aut Martyrii: & unanimis Suffragantium concordia hodie facile reperitur, cum approbatis virtutibus, aut Martyrio, & miraculis, proponitur dubium, an tuto ad Beatificationem, aut Canonizationem possit deveniri: tunc enim, secuta jam approbatione virtutum, aut Martyrii, & miraculorum, quotquot adversati sunt prædictorum approbationi, fasces submittunt, & in sententiam veniunt favorabilem Beatificationi, & Canonizationi. Quæ omnia retulisse operæ pretium visum est, ut appareat, non inutile, sed necessarium esse quæsitum de numero suffragiorum necessario, ut Pontifex, prudenter agendo, approbare valeat responsa sacræ Congregationis super virtutibus, Martyrio, aut miraculis. Porro in hac quæstione nonnulli asserunt, majorem partem suffragiorum sufficere juxta regulam textus *in cap.*1. ubi Ostiensis *num.*4.& Fagnanus *n.*5. *de his quæ fiunt a majori parte Capituli*.

15 Accedit per hos, quod major pars gravior etiam præsumitur;Glossa *in cap.*1. *in v. rationabiliter*, ibique Fagnan. *num.* 4. *de his, quæ fiunt a majori parte Capituli*. Quod si in Congregatione SS. Inquisitionis, atque, quod notabilius est, in ipsis Conciliis generalibus, cum de articulis Fidei definiendis agitur, prevalet suffragiorum pluralitas, & summus Pontifex prudenter agere dicitur, si majori adhæreat suffragiorum parti; veluti, loquendo de Conciliis generalibus, late docent Card. a Turrecremata *in sum. de Eccles. lib.*3. *cap.*65. Card.Bellarminus *tom.*2. *controvers.*1. *de Conciliis lib.*1. *cap.* 18. Card. Jacobatius *de Conciliis lib. 6. art. 3. sub num.* 57. Et profecto, teste Card. Pallavicino *in histor. Concil. Trid. lib.* 16. *cap.* 4. *num.* 19. ita res se habuit in prædicta sacrosancta Synodo, in qua sic refert Legatos Apostolicos fuisse locutos: *Dicano le Signorie vostre con somma brevità per la parola* piace, *o non* piace, *se vogliono, o no, che si dichiari, la residenza essere di ragione Divina; acciocchè, secondo il maggior numero delle voci, e delle sentenze, possano scriversi i decreti, come in questo santo Concilio sempre s' è usato*; potiori jure videtur ipsis, sufficere debere pluralitas suffragiorum, cum res est de definiendis dubiis pertinentibus ad causas Beatificationis, & Canonizationis.

16 Alii

16 Alii volunt, duas saltem ex tribus partibus Dominorum Consultorum, & omnes fere Cardinales Congregationis sacrorum rituum in unum & eumdem sensum concurrere debere; juxta ea, quæ refert Matta *de Canonizat. SS. part. 5. cap. 4. num. 21.* ubi, loquendo de approbatione miraculorum, hæc habet: *Super hujusmodi dubio fiunt duæ Congregationes, quæ dicuntur præparatoriæ; in quarum prima votum præbent tantum Domini Consultores, & in secunda coram summo Pontifice dant votum EE. DD. Cardinales, atque etiam Papa. Et, secundum quod observare potui, EE. DD. Cardinales non approbant aliquod factum pro miraculo, seu miraculoso, in quo non concurrant saltem duæ ex tribus partibus Dominorum Consultorum. Et Papa non approbat, nisi concurrant omnes fere EE. DD. Cardinales.*

17 Verum, his omissis, tutior & magis consentanea usui Sedis Apostolicæ est illorum sententia, qui existimant, minime sufficere majorem suffragiorum partem, sed in re, & ad finem, de quo agitur, duas ex tribus partibus omnium suffragiorum requiri, & satis esse; & multo magis, si inter duas ex dictis tribus partibus adsint illorum secunda suffragia, quos summus Pontifex peritiores & aptiores esse judicaverit: ita tamen ut, si de miraculorum approbatione tractetur, duæ ex tribus partibus Suffragatorum conveniant in approbationem hujus, aut illius in individuo facti tamquam miraculo adscripti. Si enim una pars suffragiorum miraculo adscribendam reputaret cæci illuminationem, alia pars sanationem claudi, alia autem pars subitaneam & momentariam liberationem a morte imminenti cum recuperatione virium; dici non posset, duas ex tribus partibus Suffragatorum approbare unum ex dictis factis tamquam miraculum; sed ad hunc finem opus esset, ut duæ ex tribus partibus miraculo censerent adscribendam aut cæci illuminationem, aut claudi sanationem, aut subitaneam illam & momentariam cum recuperatione virium liberationem.

18 Quod itaque major pars suffragiorum non sufficiat, colligitur ex gravitate materiæ; & pro hac quidem facit exemplum electionis summi Pontificis. Licet enim olim satis esset major suffragiorum pars, ut habetur *in can. Si transitus dist. 79.* juxta tamen Decretalem Alexandri III. in Concilio Lateranensi editam, duæ ex tribus partibus Electorum requiruntur *ex text. in cap. Licet, de Election.* Nec urget exemplum Congregationis SS. Inquisitionis, aut Conciliorum generalium; quia in illis agitur de caussis necessario definiendis, in quarum classe recenseri non possunt causæ Beatificationis, & Canonizationis.

19 Quod vero duæ ex tribus partibus suffragiorum modo explicato sint necessariæ, comprobari potest ex consuetudine & instituto sanctæ Sedis, quod ego ipse testari possum, qui amplius viginti annos apud summos Pontifices munus exercui Fidei Promotoris. Addendum autem, quod uniformitas suffragiorum propter varietatem ingeniorum, & propter multitudinem Suffragatorum est quodammodo impossibilis, uti bene adnotavit Abbas

Digitized by Google

Abbas *in cit. cap.* 1. *num.* 8. *de his, quæ fiunt a majori parte Capituli*. Deficiente igitur suffragiorum uniformitate, si illorum pluralitas non sufficit, necessarius illico apparet concursus duarum ex tribus partibus.

20 Quod tandem ea, quæ modo dicta sunt, potiori jure sibi vindicent locum, si inter duas ex tribus partibus adsint illorum suffragia, quos aptiores & peritiores summus Pontifex reputaverit, probatur. Quidquid enim sit de jure civili, de jure certe canonico non tam pluralitas, quam præstantia suffragatorum videtur esse opportuna, juxta text. *in cap. Ecclesia* 57. *de Electìon.*

21 Hæc sunt, quæ pertinent ad approbationem tum virtutum, tum miraculorum: quibus tamen addere fas sit, quod summi Pontifices, quando mentem suam volunt aperire super approbatione virtutum, aut miraculorum, ad se vocare consueverunt Secretarium sacræ Congregationis, & Fidei Promotorem; tum vero onus est Secretarii sacræ Congregationis decretum edere juxta mentem Sanctitatis suæ. Approbatis porro tum virtutibus, tum miraculis, cogitur ultima Congregatio generalis coram summo Pontifice, in qua disputandum proponitur dubium, an, stante approbatione tum virtutum, tum miraculorum, tuto procedi possit ad Beatificationem; atque, auditis tum Cardinalium, tum Consultorum suffragiis, quæ ut plurimum sunt uniformia (præmissis quippe præmittendis, & approbatis approbandis, consequens esse de jure videtur progressus ad ulteriora, hoc est ad solemnem Beatificationem; etsi, sive omnia suffragia sint concordia, sive duæ tantum ex tribus partibus suffragiorum sint uniformes, juxta recentiorem sanctæ Sedis consuetudinem, idem valet) summus Pontifex animum suum in prædicta Congregatione minime exprimit, sed iterum astantium precibus se commendat, & opem Divinam implorat: tum denique, si effusis & indictis precibus censet, bonum esse, ut ad solemnem Beatificationem procedatur, accitis iterum Secretario Congregationis, & Fidei Promotore, mentem suam aperit de Beatificatione quandocumque facienda, tandemque diem statuit solemnitatis, & Secretario Brevium demandat, ut litteras Apostolicas expediat in forma Brevis cum clausulis, & indultis consuetis.

22 Comprobantur autem hæc ipsa ex sequentibus decretis.

VIENNEN. IN GALLIA

Beatificationis, & Canonizationis Venerabilis Servi Dei Joannis Francisci Regis Presbyteri Professi Societatis Jesu.

Decretum super miraculis.

Die 28. *Aprilis* 1715. *Dominica in Albis hora circiter* 16. *SS. D. N. Clemens Divina providentia Papa XI. in palatio Quirinali advocavit* R. P. D. *Prosperum de Lambertinis Fidei Promotorem, & me infrascriptum Prosecreta-rium*

rium Congregationis sacrorum rituum, nobisque dixit, elapsis diebus, videlicet die 2. labentis mensis in Congregatione habita coram Sanctitate sua propositam fuisse a Reverendiss. D. Card. Imperiali causam Viennen. in Gallia Beatificationis, & Canonizationis Ven. servi Dei Joannis Francisci Regis Presbyteri Professi Societatis Jesu, discussoque in ea dubio, an constet de miraculis post obitum in casu, & ad effectum de quo agitur, Sanctitatem suam audivisse quidem omnium suffragia, sed distulisse resolutionem, ut prius de more in tam ardua deliberatione Divinam opem imploraret. Nunc vero, cum id peregerit, ac præsertim præteritis diebus majoris hebdomadæ, ac successive Paschalibus festis supremum luminum Patrem ferventius exoraverit, ut cælesti claritate mentem suam illustrare dignaretur, declaravit, se nolle diutius differre publicationem suæ resolutionis; adeoque publicari jussit decretum in quo pronuntiavit, constare de duobus miraculis tertii generis; nempe de primo repentinæ liberationis Joannæ Mariæ Peret Monialis a diuturna inferiorum artuum ad motum impotentia, & hydrope tympanite; ac de quarto instantaneæ sanationis Joannis Gasparis Montereymar Aniciensis ab enormi hernia. Et ita &c.

VIENNEN. IN GALLIA

Beatificationis, & Canonizationis Venerabilis Dei Servi Joannis Francisci Regis Presbyteri Professi Societatis Jesu.

Decretum Beatificationis.

CUm, postquam alias, nempe die 15. Martii 1712. in Congregatione generali sacrorum rituum habita coram SS. D. N. Clemente Divina providentia Papa XI. proposita per Reverendiss. Card. Imperialem causa Viennen. in Gallia Beatificationis, & Canonizationis Ven. servi Dei Joannis Francisci Regis Presbyteri Professi Societatis Jesu, discussum fuisset dubium, an constaret de virtutibus ejusdem servi Dei tam Theologalibus, scilicet Fide, Spe, & Charitate, quam Cardinalibus, nimirum Prudentia, Justitia, Fortitudine, & Temperantia, earumque respective annexis in gradu heroico, & in casu & ad effectum &c. Sanctitas sua die 27. ejusdem mensis Martii Resurrectioni Dominicæ sacra, decrevit, constare de virtutibus tam Theologalibus, quam Cardinalibus in gradu heroico &c. Ac subinde, postquam scilicet prius, nempe die 2. Aprilis 1715. in ipsa generali Congregatione habita coram Sanctitate sua propositum fuisset in prædicta causa aliud dubium, an constaret de miraculis post obitum ipsius servi Dei in casu, & ad effectum &c. eadem Sanctitas sua die 28. prædicti mensis Aprilis pronuntiaverit, constare de duobus miraculis tertii generis, nempe de primo repentinæ liberationis Joannæ Mariæ Peret Monialis a diuturna inferiorum artuum ad motum impotentia, & hydrope tympanite, ac de quarto instantaneæ sanationis Joannis Gasparis Montereymar Aniciensis ab enormi hernia. Demum vero, iterum habita Congregatione generali præfata coram eodem SS. D. N. die 3. Martii currentis anni, in eaque per prædictum D. Card. Imperialem proposito dubio, an, stante approba-

Digitized by Google

tione virtutum, & duorum miraculorum, tuto procedi posset ad ipsius servi Dei Beatificationem, dicta Congregatio unanimi omnium consensu affirmative respondendum esse censuerit; verum dictus SS. D. N. resolutionem de more distulerit, ut in re tam gravi, & maxima cum maturitate pertractanda, antequam quidquam decerneret, tam suis, quam aliorum precibus Divini luminis opem imploraret.

His jam abunde impletis, Sanctitas sua, accitis infrascripta die coram se R.P.D. Prospero de Lambertinis Fidei Promotore, ac me prædicta Congregationis Secretario, ut memoratus servus Dei Joannes Franciscus Regis pie ac palam a Christifidelibus coli possit, ac Societas Jesu, quæ illum protulit, de Ecclesia Catholica ceteroquin optime merita, præclaro hoc addito lumine, in dies magis illustretur, præsens decretum Beatificationis ejusdem Joannis Francisci, per litteras Apostolicas in forma Brevis cum consuetis indultis quandocumque facienda, expediri & publicari mandavit. Hac die 7. Maji 1716.

23 Hæc est Apostolicæ Sedis consuetudo sub sanctæ memoriæ Clemente Papa XI. a qua utique ne latum quidem unguem recedendum esse existimo: nihil enim ea accommodatius rei gravitati, & implorando Divino auxilio reperiri potest. Auctorem quoque habet ipsum Clementem XI. summum Pontificem, quem profecto doctissimum, diligentissimum, & rerum Divinarum peritissimum quotquot cum eo negotia pertractarunt, vel ejus Opera edita legerunt, fassi sunt. Testari ipse possum, me initio ejus Pontificatus tamquam sacri Consistorii Advocatum cum ipso de Canonizatione S. Catharinæ Bononiensis meæ concivis egisse; me quoque ab anno 1708. Fidei Promotoris munere ab eo cohonestatum, & usque ad ipsius obitum eodem munere fungentem, centies & eo amplius de aliis Beatificationum, & Canonizationum causis a Sanctitate sua aut inchoatis, aut absolutis multum meditatumque sermonem cum eo habuisse; nec unquam ab ejus audientia recessisse, quin plura, & quidem non exigui, sed magni momenti didicissem. Testari possunt, quotquot adhuc vivunt, seu Cardinales sacris ritibus præpositi, seu Consultores Congregationis, qui sub ejus Pontificatu Congregationibus coram ipso habitis interfuerunt, quam apte, quam docte, quam pie in illis loqueretur. Si adhuc viverent, testari possent bonæ memoriæ Inghiramus, & Collicola postmodum Cardinalis, tunc Congregationis Secretarii; testari itidem posset Reverendiss. Nicolaus Tedeschi Archiepiscopus Apamenus eodem munere Secretarii functus, quanta eloquentiæ vi, quanta eruditione, quanto ingenii acumine Clementem XI. sive de Judicii *ordinatoriis*, sive de virtutibus, Martyrio, aut miraculis differentem, disputantem, objectis respondentem suspexerimus, cum ab eo vocabamur, ut nobis mentem suam aperiret super propositis causarum dubiis: ita ut non possim non vehementer commoveri, cum aliquantum immutatum post ejus obitum observaverim sacræ Congregationis institutum. In Beatificationibus quippe ab ejus obitu factis, de quibus alibi habebitur sermo, post approbata mira-

miracula, editum eſt decretum miracula ipſa approbata recenſens, & Beatificationem indicans quandocumque faciendam per litteras Apoſtolicas in forma Brevis cum conſuetis indultis; reſecata aliquando intermedia Congregatione poſt miraculorum approbationem facienda, an, ſtante tum virtutum, tum miraculorum approbatione, tuto ad Beatificationem deveniri poſſit. Dictum tamen eſt *aliquando* tantum; quandoquidem poſt obitum ejuſdem Clementis aliquando etiam retenta fuit conſuetudo edendi decretum approbans miracula, cogendi deinde Congregationem generalem, & in ea diſceptandi dubium, An, ſtante miraculorum approbatione; tuto deveniri poſſet ad Beatificationem; uti deſumitur ex decretis editis in cauſa B. Hyacinthæ de Mareſcottis *die* 13. *Maji*, *& die* 14. *Julii* 1726.

24 Unica illa ſub Clemente XI. abſoluta eſt cauſa Beatificationis, videlicet ſervi Dei nunc Sancti Jo: Franciſci Regis, in qua modo viſum eſt quid factum fuerit. Quare tantum addendum eſt, quod, quamvis in ſacrorum rituum Congregatione actum non fuiſſet de locis, in quibus Miſſa, & Officium celebrari, & recitari poſſent in honorem beatificandi; Pontifex tamen, qui ſacrorum rituum erat peritiſſimus, &, ratione muneris Secretarii Brevium Apoſtolicorum a ſe, dum in minoribus erat, magna cum laude exerciti, omnia & ſingula perfectiſſime ſciebat, quæ ad Apoſtolica Brevia pertinerent, litteras Apoſtolicas in forma Brevis compoſuit ſuper Beatificatione prædicti ſervi Dei Joannis Franciſci Regis, atque in dictis litteris tum ritum Officii, tum locos, in quibus Miſſa, & Officium celebrari, & recitari poſſent, feliciter expreſſit; tum etiam pro ſua eximia humanitate eaſdem ante publicationem perlegit coram Archiepiſcopo Apameno ſupra nominato ſacræ Congregationis Secretario, & me tunc Fidei Promotore, ut pro noſtrorum munerum facultate libere diceremus, quæ dicenda eſſe crederemus: cumque omnia ad normam inſtituti ſacrorum rituum Congregationis, & Sedis Apoſtolicæ æque & ad amuſſim fuiſſent a tanto Pontifice in ſuis Apoſtolicis litteris indulta, nec Secretarius, nec ego habuimus Sanctitati ſuæ quidquam referendum. Sane olim ante Beatificationem, ut infra videbitur, in ſacrorum rituum Congregatione agebatur de ritu, & de locis, quibus fieri debebat conceſſio Miſſæ & Officii in honorem beatificandi: ſed, quatenus huic mori non ſit adhærendum, id bene ſuppleri poteſt aut a ſummi Pontificis peritia, aut a peritia Secretarii Brevium. Id ipſum quippe ut plurimum pendet ab uſu, qui ex lectione aliorum Brevium facile hauriri poteſt.

Digitized by Google

CAPUT XXIII.

De nonnullis ad institutum Congregationis sacrorum rituum spectantibus, quæ ante tempora sanctæ memoriæ Clementis XI. vigebant.

1 Ne quid intactum relinquatur, nunc exponenda est consuetudo, quæ vigebat ante tempora sanctæ memoriæ Clementis XI. quæ quidem cum non esset uniformis, sed varia, ex hoc ipso clarius apparebit, consuetudini sub eodem Pontifice introductæ firmius esse adhærendum.

2 Olim itaque proponebatur, terminato judicio super virtutibus, & expletis Congregationibus præparatoriis super miraculis, dubium de iisdem miraculis in Congregatione generali coram summo Pontifice. Consultores de more suffragabantur, deinde exibant ab aula Congregationis, & tunc Cardinales suum præstabant suffragium; postea summus ipse Pontifex de miraculis propositis judicium ferebat. Quod si Papæ judicium erat approbans, iterum vocabantur Consultores, & Cardinalis causæ Relator narrabat, jam præcessisse approbationem virtutum, præcessisse etiam approbationem miraculorum eorum videlicet, quæ paulo ante de Cardinalium consilio summus Pontifex approbaverat; proponebatque, an esset procedendum ad Beatificationem. Quando vero suum tulerant Consultores super hac re suffragium, & deinde Cardinales hoc ipsum præstiterant, respondendo quod tuto procedi posset ad Beatificationem; summus Pontifex suum suspendebat judicium, ut Divinam opem fusis & indictis precibus imploraret.

3 Universa hæc facti series desumitur ex Actis Beatificationis S. Francisci Salesii a Cappello collectis & editis; eademque, compendio facto, exponitur in Intimatione Congregationis coram summo Pontifice Alexandro VII. cogendæ in causa Beatificationis prædicti S. Francisci Salesii: *Die Martis 29. Martii 1661. in Congregatione habenda coram Sanctissimo primum Eminentiss. D. Card. Franciottus referet dubium super miraculis concordatum, & Sanctissimus accitis Consultoribus, eorum sententias audiet. Mox, iisdem aula Congregationis egredientibus, Sanctitas sua, acceptis DD. Cardinalium suffragiis, declarabit, quæ, & quot miracula concludenter probata censuerit. Post hæc D. Card. Franciottus Sanctissimo supplicabit, ut dignetur de more sententias audire super Canonizatione, seu Beatificatione servi Dei. Tunc Sanctitas sua mandabit, ut Consultores rursus accedant; qui, audito a Sanctissimo quot miracula Sanctitas sua decreverit admittenda, sententias aperient, an censeant, tuto quandocumque deveniri posse, vel non posse ad solemnem servi Dei Canonizationem, & interim indulgeri, vel non, ut Beatus nuncupetur, & de eo, tamquam de Confessore Pontifice, alicubi, verbi gratia, ubi idem Dei servus natus, aut mortuus est, ubi ejusdem corpus conditur, vel a Monialibus Visitationis, & in ecclesiis*

ecclesiis earumdem ab eo institutarum, Officium, & Missa recitari, & respective celebrari possint. Addendo, si placuerit, quæ magis cogant in affirmativam, vel negativam, sed brevissimis verbis, idemque per DD. Cardinales præstabitur.

4 Confirmatur hæc eadem consuetudo ex decreto edito die 25. Septembris 1674. in Congregatione generali habita coram sanctæ memoriæ Clemente X. in causa Beatificationis S. Francisci Solani: quod quidem decretum est hujusmodi.

L I M A N A

Beatificationis, & Canonizationis Servi Dei Fratris Francisci Solani Ordinis Minorum Observantium S. Francisci.

Mature discussis in Congregatione sacrorum rituum validitate & relevantia processuum in causa servi Dei Francisci Solani Ord. Minor. Observant. S. Francisci confectorum, iisque comprobatis; necnon constito de sanctitate vitæ, ejusque celebri fama, & de heroicis virtutibus Theologalibus, & Moralibus; demum ad relationem Eminentiss. D. Flavii Cardinalis Chisii in Congregatione habita coram SS. D. N. Clemente Divina dispositione Papa X. cognito, sese mirabilem Deum ostendisse in servo suo; nempe, comprobatis a Sanctitate sua, præviis Consultorum acerrimo examine & sententia, necnon unanimi EE. DD. Cardinalium sacris ritibus præpositorum suffragio, aliquibus clarioribus miraculis, quæ Deus intercessione servi Dei supra totius naturæ creatæ vires & ordinem operari dignatus est, nempe nono Didaci de Savedra Chirurgi, cui in crure pertinax ulcus, ac prorsus natura insanabile momento evanuit, necnon decimo Joannis Biasaræ, qui lethali sanguinis fluxu jam proclamatus, illico sanus evasit: Accitis iterum Consultoribus, eorumque sententia pariter audita, Sanctitas sua, eorumdem DD. Cardinalium unanimi consilio, ex jam approbatis satis constare censuit, Dei servum Franciscum Solanum adeo sanctitate vitæ, virtutibus, & miraculis coruscasse, animarumque præterea mirifica conversione, ut tuto ad ejus Canonizationem deveniri posset. Tutius tamen interim indulgeri, ut Beatus nuncupetur, & cum Officio & Missa de Comm. Conf. non Pont. juxta rubricas Missalis, & Breviarii Romani dies ejus felicis exitus in proximam non impeditam transferenda quotannis pie recolatur: nempe a FF. Minor. Observant. ubique degentibus, & in ecclesiis eorum, ac Monialium ejusdem Ordinis etiam a Sacerdotibus confluentibus. In oppido vero Monilii, in quo servus Dei ortum duxit; & in civitate Limana, unde ad cælos evolavit, & ubi sacrum ejus corpus requiescit; necnon in provincia Thecumana, in quam Catholicæ Fidei nova semina feliciter invexit, ab utroque Clero. Sanctissimus tamen indultum ejusmodi ad solamen Christifidelium, & Ecclesiæ Catholicæ decus omnino conducibile, a Deo precibus & sacrificiis expetendum statuit. Die 25. Septembris 1674.

5 Alias quoque dubium de tuto progressu ad Beatificationem minime fuit

fuit propositum in Congregatione generali coram summo Pontifice, coram quo tantum disputatum fuit de miraculis; tum vero, eorum probatione facta, propositum fuit in Congregatione ordinaria, accitis tamen de mandato Papae etiam Consultoribus, dubium, an tuto procedi posset ad Beatificationem: ipso autem affirmanter resoluto, factaque summo Pontifici resolutionis narratione, idem distulit approbationem, ut prius Divinam opem imploraret; uti colligitur ex decreto edito in causa S. Rosae de Lima.

L I M A N A

Beatificationis, & Canonizationis Venerabilis Servae Dei Rosae de S. Maria Tertii Ordinis S. Dominici.

SEdente san. memor. Alexandro VII. cum in causa Beatificationis, & Canonizationis servae Dei Rosae de S. Maria Tertii Ordinis S. Dominici die 3. Maji 1665. Congregatio sacrorum rituum declarasset, constare de sanctitate vitae, necnon de virtutibus in gradu heroico: Praeterea die 23. Martii 1666. sacra eadem Congregatio censuisset, septimum ex allatis miraculis probationibus redundare: Subinde vero, die videlicet 4. proxime praeteriti mensis Octobris in simili Congregatione habita coram SS. D. N. approbatis aliis quatuor miraculis a Deo operatis intercessione ejusdem servae suae Rosae: De mandato Sanctitatis suae accitis ad Congregationem ordinariam DD. Consultoribus, in ea Eminentiss. D. Cardinalis Azzolinus in eadem causa Relator die 10. Decembris 1667. proposuit dubium, an videretur esse locus decreto Beatificationis in forma consueta edendo. Cumque EE. Patres audivissent, Consultorum sententias in affirmativam unanimi suffragio collimare, censuerunt, si Sanctissimo Domino visum fuerit, tuto posse quandocumque procedi ad solemnem servae Dei Rosae Canonizationem: Ac interim indulgeri, ut eadem in toto orbe Beata nuncupetur, & de ea, tamquam Virgine non Martyre, in civitate, & dioecesi Limana, necnon in universo utriusque sexus Ordine S. Dominici Missa celebrari & Officium recitari possit die prima non impedita post 24. Augusti, qua Dei serva Limae obdormivit in Domino anno 1617. Facta autem de praedictis Sanctissimo distincta relatione, Sanctitas sua se ad omnipotentem Deum preces assiduas effusuram respondit, ut sibi, quidquid ad ejus gloriam magis conducibile sit, suo digito indicare dignetur. Die 21. Dec. 1667.

6 Olim denique non uno, eodemque modo summi Pontifices approbantes sacrae Congregationis sensum super tuto progressu ad Beatificationem eadem via incesserunt. In causa siquidem S. Rosae de Lima, in qua die 21. Decembris 1667. sacra censuit Congregatio, tuto procedi posse ad Beatificationem, & de ea, tamquam Virgine non Martyre, in civitate, & dioecesi Limana, necnon in universo utriusque sexus Ordine S. Dominici Missam celebrari & Officium recitari posse die prima non impedita post 24. Augusti, qua Dei serva mortua est, summusque Pontifex Clemens IX. respondit, preces esse ad Deum effundendas, ut indicare dignaretur

retur

retur quidquid ad sui gloriam magis conduceret, juxta sensum decreti modo relati; post effusas ad Deum preces, suam ipse Pontifex de Beatificatione facienda manifestavit voluntatem, concedendo die 8. Febr. 1668. ut pro primo anno celebrari posset festum Beatificationis servæ Dei Rosæ cum Octava solemni in omnibus Conventibus, & monasteriis Ord. Præd. utriusque sexus, eademque die per decretum separatum designavit diem 15. Aprilis ejusdem anni pro peragenda solemni Beatificatione in sacrosancta basilica Principis Apostolorum: tum etiam per hanc eamdem viam processit Clemens Papa X. in Beatificatione S. Pii V. cum in decreto edito die 5. Aprilis 1672. diem statuerit pro habenda solemni Beatificatione; atque hoc modo approbaverit decretum a sacrorum rituum Congregatione editum die 8. Martii 1672. in quo dictum fuerat, tuto procedi posse ad Beatificationem, necnon celebrari, & recitari Missam, & Officium in ejus honorem certis in locis in eodem decreto expressis.

7 Per consimilem vero, sed minime eamdem viam, idem ipse Clemens Papa X. progressus fuit in Beatificatione B. Francisci Solani. Postquam enim die 25. Septembris 1674. sacrorum rituum Congregatio censuit, tuto procedi posse ad ejus Beatificationem, Missamque & Officium in determinatis locis celebrari & recitari posse; Pontifex, qui tunc deliberationem distulerat, ut se Divino auxilio commendaret, impletis deinde adimplendis, die 6. Octobris 1674. decretum Congregationis approbavit & expediri mandavit: & die tandem 29. Decembris ejusdem anni per aliud distinctum decretum designavit diem 30. Junii subsequentis anni 1675. pro solemni Beatificatione peragenda in basilica Principis Apostolorum. In cujus modi ac rationis comprobationem afferri insuper possunt ea, quæ contigerunt in Beatificatione Martyrum Gorcomiensium, ut in regestis sacræ Congregationis, necnon servi Dei Joannis de Cruce.

8 Temporibus demum venerabilis servi Dei Innocentii Papæ XI. expleta fuit causa Beatificationis servi Dei Thuribii Archiepiscopi Limani. Cumque Pontifex de more Divinam voluerit opem implorare, antequam decerneret de Beatificatione peragenda, post temporis tandem intervallum, quo Deum assidue deprecatus est, acciri fecit tum Secretarium sacræ Congregationis, tum Fidei Promotorem, iisdemque demandavit, ut sacrorum rituum Congregationi notum facerent, se ad Beatificationem servi Dei Thuribii procedere velle; totius exinde facti serie a Secretario, & Fidei Promotore Eminentissimis Patribus exposita in prima, quæ habita est, Congregatione ordinaria, post gratias Domino Deo redditas, actum fuit de locis, in quibus Missa, & Officium celebrari, & recitari possent in honorem beatificandi. *Sacra igitur Congregatio* (verba sunt decreti die 13. Junii 1679. editi) *coram summo Pontifice coacta, unanimi EE. Patrum, Prælatorum, & Theologorum consensu, causam hujusmodi, etiam ad effectum Canonizationis, omnibus numeris constare censuit; adeoque nihil ad indultum Beatificationis interim concedendum desiderari posse, sed, ut quamprimum relaxaretur*

Digitized by Google

xaretur in Domino, expedire judicavit die 20. Decembris 1678. Supererat tamen assensus summi Pontificis, qui in re tam gravi diu potius cunctandum, quam celeri manu procedendum, atque ad Deum recurrendum esse ratus, dietim per menses Divinam majestatem enixis precibus exoravit, ut sibi, quod magis gloriæ suæ conferre videretur, innueret; donec Divina tandem lux affulsit die 13. Junii S. Antonio e Patavio sacra, qua post Sacrum peractum, accersitis Secretario sacræ Congregationis, necnon Archiepiscopo Myrensi Fidei Promotore, injunxit, ut sacræ Congregationi referrent, nil Sanctitati suæ superesse, quin decreto Beatificationis assensum præberet & litteras in forma Brevis subscriberet. Re in Congregatione ordinaria ad Patres delata die 17. Junii, omnium una vox erupit, Deo gratias referendas, qui summo Pontifici cor tetigisset ad faciendam justitiam cum servo suo; & Sanctitatem suam exorandam, ut ad Dei gloriam, & novæ Peruvianæ Christianitatis solamen supremam manum litteris Beatificationis apponere properasset; quibus indulgeatur, ut, de more litteris hujusmodi in basilica Vaticana evulgatis, quotannis de eodem servo Dei Officium, & Missa de Comm. Conf. Pontif. recitari, & respective celebrari possint in civitate & diœcesi Limana, in qua obiit; in civitate Majoricensi, in qua natus est; & in Universitate Salamantina, in qua humanis, Divinisque litteris imbutus fuit; die 27. Aprilis, in qua ejusdem servi Dei corpus translatum in Metropolitana ecclesia Limæ repositum est; cum ejus ad cælos transitus die 23. Martii obvenerit, Quadragesimæ feriis, vel festis Paschalibus impedito.

9 Hæc sunt, quæ pertinent ad usum, de quo in hoc capite sermo habendus erat: ex quibus cum desumatur primo, quod in una, eademque Congregatione generali proponebatur dubium de miraculis; quod in eadem Congregatione ferebatur a summo Pontifice judicium de iisdem; & quod tandem in ipsa Congregatione tum Cardinales, tum Consultores suum ferebant suffragium super progressu ad Beatificationem: secundo, quod dubium de tuto progressu ad Canonizationem aliquando propositum fuit in Congregatione ordinaria, accitis Consultoribus, resolutionis autem relatio summo Pontifici per Secretarium facta est; & quod demum summi Pontificis voluntas de Beatificatione explenda non uno eodemque modo patefacta est, nec uno eodemque modo de ritu & locis actum fuit, quibus Missa & Officium in honorem beatificandi celebrari poterant & recitari; nemo est, qui non videat, Clementinum institutum aptius esse. Auditis quippe Cardinalium; & Consultorum suffragiis super miraculis, summus Pontifex suum statim non profert super illis judicium, sed illud suspendit; ut interim, nedum privato studio, & aliorum (si velit) extra Congregationem auxilio, sed effusis etiam indictisque precibus, veritatem assequatur. Aptius quoque est Clementinum institutum, ut, post approbata modo prædicto miracula, agatur in Congregatione generali coram summo Pontifice de tuto progressu ad Beatificationem. In hac etenim Congregatione aut uniformia debent esse suffragia, aut saltem duæ ex tribus partibus in affirmans debent conspirare responsum, ut de honestate juxta

juxta supradicta resolutio approbationem possit a summo Pontifice reportare: quando, si de hoc dubio ageretur in sacrorum rituum Congregatione ordinaria, de ejus more pluralitas suffragiorum videretur esse posse sufficiens. Aptius denique est illud institutum, ut, patefacta summi Pontificis voluntate de tuto ad Beatificationem quandocumque faciendam progressu, & de Brevis expeditione cum consuetis indultis & clausulis, litteræ Apostolicæ expediantur per Secretarium Brevium, qui unico, ut ita dicam, oculi ictu quid in aliis superioribus Beatificationibus concessum sit, videre potest, quod non ita facile in sacrorum rituum Congregatione cognosci posset.

CAPUT XXIV.

De solemnitate Beatificationis.

1 Ante tempora summi Pontificis Alexandri VII. certum est, nullam fieri consuevisse solemnitatem Beatificationis, in basilica saltem Vaticana; verum, expletis causis, prævia discussione tum virtutum, tum miraculorum, Brevique expedito & Postulatoribus tradito, si in Urbe fieret Beatificationis festum, fiebat tantum in ecclesia ejus Ordinis, quem Dei servus, si Regularis erat, fuerat professus; vel in ecclesia ejus nationis, ex qua Dei servus natus erat, si gens illa propriam habebat in Urbe ecclesiam. Et plura quidem possent afferri rei hujus exempla; sed sufficiens esse videtur illud, quod desumitur ex Actis Beatificationis S. Andreæ Avellini collectis a Joanne Antonio Caggiano Clerico Regulari, *& Neapoli typis impressis anno* 1627. in iisdem enim Actis legitur, fuisse tum in Rota juxta morem tunc temporis vigentem, tum in sacrorum rituum Congregatione discussas virtutes, & discussa miracula; sacram autem Congregationem die 31. Augusti 1624. sic respondisse: *Causam servi Dei Andreæ Avellini Clericorum Regularium a tribus Rotæ Auditoribus, ac deinde a sacrorum rituum Congregatione de mandato SS. D. N. referente Illustriss. Card. Pio, diligenter discussam, cum utrobique de validitate processuum, de sanctitate vitæ, ac de miraculis tam in vita, quam in morte, sufficienter constare pronuntiatum fuerit, Illustriss. Patres habendam in tali statu censuere, ut ad ipsius servi Dei solemnem Canonizationem quandocumque deveniri possit. Interim vero posse concedi censuerunt, si Sanctissimo videbitur, ut Beatus nuncupari possit, & de eodem ab omnibus Clericis Regularibus ubique existentibus Officium, & Missa de Comm. Conf. non Pontif. ipsa die eius obitus juxta rubricas Missalis, & Breviarii Romani tuto recitari, ac celebrari possit. Cui sacræ Congregationis sententiæ SS. D. N. libenter assensit.* In ipsis pariter Actis a Caggiano collectis formalis Beatificationis ab Urbano Papa VIII. editum Breve refertur: &, cum porro omnes, & quidem magnæ solemnitates hujusce Beatificationis factæ per universum fere orbem enarrentur, sed in eo, quod

quod attinet ad Urbem, solum fiat mentio solemnitatis expletæ in ecclesia S. Andreæ de Valle Conventus PP. Theatinorum; signum evidens est, quod nullum Beatificationis festum tunc temporis fiebat in basilica Vaticana. Præterquamquod in archivo dictæ basilicæ, monumenta adsunt Beatificationum in eadem factarum, quarum prima est S. Francisci Salesii, quæ facta fuit a summo Pontifice Alexandro VII.

2 Alexandro itaque Papæ VII. incongruum omnino visum fuit, quod prima Beatificationum solemnia non fierent in basilica Vaticana; & quidem merito. Cum etenim Beatificatio sit inchoata Canonizatio, hinc fit, quod si Canonizatio expletur in basilica Vaticana, in eadem etiam basilica rationabile admodum est, ut fiant Beatificationis solemnia; & eo magis, quia solemnitas in dicta basilica coram universo populo expleta æternam quodammodo conservat memoriam tantæ rei, quæ præterito tempore aliquando oblivionis periculum subibat; quemadmodum ex Actis Beatificationis, & Canonizationis S. Francisci Salesii collectis a Dominico Cappello tunc temporis cæremoniarum Magistro, *& Romæ editis anno* 1665. colligi potest *pag.* 8. *Porro hujuscemodi ritus, auctore SS. Alexandro VII. sapientissime constituti, æquitatem ut assequantur omnes, mihi liceat hoc loco ejus rationes paucis edicere; ut, sicuti ipsi a Majoribus assignatas cæremonias non sine mystica significatione, legitimoque jure latas retinemus, ita et posteris non sine gravi causa inductas transmittamus.*

Excubans quippe Sanctiss. noster in ea potissimum, quæ Christiani nominis sinceram Religionem (cujus ille novit nulla parva esse momenta) tuentur ac juvant, eorum, quos transactæ vitæ integritas in album Beatorum refert, curam gerit singularem. Quamobrem ad illustriorem ipsorum cultum, edictum conscripsit, ne quis in posterum eo titulo ac veneratione decoretur, nisi in basilica Vaticana Principis Apostolorum, publico conventu, & sub statis quibusdam precibus ac cæremoniis. Quæ enim privata quadam ratione, &, ut ita fere dicam, intra parietes domesticos, vel appensa tantummodo ad fores tabula fiunt promulgationes Beatorum, dum in angustiis paucorum hominum, atque locorum delitescunt, nonnihil lucis & gloriæ detrahunt beatificandis. At, quæ in aperto sole Romanæ Curiæ omnium gentium conspectui produntur, adstantium vocibus & proclamatione, tamquam buccinis undequaque personantibus, disseminatæ, per omnem terræ ambitum gloriosissime pervolant. Quamvis autem, post totius causæ discussionem, ejus officii jura per celeberrimam apotheosim resarciantur; congruum tamen est, ut & in Beatificatione, quæ inchoata Canonizatio est, sua quoque religio, & solemnis cæremonia servetur.

Ad hanc item legem sanciendam compulit removendæ ambiguitatis necessitas. Nam, cum aliquando evenerit, ut, inscia sacrorum rituum Congregatione, cui id muneris commendatum est, ipsa indulta cultus Beatorum litteris Apostolicis obsignata, Promotoribus causarum more veteri credita, in longinquas regiones asportata, & modis minime legitimis expleta fuerint; post vero longa temporum intervalla, cum ad Canonizationis postremum actum causa pergit, prædictarum litterarum

rarum

rarum exempla neque in chartophylaciis Pontificum, neque in sacræ Congregationis antiquis monumentis exarata reperiantur, utpote vel incendio, vel direptione absumpta; hinc fit, ut de legitima inducti cultus potestate, & de Beati nominis concessione oriatur non spernenda suspicio. Quam ut posthac præcaveret sapientissimus Pontifex Alexander, consultissimam legem inviolabiliter deinceps observandam de palam & in basilica Vaticana enuntiando Beatorum titulo & cultu, promulgavit; nempe, ut hoc pacto memoria Actorum, & ipsa fastorum series tabulis publicis, annalibus Pontificiis, sacræ Congregationis commentariis, Vaticanæ ecclesiæ tabulariis, præcipue autem adstantium, & undequaque ad hæc solemnia confluentium oculis ac auribus mandata, posterisque per eos tradita omnem delati nominis ac venerationis hæsitationem aut scrupulum amputaret.

3 Hæc ex Actis a Dominico Cappello collectis, ex quibus etiam palam fit, Beatificationis in basilica Vaticana peragendæ solemnitatem in sequentibus potissimum actibus consistere: hoc est primo, in publicatione Indulgentiæ ab omnibus utriusque sexus Fidelibus confessis & sacra Communione refectis lucrifaciendæ, qui in basilica Principis Apostolorum aut Missæ solemni pro Beatificatione canendæ intererunt, aut Beatificationis die eamdem Vaticanam basilicam visitabunt; secundo, in præsentia tum Cardinalium sacris ritibus præpositorum, necnon Consultorum sacrorum rituum Congregationis, tum Cardinalis Archipresbyteri basilicæ Vaticanæ, & Canonicorum, & Cleri ejusdem ecclesiæ; tertio, in exhibitione Brevis Apostolici, quæ fit a Postulatore causæ Cardinali Præfecto sacræ Congregationis, qui Postulatorem remittit ad Cardinalem Archipresbyterum Vaticanæ basilicæ pro facultate illud in basilica publicandi; quarto, in publica lectione Brevis; quinto, in solemni cantu hymni *Te Deum laudamus*, qui ab Episcopo Missam solemnem celebraturo intonatur; sexto, in detectione imaginum servi Dei, quæ prius velo coopertæ erant tum super altari, tum ad faciem templi; septimo, in omnium astantium veneratione; octavo, in recitatione Collectæ, quæ fit ab Episcopo Missam celebraturo in honorem Beati; nono, in thuris oblatione imagini Beati, quæ ab eodem fit Episcopo trino ductu; ultimo, in celebratione solemnis Missæ, tum vero in accessu summi Pontificis ad basilicam Vaticanam ipsa die post Vesperas ad imaginem Beati colendam.

4 Consueverunt Postulatores causarum curare, ut a Notario Congregationis sacrorum rituum publicum conficiatur instrumentum de solemnitate Beatificationis expleta in basilica Principis Apostolorum: & in appendicibus exhibebitur instrumentum alicujus ex Beatificationibus in eadem ecclesia peractæ, ex quo uberius universus ritus prædictæ solemnitatis colligi poterit. Interea enim operæ pretium esse arbitramur hic recensere Beatificationes prædicto more perfectas.

5 Prima solemnis Beatificatio, quæ facta fuit in basilica Vaticana, fuit servi Dei, nunc S. Francisci Salesii; & expleta fuit die 8. Januarii 1662. ejusque Acta una cum Actis Canonizationis ejusdem S. Francisci Salesii

fuerunt collecta, & typis Romæ edita a Cappello Cæremoniarum Magiſtro.

6 Secunda ſolemnis Beatificatio fuit ſervi Dei Petri de Arbues, alias Magiſtri Epilæ, Canonici eccleſiæ Metropolitanæ Cæſarauguſtanæ, ac primi Inquiſitoris regni Aragoniæ; eademque fuit expleta die 27. Aprilis 1664. tum nonnulla ad dictam ſolemnitatem pertinentia fuerunt tunc edita in Urbe.

7 Tertia ſolemnis Beatificatio fuit ſervæ Dei, nunc S. Roſæ de Lima Tertii Ordinis S. Dominici. Fuit autem perfecta die 15. Aprilis 1668. & relatio fuit typis edita juxta morem in Urbe; atque hujus quidem Beatificationis publicum extat inſtrumentum ſupra relatum.

8 Quarta ſolemnis Beatificatio fuit ſervi Dei, nunc S. Pii V. Facta autem fuit in baſilica Vaticana die 1. Maji 1672. totaque ſeries ſolemnitatis fuit enarrata in vita memorati S. Pii V. Romæ typis impreſſa an. 1712. occaſione Canonizationis ejuſdem, & compoſita a bon. mem. Equite Alexandro Maffejo.

9 Quinta ſolemnis Beatificatio fuit ſervi Dei, nunc S. Franciſci Solani Ordinis Minorum Obſervantium S. Franciſci. Fuit autem expleta die 30. Junii 1675. in baſilica Vaticana.

10 Sexta ſolemnis Beatificatio fuit novemdecim Martyrum Gorcomienſium; undecim videlicet Ordinis FF. Minorum S. Franciſci, Nicolai Pichi Gorcomienſis Guardiani, Hieronymi VVerdani Vicarii, Theodorici Emdeni Amersfortii, Nicaſii Joannis Hezii, VVilleadi Dani, Godefridi Mervellani, Antonii VVerdani, Antonii Hornarienſis, Franciſci Rodii Bruxellenſis Sacerdotum, necnon Petri Aſcanii, atque Cornelii VVicanii Laicorum; & aliorum octo, nempe Joannis Sacerdotis Ordinis Prædicatorum, Hadriani Beccani, ac Jacobi Lacopii Aldenardenſis Ordinis Præmonſtratenſis, Joannis Oſtervicani Canonici Regularis Ordinis S. Auguſtini, necnon Leonardi Vecchellii Buſcoducenſis, Nicolai Popelii VVeldani, Godefridi Dunei Gorcomienſis, & Andreæ VValderii Sacerdotum, & Parochorum Sæcularium. Fuitque hæc ſolemnis Beatificatio expleta die 9. Junii 1672.

11 Septima ſolemnis Beatificatio fuit ſervi Dei, nunc S. Thuribii Archiepiſcopi Limani, quæ facta fuit die 2. Junii 1679. juxta formulam inſtrumenti ſupra relati.

12 Octava ſolemnis Beatificatio fuit ſervi Dei, nunc S. Joannis Franciſci Regis Sacerdotis Profeſſi Societatis Jeſu. Perfecta autem fuit die 24. menſis Maji anno 1716. & ejus Acta ſunt typis excuſa poſt Acta Canonizationis SS. Pii V., Andreæ Avellini, Felicis a Cantalicio, & Catharinæ de Bononia, collecta a Juſtiniano Chiapponi Apoſtolicarum cæremoniarum Præfecto, & Romæ edita anno 1720.

13 Nona ſolemnis Beatificatio eſt B. Hyacinthæ de Mareſcottis; decima B. Joannis de Prado; undecima B. Fidelis a Sigmaringa; duodecima B. Vin-

Digitized by Google

B. Vincentii a Paulo; decima tertia B. Petri Forerii; (quorum aliqui jam solemniter canonizati sunt); quæ omnes Beatificationes expletæ fuerunt tempore san. mem. Benedicti XIII. Decimaquarta est illa servæ Dei, nunc S. Catharinæ de Riccis Monialis expresse Professæ Ordinis S. Dominici, quæ expleta fuit die 1. Octobris 1732. sub san. mem. Clemente XII. Decimaquinta est servi Dei nunc S. Joseph de Leonissa Sacerdotis Professi Ordinis Capuccinorum sub eodem Clemente XII. peracta anno 1737. Decima sexta demum est B. Alexandri Saulii ex Clericis Regularibus S. Pauli Barnabitis nuncupatis, primum Aleriæ, deinde Papiæ Episcopi, primo Pontificatus nostri anno facta, anno videlicet 1741. Decima septima, est servi Dei, nunc S. Camilli de Lellis fundatoris Clericorum ministrantium infirmis. In codice Canonizationum publici juris facto & diligenter condito ab Archiepiscopo Ancyrano sæpe a nobis cum laude commemorato, impressa quidem sunt Brevia prædictarum Beatificationum a Benedicto XIII. peractarum; sed, cum desit illud Beatificationis B. Petri Forerii, utpote publicatum post codicis editionem, a nobis exhibebitur in appendicibus, ubi etiam habebuntur Brevia Beatificationis SS. Catharinæ de Riccis, Joseph de Leonissa, Camilli de Lellis, & B. Alexandri Saulii.

14 Juxta Alexandrinum decretum, ut vidimus, initium solemnitatis in Beatificatione desumendum est a basilica Principis Apostolorum; deinde vero aliquando ex speciali gratia concessum fuit, ut, peractis in illa beatificationis solemniis, primum Beatificationis festum fieret in aliqua determinata ecclesia privative quoad alias; sicuti colligitur ex decreto edito die 20. Julij 1675. in quo permissum fuit, ut, post peracta in templo Vaticano D. Petri solemnia Beatificationis B. Francisci Solani, prima Beatificationis celebritas fieret in ecclesia de Aracæli Urbis; & ex decreto edito die 29. Januarii 1676. in quo pariter fuit facta consimilis eidem ecclesiæ concessio in Beatificatione Martyrum Gorcomiensium; & ex alio demum decreto sub die 6. Aprilis 1675. in quo, post expleta in Vaticana basilica solemnia Beatificationis Beati nunc S. Joannis a Cruce, potestas facta fuit, ut primum Beatificationis festum privative quoad omnes alias ecclesias fieret in ecclesia SS. Joachim & Annæ PP. Carmelitarum Excalceatorum Hospitii Congregationis Hispaniarum in eadem Urbe existentis.

15 Præterea in Brevibus Beatificationum, servato tamen semper ordine solemnitatis prius explendæ in basilica Principis Apostolorum, conceditur, ut primo anno inchoando a Dato Brevis, festum fiat Beatificationis in ecclesiis talium, & talium locorum cum Officio & Missa, die statuenda ab Ordinariis, & intra sex menses ab iisdem præmonenda. Quia vero primo anno, a Dato Brevis inchoando, in Indiis exempli gratia difficile esset, si pro illis provinciis detur facultas celebrandi solemnia Beatificationis eadem explere; initium anni constitui consuevit die, quo ad Indias Breve Beatificationis pervenerit. Porro ex gratia aliquando prorogatum fuit tempus anni pro festo Beatificationis faciendo extra Urbem,

post

Digitized by Google

post expletum solemne festum in Vaticana basilica; uti desumitur ex Brevi san. mem. Clementis X. expedito die 28. Martii 1676. in quo exorantibus Postulatoribus causæ Beatorum Martyrum Gorcomiensium pro anni prorogatione Pontifex benigne annuit: *Nos igitur votis hac in re, quantum in Domino possumus, favorabiliter annuere volentes &c. annum celebrationi solemnium Beatificationis præfatæ à Nobis præfixum, ut præfertur, ad sex menses a fine ejusdem anni computandos, intra quos eadem solemnia, servata tamen ceteroqui prædictarum nostrarum litterarum forma & dispositione, celebrari libere & licite possint & valeant, auctoritate præfata, tenore præsentium concedimus, & prorogamus.* Fundamentum enim hujus concessionis fuit constitutum in exposito impossibili, quod intra annum solemnia Beatificationis celebrari possent in locis, quibus celebrationis facultas facta fuerat: *Nobis nuper expositum fuit, quod solemnia quidem prædicta intra earumdem litterarum præscriptum in basilica prædicta jam celebrata fuerint; verum fieri vix possit, ut intra anni spatium ad omnes ecclesias, in quibus eadem solemnia pariter celebrandi, ut præfertur, fecimus potestatem, præfatarum litterarum nostrarum notitia perveniat.* Aliquando etiam ex peculiari gratia facta fuit ultra locos in ipso Beatificationis Brevi designatos ampliatio ad alios locos & ecclesias, ut in illis solemnia Beatificationis primo anno possent celebrari. Instantibus etenim cl. mem. Carolo II. Hispaniarum Rege Catholico, & Marianna Regina ejusdem uxore, necnon Archiepiscopis, & Episcopis Hispaniæ, & Indiarum, venerabilis Dei servus Innocentius Papa XI. qui in Brevi Beatificationis B. Thuribii indulserat, ut solemnia Beatificationis primo anno fierent in ecclesiis tum sæcularibus, tum regularibus civitatis, & diœcesis Limanæ, necnon civitatis Majoricæ, atque in collegio Oveten. Universitatis Salmaticensis, facultatem prædictam ad alios plures locos extendit; uti colligitur ex Brevi ab eodem expedito die 27. Septembris 1679. *Nos piis eorumdem Regis, & Reginæ, ac Archiepiscoporum, & Episcoporum precibus Nobis super hoc humiliter porrectis benigne inclinati &c. ut intra annum proximum, & quoad Indias a die, quo præsentes litteræ illuc pervenerint, numerandum, in Cathedralibus, & Metropolitanis ecclesiis Hispaniæ, & Indiarum, ac in una ecclesia oppidi Matriti Toletanæ diœcesis per Ordinarium loci designanda solemnia Beatificationis memorati servi Dei Thuribii itidem cum Officio & Missa sub ritu duplici majori, die ab Ordinariis locorum respective constituta, & intra sex menses promulganda pariformiter celebrari valeant, auctoritate Apostolica, tenore præsentium concedimus & indulgemus; Romæ vero in ecclesiis S. Jacobi, & S. Mariæ Montis Serrati nationis Hispanorum, ac S. Caroli in Via lata, seu cursus, nationis Mediolanensis, eadem solemnia intra bimestre proximum similiter celebrari permittimus.*

CA-

CAPUT XXV.

De transitu a Beatificatione ad Canonizationem.

1 UT a Beatificatione transitus fiat ad Canonizationem, retento semper argumento causarum Confessorum, quæ procedunt per viam non cultus, de quibus tantum loquimur in præsenti, & illarum quidem, quæ introducuntur post decreta Urbani VIII. (erit enim in subsequentibus sermo de causis, quæ procedunt per viam casus excepti a decretis ejusdem Urbani, & de aliis, quæ ante prædicta decreta fuerant introductæ, quæque post eadem decreta resumuntur) opus est, ut pro obtinenda Canonizatione, nova post indultam Beatificationem miracula superveniant, & a sacra Congregatione, & a summo Pontifice examinentur, atque approbentur.

2 In decretis Urbani VIII. ita legitur: *Pro habenda certiori veritate virtutum, sanctitatis vitæ, & miraculorum servorum Dei, pro quorum Canonizatione instatur, mandavit Sanctissimus non debere in futurum procedi ad Canonizationem alicujus, qui aliqua veneratione, vel titulo Beati sit decoratus, nisi prius in eadem sacra Congregatione coram Sanctitate sua fuerit iterum per Cardinalem in ordine Ponentem facta plena & distincta relatio non modo eorum, quæ in processibus, & aliis scripturis continentur, & quæ illi per summos Pontifices intuitu ipsius venerationis elargita fuerunt, verum etiam eorum, quæ supervenerunt post concessam eidem venerationem, de quibus constare possit, ad hoc, ut ex prædictis omnibus valeat summus Pontifex deliberare, an sit procedendum ad Canonizationem.*

3 Decretum hoc Urbani VIII. mentionem profecto facit eorum, quæ supervenerunt post concessam Beato venerationem, & consequenter miraculorum, quæ supervenerunt post concessam Beatificationem: sed, quamvis requirat, ut de his constare possit, cum tamen referatur ad relationem, quam fieri debere præscribit a Cardinali causæ Relatore, non videtur sufficienter indicare, ut exactum fieri debeat in sacra Congregatione examen miraculorum, quæ supervenerunt post Beatificationem.

4 Necessitas ergo severi examinis miraculorum, quæ post Beatificationem supervenerunt, desumi debet ex subsecuta observantia, & ex decreto san. mem. Clementis IX. quod est hujusmodi: *Sanctissimus D. N. Clemens IX. ad omnem hæsitationem desuper penitus tollendam, die* 10. *Septembris* 1668. *in Congregatione habita coram Sanctitate sua declaravit, ac respective decrevit, quod in posterum in causis servorum Dei, qui aliqua veneratione, & titulo Beati a Romanis Pontificibus decorati sunt, Cardinalis in ordine Ponens in Congregatione coram summo Pontifice habenda plenam & distinctam relationem facere tantummodo debeat eorum, quæ cultus concessionem præcesserunt, & quæ intuitu ipsius venerationis quomodolibet elargita fuerunt; ea vero, quæ post indultam*

tam venerationem, seu cultum quomodolibet supervenerunt, debeant per juridicas probationes discuti, ac, prævia matura discussione, ad juris trutinam redigi, prout hactenus inconcusse servatum fuit, ut ex iis constare possit, num Sedes Apostolica tuto valeat ad solemnem illius Canonizationem juxta S. R. E. ritum, & canonicas sanctiones devenire.

5 Dictum est, necessitatem rigidi examinis miraculorum, quæ supervenerunt post Beatificationem, desumi ex observantia subsecuta post decretum Urbani VIII. id autem ratum faciunt verba modo citati decreti, *prout hactenus inconcusse servatum fuit*: atque etiam desumi ex ipso decreto Clementino; quod alia ejus verba præseferunt, *debeant per juridicas probationes discuti, ac, prævia matura discussione, ad juris trutinam redigi*. Porro, cum in utroque decreto tum Urbani, tum Clementis præscribatur, fieri debere tantummodo per Cardinalem in ordine Ponentem plenam & distinctam relationem eorum, quæ cultus concessionem præcesserunt, sicque tum virtutum, tum miraculorum, quorum examen & approbatio præcessit Beatificationem; statutum hoc est ad tollendam consuetudinem, quæ invaluerat, ut in transitu a Beatificatione ad Canonizationem fieret novum examen omnium, quæ jam ante Beatificationem examinata & approbata fuerant, & ideo validitatis processuum, virtutum, & miraculorum. Id vero jure ac merito statutum fuisse dicendum est: quemadmodum enim, postquam tanta maturitate ante Beatificationem perpensa est validitas processuum, atque, ut ex dictis, ter disceptatum est dubium de virtutibus, ter itidem dubium de miraculis, & tandem, an, stante prædictorum approbatione, tuto deveniri possit ad Beatificationem; quemadmodum, inquam, iteratum examen rerum jam discussarum, atque approbatarum superfluum videri potest; ita nedum congruens, sed & necessaria esse posse videtur novorum miraculorum accessio post Beatificationem, eorumque acris discussio, ut novorum scilicet miraculorum interventu habeat summus Pontifex nova Divinæ voluntatis signa; cum a cultu tantum permisso & restricto, qualis est, qui in Beatificatione indulgetur, transitus fit ad cultum præceptivum, atque ad universam Ecclesiam extensum, cujusmodi est ille, qui conceditur in Canonizatione; sicuti suo loco explicabitur, & ut animadvertit Matta *de Canonizat. SS. part. 4. cap. 6. num. 9.*

6 Et quidem, quod olim in transitu a Beatificatione ad Canonizationem iterum examinarentur ea omnia, quæ fuerant examinata & approbata ante Beatificationem, colligitur ex bulla Canonizationis S. Hyacinthi §. 4. 5. *&* 7., ex bulla Canonizationis S. Philippi Nerii §. 8. *& quatuor sequen.*, & ex bulla Canonizationis S. Ignatii Loyolæ §. 5. *&* 7. cum quibus concordant aliæ bullæ, & quamplura decreta, quæ sunt in regestis sacræ Congregationis rituum super causis SS. Isidori, Francisci Xaverii, Thomæ de Villanova, Ludovici Bertrandi, Paschalis Baylon, in quibus, occasione transitus a Beatificatione ad Canonizationem, præscriptum est, ut ite-

ut iterum examinarentur ea omnia, quæ fuerunt ante Beatificationem examinata & approbata.

7 In archivo Conventus S. Annæ de Urbe PP. Carmelitarum Discalceatorum nationis Hispanicæ Acta integra extant Beatificationis, & Canonizationis S. Teresiæ in duos tomos distributa, quorum primus pertinens ad Beatificationem subscriptus fuit a Joanne Paulo Mucantio Magistro sacrarum cæremoniarum, & Secretario Congregationis sacrorum rituum.

8 In hoc primo tomo continetur commissio Clementis VIII. sacræ Congregationi inscripta, ut inquirat in virtutes in genere; habetur commissio summi Pontificis Pauli V. ut inquirat in specie; completisque *processibus remissorialibus*, extat decretum sacræ Congregationis demandans Cardinali Lancellotto, ut processus exhibitos videret & examinaret.

9 Causæ Postulatores informationes tum facti, tum juris una cum ditissimo documentorum summario exhibuerunt Cardinali Lancellotto, qui prius retulit punctum validitatis processuum, deinde alterum punctum super virtutibus: transmisso autem ad unumquemque Cardinalem sacræ Congregationis eo documentorum summario, quod fuerat Cardinali Lancellotto exhibitum; ad ejus relationem sacra Congregatio respondit, satis, sufficienter, & abundanter constare de virtutibus, puritate, integritate vitæ, & sanctitate servæ Dei Teresiæ: tum, delegatis Cardinalibus a Monte, & Lancellotto, ut summo Pontifici referrent ea, quæ acta fuerant in hac causa; cum Cardinalis Lancellottus subinde retulisset, summum Pontificem respondisse, se velle, ut omnes similes causæ tractarentur & discuterentur prius in Rota, postea iterum examinarentur in Congregatione sacrorum rituum, & ut reliqua omnia, quæ ad miracula pertinebant in causa servæ Dei Teresiæ, examinarentur in Auditorio Rotæ; sacra Congregatio delegit Franciscum Sacratum, Joannem Baptistam Coccinum, & Alphonsum Manzanedum Rotæ Auditores, ut, citra examen articulorum jam discussorum & resolutorum in Congregatione de validitate processuum, & de sanctitate vitæ, viderent & diligenter examinarent processus, atque referrent, quid in eis circa miracula invenirent.

10 Auditores Rotæ mandatis paruerunt; editaque relatione super miraculis, eademque transmissa ad Cardinalem Lancellottum, & alios Cardinales sacræ Congregationis; summus Pontifex Paulus V. jussit, ut etiam suum judicium proferrent super validitate processuum, & super virtutibus: prolato autem favorabili judicio ab iisdem super eodem argumento, & super eo quod tuto procedi posset ad Canonizationem, Cardinalis Lancellottus, ordinem prosequendo ejusdem relationis, quæ (uti dictum est) unicuique Cardinali tradita fuerat, miracula exposuit & luculenter narravit: sicque ad ejus relationem sacra Congregatio censuit, constare de virtutibus & de miraculis, & posse ad Canonizationem procedi, atque interim concedi posse Officium & Missam pro nonnullis determi-

terminatis locis. Tum denique Papa annuit petitis, & litteras Apostolicas in forma Brevis expedivit super limitata concessione Officii & Missæ, in qua Beatificatio consistit.

11 Hæc habentur in primo tomo Actorum; nunc vero transeundo ad secundum, qui componi cœpit a prædicto Paulo Mucantio, sed perfectus & subscriptus fuit a Petro Ciamaricono ejus successore in officio Secretarii, in eo continetur primo, quod, prolato ab Auditoribus Rotæ judicio super validitate processuum & super virtutibus, edita tamen relatione tantummodo super miraculis; summus Pontifex jussit, ut relationem ederent, prout etiam edita fuit, super validitate processuum & super virtutibus: secundo, quod, prævio consilio sacræ Congregationis, Paulus Papa V. annuit petitis pro extensione Officii & Missæ ad alios locos in prima concessione non comprehensos: tertio, quod, supervenientibus novis petitionibus pro Canonizatione, delatoque summo Pontificatu ad Gregorium XV. per obitum Pauli V. & subrogato Cardinali Muto in locum Cardinalis Lancellotti causæ Ponentis interim defuncti, demandatum fuit eidem Cardinali Muto, ut diligenter processus examinaret, ita ut in una Congregatione ageretur de validitate processuum, in altera de sanctitate vitæ, & in tertia de miraculis; prout sane factum fuit, exhibita unicuique Cardinali informatione juridica super unoquoque ex dictis argumentis, de quo in prædictis Congregationibus tractabatur: quibus quidem favorabiliter resolutis, tandem ad Canonizationem deventum est.

12 Itaque ex huc usque dictis (ni fallimur) ad evidentiam colligitur, olim in transitu a Beatificatione ad Canonizationem examinata iterum fuisse ea omnia, quæ fuerant discussa & approbata ante Beatificationem; id autem in more hodie non esse positum, sed in transitu a Beatificatione ad Canonizationem ea tantum examinari miracula, quæ post Beatificationem supervenerunt. Quamvis autem, quia nedum in decretis sacræ Congregationis rituum pro Beatificatione, sed etiam in ipsis Beatificationum Apostolicis litteris, post approbationem virtutum & miraculorum, aliquando dictum fuit, posse summum Pontificem, quandocumque sibi libuisset, ad solemnem Canonizationem procedere & tuto devenire, eum vero interim indulgere, ut Dei servus coli possit tamquam Beatus; quemadmodum legitur tum in decretis & Brevibus Beatificationum, quæ decretum Clementis IX. præcesserunt, uti sunt litteræ Apostolicæ Beatificationis SS. Petri de Alcantara, Francisci Salesii, Joannis de Deo, Andreæ Avellini, Mariæ Magdalenæ de Pazzis, & B. Josaphat Archiepiscopi Pollocensis; tum etiam in aliis decretis & Brevibus Beatificationum expeditis post tempora Clementis IX. usque ad tempus san. mem. Clementis XI. excepto tamen Brevi Beatificationis S. Pii V. apposita quippe fuit in omnibus clausula supra memorata: quamvis (inquam) aliquando a Postulatoribus in ejusdem clausulæ sequelam supplicatum fuerit, ut ad solemnem Canonizationem procederetur, etiamsi nova post Beatificationem miracula

miracula non supervenissent; id tamen obtineri ab eis non potuit, cum responsum fuerit, prædictam clausulam fuisse appositam incitate ad limitatum cultum Beato eo tutiùs indulgendum; uti desumitur ex sequentibus verbis Francisci Mariæ Phœbei Secretarii Congregationis sacrorum rituum, in compendio vitæ & Actorum causæ tunc Beati, nunc S. Francisci Salesii: *Ac, quamvis ipsa* (loquitur de causa.) *ad præscriptum novissimorum decretorum inchoata, instructa, & , medio rigoroso examine, absoluta fuerit nedum in ordine ad Beatificationem, sed & ad ipsam solemnem Canonizationem, ita ut satis fortasse videretur jam editum decretum ad hoc, ut tuto procedi posset ad actum solemnis Canonizationis, tamen Sanctissimus causam ipsam rursus ad trutinam revocari mandat, & nova miracula examinari; ut ex his, quatenus aliqua censeantur approbanda, sacra Congregatio ducatur ad finalem causæ terminationem cum decreto absoluto, quod tuto procedi possit ad actum Canonizationis. Siquidem prima pars antedicti decreti, qua firmatur, posse tuto procedi ad Canonizationem, de more apposita fuit, non determinative ad ipsam Canonizationem, sed impulsive ad limitatum cultum Beato eò tutius indulgendum, quò crederetur, adesse requisita etiam ad ipsam universalem venerationem decernendam*. Præterquamquod responderi adhuc potuisset, quod sacra Congregatio, post approbatas virtutes & miracula, dixit, tuto procedi posse ad Canonizationem, quia de jure ad Canonizationem nihil aliud requiritur, quam approbatio virtutum & miraculorum; quod deinde eadem Congregatio dixit, interim indulgeri posse, ut servus Dei colatur tamquam Beatus, dilata Canonizatione ad aliud tempus, hoc est ad illud, quo nova miracula supervenissent, quia juxta morem Sedis Apostolicæ jam introductum Beatificatio præcedit Canonizationem, & juxta eumdem morem non fit transitus a Beatificatione ad Canonizationem, nisi intermedia miracula Deus operari dignetur ad Beati intercessionem: ita ut prima verba sint relativa ad dispositionem juris, secunda vero ad Sedis Apostolicæ institutum.

13 Sed, quia unusquisque facili negotio considerare poterat, quod saltem illis, qui usum non habent harum causarum, prædicta verba decretorum & Brevium aliquam ingerere poterant ambigendi occasionem, fuit id a me tamquam Fidei Promotore renuntiatum san. mem. Clementi XI. qui cum reputasset, non esse juxta hodiernam consuetudinem locum Canonizationi, nisi præcedat Beatificatio, & nisi post Beatificationem nova miracula superveniant, noluit dictis verbis uti in Brevi Beatificationis servi Dei Joannis Francisci Regis: ipse autem existimarem, quod amplius Beatificationum Brevibus ea inseri non deberent, nedum propter tanti Pontificis auctoritatem, & propter rationes superius expensas, sed etiam quia, cum, post approbationem virtutum & miraculorum, in sacrorum rituum Congregatione generali disputetur dubium, an, stante approbatione virtutum & miraculorum, tuto procedi possit ad Beatificationem; sacra autem Congregatio respondeat, tuto procedi posse, nul-

Digitized by Google

la facta mentione Canonizationis; non potest consequenter in Brevi Beatificationis nunc asseri, sacrorum rituum Congregationem censuisse, quod tuto procedi posset ad Canonizationem, sed quod interim indulgeri potest, ut servus Dei colatur tamquam Beatus: atque hisce quidem cohaerenter clausula ipsa toties memorata minime fuit apposita aut subsequentibus Brevibus Beatificationum expeditis tempore san. mem. Benedicti XIII. aut Brevi Beatificationis B. Catharinae de Ricciis expedito a summo Pontifice Clemente XII.

CAPUT XXVI.

De serie Actorum in transitu a Beatificatione ad Canonizationem.

1 SEries Actorum in transitu a Beatificatione ad Canonizationem in causis Confessorum procedentibus per viam non cultus, & introductis post decreta Urbani VIII. est haec, quae sequitur. Postquam ad Postulatores certa pervenit notitia, Deum dignatum esse miracula operari post Beatificationem ad Beati intercessionem, supplices porriguntur preces sacrorum rituum Congregationi ordinariae pro *signatura commissionis reassumptionis*, & pro expeditione *litterarum remissorialium*, ut super novis praedictis miraculis Apostolica auctoritate construantur processus. Signata commissione, expeditis litteris remissorialibus, constructis subinde processibus, iisdemque ad Urbem delatis, eorum fit traditio, apertio, atque interpretatio, quatenus externo idiomate conscripti sint, iisdem modis & formis, quibus fit traditio, apertio, & interpretatio aliorum processuum conditorum ante Beatificationem. Disputatio deinde de eorum validitate assumitur in sacrorum rituum Congregatione ordinaria: tum verò judicio super validitate completo, miracula, quae supervenerunt, ter in Congregationibus examinantur, idest primo in antepraeparatoria, secundo in praeparatoria, tertio in generali coram summo Pontifice: & quidem, quemadmodum quoad Beatificationem in eadem Congregatione generali disputatur dubium, *an, stante approbatione tum virtutum, tum miraculorum, tuto procedi possit ad Beatificationem*; sic in transitu a Beatificatione ad Canonizationem, approbatis miraculis, quae supervenerunt post Beatificationem, discutitur in Congregatione generali dubium, *an, stante approbatione miraculorum, tuto deveniri possit ad Canonizationem*. Quin immo, quemadmodum duorum miraculorum approbatio satis est pro Beatificatione, ita & comprobatio duorum, quae supervenerint post Beatificationem, sufficit pro Canonizatione obtinenda. Nec aliquid a nobis in hoc puncto immutatum est. Licet enim a nobis, juxta alibi dicta, per decretum generale editum die 23. Aprilis 1741. statutum fuerit, in causis procedentibus per viam non cultus quatuor miracula probata

bata testibus de visu esse necessaria, ut Beatificatio obtineatur, quando virtutes, & Martyrium probata sunt testibus de auditu, & probationibus subsidiariis; in transitu tamen harum causarum a Beatificatione ad Canonizationem bina diximus miracula sufficere testibus de visu probata, quæ post Beatificationem supervenerint. Quamvis autem Castellinus *in tract. de dilat. Canonization. pag. 57. & pag. 63.* asserat, juxta consuetudinem sanctæ Sedis non decerni Canonizationem, nisi inter miracula, quæ approbantur, aliquod reperiatur, quod sit secundi, vel primi generis; ut omnis videlicet excludatur dubitatio, an id, quod pro miraculo admittitur, re vera excesserit vires & potentiam naturæ: quod porro argumentum late prosecutus est bon. mem. Petrus Franciscus de Rubeis olim egregius Fidei Promotor in suis animadversionibus factis in causa Valentina S. Francisci Borgia super dubio, *an tuto procedi posset ad Beatificationem*: id tamen nullum habet fundamentum sive in ratione, sive in consuetudine Sedis Apostolicæ. Non in ratione, cum miracula quoque tertii generis excedant vires & potentiam naturæ, si non quoad substantiam, saltem quoad modum, sicuti suo loco explicabitur: neque etiam in Sedis Apostolicæ consuetudine, cum ex alibi referendis plene deducatur, pluries Sedem Apostolicam ad Canonizationem processisse, approbatis tantummodo duobus miraculis tertii generis, quæ post Beatificationem supervenerant; ita ut mirum esse non debeat, si citatus Petrus Franciscus de Rubeis, qui Castellinum sequendo, & exercendo munus Fidei Promotoris aliquando asseruerat, aliquod primi, vel secundi generis miraculum requiri pro obtinenda Canonizatione, ingenue postmodum confessus sit, Castellinum id asseruisse absque ullo fundamento; uti refert Matta *de Canonizat. Sanctorum part. 4. cap. 7. num. 7.*

2 Item, sicuti juxta antiquiorem usum, loquendo de Beatificatione, in una eademque Congregatione generali, quæ ut plurimum cogebatur coram summo Pontifice, non solum disputabatur de miraculis, sed etiam, facta eorum approbatione, iterum vocabantur Consultores, & post expositam a Cardinali Relatore totam facti seriem, hoc est narrationem tum virtutum, tum miraculorum approbatorum, proponebatur dubium, *an tuto procedi posset ad Beatificationem*; sic etiam in Canonizatione, juxta morem antiquiorem, eodem prorsus modo in una eademque Congregatione generali coram summo Pontifice proponebatur disputatio de miraculis, atque, eorum approbatione secuta, arcessebantur denuo Consultores, tum facta a Cardinali causæ Relatore fideli omnium, quæ præcesserunt, & ceterorum, quæ Beatificationem subsecuta erant, plena & distincta relatione, fiebat alterius dubii propositio, *an tuto* (videlicet) *procedi posset ad Canonizationem*.

3 Desumitur id ex decreto edito in causa Geneven. S. Francisci de Sales die 14. Februarii 1662. ubi, post enarratam approbationem miraculorum, hæc habentur: *Propterea, accitis iterum Consultoribus, & præhabita*

habita per E. D. Cardinalem Franciottum ad præscriptum novissimorum decretorum plena & distincta relatione non modo eorum, quæ in processibus & aliis scripturis continentur, & quæ B. Francisco per Sanctitatem suam intuitu venerationis elargita fuerunt, verum etiam eorum, quæ accesserunt post concessam eidem venerationem, annuente Sanctissimo, sacra eadem Congregatio censuit, quandocumque posse tuto deveniri ad solemnem ejusdem B. Francisci Canonizationem, juxta ritum S. R. E. & sacrorum Canonum dispositionem. Id ipsum quoque confirmatur ex his, quæ leguntur in Actis Canonizationis S. Mariæ Magdalenæ de Pazzis collectis a Dominico Cappello, & editis Romæ anno 1669. *Itaque die* 10. *Septembris* 1668. *in Congregatione sacrorum rituum habita coram eodem Sanctissimo quinque de allatis miraculis post indultam Beatæ venerationem, præhabita matura discussione, disputata sunt; & Sanctitas sua, accitis iterum Consultoribus, tum ab iis, tum a Cardinalibus requisivit, an tuto procedi posset ad solemnem B. Mariæ Magdalenæ Canonizationem; & omnes concordibus suffragiis in affirmativam sententiam convenerunt.* Nec omitti potest decretum in causa Canonizationis tunc Beati, nunc Sancti Cajetani editum die 11. Novembris 1670. in quo, expositis approbatione miraculorum, & aliis, quæ debebant exponi, sic legitur: *Expletis igitur omnibus, quæ nova exigunt decreta san. mem. Urbani VIII. accitis iterum per Sanctissimum Consultoribus, unanimi voto eadem sacra Congregatio censuit, sic annuente Sanctissimo, quandocumque tuto deveniri posse ad solemnem dicti Beati Canonizationem juxta ritum S. R. E. & sacrorum Canonum dispositionem, eumque definiri regnantem cum Deo, & universali Ecclesiæ colendum & venerandum proponi.*

4 Hoc tantum intercedit discrimen (loquendo semper intra terminos usus antiquioris sacræ Congregationis) quod super dubio, *an tuto procedi posset ad Beatificationem*, minime mihi constat, suffragia tum Consultorum, tum Cardinalium fuisse unquam tradita Secretario, ut reponerentur inter Acta sacræ Congregationis; quod quidem fiebat, quando proponebatur dubium de tuto progressu ad Canonizationem, quemadmodum desumitur ex Actis Canonizationis S. Francisci de Sales editis a Dominico Cappello *pag.* 58. ubi Franciscus Maria Phœbeus Secretarius Congregationis sacrorum rituum in quodam suo compendio totius causæ transmisso ad Cardinales, & Consultores suffragaturos hæc habet: *Ideo, præter sententias probantes asserta miracula, afferenda sunt divisim suffragia pro efformando decreto Canonizationis, mihique in scriptis porrigenda; ut, juxta mandatum Sanctissimi, inter monumenta sacræ Congregationis reposita asserventur.* Consimilia leguntur etiam in Actis Canonizationis S. Petri de Alcantara ab eodem Cappello collectis *pag.* 4. atque in Actis modo citatis Canonizationis S. Francisci de Sales impressa quoque videri possunt suffragia Consultorum super dubio in Congregatione generali proposito, *an tuto procedi posset ad Canonizationem.*

5 Rursus, sicut antea dictum est, super dubio Beatificationis, an tuto scilicet ad eam procedi posset, aliquando habitam esse Congregationem absque

absque summi Pontificis præsentia, sed tantum cum interventu tum Cardinalium, tum Consultorum, quorum postea sensus fuit Sanctitati suæ a Secretario relatus; sic occasione Canonizationis contigit aliquando, ut dubium ex Pontificia concessione super tuto progressu ad Canonizationem fuerit propositum in aliqua Congregatione, cui summus Pontifex non interfuit, ei tamen a Secretario facta deinde fideli enarratione suffragiorum tum Cardinalium, tum Consultorum. Id autem desumitur ex decreto in causa Valentina Canonizationis tunc Beati, nunc S. Francisci Borgiæ edito die 21. Junii 1670. in quo, postquam dictum est, fuisse in Congregatione generali coram san. mem. Clemente IX. die 10. Septembris 1668. approbata nonnulla miracula, quæ post Beatificationem supervenerant, sic legitur: *Quapropter, proposito dubio per E. D. Cardinalem Chisium dictæ causæ Relatorem, an, stantibus supra narratis, Sanctissimus tuto posset devenire ad solemnem dicti Beati Canonizationem; & re mature discussa, audito prius R.P.D. Promotore Fidei tam in voce quam in scriptis, communi omnium voto censuit, Sanctitatem suam, quandocumque sibi libuerit, tuto posse ad solemnem ejusdem B. Francisci Borgiæ Canonizationem juxta S. R. E. ritum, & sacrorum Canonum dispositionem devenire, eumque definire sanctum cum Deo regnantem, atque universali Ecclesiæ proponere colendum & venerandum: Et, facta per me Secretarium eadem die de supradictis omnibus & singulis relatione Sanctissimo, Sanctitas sua nedum sensum Congregationis confirmavit & approbavit, verum etiam mandavit, hujusmodi ultimum & finale decretum solemnis Canonizationis prædicti Beati expediri*. Quin immo ante editionem decretorum Urbani VIII. in quibus leges latæ sunt de Congregationibus coram summo Pontifice cogendis, Cardinalis Congregationis sacrorum rituum Præfectus in Consistorio tantum, vel etiam extra Consistorium summo Pontifici exponebat, causam Dei servi fuisse plene in sacra Congregatione discussam, eamque in tali statu esse, ut juxta sacræ Congregationis sensum tuto procedi posset ad Canonizationem; uti percipitur ex Actis Canonizationis S. Caroli Borromæi *cap.43.* collectis a Marco Aurelio Grattarola, *& Mediolani editis anno* 1614. Et aliquando etiam ipsi Cardinales componentes Congregationem sacrorum rituum, summo Pontifici retulerunt, se causam bene expendisse & se in ea esse sententia, ut ad illius absolutionem procedi posset; teste Francisco Penia *in vita S. Raymundi de Pennafort lib.3. cap.34. Pontifice itaque annuente die 8. ejusdem mensis Alphonsus Cardinalis Gesualdus, Alexander Medices de Florentia, Augustinus Valerius de Verona, Dominicus Pinellus, de Monte, Gallus, Baronius, Antonianus, Ascanius Columna, Farnesius, Antonius Sanctorum Quatuor, & Perettus Cardinales Sanctissimo retulerunt, se denuo causam expendisse, & relationem Auditorum Rotæ diligenter vidisse atque consideraſſe, tandemque eam approbantes in eam venisse sententiam, ut omnia eis rite parata probataque viderentur, ut propterea posset Sanctitas sua, si vellet, ad ulteriora procedere.*

6 Temporibus vero summi Pontificis Clementis XI. duæ semper Congrega-

gregationes generales coram Sanctitate sua habitæ sunt; in quarum prima, disputato dubio de miraculis, quæ supervenerunt, fuit semper ab eodem summo Pontifice dilata resolutio, ut, ante editionem decreti super miraculorum approbatione, Divinam opem imploraret: porro in secunda, postquam, præmissis præmittendis, miracula ab eodem, accitis tum Secretario, tum Fidei Promotore, fuerunt approbata, propositum fuit subsequens dubium, *an tuto ad Canonizationem procedi posset*; sed super eo pariter, acceptis tum Cardinalium, tum Consultorum suffragiis, auditaque Cardinalis Relatoris plena ac distincta relatione de omnibus, quæ præcesserunt Beatificationem & quæ ipsam subsecuta sunt, idem Sanctissimus Pater semper distulit deliberationem, ut tum suis, tum alienis precibus Dominicum imploraret adjutorium; uti deducitur ex quatuor Canonizationum decretis in causis SS. Pii V. Andreæ Avellini, Felicis a Cantalicio, & Catharinæ de Bononia typis impressis inter Acta Canonizationis eorumdem edita a Justiniano Chiapponi Apostolicarum cæremoniarum Præfecto. Et hic utique ordo mihi optimus esse videtur, & retinendus ex rationibus superius adductis, ubi consimilem ordinem a tanto Pontifice servatum fuisse vidimus in Beatificatione. Non est autem amplius in more positum, ut suffragia Cardinalium, & Consultorum super dubio, *an tuto procedi possit ad Canonizationem*, committantur Secretario, ut ea conserventur inter Acta sacræ Congregationis: conservantur etenim tantum suffragia, quæ a Cardinalibus, & Episcopis in Consistorio proferuntur, ut infra exponetur, quæ etiam mos est typis edere, quando eduntur Acta Canonizationis. Sed in eo, quod attinet ad dictum dubium, *an, supposita approbatione miraculorum, quæ supervenerunt, tuto procedi possit ad Canonizationem*, juxta præsentem consuetudinem notantur duntaxat in regestis nomina Cardinalium, & Consultorum, qui Congregationi interfuerunt, & paucis verbis adnotatur sensus uniuscujusque. Quod sane mihi videtur admodum rationabile: harum etenim causarum momentum consistit in discussione virtutum & miraculorum; ideoque, cum vix ulla possit haberi difficultas super progressu ad Canonizationem, posita tum virtutum, tum miraculorum, & eorum signanter, quæ supervenerunt, approbatione; hinc est, quod, sicuti paucis verbis suffragia Cardinalium, & Consultorum super ipso ad Canonizationem progressu absolvuntur, ita satis esse videtur, ut in regestis adnotetur sensus uniuscujusque, absque eo quod unusquisque suum suffragium in scriptis teneatur tradere Secretario.

7 At, sive in unica, sive in duplici Congregatione generali disputetur dubium de miraculis, quæ supervenerunt, & illud etiam, *an, stante illorum approbatione, tuto procedi possit ad Canonizationem*, cum summi Pontifices consueverint semper differre resolutionem, ut interim perpendant, quæ perpendere debent, &, quod præcipuum est, ut interim ad Dominum Deum preces effundant atque etiam effundi jubeant in eo casu, in quo censeant, procedendum esse ad Canonizationem; oportet tandem, ut suam

ut ſuam manifeſtent voluntatem , quæ manifeſtatio fit per editionem decreti .

8 Non uno tamen eodemque modo decretum hoc editum eſt , prout etiam fuit in ſuperioribus adnotatum , quando agebatur de Beatificatione . Etenim aliquando ſummi Pontifices juſſerunt , ut expediretur decretum Congregationis editum ſuper miraculis , & ſuper dubio , an tuto procedi poſſet ad Canonizationem ; quod eſt idem , ac dicere , confirmando decretum Congregationis , juſſerunt , ut illud publicaretur : aliquando autem per aliam viam parum diſſimilem proceſſerunt . Temporibus ſanctæ memoriæ Clementis XI. qui , juxta dicta in ſuperioribus , ſemper voluit , ut duæ coram ſe cogerentur Congregationes generales , altera ſuper miraculis , quæ ſupervenerunt , altera ſuper tuto progreſſu ad Canonizationem , quique ſemper diſtulit deliberationes , nec eas , niſi Divina ope implorata , publicavit , ordo iſte ſervabatur , videlicet fiebat Congregatio ſuper miraculis ; tum , ſi poſt cauſæ examen , & effuſas ad Deum preces Sanctitas ſua erat in ea ſententia , ut reſolutio Congregationis approbari poſſet , ideoque approbari poſſent aliqua miracula , ad ſe vocari faciebat tum Secretarium ſacræ Cóngregationis , tum me Fidei Promotorem , ſuamque exponebat voluntatem circa approbationem horum , aut illorum miraculorum : quod quidem Secretarius adnotabat in regeſtis ſacræ Congregationis , ſed decretum non edebatur , neque publicabatur . Tranſitus deinde fiebat ad aliam Congregationem , in qua quærebatur , an , ſtante approbatione horum , aut illorum miraculorum , tuto procedi poſſet ad Canonizationem : tum vero , ſi Congregatio exiſtimabat , tuto procedi poſſe , & Sanctitas ſua poſt temporum intervalla Congregationis reſolutionem approbare volebat , arceſſiri iterum faciebat tum Secretarium , tum me Fidei Promotorem , & edebatur atque publicabatur decretum , in quo exponebatur , nedum fuiſſe a Sanctitate ſua approbata miracula , ſed etiam dictum , tuto ad Canonizationem procedi poſſe . Patet ſane id ex decretis quatuor cauſarum Canonizationis , Sanctorum videlicet Pii V. , Andreæ Avellini , Felicis a Cantalicio , & Catharinæ de Bononia typis impreſſis inter Acta collecta a Juſtiniano Chiapponi : ſed id ipſum præterea demonſtratur ex ſequenti decreto ab eodem Pontifice edito in cauſa Romana , ſeu Polona Canonizationis B. Stanislai Koſtkæ Novitii Societatis Jeſu . *Propoſita alias , nempe die 19. Maji 1713. in Congregatione generali ſacrorum rituum habita coram SS. D. N. cauſa Canonizationis B. Stanislai Koſtkæ Novitii Societatis Jeſu , diſcuſſoque dubio , an , & de quibus miraculis conſtaret in caſu , & ad effectum &c. Sanctitas ſua , auditis tam Conſultorum , quam RR. DD. Cardinalium ſuffragiis , diſtulit ea die reſolutionem , ut prius de more cæleſtis luminis auxilium in tam gravi deliberatione imploraret . At poſtmodum , nempe die 12. Novembris ejuſdem anni 1713. ex tredecim adductis ac diſcuſſis miraculis tria approbavit , videlicet primum inſtantaneæ ſanationis Annæ Theodoræ de Ligniville atrophia , & impotentia crurum a pluribus annis labo-*

laborantis, sed tamquam supra numerum, utpote secutum ante indultam eidem B. Stanislao venerationem; necnon alia duo, quæ post indultam venerationem hujusmodi supervenerunt, nempe quintum repentinæ sanationis Andreæ Fausti Unikovvski Monachi Ordinis S. Benedicti lethali morbo ægrotantis, ac duodecimum instantaneæ itidem sanationis Francisci Xaverii Societatis Jesu a paralysi.

Eadem subinde generali Congregatione coram Sanctitate sua die 17. Julii proxime præteriti iterum habita, factaque a Reverendiss. D. Cardinali de Abdua juxta præscriptum decretorum plena & distincta relatione omnium in hujusmodi causa gestorum, propositum fuit ab eo dubium, an, stante approbatione trium miraculorum ut supra facta, tuto procedi posset ad solemnem Canonizationem ejusdem B. Stanislai; Ad quod omnes unanimi voce affirmative responderunt. Verum Sanctitas sua, antequam quidquam decerneret, tam suis, quam aliorum precibus se denuo ad Deum recurrere velle declaravit, ut, dirigente Domino gressus suos, eam, quam ipse monstrasset, viam tuto pede inire posset.

His demum impletis, idem SS. D. N. infrascripta die ipsimet B. Stanislao sacra, R. P. D. Prospero de Lambertinis Fidei Promotore, ac me Prosecretario Congregationis supradictæ accitis, præsens Canonizationis ejusdem B. Stanislai quandocumque faciendæ decretum expediri & publicari mandavit; non modo ad novum ac insigne decus memoratæ Societatis Jesu de Catholica Religione multis nominibus meritæ, in qua scilicet B. Juvenis consummatus in brevi explevit tempora multa, sed etiam ad speciale & maxime opportunum solatium populorum incliti regni Poloniæ, ac magni ducatus Lituaniæ, ut, qui jam pridem patrocinio ac tutela supradicti B. Stanislai feliciter potiti sunt, ad illius præsidium in præsentibus suis necessitatibus alacrius ac ferventius implorandum excitentur. Hac die 13. Novembris 1714. Ordo tamen iste mihi non usquequaque satisfacit: haud enim video, cur fiat tantum adnotatio in regestis sacræ Congregationis, quod a summo Pontifice fuerunt hæc, aut illa miracula approbata; vel quare uno, eodemque decreto publicetur approbatio miraculorum una cum tuto progressu ad Canonizationem; quando clarior & magis aptus ordo esse videretur, si duo distincta ederentur decreta, alterum, ubi primum fuerunt a summo Pontifice approbata miracula, alterum, statim ac ipse ratam habuit resolutionem, quod tuto procedi possit ad Canonizationem.

9 Quatenus autem diceretur, quod & antiquioribus, & recentioribus temporibus in uno semper eodemque decreto facta fuit approbatio tum miraculorum, tum ulterioris progressus ad Canonizationem, ita ut minime appareat, cur ab hujusmodi instituto recedendum sit: responsio tamen non deficeret, seu replicatio ad eamdem animadversionem. Ideo enim citatis temporibus in uno eodemque decreto prædicta omnia fuerunt complicata, quia in una eademque Congregatione nedum fuit de miraculis disputatum, sed & actum de tuto ipso ad Canonizationem progressu: si verò tempore saltem summi Pontificis Clementis XI. introducta fuit consuetudo, ut in una Congregatione disputetur de miraculis, porro in altera

altera de tuto progressu ad Canonizationem; rationabile admodum esse videtur, ut duo edantur decreta, utque hoc pacto unicuique sessioni suum respondeat. Exemplum utique desumi potest a Beatificatione: quia enim in Beatificatione introducta fuit temporibus san. mem. Clementis XI. consuetudo, ut in una Congregatione disputaretur de miraculis, in altera vero de tuto progressu ad Beatificationem; derelictus fuit antiquus modus complicandi in uno eodemque decreto tum miraculorum approbationem, tum progressum ad Beatificationem, novusque modus introductus fuit edendi duo separata decreta, alterum super miraculis, alterum super formali Beatificatione peragenda; uti colligitur ex decretis editis in causa S. Joannis Francisci Regis supra allegatis. Statuto igitur ordine & in Canonizatione, ut duæ fiant Congregationes, altera generalis super approbatione miraculorum, altera pariter generalis super tuto progressu ad Canonizationem; aptus & congruens usus esse videretur, ut duo similiter separata decreta ederentur: & recte quidem sic factum fuit in causa S. Peregrini Latiosi, uti colligitur ex decretis editis die 4. Decembris 1724. & die 5. Februarii 1725. in causa S. Joannis de Cruce, ut ex decretis editis die 5. Februarii 1725. & die 12. Januarii 1726. & in causa S. Margaritæ de Cortona, sicuti pariter ex decretis editis die 27. Decembris 1727. & die 22. Februarii 1728. tum etiam, post dimissum a nobis Promotoris Fidei officium, id observatum in causa S. Julianæ de Falconeriis. Habita quippe Congregatione generali coram summo Pontifice Benedicto XIII. super miraculis die 23. Augusti 1729. dilataque resolutione, ut Divinam interea opem Pontifex ipse imploraret, die tandem 8. Septembris ejusdem anni quatuor miracula censuit approbanda, editumque fuit decretum: coacta porro iterum Congregatione generali die 4. Octobris super tuto progressu ad Canonizationem, stante miraculorum approbatione, editum fuit separatum decretum de manifestata Sanctitatis suæ deliberatione quoad Canonizationem quandocumque faciendam.

CAPUT XXVII.

De serie Actorum in causis Martyrum, quæ introducuntur post decreta Urbani VIII. & quæ procedunt per viam non cultus.

1 SEries Actorum harum causarum æquiparatur ordini supra exposito causarum Confessorum, quæ procedunt per viam non cultus, & quæ introducuntur post decreta Urbani VIII. his tantum exceptis, quæ mox indicabuntur. In causis siquidem Confessorum præcedere debet processus auctoritate ordinaria construendus super fama virtutum & miraculorum, necnon processus ordinarius, vel Apostolicus super non cultu; præcedere etiam debet processus Apostolicus in genere;

 deinde

deinde vero conſtruitur eadem auctoritate Apoſtolica proceſſus in ſpecie ſuper virtutibus, & miraculis: poſtea, reſoluto prius dubio ſuper virtutibus, ſi favorabiliter reſolvatur etiam dubium duorum ad minimum miraculorum, cogitur Congregatio; in qua ſi fuerit decretum, poſſe tuto procedi ad Beatificationem, ſtante approbatione virtutum & miraculorum, fit demum ſolemnis in baſilica Vaticana Beatificatio. Eadem autem perfecta, ſi ſupervenerit notitia miraculorum, quæ interceſſione Beati Deus operari dignatus fuerit, fit ſuper eis auctoritate Apoſtòlica proceſſus; ex quibus duobus ſaltem approbatis, diſputandum proponitur, an, ſtante eorum approbatione, tuto deveniri poſſit ad Canonizationem: & hoc quidem favorabiliter reſoluto, ad ſolemnem proceditur Canonizationem, præmiſſis nonnullis aliis, de quibus infra ſermonem faciemus.

2 In cauſis vero Martyrum, quæ procedunt per viam non cultus, & quæ introducuntur poſt decreta Urbani VIII. poſita opinione, de qua infra, quod in cauſis etiam Martyrum requirantur miracula ſeu ſigna, fit proceſſus auctoritate ordinaria, nequaquam ſuper fama virtutum & miraculorum, ſed ſuper ſama Martyrii, cauſa Martyrii, & miraculorum ſeu ſignorum; licet etiam expediat aliqua inſerere de virtutibus, cum facilius pronuntiari poſſit de Martyrio, & cauſa Martyrii, ſi earum notio habeatur. Fieri etiam debet proceſſus ordinarius, vel Apoſtolicus ſuper non cultu. Porro diſputandum eſſet dubium de ſama Martyrii, & ſignorum ſeu miraculorum, dependendo a novo proceſſu Apoſtolico conficiendo; ſed, ut alibi videbitur, ſummi Pontifices in cauſis Martyrum procedentibus per viam non cultus ſolvere conſueverunt ab hac Apoſtolica inquiſitione in genere.

3 Poſt hæc in cauſis Martyrum diſputatur dubium, *an conſtet de Martyrio, & cauſa Martyrii*, ſicuti in cauſis Confeſsorum diſputatur illud, *an conſtet de virtutibus*. Præterquamquod de eo, quod attinet ad hanc æquiparationem, nonnulla videntur adnotanda.

4 Primum eſt, quod in cauſis Confeſſorum, reſoluto dubio ſuper virtutibus, decretum publicatur, in quo, prævio ſacræ Congregationis conſilio, ſummus Pontifex pronuntiat, conſtare de virtutibus in gradu heroico; & decretum quidem hoc publicatur, etiam antequam tranſitus fiat ad diſcuſſionem miraculorum: in cauſis vero Martyrum nonnulli putant, vel ſuſpendendam eſſe reſolutionem ſuper Martyrio, & cauſa Martyrii uſquequo fuerint examinata & approbata miracula ſeu ſigna, ſub obtentu, quod ſtatim ac reſponſum fuerit, conſtare de Martyrio, & cauſa Martyrii, approbata cenſeatur perſeverantia finalis in Fide & Charitate, ita ut ſuperflua remaneat diſcuſſio dubii de ſignis & miraculis; vel adnotandam in regeſtis ſacræ Congregationis approbationem Martyrii, & cauſæ Martyrii, abſque eo quod ad ejus publicationem procedendum ſit, quæ deinde fieri debeat una cum approbatione miraculorum ſeu ſignorum. Sed, utcunque ſit; utrum ſcilicet reſolutio approbans Martyrium adno-

adnotanda sit tantummodo in regestis sacræ Congregationis, minime publicanda ante approbationem signorum & miraculorum; an vero eadem sit publicanda ante miraculorum discussionem, ut in causis Confessorum publicatur resolutio approbans virtutes (utroque enim modo negotium hoc expleri potest, & utroque etiam modo expletum fuit: in causa quippe B. Petri de Arbues adnotatum utique fuit in regestis decretum, constare de Martyrio, & causa Martyrii, sed nequaquam editum fuit, nisi contextim cum decreto approbante miracula & signa; in causa vero B. Joannis de Prado editum fuit decretum approbans Martyrium, & causam Martyrii, tum etiam unum ex signis seu miraculis, ideoque nondum completo judicio super miraculis & signis, quæ ex infra dicendis in numero binario saltem sunt necessaria, ut ad Martyris Beatificationem procedatur) cavendum omnino esse videtur ab eorum opinione, qui censent, suspendendam esse resolutionem super Martyrio, & causa Martyrii, usquequo fuerint approbata signa seu miracula; primò, quia id cederet in maximum causarum detrimentum, in quibus substantiale dubium de Martyrio, & causa Martyrii, quod favorabiliter resolvi posset, & aliquando resolutum fuisset unanimi, vel fere unanimi Suffragatorum consilio, periculoso iterum experimento subjiceretur, dilata ejus resolutione ad tempus, quo agitur de approbandis signis seu miraculis, ob factam videlicet interim mutationem Consultorum sacræ Congregationis, ex causa vel obitus, vel discessus ab Urbe, vel similium; deinde, quia id adversaretur usui sacræ Congregationis, quæ in causa B. Josaphati Pollocensis, in causa B. Joannis de Prado, & in causa S. Joannis Nepomuceni respondit, constare de Martyrio, & causa Martyrii, antequam fieret discussio miraculorum seu signorum. Et parum profecto urget, futuram esse superfluam disputationem de signis & miraculis, postquam responsum fuit, constare de Martyrio, & causa Martyrii; tum quia dubium de Martyrio, & causa Martyrii in causis Martyrum æquivalet dubio de virtutibus in causis Confessorum; adeo ut, sicut in his, resoluto dubio super virtutibus, utiliter inquiritur in miracula, ita id ipsum censendum sit etiam in illis: tum quia, etsi, approbatis Martyrio, & causa Martyrii, approbata dici potest perseverantia finalis in Fide & Charitate, ut, approbatis virtutibus in gradu heroico, dici potest, sanctitatem quoque ipsam fuisse approbatam; quemadmodum tamen, hoc minime refragante, in causis Confessorum adhuc disputatur dubium de miraculis, non nisi quia Ecclesia nedum sanctitatis certitudinem desumere intendit ex testibus, qui de virtutum exercitio asseveraverint, sed & eamdem sanctitatem comprobari exposcit ex aliis testibus, qui miracula referant a Deo intercessione servorum Dei, de quorum virtutibus actum est, patrata; ita etiam in causis Martyrum, posita opinione de necessitate signorum & miraculorum, disputatur dubium de iisdem, eo quod Ecclesia verum Martyrium, & veram causam Martyrii desumere intendit nedum ex testibus, qui totam seriem

feriem Martyrii deposuerunt, verum etiam ex aliis, qui signa & miracula renuntient a Deo patrata ad ostendendam Martyrii, & causæ Martyrii veritatem.

5 Alterum notandum est, quod in causis Confessorum, quando disputatur dubium de virtutibus, non est permissum illius resolutionem suspendere, ut interim de miraculis decernatur, atque ut unico contextu utrumque dubium resolvatur. Ex Ordine quippe Romano Cardinalis Cajetani, & ex Romano Cæremoniali supra relatis plene desumitur, resolvendum prius esse dubium de virtutibus, quam transitus fiat ad discussionem miraculorum: deinde vero, quod caput est, cum in causa B. Hyacinthæ de Marescottis, dum fungebamur munere Fidei Promotoris, propositum fuisset dubium, *an, suspensa resolutione super virtutibus, transitus fieri posset ad examen miraculorum*, nobis ipsis ratione officii contra petitionem, Postulatoribus autem pro petitione strenue pugnantibus, Congregatio generalis coram sanctæ memoriæ Clemente X I. coacta, negatione respondit, ut ex sequenti decreto edito die 6. Decembris 1712. plene desumitur: *In causa Viterbien. Beatificationis, & Canonizationis servæ Dei Sororis Hyacinthæ de Marescottis super dubio, an in casu, de quo agitur, hoc est, nondum resoluto dubio super virtutibus, congruat ad ulteriora procedere in discussione miraculorum; sacra eadem rituum Congregatio censuit, & Sanctissimus approbavit, non congruere, quod procedatur ad ulteriora in discussione miraculorum, suspensa resolutione super dubio virtutum, sed permittendam esse novam causæ propositionem coram Sanctissimo super eodem dubio virtutum.* Atque ita quidem in ipsa causa subinde factum est.

6 Quamvis enim diceretur, quod in dubio virtutum occurrunt aliquando difficultates petitæ vel ex defectu probationum, vel ex actuum qualitate, ita ut pro eo dubio resolvendo opus esse videatur miraculorum assumere discussionem; item, quod, ut nonnulli asserunt, procedi posse ad Canonizationem alicujus servi Dei, quando ejus intercessione Deus miracula operatur, licet non constet de virtutibus, aut quia testes non adsunt quidquam de eis deponentes, aut quia demum nullus scripsit ejus gesta, ut adnotavit Cardinalis de Lauræa *in 3. sent. tom. 4. disput. 20. de miraculis artic. 25. §. 4. num. 1119.* poterit potiori jure judicium suspendi de virtutibus, ut interim de miraculis decernatur; denique, quod ita factum fuit in causa Segobien. S. Joannis de Cruce.

7 Hæc nihilominus, & similia non visa fuerunt apta ad rem, de qua agebatur, hoc est ad suadendum, quod, suspensa deliberatione super virtutibus, transitus fieri posset ad examen miraculorum. Nam, si probationes sufficientes deficiant, libere respondendum est, non constare de virtutibus. Si in earum examine occurrant actus ambigui, aut extraordinarii, totius vitæ contextus bene perpensus patefacit, utrum a bono, an a malo fine profluxerint: neque regulæ desunt alibi exponendæ, quæ demonstrant, num actus extraordinarii a Divina inspiratione, & ab instinctu supra naturam

ram emanaverint.. Effatum vero Cardinalis de Lauræa æquiparari potest dicto aliorum, qui docent ad Canonizationem procedi posse, si constet de virtutibus, licet non constet de miraculis; uti refert Pater a Panormo olim sacræ Congregationis Consultor *in suo scrutinio doctrinarum cap. 3. artic. 14. num.* 18. Quocirca, sicuti dictum hoc in usum non admittitur, ita nec illud. Postremo exemplum causæ S. Joannis de Cruce exposito modo minime procedit: judicatum quippe fuit, constare de virtutibus, antequam transitus fieret ad discussionem miraculorum; sed, quia opus erat, ut ad submovendam quamdam difficultatem nonnulli actus *capitulares* viderentur, mandatum fuit, ne decretum publicaretur, nisi facta discussione eorum, quæ in quibusdam libris continebantur; quemadmodum liquet ex sequenti decreto: *Ad relationem Eminentiss. Card. Ginetti in Congregatione sacrorum rituum habita coram Sanctissimo declaratum fuit, constare de virtutibus in gradu heroico in causa servi Dei Joannis de Cruce, ideoque in ea ad ulteriora procedi posse; die 7. Septembris 1662. Hujusmodi decretum minime publicari, Sanctissimus annuit, nisi, prævio assensu Sanctitatis suæ, postquam exhibiti, discussi, & approbati fuerint libri Actorum capitularium, necnon processus fabricati in tribunali Nuntiaturæ Apostolicæ Hispaniarum. Et insuper Sanctitas sua pariter imperavit Nuntio Hispaniarum, ut ejusmodi libros transcribi & extrahi curet, & alia documenta ad sacram Congregationem transmittat.*

8 In causis vero Martyrum, cum facilius expediantur, quam causæ Confessorum, facile etiam permittitur, ut unà cum dubio de Martyrio, & causa Martyrii alterum proponatur de signis seu miraculis; uti colligitur ex rescripto in causa Brasilien. Ignatii Azevedo, & sociorum *die* 7. *Januarii* 1671. Item in causa B. Joannis de Prado *die* 3. *Aprilis*, & *die* 29. *Maji* 1688. propositum fuit dubium, *an constaret de Martyrio, & causa Martyrii*: atque editum fuit rescriptum, ut examinarentur signa seu miracula; discussis autem signis & miraculis *die* 28. *Januarii* 1692. & *die* 3. *Octobris* 1693. sacra Congregatio *die* 10. *Martii* 1703. mandavit, ut causa proponeretur super dubio Martyrii una cum altero super signis & miraculis. Et in causa quoque Beati nunc S. Fidelis de Sigmaringa facta est contextim propositio & resolutio utriusque dubii, de Martyrio videlicet, & de signis seu miraculis; ut habetur ex decreto edito die 15. Februarii 1729. in ejus vita typis edita Romæ eodem anno *pag.* 175. & *sequen.* Et cohærenter ad hæc, cum post nostram ad summum Pontificatum assumptionem proposito in Congregatione præparatoria sacrorum rituum dubio super virtutibus venerabilis servi Dei Pauli Buralis Cardinalis de Aretio, plerique Consultores, suspensa resolutione super virtutibus, respondissent, nobis esse supplicandum pro facultate agendi de miraculis, ut tutius ferri posset judicium super virtutibus, memores antiquæ praxis sacræ Congregationis, Secretario Congregationis nobis pro facultate instanti respondimus, ut mox videbitur; & jussimus, responsum inter regesta sacræ Congregationis referri: *Relato per me infrascriptum Secretarium consilio plerorumque Consulto-*

sulto-

fultorum in Congregatione præparatoria super virtutibus venerabilis servi Dei Pauli Buralis Cardinalis de Aretio nuncupati die 3. currentis Aprilis expetentium, ut ad judicium de virtutibus ejusdem servi Dei certius ferendum, ex indulto Pontificio liceret miracula quoque una cum virtutibus proponi, simul & expendi; SS. D. N. Benedictus Papa XIV. ad mentem Congregationis generalis in simili causa coram fel. recor. Clemente Papa XI. habitæ jam die 6. Decembris 1712. sibi tunc Promotori Fidei optime perspectam, respondit: In causis non Martyrum, cum ex veteri Sedis Apostolicæ instituto, ac more Majorum in bullis summorum Pontificum Nobis expresso & commendato, canonizandorum sanctitas, seu virtutes in gradu heroico debeant utroque, hominis videlicet per se, ac Dei per miracula loquentis, testimonio probari, rite atque ordinate procedendo, non prius esse de Divino testimonio quærendum, quam humano satis (quantum est ex hac parte) constiterit probari: ad differentiam doctrinæ, seu mysteriorum Fidei, quæ sicut humano nequeunt ingenio comprehendi, ita Divino potius, quam humano, petunt testimonio confirmari, juxta illud Marc. ult. Prædicaverunt ubique, Domino cooperante, & sermonem confirmante sequentibus signis. *Itaque non esse in hac, aut alia causa simili ullatenus miscenda seu complicanda virtutum, & miraculorum dubia, sed separatim ac successive proponenda: immo nec transponenda esse, aut differenda, ut suspensa resolutione super virtutibus, ad miracula expendenda procedatur. Atque ita Sanctitas sua in causis non Martyrum servari mandavit; hac die 10. Aprilis 1742.* Per quod decretum rejectus censendus est etiam modus in nonnullis causis Beatificationum aliquando insinuatus, referendi videlicet occasione disputationis dubii super virtutibus servorum Dei Confessorum miracula eorum intercessione a Deo patrata: non quidem ut ad eorum approbationem esset instituendum examen; sed ut iisdem perlectis, suffragaturi, quatenus vellent, possent suum efformare de virtutibus judicium, juxta decretum Congregationis particularis in causa servi Dei Francisci Caraccioli die 18. Septembris 1736. hoc enim est miscere virtutes, & miracula, quod in nostro decreto vetitum est. Nec ullo modo meretur afferri exemplum causæ servi Dei Francisci Caraccioli; cum favorabile super virtutibus dicti servi Dei responsum fuerit a nobis prolatum, prævio consilio Congregationis generalis sacrorum rituum coram nobis habitæ, nulla habita consideratione testium de miraculis testimonium reddentium, sed tantum testium virtutes in gradu heroico referentium. Præterquamquod addere fas sit, quod vel miracula proferuntur, & una cum virtutibus exponuntur cum animadversionibus Fidei Promotoris nedum super virtutibus, sed etiam super miraculis, vel cum animadversionibus ejusdem Fidei Promotoris tantum super virtutibus. Si secundum, miraculorum narratio parum aut nihil prodesse poterit, cum ex animadversionibus lumen pro veritate assequenda desumatur. Si primum, en re ipsa complicatum utrumque dubium de virtutibus, & miraculis, tacito dubii nomine super miraculis: quod sane admitti non potest in causa de necessitate non definienda, & in qua si difficultates magnæ occurrunt vel quoad

quoad probationem, vel quoad relevantiam, cum agitur de virtutibus, respondendum est, *non constare*: & si de sufficientia probationis, & de virtutum relevantia rationabile dubium non apparet, respondendum est, *constare*.

9 Expleto judicio super Martyrio, & causa Martyrii, necnon super signis seu miraculis, proponitur in Congregatione generali dubium, *an, stante prædictorum approbatione, tuto deveniri possit ad solemnem Beatificationem*. In memorata causa B. Joannis de Prado editum fuit die 27. Martii 1712. decretum, in quo sanctæ memoriæ Clemens XI. censuit, constare de Martyrio, & causa Martyrii, & de uno tantum miraculo tertii generis: postea, cum quidem Postulatores satis esse putarent pro tuto progressu nedum ad Beatificationem, verum etiam ad Canonizationem, approbationem Martyrii, & causæ Martyrii, & unius miraculi; me tunc Fidei Promotoris officium exercente, disputatum fuit in Congregatione generali coram eodem san. mem. Clemente XI. sequens dubium, *an, stante decreto per SS. D. N. edito, constare videlicet de Martyrio, & causa Martyrii, necnon de uno tantum miraculo tertii generis, tuto procedi possit ad ulteriora*, hoc est ad Beatificationem, sive ad Canonizationem; sed a Sanctitate sua publicatum fuit decretum istud: *Sanctissimus D. N. auditis suffragiis Consultorum, & DD. Cardinalium sacræ rituum Congregationis, suspensa resolutione articuli in abstracto, an, quomodo, & quare ad Beatificationem Martyrum requirantur miracula; super quo articulo Sanctitas sua, inhærendo praxi, quam alias tenuit hæc sacra Congregatio, dixit, se nihil nunc velle declarare, solummodo decrevit in casu, de quo agitur, expectandam esse approbationem alterius miraculi seu signi, ad hoc, ut tutius deveniri possit ad Beatificationem servi Dei Joannis de Prado; die 29. Novembris* 1712. Et his utique cohærenter, proposita die 17. Februarii anno 1728. discussione alterius miraculi seu signi in Congregatione generali coram san. mem. Benedicto XIII., dubioque favorabiliter resoluto, & Sanctitate sua sanationem propositam approbante tamquam miraculum tertii generis, expeditum fuit decretum die 5. Martii 1728. solemnis Beatificationis suo loco, & tempore peragendæ; prout deinde peracta fuit in basilica Principis Apostolorum die 24. Maji ejusdem anni: ita ut amplius dubitandum non sit seu de necessitate interventus duorum miraculorum aut signorum in causis Martyrum pro Beatificatione obtinenda, seu de sufficientia duorum miraculorum etiam tertii generis; eoque magis, cum ad Beatificationem Petri de Arbues, & Martyrum Gorcomiensium, prævia duorum miraculorum approbatione, ventum sit, ut ex decretis infra referendis constabit. Nec amplius quoque dubitandum erit, an in causis Martyrum procedentibus per viam non cultus, sit obtinenda solemnis Beatificatio, antequam ad Canonizationem procedatur. Urget quippe non modo memoratum exemplum causæ B. Joannis de Prado, sed urgent etiam exempla antecedentia & subsequentia aliarum causarum Martyrum, quæ processerant & processerunt per viam non cultus. Enim

vero ante causam B. Joannis de Prado processum fuit ad Beatificationem in causis Martyrum Josaphati Pollocensis, & supradictorum Petri de Arbues, ac Gorcomiensium, uti colligitur ex Constitutione 304. Urbani VIII. *Bullarii tom.5.* & ex Constitutione 139. Alexandri VII. *Bullarii tom.6.* & ex alio Brevi Beatificationis Martyrum Gorcomiensium, quod in Appendicibus impressum exhibebitur: tum etiam in causa ipsa B. Fidelis de Sigmaringa, quæ processit per viam non cultus, quæque expedita fuit post causam B. Joannis de Prado, solemnis expleta fuit Beatificatio post approbationem Martyrii, & causæ Martyrii, necnon signorum seu miraculorum, omissa tantum Congregatione generali, in qua de more disputandum erat dubium, *an, stante approbatione Martyrii, & causæ Martyrii, necnon signorum seu miraculorum, tuto procedi possit ad Beatificationem*. Quod quidem procul dubio disputatum fuisset, nisi san. mem. Benedictus XIII. ab eadem disputatione Postulatores solvisset. At pleræque tamen recensitæ Martyrum causæ complementum solemnis Canonizationis expectant, idque profecto obtinere non poterunt, nisi novis supervenientibus signis seu miraculis, necnon facta duorum ad minimum approbatione, uti fit in causis Confessorum, & uti quoque animadvertit Gravina *tom. 4. continuationis secundæ partis Catholic. præscript. pag.* 350.

CAPUT XXVIII.

De Auctorum opinionibus quoad signa, & miracula in causis Martyrum.

1 IN capite antecedenti positum fuit, miracula seu signa esse in causis Martyrum necessaria pro obtinenda Beatificatione, & Canonizatione. In præsenti autem exponendæ sunt Auctorum opiniones super eadem necessitate. Porro in sequenti tractabitur uberius de Ecclesiæ consuetudine, necnon de usu Sedis Apostolicæ quoad eamdem post introductam disciplinam privativæ discussionis, & resolutionis causarum Beatificationis, & Canonizationis penes ipsam sanctam Sedem.

2 Nonnulli itaque constanter docent, miracula in Martyrum Canonizationibus non esse necessaria. Ita enim Augustinus Triumphus *de potest. Eccles. quæst. 16. art.*3. ubi proposita quæstione, *utrum Papa eumdem modum servare debeat in Canonizatione Martyrum, & Confessorum*, postquam inter contraria argumenta secundo loco proposuit illud, quod sequitur: *Signa sanctitatis requiruntur in Martyre, sicut in Confessore; sed miracula sunt signa attestationis sanctitatis; ergo operatio miraculorum requiritur in Canonizatione utriusque*; sic eidem respondet: *Ad secundum est dicendum, quod plus est inquirere per causam, quam per signa. Quamvis ergo miracula sint signa attestationis sanctitatis, non tamen sunt per se causa, cum possit convenire malis miracula facere, ut supra dictum est: sed pati pro Christo, & pro confessione Fidei est per se*

per se causa sanctitatis; unde, ista existente absque omni signo miraculoso, debet aliquis pro Martyre canonizari. Quam quidem sententiam fuse amplectuntur Turrianus *in 2. 2. tract. de Fide disp. 17. dub.2.* Rocca *de Canonizat. SS. tom. 1. oper. cap. 35.* ubi scribit: *Martyrium itaque pro Christo Domino, proque Fidei confessione, Charitate intercedente, susceptum, (cum ex se causa sanctitatis existat) facit, ut aliquis, nulla alia nec miraculorum, nec operum misericordiæ inquisitione prævia (quæ tamen pro Confessoribus canonizandis est necessaria) pro Martyre canonizari, & Sanctorum catalogo adscribi queat, ac debeat*; Rodulphus *in vita S. Bonaventuræ part.2. art.2.* Macedo *controv. select. controv. 4. cap.2. in principio §. Observandum tamen*; Verricell. *de Apost. Miss. tit.1. quæst.33. num.22.* Carena *de S. Officio part.2. tit.17. §.12. nu. 42.* Lezana *consult. moral. 1. num.16.* Molphes. *consil.46. num.61.* Gonzal. *in cap. 1. sub num.5. vers. In Martyribus autem, tit. de Reliq. & venerat. SS.* Bordon. *controv.13. num.34.* Cardinalis de Lugo *tom.1. de just. & jur. disputat. 10. sect. 1. num.4.* Pasqualig. ad Lauret. de Franchis *de controversiis inter Episcopos, & Regulares num.1238.* Silveira *in opusculis opusc. 2. resolut.21. quæst.4. num.16.* Auctor tractatus de Canonizatione Sanctorum ad Cardinalem Montis Regalis *cap.4.* ubi hæc habet: *Et certe ex dictis clarum est, sanctos Episcopos olim miracula non exegisse, sed tantum pœnam, & causam; quas ob causas Doctorum communis assertio est, non esse opus in Martyre tanta inquisitione, quanta est opus in Confessore, & Ecclesia in Officio Martyrum nullam miraculorum mentionem facit*; & latissime Baldel. *Theolog. moral. tom.2. lib.3. disput.14. per tot.* Joannes Franciscus Pavinus *in relatione causæ S. Bonaventuræ part.2. art.2.* atque Auditores Rotæ *in relatione Martyrum Japonensium art.3., & in relatione Martyris Josaphat Pollocensis part.2. §. Quam assertionem*. Nec omitti potest auctoritas eruditissimi Christiani Lupi, qui *tom. 3. ad Synod. gener. & provinc.*, & signanter *ad quartum Concilium Romanum sub S. Leone IX. pag.570. & sequent.* hæc habet quoad miracula non requirenda in Canonizatione Martyrum: *His enim a Christo Domino facta est singularis promissio; ideoque, professam in carcere Fidem, & constantem pro ipsa mortem esse consummatam ipsorum gloriam, seu justitiam, scripsit S. Cyprianus, & aliud nihil ad ipsorum requisivit Canonizationem*.

3 Alii vero adversam sequuntur sententiam, & idcirco pugnant pro necessitate miraculorum etiam in causis Martyrum. Ita Ostiensis *in summa. titul. de Reliq. & venerat. SS. num.4. De Martyribus autem non fit tanta examinatio, sed quæritur tantùm de miraculis, & causa, propter quam passi sunt*: eique consentiunt S. Antoninus *in summa part.2. tit.12. cap.8. de Reliquiis §. 1.* Rosella *in v. Canonizatio, versic. Vide quantum*; Auctor candelabri aurei correcti *cap.17. num.7.* Albericus *in dictionario, v. Canonizatio, vers. Martyribus vero*; Castellan. *de Canonizat. SS. qu.5. vers.6.* Malvet. *de Canoniz. SS. dub.3. num.5. post medium, inter tractatus magnos tom.14. fol.99. a tergo, versic. Martyribus vero*; Mascard. *de probationibus lib.1. concl. 261. num. 9.* Chassaneus *in catalogo gloriæ mundi part.3. considerat. 49. versic. In*

Martyribus enim; Eminentissimus Cardinalis Petra *in suis laudatissimis comment. ad Constit. Apost. tom.2. pag.108. num.16. & sequentibus, & tom.3. pag.* 130. *num.*21. *& sequentibus*; Matta *de Canoniz. SS. part.4. cap.7. num.27. & sequentibus*; Pignatell. *consult.72. num.9. tom.4.* Pirhing. *ad tit.Decretal. de Reliq. & venerat. SS. num.4. ibique* Anaclet. *§.* 1. *num.*11. Hurtado *de vero Martyrio tract.7. resolutione* 44. *§.*4. ubi: *Canonizatio, aut vindicatio Martyrum facta a summo Pontifice per diploma & bullæ expeditionem, requirit necessario tamquam formam, quod fiat inquisitio miraculorum ad minus post mortem factorum a Martyre, qui vindicatur; quod adeo certum existimo, quod summus Pontifex, sicut nunquam huc usque vindicavit Martyrem, nisi probatis ex ipso miraculis.... ita nunquam vindicabit, nisi probentur de ipso, & ad ipsius invocationem vera miracula*; Matthæuc. *in praxi Theolog. Canon. ad causas Beatificat. & Canonizat.tract.4. cap.3. a num.1.ad* 31. atque inter Eruditiores id ipsum docere visi sunt Molanus *in natali Sanctorum Belgii ad diem* 4. *Aprilis*, ubi, facta mentione Hildeberti Abbatis Martyris Gandensis pro Christi Fide interfecti, hæc habet: *Nec mirum alicui videatur, hujus Martyris nullam fieri memoriam in Gandavensi Ecclesia, nam & alii fuerunt in Belgio Martyres, quorum Martyria non celebrantur; satis enim fuit Majoribus nostris, eos Martyres patrios festis honorare, qui post sua Martyria miraculis claruerunt, quæ nulla fortassis Hildebertus coronatus edidit*; & Joannes Mabillon. *in epistola ad Theophilum Gallum sub nomine Eusebii Romani de cultu SS. ignotorum §.* 17. *& rursus §.* 18. ubi: *Verum fac, ista miracula* (loquitur de miraculis, quæ patrantur intercessione sanctorum Martyrum ignotorum) *vera et certa esse: sane hæc præcessisse debuerant, quo Sancti illi pro veris ac certis haberentur, et colerentur; nec subsequentia miracula factum præcedens comprobant.*

4 Inter has invicem oppositas sententias nonnulli porro quasdam medias opiniones secuti sunt. Fortunatus Scacchus *in suo opere MS. de Confessoribus, et Martyribus sect.*10. *cap.*2. ita loquitur: *Advertendum quoque erit, multipliciter posse contingere, aliquem interfici in odium Christianæ et Catholicæ Religionis; servata videlicet forma judicii, vel nulla servata forma judicii: priori modo aliquis Dei servus carceri mancipatur, interrogatur de religione, torquetur, ut neget Christum; quem cum negare abnuerit, capite, vel alio mortis genere condemnatur, et idem indictam pro Christo mortem acceptat: nulla vero servata judicii forma, aliquis Dei servus in odium Religionis Catholicæ interficitur, quando conspiratione aliqua nonnullorum Ethnicorum, Schismaticorum, vel Hæreticorum facta interficitur, ut S. Petro Martyri contigisse legimus; vel etiam conspiratione impiorum, sicuti S. Thomæ Archiepiscopo Cantuariensi, qui ab impiis interfectus legitur, quod jura Ecclesiastica contra Regem Angliæ tueretur, cui gratum se facturos cum nonnulli existimarent, eumdem adorsi interfecerunt; in odium quoque virtutis alicujus Evangelicæ, aliquis Dei servus interficitur ab aliquo Principe, aut Magnate, nulla servata judicii forma, sed ex ira, et furore per se ipsos, vel suos ministros: et, quia hi omnes sanguine fuso Christo testimonium reddunt, de utrisque quæritur, an ad illorum Canonizationem miracula requi-*

requirantur: &, hac quidem diſtinctione præmiſſa, concludit ipſe Scacchus, miracula non eſſe neceſſaria in Canonizatione Martyrum primi generis, cum certa ſit Eccleſia de ultimo actu voluntatis, acceptionis videlicet mortis pro Chriſto, & mortis utique in odium Chriſti inflictæ; ſed e contrario eadem eſſe neceſſaria in Martyribus ſecundi generis, cum in his de perſeverantia finali & ultimo voluntatis actu Eccleſiæ non conſtet; quæ idcirco miracula cogitur expectare, ut ſic interfectum publico cultui exponat, eum inter Beatos, vel Sanctos recenſendo.

5 Alii autem per aliam viam incedunt; diſtinguendo videlicet inter neceſſitatem, & utilitatem. Ita Caſtellin. *de certit. glor. SS. cap.* 8. *punct.* 20. *per tot.*, & latius in alio, quem edidit, tractatu *de inquiſitione miraculorum in SS. Martyrum Canonizatione*; quippe *concluſ.* 4. *pag.* 47. hæc habet: *In ſolemni vero Martyrum Canonizatione ſimpliciter et abſolute non ſunt neceſſaria miracula etiam poſt mortem operata*; tum *concluſ.* 5. *pag.* 50. ait: *Non debet, nec poteſt negari, quin miracula in Canonizatione Martyrum vel in actu ipſius Martyrii, ſeu poſt Martyrium operata ſint vere utilia, ut clarius & tutius cunctis pateat per hujuſmodi ſigna, Martyrem, ſeu Martyres, de quibus agitur, pro Fide Chriſti, & in Fide Charitate formata, corporis mortem ſuſtinuiſſe*: Et *pag.* 141. reſumendo materiam docet, ſi plane & ſufficienter conſtet aliunde de evidentia cauſæ, ob quam quis vere pro Chriſto patitur Martyrium, tunc nullo pacto miracula requiri; ſubdit tamen, non eſſe omnino ſuperflua, ſi voluntarie adhibeantur: ſi vero non plane conſtet de evidentia cauſæ Martyrii, concludit, miracula non ſolum eſſe valde utilia, ſed etiam neceſſaria. Cum ipſo autem Caſtellino concordant Gravina *in continuat. partis* 2. *tom.* 4. *Catholic. præſcript. pag. mihi* 350. & Cardinalis de Lauræa *in* 3. *ſent. part.* 2. *tom.* 3. *diſp.* 20. *art.* 8. *num.* 127. atque *in ſuffragio per eum lato in cauſa Martyrii B. Joannis de Prado*, ubi ſic locutus eſt: *De ſignis ſeu miraculis, licet multa in hoc Martyrio adſint, dico, nunquam eſſe curandum; niſi, cum adeſt dubium, an pro Fide, vel pro motivo politico aliquis Catholicus interficiatur, ad tollendum dubium miracula requiruntur*: tum etiam ejuſdem ſententiæ meminit Hurtado *de vero Martyrio reſolut.* 44. *§.* 3.

6 Item, ut proſequamur enarrationem aliarum opinionum, alii ſunt qui tradunt, non eſſe in more habendam ſententiam, quæ miracula excludit, niſi quando cum Martyrio aliquod prodigium aut ſignum contigerit. Contelor. *de Canonizat. SS. cap.* 21. *num.* 11. ita ſentit. Quare P. Blancus ex Dominicana Familia Secretarius olim Congregationis Indicis, & vere doctus Conſultor ſacræ Congregationis rituum in ſuo, quod edidit, ſuffragio in cauſa Martyrum Japonenſium ita locutus eſt: *Duo in præſenti cauſa ſunt diſcutienda; primum, an in cauſis Martyrum ſint neceſſaria miracula; ſecundum, an conſtet de primo, ſecundo, nono, & decimoquarto Martyrio: Quod attinet ad primum; ſi proponatur dubium in genere, ſententia negans, in cauſis Martyrum eſſe neceſſaria miracula, probabilitate non caret, dummodo tamen ſine ipſis Deus aliqua alia ſpeciali via manifeſtis indiciis, ſervorum ſuorum ſanctimo-*

ſanctimoniam Eccleſiæ militanti revelaverit. In cauſis enim tanti momenti induci non debet Eccleſia ad ſolemnem Martyrum Canonizationem ſolo humano teſtimonio, atque favore pulſata. Et ita facillime conciliatur praxis hujus ſacræ Congregationis cum antiqua Eccleſiæ conſuetudine; quæ, licet ſine miraculis quandoque declaraverit, quoſdam ſervos Dei pro Chriſto interfectos fuiſſe veros Martyres, nunquam tamen id præſtitit abſque alio æquivalenti motivo deſumpto ex aliquo, quod evenerit ſive ante Martyrium, ſive in ipſo actu Martyrii, ſive poſt. Hos ſequitur ſupra citatus Em. Cardinalis Petra *alleg. tom.3. pag.231. num.28.* ubi ait, ſufficere prodigia & ſigna, ſi adſint concludentes probationes Martyrii.

7 Placuerunt inſuper aliis aliæ opiniones. Quandoquidem nonnulli apud Baldellum *Theolog. moral. tom.2. lib.3. diſp.14. num.18.* dixerunt, miracula in illis Martyribus requiri, qui non fuerunt, dum viverent, dignitate aliqua, vel vitæ ſanctitate inſignes; ſecus in aliis, qui, dum viverent, aut dignitates, aut vitæ ſanctitatem adepti ſunt: quibus etiam aſſentiri videtur Bordon. *de miraculis medit. 4. ſub num.17.* ubi: *Nihilominus eorum Martyrum vita, qui nullum fecerunt miraculum, diligenter eſt examinanda; quæ ſi laudabilis & irreprehenſibilis probata fuerit per antecedens ad minus triennium, videtur probata ſanctitas per Martyrium.* Alii demum diſtinxerunt inter Beatificationem, & Canonizationem, aſſerendo, pro Martyrum Beatificatione miracula non requiri, ſed eadem eſſe pro Canonizatione neceſſaria.

8 Si in hoc capite quæſtio eſſet reſolvenda, an requirantur, necne, miracula in cauſis Martyrum, exponenda eſſet in eo Eccleſiæ & Sedis Apoſtolicæ diſciplina, ſine qua quæſtio ipſa abſolvi non poteſt; ſed, quia caput iſtud nimiæ prolixitatis vitium incurreret, quæſtionis reſolutio una cum conſuetudine Eccleſiæ & Sedis Apoſtolicæ ad caput ſequens remittitur: & ideo in hoc tantum examinandæ & reſolvendæ proponentur mediæ illæ opiniones, de quibus noviſſime ſermo habitus eſt. Et quantum quidem attinet ad duas ultimo loco relatas, mihi videntur eæ quacumque probabilitate carere. Si enim in cauſis Martyrum de neceſſitate inquiritur in Martyrium, & cauſam Martyrii, nec fortaſſe refert, utrum aliquis fuerit antea ſceleribus inquinatus, teſte Cardinali Bellarmino, aliiſque infra referendis, dummodo tamen mortem pro Chriſto patiatur; nemo eſt qui non videat, minime probabilem eſſe eorum opinionem, qui volunt, miracula requiri in illis, qui ante Martyrium non fuerunt aliqua dignitate præditi, vel ſanctitate illuſtres, ea vero in aliis non requiri, qui prædictas, dum viverent, habuerunt qualitates; ſicut ad rem bene argumentatur Baldell. *loc. cit. Talis diſtinctio eſt plane nova, & voluntaria, neque ullum habet Auctorem claſſicum ſive Theologum, ſive Canoniſtam; et Chriſtus Dominus, ſine ulla diſtinctione, aut acceptatione perſonarum, ſed maxime univerſaliter promiſit beatitudinem iis omnibus, qui pro ipſius confeſſione mortem ſubiiſſent; et uſus Eccleſiæ in colendis Martyribus ſolum fuit, ut nulla ratio haberetur*

beretur

beretur sive de dignitate, sive de sanctitate, dum viverent, sed solum de morte, et causa mortis. Porro, si ex supradictis deprehenditur, etiam in causis Martyrum procedentibus per viam non cultus primo ad Beatificationem, deinde ad Canonizationem deveniri; nulla ratio suadet, miracula esse quidem posse necessaria, ut Martyr per summum Pontificem præceptive colendus proponatur universali Ecclesiæ; eadem vero minime requiri, quando per eumdem Pontificem Martyr ex permissu proponitur colendus, non Ecclesiæ universæ, nec universo orbi, sed aliquibus particularibus Ecclesiis, & locis: multoque magis, quia si in causis Martyrum miracula requiruntur, ut certius constet de Martyrio, & causa Martyrii, ut infra videbitur; & de Martyrio utique & de causa Martyrii nequaquam agitur post Beatificationem, sed antequam Beatificatio indulgeatur. Quare, cum prædicta sententia fuerit a Postulatoribus late propugnata, & signanter a bonæ memoriæ Thoma Advocato Montecatinio celeberrimo harum causarum Patrono in causa B. Joannis de Prado; sacrorum rituum Congregatio eam, uti supra visum est, rejecit, & miracula censuit examinanda, antequam Beatitatis honores Sedis Apostolicæ judicio Joanni ipsi decernerentur. Quod autem spectat ad alias supra relatas opiniones; sive loquamur de ea, quæ distinguit inter eos Dei servos, qui, servata forma judicii, mortui sunt pro Christo, & alios, qui ex eadem causa mortui sunt, nulla tamen judicii forma servata; sive verba fiant de alia, quæ dicit, utilia quidem esse, sed non necessaria miracula, maxime vero, quando aliunde constat de Martyrio, & causa Martyrii; sive demum sermo sit de alia, quæ, exclusis miraculis, exposcit prodigia aut signa; urgent adversus eas difficultates, quæ magni profecto sunt roboris & momenti, quæque nullam ex dictis sententiis suadent re ipsa esse retinendam.

9 In causis Confessorum miracula requiruntur; & miraculorum necessitatem verbis alibi relatis, atque hic etiam referendis exponit Gregorius IX. in bulla Canonizationis S. Antonii Patavini (*in nov. cod. Canoniz. pag.65. & in nov. Bullar. Rom. tom.3. pag.272.*): *Nos attendentes, quod, licet ad hoc, ut aliquis sanctus sit apud Dominum in Ecclesia triumphante, sola sufficiat finalis perseverantia, juxta illud; Esto fidelis usque ad mortem, & dabo tibi coronam vitæ; ad hoc tamen, ut sanctus habeatur apud homines in Ecclesia militante, duo sunt necessaria, virtus morum, & veritas signorum; merita videlicet, & miracula, ut hæc, & illa sibi ad invicem contestentur; cum nec merita sine miraculis, nec miracula sine meritis plene sufficiant ad perhibendum inter homines testimonium sanctitati. Sed, dum merita sana præcedunt, & clara succedunt miracula, certum præbeant indicium sanctitatis, ut nos ad ipsius venerationem inducant, quem Deus ex meritis præcedentibus, & signis subsequentibus exhibet venerandum; quæ duo ex verbis Euangelistæ plenius colliguntur: Illi autem profecti prædicaverunt, ubique Domino cooperante, & sermonem confirmante sequentibus signis &c.*

10 Ante Gregorium IX. Alexander Papa III. de miraculis in causa S. Thomæ

Digitized by Google

S. Thomæ Cantuarienfis Martyris ita locutus eft *in epiftola ad omnes Prælatos Ecclesiæ (in nov.cod. Canoniz. pag.17.) : Quamvis autem de fanctitate ipfius dubitare non poffit, qui ejus & laudabilem converfationem attendit, & gloriofam confiderat paffionem; voluit tamen Redemptor atque Salvator nofter, ejus fanctitatis infignia magnificis radiare miraculis, ut, qui pro Chrifto infuperabilis virtutis conftantia neceffitates & pericula pertulit fui laboris & certaminis, in æterna beatitudine cognofcatur ab omnibus percepiffe triumphum. Nos vero, auditis innumeris & magnis miraculis, quæ jugiter per Sancti illius merita fieri univerfitas narrat Fidelium &c. prædictum Archiepifcopum folemniter in Ecclefia, magno ibidem Clericorum, & laicorum collegio præfente, in capite jejunii, deliberato Fratrum noftrorum confilio, canonizavimus*. Idem in epiftola ad Epifcopum Averfanum (*ibid. pag.18.*) : *Audiftis fiquidem, & maxima pars orbis, Divina gratia revelante, cognofcit, qualiter omnipotens Dominus, qui mirabilis & gloriofus eft in Sanctis fuis, eum potentia virtutis fuæ, a die, qua per Martyrii palmam cælos, ficut indubitanter credimus, victor introivit, magnifice in terris glorificavit, & fub nomine ipfius multa quotidie miraculorum figna non ceffat operari; unde Nos, deliberato confilio ... ipfum canonizavimus*. Si itaque Gregorius IX. quoad Confeffores diftinguit Ecclefiam triumphantem, pro qua dicit fufficere virtutes, ab Ecclefia militante, pro qua expofcit miracula, ut certa effe poffit etiam de virtutibus; & Alexander Papa III. in Martyribus diftinguit etiam Ecclefiam triumphantem, pro qua gloriofam ait fatis effe paffionem, ab Ecclefia militante, pro qua miracula exigit, ut haud dubia effe poffit de gloriofa paffione; infertur, ficuti in Confefforibus, licet, fervata quacumque forma judicii, conftet de continuato virtutum heroicarum exercitio ufque ad obitum, & in ipfo etiam obitu, miracula non modo funt utilia, fed & neceffaria, idem etiam dicendum effe de Martyribus, quamvis de eorum gloriofa paffione, ficque de Martyrio, & caufa Martyrii, fervata quacumque forma judicii, pleniffime appareat.

11 Uno verbo, eædem rationes, ut infra videbitur, quæ militant pro neceffitate miraculorum in caufis Confefforum, militant fimiliter pro neceffitate miraculorum in caufis Martyrum: in quo rerum ftatu nulla eft dictarum fententiarum, de cujus probabilitate non videatur effe dubitandum: & ideo ad rem fubdit Hurtado *de vero Martyrio refol. 44. §. 3. Ceterum fententia ifta media medium rationis non attingit; nam, feclufa revelatione, plene & fufficienter conftare nequit de evidentia caufæ Martyrii, quod fit ex Charitate, & pro Fide Chrifti, nifi adfit miraculorum probatio faltem poft mortem*; & paulo poft: *Tandem, quia caufa Martyrii tam certò debet conftare, ut Martyr vindicetur publico Ecclefiæ teftimonio, ac conftat fanctitas vitæ alicujus S. Confefforis; uterque enim proponitur publice colendus a Fidelibus, & in utroque eft par errandi periculum: atqui, nifi fanctitas vitæ probetur miraculis in vita, & poft vitam, non eft fufficienter probata ... ergo etiam hodie, nifi caufa Martyrii miraculis faltem poft mortem probetur, non erit fufficienter probata, ut Martyr hodie*

Digitized by Google

hodie juridice vindicetur a Papa. Quare sicut Ecclesia, ad excludendam omnem fraudem & deceptionem, non consuevit canonizare Confessores sine operatione miraculorum probantium, sanctitatem ipsorum non apparentem, sed veram esse, & hanc consuetudinem in praxi retinuit; sic, ad excludendam similem fraudem, quæ potest contingere in probanda causa Martyrii, adhibet in practica hodierna operationem miraculorum saltem post mortem Martyris.

12 De alia postea opinione, quæ, si non miracula, saltem prodigia aut signa exposcit, hæc habentur apud Baldellum *loc. cit. num.* 17. *Contra enim est, quia Contelorus difficile poterit hæc admiranda & prodigiosa distinguere a veris miraculis.* Quod quidem ut dilucidius percipiatur, posito ex alibi dicendis, miraculum esse illud, quod vel quoad substantiam facti, vel quoad subjectum, in quo fit, vel quoad modum faciendi superat vires naturæ; non incongruenter quis dicere posset, signum esse illud, quod ex concursu plurium circumstantiarum admirationem suscitat, quamvis earum nulla sive conjunctim, sive seorsum accepta naturæ vires excedat.

13 Celeberrimus est in Ecclesiastica historia eventus sæculi II., cum in Marci Aurelii bello adversus barbaros Christianorum legio, quæ Fulminatrix nuncupata est, suis precibus e cælo pluvias & fulmina deduxit, quibus porro pluviis extincta fuit periculosa exercitus sitis, fulminibus vero attrita est acies barbarorum; teste eodem Marco Aurelio *in sua epistola ad Senatum edita ad calcem* 1. *apolog. S. Justini num.*71. quod in plurimam Religionis nostræ auctoritatem ab Eusebio convertitur, itemque a Gregorio Nisseno, & multo magis a Tertulliano *in apologetico, & in libro ad Scapulam*. Scatent quoque consimilibus eventibus Sanctorum vitæ. Non enim ita facile procul a naturæ viribus abduci poterit, quod ibi non raro legentibus occurrit, sive quod calamus atramentum scribendæ capitali sententiæ non effuderit, sive quod sella judicis confracta fuerit, sive quod in eorum exilii articulo ingens grando ceciderit, sive quod mortem illorum cometa proxime præcesserit, sive quod morti eorum successerit terræmotus: quam in rem bene subdit Silvester Petrasancta *in thaumasia vera Religionis tom.* 1. *in proleg.* §. 19. *pag.* 11. *Aliis miracula libuit quadrifariam partiri, ut nimirum quartam classem eorum constituant effecta quædam, in quibus neque res ipsa, neque modus vim & potestatem naturæ, aut averni superant, sed ex adjunctis, aut ex circumstantiis, quas vocant, liquet ea Numini duntaxat adscribi debere; descendunt videlicet flammæ de cælo ad imperium Eliæ, potuissent eas immittere mali Genii, sed minime tamen in ea occasione, qua probari debuit & reddi comperta Dei majestas & vera ejus Divinitas; quia incumbit Divinæ providentiæ, dum res tam gravis & tam pertinens agitur, prohibere, ne populo utique illudatur.*

14 Verum, his & similibus minime obstantibus, verissimam esse puto assertionem Baldelli, hoc est difficile admodum esse, in re, de qua nunc agitur, differentiam reperire inter miraculum, & signum. Idque ut funditus probetur, primo ponendum est, non posse ex concursu plurium circum-

circumſtantiarum, quarum nulla ſive conjunctim, ſive ſeorſum excedat vires naturæ, inferri aliquod ſignum rei alicujus ſupra naturam. Unde Abulenſis *in commentar. ſuper illud Iſaiæ cap. 7. Ecce Virgo concipiet*, ait, *pag. 5. col. 3. Nam ea, quæ naturaliter fiunt, non ſunt ſigna eorum, quæ ſupernaturaliter accidunt; cum non habeant aliquam cohærentiam cum illis .... Nam, ſi aliquid naturale eſſet ſignum eorum, quæ ſupernaturaliter accidunt .... cum omnia æqualiter a Deo proveniant, fieret, ut omnia naturaliter facta aliquorum ſupernaturalium ſigna forent, quod inconveniens eſt. Naturalia ergo ſupernaturalium operationum .... ſigna non ſunt*. Ponendum eſt quoque, gratiam, & ſanctitatem eſſe entia ſupra naturam, & ſic a nulla creatura cognoſcibiles per effectus mere naturales, ſed tantum per effectus, qui naturæ vires aliquo modo excedant, hoc eſt per miracula; juxta D. Thomam 2. 2. *qu.*178. *art.*1. ubi probat, debere dari in Eccleſia gratiam miraculorum, ut homo ſenſibilis modo ſibi convenienti deveniat ad cognitionem credendorum, quæ naturalem captum ſuperant: *Neceſſe eſt quod ſermo prolatus confirmetur ad hoc quod credibilis fiat. Hoc autem fit per operationem miraculorum ſecundum illud Marc. ult.* Et ſermonem confirmante ſequentibus ſignis: *& hoc rationabiliter. Naturale enim eſt homini ut veritatem intelligibilem per ſenſibiles effectus comprehendat. Unde ſicut ductu naturalis rationis homo pervenire poteſt ad aliquam Dei notitiam per effectus naturales, ita per aliquos ſupernaturales effectus, qui miracula dicuntur, in aliquam ſupernaturalem cognitionem credendorum homo inducitur*. Quapropter, ſi ad rem præſentem ſignum debet eſſe ſupra naturam, ſi debet aliquo modo excedere vires naturæ, neceſſario erit referendum ad miraculum tertii generis, hoc eſt ad illud, quod ſaltem quoad modum ſuperat habilitatem naturæ. Cum vero ex ſupradictis in Beatificationibus, & Canonizationibus ſufficiant miracula tertii generis, ex his infertur, nedum difficile, ſed & impoſſibile eſſe in re, atque ad finem de quo agitur differentiam reperire inter miraculum, & ſignum: & plane quidem eventus ſupra recenſiti ad claſſem miraculorum tertii generis referuntur, teſte D. Thoma *part.* 1. *quæſt.*105. *art.*8. *Tertio modo excedit aliquid facultatem naturæ quantum ad modum & ordinem faciendi; ſicut, cum aliquis ſubito per Divinam virtutem a febri curatur abſque curatione & conſueto proceſſu naturæ in talibus, & cum ſtatim aer Divina virtute in pluvias denſatur abſque naturalibus cauſis, ſicut factum eſt ad preces Samuelis, & Eliæ: & hujuſmodi tenent infimum locum in miraculis*. Illi etiam, qui *practice* ſcripſerunt de materia Beatificationis, & Canonizationis, quique fuerunt Conſultores Congregationis ſacrorum rituum, dixerunt, vel nullam ſtatuendam eſſe differentiam inter miracula, & ſigna, uti late habetur apud P. Philippum Mariam a S. Paulo Carmelitam Diſcalceatum *in ſuo Theologico examine de quodam miraculo tunc Beati, nunc Sancti Joannis a Cruce pag. 71. & pluribus ſequent.* vel omnino inter ſe convenire miracula, & ſigna ex parte cauſæ, cum utraque a Deo proveniant & ſint ſupra vires naturæ, ſolamque differentiam eſſe quoad effectum,

ctum, cum miraculum ſit ordinatum ad bonum præſens perſonæ, vel communitatis; ſigna vero ſint indicia futurorum malorum, vel, ſi bonorum; non tamen præſentium, ut apud Cardinalem de Lauræa *in* 3. *lib. ſent. tom.* 4. *diſput.* 20. *de miraculis art.* 3. *num.* 44. Matthæuc. *in pract. Theol. Canon. ad cauſas Beatificat. & Canonizat. tit.* 3. *cap.* 1. *§.* 3. & ipſum etiam D. Thomam, qui ad ea verba epiſtolæ D. Pauli ad Hebræos cap. 2. *conteſtante Deo ſignis, & portentis*, inquit *lect.* 1. *Signis quoad minora miracula, ut ſanatio claudi, vel febris .... Portentis, quantum ad majora, ſicut ſuſcitatio mortui* : Et 2. 2. *quæſt.* 178. *art.*1. *Ad tertium* (ſubdit) *dicendum, quod in miraculis duo poſſunt attendi. Unum quidem eſt id, quod fit, quod quidem eſt aliquid excedens facultatem naturæ; & ſecundum hoc miracula dicuntur virtutes: aliud eſt id, propter quod miracula fiunt, ſcilicet ad manifeſtandum aliquid ſupernaturale; & ſecundum hoc communiter dicuntur ſigna. Propter excellentiam autem dicuntur portenta, vel prodigia, quaſi procul aliquid oſtendentia.* Quam quidem D. Thomæ doctrinam Auctores de Canonizatione tractantes amplectuntur atque exornant, Rocca *de Canonizat. Sanctor. cap.* 22. Caſtellin. *de inquiſit. miraculor. in Martyrum Canonizat. pag.*136. Quippe eadem doctrina maxime favet aſſumpto, cum plane oſtendat, unam eamdemque rem juxta diverſos reſpectus modo dici miraculum, modo ſignum; & ſignum ſaltem quoad modum debere excedere vires naturæ, atque adeo in re, de qua nunc agimus, confundi cum miraculo tertii generis.

15 At dices, cur in ſacrorum rituum Congregatione, quando proponuntur cauſæ Martyrum, proponitur dubium, *an conſtet de miraculis, ſeu ſignis*; quando autem proponitur cauſa alicujus Confeſſoris, proponitur dubium, *an conſtet de miraculis*? Ex hoc namque colligi poſſe videtur, intercedere juxta ſenſum ſacræ Congregationis differentiam inter ſignum, & miraculum. Pro hac difficultate ſubmovenda ſatis eſſet reſpondere, mentem ſacræ Congregationis non eſſe deſumendam ex dubiis, quæ in ea proponuntur, ſed ex ejus decretis & reſolutionibus a ſummo Pontifice confirmatis: veruntamen, ut lectores ſcire poſſint, cur in cauſis Martyrum proponatur dubium complexivum tum miraculorum, tum ſignorum, in cauſis autem Confeſſorum dubium proponatur comprehendens tantum miracula, reminiſci debebunt, olim cauſas Canonizationis diſcuti conſueviſſe a Rotæ Auditoribus, antequam earum fieret propoſitio in ſacrorum rituum Congregatione; & judicium quidem Rotæ Auditorum robore caruiſſe ſeclusum ab approbatione per dictam ſacram Congregationem facienda, ut alibi dictum eſt: ideoque cum Rotæ Auditores in ſuis relationibus infra allegandis ſecuti fuerint ſententiam, quæ in cauſis Martyrum excludit neceſſitatem miraculorum, & crediderint, ſufficere ſigna quædam inſolita & mirabilia, quamvis ſevere miracula dici non poſſent; hinc factum eſt, ut, delato ad ſacram Congregationem examine relationis Rotalis, proponi cœperit dubium complexivum tum miraculorum, tum ſignorum. Sed, quia reponi poſſet, debuiſſe dubium mutari, poſtquam

 Audi-

Auditores Rotæ cessarunt a relationibus, & postquam sacra Congregatio, ut infra, adhæsit opinioni vera miracula requirenti etiam in Martyrum Canonizationibus, concludendo porro, quod si facta non fuit immutatio, locus esse debeat illationi, quod ipsa sacra Congregatio differentiam agnoscat inter miracula, & signa; necesse est idcirco, ut alia pro absoluta instituti cognitione subdantur. Et prætermisso quidem, novum non esse, quod modus agendi propter aliquas circumstantias introductus, mutatis etiam circumstantiis, perseveret; momentum consistit in hoc, quod, etsi sacra Congregatio in omnibus & singulis causis Martyrum vera miracula exquisiverit tum pro Beatificatione, tum pro Canonizatione, ab ea nihilominus nunquam huc usque editum est generale decretum, quo cautum sit, miracula ipsa esse necessaria in causis Martyrum, nec ullum super argumento miraculorum statuendum esse discrimen inter causas Martyrum, & Confessorum: sine autem hujus decreti editione nulla esse poterat, aut potest esse necessitas memoratam faciendi immutationem, eoque magis, quia ex supradictis ipsa miracula etiam dicuntur signa; atque hoc pariter modo fuerunt in Euangelio appellata. De conversione siquidem aquæ in vinum dicitur: *Hoc fuit initium signorum Jesu*; de multiplicatione quinque panum, & duorum piscium: *Illi homines cum vidissent, quod Jesus fecerat signum*; de cæco nato illuminato: *Quomodo potest homo peccator hæc signa facere*? de resuscitatione Lazari: *Audierunt, eum fecisse hoc signum*; & infra: *Cum signa fecisset coram eis*. Hoc eodem vocabulo miracula exprimuntur in bullis Canonizationum SS. Homoboni, Laurentii Episcopi Dublinensis, Antonii Patavini, Stanislai Martyris, Francisci, & Richardi, ac SS. Claræ, & Hedvvigis Ducis Poloniæ, & passim in aliis, minime attenta particula *seu*, de qua in dubio, *an constet de miraculis, seu signis*: quandoquidem ea particula aliquando *disjunctivam*, aliquando *copulativam*, & aliquando *declarativam*, *&* *expositivam* importat orationem, juxta late allegata apud Barbosam *de diction. usu frequen. dict.* 110.

CAPUT XXIX.

De Ecclesiastica disciplina quoad miraculorum necessitatem in Martyrum causis.

1 SI antiquiora Ecclesiæ monumenta percurramus, atque etiam si ad nonnulla non adeo antiqua manum admoveamus, difficile profecto non erit reperire, actum fuisse in causis Martyrum non solum de Martyrio, & causa Martyrii, & sic de pretiosa eorum morte, sed etiam de virtutibus, quibus, dum vixerant, floruerunt; absque eo quod hinc inferatur necessitas in virtutes ipsas inquirendi in omnibus & singulis Martyrum causis, ita ut pro Martyre declarando minime sufficiat mors pro Christo constanter recepta, sed præterea necesse sit, ut ante passionem Martyr in virtutibus Theologicis se consuetudine exercuerit.

2 Inter

Digitized by Google

2 Inter antiquiora Ecclesiæ monumenta recensenda est epistola encyclica Ecclesiæ Smyrnensis apud Eusebium *lib.* 4. *cap.* 15. in qua universis Fidelibus Martyrium S. Polycarpi denuntiatum est. In ea quippe non solum expositum fuit, quod orationis præsidio, & insigni mansuetudinis argumento se præparavit, antequam ad amphitheatrum duceretur, sed præterea cetera narrantur, quæ antecedentem ejus sanctitatem præseferebant. En verba epistolæ (*ibid. pag.*169.) *Semper enim etiam ante canitiem ob sanctioris vitæ honestatem ab omnibus cultus fuerat*. Item inter non adeo antiqua Ecclesiastica monumenta referri possunt, quæ leguntur in bulla Canonizationis S. Thomæ Cantuariensis: *Quamvis autem de sanctitate ipsius dubitare non possit, qui ejus & laudabilem conversationem attendit &c.* Insuper quæ habentur in bulla Canonizationis S. Petri Martyris: *Ipse namque veritatis filius, & bonitatis alumnus, conversatione conspicuus, spectabilis fama, & opinione mirabilis, miro præfulsisse nitore munditiæ, virginitatem integre custodisse, nec mentis habuisse, nec corporis corruptelam, & nullius mortalis criminis sensisse contactum, firma suorum Confessorum assertione narratur*. Ea quoque tandem, quæ extant apud Raynaldum *ad ann.* 1252. *num.* 8. ubi Innocentius Papa IV. committit Jacobo Velletrensi Minoritæ, ut in causa Stanislai Martyris non solum inquirat in Martyrium, & causam Martyrii, verum etiam duos senes tunc adhuc viventes examinet, qui de ejus sancta conversatione poterant testari: *Ac illos duos centenarios, si superstites fuerint, de quibus mentio est in Actis, qui dicuntur ab aliquibus accepisse, vel eorum alterum, quod Sanctum noverunt eumdem, & de ipsius clara & honesta conversatione, dum viveret, audiverunt*; *inquisiturus ab ipsis, an ita sit*; *& inspecturus nihilominus devotionem populi, & famam communem super Martyrio, & causa Martyrii, necnon & sanctitate ipsius*. Atque ex his quidem & similibus inferri nequaquam valet ipsa necessitas præexistentiæ virtutum in gradu heroico, ut quis pro Martyre habeatur, adeo ut pro Martyre decernendo minime sufficiat mors in odium Christi inflicta a tyranno, & pro Christo a Martyre recepta. Ceteris enim obviis prætermissis exemplis, celebre est illud sæculi v. quod contigit in S. Jacobo interciso, qui cultum habet in utraque Ecclesia, Latina, & Græca. Is in gratiam Isdegerdis Regis Persarum Christum negavit; cumque propterea mater ejus, & uxor ab ejus consuetudine se subtraxissent, in se reversus, pro Christi confessione Regem adivit, a quo irato membratim jussus est concidi, & capite obtruncari; ut ex ejus Actis apud Surium, Allatium, & alios desumitur. Celebre quoque est Martyrium Casti, & Æmilii, de quibus *in libro de lapsis col.* 377. ita loquitur S. Cyprianus: *Sic hic Casto, & Æmilio aliquando Dominus ignovit. Sic in prima congressione devictos, victores in secundo prælio reddidit, ut fortiores ignibus fierent, qui ignibus ante cessissent, &, unde superati essent, inde superarent*. Prior lapsus illis non obstitit, quominus uti Martyres colerentur: eorum quippe nomen legitur in pervetusto kalendario Ecclesiæ Carthaginiensis XI. *kal. Junii*; & S. Augustinus in die eorum natali sermonem habuit, qui est

Digitized by Google

est 285. *part.* 2. *tom.* 5. *oper.* ubi, postquam disseruit de Petri negatione, & conversione, subjungit *col.* 1146. *Tale aliquid factum esse arbitror etiam in his Martyribus Sanctis Casto, & Æmilio, quorum diem hodie celebramus*. Unde bene Cardinalis Bellarminus *lib.* 1. *de Indulg. cap.* 2. *num.* 9. *post* 4. *controversiam de pœnitentia tom.* 3. inquit: *Dummodo constet, aliquem esse vere Martyrem, Ecclesia non dubitat, eum inter Sanctos & Beatos numerare, etiamsi ante Martyrium multis flagitiis fuerit coopertus; promissio enim Domini generalis est, Matth.* 10. 32. *Omnis, qui confitebitur me coram hominibus, confitebor & ego eum coram Patre meo*: & late prosequuntur Verricel. *de Apost. mission. tit.* 1. *qu.* 33. *num.* 20. *&* 21. Scacch. *de not. & sign. sanctit. sect.* 2. *cap.* 3. *in fine*; atque Auditores Rotæ *in relatione B. Josaphat Pollocensis part.* 2. *§. Ex his perpendimus*.

3 Quæ dicta sunt de virtutibus in causis Martyrum, dici etiam possunt de signis & miraculis; hoc est de eis in antiquis Ecclesiæ monumentis habitam fuisse rationem, cum de Martyrio agebatur & ejus vindicatione, absque eo quod hinc inferri possit eorum necessitas, ut quis pro Martyre coleretur. Et profecto, quod de eis ratio haberetur, desumitur primo ex citata epistola Ecclesiæ Smyrnensis, quæ sic loquitur de cælesti visione, quam Sanctus habuit Polycarpus: *Ceterum triduo antequam comprehenderetur, noctu inter orandum solutus in somnum videre sibi visus est cervical quo caput reclinabat, totum repente flamma consumptum. Quam ob causam e somno excitatus statim visum suum exposuit; idque quod sibi eventurum erat prænuntians, familiaribus suis aperte prædixit se pro Christo flammis absumptum iri*: secundo ex Actis SS. Perpetuæ, Felicitatis, & sociorum, quæ vir eruditus Joseph Augustinus Orsi ex Dominicana Familia nuper *in sua dissertatione apologetica* vindicavit adversus Samuelem Basnagium, in quibus narratur, aprum in Saturum immissum, in ipsum potius venatorem iras & impetum vertisse, item ursum in eumdem incitatum de cavea prodire noluisse; & Perpetuam, cum a ferocissima vacca vexaretur, adeo in extasim raptam fuisse, ut nullum doloris sensum fuerit experta: tertio ex epistola Lugdunensium, ubi refertur, B. Blandinam reticulo inclusam, & tauro objectam, & ab eo diu in altum jactatam, nihil eorum, quæ fiebant, penitus sensisse tum ob spem & comprehensionem eorum, quæ credebat, bonorum, tum ob familiarem congressum, quem cum Christo in oratione habebat: demum ex passione S. Theodoti Ancyrani, & septem Virginum principio sæculi IV. relata a Nilo teste oculato; ex passione S. Vincentii Levitæ, quæ pariter ad principium pertinet sæculi IV. quamque ex pluribus codicibus tum MSS. tum editis publicæ commoditati restituit Ruinartius *in Act. Martyrum*; ex passione S. Theodoriti Presbyteri sub Imperatore Constantio apud Mabillon *tom.* 4. *analect.* ex passione SS. Bonosi, & Maximiliani sub Juliano Imperatore, quam ex codice MS. B. Mariæ Silvæ majoris edidit citatus Ruinart *in opere allegat. pag.* 278. ubi post insertum in idem opus librum Eusebii Pamphili Cæsariensis Episcopi de Martyribus Palæ-

Digitized by Google

Palæſtinæ, portenta admiratus in eodem libro relata ait *in notis num.* 36. *Ex hoc, aliiſque portentis, quæ paſſim Euſebius narrat, collige, rejicienda non eſſe Martyrum Acta eo nomine, quod quandoque in eis ejuſmodi inſolita miracula a Fidelibus interſerta ſint*. Et re vera in diſputatione excitata inter recentiores Eruditos de miraculis, quæ in Actis Martyrum referuntur, nec Baillet, nec Tillemontius audent aſſerere, ſuſpicione laborare ea Martyrum Acta, in quibus miracula exponuntur; ſed ea tantum, quibus magna inſeritur miraculorum copia: quod tamen ſtrenue impugnatur a P. Honorato de S.Maria Carmelita Diſcalceato *in animadverſ. ſuper uſu crit.tom.*1. *diſſert.* 4. *artic.* 3. ubi plura affert exempla Actorum, quæ a ſupradictis utique prædicantur tamquam authentica, & in quibus nihilominus multa ſane inſignia miracula narrantur.

4 Quod autem ex his non valeat illatio ad neceſſitatem ſignorum & miraculorum, ut quis pro Martyre habendus ſit, facile demonſtratur: tum quia ex alibi dictis, quando aliquis Martyrio occubuerat, aut Epiſcopus, ſub cujus ditione id acciderat, rem totam ſcribebat ad Primatem, & hic, adhibitis in conſilium Epiſcopis, mature decernebat, an is, de quo agebatur, Martyr occubuiſſet, & inter Martyres eſſet adſcribendus & colendus; aut Epiſcopus ipſe, habito Cleri ſui conſilio, id ipſum decernebat, Martyrio, & cauſa Martyrii ſedulo examinata, nullo unquam facto de miraculis verbo: tum quia, cum ſæculo IX. celebre in Hiſpania Martyrium contigiſſet Martyrum Cordubenſium, & collecto ſubinde Conciliabulo, nonnulli Pſeudoepiſcopi Regi Arabum tunc Cordubæ imperanti ſuaſiſſent, ut decretis & conſtitutionibus Martyrium vetaretur, pro Fide Cordubæ mortuos dixerunt non eſſe inter Martyres recenſendos, ex eo potiſſimum, quod miracula inſtar antiquorum Martyrum non edidiſſent, & eorum corpora incorrupta non permanſiſſent; quemadmodum deſumitur ex notis Binii *ad d. conciliabulum* apud Cardinalem de Aguirre *tom.*3. *Concil. Hiſpan. pag.* 149. & ex fuſe relatis apud Cardinalem Baronium *ad an.* 852. S. Eulogius Martyr Archiepiſcopus Toletanus egregium opus edidit, cui titulus *memoriale Sanctorum*, quod eſt typis impreſſum *tom.* 15. *Biblioth. PP. pag.*243. in cujus quidem operis lib. 1. ſtrenue contendit, miracula non eſſe neceſſaria, ut mortuus pro Chriſto inter Martyres recenſeatur; hæc enim habet *pag.* 247. *Inſtabat quoque univerſitas Ethnicorum .... Lætabatur namque, quod in vindictam ſui Doctoris tot contemptorum corpora proſtraviſſet, nulla novitate prodigiorum obſtante, quæ horrorem poſſet ſceleroſis incutere &c. Et hoc ipſum pleriſque noſtrorum parvipendulis verum non eſſe videbatur Martyrium, quod non ad confuſionem incredulorum, vel roborationem Fidelium aliquod oſtentaret miraculum*. Aſſertiones autem iſtæ acriter a S. Eulogio impugnantur; tum quia, teſte S. Gregorio, in ſæculi fine, & tempore Antichriſti aberunt ab Eccleſia ſigna virtutum, & tamen aderunt veri Martyres occiſi ab Antichriſto; tum quia, ut ipſe loquitur, *ſigna virtutum nec omnibus data, nec paſſim quocumque tempore ſunt exercenda; quia & hi, qui hoc munus divinitus*

acce-

Digitized by Google

acceperunt, nisi Spe, & Fide probatis, nequeunt erogare .... desistente enim Fide quærentium, largitas erogantium quassatur. Addit porro miracula in morte primorum Martyrum intercessisse, quia Deus præviderat,ea esse profutura: *Miraculorum vero signa ideo olim per servos suos Dominus congruenti tempore præstabat mundo, quoniam, præscia Divinitate, proficere nihilominus præstolantibus ea sciebat, nec in vanum currere operarios virtutum cognoverat: ut saltem prodigiorum novitatibus cederent, qui sacræ legis præcepta salutaria respuebant; eratque temporibus illis satis congruum, Dei Martyres signis coruscare virtutum, quoniam rudem diffusum Christianismum nunc instructione verborum, nunc exhortatione scripturarum, nunc ostensione signorum, nunc etiam trophæis inclitis passionum conabantur solidis radicibus fieri firmum in cordibus credentium populorum.* Denique, ne ex his aliisque in eo opere fuse relatis aliquis existimaret, eum vim miraculorum enervare voluisse, ita concludit: *Nec nos ita prosequentes miraculorum penitus abdicamus insignia cælesti dono quibusdam collata & congruenti tempore Dei per dispensationem nationibus ordinata, sed latratibus rabidorum canum obviam venimus, qui Martyrum mortuorum intentionem exinanire attentant, dum eos de miraculis redarguere sperant.*

5 Uno verbo S. Eulogius confitetur, miracula non adfuisse in passione Martyrum Cordubensium, etsi adfuerint in passionibus antiquorum Martyrum; sed miraculorum defectionem adscribit incredulitati barbarorum, & totis viribus conatur ostendere, mortuos pro Fide fuisse inter Martyres recensendos: quod utique non fecisset, si tunc constans viguisset disciplina de non recipiendis inter Martyres illis, qui miraculorum gloria caruissent.

6 Argumentum itaque refertur ad illud tempus, quo cognitio causarum Beatificationis, & Canonizationis ad Sedem Apostolicam privative delata est: &, hoc quidem tempore inspecto, primo loco se offert Canonizatio S. Canuti junioris Daniæ Regis & Martyris, quæ anno 1164. facta est ab Alexandro III. summo Pontifice. Verum, cum ex alibi dictis desint Apostolicæ litteræ Canonizationis S. Canuti, tuto asseri nequit, fuisse requisita pro Canonizatione miracula; idque tantum verisimiliter asseri potest, conjectura desumpta ex Canonizatione S. Thomæ Cantuariensis ab eodem Pontifice celebrata, pro qua scilicet obtinenda facta est miraculorum discussio, ut mox videbitur.

7 Secundo igitur loco obvia fit Canonizatio S. Thomæ Archiepiscopi Cantuariensis facta ab eodem Alexandro Papa III. De miraculis autem Thomæ intercessione patratis a Deo statim ac ille Martyrio coronatus fuit, diserte testimonium dicit Radulphus de Diceto *in imaginibus historiarum* (*inter historiæ Anglicanæ scriptores Twysden tom. 1. pag. 557.*) his verbis: *Circa Pascha Dominus Jesus Christus, qui in Sanctis suis semper est & ubique mirabilis, gloriosissimi Martyris sui Thomæ Cantuariensis Archiepiscopi vitam laudabilem, & insuperabilem in morte constantiam crebris cœpit irradiare miraculis, ut, qui pro tuenda libertate periclitantis Ecclesiæ suam & suorum proscriptionem*

tot

Digitized by Google

tot annis sustinuit, dignum cognoscatur ab omnibus reportasse triumphum. VVilhelmus quoque Senonensis Archiepiscopus *in sua epistola, (quæ est* 80. *lib*.5. *inter eas hujus Sancti editas a P. Christiano Lupo*) post enarratam mortem S. Episcopo Cantuariensi illatam, non omittit relationem miraculorum; ut ex verbis dictæ epistolæ scriptæ Pontifici Alexandro desumitur; *Et, quia post viri sancti transitum, operante Domino, memoranda quædam ex crebra multorum relatione audivimus accidisse, omnino præteriri non debent. Dicitur namque, & constanter asseritur, post passionem suam multis apparuisse in visu, quibus perhibet, se non mortuum esse, sed vivere, & non vulnera, sed vulnerum tantum cicatrices ostendit*. Sane de Martyrio, & causa Martyrii hujus Sancti non una fuit inter Magistros Parisienses sententia. Petrus enim Cantor stabat pro Martyrio & causa Martyrii, dum Magister Rogerius contrarium afferebat, & nonnulli id ipsum sentiebant, posito defectu miraculorum, teste Cæsareo scriptore contemporaneo *in biblioth. PP. Cisterc. to.* 2. *in dial. miraculor. distinct.*8. *cap.*69. *Thomas Episcopus Cantuariensis, qui nostris temporibus pro Ecclesiæ libertate usque ad mortem dimicavit, nullis miraculis in suis persecutionibus coruscavit, satisque de illo post occisionem disputatum est*. At commissa subinde miraculorum juridica cognitione Apostolicis in Anglia Legatis, atque habita certa eorum notitia, Alexander eum retulit in numerum sanctorum Martyrum ut ex superius allata ejusdem epistola *ad omnes Prælatos Ecclesiæ, (in cit. cod. Canoniz. pag.* 17.) clare desumitur: *Nos vero, auditis innumeris & magnis miraculis, quæ jugiter per Sancti illius merita fieri, universitas narrat Fidelium, & super his non sine magno gaudio per dilectos Fratres nostros Albertum Tituli S. Laurentii in Lucina, & Theodinum Tituli S. Vitalis Presbyteros Cardinales atque Apostolicæ Sedis Legatos, qui eadem miracula tanto perspicacius didicerunt, quanto amplius sunt loco vicini, præcipue certiores effecti, & plurium aliarum personarum testimonio fidem, sicut debuimus, adhibentes, prædictum Archiepiscopum solemniter in ecclesia, magno ibidem Clericorum, & laicorum collegio præsente, in capite jejunii, deliberato Fratrum nostrorum consilio, canonizavimus, ipsumque decrevimus Sanctorum catalogo adscribendum*. Qua in re Alexander secutus est exemplum sui Antecessoris Clementis II. qui, antequam esset reservatum privativum jus harum causarum Sedi Apostolicæ, haud aliter processit ad Canonizationem Virginis VViboradæ ab Hungaris in odium Fidei occisæ, quam discussa causa unà cum miraculis ejus intercessione a Deo patratis, teste Burkardo Monacho S. Galli *lib. de casibus dicti Monasterii cap.*6. (*inter scriptores rerum Alamannic. Goldasti tom.* 1. *par.* 1. & *ap. Mabillon. sæc.* 6. *Bened. par.* 1.) in Nortperto Abbate sequentibus verbis supra relatis & nunc iterum referendis: *Obtinuit etiam adminiculante Henrico Imperatore & conjuge ejus Agnete, hoc apud Dominum Apostolicum Clementem II. recitata vita B. VViboradæ ejusque miraculis, de tamdiu neglecta re ab ipso Papa redargutus, quatenus ipsam, præsente Theodorico Constantiensi Episcopo canonizaret, & pro sancta haberi præciperet, & anniversarium ipsius diei solemnizandum institueret*.

8 Occurrunt tertio loco ea, quæ contigerunt in causa B. Petri de Castro novo in Gallia Narbonensi Monachi Cisterciensis Legati Apostolici & contra Hæreticos Albigenses Fidei Inquisitoris, qui gladiis impiorum occubuit die 16. Februarii anno Domini 1208. & sic tempore summi Pontificis Innocentii III. Fit itaque ejus commemoratio in Martyrologio Saussaji, in Martyrologio universali *in additionibus ad diem 16. Februarii*, & in menologio Cisterciensium; publicusque cultus ei defertur die 5. Martii ad S. Gellium in Gallia, & in domibus Ordinis Cisterciensis ejusdem regni, testimonium perhibente Baillet *in ejus vita ad diem 5. Martii*. Historia autem mortis eidem inflictæ jussu Raymundi Comitis Tolosani ex odio in eum concepto, quia in ipsius ore verbum Domini non erat alligatum *ad faciendam vindictam in nationibus, & increpationes in populis*, uti loquitur Innocentius III. infra referendus (Comitem enim de perpetratis nequitiis juste redarguebat) plene describitur a Petro Vallium-Sarnaji Monacho Cisterciensi *in historia Albigensium typis impressa tom.7. biblioth. Cisterc.* cui magna utique fides præstanda est; cum fuerit nepos & comes Guidonis Abbatis Cisterciensis, postea Carcassonensis Episcopi, unius ex duodecim Abbatibus,quos dictus Innocentius ad Albigensium hæresim expugnandam misit, teste Natali Alexandro *in histor. Eccles. sæc. 13. cap. 4. art. 1.* Narrat Petrus Monachus miracula a Deo patrata; & signanter, Martyris corpus in claustro monachorum S. Ægidii tumulatum, & post longum tempus in Ecclesiam translatum, ita sanum inventum esse atque illæsum, ac si ipsa die fuisset tumulatum; miramque fragrantiam de corpore & vestibus emanasse, quemadmodum legitur *cap. 12.* adeo ut de cultu delato post bene probatum Martyrium, & causam Martyrii, & post discussa atque approbata miracula non videatur esse dubitandum. Quamvis enim opponi posfit, Petrum anno 1208. Martyrem fuisse ab Innocentio declaratum, licet tunc nulla miracula secuta fuissent, ut habetur ex eius epistolis *ad Archiepiscopos Narbonensem, Arelatensem, Ebredunensem, Aquensem, & Viennensem, & ad Comites, ac Barones & universos milites per dictas provincias constitutos*, quæ sunt trigesima prima & trigesima secunda in novo codice Canonizationum: *Qui profecto* (inquit *citat. epist. 31.*) *cum ob fidem & pacem, quibus nulla prorsus est causa laudabilior ad Martyrium, sanguinem suum fuderit, claris jam, ut credimus, miraculis coruscasset, nisi hoc illorum incredulitas impediret, de quorum similibus in Euangelio legitur; quod Jesus non faciebat ibi virtutes multas propter incredulitatem eorum: quia, quamquam linguæ non Fidelibus, sed Infidelibus sint in signum, Salvator tamen præsentatus Herodi, qui, teste Luca, valde gavisus est, viso ipso, pro eo, quod signum aliquod videre fieri ab illo sperabat & facere dedignatus est signum, & reddere interroganti responsum; sciens, quod in operatione signorum non credulitatis inductio, sed vanitatis illum admiratio delectabat. Licet autem illa prava & perversa generatio non sit digna, ut tam cito, sicut forsitan ipsa quærit, de suo sibi Martyre detur signum, expediisse tamen credimus ei, ut unus iste pro ipsa, ne tota pereat, moreretur, qua* conta-

contagio hæreticæ pravitatis infecta, per interpellantem occisi sanguinem a suo melius revocetur errore, quam vivus eam potuerit revocare: non videtur tamen, hinc propositum concludi; cum Pontifex in prædictis epistolis ad ulteriora non procedat, hoc est vel ad permittendum, ut cultus Martyri deferatur in aliquibus locis, vel ad præcipiendum, ut ille in universali Ecclesia colatur; quibus in rebus consistit Beatificatio, aut Canonizatio. Decernit itaque Papa in iisdem litteris, ut subdantur anathemati quotquot cædis participes fuerunt; Indulgentias largitur vindicantibus sanguinem justum; absolvit subditos Comiti a juramento fidelitatis & potestatem facit terram ejus occupandi, salvo jure Domini directi; Legatos suos excitat ad opus prosequendum, & ad ponendam animam suam, si fuerit necesse, in tam glorioso certamine; ad Comites & Barones sermonem convertit, ut hæreticam studeant abolere perfidiam, & sectatores ipsius, quos ipsis Saracenis dicit esse pejores: sed cum de cultu Martyri præstando nullum verbum faciat, & in eisdem litteris aperte se credere fateatur, futura fuisse miracula, nisi incredulitas obstitisset, fas est conjicere, dilatos fuisse Beatitatis honores, usquequo miracula, quæ expectabantur, supervenirent: eoque magis, quia ex supradictis ab approbatione Martyrii, & causæ Martyrii minime valet illatio ad cultum, seu cultus concessionem; & etiam quia, cum idem Pontifex Innocentius ante prædictas epistolas in Sanctorum album retulerit Homobonum, Chunegundem, & VVulstanum in Anglia Episcopum, atque mandaverit, ut in die depositionis S. Homoboni festum devote a Christifidelibus celebraretur, necnon Collectam atque orationes in commemoratione S. Chunegundis, & S. VVulstani recitandas composuerit, & monumentis Canonizationum inseruerit, his autem similia nequaquam præstiterit erga Petrum, signum evidentissimum est, eum in prædictis epistolis approbasse quidem Martyrium & causam Martyrii, sed a præstatione cultus abstinuisse, eo quia miracula deficiebant.

9 Se offert quarto Martyrium B. Joannis Episcopi primum Mantuani, deinde Vicentini, qui pro Ecclesiastica libertate tuenda mortem obivit. De ejus morte verbum fit *in cap. Intelleximus. de judiciis*, & de pœnis interfectoribus inflictis *in cap. Ad aures. de pœnis*. Testatur autem Ughellius *in Episcopis Vicentinis*, Honorium Papam III. præcepisse constructionem processus pro cultu secundum juris solemnitatem eidem deferendo: & de cultu quidem delato nulla dubitatio; sed in processu Apostolico plura miracula ad ejus intercessionem patrata referuntur, ut videri potest apud Bollandianos *ad diem 16. Martii*.

10 Se offerunt quinto loco binæ Martyrum Canonizationes factæ ab Innocentio IV. Petri videlicet Martyris ex Ordine Prædicatorum, & Stanislai Episcopi Cracoviensis. De hisce Canonizationibus mentio fit apud Pagium juniorem *in breviario Roman. Pontificum in vita Innocentii IV. num. 57. & 58.* In Brevi commissionis, quæ a Pontifice directa fuit Archiepiscopo Mediolanensi, Episcopo Laudensi, & Præposito S. Nazarii, im-

preſſo in hiſtoria S. Petri Martyris poſt primam editionem hujus tomi, compoſita a Petro Thoma Campana Ordinis Prædicatorum viro erudito, & typis edita anno 1741. *lib.3.cap.4.* ſic legitur: *Clerus & populus Mediolanenſis per communes ac fideles nuncios Nobis humiliter & cum inſtantia ſupplicarunt, ut ad gloriam Dei, robur Fidei, depreſſionem perfidiæ, ac Chriſtianæ devotionis augmentum, eoſdem inclitos viros* (Petrum videlicet de Verona, & Dominicum Ordinis Prædicatorum Fratres ab Hæreticis in odium Fidei occiſos) *quos regnare cum Chriſto in Eccleſia triumphanti pretioſa eorum mors, & multifaria prodigiorum argumenta ſignificant, curaremus in Eccleſia militanti Sanctorum catalogo aggregare*: & in bulla Canonizationis S. Petri (*cit. cod. Canonizat. pag.*85.) miracula referuntur, & Papa teſtatur, ſe in ea feciſſe diligenter inquiri: *Ceterum quia convenit, ut, quem Dominus in cælo magnificat, mundus colat, Nos de ſanctitate vitæ, ac veritate miraculorum ipſius Martyris inquiri ſecimus diligenter*. Item in epiſtola *ad omnium Eccleſiarum Prælatos* (*ibid. pag.*87.) ſic loquitur: *Quod plene, ac liquido patuit in ipſius B. Petri Martyris paſſione, quia poſt glorioſum & recolendum ejus Martyrium ſic ſuorum multitudine, atque eminentia miraculorum Fides reſplenduit, quod quamplurimi Hæretici, eorumque credentes, ipſius Dei tot, & tantorum oſtenſione ſignorum agnita virtute, ad illius lumen de ſuorum errorum tenebris propere redierunt*. Porro in bulla Canonizationis S. Stanislai idem Pontifex memorat, lumen cæcis, auditum ſurdis, verbum mutis, claudis greſſum, epilepticis cerebri robur, & dæmoniacis, immundis ab eis ejectis ſpiritibus, corporum requiem ad ejus nominis invocationem ſubito a Deo collata fuiſſe: & in hac utique S. Stanislai cauſa tanta ſeveritate fuerunt miracula examinata ac diſcuſſa, ut Joannes Cardinalis Cajetanus in ſuis litteris *ſcriptis ad Epiſcopum Cracovienſem, & ejus Capitulum*, de ſevero prædicto examine loquens, hæc habuerit, uti legitur in ejus epiſtola apud Longinum (*in vita prædicti Sancti typis impreſſa apud Bollandianos ad diem 7. Maji pag.* 259. *tom.*2.) *Prapoſito Procuratori diximus quaſi parabolice: neceſſarium habet Sanctus veſter unum finaliter operari miraculum, quod diſcordantes in miraculis mirabiliter faciat concordare. Et factum eſt, quod, ubi morbus gravior, ibi ſalus eſt ſuborta propinqnior; & ſubito prius diſcordes converſi ſunt unanimiter ad concorditatem concordiæ, decernentes uniformiter talem virum Canonizatione digniſſimum, & per ea, quæ fecit, miracula, quorum extat luculenta probatio, veraciter eſſe ſanctum*.

11 Occurrit ſexto Breve ſummi Pontificis Alexandri IV. qui, poſt maturum examen relationis Martyrii atque miraculorum, cultum induſit in eccleſia S. Mariæ de Sandomiria, & elargitus eſt Indulgentiam viſitantibus eamdem eccleſiam die anniverſaria mortis quadraginta novem Martyrum Ordinis Prædicatorum, qui in Conventu ſui Ordinis civitatis Sandomiriæ, dum poſt Completorium de more canebant antiphonam, *Salve Regina*, a Scythis devaſtantibus eamdem civitatem, prout Divina inſpiratione nocte præcedenti fuerant admoniti, pro Chriſti Fide occiſi fue-

Digitized by Google

fuerunt; uti post Michiovium, Cromerum, & Bzovium adnotavit Castellin. *de dilat. Canoniz. SS. pag.* 131.

12 Obvia fit septimo loco celeberrima olim causa Catalani Fabri, & Paschalis Religiosorum Ordinis Minorum, qui Martyres dicebantur, cum in diœcesi Lugdunensi fuissent ab Hæreticis occisi. Summus etenim Pontifex Joannes XXII. inquisitionem commisit Episcopo Valentino, & inter cetera præscripsit, ut in miracula inquireret, quemadmodum legitur apud Raynaldum *ad an.* 1321. *num.* 17. *Præsentium auctoritate committimus & mandamus, quatenus, vocatis & adhibitis tecum aliquibus probis viris, tam de vita & conversatione dictorum Fratrum, quam de professione Fidei facta per eos, dum erant in agone recepti Martyrii constituti, & de spontanea susceptione dicti Martyrii, quam de dictis miraculis, ac ipsorum circumstantiis universis, secundum datam tibi a Deo prudentiam, diligenter inquirens, Nobis, quæ inveneris, studeas fideliter per tuas litteras nuntiare.*

13 Occurrit octavo loco Martyrium S. VVernheri a perfidis Judæis in odium Fidei occisi anno 1287. apud VVesaliam villam Trevirensis diœcesis, cum esset annorum fere 14. Acerbissimam profecto ille mortem sustinuit continuato per triduum Martyrio: minime tamen colitur Officio aut Missa, nec usque adhuc in Sanctorum album relatus est; sed tantummodo ejus memoria est in benedictione, atque in aliquibus locis, licet sine Officio & Missa, ex immemorabili forte consuetudine colitur tamquam Martyr. Extat processus super ejus Martyrio confectus tempore Martini Papæ V. anno 1418. auctoritate Apostolici Legati Jordani Cardinalis Ursini: & ipsum utique Legatum non tam in Martyrium, & causam Martyrii, quam in miracula judiciali more inquisivisse, constat ex ejus Actis apud Bollandianos *ad diem* 19. *Aprilis*.

14 Se offert nono loco Martyrium Angeli ex Ordine Carmelitarum inter Beatos relati a Pio II. summo Pontifice, ut ex Joanne Balæo adnotarunt Bollandiani *tom.* 2. *mensis Maji pag.* 57. *Dicit de Pio Papa II. quod Angelum Carmelitam Martyrem canonizavit ... sed hoc de sola Officii concessione, aut, ut nunc vocamus, Beatificatione intelligendum esse, bene monet Lezana.* Porro, omissa controversia magnis animorum motibus agitata inter P. Papebrochium Societatis Jesu, & P. Sebastianum a S. Paulo Carmelitam super miraculo compressionis cursus fluminis Jordani, dum Angelus una cum sociis ex nimia defluentium aquarum excrescentia illud trajicere non poterat; de aliorum sane miraculorum patratione certa non desunt argumenta, antequam ad ejus Beatificationem fuerit a sancta Sede processum, ut ex iisdem Actis Bollandianis desumitur *pag.* 58. *Ex loco, ubi prius jacuerat corpus, fons vivus aqua nitidissima & suavissimi odoris emanavit; ex ea vero parte, ubi caput Martyris requiescebat, cœpit fluere medicinalis olei liquor ... multique ægroti illo die solemni descendunt per gradus fontis, loturi corpus eorum, implorantes Martyris auxilium, et sensim, populo spectante, recipiunt sanitatem, præsertim hernici, et paralytici.*

15 Se

15 Se offerunt decimo loco Martyres Berardus, Petrus, Othonus, Accursius, & Adjutus ex Ordine FF. Minorum, qui fuerunt in Beatorum numerum relati a Sixto IV. & quorum fit commemoratio in Martyrologio Romano *ad diem 16. Januarii*. Apostolicæ litteræ autographæ sunt in archivo S. Mariæ de Ara-cæli Urbis, typis autem impressæ in Actis Bollandianis *tom.2. mensis Januarii pag.71.* & in eorumdem similiter Martyrum causa nedum discussum fuisse Martyrium, atque occasionem Martyrii, verum etiam examinata fuisse miracula, convincitur ex citatis ipsis litteris Apostolicis, ubi: *Pro Christo mortem subierunt, & Martyrii palmam gloriose promerentes, plurimis miraculis in ipsa morte, & post claruerunt.*

16 Occurrit denique Martyrium septem aliorum FF. Minorum apud Septam in Mauritania Tingitana, Danielis videlicet, Samuelis, Angeli, Domni, Leonis, Nicolai, & Hugolini, qui ob Euangelii prædicationem, & Mahumeticæ Sectæ confutationem, capitibus abscissis, Martyrii palmam anno 1221. adepti sunt. Eorum nomina referuntur in Martyrologio Romano *ad diem 13. Octobris*. Paulo autem post eorum gloriosum obitum Dionysius Primogenitus Regis Alphonsi Portugalliæ a Rege Marochitano impetravit, ut eorum corpora in Hispaniam transferrentur; & hujus equidem translationis occasione Deus dignatus est miracula operari, a quorum patratione miraculorum cultus habuit initium, & die 8. Octobris eorum festum celebrari incepit, uti late habetur apud Baillet *in eorum vita ad diem* 13. *Octobris*. Deinde, cum Fratres Minores cultus approbationem obtinere cupientes, supplices preces exhibuissent Leoni X. ipse prædictum cultum approbavit, data etiam facultate eorum nomina invocandi in litaniis, ut ex ejus Brevi typis impresso apud VVadingum *tom. 16. fol. 7.* plene desumitur. Quamvis enim miraculorum mentio non fiat in eodem Brevi Leonino, ea tamen referuntur in lectionibus propriis, quæ recitantur in Ordine FF. Minorum S. Francisci die 13. Octobris, necnon in chronicis Marci Ulyssiponensis *part.1. lib.4. cap.34.* Et, ne quis crederet, ea patrata fuisse post dictum Breve, satis erit librum conformitatum legere *2. part. pag.87.* Magnæ quippe est auctoritatis, ut alibi videbitur, & scriptus fuit anno 1385. in quo *loc. cit.* hæc habentur: *Filius Regis Portugalliæ pro dono petiit, & accepit, & in Hispaniam transtulit,* (sermo est de corporibus horum Beatorum) *per quorum suffragia Deus multa mira operatur ad gloriam suam & honorem.*



C A-

CAPUT XXX.

De sacræ Congregationis rituum consuetudine quoad Miraculorum necessitatem in causis Martyrum.

1 Post institutam sacrorum rituum Congregationem, nonnullæ Martyrum causæ fuerunt in ea propositæ atque expeditæ; quarum prima fuit viginti trium Martyrum Japonensium ex Ordine S. Francisci, ac trium ex Societate Jesu. Itaque juxta morem tunc temporis receptum discussa fuit causa a tribus Rotæ Auditoribus, Coccino, Manzanedo, Pirovano, & ab eis edita fuit relatio. In tertio autem relationis articulo iidem fuse quidem probarunt, miracula in causis Martyrum non esse necessaria; at aliqua tamen mirabilia proposuerunt, quæ miracula tertii generis jure & merito dici poterant: quin immo unum in medium attulerunt, quod non solum mirabile, sed & verum miraculum dixerunt. Delata postea causa ad sacrorum rituum Congregationem, ipsa utique processit ad ulteriora, sed quod sibi constitisset de Martyrio, & miraculis; uti colligitur ex sequenti decreto: *In causa Canonizationis viginti sex Martyrum, referente Illustriss. Cardinali Muto, sacrorum rituum Congregatio censuit, constare de Martyrio, & miraculis; ideoque, si Sanctissimo placuerit, posse deveniri ad actualem Beatificationem, & Canonizationem:* 3. *Julii* 1627. Item ex Brevi Beatificationis eorumdem edito in Actis Bollandianis *tom.* 1. *mensis Februarii pag.* 740. & apud Castellinum *de certit. glor. SS. pag.* 485. ubi: *Referente dilecto Filio nostro Tiberio Tituli S. Priscæ Presbytero Cardinali Muto nuncupato, discussa, censuerunt, constare de Martyrio, & miraculis.*

2 Secunda causa fuit B. Josaphat Martyris Pollocensis: &, quia tunc vigebat etiam consuetudo prævii examinis trium Rotæ Auditorum, edita idcirco relatione a Coccino, Pirovano, & Merlino, iidem in parte secunda fuse probare conati fuere, miracula in causis Martyrum non esse necessaria; ac proinde emendandam asseruerunt lectionem Ostiensis antesignani *in sum. lib.* 3. *de Reliq. & venerat. SS.* opinionis miracula requirentis, ita ut in locum verborum: *Sed quæritur tantùm de miraculis, et causa propter quam passi sunt*: substituenda dixerint hæc alia: *Sed tantum quæritur de Martyrio, et causa passionis*. Emendandam, inquam, tum quia Ostiensis constituere volebat differentiam inter Martyres, & Confessores, quæ sine dictorum verborum emendatione haberi non poterat; tum quia *in commentariis ad cap. Audivimus, de Reliq. et venerat. SS.* postquam sermonem habuit de requisitis in Canonizatione Confessorum, & signanter de miraculis, subdit *sub num.* 5. *Hic autem ordo non semper ad unguem hactenus est servatus, et maxime, quando agebatur de Martyrizatis pro Fide; illi enim consueverunt facilius & levius expediri*, nullo amplius facto verbo de miraculis. Subinde tamen ipsi Rotæ Auditores *in part.* 4. *relationis* nonnulla miracula a Postulatoribus propo-

Digitized by Google

proposita retulerunt, iisdemque relatis, ita dixerunt: *Super quibus tamen probationibus circa miracula cum agentes pro venerabili Josaphato non multum insisterent, transivimus ad excussionem prodigiorum et signorum quorumdam admirabilium post mortem Præsulis secutorum, quibus videtur Deus voluisse comprobare veritatem ejus Martyrii*.

3 Post editum judicium Rotale causa delata fuit ad sacrorum rituum Congregationem, & in ea propositum fuit dubium, *an constaret de Martyrio, & causa Martyrii*; sacra autem Congregatio censuit constare: *Propositum fuit dubium ab Eminentiss. Pamphilio, an constet de Martyrio, & causa Martyrii; & sacra Congregatio censuit, constare de Martyrio, & causa Martyrii: 9. Augusti* 1642. Tum Secretarius sacræ Congregationis excitavit difficultatem, an essent necessaria miracula in causis Martyrum; & sacra Congregatio demandavit, ut articulus *in abstracto* examinaretur: *Cum ad instantiam mei Secretarii excitatum fuisset dubium, an in declarandis Martyribus esset a sacra Congregatione, præter examen Martyrii, & causæ Martyrii, inquirendum etiam de miraculis, non quidem tamquam necessariis ad faciendum Martyrem, juxta communiorem opinionem Theologorum & sacræ Rotæ, sed tamquam probationes certiores & illustriores ipsius causæ Martyrii, & præsertim actus interni finalis in Martyre, juxta praxim alias secutam ab eadem sacra Congregatione in Japonen.*XXVI. *Martyrum 3. Julii* 1627. *factum fuit de hoc verbum per Eminentiss. Pamphilium Ponentem, & sacra Congregatio mandavit, disputari dubium in abstracto, & interim in hac causa videri etiam de miraculis: die 6. Augusti* 1642. Verum sacræ Congregationis Consultores non fuerunt invicem concordes, ut ex sequenti suffragiorum relatione percipitur, quæ est typis impressa apud Mattam *de Canoniz. Sanctor. part. 5. cap. 3. num.* I. *Disputatum fuit in genere pro causis Martyrum, quæ solent in sacra Congregatione examinari, utrum pro declarando Martyre a Sede Apostolica requirenda sint miracula; & aliqui, scilicet P. Lucas, P. Alciatus, licet hic ambigue, Reverendissimi Albicius, Ghislerius, Dunozet, & Homodeus, fuerunt in voto, quod non sint requirenda, ex eo, quod Martyrium ad instar Baptismi operatur in instanti remissionem peccatorum, & confert gratiam, & ex eo, quod innumerabiles Martyres colantur in Ecclesia, de quorum miraculis non constat, nec Ecclesia de illis mentionem facit. Alii vero fuerunt in voto, quod requirantur, scilicet Reverendiss. Oregius Sacrista, Magister sacri palatii, Episcopus civitatis Plebis, Promotor Fidei, si non constet de actu interno, & ego, ex eo quod ad consummandum Martyrium requiratur voluntas probata patiendi pro Fide, vel justitia, & permansio in charitate usque in finem; quæ veritas, cum resideat in corde, cujus tantum Deus scrutator est, & pendeat ab actu interno finali, non potest probari, nisi per signum a Deo, quod est miraculum, sive mirabile. Sed videbantur concordari istæ opiniones ex suppositione, quod nimirum, dato vero Martyrio, miracula non sint necessaria; ad hoc vero, ut in individuo hoc, & hoc Martyrium probetur verum, miracula requirenda esse: die 13. Sept.* 1642. Et ideo sacra Congregatio articulum illum *in abstracto* propositum non resolvit:

ſolvit: quia tamen agebatur de re graviſſima, ſtatuit actu ipſo adhærere opinioni tutiori miracula requirenti, eo maxime, quod hæc ſanctæ Sedis conſuetudini eſſet uniformis: *Propoſito per Eminentiſs. Pamphilium Ponentem, ſtante diſcrepantia prædictarum opinionum, quid agendum eſſet in cauſa ſervi Dei Joſaphat Archiepiſcopi Pollocenſis, an procedendum ad ulteriora, non conſtito de miraculis, an vero de miraculis cognoſcendum; ſacra Congregatio nihil in tam ardua quæſtione declarare volens, tranſivit cum opinione tutiore & validiore, cum agatur de ſumma re, in qua Sedes Apoſtolica accuratiſſime procedere debet; & juxta antiquam praxim unanimi conſenſu mandavit, examinari miracula: die 13. Septembris 1642.* Tum poſtea his cohærenter editum fuit a ſummo Pontifice Urbano VIII. Breve Beatificationis, de quo in Bullario Romano (*tom. 5. bull. 304. dicti Pontificis §. 1.*) *Congregatio ſacrorum rituum die 2. Martii 1641. cenſuit, conſtare de validitate proceſſus; die vero 13. Septembris 1642. conſtare de Martyrio, & cauſa Martyrii; die demum 22. Novembris ejuſdem anni 1642. conſtare etiam de miraculis; ideoque eidem Congregationi videri, ſi Nobis placeret, poſſe dictum ſervum Dei Joſaphat Beatorum Martyrum catalogo adſcribi.*

4 Tertia cauſa eſt B. Petri de Arbues, de qua quidem quando actum fuit, jam ab aula receſſerat mos editionis relationum Rotalium. Petrus itaque Franciſcus de Rubeis Fidei Promotor ſuas exaravit animadverſiones una cum apparatu ad materiam Beatificationis, & Canonizationis Martyrum. In hoc autem teſtatus eſt uſum miracula requirendi in cauſis Martyrum: *Perpetua, & conſtans Eccleſiæ Romanæ conſuetudo fuit, in Martyribus etiam miracula exigere ad eorum Beatificationem, & Canonizationem, ut veri Martyrii conſummatio, & gloria ob illud in cæleſti Jeruſalem adepta illis, quaſi Dei digito, manifeſtetur Eccleſiæ militanti.* Ideoque, poſt approbatum Martyrium, & cauſam Martyrii, tranſitus factus eſt ad diſcuſſionem miraculorum, uti colligitur ex ſequenti ſacræ Congregationis decreto: *Propoſito per Eminentiſs. D. Card. Sacchettum dubio, an conſtet de Martyrio, & cauſa Martyrii ſervi Dei Petri de Arbues, Sanctiſſimus, prævia diſcuſſione, de Fratrum conſilio cenſuit, conſtare de Martyrio, & cauſa Martyrii; ac proinde ad ulteriora procedendum eſſe, nempe ad diſcuſſionem miraculorum, ſi quæ operari dignatus eſt Omnipotens interceſſione vel intuitu ejuſdem ſervi Dei: die 12. Decembris 1661.* Examinata propterea, & approbata fuerunt miracula, quemadmodum ex hoc alio decreto deſumitur: *Acriter diſcuſſo dubio propoſito per Eminentiſs. Chiſium, an conſtaret de duodecim miraculis deſumptis ex proceſſu compulſoriali, ſacra rituum Congregatio habita coram Sanctiſſimo die 25. Septembris 1663. declaravit, conſtare de tertio, & ſexto miraculis &c. ac proinde, facta per eumdem Card. Chiſium plena & diſtincta relatione eorum omnium, quæ in eadem cauſa geſta ſunt, deque ſanctitate vitæ, virtutibus, Martyrio, & cauſa Martyrii, prodigio effervescentiæ & multiplicationis ſanguinis, & miraculis ſupradictis, ſacra eadem Congregatio cenſuit, quandocumque tuto deveniri poſſe ad ſolemnem Canonizationem Petri Arbueſii juxta ritum &c. attento,*

Digitized by Google

quod agitur de Martyre cum prodigiis & miraculis mature discussis & formiter approbatis. Interim vero, donec ad actum solemnis Canonizationis deveniatur, Sanctissimus litteras in forma Brevis super cultu Beati eidem Dei servo in ecclesia Metropolitana Cæsaraugusta cum Officio & Missa de Communi unius Martyris non Pontificis desumendis præstando annuit concedendas. Atque ad normam quidem hujus definitionis editum est a summo Pontifice Alexandro VII. Breve Beatificationis, de quo in Bullario *tom. 6. bull.* 139. *ejusdem Pontificis*.

5 Quarta causa est Martyrum Gorcomiensium, quæ pariter per eamdem viam processit, discussionis videlicet, atque approbationis miraculorum, antequam ad Beatificationem progrederetur. En sacræ Congregationis decretum: *Acriter discusso dubio proposito per Eminentiss. D. Card. Azzolinum, an constaret de duodecim miraculis desumptis ex processu remissoriali, & compulsoriali confectis super Martyrio, & causa Martyrii, ac miraculis novemdecim Martyrum Gorcomiensium &c. sacrorum rituum Congregatio habita coram Sanctissimo D.N. Clemente Divina providentia Papa X. die 25. Septembris 1674. declaravit, constare de quarto, & quinto miraculis instantaneæ sanationis Theodori Dinchii a nativitate, & Ægydii Tilmanni Diaconi, intestinalis herniæ pertinacibus & difformibus jacturis per plurimos annos laborantium, qui statim, emisso voto, integri, sanique, ac si nunquam simili morbo correpti fuissent, reperti sunt*: eique consentit Breve Beatificationis expeditum a Clemente X. & typis Cameralibus impressum anno 1675. *Cum itaque mature diligenterque discussi & perpensi fuerint per Congregationem venerabilium FF. nostrorum S.R.E. Cardinalium sacris ritibus præpositorum processus de hujus sanctæ Sedis Apostolicæ licentia confecti super Martyrio, & causa Martyrii &c. ac super signis, prodigiis, & miraculis, quæ ad manifestandam mundo finalem eorum perseverantiam a Deo edita & patrata fuisse dicebantur &c.*

6 Quinta causa est B. Joannis de Prado, in qua quid actum fuerit, in superioribus fuse relatum est.

7 Sexta causa est S. Joannis Nepomuceni, quæ licet minime processerit per viam non cultus, sed per viam casus excepti, propter quod opus erit de ea infra iterum loqui; super eadem tamen, quantum attinet ad præsentem inspectionem, satis erit referre, quod, resoluto dubio super Martyrio, & causa Martyrii, disputatum fuit in Congregatione generali die 11. Januarii 1729. dubium: *an, & de quibus miraculis constet in casu, & ad effectum &c.* tum autem, approbatis duobus miraculis de secundo genere, & duobus aliis de tertio genere, expeditum fuit die 16. Februarii 1729. decretum Canonizationis quandocumque faciendæ, quæ profecto paulo post facta fuit in basilica Lateranensi.

8 Septima causa est tunc Beati nunc Sancti Fidelis a Sigmaringa. Fuit in ea disputatum dubium complexivum Martyrii, causæ Martyrii, & signorum seu miraculorum; editoque responso, quod constabat de Martyrio, & causa Martyrii, necnon de quatuor miraculis tertii generis, ut patet ex decreto

Digitized by Google

decreto edito die 24. Februarii 1729. solemnia Beatificationis expleta fuerunt in basilica Lateranensi.

9 Series hæc monumentorum ostendit, quod, licet nunquam editum fuerit generale decretum de necessitate miraculorum in causis Martyrum pro obtinenda Beatificatione, aut Canonizatione; nunquam tamen formalis Beatificationis, & Canonizationis honores Martyribus indultos fuisse a Sede Apostolica, nisi ad approbationem Martyrii, & causæ Martyrii miracula accessissent: quod mihi satis esse videtur pro statuenda Romanæ Sedis disciplina de minime beatificandis, aut canonizandis Martyribus absque miraculis. Quamvis enim id durum aliquibus videatur, vel quia communiter Doctores docent, facilius expediri causas Martyrum, quam Confessorum, vel quia Martyrium supplet vicem Baptismi, *juxta text. in can. Baptismi vicem, & in can. Catechumenum. de consecrat. dist.* 4. vel quia ipsum Martyrium ab homine adulto sua sponte susceptum ac toleratum pro Christo est per se proxima & certissima causa Beatitudinis Martyris, secundum illud Matthæi 10. 32. & Lucæ 12. 8. *Quicumque me confessus fuerit coram hominibus, confitebor & ego eum &c.* & Marci 8. 35. *Qui autem perdiderit animam suam propter me, inveniet eam &c.* vel quia in antiquiori Ecclesia ad Martyrum Canonizationem procedebatur sine miraculis; vel tandem quia sine miraculis de omnibus necessariis potest certo constare (de causa quippe mortem inferendi ex parte Tyranni constare potest per odium, quo prosequitur Christianam Religionem, per ipsam quæstionem & actum judicii, quo reum interrogat, per oblatam liberationem, si forte velit Fidem negare, aut aliquid facere contra Fidem, & denique per prolatam sententiam; de causa movente ex parte acceptantis, & mortem sustinentis certo constare potest, si coram Tyranno Fidem & Euangelium non erubuit, si in tormentis hilaritatem & gaudium præsetulit; de causa disponente ex parte Martyris constare potest, hoc est de actu contritionis & pœnitentiæ, si videlicet habeat copiam Confessarii, & sacramentaliter confessus sit, vel saltem, si a Deo veniam petiit & dedit alia signa interni doloris, quando non potuit sacramentaliter confiteri; & demum de perseverantia in his omnibus constare potest, si neque verbis, neque signis propositi mutationem indicavit, sed potius e contrario se habuit uniformiter, & voluntariam passionem præsetulit quoadusque mansit usus rationis & libertatis, sive potentiæ ad peccandum) hæc nihilominus & similia tanti mihi roboris & momenti non sunt, ut in ipso facti eventu consilium præstare possim ab exposita disciplina recedendi.

10 Re vera, si quotquot sententiam amplexi sunt, quæ in Martyribus necessitatem miraculorum excludit, expresse confitentur, tutiorem esse sententiam, quæ miracula exposcit, cur erit recedendum ab opinione tutiore in causa non necessaria, sed arbitraria, hoc est quæ non debet ex necessitate a Romano Pontifice definiri; obloquentibus potissimum Hæreticis adversus nostrorum Martyrum Canonizationes, nostrisque Catholicis

passim hortantibus, ut ad eas procedatur, servatis servandis, adhibitaque quacumque diligentia, nec ulla prætermissa, quæ certitudini judicii conducere possit? Neque enim video obstare posse, vel quod facilius causæ Martyrum expediantur, quàm causæ Confessorum, vel quod antiquioribus temporibus causæ Martyrum sine miraculis expedirentur; tum quia facilitas expeditionis non consistit in exclusione miraculorum; sed in seria indagine virtutum, & totius vitæ cursus, quæ in causis Confessorum assumitur, non assumitur autem in causis Martyrum, in quibus quæstio reducitur ad mortem, causam mortis, dispositionem sancte eam recipiendi, atque in eadem dispositione perseverantiam; tum quia minime culpanda, quin potius maxime commendanda est Ecclesiæ Romanæ consuetudo, quæ, crescente hominum malitia, ad obstruendum os loquentium iniqua, in re tanti momenti nova induxit experimenta, quæ antiquioribus temporibus charitate plenis, & malitia vacuis in usu non erant. Neutiquam etiam attendendum, quod Martyrium suppleat vicem Baptismi, quodque etiam sine miraculis constare possit de omnibus & singulis veri Martyrii requisitis: primo, quia, ut Martyrium suppleat vicem Baptismi, necesse est, ut omnia habeat requisita veri Martyrii, & ideo nihil implicat, quod Ecclesia miracula exposcat, ut de illis certior fiat, juxta illud D. Gregorii *lib. 4. dialog. cap. 6. tom. 2. oper. Si igitur vitam animæ manentis in corpore deprehendis ex motu membrorum, cur non perpendis vitam animæ post corpus etiam per ossa mortua in virtute miraculorum?* qui ibidem alloquens Petrum Diaconum, & agens de Martyribus dixerat: *Ecce hi, qui animas in mortem posuerunt, atque animarum vitam post mortem carnis esse crediderunt, quotidianis miraculis coruscant:* tum concludit in persona Petri Diaconi: *Nulla, ut opinor, huic allegationi ratio obsistit, in qua ex rebus visibilibus cogimur credere quod non videmus.* Deinde quia, sicuti sine miraculis dicitur constare posse de omnibus & singulis requisitis veri Martyrii, ita etiam sine miraculis constare potest de omnibus & singulis veræ sanctitatis requisitis, ex testimonium videlicet dicentibus de continuato usu virtutum in gradu heroico, ex actibus virtutum ab iisdem testibus relatis, ex integra vitæ serie per juridicos processus manifestata, ex Confessariorum attestationibus de puritate conscientiæ, morum innocentia, arduoque in virtutibus progressu, & demum ex pretiosa morte in conspectu Domini, quæ per prædictos testes & Confessarios comprobari potest. Quocirca, si nihilominus pro Beatificatione, aut Canonizatione Confessorum miracula requiruntur, ut novo probationum genere ea confirmentur, quæ a testibus de vita & virtutibus dicta fuerunt, utque Ecclesia tot probationibus edocta certa sit, se nullam omnino omisisse diligentiam, quæ in re tanti momenti fieri potuisset; infertur, quod, utcunque sit, an sine miraculis constare possit de omnibus & singulis Martyrii requisitis, necne, atque adeo admisso, quod de eis sine miraculis constare possit, id non sufficiet, ut ad Beatificationem, seu Canonizationem Martyris procedatur sine miraculis,

raculis, tamquam novis probationibus ad rerum relatarum, atque a testibus comprobatarum confirmationem advocatis, & ut ſciant omnes, adhibitam fuiſſe diligentiam quamlibet in cauſæ definitione, quæ inter majores recenſetur: eoque magis, quia, ſicuti poſſibile eſt, quod, non obſtantibus teſtium & Confeſſariorum atteſtationibus, Virgines, aut Confeſſores vitam in occulto duxerint laxiorem, pro quo timore avertendo miracula requiruntur, ſub ea certa ſpe, Deum non eſſe illa patraturum eorum interceſſione, quorum mores & geſta ipſi grata non fuerint & accepta; ita fieri poteſt, ut, haud obſtantibus dictis teſtium, mortem ſuſtinentes pro Chriſto aliquem interiorem actum vanæ gloriæ, vel impatientiæ pepererint, aut ut mortem inferentes odium quidem Chriſtianæ Religionis præſetulerint, ſed ex alia cauſa ad eam inferendam fuerint inducti: in quo rerum ſtatu unuſquiſque dignoſcere poteſt, non ſine ratione miracula requiri, ut expoſita pericula excludantur, ea ſemper recurrente firma ſpe, Deum non eſſe miracula patraturum interceſſione eorum, qui integrum & purum propriæ vitæ ſacrificium eidem non obtulerint; juxta doctrinam D. Thomæ 2. 2. *quæſt.* 178. *art.* 2. *Operatur enim ea Deus ad hominum utilitatem, et hoc dupliciter; uno quidem modo ad veritatis prædicatæ confirmationem; alio modo ad demonſtrationem ſanctitatis alicujus ..... ſecundo autem modo non fiunt miracula niſi a Sanctis, ad quorum ſanctitatem denuntiandam miracula fiunt vel in vita eorum, vel etiam poſt mortem.* Cui ad rem ſubdit Medina *in* 3. *part. quæſt.* 43. *concluſ.* 2. *Miraculum enim verum quod ſola Divina virtute fieri poteſt, eſt veluti quoddam ſigillum Dei quo utitur in teſtimonium, et confirmationem veritatis.* Conſonat illud D. Gregorii, qui *dialog. lib.* 3. *cap.* 31. *tom. cit.* ut ſolida auctoritate probaret Martyrium Hermenegildi filii Leovigildi Regis Viſigothorum, juſſu patris Ariani occiſi in Hiſpania, quia noluerat communicare cum Epiſcopo Ariano, ait: *Sed pro oſtendenda vera ejus gloria, ſuperna quoque non defuere miracula; nam cœpit in nocturno ſilentio pſalmodiæ cantus ad corpus ejuſdem Regis, & Martyris audiri, atque ideo veraciter Regis, quia & Martyris. Quidam etiam ferunt, quod illic nocturno tempore accenſæ lampades apparebant; unde & factum eſt, quatenus corpus illius, ut videlicet Martyris, jure a cunctis Fidelibus venerari debuiſſet .... Qua in re conſiderandum nobis eſt, quia totum hoc agi nequaquam poſſet, ſi Hermenegildus Rex pro veritate mortuus non fuiſſet.*



CAPUT

Digitized by Google

CAPUT XXXI.

De serie Actorum in causis sive Confessorum, sive Martyrum, quæ introducuntur post decreta Urbani VIII. & quæ procedunt per viam casus excepti.

1 EX alibi dicendis constabit, Urbanum VIII. prohibuisse quidem exhibitionem publici cultus erga Dei servos non Beatificatos, aut Canonizatos a Sede Apostolica, at exemisse tamen ab hac sua lege eos Dei servos, qui cultum publicum antea obtinuissent, vel spatio temporis immemorabilis, vel ex Apostolicis indultis, vel ex permissione sacræ Congregationis, vel per Patrum virorumque sanctorum scripta.

2 Quando ergo agitur de Dei servis sive Confessoribus, sive Martyribus, qui non sub lege, sed sub exceptione Urbana sunt comprehensi, & in quorum causis petitur progressus ad solemnem Canonizationem, conficitur ab Ordinario auctoritate sua ordinaria processus super fama virtutum, & miraculorum, si agitur de Confessore; aut super fama Martyrii, & signorum seu miraculorum, si de Martyre: tum una cum processu isto conditur eadem auctoritate ordinaria ab eodem Ordinario alter processus super casu excepto a decretis Urbani VIII. Quatenus autem non fuisset ab Ordinario confectus hic processus super casu excepto, conficitur porro auctoritate Apostolica post signatam commissionem, sicque introducta causa in sacram Congregationem: postquam etenim Sedes Apostolica manum apposuit, non est permissum Ordinariis, se hisce causis immiscere, ad finem etiam conficiendi processum super obedientia decretis Urbani VIII.

3 Processus ab Ordinariis conditi ad sacram Congregationem transmittuntur, atque aperiuntur modis & formis alibi memoratis. Non expectatur in hisce causis decennium, antequam de earum introductione, & ideo de signanda commissione tractetur, ut in secundo tomo videbimus; sed, apertis exemplatisque processibus, proponitur ut plurimum in sacra Congregatione ordinaria dubium; *an sit signanda commissio introductionis*; eoque favorabiliter resoluto, transitus fit ad discussionem alterius dubii in eadem Congregatione ordinaria; *an sit confirmanda sententia judicis ordinarii, vel delegati super casu excepto a decretis Urbani VIII.* Non sufficit enim, quod Ordinarius, aut Delegatus processum conficiant super casu excepto, sed ulterius necesse est, ut suam proferant sententiam, quam quidem, quatenus minime protulissent, sacra Congregatio mandat, ut proferant; quemadmodum colligitur ex decreto edito die 23. Martii 1669. in causa Cracovien. B. Chunegundis, atque ex aliis decretis emissis die 3. Martii, & die 29. Decembris 1674. in causa Barcinonen. B. Oldegarii.

4 Si sententia Ordinarii, vel judicis delegati faveat casui excepto a decretis

decretis Urbani VIII. eademque confirmationis robur obtineat a ſacra Congregatione, & ſacræ Congregationis reſponſum a Pontifice approbetur; Dei ſervus, in cujus cauſa hæc fuerunt obtenta, dicitur *æquipollenter* Beatificatus. Cum enim Beatificatio nihil aliud ſit, quam permiſſio cultus pro aliquibus determinatis locis, de cultus autem permiſſione dubitandum non ſit, quotieſcumque caſus exceptus a decretis Urbani approbetur, de æquipollenti idcirco Beatificatione minime dubitandum eſſe videtur.

5 In hac Beatificatione æquipollenti nulla fiunt ſolemnia, cum decretum Alexandrinum ſupra relatum ſibi vindicet locum in formalibus tantum Beatificationibus: unde cœtus illi, quorum intereſt, caſum exceptum a decretis Urbani VIII. fuiſſe approbatum, gratiarum tantum actionem Domino Deo deferre poſſunt illis modis & formis, quibus gratias agere poſſent pro quocumque alio ſpirituali recepto beneficio.

6 Elenchum in ſuperioribus exhibuimus formalium Beatificationum. Quamobrem in præſenti operæ pretium eſſe cenſemus, elenchum afferre harum Beatificationum æquipollentium, hoc eſt eorum Dei ſervorum, quorum cultus tamquam exceptus a decretis Urbani VIII. fuit a Sede Apoſtolica approbatus. Non continebit tamen elenchus iſte declarationem omnium caſuum exceptorum, nec ſundamenta exceptionum, aut cetera ad unumquemque ſervum Dei pertinentia: ac proinde non illos Dei ſervos continebit, qui, poſt approbatum caſum exceptum, fuerunt in Sanctorum album relati; ſed eos tantum, in quorum cauſis, approbato caſu excepto, non fuit uſque adhuc deventum ad ſolemnem Canonizationem. Reliqua enim ad unumquemque ex his Dei ſervis pertinentia in ſecundo tomo exponentur.

7 Tempore Urbani VIII. modo ſupra indicato æquipollenter fuit beatificata Columba Reatina Virgo Tertii Ordinis Sancti Dominici de Pœnitentia.

8 Tempore Innocentii X. per approbationem cultus immemorabilis æquipollens Beatificatio conceſſa eſt Beatis Bernardo Ptolemæo fundatori Congregationis Montis Oliveti, Nicolao Flue Eremitæ Helvetio, & Bernardino de Feltro Ordinis Minorum.

9 Tempore Alexandri VII. approbatus fuit cultus immemorabilis B. Ferdinandi III. Regis Caſtellæ, & Legionis.

10 Tempore Clementis IX. approbatus fuit caſus exceptus in cauſa B. Margaritæ de Sabaudia Tertii Ordinis S. Dominici.

11 Tempore Clementis X. facta eſt approbatio cultus immemorabilis, & caſus excepti a decretis Urbani VIII. in cauſis Beatorum Petri Paſchaſii Ordinis B. Mariæ de Mercede Redemptionis Captivorum, Ludovicæ Albertoniæ Tertii Ordinis S. Franciſci, Jacobi de Mevania Ordinis Prædicatorum, Salomeæ Reginæ Aliciæ, ſeu Galaciæ Monialis Profeſſæ Ordinis S. Claræ, Oldegarii Epiſcopi primum Barcinonenſis, deinde Archiepiſcopi Tarraconenſis.

12 Tem-

12 Tempore Innocentii Papæ XI. approbatus eſt cultus immemorabilis Beatorum Joannis Cantii Presbyteri ſæcularis & Profeſſoris Academiæ Cracovienſis, Amedei Ducis Sabaudiæ III., Simonis de Lipnica Sacerdotis Ordinis Minorum S. Franciſci de Obſervantia, Petri Armengol Religioſi Profeſſi Ordinis B. Mariæ de Mercede Redemptionis Captivorum, Antonii a Stronconio Laici Profeſſi Ordinis Minorum Obſervantium Sancti Franciſci.

13 Tempore Alexandri VIII. facta eſt approbatio cultus immemorabilis B. Chunegundis Reginæ Poloniæ.

14 Tempore Innocentii XII. ſimilia contigerunt in cauſis Beatarum Mariæ de Socos Monialis Profeſſæ Ordinis B. Mariæ de Mercede Redemptionis Captivorum, Joannæ filiæ Alphonſi V. Regis Luſitaniæ & Religioſæ Ordinis S. Dominici, Humilianæ de Circulis, Helenæ Enſelminæ Ordinis S. Franciſci, Zitæ Virginis Lucenſis, Mariæ de Capite, vulgo nuncupatæ *della Cabeza* uxoris S. Iſidori Agricolæ, Beatorumque Auguſtini Dalmatæ Ordinis Prædicatorum Epiſcopi Zagabrienſis deinde Lucerini, ac Jacobi Illyrici vulgo *de Bitetto* Laici Ordinis Minorum Obſervantiæ S. Franciſci.

15 Tempore Clementis XI. approbatus eſt cultus immemorabilis Beatorum FF. Joannis Sacerdotis, & Petri Laici Martyrum Ordinis Minorum S. Franciſci, Tereſiæ, & Sanciæ Monialium Ordinis Ciſtercienſis, quæ vulgo dicuntur *Sancte Regine*, Luciæ de Narnia Ordinis S. Dominici, Salvatoris ab Horta Ordinis Minorum Obſervantium S. Franciſci, Ceslai Odrovantii Ordinis Prædicatorum, Liberati de Lauro *Sancti* nuncupati Ordinis FF. Minorum S. Franciſci de Obſervantia, Gregorii Papæ X., Alexii Falconerii unius ex fundatoribus Ordinis Servorum Matris Dei, Seraphini de Aſculo ſive de Monte Granario Laici Profeſſi Ordinis Minorum Capuccinorum S. Franciſci, Humilitatis Abbatiſſæ & fundatricis Monialium Congregationis Vallis Umbroſæ.

16 Tempore Innocentii XIII. approbatus eſt cultus immemorabilis Beatorum Dalmatii Ordinis S. Dominici, atque Andreæ de Comitibus Ordinis Minorum S. Franciſci.

17 Tempore Benedicti Papæ XIII. approbatus eſt cultus immemorabilis Beatorum ſex ex ſeptem fundatoribus Religioſi Ordinis Servorum B. Mariæ Virginis, hoc eſt Bonfilii Monaldini, Joannis Manetti, Benedicti Antellenſis, Bartholomæi de Amideis, Ricoveri Lippii, Gerardini Soſtenei. Cultus etenim ſeptimi fundatoris, ideſt B. Alexii de Falconeriis, jam fuerat ut mox diximus, antea comprobatus. Tum etiam ſub eodem Pontifice approbatus eſt cultus immemorabilis B. Serapionis Martyris Religioſi Profeſſi Ordinis B. Mariæ Virginis de Mercede Redemptionis Captivorum. Initio autem ducto ab approbatione cultus immemorabilis B. Luciæ de Narnia uſque ad approbationem cultus immemorabilis B. Serapionis, approbationes omnes contigerunt, dum fungebar munere Fidei Promotoris.

18 No-

18 Noviſſime vero, tempore videlicet ſummi Pontificis Clementis XII. approbatus eſt cultus immemorabilis B. Joannis de Dukla Ordinis Minorum Obſervantium S. Franciſci, B. Benedicti Papæ XI. Ordinis Prædicatorum, B. Michelinæ Tertiariæ Ordinis Minorum Conventualium, B. Ritæ ſive Margaritæ de Caſſia, B. Claræ de Monteſalco, ſervi Dei Joannis Angeli Porro Ordinis Servorum. Et poſtquam ſummus Pontificatus ad Nos immerentes licet delatus eſt, facta eſt approbatio caſus excepti, ſive cultus immemorabilis B. Coletæ Virginis Ordinis S. Claræ, B. Stephanæ de Quinzanis Monialis Ordinis Prædicatorum, B. Alvari de Corduba Sacerdotis Profeſſi ejuſdem Ordinis, B. Petri Gonzalez Sacerdotis Profeſſi Ordinis Prædicatorum, B. Gerii a Monte Sancto *Sancti* nuncupati, B. Benedicti a S. Philadelphio Laici Profeſſi Ordinis Minorum Obſervantium Reformatorum, B. Franciſci Patritii Ordinis Servorum B. Mariæ Virginis, B. Nicolai Albergati S. R. E. Cardinalis & Epiſcopi Bononienſis, B. Pacifici a Ceradano Ordinis Minorum S. Franciſci de Obſervantia.

C A P U T X X X I I.

De ſerie Actorum in cauſis ſive Confeſſorum, ſive Martyrum, quæ introducuntur poſt decreta Urbani VIII. quæque procedunt per viam caſus excepti, in tranſitu a Beatificatione æquipollenti *ad formalem Canonizationem.*

1 Approbato caſu excepto a decretis Urbani VIII. ut ab hac Beatificatione *æquipollenti* tranſitus fiat ad formalem Canonizationem, obtenta prius facultate, ne proceſſus Apoſtolicus in genere conficiatur, quæ ex alibi dicendis facile indulgetur, cum agitur de cauſis procedentibus per viam caſus excepti, proponendum eſt dubium in cauſis Confeſſorum; *an conſtet de virtutibus Theologalibus, & Cardinalibus*: in cauſis autem Martyrum; *an conſtet de Martyrio, & cauſa Martyrii*. Porro, expleto favorabiliter judicio ſuper virtutibus, aut ſuper Martyrio, proponitur in cauſis Confeſſorum dubium; *an conſtet de miraculis, quæ poſt indultam venerationem ſupervenerunt*: in cauſis autem Martyrum; *an conſtet de ſignis ſeu miraculis, quæ ſupervenerunt poſt indultam venerationem*; ſive id fiat ſeparatim a dubio ſuper Martyrio, & cauſa Martyrii, ſive ſimul cum ipſo, uti ſupra viſum eſt. Denique, quatenus duo ad minimum miracula approbentur, fit locus ultimo dubio; *an, ſtante approbatione virtutum, & miraculorum, aut Martyrii, & cauſæ Martyrii, & ſignorum ſive miraculorum, tuto procedi poſſit ad ſolemnem Canonizationem*.

2 Hic tamen procedendi ordo nonnullis aliquando diſplicuit: aliquibus quippe nimis laxus, aliis autem nimis rigidus viſus eſt. Viſus eſt nimirum aliquibus nimis laxus, quia, cum in cauſis Beatorum, quæ pro-

cedunt per viam non cultus, quatuor miracula sint necessaria pro Canonizatione obtinenda, duo scilicet ante, & duo post Beatificationem; in causis vero, quæ procedunt per viam casus excepti, duo tantum miracula dicantur esse necessaria, quæ post indultam venerationem supervenerint, videtur causa non Beatificati melioris esse conditionis causa Beatificati: qua in re aliquid inordinatum continetur.

3 Difficultas hæc ipsa fuit a Fidei Promotoribus pluries proposita in examine harum causarum, & signanter quando proponebatur dubium; *an, stante approbatione virtutum, et duorum miraculorum tertii generis, tuto ad Canonizationem procedi posset*. Prosper enim Bottinius Archiepiscopus Myrensis & Fidei Promotor egregius eam proposuit in causa tunc Beati, nunc Sancti Joannis de Capistrano, atque in causa tunc Beatæ, nunc Sanctæ Catharinæ de Bononia: & ex ratione quidem modo ponderata dixit, tuto in prædictis causis, quæ processerant per viam casus excepti, non posse deveniri ad Canonizationem, cum videlicet duorum tantum miraculorum tertii generis approbatio accessisset ad unamquamque ex causis prædictis. Ipse quoque ad officium Fidei Promotoris assumptus hanc eamdem difficultatem excitavi in causa tunc Beati, nunc Sancti Stanislai Novitii Societatis Jesu. Verum, cum, ipsa difficultate secundum juris solemnitatem discussa, sacrorum rituum Congregatio generalis censuerit, in omnibus prædictis causis tuto posse ad Canonizationem deveniri, uti desumitur ex decreto edito in causa S. Joannis de Capistrano die 13. Junii 1679. ex decreto edito in causa S. Catharinæ die 17. Maji 1707. atque ex decreto edito in causa S. Stanislai die 13. Novembris 1714. tria hæc exempla, quæ, re mature ac jure discussa, prodierunt, ostendunt, dubitandum non esse de usu sacræ Congregationis quoad sufficientiam duorum miraculorum tertii generis, quæ post indultam venerationem supervenerint, pro obtinendo Canonizationis decreto in causis procedentibus per viam casus excepti. Præterquamquod, habita approbatione duorum miraculorum tertii generis, expeditum fuit solemnis Canonizationis decretum in causa etiam S. Agnetis Virginis Ordinis Prædicatorum quemadmodum desumitur ex decreto edito die 12. Maji 1726.

4 Et horum utique omnium ratio est, quia, cum textus *in cap. Venerabili. de test. et attestat.* constituat, ut pro obtinenda Canonizatione inquiratur *super vita, et miraculis*, pluralis locutio in numero binario vera est, *juxta textum in cap. 40. de regul. jur. in 6. et in l. Ubi numerus ff. de testibus*: & idcirco communis est opinio Doctorum, duo miracula sufficere pro Canonizatione impetranda, uti probant Contelor. *de Canonizat. SS. cap.*20. *num.*9. Castellin. *de certit. glor. SS. cap.*8. *punct.* 23. *§. Tertia conclusio*, Pignatell. *consult.*18. *per tot. tom.*5. Bordon. *de miraculis meditat.*4. *num.*20. Auditores Rotæ *in relatione S. Felicis tit. de miraculis §. Numerus autem*; *in relatione S. Hyacinthi tit. de miraculis versic. Sed his non obstantibus; et in relatione S. Andreæ Corsini part.*2. *num.*203. *post primam consultationem Lezana*.

5 Itaque

5 Itaque, si de jure duo miracula sufficiunt pro Canonizatione obtinenda; nemo est, qui non videat, quatuor miraculorum interventum, duorum videlicet ante, & duorum post Beatificationem, in causis procedentibus per viam non cultus, originem habere a consuetudine Sedis Apostolicæ: quod utique institutum cum non fuerit etiam extensum ad causas procedentes per viam casus excepti, in his standum est juris communis constitutioni. Quatenus vero subdatur, consuetudinem esse etiam ad has causas extendendam, ne non Beatificatus sit melioris conditionis Beatificato; repeti potest, quod post approbationem casus excepti, Dei servus dicendus est Beatificatus Beatificatione æquipollenti, atque adeo, quod ex quocumque capite proveniat declaratio casus excepti, sive a ratione immemorabilis, sive a ratione concessionum cultus jam factarum a Sede Apostolica, de præexistentia aliorum miraculorum ante indultam venerationem vehementissima urget præsumptio. Hæc porro a nobis scripta sunt, antequam ad summum Pontificatum licet immerentes fuerimus evecti. Ad summum autem Pontificatum evecti, cum serio consideraverimus, quod in causis procedentibus per viam casus excepti virtutes, & Martyrium probentur per testes de auditu, & probationes subsidiarias, decretum edidimus die 23. Aprilis 1741. in quo recedendum esse censuimus ab antiqua praxi procedendi ad solemnem Canonizationem ex duobus tantum miraculis; sed quatuor esse statuimus miracula necessaria, testibus de visu comprobata, ut in causis procedentibus per viam casus excepti, probatis virtutibus, aut Martyrio per subsidiarias probationes, solemnis obtineri possit Canonizatio.

6 Satisfecimus huc usque eis, qui ordinem sacræ Congregationis tamquam nimis laxum improbabant: nunc operæ pretium est perpendere alia, quæ opponuntur ab his, qui eum nimis rigidum censent. Rigorem isti constituunt in necessitate proponendi dubium super virtutibus, vel super Martyrio post approbationem casus excepti a decretis Urbani VIII. Dicunt etenim, casum exceptum aliquando quidem constitui in sola immemorabili possessione cultus, sed etiam aliquando in Apostolicis litteris summorum Pontificum, ex quibus fit concessio Officii & Missæ in honorem Dei servi, sive, quod ejus nomen describatur in Martyrologio Romano: illud etiam interdum contingit, ut post approbationem casus excepti fiat prædictorum concessio a summis Pontificibus, prævio sacræ Congregationis consilio. Si post hæc igitur, ut ad Canonizationem procedatur, requiritur formalis discussio virtutum, cum fieri possit ut non approbentur, hac in re non modica continetur absurditas; quod scilicet dicatur, non constare de virtutibus eorum Dei servorum, in quorum honorem, Pontificia intercedente auctoritate, Missa celebratur, & recitatur Officium, nonnunquam etiam cum lectionibus propriis, in quibus referuntur virtutes, quæ postmodum reprobantur. Addunt, in hisce causis virtutes examinari non posse nisi dependendo a probationibus subsidiariis, hoc

hoc eſt ab Hiſtoricis, & teſtibus de auditu, cum teſtes de viſu in his antiquiſſimis cauſis, qui de virtutibus verba deponant, reperiri non poſſint; & ideo, quando virtutes prædicto modo examinantur, nulla ratione reſponderi poſſe dubio diſputato, ideſt, conſtare de virtutibus, ſiquidem *conſtare* expoſcit probationes apertiſſimas, atque, ut ajunt, luce meridiana clariores.

7 Favet huic aſſumpto decretum ſummi Pontificis Clementis IX. editum anno 1668. ſupra relatum, & hic iterum referendum: *Sanctiſſimus D. N. Clemens IX. ad omnem hæſitationem deſuper penitus tollendam, die 10. Septembris 1668. in Congregatione habita coram Sanctitate ſua declaravit ac reſpective decrevit, quod in poſterum in cauſis Servorum Dei, qui aliqua veneratione & titulo Beati a Romanis Pontificibus decorati ſunt, Cardinalis in ordine Ponens in Congregatione coram ſummo Pontifice habenda plenam & diſtinctam relationem facere tantummodo debeat eorum, quæ cultus conceſſionem præceſſerunt, & quæ intuitu ipſius venerationis quomodolibet elargita fuerunt. Ea vero, quæ poſt indultam venerationem ſeu cultum quomodolibet ſupervenerunt, debeant per juridicas probationes diſcuti, ac, prævia matura diſcuſſione, ad juris trutinam redigi, prout hactenus inconcuſſe ſervatum ſuit; ut ex iis conſtare poſſit, num Sedes Apoſtolica tuto valeat ad ſolemnem illius Canonizationem juxta S.R.E. ritum & canonicas ſanctiones devenire.*

8 Enimvero, ſi juxta decretum Clementinum de illis Dei ſervis, quibus a Sede Apoſtolica veneratio indulta eſt, nequaquam diſcuti, ſed tantum referri debent ea, quæ cultus conceſſionem præceſſerunt, formalis autem diſcuſſio contrahitur ad ea, quæ ab indulta veneratione ſupervenerunt, jure ac merito inferri poſſe videtur, in cauſis horum Dei ſervorum eſſe diſputanda tantummodo miracula, nec ullo modo diſputationi eſſe ſubjiciendas virtutes; multoque magis, quia duo hoc idem aſſumptum comprobantia reperiuntur exempla: primum ex cauſa Canonizationis S. Philippi Benitii, in qua ſequens prodiit decretum: *Sacrorum rituum Congregatio cenſuit, poſſe concedi, ut procedatur ad ulteriora in cauſa B. Benitii abſque diſcuſſione dubii, an conſtet de virtutibus tam Theologalibus, quam Cardinalibus & annexis in gradu heroico; extantibus Brevibus & litteris Apoſtolicis Leonis X. & Pauli V. & Urbani VIII. emanatis tam ſuper illius Beatificatione, quam ſuper approbatione lectionum, & aliis, ac cultu immemorabili: quodque hujuſmodi dubium proponatur in Congregatione habenda coram Sanctiſſimo de his, quæ ſupervenerunt poſt indultam eidem Beato venerationem, ad formam decreti facti die 10. Septembris 1668. in Congregatione generali habita coram SS. D. N. Clemente IX. ſi ita Sanctitati ſuæ viſum fuerit:* alterum vero ex decreto edito in cauſa S. Laurentii Juſtiniani, quod ita ſe habet: *Eadem ſacra Congregatio, audito Rev. D. Archiepiſcopo Myrenſi Fidei Promotore in ſcriptis & in voce, cenſuit ex omnibus ſimul junctis poſſe procedi ad ulteriora in diſcuſſione miraculorum interceſſione dicti Beati ab omnipotenti Deo patratorum ad effectum, de quo agitur, ſi SS. D. N. placuerit: et, facto de prædictis verbo cum Sanctiſſimo*

per

per me Secretarium, etiam præsente præfato Rev. Fidei Promotore, Sanctitas sua benigne annuit. Cum enim causa S. Laurentii Justiniani processerit per viam casus excepti, nec in illa fuerint secundum juris solemnitatem disputatæ virtutes, sed disputatio formalis fuerit redacta tantum ad miracula, quæ supervenerunt ab indulta veneratione, ut ex præposito colligitur decreto; nil clarius afferri posse videtur ad suadendum, neutiquam esse in hujusmodi causis disputandas virtutes, sed disputationem esse solum instituendam de miraculis, quæ post indultam supervenerunt venerationem.

9 Verum, ut modo expositis fiat satis, utque Sedis Apostolicæ consuetudo una cum fundamentis, quibus innititur, perspicua fiat; prænoscere opus est, exhibitionem publici cultus aliquando fuisse permissam atque etiam permitti, ejusque concessionem aliquando factam fuisse & etiam fieri, prævia utique fama non levi, nec arbitraria, sed gravi & bene fundata virtutum & miraculorum, aut Martyrii & signorum, in honorem aliquorum Dei servorum, qui pretiosa morte in Domino occubuerunt, at absque eo quod tamen ullum præcesserit juridicum examen dependens a processibus ordinario, & Apostolico, aut a processu Apostolico super virtutibus, & miraculis, vel super Martyrio, & signis. Quod quidem ex alibi dicendis comprobatum, interim vero est præponendum; quemadmodum pariter ponendum atque admittendum est, multas factas fuisse, & adhuc fieri a Sede Apostolica publici cultus concessiones in honorem Dei servorum post discussas approbatasque virtutes una cum miraculis, aut post discussum approbatumque Martyrium una cum causa Martyrii, signis, ac miraculis.

10 Quibus positis ac præmissis, dicimus, olim quidem in causis secundi generis, quando a Beatificatione procedendum erat ad Canonizationem, iterum examinari consuevisse ea omnia, quæ fuerant ante Beatificationem examinata & resoluta; sed in præsens hunc morem ab aula recessisse, cum in hisce causis post Beatificationem nunc ea tantùm examinentur, quæ ab indulta veneratione subsecuta sunt, ut in superioribus visum fuit: in causis autem primi generis semper institutum fuisse examen virtutum, non obstante præcedentium indultorum concessione, utpote facta sine prævio juridico earumdem examine; quod ipsum dicimus, semper factum fuisse in causis Martyrum, in quibus actum est de Martyrio, & causa Martyrii etiam post concessionem Indultorum, quando eadem facta est sine prævio juridico examine tum Martyrii, tum causæ Martyrii, & signorum; ita tamen ut differentia constituenda sit in qualitate examinis, cum aliquando illud expletum fuerit per modum formalis dubii, aliquando vero per modum relationis, non qualiscunque, sed juridicæ & dependentis a processibus auctoritate ordinaria, atque Apostolica, vel Apostolica tantum confectis, & aliquando sane in particulari sacrorum rituum Congregatione, aliquando autem in Congregationibus antepræparatoriis, præparatoriis, & generalibus, de more aliarum causarum. Quamobrem, cum

cum causæ procedentes per viam casus excepti non ad secundam, sed ad primam classem ut plurimum pertineant; mirum esse non debet, si post approbatum casum exceptum, ut a Beatificatione æquipollenti transitus fiat ad Canonizationem, necesse sit, ut virtutes in Confessoribus, & Martyrium, & causa Martyrii in Martyribus examinentur.

11 Diximus, examina hæc semper facta fuisse, antequam fieret Canonizatio, licet amplissima venerationis Indulta præcesserint, quotiescunque facta fuit eorum concessio sine prævio juridico examine dependente a processibus rite confectis super argumento virtutum heroicarum, seu Martyrii. Patet hoc nempe exemplis causarum SS. Hyacinthi, & Raymundi, Isidori Agricolæ, & Andreæ Corsini. Hyacinthus enim, & Raymundus in Sanctorum album relati sunt a Pontifice Clemente VIII. Et, licet in honorem ipsorum summus Pontifex Paulus III. indulsisset, ut Officium recitari posset, uti colligitur ex bulla 27. §.5. & ex bulla 77. §.57. Clementis VIII. *tom.3. Bullar. Rom.*; necessarium nihilominus fuit, ut assumeretur formalis discussio virtutum tum in Rotæ Auditorio, tum in sacra Congregatione, juxta morem tunc temporis receptum, antequam deveniri posset ad formalem Canonizationem. Similia his contigerunt in aliis allegatis causis SS. Isidori Agricolæ, & Andreæ Corsini: facta quippe fuit formalis discussio virtutum, antequam ille a Gregorio XV. hic autem ab Urbano VIII. summis Pontificibus fuerint in Sanctorum album relati; licet Isidorus esset in antiquissima publici cultus possessione, quemadmodum constat ex relatione facta in Consistorio per Cardinalem de Monte, & ex relatione trium Rotæ Auditorum *tit.2. de sanctitate vitæ in genere*; quæ relationes typis impressæ sunt post Contelor. *de Canonizat. SS.* & licet usque ab anno 1440. causa insignis miraculi, quod intercessione B. Andreæ Corsini a Deo patratum fuerat in civitate Florentina, Eugenius Papa IV. qui in dicta civitate tunc morabatur, adeo amplam in ejus honorem fecisset cultus concessionem, ut Cardinales astantes reputaverint, Andream tunc fuisse in Sanctorum album ab eo relatum; sicuti legitur in ejus vita scripta a Petro Andrea Castaneo, quam Bollandus publici juris fecit *ad diem* 30. *Januarii tom.* 2. Facta quoque fuit ab Urbano VIII. Canonizatio S. Elisabeth Reginæ Portugalliæ, & formale virtutum examen non defuit, quamvis Leo Papa X. publici cultus exhibitionem in ejus honorem permisisset; veluti colligitur ex relatione facta in Consistorio a supra memorato Cardinali de Monte, *tit. de Actis causæ*. De formali nimirum examine virtutum in omnibus hisce causis assumpto post concessionem dictorum Indultorum nullo modo est dubitandum, cum adhuc extent relationes factæ ab Auditoribus Rotæ super virtutibus prædictorum Sanctorum longe post Indultorum concessionem, atque ex regestis sacræ Congregationis dignoscatur, judicio Rotali successisse examen sacræ Congregationis super virtutibus. Cumque venerationis Indulta in causis prædictis utique concessa fuerint sine prævio juridico examine virtutum, manifesta hinc

Digitized by Google

hinc deducitur consequentia, a formali virtutum examine eximi non posse eas causas, in quibus concessio cultus sine prædicto formali examine facta est; quod ipsum ulterius constabit exemplis infra subjiciendis.

12 Diximus quoque, differentiam nonnunquam intercessisse in qualitate examinis, cum istud interdum expletum fuerit per modum dubii formalis hujusmodi verbis concepti, *an constet de virtutibus Theologalibus et Cardinalibus*; alias vero per modum relationis, non qualiscumque, sed juridicæ & dependentis a processibus auctoritate ordinaria, atque Apostolica, vel Apostolica tantum confectis. Per modum quippe dubii formalis expletum fuit examen in causis S. Joannis de Capistrano, S. Catharinæ de Bononia, B. Bernardini de Feltro, S. Julianæ de Falconeriis, S. Agnetis de Monte Politiano, S. Peregrini Latiosi: quamvis in omnibus prædictis causis præcessisset declaratio casus excepti a decretis Urbani VIII. aut ratione immemorabilis, ut in causa S. Julianæ, aut ratione Indultorum a summis Pontificibus jam concessorum; & licet fere in omnibus prædictis causis jam facta fuisset concessio Officii & Missæ vel in ipsis Indultis, in quorum sequelam declaratus est casus exceptus a decretis Urbani VIII. ut in causis S. Catharinæ, S. Agnetis, & S. Peregrini Latiosi, vel per ipsam separatam Officii & Missæ concessionem factam post declarationem casus excepti ratione immemorabilis, & ante assumptum examen super virtutibus, ut in causa S. Julianæ: quod ipsum similiter contigit in causa S. Joannis Nepomuceni, in qua facta fuit formalis dubii disputatio, *an constet de Martyrio, & causa Martyrii*, post declarationem casus excepti a decretis Urbani VIII. ratione immemorabilis, & post separatam concessionem Officii & Missæ in ejus honorem.

13 Per modum deinde relationis, non qualiscunque, sed juridicæ & dependentis a processibus auctoritate ordinaria, atque Apostolica, vel Apostolica tantum confectis, expletum fuit examen in causa S. Joannis a S. Facundo. Nam ante venerationis Indultum factum utique fuerat quoddam virtutum examen a tribus Cardinalibus, tum autem a Cardinali Antoniano exhibita fuerat sacræ Congregationi relatio; sed, petentibus Postulatoribus progressum ad Canonizationem, opposuit Petrus Franciscus de Rubeis tunc Fidei Promotor, eam relationem fuisse historicam, non judicialem atque ex processibus conditam: & sacra quidem Congregatio die 13. Augusti 1667. mandavit, confici summarium probationum ex processibus desumendarum respondens relationi Cardinalis Antoniani, eoque exhibito, die 21. Julii 1668. declaravit, per deducta ex processibus confectis ante indultam S. Joanni venerationem plene constitisse de virtutibus pro solemni Canonizatione requisitis. Item in causa S. Stanislai Kostkæ, cum post declaratum casum exceptum a decretis Urbani VIII. ratione amplissimorum Indultorum in ejus honorem concessorum Postulatores omnino vellent, omisso dubio super virtutibus, proponere dubium super miraculis, quæ ab indulta veneratione supervenerant; Prosper Bottinius Ar-

Archiepiſcopus Myrenſis tunc Fidei Promotor objecit, Indulta venerationis conceſſa fuiſſe ſine prævio formali examine virtutum: ideoque ſan. me. Clemens Papa X. die 6. Martii 1676. juſſit, ut in Congregatione particulari examinarentur proceſſus *pro recognoſcendis virtutibus dicti Beati in gradu heroico, non tamen per modum formalis diſputationis dubii, ſed ad effectum determinandi, ut procedi poſſet ad diſcuſſionem miraculorum*: tum poſtea, cum in Congregatione ſubinde habita unanimiter dictum fuiſſet, poſſe ad ulteriora procedi, ſi Sanctiſſimo placuiſſet, Sanctitas ſua benigne annuit; & tempore demum ſan. mem. Clementis XI. expletum fuit examen ſuper miraculis.

14 Diximus tandem, in hiſce cauſis aliquando perfectum fuiſſe examen in particularibus Congregationibus, alias vero factum fuiſſe in Congregationibus præparatoriis, & generalibus, ſicuti fit in cauſis procedentibus per viam non cultus. Primo ſcilicet modo factum eſt examen virtutum, uti vidimus, in cauſa S. Stanislai tempore Clementis X., in cauſa etiam S. Catharinæ de Bononia tempore Innocentii XI. de ejus quippe virtutibus actum eſt in Congregatione ordinaria ſacrorum rituum. Et, quamvis tempore ſan. mem. Clementis XI. facta fuiſſet Congregatio antepræparatoria ſuper virtutibus S. Julianæ de Falconeriis in ædibus bon. me. Cardinalis Fabroni cauſæ Relatoris, ut tranſitus deinde fieret ad Congregationem generalem; item tempore Innocentii XIII. facta quoque fuiſſet Congregatio antepræparatoria ſuper virtutibus S. Agnetis de Monte Politiano, ut deinde etiam tranſitus fieret ad Congregationem præparatoriam, & generalem; ſanctæ nihilominus memoriæ Benedictus XIII. inhærens mori a ſuis Anteceſſoribus ſervato in cauſis S. Stanislai, & S. Catharinæ benigne indulſit, ut examen virtutum in cauſis S. Julianæ, & S. Agnetis expleretur in Congregatione particulari quinque Cardinalium ex adſcriptis Congregationi ſacrorum rituum, cui quoque interfuerunt Secretarius Congregationis eorumdem rituum, & ego tunc Fidei Promotor: & demum ſub eodem Pontifice Benedicto in Congregatione quoque particulari propoſitum fuit & examinatum dubium de Martyrio, & cauſa Martyrii in cauſa S. Joannis Nepomuceni: in Congregatione ordinaria ſacrorum rituum habita die 17. Maji anni 1732. propoſitum fuit, & favorabiliter reſolutum dubium in cauſa S. Catharinæ Fliſcæ Adurnæ; eodemque modo in Congregatione ordinaria habita die 9. Maji currentis anni 1733. approbatæ fuerunt virtutes B. Seraphini de Aſculo Laici Ordinis Capuccinorum ſequentibus verbis: *ita conſtare, ut procedi poſſit ad diſcuſſionem miraculorum*; quæ ipſiſſima utique verba leguntur etiam in decreto approbationis virtutum B. Joannis Cantii facta in Congregatione ordinaria die 4. Julii 1733. Verum, ſicut in cauſa S. Joannis de Capiſtrano ſub Alexandro VII. actum fuit, ita & in cauſa S. Peregrini Latioſi ſub Clemente XI. Me enim eo tempore Fidei Promotore contendente, ut examen fieret in tribus Congregationibus antepræparatoria, præparatoria, & generali, expletum profecto

Digitized by Google

fecto fuit in hujusmodi Congregationibus examen ipsum virtutum.

15 Uno verbo, si ante declarationem casus excepti a decretis Urbani VIII. non præcessit formale examen virtutum, quod nunquam præcedere potuit, quando agitur de causis, quæ post decreta Urbani VIII. introducuntur, & de quibus loquimur in præsenti, quodque etiam sæpissime minime præcessit, etiamsi loquamur de causis ante decreta Urbani VIII. introductis, de quibus in capite sequenti; quamquam in eis aliquando facta sit amplissimorum Indultorum concessio, semper opus est, ut in transitu a Beatificatione æquipollenti ad Canonizationem examinentur & perpendantur virtutes, quando res est de Confessore; examinentur autem ac perpendantur Martyrium & causa Martyrii, cum res est de Martyre; (hæc enim in prædictis causis sunt substantialia, atque a sacris Canonibus præscripta) sive id fiat per modum formalis dubii, sive per modum relationis, sive in Congregatione particulari, sive in consuetis Congregationibus, dummodo tamen relatio sit non historica, sed juridica, & fundamentum habeat in processibus auctoritate ordinaria, & Apostolica; vel Apostolica tantum confectis, & dummodo Fidei Promotor videat & perpendat, quæ juxta munus suum ab eo sunt videnda ac perpendenda.

16 Pro hujus capitis complemento nihil aliud nunc superest, quam ut antea oppositis a nimium rigorem adstruentibus respondeamus. Opponebatur nempe, post approbatum casum exceptum, & multo magis, si approbatio facta sit dependendo a Pontificiis Indultis super concessione Officii & Missæ, incongruum prorsus esse, ut de virtutibus agatur; eo, quia, si de illis agitur & disputatur, periculum imminet, ne approbata reprobentur. Verum id non est tanti roboris & momenti, ut a necessaria sacræ Congregationis consuetudine sit propterea recedendum. Non enim fit approbatio casus excepti a decretis Urbani VIII. nisi præcedat *signatura commissionis*, & sic, nisi constet, uti suo loco videbitur, de fama virtutum & miraculorum, aut de fama Martyrii & miraculorum seu signorum; quod ad cultus publici permissionem satis est, cum agitur de Dei servis, seu Beatis, qui sint in antiquissima cultus possessione, & multo magis, si antea a summis Pontificibus facta sit in honorem eorum concessio Indultorum venerationis: nec enim credi potest, quod temere processerint. Porro, si Postulatores progressum ad ulteriora non petant, nihil aliud in illis causis requiritur: si vero ad ulteriora procedere velint, hoc est ad Canonizationem, quæ cultum præceptivum significat ad universam Ecclesiam extensum, adimplere debent, quæ a sacris Canonibus adimplenda præscribuntur: ideoque tenentur proponere dubium super virtutibus, si agitur de Confessore; super Martyrio, si de Martyre: cessante omnino conficto reprobationis approbatorum periculo, cum nunquam fuerint approbatæ virtutes, aut Martyrium, sed tantum fama virtutum, aut Martyrii, ac miraculorum; quæ quidem fama, quatenus etiam virtutes, aut Martyrium minime approbarentur, non ob id continuo cessaret;

cum disputatio super virtutibus & Martyrio respiciat futuram Canonizationem, & hæc utique duo bene possint stare simul, constare videlicet de fama virtutum, aut Martyrii pro cultu permisso, & non constare de virtutibus in individuo, aut de Martyrio pro cultu præceptivo.

17 Opponebatur adhuc, virtutum & Martyrii examen in hisce causis non posse fieri, nisi dependendo a probationibus subsidiariis, hoc est a testibus de auditu, & Historicis: in quo rerum themate responderi non potest; *constare de virtutibus*, *aut Martyrio*; cum *constare* exposcat probationes luce meridiana clariores. Prætermisso autem, quod videtur responderi posse, *constare*, dependendo a probationibus etiam subsidiariis, quæ in genere suo perfectæ sint, & dummodo casus sit tantum capax subsidiariæ probationis, juxta textum *in cap. Pro humani. de homicidio in 6.*, ubi sic legitur: *Et, postquam probabilibus constiterit argumentis, aliquem scelus tam execrabile commisisse*; vis major stat in hoc, quod proposito dubio: *an constet de virtutibus*; vel: *an constet de Martyrio*, in causis procedentibus per viam casus excepti non respondetur absolute & simpliciter: *constare*; sed respondetur: *ita constare de virtutibus, ut deveniri possit ad discussionem miraculorum*; ut factum est in causa S. Peregrini Latiosi, in causa S. Agnetis de Monte Politiano, & in causa S. Julianæ de Falconeriis; tumque in causa S. Joannis Nepomuceni responsum fuit: *ita constare de Martyrio, ut ad miraculorum, seu signorum discussionem posset deveniri*. Cum enim in causa S. Peregrini Latiosi, quando agebatur de tuto progressu ad Canonizationem, ipse tamquam Fidei Promotor objecissem, non sufficere approbationem virtutum expressam verbis nuper relatis, sacra Congregatio censuit, eam esse utique sufficientem, utpote congruam causæ procedenti per viam casus excepti: qui certe rescribendi modus exaggeratum periculum reprobationis approbatorum funditus evertit; quia, si proposito dubio de virtutibus, aut Martyrio affirmanter responderi non possit, sic erit respondendum: *non ita constare de virtutibus, aut Martyrio, ut tuto procedi posset ad Canonizationem*.

18 Sequitur examen decreti Clementis IX. quod editum est an. 1668. Sed, retento themate in superioribus indicato, quod olim in transitu a Beatificatione ad Canonizationem iterum examinarentur ea, quæ ante Beatificationem fuerant examinata, sicque, quod duplex fieret virtutum & miraculorum examen, alterum ante Beatificationem, alterum post; insuper autem, quod excluso per Clementinum decretum iterato virtutum examine post Beatificationem statutum sit, ut nova tantum miracula examinarentur, quæ post Beatificationem supervenissent; nemo est, qui non videat, novum quidem post Beatificationem non debere fieri examen virtutum, si ante eam factum sit; at hinc tamen minime inferri, quod illud fieri etiam non debeat post Beatificationem æquipollentem in causis, in quibus ante eam factum non est.

19 Decretum itaque Clementinum sic pluries explicatum fuit in suis ani-

animadversionibus factis in causis S. Stanislai, & S. Catharinæ de Bononia a Prospero Bottinio Archiepiscopo Myrensi Fidei Promotore; & ipse quoque eodem munere fungens eam amplexus sum decreti intelligentiam in animadversionibus a me factis in causis S. Julianæ de Falconeriis, S. Peregrini Latiosi, S. Agnetis de Monte Politiano, & S. Joannis Nepomuceni. Et sacra quidem Congregatio in ipso facti eventu exposita omnia sua auctoritate roboravit, voluitque, ut ad virtutum discussionem in prædictis causis procederetur, etiamsi præcessisset approbatio casus excepti a decretis Urbani VIII. In cujus quoque assumpti comprobationem consideratione dignum videtur, eamdem sacram Congregationem, post approbatum casum exceptum in causis B. Bernardi Ptolemæi, B. Joannis Cantii, S. Catharinæ Fliscæ Adurnæ, ac B. Ferdinandi III. Castellæ Regis, *litteras remissoriales* expedivisse, ut conficerentur processus super virtutibus & miraculis: quod utique non fecisset, si in causis procedentibus per viam casus excepti, post ejus approbationem censuisset, agendum esse tantum de miraculis, quæ supervenerunt, nec esse necessarium juridicum examen virtutum. Cumque hæc contigerint post decretum Clementis IX. si pro recta Constitutionis intelligentia multum prodesse dicendum est, quæ subsecuta est, observantiam, & eo magis, quando observantia ipsa suum, sicut hic, habuit initium atque progressum, re secundum juris solemnitatem discussa; unusquisque facile cognoscere poterit, Clementinum certe decretum sibi vindicare locum in causis, in quibus venerationis indulta concessa sunt, prævio judiciali virtutum examine, tumque per illud aboleri iteratum examen virtutum, attamen examen earumdem virtutum, atque etiam, si opus sit, Martyrii neutiquam excludi, nisi id ante indulta factum fuerit.

20 Neque obstare dicenda sunt exempla causarum SS. Philippi Benitii, & Laurentii Justiniani. In eis enim minime fuit omissum examen super virtutibus, cum ex multis demonstrationibus & argumentis Postulatores ostenderint, virtutes ipsas fuisse examinatas, discussas, atque approbatas, & quidem dependendo a processibus Apostolicis ante concessionem Indultorum: in quo rerum themate bene fuit a sacra Congregatione mandatum, ut procederetur ad discussionem miraculorum, quæ ab indulta veneratione supervenerant. Tempore nimirum san. mem. Alexandri VIII. cum actum fuisset de Canonizatione S. Laurentii Justiniani, demandatum est Prospero Bottinio Archiepiscopo Myrensi tunc Fidei Promotori, ut sermonem ederet pro veritate super ejusdem causæ progressu. Eodem autem mandatis morem gerente, cum, nullatenus recedendo a supra exposita intelligentia decreti Clementini, immo vero ea jure comprobata, argumentis undique congestis ostendisset, examinatas jam fuisse atque approbatas in ea causa virtutes in gradu heroico ante approbationem casus excepti; re jure ipso discussa, in sacrorum rituum Congregatione editum est decretum super progressu ad ulteriora, hoc est ad discussionem

ſionem eorum, quæ ſupervenerant poſt indultam venerationem. In cauſa quoque S. Aloyſii Gonzagæ ſacrorum rituum Congregatio die 15. Julii 1719. mihi tunc Fidei Promotori injunxit, ut, viſis & conſideratis authenticis cauſæ documentis, ſtatum ejuſdem pro veritate referrem, atque opportuna ad eam abſolvendam *ordinatoria* ſuggererem. Pro commiſſi igitur muneris complemento ſatis prolixam edidi cauſæ relationem, in qua, ſemper ſervata ſupra expoſita intelligentia decreti Clementini, probavi, ante approbationem caſus excepti fuiſſe plene diſcuſſas, approbataſque in gradu heroico virtutes tum in Rotæ Auditorio, uti tunc in more poſitum erat, tum in ſacra Congregatione. Excitatis autem ſuper hoc aſſumpto nonnullis difficultatibus, novum in ſacra Congregatione ordinaria diſputatum fuit dubium: *an virtutes, & miracula Beati fuerint jam ſufficienter examinata & approbata, ita ut ulteriore nunc examine & approbatione non indigeant ad effectum Canonizationis*: cui demum dubio die 18. Auguſti 1725. reſponſum fuit affirmatione, & reſponſio ipſa fuit a ſummo Pontifice confirmata.

21 Poſt approbatum cultum immemorabilem ſeptem BB. Fundatorum Ordinis Servorum B. Mariæ Virginis, & conceſſum in eorum honorem Officium cum lectionibus propriis una cum Miſſa pro univerſo Ordine ab ipſis inſtituto, & pro civitate & diœceſi Florentina, poſt nominum deſcriptionem in Martyrologio Romano, putabant Poſtulatores, omiſſa virtutum juridica indagine, ſibi fas eſſe diſputationem aſſumere de miraculis. Habita eſt coram nobis ad ſummum Pontificatum evectis Congregatio ordinaria ſacrorum rituum die 13. Januarii 1742. allatiſque a nobis ſupra recenſitis fundamentis & rationibus neceſſitatem inducentibus præviæ diſcuſſionis virtutum, editum eſt ſequens decretum: *Fiat relatio juridica virtutum in gradu heroico ſingulorum Beatorum, & communicetur Fidei Promotori; & inſtantia proponatur in ſacrorum rituum Congregatione ordinaria: & quatenus favorabilis edatur reſolutio a ſummo Pontifice approbanda, proponatur dubium ſuper miraculis cum iiſdem ſcripturis coram Sanctiſſimo, & Cardinalibus ſacræ Congregationis*. Dictum eſt: *fiat relatio juridica virtutum*; & non fuit dictum, quod diſputetur dubium de virtutibus, in obſequium præcedentium reſcriptorum, quæ Poſtulatores exemerant ab examine dubii ſuper virtutibus: ſed relatio juridica virtutum communicanda Fidei Promotori, æquipollet formali examini virtutum. Dictum eſt: *cum iiſdem ſcripturis*; cum jam paratæ eſſent ſcripturæ, & diſtributæ pro examine miraculorum.



CAPUT

CAPUT XXXIII.

De serie Actorum in causis Beatificationis, & Canonizationis introductis ante decreta Urbani VIII. & quæ post eadem decreta resumuntur, sive sint Confessorum, sive Martyrum, sive procedant per viam non cultus, sive per viam casus excepti.

1 Nonnullæ Beatificationum, & Canonizationum causæ erant introductæ ante editionem decretorum Urbani VIII. quarum subinde petitur progressus, ut suum post decreta Urbani habeant complementum.

2 Series Actorum in hisce causis initium habet a *commissione reassumptiva*, quæ dicitur *in statu, & terminis*. Pro hac autem impetranda fit petitio sacrorum rituum Congregationi ordinariæ; a qua quidem, si accedant requisita alibi memoranda pro ea obtinenda, favorabile habetur rescriptum a summo Pontifice deinde confirmandum.

3 Resumpta per hanc commissionem causa, docendum est de obedientia decretis Urbani VIII. quocirca expediuntur *litteræ remissoriales* pro conficiendo auctoritate Apostolica processu super non cultu, si causa per hanc viam progredi debet; vel super casu excepto ab ipsis Urbani decretis, si causæ progressus esse debet per hanc aliam viam casus excepti.

4 Confecto processu aut super non-cultu, aut super casu excepto, prolataque a Judice delegato sententia, de ejus viribus disputatur in sacrorum rituum Congregatione ordinaria: tum, si quidem pro ejus validitate ac justitia responsum fuerit, summo jure opus esset, ut expedirentur *litteræ remissoriales* pro conficiendo auctoritate Apostolica processu super fama virtutum, & miraculorum, si de Confessore; aut super fama Martyrii, & causæ Martyrii, necnon signorum aut miraculorum, si de Martyre agitur. Verum in causis, quæ resumuntur post decreta Urbani VIII. concedi consuevit solutio ab hoc judicio in genere, ut alibi videbitur.

5 Perfecto itaque judicio super non cultu, aut super casu excepto, si tractatur de causis, quæ procedunt per viam non cultus, in sacrorum rituum Congregatione ordinaria agitur de validitate processuum; postea, admissa eorum validitate, in tribus Congregationibus, antepræparatoria, præparatoria, & generali, disputatur dubium de virtutibus, si de Confessore; dubium vero de Martyrio, & causa Martyrii, si de Martyre res est: in quibus pariter tribus Congregationibus tractatur de miraculis; atque, si duo saltem approbentur, proceditur ad solemnem Beatificationem, tum autem, novis supervenientibus miraculis, ad solemnem Canonizationem modis & formis supra expositis.

6 Quod si causæ procedant per viam casus excepti, expleto judicio super

ſuper obedientia decretis Urbani VIII. agendum eſt de virtutibus, aut de Martyrio, & cauſa Martyrii, vel in particulari Congregatione, ſi ita placeat ſummo Pontifici, vel in tribus Congregationibus, antepræparatoria, præparatoria, & generali; poſtmodum tranſitus fit ad diſcuſſionem miraculorum in prædictis tribus Congregationibus; & demum, quatenus duo ſaltem approbentur, quæ ſupervenerint ab indulta veneratione, proceditur ad ſolemnem Beatificationem iiſdem modis & formis ſupra recenſitis.

7 Plana utique hæc ſunt: at in eo tamen, quod attinet ad has cauſas, quæ reſumuntur poſt decreta Urbani VIII. difficultas habetur ſuper hoc argumento, an, ſi ante decreta Urbani VIII. pronuntiatum fuerit ſuper validitate proceſſuum, ſuper virtutibus, aut Martyrio, aut ſuper miraculis, de his iterum agendum ſit poſt cauſam reſumptam.

8 Itaque quoad proceſſuum validitatem, ſi ſacra rituum Congregatio, poſt eam approbatam, examen cauſæ commiſit, uti conſueverat, Rotæ Auditoribus, ut, quid de virtutibus, Martyrio, aut miraculis ſentiendum ſit, cognoſcant, cauſa ipſa reſumpta, de validitate proceſſuum non erit agendum; cum in eiſdem Urbani VIII. decretis caveatur, ne Rotæ Auditores ſuper validitate pronuntient, ſi de ea judicium jam latum ſit ab ipſa ſacra Congregatione. Si vero cauſa a ſacrorum rituum Congregatione commiſſa fuerit Rotæ Auditorio, ut etiam validitatem proceſſuum cognoſcat; tunc aut judicium Rotale approbans ipſam validitatem confirmationis robur obtinuit a ſacra Congregatione, aut non obtinuit: ſi obtinuit, de proceſſuum validitate, cauſa reſumpta, agendum non erit; ſecus autem, ſi minime obtinuit.

9 Quod vero attinet ad virtutes, & Martyrium, cauſamque Martyrii, vel de eis habita eſt ratio in ſacrorum rituum Congregatione ante decreta Urbani VIII. dependendo a ſolo proceſſu confecto per Ordinarium auctoritate ſua ordinaria, prout olim ſæpe fiebat, quando concedebantur Indulta Officii & Miſſæ, ut alibi videbimus: & tunc procul dubio, poſt cauſam reſumptam, conficiendus eſt auctoritate Apoſtolica proceſſus; ac dependendo ab hoc, & ab alio jam confecto per Ordinarium, agendum eſt de virtutibus ſi de Confeſſore, aut de Martyrio ſi de Martyre, ſive cauſa procedat per viam non cultus, ſive per viam caſus excepti. Et ita ſane res ſe habuit in cauſa S. Peregrini Latioſi, in qua, nihil obſtante virtutum approbatione facta dependendo a proceſſu ordinario pro conceſſione Officii & Miſſæ, opus fuit, ut Poſtulatores poſt cauſam reſumptam conſtrui curarent auctoritate Apoſtolica proceſſum ſuper virtutibus; & tunc dependendo ab hoc & ab illo, dubium de virtutibus proponi. Nec enim, ut alibi videbitur, hodie ad formalem Beatificationem, & multo minus ad ſolemnem Canonizationem proceditur ex ſolo proceſſu ordinario, ſed ex utroque, hoc eſt ex ordinario ſimul, atque Apoſtolico.

10 Vel de virtutibus, Martyrio, cauſaque Martyrii actum eſt in ſacrorum

Digitized by Google

crorum rituum Congregatione dependendo ab utroque processu, ordinario videlicet, atque Apostolico; & tunc subdistinguendum esse videtur: vel enim, remissa cognitione, ut eo tempore solemne erat, ante videlicet decreta Urbani VIII. super virtutibus, Martyrio, causaque Martyrii ad Rotæ Auditorium, prolatoque ab Auditoribus Rotæ super illis favorabili judicio, judicium ipsum Rotale approbatum fuit in sacrorum rituum Congregatione, vel non fuit approbatum, utpote in eadem sacra Congregatione ante decreta Urbani VIII. minime propositum. Si judicium Rotale non fuit approbatum, resumpta causa, rataque facta obedientia decretis Urbani VIII. necesse est, ut subinde agatur de virtutibus, si de Confessore; aut de Martyrio, & causa Martyrii, si res est de Martyre: cum ex alibi dictis plane constet, numquam fuisse sufficiens judicium Rotæ Auditorum, nisi confirmationis robur obtinuisset a sacra Congregatione. Quamobrem, cum ante decreta Urbani VIII. Auditores Rotæ suum utique favorabile judicium tulissent super virtutibus servorum Dei Hieronymi Æmiliani, Nicolai Factoris, & Catharinæ de Ricciis, uti colligitur ex relationibus per eos editis, quæ adhuc extant, sed ante decreta ipsa Urbani VIII. minime fuissent prædictæ relationes suppositæ examini sacræ Congregationis; resumpta causa post decreta Urbani VIII. rataque facta obedientia decretis, antequam Fidei Promotoris officium mihi commissum fuisset, propositum fuit in sacrorum rituum Congregatione antepræparatoria dubium, an constaret de virtutibus servi Dei Nicolai Factoris; dum vero fungerer munere Fidei Promotoris, in Congregationibus antepræparatoria, & præparatoria idem dubium disputatum fuit in causa servi Dei Hieronymi Æmiliani, & in causa pariter servæ Dei Catharinæ de Ricciis; omnes enim hæ causæ procedebant per viam non cultus: tum autem de eorum similiter virtutibus actum est in Congregationibus antepræparatoria, præparatoria, ac generali, & in hac quidem dubium fuit feliciter sub Benedicto XIII. absolutum.

11 Sed, si ante decreta Urbani VIII. judicium Rotale super virtutibus confirmationem obtinuit in sacrorum rituum Congregatione, tunc, resumpta causa, rataque facta obedientia decretis, transitus fieri debet ad discussionem miraculorum, nullo amplius facto virtutum examine; cum iteratum virtutum examen a decreto Clementis IX. supra relato sublatum sit. Ideoque, dum munere fungebar Fidei Promotoris, statim ac notum fuit in causa B. Gregorii X. quod, dependendo a processibus ordinaria, & Apostolica auctoritate confectis suum Rotæ Auditores favorabile tulerant super virtutibus judicium, quodque id etiam fuerat a sacrorum rituum Congregatione confirmatum, resumpta causa, ratoque facto cultu immemorabili, transitus factus est ad discussionem miraculorum. Similiter in causa S. Aloysii Gonzagæ, quia ante decreta Urbani VIII. fuerant ejus virtutes plenissime discussæ atque approbatæ tum in Rotæ Auditorio, tum in sacrorum rituum Congregatione, resumpto judicio post Urba-

Urbani VIII. decreta, & rato habito casu excepto, nequaquam novum examen de virtutibus factum est; sed, excitatis nonnullis difficultatibus, juxta superius dicta, propositum fuit & feliciter resolutum in sacrorum rituum Congregatione ordinaria dubium: *an virtutes fuissent sufficienter examinatæ & approbatæ, ita ut ulteriori examine & approbatione non indigerent ad effectum Canonizationis*.

12 Denique quoad miracula, vel agitur de causis procedentibus per viam non cultus, vel de causis procedentibus per viam casus excepti. Si agitur de causis procedentibus per viam non cultus, aut ante decreta Urbani VIII. judicium Rotale nedum super virtutibus, sed etiam super miraculis approbationem obtinuit in sacrorum rituum Congregatione; vel de miraculis post Rotale judicium actum non est in eadem sacrorum rituum Congregatione. Si de miraculis actum non est in sacrorum rituum Congregatione, tunc, resumpta causa post decreta Urbani VIII. ratoque facto non cultu, instituendum est in sacra Congregatione judicium de miraculis. Quapropter, dum hæc primò scribebamus, in sacrorum rituum Congregatione tractabatur de miraculis servæ Dei nunc Sanctæ Catharinæ de Ricciis, licet in Rotæ Auditorio ante decreta Urbani VIII. approbatis; nimirum quia ante eadem decreta, miracula prædicta non fuerunt in sacra Congregatione discussa. Quod si ante Urbani VIII. decreta, duo saltem miracula fuerint discussa & approbata tum in Rotæ Auditorio, tum in sacra Congregatione; judicii ordo exposcit, ut, resumpta cum suis requisitis causa, ratoque facto non cultu, petitio fiat pro formali Beatificatione: pro ea quippe obtinenda nihil aliud requiritur, quam approbatio virtutum, & duorum miraculorum. Cum enim approbatio miraculorum tum in Rotæ Auditorio, tum in sacra Congregatione fingi non possit, nisi præponatur approbatio virtutum tum in eodem Rotæ Auditorio, tum in ipsa sacra Congregatione; hinc fit, quod, concurrentibus omnibus requisitis pro formali Beatificatione, formalis ipsa Beatificatio in eo rerum statu sit indulgenda, tum autem, novis supervenientibus miraculis, procedendum sit ad Canonizationem.

13 Si vero quæstio respiciat causas procedentes per viam casus excepti, & in quibus ante decreta Urbani VIII. nedum virtutes, verum etiam miracula fuerunt approbata; de hisce quidem causis sermonem instituendo, aut judicium Rotale super miraculis confirmationis robur obtinuit ex sacrorum rituum Congregatione, aut minime obtinuit. Si minime obtinuit; causa resumpta, atque approbato casu excepto, de miraculis ipsis agendum est in sacrorum rituum Congregatione, eademque debent approbari, ut transitus fiat ad solemnem Canonizationem. Si vero obtinuit; poterit de illis haberi ratio pro extremo Canonizationis judicio, dummodo tamen secuta sint ab indulta veneratione; cum in decreto Clementis IX. præscriptum sit, ut habeatur formalis discussio eorum, quæ indultam venerationem sunt subsecuta. Exemplum desumi potest ex causis S. Thomæ de Vil-

de Villanova, S. Ludovici Bertrandi, & S. Paschalis Baylon : in his enim causis ante decreta Urbani VIII. fuerat facta discussio & approbatio tum virtutum, tum miraculorum in Rotæ Auditorio, atque in sacra Congregatione, quæ etiam censuerat, tuto procedi posse ad Canonizationem; uti, quoad causam S. Thomæ, colligitur ex serie Actorum Romæ impressa anno 1658. *pag*.4.; quoad causam S. Ludovici, ex summario privilegiorum Ordinis Prædicatorum collecto ab Antonio Gonzalez *pag*. 164.; & quoad causam S. Paschalis, ex regestis sacræ Congregationis. Supervenerunt autem decreta Urbani VIII. ac tum, resumptis causis, ratoque habito casu excepto, dum Postulatores progredi vellent ad formalem Canonizationem, animadverso, quod miracula approbata patrata fuerant ante, non post indultam venerationem, opus fuit, novas reportare *litteras remissoriales* pro construendo processu super miraculis secutis ab indulta veneratione; quibus quidem approbatis, tandem ad solemnem prædictorum Beatorum Canonizationem ventum est. Contra vero res se habuit in causa S. Aloysii Gonzagæ. Cum enim ante decreta Urbani VIII. in ea præcessisset judicium tum Rotæ Auditorum, tum sacræ Congregationis & virtutes approbans & miracula, me licet tamquam Fidei Promotore tunc urgente exemplis supradictarum causarum, ut pro obtinenda Canonizatione novi conficerentur processus super novis miraculis; ostenso tamen per efficacissimas probationes a Postulatoribus, miracula approbata contigisse post indultam venerationem, ita ut dubitandum non esset de integro complemento decretorum tum Urbani VIII. tum Clementis IX., re secundum juris solemnitatem discussa, in sacrorum rituum Congregatione deliberatum est, ut, dependendo ab approbatis, & sine novorum miraculorum ope, transitus fieret, prout factum est, ad solemnem Canonizationem. Ideoque Postulatores causarum introductarum ante decreta Urbani VIII. quæ procedunt per viam casus excepti, & in quibus approbatæ fuerunt virtutes, aut fuit approbatum Martyrium, bene inspicere debent, utrum miracula (sive ante decreta Urbani VIII. fuerint approbata, sive non fuerint) facta sint ante, an post indultam venerationem. Si etenim ante indultam venerationem facta sunt; vel expedit ipsis novas obtinere *remissoriales* pro conficiendis processibus super miraculis, quæ ab indulta ipsa veneratione supervenerunt, quatenus quidem supervenerint; vel expectare tenentur, ut Deus nova miracula suorum Beatorum intercessione operari dignetur. At, si miracula post indultam venerationem facta fuerint, ipsorum onus est aut urgere pro eorum approbatione, quatenus tamen hæc ante Urbani decreta facta non fuisset; aut tantum ostendere, post indultam venerationem facta esse, si ante decreta Urbani VIII. fuerunt approbata. Ex quarum cognitionum defectu fortasse factum est, ut causa Canonizationis S. Jacobi de Marchia in longiora tempora protracta sit. Sixtus quippe Papa IV. concesserat, ut corpus S. Jacobi ex humo extraheretur, atque in ecclesia honorifice collocaretur; tum Leo Papa X.

indulserat, ut quotidie Fratres S. Mariæ Novæ civitatis Neapolitanæ accedere possent processionaliter ad illius sepulcrum cantando hymnum cum oratione, & præterea dimiserat omnibus ac singulis utriusque sexus Christi fidelibus, qui cantui prædicto interessent, unum annum & quadraginta dies pro qualibet vice de pœnitentiis, quæ illis injunctæ fuissent; quemadmodum habetur ex monumentis relatis apud VVadingum *in annal. tom.14.pag.165.& sequen.* Porro ante Urbani VIII. decreta facta fuerat approbatio virtutum & miraculorum, uti desumitur ex Constitutione 24. ejusdem Urbani *in Bullar. Rom. tom.5.* & miracula profecto, quæ fuerant approbata, erant posteriora tempore Leonis X. qui venerationem indulserat. Cum autem, resumpta causa post decreta Urbani VIII. ratoque habito casu excepto, Postulatores causæ S. Jacobi minime quidem instititissent pro formali Canonizatione, sed petiissent *litteras remissoriales* pro comprobatione nonnullorum miraculorum paulo ante id tempus intercessione Beati a Deo factorum, illisque tandem approbatis, pro formali Canonizatione supplicassent; causa Beati, quæ finem consequi potuisset sub Urbano VIII., suam tantum habuit perfectionem sub Benedicto XIII. Nisi forte id contigisse dicendum sit, eo quia Leoninum Indultum in forma authentica non potuerit inveniri tempore Urbani VIII. quod subsequentibus deinde temporibus inventum est.

14 Ad hæc, hic explicandum esset, quandonam miracula secuta dicantur post indultam venerationem; sed de hac re commodius alibi differemus. In præsenti namque solummodo tractabimus controversiam, de qua inter Scriptores, utrum pro Canonizatione sufficiant miracula post obitum, an necessaria etiam sint miracula a Deo patrata intercessione servi Dei, dum erat in humanis.

15 Communis itaque est Scriptorum opinio, necessaria esse miracula post obitum. Ita nempe colligitur ex bulla Canonizationis S. Homoboni, atque ex doctrina S. Thomæ 2. 2. *quæst.*178. *art.*2. *in corpore*; sed late id docent Contelor. *de Canonizat. SS. cap.*20. *num.*2. *& sequent.* Castellin. *de certitud. gloriæ SS. cap.* 8. *puncto* 21. Matta *de Canonizat. SS. part.*4. *cap.* 7. *num.*15. *& sequent.* Pignatell. *consult.*81. *num.*3. *tom.*4. Bordon. *controv.* 13. *nu.*28. *&* 29. Auditores Rotæ *in relatione S. Franciscæ Romanæ part.*3. *art.*1. *de miraculis in genere §.* 5. *Quinto præmittendum*; *in relatione S. Cajetani tit. de miraculis servi Dei §. Miracula comprobant*; *in relatione S. Catharinæ de Ricciis tit. de miraculis §. Ideo*; *in relatione S. Elisabeth Reginæ Portugalliæ* 3. *part. de miraculis §. Ad hunc autem effectum*; *in relatione S. Joannis de Cruce art.*3. *de miraculis §. Et quamvis ad hunc effectum*; *& in relatione S. Andreæ Corsini part.*2. *num.*206. *& sequentibus, edita post primam consultationem Lezanæ.*

16 Subduntque pariter Scriptores, miracula in vita patrata non usquequaque esse inutilia, si concurrant etiam miracula post obitum: sic enim Matta *loc. cit. num.*20. Castellin. *loco pariter citat. cap.*8. *punct.* 25. Matthæuc. *in practica Theologico-Canonica ad causas Beatificat. & Canonizat. tit.*3. *cap.*8.

cap. 8. *§.* 1. *num.* 13. Auditores Rotæ *in relatione S. Andreæ Corsini part.* 2. *num.* 206. *post primam consult. Lezanæ*; *atque in relatione S. Isidori Agricolæ art.* 3. *de miraculis §. Et quamvis ad hunc effectum*. Quocirca videmus, in bullis Canonizationum rationem etiam haberi miraculorum a Deo patratorum interceſſione ſervorum ſuorum, dum vivebant; in bullis videlicet Canonizationum S. Udalrici, S. Petri Epiſcopi civitatis Anagninæ, S. Thomæ de Villanova, S. Petri de Alcantara, S. Roſæ, S. Cajetani, & S. Pii V.; & in bulla quidem Canonizationis B. Simeonis Syracuſani in novo codice Canonizationum *pag.*4. poſtquam dictum fuit, eum claruiſſe miraculis, de miraculis ipſis in vita patratis additur, donum ſervis ſuis a Deo dari, *ut & iidem ipsi ſuper ſpe Divinæ retributionis, habentes Sancti Spiritus fidele pignus, fiducialius ac fortius innuterentur, & gentes Divina myſteria intuentes, omni ſuperſtitione poſtpoſita, ad viam Chriſtianæ veritatis ex intimo cordis affectu converterentur*: tum de dono miraculorum poſt obitum ſubditur, illud a Deo dari, *ut, corporeis exuviis in ſepulcro poſitis, & membris in favillas reſolutis, ſentientibus atque videntibus mirabilia, fides inculcaretur & cumularetur, eos illic feliciter vivere, ubi vera eſt & æterna vita*.

17 Verum, ut ad præſentem ſanctæ Sedis conſuetudinem deſcendamus, diſtinguenda eſt Canonizatio a Beatificatione. Nimirum, ſive cauſæ procedant per viam non cultus, ſive per viam caſus excepti a decretis Urbani VIII. cum, ut tranſitus fiat a Beatificatione æquipollenti, vel formali ad Canonizationem, quæſtio miraculorum reducatur ad ea, quæ ſecuta ſunt poſt indultam venerationem; in quo proinde rerum themate nemo eſt, qui non videat, nullam poſſe haberi rationem miraculorum in vita ſecutorum; controverſia erit redigenda ad formalem Beatificationem in cauſis procedentibus per viam non cultus, pro qua ſcilicet obtinenda, præter diſcuſſionem atque approbationem virtutum, neceſſe eſt, ut diſcutiantur & approbentur ſaltem duo miracula. Porro in hoc judicio non erunt rejicienda miracula in vita ſecuta, quæ poterunt certe diſcuti atque approbari, ſed minime ſufficient pro impetranda Beatificatione, niſi una cum ipſis accedant & approbentur alia duo miracula poſt obitum ſecuta; & pro hoc utique aſſumpto facit decretum ſacræ Congregationis in cauſa S. Mariæ Magdalenæ de Pazzis editum die 2. Maji 1626. cujus hæc ſunt verba: *Actum eſt de proceſſu ancillæ Dei Sororis Mariæ Magdalenæ de Pazzis Carmelitanæ, referente Illuſtriſs. D. Card. Pio, ad effectum cognoſcendi de miraculis; &, quoad miracula facta in vita, approbatum fuit miraculum primum, ſecundum, tertium, quartum, quintum, ſextum, ſeptimum, octavum, & nonum; quo vero ad miracula poſt mortem, in primis ſacra Congregatio cenſuit, probatum eſſe, quod corpus dictæ ancillæ Dei ſpiraret ſuavem odorem, & tempore examinis teſtium eſſet incorruptum. Quod vero a genibus & cruribus ejuſdem ancillæ Dei ſcaturiret oleum odoriferum, fuit habitum pro miraculo; ſicut etiam quatuor miracula facta in perſonam Mariæ de Rovai, necnon miraculum factum in perſonam Magdalenæ Rondoni, & illud factum in perſonam Petri Alli:*

 omnia

omnia prædicta fuerunt judicata miracula ; unde sacra Congregatio , si Sanctissimo placuerit , censuit , posse deveniri ad Beatificationem .

18 Quid autem dicendum erit in casu , ubi , si agatur de Beatificatione formali , ex pluribus miraculis duo approbentur , quorum alterum factum sit in vita , alterum post obitum servi Dei ? Poterit ne horum miraculorum ope sic factorum procedi ad Beatificationem ? Ipse profecto affirmanter responderem , tum quia apta casui videtur propositio , quod miracula in vita secuta , si non sufficiunt , nihilominus prosunt , tum quia hoc modo processum est ad Beatificationem S. Alphonsi Thuribii , quemadmodum colligitur ex sequenti decreto sacræ Congregationis edito die 13. Junii 1679. *Ceterum plura etiam miracula ab omnipotenti Deo ejus intercessione patrata nec desiderari posse , compertum fuit ; inter quæ sane probationibus magis redundantia visa sunt , quod Dei servus degens in præsenti vita , ob penuriam aquæ , incolis oppidi S. Ludovici de Madate provinciæ de Guailas nativum solum deserere cogitantibus , Missæ sacro confecto , ex arida , uti Moyses ex silice virgæ pulsu , producto signo Crucis fluentum aquæ a Deo obtinuit , quod perenne satis adhuc irrigandis agris affluit ; post mortem vero pectoralis , quam Dei servus ferebat, Crucis contactu Joannes de Codois hostili gladio in pectore transverberatus & ad arterias inhumaniter defossus , integer e cubili momento surrexerit . Sacra igitur Congregatio coram summo Pontifice coacta , unanimi EE. Patrum , Prælatorum , & Theologorum consensu , causam hujusmodi etiam ad effectum Canonizationis omnibus numeris constare censuit , adeoque nihil ad Indultum Beatificationis interim concedendum desiderari posse ; sed , ut quamprimum relaxaretur , in Domino expedire , judicavit .*

CAPUT XXXIV.

De Consistoriis privato , publico , & semipublico habendis pro absolutione causarum Canonizationis .

1 EDito decreto de tuto ad Canonizationem progressu , non est ullo modo necesse , ut summus Pontifex statim ad consilium advocet Cardinales omnes , & Episcopos . Id enim non fit , nisi posita in Pontifice deliberatione de peragenda solemni Canonizatione , si , & quatenus judicio consiliario Congregationis sacrorum rituum accedat sacri Consistorii judicium pariter consiliarium , ut infra exponetur . Ipsa autem de solemni peragenda Canonizatione deliberatio sumi nequaquam consuevit , nisi novæ petitiones populorum , Principum , ac Regum iterum iterumque exhibeantur , & nisi adsit temporum opportunitas . Ex qua quidem alia dilatione fit , ut summi illi Pontifices , qui aliquando ediderunt decreta de tuto ad Canonizationem progressu , ipsi minime fuerint, qui solemnitatem deinde Canonizationis peregerunt ; quemadmodum res se habuit in Canonizatione B. Stanislai Kostkæ , ubi decretum de tuto progressu

greſſu ad Canonizationem fuit editum a ſan. mem. Clemente XI. uti ſupra viſum eſt, ſolemnia vero Canonizationis expleta fuerunt a Benedicto XIII. & quemadmodum pariter factum fuit in Canonizatione B. Julianæ de Falconeriis, in qua decretum de tuto progreſſu ad Canonizationem editum fuit ab eodem Benedicto XIII. ſolemnia verò Canonizationis facta fuerunt a ſummo Pontifice Deceſſore noſtro Clemente XII. Quod porro quando fieri contingat, Succeſſor non revocat ad examen geſta coram Anteceſſore, ſed, illis utique poſitis, procedit ad ulteriora, hoc eſt ad exquirendum conſilium tum Cardinalium omnium, tum Epiſcoporum, & deinde ad actum ſolemnis Canonizationis.

2 Poſita ergo in ſummo Pontifice deliberatione de ſolemni Canonizatione peragenda, ſi, & quatenus judicio Congregationis ſacrorum rituum accedat Conſiſtorii judicium; ad conſilium & ad ſuffragium præſtandum advocantur Cardinales omnes in Urbe degentes, tum Patriarchæ, Archiepiſcopi, & Epiſcopi, etiam *Titulares* omnes, in eadem Urbe commorantes. Quidquid enim ſit, an Epiſcopi *Titulares* neceſſario vocandi ſint ad Concilia generalia, necne; & quidquid ſit, an in eis habeant de jure ſuffragium decidens, necne; qua tamen in re, negativa opinio videtur eſſe magis accepta; probabile nihilominus eſt, eos vocari poſſe; & quatenus vocentur, ſuffragii decidentis prærogativa frui; uti late oſtendit Andreas Hieronymus Andreuccius Societatis Jeſu *in ſuo diligenti tractatu de Epiſcopis Titularibus*, dum hæc primo ſcribebamus, edito, *part. 2. num. 118. & ſeq.* Neque Epiſcopi ipſi Orientales communionem habentes cum Catholica Apoſtolica Romana Eccleſia, & ſimiliter in Urbe commorantes a conſilio & ſuffragio excluduntur. Memoratu enim profecto dignum eſt non ſolum, quod ſan. mem. Clemens XI. Anteceſſorum ſuorum exemplis inhærendo, Epiſcopos omnes Orientalis Eccleſiæ in Urbe, uti ſupra, degentes audire voluit in Canonizatione, quam peregit, quatuor SS. Pii V., Andreæ Avellini, Felicis a Cantalicio, & Catharinæ de Bononia, ſicut etiam præſtitum fuit in aliis Sanctorum Canonizationibus a ſan. mem. Benedicto XIII. verum etiam, quod in Conſiſtorio ſemipublico, in quo excepit ſuffragia de Canonizatione S. Catharinæ de Bononia, cum in quodam ex ſuffragiis mentionem fieri intellexiſſet celebris prædictionis ab ea factæ de excidio imperii Orientalis, & de caſu urbis Conſtantinopolitanæ in manus Turcarum in pervigilio Pentecoſtes anni 1453. converſus ad dictos Orientales Epiſcopos ita ex tempore locutus eſt (*inter ejuſdem orationes Conſiſtor. 44.*) *Vos vero, Orientales Præſules, cæleſtem miſericordiarum Patrem potiſſimùm exorate, ut, intercedentibus B. Catharinæ meritis, quæ imperii Orientalis excidium, Græcorum in Spiritum Sanctum blaſphemiis ita promerentibus, prædixit, per ineffabilem Divinæ ſuæ bonitatis abundantiam Græciæ veſtræ, quam Nos in viſceribus gerimus paternæ Charitatis, poſt diuturnam pœnitentiam, hoc eſt miſeram tot annorum ſervitutem, concedere tandem dignetur, ut priſtinam conſequi libertatem, ſuoſque valeat errores deteſtari.* Sed hæc obiter dicta ſint. Nunc ut re-

ut redeamus ad Episcopos, quorum suffragia a summis Pontificibus exquiruntur, præter eos, qui in Urbe commorantur, ut Episcoporum numerus augeatur, nedum omnes & singuli benigne admittuhtur, qui ad Urbem zelo, solemnisque Canonizationis occasione adveniunt, sed invitantur, ut in Urbe se sistant, illi præterea, qui ad Urbem fortuito accesserunt vel propter suarum Ecclesiarum negotia, vel, ut sacrorum liminum visitationem explerent; & tandem Secretarius Congregationis Cardinalium sacri Concilii Tridentini interpretum, qui est etiam Secretarius Congregationis super residentia Episcoporum, ad Urbem vocat per litteras encyclicas Episcopos intra centesimum ab Urbe lapidem existentes: ita ut jure ac merito san. mem. Clemens XI. in sua allocutione facta in Consistorio semipublico (*inter citat. orationes Consistor.*41.) in quo actum fuit de Canonizatione S. Pii V. consessum illum Cardinalium, & Episcoporum præferre dixerit imaginem antiquorum Conciliorum Romanorum: *Reliquum nunc est, ut in hoc sacro consessu veterum Conciliorum Romanorum imaginem præferente de Sanctorum cultu solemniter ei decernendo, qui vere, dum esset summus Pontifex, terrena non metuit, sed ad cælestia regna gloriosus migravit, diuturniori quavis cunctatione posthabita, deliberemus*. Quod autem ex voluntate summi Pontificis Episcopi præsentes in Curia jus habeant ferendi suffragium in Consistoriis, quæ coguntur pro Sanctorum Canonizationibus, testatur Genuen. *in praxi Archiep. Curiæ Neapolit. cap.*122. *in fine*.

3 Ut autem summus Pontifex excipere valeat suffragia tum Cardinalium omnium in Urbe degentium, tum Episcoporum, initium desumitur a Consistorio secreto, cui soli interveniunt S.R.E. Cardinales; in quo Consistorio inquiritur, an deveniendum sit ad solemnem Canonizationem, necne, de qua re singuli Cardinales suas sententias aperiunt per verbum *placet*, aut *non placet*. Porro, ut Cardinales, qui non sunt adscripti Congregationi sacrorum rituum, sicut & illi, qui eidem adscripti sunt, vel merita sciant causarum Canonizationis, vel in memoriam revocent ea omnia, quæ in dictis causis facta sunt, & quæ, servatis servandis, præcesserunt; Cardinalis Præfectus Congregationis sacrorum rituum relationem in dicto Consistorio secreto super vita, miraculis, & actis Canonizationis legere consuevit: & nonnullæ profecto adhuc extant Cardinalium Præfectorum relationes aut typis impressæ in Actis Canonizationum editis, aut extra Acta ipsa evulgatæ. Præterquamquod aliquando, loco relationis Cardinalis Præfecti, editum fuit quoddam summarium totius causæ: ita enim res se habuit in Canonizatione S. Hyacinthi, quemadmodum legitur in Actis ejusdem collectis a F. Seraphino de Cracovia. Hodie vero a Secretario Congregationis sacrorum rituum componitur quoddam compendium vitæ, virtutum, & miraculorum, nec non actorum in causa Canonizationis. Impossibile siquidem esset, ut legi possint omnes testium depositiones, sicut olim fiebat, juxta ea quæ antea dicta sunt; cum tunc testes pauca verba deponerent, nunc autem eorum examina paucis expediri neque-

Digitized by Google

nequeant, quia pluribus interrogatoriis satisfacere tenentur, ita ut compendium hocce aptissime fuerit pro prædicta lectione substitutum: & eo magis, cum ad Consistoria in præsens non deveniatur, nisi pluries visis & ponderatis omnium testium depositionibus una cum animadversionibus Fidei Promotoris in sacrorum rituum Congregatione. Quod si contingat, Secretarium esse impeditum, prædictum componitur compendium ab ipso Fidei Promotore: veluti, cum ægrotante bon. mem. Inghiramio Secretario Congregationis sacrorum rituum, san. mem. Clemens XI. mihi tunc Promotori Fidei imperavit, ut exararem compendia vitæ, virtutum, miraculorum, & actorum in causis Canonizationis SS. Pii V., Andreæ Avellini, Felicis a Cantalicio, & Catharinæ de Bononia; quæ porro compendia, uti se habebant, posita fuerunt a Justiniano Chiapponi in Actis dictæ Canonizationis subinde typis excusis & in appendicibus quoque integra exhibebuntur.

4 Dictis itaque in rebus consistit quidem totum negotium Consistorii secreti: attamen, ut dilucida narratione, unicoque intuitu cuncta sciri & videri valeant ad Consistorium ipsum pertinentia, operæ pretium est adnotare; primo, in intimatione Consistorii secreti notificari unicuique Cardinali, quid in eo agendum sit; secundo, ad unumquemque Cardinalem transmitti formis impressum compendium supra memoratum compositum vel a Secretario sacræ Congregationis, vel a Fidei Promotore; tertio, summum Pontificem ante omnia in dicto secreto Consistorio allocutionem habere ad Cardinales, iisdem exponendo, se de eorum consilio expectare, utrum ad solemnem Canonizationem sit deveniendum, necne; quarto, Cardinalem Præfectum compendiariam quamdam & strictam relationem totius causæ aliis Cardinalibus astantibus perlegere, quæ quidem, ne aliis tædium afferat, utpote qui jam formis impressam perlegerunt relationem Secretarii, aut Fidei Promotoris, compressior & strictior esse consuevit; quinto, absoluta relatione, summum Pontificem Cardinales interrogare, an ipsis placeat, ut ad solemnem Canonizationem juxta morem Sedis Apostolicæ procedatur; sexto, denique Cardinales assurgentes, unum post alium, aperto capite respondere *placet*, aut *non placet*; ac postremo, hunc eumdem ordinem observari non solum, si de unius, sed & si de plurium Sanctorum Canonizatione sit agendum: absoluta quippe relatione primæ causæ, summique Pontificis a Cardinalibus requisitioni, an sit in ea ad Canonizationem procedendum, ab iisdem Cardinalibus data responsione, Cardinalis Præfectus facit relationem alterius causæ, & sic deinceps usque ad ultimam; cujusmodi ordo servatus fuit in Consistorio secreto facto a san. mem. Clemente XI. pro Canonizatione quatuor Sanctorum commemoratorum, ut in Actis Justiniani Chiapponi videri potest.

5 Consistorium secretum, quod cogitur pro Canonizatione, excipitur a publico Consistorio, ad quod per intimationem vocantur Cardinales omnes, Decani, seu antiquiores Episcoporum Assistentium, & non Assisten-

ſtentium Protonotariorum, Auditorum Rotæ, Clericorum Cameræ Apoſtolicæ, Votantium Signaturæ Juſtitiæ, Abbreviatorum, & Advocatorum Conſiſtorialium, ut collegas ſuos admoneant, & cappis induti interſint. Intimatione quoque vocantur Secretarius Congregationis ſacrorum rituum, & Promotor Fidei, & præter hos Gubernator Urbis, Vicecamerarius, Oratores Principum, Principes ſolii, Conſervatores Urbis, Oratores civitatum ſubditarum, Magiſter ſacri hoſpitii, & ceteri, quos acciri ſolemne eſt.

6 Omnibus in hoc Conſiſtorium patet aditus,& in eo Advocatus Conſiſtorialis longa oratione ſuſe exponit vitam ac miracula ejus de cujus agitur Canonizatione, necnon petitiones Regum, & Principum, aliorumque pro Canonizatione ſupplicantium. Licet autem, expletis aliis orationibus Advocatorum Conſiſtorialium, quæ fiunt in aliis Conſiſtoriis, & in quibus ſimiliter exoratur pro alicujus Canonizatione, Fidei Promotor opponere conſueverit & proteſtari, ut infra videbitur; nulla tamen ab eodem Fidei Promotore emittitur proteſtatio poſt orationem ab Advocato Conſiſtoriali in hoc publico pro Canonizatione Conſiſtorio recitatam. Et id utique jure optimo factum eſſe videtur. Nam, ſi in Actis Canonizationis S. Hyacinthi collectis a F. Seraphino de Cracovia legitur, Fiſcalem Curiæ, qui in ea cauſa munus geſſerat Fidei Promotoris, non oppoſuiſſe amplius, poſtquam dictum fuit, conſtare de ejus ſanctitate & de duobus miraculis; potiori profecto ratione adſtruendum videtur, non debere Fidei Promotorem ullam in Conſiſtorio publico, de quo agitur, emittere proteſtationem; tum quia pro executione ſui muneris in diſcuſſione cauſæ oppoſuit omnia, quæ opponere debebat & ſcriptis & voce, tum quia, abſoluto in ſacra Congregatione rituum examine cauſæ & prævio Cardinalium placito in ſecreto Conſiſtorio de Canonizatione facienda, incongruum re vera eſſe videretur, ſi Fidei Promotor in dicto Conſiſtorio proteſtationem emitteret: ederetur quippe proteſtatio, ut omnia rite fierent & recte, utque adimplenda adimplerentur, (propterea enim edi conſuevit) cum jam omnia rite quidem ac recte facta eſſent, & adimplenda pariter eſſent adimpleta.

7 Abſoluta Advocati Conſiſtorialis oratione, nomine ſummi Pontificis emittitur reſponſio a Præſule, qui eſt a ſecretis Brevium ad Principes, in qua ait, Sanctitatem ſuam omnes hortari, ut jejuniis, orationibus, ac precibus Divinum implorent adjutorium; & præterea ipſam audire velle in proximo Conſiſtorio ſenſum tum Cardinalium, tum Epiſcoporum in re tanti momenti; quarum quidem reſponſionum nonnullæ in Appendicibus exhibebuntur.

8 Si vero plures Beati unica Canonizatione canonizandi ſint, non unum, ſed plura habentur publica Conſiſtoria: impoſſibile quippe eſt, pluſquam duas haberi Advocatorum Conſiſtorialium orationes in uno publico Conſiſtorio.

9 Ulti-

9 Ultimum autem Consistorium semipublicum appellatur; eo quia non solum Cardinalibus, sed & Episcopis facultas datur suffragium ferendi, ut scribit Petrus Galesinius *in Actis Canonizationis S. Didaci part. 3. cap 12. Quia verò in ejusmodi Consistorio jus suffragandi præter Cardinales omnibus etiam Antistitibus, ut dixi, permissum est, semipublici nomine illud appellatur in commentariis quotidianis veteribus rituum Pontificalium.* Neque enim suffragii Episcoporum requisitio est ullo modo habenda tamquam superflua; eo quod in præcedenti secreto Consistorio fuerit a Cardinalibus dictum sibi placere, ut ad Canonizationem procederetur; id quippe nihil aliud præsefert, quam deliberationem procedendi ad ulteriora, hoc est ad exquirenda Præsulum suffragia; quemadmodum bene explicavit Penia *in vita S. Raymundi lib. 3. cap. 35.* ubi postquam ponderavit, quod in antiquis sacrarum cæremoniarum libris, & in commentariis Doctorum *ad cap. Audivimus. de Reliq. & venerat. SS.* legebatur & legitur, Pontificem definire in antecedenti Consistorio, Canonizationem esse faciendam, hæc subdit: *Quod ait sacer liber, in hoc Consistorio definire Pontificem, Canonizationem esse faciendam, prudenter accipiendum est pro ulteriori processu, idest omnia jam ita videri præparata atque probata, ut non sit dubitandum, quin Canonizatio fieri possit, ideoque ad alios actus deveniendum*: idque comprobatur etiam ex bulla Canonizationis S. Raymundi sub Clemente VIII. ubi, innuendo hoc semipublicum Consistorium, quod cogitur post secretum, sic habetur (*in cod. Canoniz. pag. 275.*) *Petivimus, ut, consideratis atque examinatis omnibus Actis, id præcise dicerent, quod Spiritus Sanctus eis daret eloqui, & an B. Raymundus Sanctis adscribendus esse videretur.* Nec minus clara est bulla Canonizationis S. Teresiæ sub Gregorio XV. in qua, relatione facta de præcedenti Consistorio secreto, aperte legitur, in eo fuisse definitum, ut ad ulteriora procederetur.

10 Antequam autem semipublicum hoc cogatur Consistorium, publicæ indicuntur preces ad Divinam opem implorandam in re tanti momenti, hoc est in decernenda Beatorum Canonizatione; precibusque expletis, ad semipublicum Consistorium per intimationem vocantur Cardinales omnes, Patriarchæ, Archiepiscopi, & Episcopi Romæ degentes: & in intimatione quidem iisdem notum fit, sententiam ferri debere super Canonizatione, quam scriptam & subscriptam unusquisque tradet Secretario Congregationis sacrorum rituum. Ad hoc idem Consistorium vocantur etiam Protonotarii Apostolici, duo antiquiores Rotæ Auditores, Secretarius Congregationis sacrorum rituum, & Procurator Fiscalis Cameræ Apostolicæ. Non vocabatur utique Fidei Promotor; sed san. mem. Clemens XI. voluit, ut ipse tamquam Fidei Promotor vocarer & semipublicis interessem Consistoriis a Sanctitate sua habitis pro Canonizatione SS. Pii V., Andreæ Avellini, Felicis a Cantalicio, & Catharinæ de Bononia; quod etiam fuit in Actis dictæ Canonizationis adnotatum a Justiniano Chiapponi *pag.* 87. Facto etiam publico Consistorio, ad unumquemque

 Patriar-

Patriarcham, Archiepiſcopum, & Epiſcopum in cauſa Canonizationis ſuffragaturum tranſmittitur illud idem compendium vitæ, virtutum, miraculorum, necnon Actorum in cauſa, quod tranſmiſſum fuerat ante primum ſecretum Conſiſtorium ad Cardinales, ut ſinguli omnia edocti ſententiam ſuam ferre poſſint.

11 Conſiſtorii ſemipublici initium deſumitur ab allocutione ſummi Pontificis, qui Cardinalium, & Epiſcoporum ſententias ſuper facienda Canonizatione exquirit: &, licet quæſtio olim, in Canonizatione videlicet S. Didaci, excitata fuerit, an in uno eodemque Conſiſtorio Cardinales, & Epiſcopi deberent ferre ſuffragium; attamen, cum in præcedentibus Canonizationibus in uno eodemque Conſiſtorio nedum Cardinales, ſed & Epiſcopi ſuffragium tuliſſent, ſic etiam in dicta Canonizatione factum eſt, teſte Petro Galeſinio *in Actis ejuſdem Canonizationis loc. cit. Dubitatum eſt, an Cardinales ſimul, & reliqui ordine Præſides ſuffragium ferrent. Res diu incerta & obſcura ita diſcuſſa eſt, ut omnes eo ipſo in Conſiſtorio ſuffragium ferrent, cum in œcumenicis Conciliis id fieri ſolemne ſit, tum etiam in cauſis graviſſimis, quemadmodum Innocentium IV. in cauſa Friderici Imperatoris, Clementem V. in Concilio Viennenſi de re quorumdam Principum maxima, Pium II. in Canonizatione item B. Catharinæ Senenſis, & Leonem X. itidem feciſſe, cum Franciſcum de Paula in Sanctos retulit, ex Actorum monumentis compertiſſimum fuit.*

12 His itaque cohærenter ſuffragium primo præſtatur a Cardinalibus, deinde ab Epiſcopis; &, ſi quidem aliquis ex Cardinalibus, aut Epiſcopis accedere nequeat ad Conſiſtorium propter aliquod legitimum impedimentum, ut puta infirmitatis, ſuum tranſmittit ſuffragium ad Secretarium ſacræ Congregationis, ſicut habetur ex Actis Canonizationis S.Petri de Alcantara, & S. Mariæ Magdalenæ de Pazzis *pag.* 255. Abſolutis porro ſuffragiis, ſummus Pontifex iterum alloqui conſuevit, iterumque ſe aliorum orationibus commendat; tum, quatenus ad ſolemnem Canonizationem procedere velit, diem ſtatuit, quo ea eſt peragenda. Cumque, juxta ſupra expoſita, huic ſemipublico Conſiſtorio interſint Procurator Fiſci, & Cameræ Apoſtolicæ, necnon Protonotarii, dictus Procurator Protonotarios Apoſtolicos præſentes orat, ut unum, vel plura publica conficiant inſtrumenta de ſententiis Cardinalium, Patriarcharum, Archiepiſcoporum, atque Epiſcoporum, & de ſummi Pontificis oratione ac deliberatione: ubi antiquior eorumdem Protonotariorum Apoſtolicorum ſui collegii nomine reſpondere conſuevit, *Vobis Teſtibus*; vocando videlicet in teſtes hujus rei eos, qui ſtantes tunc reperiuntur juxta thronum Pontificium. Hic vero obiter adnotare fas ſit, quod, etſi Petrus Galeſinius *in cit. Actis Canonizationis S. Didaci part.* 3. *cap.* 12. referat, non ſolum Cardinales, & Epiſcopos, verum etiam Auditores Rotæ, Protonotarios, & Abbates, ceteroſque omnes ſententias ſuas in dicta Canonizatione tuliſſe: *Deinde Pontifex de B. Didaco in Sanctorum numerum adſcribendo ſententias dici juſſit,*

jussit, tum suo quique ordine Cardinales, postea Patriarchæ, Archiepiscopi, Episcopi, Auditores Rotæ, Protonotarii, Abbates, ceterique omnes qui aderant, uno consensu ac libere dixerunt, illum, cujus vita sanctitas, at miracula nota & testata erant, dignum esse, qui in Sanctis adscriberetur; in eo tamen, quod attinet ad Auditores Rotæ, & Protonotarios, certum est, eos suffragia non tulisse. Vocati etenim fuerunt Auditores Rotæ ad semipublicum Consistorium, cum tunc Canonizationum causæ eorum examini committerentur, ut, si forte aliqua difficultas fuisset excitata, parati essent ad opportunas responsiones suppeditandas: Protonotarii vero vocati fuerunt, sicuti etiam nunc vocantur, ad conficienda instrumenta de gestis & definitis in eodem Consistorio; teste Francisco Penia *in iisdem Actis Canonizationis S. Didaci lib. 3. cap. 15. Non oportuit tunc quidem ab Auditoribus Rotæ aliquid rogare, cum super processu nulla exorta fuerit, aut excitata controversia, quæ illorum explicatione & industria indigeret. Hoc enim consilio Auditores potissimum illi, ad quos judicandi processum cura mandata est, advocari solent. Protonotarii vero ad fidem exhibendam circa ea decreta, quæ in eo Consistorio censentur, solum rogandi erant*: cum quo concordat liber sacrarum cæremoniarum Archiepiscopi Corcyrensis *sect. 6. cap. 1. Poterunt interesse aliqui Protonotarii ordinarii, ut sint rogati de his, quæ gerantur. Aderunt etiam Auditores Rotæ, & maxime Commissarii causæ, ut, si quid esset declarandum, possint, ut bene informati, mentes aliorum declarare*: & ut bene etiam adnotavit Rocca *de Canonizat. SS. cap. 37. de tertio Consistorio*.

13 Juxta prædictum librum sacrarum cæremoniarum *sect. 6. cap. 1.* huic Consistorio non solum Patriarchæ, Archiepiscopi, & Episcopi interesse debent, ut suam proferant sententiam, sed hujus etiam prærogativæ essent Abbates participes efficiendi: *In hoc Consistorio debent esse Patriarchæ, Archiepiscopi, Episcopi, Abbates, ad quos tantum pertinet dicere sententiam suam*. Verum, etsi ignoro, quo tempore prætermissa fuerit requisitio suffragii Abbatum, si tamen conjecturis locus esse potest, cum a summo Pontifice Gregorio XIII. insignissimæ quædam abbatiæ fuerint collegiis ab ipso institutis unitæ, & earum, quæ sunt in locis Urbi conterminis, fiat ut plurimum collatio Cardinalibus; hinc forte evenit, ut, fere nullis in Urbe, aut circa Urbem Abbatibus extantibus, habentibus territorium separatum, & jurisdictionem in Clerum & populum, de quibus quidem Cæremoniale loquebatur, qui Cardinalitia dignitate non fulgeant, non amplius facta sit, nec fieri potuerit Abbatum, uti talium, advocatio ad hæc Consistoria, ut in eis suam proferant sententiam. In diariis insuper Paridis de Crassis celeberrimi cæremoniarum Magistri sub Leone X. habetur, prædictum Pontificem in hoc Consistorio suffragia Pœnitentiariorum requisivisse, dum agebatur de Canonizatione S. Francisci de Paula; sed post dictum Pontificem id amplius factum non est.

14 In Consistoriis hisce semipublicis Cardinales singillatim assurgunt detecto capite, cum suas incipiunt ferre sententias; tum sedentes tecto

capite eas prosequuntur. Patriarchæ vero, Archiepiscopi, Episcopi, ferentibus sententias Dominis Cardinalibus, sedent tecto capite; stant autem, cum Papa loquitur: sed, antequam eorum quisquam loqui incipiat, & similiter, postquam proprium tulerit suffragium, genuflectit; assurrexerant enim omnes, statim ac primus Patriarcha sententiam laturus surrexit, atque adeo stant, donec ultimus Episcoporum sententiam ferre desierit. Non amplius inter Episcopos, & Protonotarios quæstio est de primatu, cum eadem sublata fuerit a Pio Papa II. in sua Constitutione 4. *quæ est in Bullar. nov. Rom. tom. 3. part. 3.* & in qua jure ac merito, abrogatis omnibus contra facientibus, voluit, Episcopos præferri Protonotariis: *Nec Ordo Episcoporum* (ita legitur *in ejus commentariis a Jo: Gobellino compositis lib. 3. pag. 115.*) *consuetudinem Romanæ Curiæ animo ferebat æquo, quæ Notarios Apostolicos anteponebat. Contra plurimi, morem Curiæ sacram esse legem, & nullo mutandam pacto, censebant; scandalum ingens futurum, & orbem quodammodo ruiturum, affirmantes, si quid adversus Notarios statueretur. At Pius altitudinem Episcopalis eminentiæ animo volvens, qua nihil est in Ecclesia sublimius, &, quod ipse Romanus Præsul Jesu Christi Vicarius Episcopi nomine contentatur, Notarios corruptela quadam, non consuetudine, prælatos Episcopis judicavit; idque deinceps prohibuit, edita lege, quam totus ferme orbis collaudavit. Notarii, etsi ambiendo contra niterentur, & multa in Præsulem probra jactarent, legem tamen vel inviti receperunt.*

15 Sedent itaque Episcopi nedum in his Consistoriis, verum etiam in Pontificia Capella. Sed, si aliqui ex ipsis Consultores sint sacrarum Congregationum, quæ coram Pontifice habentur, ut puta sanctissimæ Inquisitionis, generalis sacrorum rituum, in Congregationibus ipsis minime sedent, sed stant; intersunt enim non ut Episcopi, sed ut Consultores: nisi forte ipsorum alicui, ut sederet, concederetur ex Pontificia benignitate, impotentiæ aut ægritudinis causa, quemadmodum in pinacotheca altera Jani Nicii Erythræi *in vita P. Gregorii de Valentia pag. 13.* huic concessum legitur a Clemente VIII. cum interesset celeberrimis Congregationibus de auxiliis Divinæ gratiæ, quæ coram dicto Pontifice cogebantur: *Hoc interim notum omnibus est, quod Clemens Pontifex, cum summa ipsius erga Gregorium voluntatis significatione eos illi honores habuerit, qui vix præstari cuipiam solent; ut mense Martio, in ea disputatione, quæ ceteris finem attulit, cum Gregorius ita vehementer ex stomacho laboraret, ut stare non posset, atque Pontifex ejus esset audiendi in primis cupidus, sedentem disputationi operam dare permiserit. In quo ille declarare visus est, quanti hominem faceret, cui id concesserit, quod ipsis etiam Episcopis denegatur.*

16 Postremo, si unica Canonizatione plures Beati canonizandi sint, non unum, sed plura habentur Consistoria semipublica; cum impossibile sit, ut in uno Consistorio omnia excipi possint Congregatorum suffragia pro omnibus Sanctis canonizandis: quare mos inolevit, ut tot semipublica Consistoria habeantur, quot sunt Beati, de quorum agitur Canonizatione,

zatione. Nonnullæ porro ex allocutionibus habitis in hisce Consistoriis, & nonnulla pariter ex suffragiis in iisdem Consistoriis latis exhibebuntur in Appendicibus.

17 Supra sermo habitus est de Urbis Abbatibus, qui Consistoriis intererant. Si quis autem scire vellet numerum Abbatum Urbis, & nomina abbatiarum, quæ olim erant in Urbe, historiam legat P. Casimiri Romani Ordinis Minorum, cui titulus „ *Memorie istoriche della Chiesa e Convento di S. Maria in Araceli di Roma* „ *cap.2. pag. 9. & seqq.* publici juris factam post primam editionem hujus Operis.

C A P U T X X X V.

De nonnullis aliis orationibus, quæ fiunt in publicis Consistoriis a Consistorialibus Advocatis.

1 IN superioribus aliquid innuimus de quibusdam orationibus, quæ fiunt pro Beatificatione, & Canonizatione Sanctorum ab Advocatis Consistorialibus in publicis Consistoriis; licet hæc Consistoria non congregentur, ut in proximo habeatur Canonizatio. Scire autem impræsentiarum oportet, unum ex Advocatis Consistorialibus in unoquoque publico Consistorio orationem recitare de vita & gestis alicujus Dei servi; licet proxime non sit futura ejus Beatificatio, aut Canonizatio: postea narratis egregiis servorum Dei operibus, Advocatum Consistorialem in quolibet publico Consistorio pro illorum exorare Beatificatione, aut Canonizatione: tum Fidei Promotorem solemnem emittere protestationem adversus ea, quæ oratorio ritu relata fuerunt ab Advocato, instando, vel ut vera ostendantur exposita; vel, si jam sunt ostensa, atque a sacrorum rituum Congregatione, annuente Sanctissimo, approbata, ut non procedatur, nisi servatis servandis, ad Beatificationem, aut Canonizationem: & huic demum instantiæ summum Pontificem respondere consuevisse his verbis: *sacrorum rituum Congregatio audiat, & referat*: quæ quidem omnia in regestis dictæ sacræ Congregationis Secretarius adnotare tenetur.

2 Orationes istæ Advocatorum Consistorialium in publicis Consistoriis summopere decent majestatem causarum introductarum, vel introducendarum Beatificationis & Canonizationis servorum Dei: tametsi profecto non sunt ipsæ absolute & simpliciter necessariæ ad rem & ad finem, de quo agitur: ita ut nullo negotio dari possit casus, quo procedatur ad Beatificationem, & Canonizationem alicujus servi Dei, cujus tamen merita Advocati Consistoriales in publicis Consistoriis minime peroraverint.

3 Mentio fit harum orationum in decretis generalibus Urbani VIII. his verbis: *Item mandatum est, ut declamationes de rebus profanis & plerumque de atrocioribus criminibus confictis & imaginariis, quæ fieri solebant in Con-*

Consistorio publico ab aula Consistorialis Advocatis, quando Legati Sedis Apostolicae in eorum reditu ad Urbem excipiuntur in eorum Consistorio, vel quando per summum Pontificem traduntur pilei Cardinalitii novis Cardinalibus creatis, vel admittuntur Legati Principum ad praestandam obedientiam Sedi Apostolicae, abrogentur, & earum loco subrogentur propositiones causarum servorum Dei, qui fama sanctitatis conspicui mereantur adscribi in numero Sanctorum, sive Beatorum; pro quibus poterunt instare apud summum Pontificem Advocati petendo, committi, prosequi, vel expediri respective causas arbitrio Sanctitatis suae.

4 Pro hujus autem decreti intelligentia necesse est nonnulla referre, & signanter antiquo tempore Advocatos Consistoriales causas omnes Consistoriales in Consistorio ipso perorasse. Et formulae profecto nonnullae exordiorum factarum ab iisdem orationum legi possunt in codice MS. qui extat in archivo Vaticano, quique conscriptus fuit circa annum 1199. ab Ægidio Fuscarario Bononiensi, editus autem a Carolo Chartario *in suo syllabo Advocatorum sacri Consistorii pag.* 7. Porro hic perorandi mos recessit ab aula, cum causae in tribunalibus Urbis, minime vero in Consistorio, tractu temporis coeperunt agi & definiri; adeo ut Pancirolus *in suo opere de claris leg. Interpret. lib.* 2. *cap.*52. scribat, loquendo de collegio Advocatorum Consistorialium: *Continet hic Ordo decem gravissimos Jurisconsultos, qui innumeris privilegiis donati, soli clientum, qui in Consistorio litigant, causas defendere consueverant. Sed hodie, decrescentibus negotiis in senatu, fere otiosi apud alios Romanae Curiae Judices mercede patrocinium praestant.* Demum, quia, postquam summus Pontifex in publicum Consistorium descendit, aliquod elabitur tempus omnino vacuum, dum novi Cardinales, vel Oratores expectantur: consuetudo invaluerat, ut tunc unus ex Advocatis Consistorialibus declamando factum exponeret fictitium & criminosum, supplicaretque, ut signaretur commissio, & sic demandaretur confectio processus criminalis adversus malefactorem, sive rebellem, de cujus confictis facinoribus ipse differuerat. Desumuntur nimirum haec omnia ex Gomesio *in compendio utriusque Signaturae* (*inter ejusdem comment. in regulas Cancellar. pag.* 153.) ubi, postquam enarravit, quod summus Pontifex in publico Consistorio commissionem signabat nonnullarum causarum criminalium confictarum, rationem quaerit, cur id fieret; tum vero, nonnullis allatis, quae ab ipso reprobantur, ita concludit: *Redeundo igitur ad propositum, concludo, ideo Papam in Consistorio publico signaturam illarum commissionum illorum casuum introduxisse, ut tempus illud vacuum, quo vel novi Cardinales, vel Oratores introducendi expectantur, agendo aliquid, consumatur; nam, hoc faciendo, non etiam desinit, quando casus veri accidunt & proponuntur, justitiam ministrare. Nam hic mos & stylus hodiernus signandi supplicationes in Consistorio, & mandare, fieri processus criminales adversus malefactores, & rebelles, ad instantiam Procuratoris Fisci antiquus fuit, &c. Igitur dum ista in Consistorio aguntur, interim Cardinales creandi, vel novi Oratores, aut Legati a legatione redeuntes introducuntur, pro quibus*

Digitized by Google

quibus omnibus recipiendis solet Consistorium publicum cum observatione quarumdam caeremoniarum indici. Formula etiam antiquae declamationis legi potest apud Chartarium *in alleg. syllabo Advocat. Consistor. pag.* 257. *& seq.* Istae ergo orationes de rebus profanis, & plerumque de atrocioribus criminibus confictis & imaginariis, sublatae sunt a summo Pontifice Urbano VIII. juxta litteram decretorum in superioribus relatam, atque earum loco laudabiliter statutum est, ut fierent orationes de gloriosis gestis servorum Dei, qui cum sanctitatis fama obierunt, instando pro introductione, progressu, aut terminatione causarum Beatificationis, & Canonizationis eorumdem.

5 Hoc Urbani VIII. decretum prodiit, re in Consistorio secreto plene discussa; quocirca *in libris Actorum Consistorialium* ita legitur: *Romae apud S. Petrum in palatio Apostolico feria secunda die* 27. *Januarii* 1631. *fuit Consistorium secretum, in quo SS. D. N. Urbanus Papa VIII. proposita quaestione, an expediret abolere consuetudinem, quam hactenus servaverunt Advocati Consistoriales, cum fiunt publica Consistoria, proponentes causas fictitias; & rationibus per Sanctitatem suam adductis abolitionem hanc suadentibus, auditisque Reverendissimorum Dominorum Cardinalium sententiis approbantium & consentientium, decrevit, ut infra:*

6 *Decernimus & mandamus, loco dictarum commentitiarum narrationum, posthac ab Advocatis Consistorialibus agendum esse de genere, natalibus, ac virtutibus eorum, qui cum magna opinione sanctitatis obierunt, & pro quibus fiunt instantiae, ut in Beatorum, seu Sanctorum numerum adscribantur: & eosdem Advocatos se continere debere in hujusmodi relationibus habendis intra terminos praescriptos in instructione de mandato nostro tradenda.*

7 Cum autem in decreto Consistoriali modo relato mentio fiat institutionis Advocatis Consistorialibus tradendae de modo, quo in Consistorio perorare debent, institutio ipsa est ea, quae sequitur.

8 *Primo: Electio causarum spectet ad Secretarium sacrae rituum Congregationis pro tempore, qui adnotabit in cedula ab ipso subscribenda nomen servi Dei unicuique Advocato per turnum assignandi.*

9 *Secundo: Quilibet Advocatus per octo saltem dies ante propositionem in Consistorio ipsammet relaxet in manibus praedicti Secretarii, a quo, si quid compertum fuerit contra dispositionem eorum, quae continentur in praesenti instructione, amoveri debeat omnino, & accommodari ad mentem ejusdem Secretarii.*

10 *Tertio: De miraculis in individuo nihil afferatur, sed, narrando seriem vitae, permittitur, agi solummodo de virtutibus, de miraculis autem in genere tantum.*

11 *Quarto: Idem de fama sanctitatis a die obitus usque ad praesentia tempora, referendo asperitatem vitae, vigilias, orationes, jejunia, eleemosynas, disciplinas, aliaque opera meritoria a Beatificatis patrata.*

12 *Quinto: Similiter & de populorum concursu ad sepulcrum, de oblationibus, ac de instantiis multiplicatis Principum virorum.*

13 *Se-*

13 *Sexto: De gloria militantis Ecclesiæ in Beatificationibus Sanctorum, deque excitatione ad heroicas virtutes eorumdem exemplo.*

14 *Septimo: Instantiæ debent fieri a Procuratoribus causarum, a quibus præstabuntur solita honoraria huc usque erogata a Curia criminali Urbis Gubernatoris.*

15 *Octavo: Advocatus proponens habeat & teneat in manibus commissionem in forma signandi ad effectum illam relaxandi, cui Sanctitas sua mandaverit.*

16 *Nono: Promotor Fidei, cum sit ad præsens & in posterum semper esse debeat de collegio Advocatorum Consistorialium, immunis sit a propositione dictarum causarum; esset enim inconveniens, eum, qui ratione sui officii opponere debet processibus Beati fabricatis seu fabricandis, ad hoc, ut in re tanti momenti veritas magis elucescat, præstare in eisdem causis suum favorabile patrocinium.*

17 Præscripta in hac institutione hodie etiam in more posita sunt, exceptis tantummodo capitibus septimo, & octavo: persolvuntur enim hodie emolumenta Advocato peroranti a Curia criminali Gubernatoris Urbis, ut infra dicetur, cum de expensis quæ fiunt in his causis, agetur; & Advocati quidem Consistoriales minime habent in manibus commissionem in forma signabili, quando in publico Consistorio de gestis servorum Dei, & de petitione pro illorum Beatificatione, aut Canonizatione sermonem faciunt. Fuit id nempe executioni mandatum, statim ac edita fuit institutio; postmodum vero contraria tenuit consuetudo: ideoque in regestis sacræ Congregationis hæc habentur: *Fuit Consistorium publicum in in Monte Quirinali pro tradendo pileo seu galero rubeo EE. DD. Cardinalibus Balneo, & Pallottæ; & hoc fuit primum Consistorium publicum, in quo sacræ aulæ Consistoriales Advocati, relicto ritu fingendi sibi casus facinorosos, proposuerunt prima vice causas servorum Dei, instando pro eorum Canonizationibus; & ex Advocatis fuit primus Joseph Baila, qui, proposita causa Vallisoletana servæ Dei Sororis Annæ a S. Augustino Monialis Carmelitæ; secundus vero fuit Julius de Cinciis, qui, proposita causa Florentina servæ Dei Sororis Dominicæ a Paradiso fundatricis monasterii de Cruce, ambo insteterunt, præ manibus commissionem habentes, signari pro expeditione causarum; & ego Tegrinus Tegrinius Episcopus Assisiensis, uti sacrorum rituum Congregationis Secretarius, interfui cum exemplari narrationis narrandæ &c. Quibus peractis, Sanctissimus mandavit, consignari mihi utramque commissionem cum rescripto, quod rituum Congregatio audiat & referat; prout in executionem ego ipse in dictis commissionibus manu mea signavi rescriptum, quod mandavit Sanctissimus extendi in regesto Congregationis ad perpetuam rei memoriam.*

18 Prærogativa est igitur insignis collegii Advocatorum Consistorialium, cui plurium annorum spatio ipse adscriptus fui, has omnes in publicis Consistoriis habere orationes. Nam & tempore Sixti V. Comes de Olivares Orator Regis Catholici introductus quidem fuit in publicum Consistorium, sed Horatius Burghesius sacræ Consistorialis aulæ Advocatus orationem habuit pro publico cultu decernendo in honorem S. Bertrandi, teste

teste Chartario *in syllabo Advocatorum Consistorialium pag.* 208. & etiam tempore Clementis VIII. cum Vicarius, quem dicunt Provisionis, una cum oratoribus Cleri Mediolanensis, & consilii generalis dictæ civitatis ad Urbem accessisset pro impetranda Canonizatione tunc Beati, nunc Sancti Caroli Borromæi, & perorare voluisset in Consistorio; Clemens prædictus, auditis momentis rationum collegio Advocatorum Consistorialium favorabilium, collegii annuit petitioni, & Vicarii prædicti loco Bernardinus Scottus sacræ Consistorialis aulæ Advocatus supplices orando exposuit preces pro S. Caroli Canonizatione, teste Marco Aurelio Grattarola *in suo opere de veneratione S. Caroli cap.* 20. *Letta la lettera della città, il Signor Bernardino Scotti Avvocato Consistoriale Milanese, che fu poi Auditore di Rota, come diremo al suo luogo, recitò l' orazione, che segue, stando inginocchiato vicino a gli Ambasciadori, il quale offizio s' era apparecchiato di fare il Vicario di Provvisione, ma fu impedito dal collegio degli Avvocati Consistoriali, i quali dissero, che de jure apparteneva a loro tal carico.*

CAPUT XXXVI.

De solemnitate Canonizationis.

1 INterruptum ordinem nunc resumendo, & ad rem nostram redeundo, postquam expleta sunt omnia, quæ sunt explenda, nedum in secreto Consistorio, verum etiam in Consistoriis publico, & semipublico, statuitur a summo Pontifice dies faciendæ Canonizationis; quæ quidem diei definitio in ultimo Consistorio manifestari consuevit. Ut autem omnia ad ipsius Canonizationis solemnitatem pertinentia debito ritu & compendio exponantur, sit

§. I.

De civitate, in qua fieri debet Canonizatio.

2 MAjor solemnium Canonizationum numerus Romæ, in qua urbe summi Pontifices residere consueverunt, habitus est. Attamen multa non desunt exempla Canonizationum factarum extra Romam, atque eo in loco, vel civitate, in qua summi Pontifices morabantur. Ex supra recensitis hujusce rei antiquiora desumi possunt exempla: in præsens vero sermonem habendo de recentioribus, Gregorius IX. fecit Canonizationem BB. Francisci de Assisio, & Elisabeth in civitate Perusina, B. Antonii Lusitani in civitate Spoletana, B. Dominici in civitate Reatina; Innocentius IV. BB. Edmundum Cantuariensem, & VVillelmum Briocensem Episcopos Lugduni, BB. autem Petrum a Verona Perusii, ac Stanislaum Cracoviensem Assisii solemni ritu inter Sanctos retulit; Alexander

IV. B. Claram in civitate Anagnina; Urbanus IV. B. Richardum in civitate Viterbiensi; Clemens IV. B. Hedvvigem in eadem civitate; Bonifacius VIII. B. Ludovicum Regem Franciæ in Urbe-Veteri; Clemens V. B. Petrum de Morono in civitate Avenionensi; Joannes XXII. BB. Ludovicum Episcopum Tolosanum, Thomam Herfordiensem, ac Thomam Aquinatem; ut & Clemens VI. B. Ivonem in memorata civitate Avenionensi canonizaverunt.

§. II.

De loco, seu templo, in quo solemnitas Canonizationis expletur.

3 SOlemnis Canonizationis decretum in aula Concilii, quando in Conciliis fiebant Canonizationes, publicabatur: ideoque, conventu facto in palatio Lateranensi, Joannes XV. in ipsa aula Concilii, & coram Patribus decretum protulit de Canonizatione B. Udalrici Episcopi Augustæ Vindelicorum. Innocentius autem IV. qui in civitate Perusina, uti diximus, solemni ritu inter Sanctos retulit B. Petrum Martyrem, decretum Canonizationis evulgavit in platea templi FF. Prædicatorum, astante Cleri & populi multitudine: cumque idem Assisii, ut pariter diximus, inter Sanctos retulisset B. Stanislaum, in ipso templo in quo solemnitatem explebat, inter Missarum solemnia ambonem conscendens sententiam emisit; uti legitur in Actis a Longino conscriptis *lib.* 3. *art.* 13. & ut bene adnotarunt Bollandiani *in propylæo dissert.* 20. *num.* 8. *pag.* 173. Ab eo nimirum tempore initium habuit pia consuetudo, ut solemnia Canonizationis in templo expleantur; &, cum quidem Romæ Pontifices morantur, Canonizationes omnes, si unam aut alteram excipias, de quibus infra, factæ sunt in basilica Vaticana S. Petri de Urbe, uti bene ponderat Maphæus Vegius Cubicularius Eugenii IV. *in suo tractatu de rebus memorabilibus basilicæ Vaticanæ*, qui conservatur in archivo Capituli: *Quid majus Canonizatione Sanctorum, quæ ibi* (scilicet in basilica Vaticana) *pro majori nimirum dignitate & gloria celebratur? Dignitate, propter Principum Ecclesiæ consortia; gloria, propter omnium gentium inundantem occursum*; & sicut habetur in Ordine Canonizationis anni 1494. (*tom.* 3. *collect. Conciliorum Britanniæ pag.* 638.) *Quibus peractis, si canonizandus aliquis sit, in ecclesia, immo basilica Principis Apostolorum de Urbe, conficitur apparatus infrascriptus.* Subdit autem Panvinius *in suo tractatu de præstantia basilicæ Vaticanæ*, qui pariter manuscriptus asservatur in archivo Capituli, Sanctorum Canonizationes factas fuisse in basilica Vaticana, eo etiam tempore, quo summi Pontifices habitabant in Laterano: *Quod majus mysterium Canonizatione Sanctorum, quæ in basilica S. Petri, pro majore nimirum dignitate ac gloria tantum, perpetuo celebrata est, etiam cum Romani Pontifices Laterani habitarent? In ea enim Eugenius IV. S. Nicolaum Tolentinum Ord. S. Augustini, Nicolaus V. S. Bernardinum*

nardinum Senensem Ord. Minor., *Callistus III. S. Vincentium Hispanum Ord. Prædicat.*, *Sixtus IV. S. Bonaventuram Ord. Minor.*, *Innocentius VIII. S. Leopoldum Austriæ Ducem*, *Leo X. S. Franciscum Paulensem Calabrum institutorem Ord. Minim.*, *Hadrianus VI. S. Antoninum Archiepiscopum Florentinum, & S. Bennonem Germanum Episcopum Misniensem canonizarunt*. Et concordat Tiberius Alpharanus *in suo opere MS. infra citando*; quod ipsum conservatur in archivo basilicæ S. Petri, ubi sic legitur: *Canonizationes Sanctorum perpetuo in ea* (nempe in basilica Vaticana) *celebrat*. Porro cum referat Paris de Crassis cæremoniarum Magister *in suis diariis*, se Leonem X. summum Pontificem interrogasse de templo, in quo facienda esset Canonizatio S. Francisci de Paula, quæ deinde facta est in basilica S. Petri, propterea quia basilica hæc tunc temporis ruinam minabatur; colligi ex eo potest, extra casum, seu ruinæ periculum, nullam de peragenda Canonizatione in eadem basilica dubitationem esse potuisse. Consentiunt alii, qui de hac eadem re scripserunt, quique asserunt, Canonizationem juxta antiquissimam consuetudinem fieri debere in basilica Vaticana, si Pontifices Romæ morentur. Sic scribit Petrus Galesinius *in Actis Canonizationis S. Didaci part. 3. cap. 13. Illud in more jam diu positum est, ut, cum Romæ Pontifices manent, in sacrosancta basilica Vaticana B. Petri Apostolorum Principis actus Canonizationis ab iis celebretur; quemadmodum celebritatum ejusmodi, quæ multis abhinc ætatum sæculis ritu solemni acta sunt, commentarii rituales veteres demonstrant*. Penia *in Actis Canonizationis S. Raymundi lib. 3. cap. 38.* ait: *Apud S. Petrum in Vaticano consecratio est facta, in qua ecclesia celebrari solent Canonizationes, quando Romæ fiunt; & merito, quia tam insignis actus jure huic ecclesiæ deberi videbatur*. Dominicus Cappellus in Actis Beatificationis & Canonizationis S. Francisci Salesii *part. 1.* scribit, uti supra dictum est, ab Alexandro VII. fuisse statutum, solemnia Beatificationis peragi in Vaticana basilica, ut ibi fieret Beatificatio, ubi fit Canonizatio; & in Actis Canonizationis SS. Petri de Alcantara, & Mariæ Magdalenæ de Pazzis *pag. 273.* hoc ipsum confirmat. Sanctæ demum Sedis observantia hasce Auctorum assertiones mirifice comprobat, cum juxta eam videamus, quod & antiquis, & mediis, & recentioribus temporibus Sanctorum Canonizationes in prædicta basilica perfectæ sunt. Verum, cum supra monuerimus, unam aut alteram Canonizationem extra Vaticanam basilicam a Pontificibus Romæ commorantibus factam fuisse; prima ex his est S. Birgittæ, quam Bonifacius IX. causa ægritudinis explevit in Capella sacri palatii prope S. Petrum: sed, cum, perfecta Canonizatione, convaluisset, die sequenti in basilicam Vaticanam descendit, in qua Missam, quam impeditus celebrare non potuerat, solemniter celebraret; prout quidem egit, teste Petro Amelio Sacrista Urbani V. in suo Ordine Romano apud Mabillonium *tom. 2. musei Ital.* Altera est S. Joannis Nepomuceni, quæ solemniter facta fuit a san. mem. Benedicto XIII. in basilica Lateranensi, quam antea consecraverat; in qua etiam basilica Beatificationem perfecit Dei servi nunc Sancti Fi-

cti Fidelis a Sigmaringa Ordinis Capuccinorum, ut superfluæ evitarentur expensæ. Basilica siquidem Lateranensis ornata adhuc erat ob paulo ante expletam S. Joannis Canonizationem. Sed, cum ante hanc Canonizationem, de præcedentium Pontificum more, idem Pontifex in basilica Vaticana solemni ritu inter Sanctos retulisset BB. Thuribium, Jacobum Picenum, Agnetem a Monte Politiano, Peregrinum Latiosum, Joannem a Cruce, Franciscum Solanum, Aloysium Gonzagam, Stanislaum Kostkam, Margaritam a Cortona; cumque sub eodem Pontifice, ante Beatificationem S. Fidelis a Sigmaringa, in ipsa Vaticana basilica facta sit solemnis Beatificatio Hyacinthæ de Marescottis, & Joannis de Prado, necnon, post memoratam Beatificationem S. Fidelis sub eodem Pontifice, peracta sit in ipsa etiam basilica Beatificatio BB. Vincentii a Paulo, & Petri Forerii; nemo est qui non videat, jus ex consuetudine descendens stare pro basilica Vaticana, ut in ea videlicet, commorantibus Romæ Pontificibus, fiant solemnia Canonizationis. Post hæc jam primò scripta & typis edita, expleta est a SS. Decessore nostro Clemente Papa XII. anno 1737. in basilica Lateranensi unica actione Canonizatio SS. Vincentii a Paulo, Joannis Francisci Regis, Catharinæ Fliscæ Adurnæ, & Julianæ de Falconeriis; & in eadem basilica paulo post expleta fuerunt solemnia Beatificationis S. Joseph de Leonissa. Canonizatio prædictorum Sanctorum expleta est in prædicta basilica, ut summus Pontifex sine valetudinis detrimento eidem interesset; & solemnia Beatificationis in eadem basilica expleta sunt, utpote jam ornata pro Canonizatione paulo ante facta. Veneramur quidquid a san. mem. Benedicto XIII. factum est pro insigni basilica Lateranensi, quam, uti diximus, consecravit. Eadem veneratione prosequimur quidquid a SS. Decessore nostro ejusdem basilicæ favore factum est, in qua Pontificia liberalitate & Pontificia magnificentia Capellam a fundamentis extruxit in honorem S. Andreæ ex suo Corsino genere procreati: sed putamus, hæc nullum præjudicium afferre debere antiquissimæ consuetudini, juxta quam tum solemnes Canonizationes, tum Beatificationes in basilica Principis Apostolorum, in qua nos multorum annorum spatio Canonicalem Theologalem Præbendam obtinuimus, peractæ sunt, quoties Romani Pontifices fuerunt in Urbe. Fas etiam sit nonnulla addere de basilicæ Vaticanæ præstantia, quæ hausimus ex opere MS. Tiberii Alpharani de basilicæ Vaticanæ antiquissima & nova structura, quod opus fuit absolutum anno 1577. In basilica ergo Vaticana, & non alibi, Imperatores diademata de manu Romani Pontificis suscipere consueverunt. Reges quoque si Romæ coronari contigisset, non alibi ea celebritas facta est, quam in eadem basilica. Præterea quoque non modicum augent ejusdem basilicæ præstantiam & dignitatem præcipua quæque nostræ Religionis mysteria, & Romanæ Apostolicæ Sedis, Pontificiæque jurisdictionis facta, quæ in eadem basilica perpetuo celebrata fuisse noscuntur. Nemo peregrinus in eam admittebatur, nisi prius rectæ Fidei summæ formulam obtulisset. Dona-

Donationes civitatum, provinciarum, & regnorum, factæ S. Romanæ Ecclesiæ, super altare majus S. Petri oblatæ sunt. Rectores patrimoniorum S. Romanæ Ecclesiæ noviter instituti, item Duces Ecclesiasticæ militiæ creati, ad ejus aram maximam juramentum præstabant. Pontifex census regnorum, provinciarum, & civitatum, ac solemnes protestationes, in ejusdem porticu suscipere solet. Episcopi, & Metropolitani obedientiam S. Romanæ Ecclesiæ super altare S. Petri jurabant. Pallia de corpore S. Petri ibidem tantum assumuntur pro Archiepiscopis, & Patriarchis. Solemnes Episcoporum, Patriarcharum, Regum, Imperatorum excommunicationes, absolutionesque in hac una tantum basilica sunt celebratæ. Cujus limina, subjectionis & devotionis ergo, Episcopi ex debito visitant. In hæresim lapsi suos errores ante Confessionem B. Petri abjurabant. Romanusque ipse Pontifex designatus solemne sacramentum, quod *Indiculus* appellabatur, in ecclesia S. Petri præstabat de sanctis Fidei dogmatibus usque ad mortem tuendis. Ejusdem Pontificis electi recta Fidei confessio, dogmatica epistola inclusa, ex hac basilica ad omnes Christianos mittebatur. Romani Pontifices falsis criminibus impetiti, in eadem basilica ante Confessionem B. Petri juramenta de sua innocentia præstabant. Anno Jubilæi solus Romanus Pontifex, aut, eo ægrotante, Cardinalis Legatus ab eo deputatus, portam sanctam suis manibus aperit, & claudit: in ea ipse coronatur & consecratur: & in ea sepeliendus est saltem ad certum tempus. Post hæc omnia suse relata, memoratus Tiberius Alpharanus ait, uti supra etiam visum est, Sanctorum Canonizationes perpetuo fieri in Vaticana basilica. Quæ laudabilis consuetudo, tot rationibus & monumentis innixa, ut in posterum omnino servetur, nec ullo modo ab ea recedatur, nos ipsi in initio secundi anni nostri Pontificatus, constituimus, & Constitutionem edidimus in Appendicibus referendam, de Sanctorum Canonizationibus, & Beatificationibus, quæ Romæ peraguntur, non alibi celebrandis, quam in basilica Vaticana, ut ibi videri potest *num.* 2. Porro post editam prædictam Constitutionem nonnulla nobis exposita fuerunt. Primum, quod in libro sacrarum cæremoniarum Romanæ Ecclesiæ sæpe allegato, in quo *lib.* 1. *sect.* 6. *cap.* 1. suse describitur ritus Canonizationis, nulla fit mentio basilicæ Sancti Petri, sed ecclesiæ in genere: *cum Pontifex venit ad ecclesiam*. At animadversio hæc nullo innixa est fundamento; cum paulo post subdantur hæc alia verba *cap.* 2. *Cum vero Pontifex pervenerit ad porticum S. Petri, excipitur ibi a Clero Urbis in modum supplicantium parato*. Alterum est, quod, præter Canonizationem S. Udalrici, quam in aula Concilii Lateranensis expletam diximus, aliæ Sanctorum Canonizationes factæ fuerunt in Urbe extra basilicam Vaticanam, & præsertim illa S. Henrici Imperatoris, quæ facta est ab Eugenio III. in ecclesia S. Mariæ trans Tiberim; SS. Ubaldi, & Joannis Gualberti, & Homoboni: quarum primæ dicuntur expletæ a Cælestino III. in ecclesia Lateranensi, & ultima in eadem quoque ecclesia ab Innocentio III.

tio III. ut ex datis bullarum colligitur: prima enim data est trans Tiberim, & aliæ Laterani. Potuissent alia superaddi exempla Canonizationum, videlicet S. Gerardi Episcopi Tullensis, quæ facta est Romæ in Synodo in ecclesia Salvatoris, in basilica videlicet Lateranensi; Sturmii Abbatis Fuldensis, quæ facta est in plenaria Synodo apud Lateranum. Verum ne hoc quidem robur habet, aut efficaciam. Data siquidem bullarum Canonizationis probat, bullam fuisse subscriptam a summo Pontifice in loco in eadem bulla indicato: sed non probat solemnitatem Canonizationis fuisse factam in eodem loco, & multo minus in basilica in eadem regione sita. Sciunt omnes, Canonizationem S. Joannis Nepomuceni fuisse solemniter factam in basilica Lateranensi a summo Pontifice Benedicto XIII. & nihilominus bulla Canonizationis data non est Laterani, sed apud S. Petrum, in palatio videlicet Vaticano, in quo idem Pontifex habitabat: & citata bulla extat in codice Canonizationum Archiepiscopi Ancyrani. Ex hoc ergo, quod bulla Eugenii III. pertinens ad Canonizationem S. Henrici Imperatoris data sit trans Tiberim, non bene infertur, Canonizationem fuisse factam in ecclesia S. Mariæ trans Tiberim; sed tantum bullam fuisse ab eo Pontifice subscriptam in Transtiberi, ad quem locum se receperat, ut evitaret insanum Romanorum furorem, quemadmodum fuse legitur apud Pagium juniorem *in vita dicti Pontificis*. Simili responsione eliduntur exempla Canonizationum SS. Ubaldi, Joannis Gualberti, & Homoboni. Et in eo quod attinet ad Canonizationem S. Joannis Gualberti, extat adhuc relatio Auctoris contemporanei apud Bollandianos *tom. 3. mensis Julii pag.* 337. ex qua desumitur, eam factam fuisse in Consistorio, non in ecclesia, coram Cardinalibus, & Episcopis, qui ibi nominatim recensentur: quod profecto nihil habet commune cum nostra assumptione, in qua agitur de Canonizationibus post tempora Innocentii IV. in Urbe factis, & in ecclesia, non in Concilio, nec in Consistorio. Ad classem earum, quæ præcesserunt tempora Innocentii IV. & in Concilio expletæ sunt, pertinent ceteræ, de quibus mentio facta est paulo ante. Firmum itaque remanet, antiquam esse consuetudinem, ut Canonizationes, quæ Romæ fiunt in ecclesia & cum solemnitatibus & pompis ecclesiasticis, fiant in basilica Vaticana, & exceptis nonnullis, quæ supra fuerunt indicatæ, omnes in eadem ecclesia factas fuisse. Nec id ex datis bullarum comprobatur; sed ex his, quæ in ipsis bullis narrantur: mentio quippe functionis expletæ in basilica Vaticana rotundis litteris habetur in bullis Canonizationum SS. Bernardini, Catharinæ Senensis, Bonaventuræ, Francisci de Paula, Bennonis, Antonini, & passim in aliis; ita ut, omnibus simul collectis, nullus videatur relictus dubitandi locus de veritate earum rerum, quæ fuerunt expositæ.

§. III.

§. III.

De diebus, quibus peragitur solemnitas Canonizationum, & de pluribus Sanctis unica solemnitate canonizandis.

4 TEmpore summi Pontificis Leonis X. cum inter sacrarum cæremoniarum Magistros controversia exorta fuisset de die, quo solemnia Canonizationis deberent expleri, deliberatum fuit, diem pendere a summi Pontificis arbitrio; uti legitur in Actis Paridis de Crassis cæremoniarum Magistri. Tempore quoque Gregorii XV. cum quæsitum fuisset in sacrorum rituum Congregatione, an plures Beati unica Canonizatione possent canonizari, affirmanter responsum fuit, ut mox videbitur: idemque Pontifex simul canonizavit BB. Philippum Nerium, Ignatium de Loyola, Franciscum Xaverium, Isidorum Agricolam, Teresiam: tum autem Clemens X. BB. Cajetanum, Franciscum Borgiam, Philippum Benitium, Ludovicum Bertrandum, Rosam de S. Maria; Alexander VIII. BB. Joannem ab oppido S. Facundi, Paschalem Baylonium, Joannem de Deo, Laurentium Justinianum, Joannem a Capistrano; Clemens XI. BB. Pium V., Andream Avellinum, Felicem a Cantalicio, Catharinam Bononiensem; Benedictus XIII. BB. Thuribium, Jacobum Picenum, Peregrinum Latiosum, Joannem a Cruce, Franciscum Solanum, Aloysium Gonzagam, Stanislaum Kostkam, Agnetem a Monte Politiano. Omnes nempe hi Beati unica utique Canonizatione, at multiplici tamen solemnitate fuerunt inter Sanctos a Benedicto relati: impossibile etenim fuit octo Beatos unica solemnitate inter Sanctos referre. Idem Pontifex postea inter Sanctas retulit B. Margaritam de Cortona; deinde in separata Canonizatione B. Joannem Nepomucenum. Nec enim fuit Benedictus primus inter Pontifices, qui plures separatas, unam uno anno, alias annis subsequentibus, fecerit Beatorum Canonizationes, quique consequenter de anili fabula minime timuerit, qua fertur summos Pontifices, absoluta alicujus Sancti Canonizatione, cito ex hac vita discedere. Prætereundo quippe, quod san. mem. Clemens Papa XI. factæ Canonizationi prædictorum quatuor Beatorum superstes vixerit annos fere novem, pluribus eam fabulam impugnat Theophilus Raynaudus *oper. tom. 13. tit. de vita & mortis termino punct. 14. §. Alia apud aliquos fol. 218.* & argumentum quidem ipsum latius aptiusque persequitur Petrus Galesinius *in Actis Canonizationis S. Didaci part. 3. cap. 5.* ubi, loquendo de Sixti V. summi Pontificis desiderio peragendi dicti Sancti Canonizationem, hæc habet: *Non defuerant tamen, qui rem differri suadere conabantur nescio quibus rationibus, quæ inanes sunt, ne dicam aniles & superstitiosæ. Non enim verum est, neque cum pietatis officio consentaneum, quod vulgo dicunt, Pontificem brevi moriturum, ubi aliquem in Sanctorum numerum adscripserit. Immo contra perspicue manifestum fit exem-*

fit exemplis plurimorum Pontificum. Alexander III. Pontifex in Sanctorum Confessorum ordinem anno 1165. Bernardum Claravallensem retulit; postea tamen vixit annis quindecim, cum alios etiam quatuor, & in iis præsertim Thomam Cantuariensem anno 1174. in Beatorum Martyrum numero adscripserit. Idem affirmare licet de Gregorio IX. Pontifice, qui annis postea tresdecim obiit, quam B. Dominicum Ordinis Prædicatorum Auctorem & Parentem in Sanctis annumerarat, cum Seraphicum Franciscum etiam, & item alios quatuor deinceps in eorumdem numerum posuerit. Res ex Pontificiis annalibus in promptu est, ac propterea rationes multæ sunt, quæ liquido constant: ideo jam nihil attinet, cur pluribus demonstretur.

§. IV.

De ordine, quo Sancti nominari debent, quando plures simul canonizantur.

5 QUando accidit, ut non una, sed plures Canonizationum causæ sint absolutæ, ita ut, approbatis tum virtutibus, tum miraculis, & præmissis omnibus præmittendis, nihil aliud desit, quam solemnis declaratio, quæ dicitur Canonizatio juxta præsentem Ecclesiæ disciplinam & usum, Beati omnes, quorum causæ jam sunt absolutæ, simul canonizantur; uti colligitur ex sequenti decreto sacræ Congregationis rituum edito die 3. Januarii 1622. *Hæc Congregatio fuit facta de mandato SS. D. N. Gregorii videlicet XV. ad exquirendam sententiam Congregationis, an expediat quinque simul canonizare, nempe B. Isidorum, B. Ignatium, B. Franciscum Xaverium, B. Teresiam, & B. Philippum Nerium; licet, antequam inchoaretur Congregatio, venerit P. Dominicus Carmelita Discalceatus, qui Pontificis nomine dixit, mentem Sanctitatis suæ esse canonizare supradictos Beatos simul uno eodemque die, ac propterea agendum esse in Congregatione solum circa modum. Sacra igitur Congregatio censuit, si Sanctissimus jam deliberavit istos quinque canonizare, melius esse, illos canonizare simul uno eodemque die, quam parvum tempus interponere inter unum & alium, etiamsi tempus esset unius anni.*

6 Posito itaque, quod plures Beati simul canonizentur, dubitari contingit de ordine, quo illi debeant nominari. In Canonizatione quippe quinque Sanctorum facta a Gregorio XV. sine ulla profecto quæstione processum fuit per ordinem antiquitatis; ita ut, licet Sancti Philippus, Ignatius, & Franciscus essent ex Clero Sæculari (eo sensu, quo id accipiendum declarat Cardinalis de Luca *Miscellan. Ecclesiast. discurs. xxxx.*) fuerit tamen primo loco nominatus S. Isidorus, utpote antiquior: sed temporibus Clementis X. summi Pontificis, qui simul canonizavit Sanctos Cajetanum, Franciscum Borgiam, Philippum Benitium, Ludovicum Bertrandum, & Rosam, pia illa exorta porro est controversia super ordine retinendo in eorum nominum prolatione.

tione. De ea actum fuit in sacrorum rituum Congregatione, & celeberrimus Jureconsultus Jo. Baptista de Luca, qui fuit postmodum ad Cardinalitiam dignitatem evectus, sensit, congruentius esse, ut juxta ordinem hierarchicum prius exprimerentur nomina SS. Cajetani, & Francisci de Clero Sæculari ordine antiquitatis inter eosdem servato, deinde cum eodem antiquitatis ordine exprimerentur alia duo reliquorum de Clero Regulari, uti desumitur *ex ejus discursu 40. in miscell. Eccles.* Et hanc utique sententiam amplexa fuit sacrorum rituum Congregatio, quemadmodum colligitur ex sequenti decreto: *Sacrorum rituum Congregatio censuit, in expressione nominum quinque Beatorum, qui canonizandi sunt, servandum esse ordinem hierarchiæ Ecclesiasticæ; & , si plures sint eodem ordine, præferatur dies mortis: & ideo in casu, de quo agitur, ponatur primo loco Cajetanus, secundo Borgia, tertio Benitius, quarto Bertrandus, & quinto Rosa, si Sanctissimo visum fuerit: Hac die 29. Novembris 1670. Et, facto de prædictis verbo cum Sanctissimo per me Secretarium, Sanctitas sua annuit; die 6. Decembris 1670.*

7 Huic decreto Patres tum Ordinis Prædicatorum, tum Servorum B. Mariæ Virginis reclamarunt, humillime instando, ut tantum attendi deberet tempus obitus Beatorum juxta morem antiquiorem: sed sacra Congregatio stetit in decisis, declaravitque, præcedens decretum intelligi debere absque præjudicio principis loci de jure aut consuetudine competentis tum Ordini Prædicatorum, tum Ordini Servorum, in omnibus & quibuscumque actibus, & functionibus publicis & privatis; sicut ex hoc alio percipitur decreto: *Cum sacrorum rituum Congregatio declaraverit sub die 29. mensis Novembris, ita etiam annuente Sanctissimo die 6. mensis Decembris proxime præteritorum, in futura proxima Canonizatione servandum esse ordinem hierarchiæ Ecclesiasticæ, nempe antecedere debere primò illos status Clericalis, secundò illos status Regularis, & tertiò inter plures ejusdem ordinis attendendum esse tempus mortis: Attamen, supplicantibus tam PP. Ord. Prædicatorum, quam Servorum B. Virginis, tantum attendi debere tempus mortis, quo Beati obdormierunt in Domino, juxta stylum hactenus servatum; & auditis illis de statu Clericali, eadem Congregatio sacrorum rituum, stando in decretis declaravit, prædictum decretum intelligi debere sine præjudicio præcedentiæ tam PP. Prædicatorum, quam Servorum B. Mariæ Virginis quomodolibet in omnibus & quibuscumque actibus & functionibus publicis & privatis de jure ac ex consuetudine hactenus competentis: Hac die 24. Januarii 1671. Et, facta de prædictis relatione Sanctissimo per me infrascriptum Secretarium, Sanctitas sua annuit; die 26. ejusdem mensis Januarii & anni 1671.*

8 Hujus autem sanctionis fundamentum constitutum fuit in quadam congruentia inter Ordines Ecclesiæ militantis, per quam Clerici Sæculares, quamvis recentiores, præcedunt Regularibus, licet antiquioribus. Quin immo, cum PP. Ord. Prædicat. vim facerent in Apostolicis Constitutionibus S. Pii V. & Clementis VIII. juxta quas ipsis primatus debetur super omnes alios Ordines Mendicantes, & responsum fuerit, hæc privilegia

respicere quidem primatum quoad Ordines Mendicantes, minime vero quoad Ordines Monachicos; in hoc rerum themate, si illi, qui ex Clero Sæculari sunt, Monachis præcedunt, juxta ea quæ fuerunt definita in celebri causa principis loci inter Monachos S. Benedicti Congregationis Cassinensis, & Canonicos Regulares S. Augustini Congregationis Lateranensis apud Tamburinum *de jur. Abbat. tom.* 1. *disput.* 25. *quæst.* 1. *per tot.*; potiori jure ipsi illi, qui de Clero Sæculari sunt, tum Mendicantibus, tum aliis omnibus de Clero Regulari præcedere debent; ex regula, *Si vinco vincentem te, multo magis vinco te:* quod recte adnotavit Cardinalis de Luca *cit. discurs.* 40. *n.* 10. *in miscell. Eccles.* Allegata & paulo ante relata decreta confirmationis robur obtinuerunt in decreto edito a SS. Decessore N. Clemente Papa XII. *die* 17. *Aprilis an.* 1737. & sic post typis impressum primum hujus Operis tomum. Sed, cum occasione Canonizationis ab eodem postmodum peractæ SS. Vincentii a Paulo, Joannis Francisci Regis, & SS. Julianæ de Falconeriis, & Catharinæ Fliscæ Adurnæ excitatum fuerit dubium, quis primo loco nominandus esset, num B. Vincentius a Paulo, an B. Joannes Franciscus Regis; Dominus Ludovicus de Valentibus Fidei Promotor, a nobis sæpe in hoc Opere cum laude commemoratus, scripturam Sanctitati suæ exhibuit. Porro in ea exposuit quidquid a nobis supra dictum est, servandum esse videlicet ordinem hierarchicum in re de qua nunc agitur; sed perpendendum proposuit, an Patres Societatis Jesu, quorum Instituto B. Joannes Franciscus nomen dederat, utpote admissi ad privilegia Mendicantium, dicendi essent de Clero Sæculari, an Regulari. Præterea addidit esse perpendendum, an qualitas Fundatoris Congregationis Missionis competens B. Vincentio tanti posset esse roboris & momenti, ut in ejus sequelam primus locus esset eidem assignandus, & non B. Joanni Francisco, qui non fuit Fundator Religionis Societatis Jesu. A Sanctitate sua deputata fuit Congregatio, editumque decretum in Canonizatione peragenda prædictorum Beatorum, semper in posterum observandum; videlicet servandum esse ordinem hierarchiæ Ecclesiasticæ, sed, si inter plures ejusdem status & ordinis unus reperiatur, qui sit Fundator alicujus Religionis, Congregationis, Societatis a sancta Sede approbatæ, hic aliis præferatur, qui qualitatem Fundatoris non habent, licet ante mortui essent. En monumenta & decreta: *Promossa in occasione della passata Canonizazione de' quattro Santi Vincenzo a Paolo, Gio: Francesco Regis, Giuliana Falconieri, e Caterina da Genova, quella controversia altre volte accaduta, e specialmente l'anno* 1670. *sopra l'ordine da osservarsi nel nominarli, ad istanza e supplica del Promotore della Fede, il quale e per ragione del suo impiego, e come incaricato con ispecial biglietto di Segreteria di stato a dover soprantendere alla disposizione della solenne funzione della Canonizazione, si stimò in obbligo con sua scrittura umiliare a nostro Signore lo stato di detta controversia, colle ragioni, che potevano alle parti vicendevolmente competere; la Santità sua si degnò deputare una congregazione particolare per la risoluzione della già detta controversia, con il seguente rescritto.*

Die 13.

Die 13. mensis Aprilis 1737.

SAnctissimus benigne annuendo petitis, pro resolutione controversiæ, de qua in precibus, super ordine tenendo in expressione nominum Beatorum in proxima futura Canonizatione canonizandorum, deputavit Congregationem Reverendiss. DD. Cardinalium Pico, Zondodari, Spinula, Gentili, Guadagni, cum interventu, & voto DD. Patriarchæ Hierosolymitani sac. rit. Congregationis Secretarii, Archiepiscopi Amaseni, & Promotoris Fidei, cum facultatibus necessariis & opportunis, decernen. & terminan. ut petitur, quibuscumque in contrarium non obstantibus. Et ad Fidei Promotorem pro executione tamquam Judicem delegatum.

N. Cardinalis Corsinus.
Loc. † Sigilli.

Dalla qual Congregazione radunatasi il dì 16. del mese di Aprile ne emanò il di contro decreto, successivamente confermato ed approvato da nostro Signore il seguente giorno 17. di detto mese di Aprile.

D E C R E T U M.

CUm sacrorum rituum Congregatio sub die 29. Decembris anni 1670. annuente san. mem. Clemente X. demandaverit, in expressione nominum Beatorum, qui canonizandi sunt, servandum esse ordinem hierarchiæ Ecclesiasticæ, nempe antecedere debere primò illos status Clericalis, secundò illos status Regularis, & tertiò inter plures ejusdem ordinis attendendum esse tempus mortis, prout clarius subinde declaravit alio simili decreto diei 24. Januarii subsequentis anni 1671. ab eodem Pontifice similiter approbato. Cumque occasione proximæ futuræ Canonizationis dubitatum fuerit de ordine servando in exprimendis nominibus B. Vincentii a Paulo Sacerdotis Fundatoris Congregationis Missionis, & Societatis puellarum de Charitate, & B. Joannis Francisci Regis Sacerdotis Professi Societatis Jesu; Congregatio particularis sacrorum rituum, a SS. D. N. deputata, hoc suo decreto statuit & mandat, servari memorata decreta, cum hac tamen declaratione, quod, si inter plures eiusdem status & ordinis reperiatur unus, qui sit Fundator alicujus Religionis, Congregationis, Societatis, aut alterius hujusmodi Instituti sive Clericalis, sive Regularis a S. Sede approbati, præferatur aliis qui hanc qualitatem Fundatoris non habent, licet ante in Domino obdormiverint. Ideoque in casu de quo agitur, primo loco nominetur Vincentius a Paulo, secundo Joannes Franciscus Regis, si Sanctissimo &c. Die 16. Aprilis 1737.

Factaque per me Fidei Promotorem de prædictis SS. D. N. Clementi XII. relatione, Sanctitas sua decretum istud prædictæ sacræ Congregationis particularis confirmavit & approbavit & in posterum servari mandavit. Die 17. Aprilis ejusdem anni 1737.

L. de Valentibus S. Fidei Promotor.

Digitized by Google

Huc referri possunt quæ a nobis dicta sunt *in 2. part. lib.4. cap.6. num.8. & seqq.* de Fundatoribus sacrorum Ordinum. Quid autem dicendum esset, si inter Beatos canonizandos ejusdem status & Ordinis aliquis reperiretur, qui esset Fundator alicujus Religionis, aut Instituti a sancta Sede Apostolica approbati, qui non esset Clericus, aut Sacerdos? Esset ne hic præferendus alteri non Fundatori, qui Clericus esset, aut Sacerdos? Porro crederem, hunc illi esse præponendum: & de facto in Canonizatione Sanctorum celebrata a san. mem. Alexandro VIII. primo loco fuerunt nominati B. Joannes de Capistrano, & B. Joannes de S. Facundo, & post eos B. Joannes de Deo, licet Fundator Ordinis Fratrum infirmis in hospitalibus inservientium, habita ratione temporis mortis ipsorum; nonnisi quia B. Joannes de Deo nec Clericus fuit, nec Sacerdos; & alii duo sacerdotali charactere fuerunt insigniti.

§. V.

De Indulgentiis, quas summi Pontifices elargiri consueverunt occasione solemnis Canonizationis.

9 IN epistola Leonis III. de Canonizatione S. Suuiberti legitur, eumdem Pontificem obtulisse spirituales Indulgentias cunctis Fidelibus celebrantibus festum S. Suuiberti, & ad Divina in eodem festo facta confluentibus. Verum, cum epistola hæc apud plerosque ex alibi dictis apocrypha habeatur, si fides præstanda est Domino Phœbeo olim docto Secretario Congregationis sacrorum rituum in sua dissertatione infra memoranda, ad Honorium III. pius mos referri debet Indulgentias concedendi in solemnibus Sanctorum Canonizationibus. Cum enim inter Sanctos annumeraret B. Laurentium Episcopum Dublinensem, relaxavit viginti dies de injunctis pœnitentiis omnibus illis, qui vere pœnitentes & confessi ad ecclesiam S. Mariæ de Augo, ubi corpus ejus requiescit, in die solemnitatis ejusdem gloriosissimi Confessoris, vel intra octavam, cum devotione accessissent, ejus orationum suffragia petituri; quemadmodum legitur in bulla Canonizationis. Quamquam, cum ante Canonizationem B. Laurentii idem Honorius inter Sanctos retulisset B. VVillelmum Bituricensem Archiepiscopum, & litteras dedisset ad universos Christifideles, quæ typis impressæ sunt in novo codice Canonizationum *pag.51.* & in eis quidem hæc habeantur: *Universis, qui ad solemnitatem translationis ejus ipso die, quo transferetur, & etiam infra octavas cum devotione convenerint, quadraginta dies de injunctis sibi pœnitentiis relaxamus, omnibus, qui ad ejusdem translationis solemnitatem futuris annis ipso translationis die reverenter accesserint, eamdem Indulgentiam concedentes*; inferri ex his posse videtur, quod, quatenus concedendarum Indulgentiarum usus occasione solemnium Canonizationum sit Honorio III. attribuendus, fieri id tamen non debeat propter Canonizatio-

zationem B. Laurentii, ſed ratione potius Canonizationis B. VVillelmi Bituricenſis. Continuatores porro Bollandiani *in cit. diſſert.* 20. *num.* 9. ita ſubdunt: *Gregorius IX. in Canonizationibus S. Antonii de Padua .... & S. Dominici eccleſias, ubi quieſcunt, ſimiliter viſitantibus annum unum indulſit; & mox S. Eliſabeth adſcribens Sanctorum catalogo annum unum & quadraginta dies. Deinde Innocentius IV. infra quindenam ſequentem feſtum S. Petri Martyris viſitantes eccleſiam ejus voluit quadraginta dies lucrari; ſed Clemens IV. rurſum tempus reſtrinxit ad dies infra octavam; Indulgentiam vero ampliavit, & ſtatuit dies centum intuitu S. Hedvvigis a ſe canonizatæ. Magis eamdem gratiam extendit Calliſtus III. in litteris de S. Vincentii Ferrerii Canonizatione a Pio II. expeditis, quando in die feſto conceſſit ſeptem annos & totidem quadragenas; quibus Sixtus IV. in Canonizatione S. Bonaventuræ adjecit Dominicis ſingulis per annum dies centum. Cœpto ſic ſemel augeri annorum numero, Leo X. ad corpus S. Franciſci de Paula aſſignavit quadraginta annos & totidem quadragenas; ac denique Hadrianus VI. in Canonizatione S. Bennonis ſolemnitati ejus præſentibus Indulgentiam plenariam dedit.* At veremur tamen, ne totum id re vera ſubſiſtat: quandoquidem in bulla Canonizationis S. Franciſci de Paula, poſtquam Leo Papa X. narravit, ſe in ejus Canonizatione Miſſam celebraſſe, ſubjungitur (*in cit. cod. pag.* 210.) *Et ita Miſſam ipſam ad finem uſque cum ſolitis cæremoniis juxta Ordinarium Apoſtolicum illic debite terminavimus, Indulgentiamque plenariam omnibus Officio hujuſmodi tunc aſſiſtentibus devote conceſſimus, ac etiam in loco ſepulturæ ejuſdem S. Franciſci de Paula in depoſitionis ſuæ die, videlicet ſecunda Aprilis, hujuſmodi perpetuo duraturam quadraginta annorum, totidemque quadragenarum Indulgentiam annuatim condonavimus.* Hodie demum ſummi Pontifices plenariam elargiuntur Indulgentiam omnibus utriuſque ſexus Chriſtifidelibus, qui confeſſi & ſacra Communione refecti, vel propoſitum habentes intra hebdomadam confitendi, & ſacram Euchariſtiam recipiendi ſolemni interſunt Canonizationi Sanctorum; tum autem Indulgentiam ſeptem annorum ac totidem quadragenarum viſitantibus natali eorum die ipſorum ſepulcra; uti legitur in Actis Canonizationis ſæpe memoratis collectis a Juſtiniano Chiapponi *pag.* 212. *& pag.* 233.

§. VI.

De Proceſſione, quæ fit in ſolemni Canonizatione.

10 Occaſione ſolemnis Canonizationis ſolemnis item inſtituitur proceſſio. Cardinalis Oſtienſis *in comment. ad cap. Audivimus. de Reliq. & venerat. Sanctor. ſub num.* 5. meminit conventus Cleri, & populi una cum ſummo Pontifice, & Cardinalibus: *Conveniunt Papa, & Fratres, & totus Clerus, & populus.* Cardinalis Jacobus Cajetanus in ſuo Ordine Romano typis impreſſo apud Mabillon. *muſei Ital. tom.* 2. ſermonem habens

bens de acceſſu Papæ ad templum, in quo fit Canonizatio, ait *cap.*115. *pag.*422. *Occurrit ei proceſſio Cleri illius eccleſiæ*. Auctor, qui rituum formulis præerat in aula Pontificia anno 1347. apud Raynaldum *ad dictum annum ſub num.* 28. proceſſionem non omittit, quæ fiebat, non ante, ſed poſt peractam Canonizationem. Petrus Amelius Urbani V. Sacriſta & Pœnitentiarius Gregorii XI. in Ordine Romano pariter impreſſo apud Mabillon. *in muſeo Ital. tom.* 2. ſic habet *cap.*153. *pag.* 536. *Tunc incepta fuit proceſſio*, (pronuntiata videlicet ſententia Canonizationis) *& omnes tenebant faculas ſuas accenſas in manibus, quilibet in ordine ſuo; & duo Patriarchæ ibant cum Cardinalibus. Item Dominus Papa ſubtus pallium; ſed milites portabant extra pallium tortitia Papæ accenſa: & ſic ivimus per totam Capellam uſque ad aliam Capellam; & reverſi fuimus proceſſionaliter ad magnam Capellam*. Proceſſionis tamen inſtitutæ ante Canonizationem verba facit Volaterranus in Canonizatione S. Bonaventuræ ſub Sixto IV. apud Raynaldum *ad ann.* 1482. *num.* 48. *Tum Papa deſcendit in baſilicam proceſſionaliter cum baldachino; in porticu ei obviam iverunt Religioſi Urbis, & Clerus ipſius eccleſiæ S. Petri*: quibus utique conſimilia ſunt ea quæ leguntur in diariis Paridis de Craſſis *de Canonizatione S. Franciſci de Paula*, atque in ſæpe citato libro ſacrarum cæremoniarum *ſect.* 6. *cap.* 1. *Intimetur etiam Clero Urbis, ut ſummo mane conveniant ſupplicantes in porticu eccleſiæ S. Petri*. Proceſſionis inſuper ante Canonizationem peractæ, necnon ordinis ejuſdem accurata adeſt deſcriptio in Actis Canonizationis S. Didaci collectis a Petro Galeſinio *part.* 3. *cap.* 14. *&* 15. Clemenſque VIII. in bulla Canonizationis S. Hyacinthi §. 23. (*in allat. cod. pag.*256.) ſic inquit: *Ipſa Dominica in Albis* (dies enim erat habitæ ab ipſo Canonizationis) *illuxit: Nos, & iidem Cardinales, necnon Patriarchæ, Archiepiſcopi, & Epiſcopi, qui in Capellam noſtram Pontificiam nobiſcum ad id convenerant, ſacris veſtibus induti, hymno* Ave Maris Stella *ad honorem Beatiſſimæ Virginis Mariæ, cujus opem tunc maxime invocandam duximus, inchoato, eodemque illo ab ejuſdem Capellæ noſtræ Cantoribus ad finem uſque deinceps decantato, aliiſque etiam Romanæ Curiæ Prælatis, & Officialibus, familiaribuſque noſtris una cum ceteris totius Eccleſiaſtici Sæcularis, & Regularis Ordinis viris longo pioque ordine præeuntibus, omnes cum ardentibus cereis ad illius gloriam, qui ſua luce & ſplendore cælos complet, ex palatio noſtro Apoſtolico ſumma cum celebritate proceſſimus ad baſilicam Principis Apoſtolorum tunc magno undique ornamentorum apparatu inſtructam*. Hodie etiam ſolemnitas Canonizationis initium ducit a proceſſione. Qui vero magnificentiam ejuſmodi proceſſionum, & earum ordinem plenius ediſcere cupit, conſulere poteſt Acta jam citata Petri Galeſinii, necnon Peniæ de Canonizatione S. Didaci, Acta ejuſdem Peniæ de Canonizatione S. Raymundi, Acta Grattarolæ de Canonizatione S. Caroli Borromæi, Acta Andreæ Azuar de Canonizatione S. Thomæ de Villanova, Acta Cappelli de Canonizatione S. Franciſci Saleſii, & SS. Petri de Alcantara, ac Mariæ Magdalenæ de Pazzis, Acta demum Juſtiniani Chiapponi de

de Canonizatione ſolemniter perfecta a ſan. mem. Clemente XI. Sanctorum quatuor ſæpe memoratorum Pii V., Andreæ Avellini, Felicis de Cantalicio, & Catharinæ de Bononia, in quibus ad amuſſim & ſingillatim omnia referuntur, quæ ad proceſſionem ipſam pertinere poſſunt. Hic enim ſolum addidiſſe fas ſit primò, quod candelarum & funalium cereorum diſtributio, quæ hodie multis in hac proceſſione fit, & ſignanter ſingulis Officialibus Curiæ, Præſulibus, Epiſcopis, & Cardinalibus, facta aliquando fuit omnibus, qui Canonizationi interfuerunt, teſte Joanne Longino in Canonizatione S. Stanislai Epiſcopi Cracovienſis apud Bollandianos *ad diem* 11. *Maji tom.* 2. *pag.* 260. ubi ſic legitur: *Omnibus autem rite perfectis, Cantico* Te Deum laudamus *a ſummo Pontifice* (Innocentio IV.) *inchoato & a Clero univerſo ad finem expleto, facta eſt & generalis candelarum in homines utriuſque ſexus qui convenerant diſtributio adeo liberalis & prodiga, ut illiuſmodi liberalitatem ſinguli teſtarentur ſe nullo unquam tempore vidiſſe, ſed nec ab ætate defluxa audiſſe.* Quod quidem nunquam deinde factum eſt propter timorem ſane probabilem maximæ confuſionis. Secundò, quod in proceſſione defertur vexillum cum imagine ejus Beati, qui eſt canonizandus, & plura utique feruntur vexilla, ſi plures Beati ſint illi, qui debent unico actu canonizari. Conſuetudo autem vexillum deferendi initium habuiſſe videtur a citata Canonizatione S. Staniſlai Epiſcopi Cracovienſis; de ea enim ſic ait Jo: Longinus apud Bollandianos *loc. cit. In ipſo Canonizationis* (B. Stanislai Epiſcopi Cracovienſis Martyris) *& pronuntiationis ſuæ articulo, Innocentio Papa conſiſtente adhuc in cathedra, vexillum de rubro colore & puniceo contextum Pontificalem perſonam habens pro inſigni, in alto pendens Angelico geſtatum miniſterio apparuit, a pluribus Chriſtifidelibus, quibus id clementia Divina revelare voluit, non ſine admiratione conſpectum; rubro colore ſanguinis effuſionem ſignificans, & Pontificali perſona Beatiſſimum Staniſlaum apertiſſime figurans*; ad quæ notavit Papebrochius: *eo miraculo præbitum exemplum ejuſmodi vexillum exponendi in Canonizatione novorum Sanctorum.* Et vexillum quidem ipſum in Canonizatione S. Franciſci de Paula delatum fuiſſe a P. Generali Minimorum medio inter Oratorem Hiſpaniæ, & Oratorem Portugalliæ, teſtatur Paris de Craſſis *in ſæpe alleg. diariis*. Phœbeus vero ex notis Cardinalis Baronii ad Martyrologium Romanum animadvertens, geſtatam fuiſſe per urbem Conſtantienſem S. Rochi imaginem pompa ſolemni & omni populo comitante, putat, ab hoc facto uſum vexillorum in Canonizationibus, ſolemnemque in eis proceſſionem ſuam originem duxiſſe. At, cum id contigerit, ut alibi dictum eſt, ad arcendam peſtiferam luem, quæ per totam urbem graſſabatur, cumque Concilii Conſtantienſis Patres, qui prædictas preces & ſupplicationes indixerunt, tunc ſibi nomen & auctoritatem univerſalis Concilii falsò arrogarent; veriſimile idcirco eſſe videtur, vexilli delationem in ſolemnitate Canonizationis cauſam & originem nequaquam habuiſſe a geſtatione imaginis S. Rochi, ſed a prædicta potius apparitione imaginis in vexillo depictæ,

quæ

quæ contigit in Canonizatione S. Stanislai. In ſacrorum porro rituum Congregatione olim decernebatur & præſcribebatur forma pingendi Beatum in vexillo ſeu vexillis pro Canonizatione: ita quippe actum eſt in Canonizatione S. Caroli Borromæi, teſte Mucantio Secretario Congregationis ſacrorum rituum in Actis dictæ Canonizationis ab eo deſcriptis, uti legitur *fol.*85. Dictum eſt nempe *in vexillo ſeu vexillis*, cum non unum, ſed plura comparentur pro unoquoque canonizando vexilla; quorum alterum e templi Vaticani fornice penſile manet ad perennem rei memoriam, alterum vero, Canonizatione expleta, quando primum feſtum Canonizati fit in eccleſia Ordinis, quem Sanctus, ſi fuerit Regularis, profeſſus eſt, vel nationis, ex qua ortum habuit, ad eamdem defertur eccleſiam. Proceſſio demum, quæ inſtituitur in hac vexilli delatione, ad amuſſim deſcribitur a Chiappono in ſæpe memoratis Actis Canonizationis. Quocirca hic tantum operæ pretium erit afferre ea, quæ leguntur in Cæremoniali inedito Capituli & Cleri baſilicæ Vaticanæ compoſito a Michaele Angelo Matthæjo ejuſdem baſilicæ Canonico, in cujus *cap.* 27. quod inſcribitur: *De modo tradendi vexilla Sancti canonizati*, ſic habetur: *Vexilla Sancti canonizati delata in Canonizationis proceſſione, in noſtra baſilica remittuntur, quorum unum e templi fornice penſile ad maximam rei memoriam perennat, & alterum eorum, vel plura feſto die Sancti canonizati Religioni, vel Concivibus traduntur. Statuta igitur die, ab hebdomadario Canonico una cum quatuor Miniſtris pluvialibus indutis, etiamſi diei ſolemnitas non exigat, cantantur ſolemnes Veſperæ ad altare Sanctorum Apoſtolorum. Veſperis expletis, omnes in choro ſedent. Interim ordinatur proceſſio ante præfatum altare tranſitura. Sancti canonizati vexillum ſeu vexilla deferunt ejuſdem Sancti Regulares, vel Concives, vel Confratres, quibus chorum ingredientibus, omnes aſſurgunt. Canonicus celebrans ſtans accipit cordulas e vexillo penſiles, quæ in ſingulis vexillis ſunt quatuor, & eas Religioſis paratis tradit. Deinde noſter chorus præ manibus facem geſtans ordinatim procedet ad eccleſiæ atrium, ubi ſiſtit hinc inde, & tranſeuntibus vexillis, omnes genufleƈtant. Canonicus vero paratus, traditis cordulis, & deſcendentibus vexillis, una cum Miniſtris genufleƈtat, & poſtmodum in Sacrarium redeat.* Poſt hæc jam ſcripta & primò edita, anno 1737. uti ſupra dictum eſt, facta fuit a SS. Deceſſore Clemente Papa XII. ſolemnis Canonizatio Sanctorum ſupra memoratorum. Proceſſioni Sanctitas ſua non interfuit medicorum conſilio; ſed ejus loco interfuit Em. Cardinalis Rufus Archiepiſcopus Ferrarienſis, pluviali indutus & mitra pretioſa ornatus, utpote ſenior inter Cardinales Epiſcopos præſentes, quique etiam poſtmodum ſolemnem Miſſam celebravit.

§. VII.

§. VII.

De solemnis Canonizationis actu juxta ritum antiquiorem.

11 CArdinalis Ostiensis *in cit. cap. Audivimus. de Reliq. & venerat. SS.* de ipsa solemni Canonizatione loquens sic scribit *num. 5. Flexis genibus fit devota oratio, & cantatur* Veni Sancte Spiritus, *vel alius hymnus, sive antiphona conveniens. Surgit Papa ab oratione, & definit illum, de quo agitur, Sanctum esse, & Sanctorum catalogo adscribendum, & tamquam Sanctum esse venerandum, & festum suum colendum tali die. Cantatur* Te Deum laudamus.

12 De Canonizatione S. Petri Cælestini facta a Clemente V. & versibus descripta editis apud Bollandianos *ad diem 19. Maji tom. 4. pag. 479.* hæc habentur:

Dixerat, & surgens, nobis adstantibus, inquit,
Proclamatque, Veni replens pia corda Creator
Spiritus, & genibus stravit se in pulvere, flexis
Quoque aliis; surgitque iterum: cui vertice mitram
Imposui dextra minimus Levita, sed Ordo
Quippe dabat. Stetit inde, chorus quoad cantica complet &c.
Hæc ubi perfectum sumpsere exordia finem,
Afflavitque Deus volitis, firmumque petitis
Judicium; sublimis Apex depromere votum
Inchoat: Æterni ad Patris, Natique coævi,
Flaminis æterni (quibus una potentia, summa,
Omnipotens) laudem, Mariæ Virginis almæ,
Et Petri Paulique Ducum, Michaelis, & omnis
Militiæ cælestis opem, fideique salubris
Incrementa sacræ; Divo munimine fulti,
Sanctorum Petri, Pauli, nostro quoque fulti,
Consilioque Patrum, vestrisque suasibus, inquit:
Nos Fratrem Petrum, quem de Murrone vocatum
Fama docet, celebrisque ciet super æthera tolli,
Sanctorum thalamo, meritis suadentibus altis,
Sancimus dignum adscribi, Justumque Piorum
Scribimus hunc numero, statuentes undique plebem
Huic obitus celebrare diem, & devotius omnem
Confessoris ei festum persolvere cœtum &c.
Dixit, & inde Pater jubilans in cantica surgit,
Teque Deum laudamus, ait, vocisque sonoræ
Haud decor emulcet pavonis imagine: cuncti
Id peragunt, lætique canunt, versumque sequentem

Digitized by Google

Levita ad lævam residens, Clerusque vicissim
Respondet. Tunc summus Apex Collectam & in alto
Fudit, & expleto nostrum sibi funditur amen.
Confiteor, Levita dehinc, thalamisque verenter
Compono excelsis Apicem; nomenque Beatum
Militis ascripti memorant . . . .

13 In Ordine Romano Cardinalis Cajetani apud Mabillon. *musei Ital. tom.* 2. sequentibus verbis solemnitas ipsa Canonizationis enarratur *cap.* 115. *pag.* 422. *& seq. Flexis genibus fit devota oratio, & Papamet debet incipere, cantando Hymnum* Veni Creator Spiritus; *quo incepto, genuflectit, & in fine primi versus surgere debet, & continuatur totus hymnus ab omnibus aliis cantando: quo hymno cantato, si Domino Papæ placet, Diaconus Cardinalis a dexteris Papæ assistens dicit* Flectamus genua, *& Dominus Papa & ceteri alii basse & secrete genibus flexis orant; &, devota oratione facta, post morulam, Diaconus Cardinalis, qui est a sinistris, dicit* Levate; *& tunc omnes surgent: quibus levatis, Dominus Papa, tenendo mitram in capite, definit publice, illum, de quo agitur, esse Sanctum, & Sanctorum catalogo adscribendum, & tamquam Sanctum esse ab omnibus venerandum &c. quam definitionem facere poterit ipse D. N. Papa, ut sequitur: Ad honorem Dei omnipotentis Patris, et Filii, et Spiritus Sancti, et exaltationem Fidei Catholicæ, ac Christianæ Religionis augmentum, auctoritate ipsius Dei omnipotentis Patris, et Filii, et Spiritus Sancti, Beatorum Apostolorum Petri et Pauli, et Nostra de Fratrum nostrorum consilio, decernimus ac definimus, bonæ memoriæ N. Sanctum esse, et Sanctorum catalogo adscribendum, ipsumque dictorum Sanctorum catalogo adscribimus, statuentes, ut ab universali Ecclesia anno quolibet in die tali festum ipsius et Officium, sicut pro uno Confessore, si sit Confessor, vel sicut pro uno Martyre, si sit Martyr, devote & solemniter celebretur. Et, si Domino Papæ placuerit, poterit addere ista verba: Insuper, eadem auctoritate, omnibus vere pœnitentibus & confessis, qui annis singulis ad sepulcrum ejusdem in die tali devote accesserint, unum annum & quadraginta dies, accedentibus vero annis singulis infra octavam dicti festi ad sepulcrum ipsius quadraginta dies de injunctis sibi pœnitentiis misericorditer relaxamus. Quibus verbis per dictum Papam prolatis, ipse Dominus Papa, mitra deposita, incipit cantando psalmum* Te Deum laudamus, *quem ceteri cantando prosequuntur; quo finito, Diaconus Cardinalis a sinistris Papæ assistens dicat versiculum* Ora pro nobis Beate N. alleluja, *& ceteri respondent* Ut digni efficiamur gratia Dei, alleluja. *Si vero hujusmodi solemnitas fuerit a Septuagesima usque ad Pascha, in prædicto versiculo omittitur* alleluja. *Deinde Dominus Papa cantando dicat* Dominus vobiscum, *&, responso* Et cum Spiritu tuo, *dicat* Oremus, *& postea orationem, quæ competat illi Sancto, finiendo ipsam orationem* Per Christum Dominum nostrum, *& respondeatur* Amen. *Sed, ipsa oratione finita, dictus Diaconus Cardinalis a sinistris Papæ assistens dicat* Confiteor *&c. ut moris est; & locis debitis, scilicet immediate post Apostolos, faciat mentionem de dicto Sancto. Qua confessione finita, Dominus Papa*

Papa dat Indulgentiam gratiosam septem annorum & septem quadragenarum; &, data Indulgentia per D. N. Papam, ac mitra eidem deposita, facit absolutionem & dat benedictionem more consueto, dicendo Precibus & meritis *&c. faciendo mentionem loco suo de Sancto canonizato.*

14 Ipsissima verba extant apud Auctorem, qui rituum formulis præerat in aula Pontificia anno 1347. ut habetur apud Raynaldum *ad annum prædictum num.* 39. & eis consimilia quoque sunt, licet magis compendiaria, quæ leguntur in Ordine Canonizationis anni 1494. formis impresso *tom. 3. collect. Concilior. Britan. pag. 636.*

§. VIII.

De nonnullis aliis juxta ritum antiquiorem Canonizationis ad ejusdem actum pertinentibus.

15 Aliquando etiam publice recitata fuerunt miracula a Deo patrata intercessione Beati, qui inter Sanctos referebatur; ut colligitur ex monumento Canonizationis S. Laurentii Archiepiscopi Dublinensis factæ ab Honorio III. apud Bessin *in collect. Conciliorum provinciæ Rhotomagensis part. 2. pag.* 47. *Factoque silentio* (loquitur de summo Pontifice Honorio) *de B. Laurentio brevem sermonem faciens, testimonia de eo in audientia omnium iterum legi precepit. Lectis igitur ab Episcopo Cardinali Nicolao prædicto dictis testimoniis, sicut ipse per totam fere noctem laborando exceperat & fecerat adnotari, omnes, qui audiere, mirati sunt & gavisi, quippe qui per depositionem eorum inter cetera miracula meritis B. Laurentii septem audierunt mortuos suscitatos.* Item in Canonizatione S. Antonii Lusitani, testatur VVadingus *in annal. Minor. tom. 2. pag.* 280. lecta fuisse e suggestu miracula ejus intercessione patrata. Gregorius IX. qui inter Sanctos retulit Antonium, inter Sanctos pariter antea retulerat B. Franciscum Ordinis FF. Minorum Institutorem; & in hujus etiam solemnitatis celebratione Octavianus Cardinalis Diaconus Tituli SS. Sergii & Bacchi, miracula quæ fuerunt approbata, populo enuntiavit; ut *in vita ejusdem S. Francisci ex annalibus VVadingi deprompta* narrat Tiburtius Navarrus *lib.4.cap.17.* In basilica Assisiensi Innocentius IV. ut visum est, Canonizationem peregit B. Stanislai Martyris; & Pontificis jussu Cardinalis Cajetanus Ursinus, qui ad Pontificatum postea evectus Nicolai III. nomen assumpsit, vitam, gesta, martyrium, miracula rite probata recitavit; quemadmodum legitur in historia Conventus Assisiensis diligenter exarata a Francisco Maria Angelo a Rivotorto *lib.1.tit.23.* Denique ut cetera prætereantur, Clemens V. legi publice fecit Acta in ipsa die Canonizationis S. Petri Cælestini, teste eo, qui illam Canonizationem versibus descripsit apud Bollandianos *ad cit. diem 19. Maji pag. 479. tom. 4.*

Post jubet, ut referet contexta labantia Scriptor,

 Et

Et vero sermone legat tam culmine gesta,
Quam post, quamque prius . . . . . .

16 Eorum quoque Beatorum, quos inter Sanctos referebant, corpora summi Pontifices occasione Canonizationis elevari mandarunt; aut ipsimet, si corpora erant in loco, in quo fiebat Canonizatio, debita cum reverentia & honore elevarunt. Sanctus Leo IX. canonizavit B. Gerardum Episcopum Tullensem, & in bulla extant hæc verba (*in cit. cod. Canoniz. pag.* 7.) *Cujus Sancti venerabile corpus per Nos ipsos cupimus transferre, et digno honore digno loco in altari proprio collocare*. Et *sane post paucos menses corpus beatum elevavit et collocavit*; ut habetur etiam apud Pagi juniorem *in Breviario Roman. Pontif. tom.* 1. *pag.* 516. Alexander III. inter Sanctos retulit B. Thomam Cantuariensem, & in bulla hæc leguntur (*eod. cod. pag.* 16.) *Quoniam igitur dignum est, et vobis plurimum expedit, ut sanctum corpus ejus cum ea, qua decet, reverentia & honore condatur, discretioni vestræ Apostolica auctoritate mandamus, quatenus corpus ejus devote et reverenter, facta solemni processione, aliquo solemni die, congregato Clero et populo, in altari honorifice recondatis, aut ipsum in aliqua decenti capsa ponentes, prout convenit, elevetis in altum*. Quibus quidem similia habentur etiam in bullis Canonizationis BB. Bernuvardi Episcopi, & Joannis Gualberti factæ a Cælestino III. Canonizatio demum S. Francisci fundatoris Ordinis Minorum celebrata est in civitate Assisiensi a Gregorio IX. testatur autem Krantzius *lib.* 4. *Saxoniæ cap.* 4. Papam de solio descendisse, & cum Cardinalibus sanctum corpus levasse de tumulo, mira omnium alacritate; quod ipsum narratur a Navarro *in vita dicti Sancti lib.* 4. *cap.* 17. Porro sancti ejusdem Francisci corpus, quod, si non omnium, Principum saltem virorum oculis per aliquam temporis intercapedinem aliquando expositum fuit, hortatore S. Jacobo de Piceno, a Sixto IV. summo Pontifice anno 1486. ex oculis hominum sublatum est; repleto ambitu, per quem ad ecclesiam inferiorem basilicæ Assisiensis, ubi corpus illud servabatur, erat accessus, repletaque scala, per quam ad eamdem erat descensus, denso aggere ex lapidibus & cæmento compacto; uti desumitur ex allegata historia Conventus Assisiensis *tit.* 42.

17 Alia plura ad antiquiorem ritum pertinentia cumulari possent, sed de his infra opportunius loquemur; & alibi quoque tractabitur de protestatione, quæ olim ante Canonizationes a summis Pontificibus emittebatur.



§. IX.

Digitized by Google

§. IX.

De solemni actu Canonizationis juxta recentiorem & præsentem ritum.

18 JUxta recentiorem & præsentem ritum postquam summus Pontifex, qui solemni memoratæ interest processioni, Vaticanam basilicam ingressus est, solium conscendit, in quo sedens ad obedientiam excipit Cardinales, Episcopos Assistentes, & non Assistentes, Abbates, & Pœnitentiarios: absoluto obedientiæ ritu, alter ex Magistris sacrarum cæremoniarum ad imum solii gradum ducit Procuratorem delegatum ad postulandam Canonizationem una cum Advocato Consistoriali, qui ejusdem Procuratoris nomine petitionem exponere consuevit. In Canonizatione S. Didaci, Cardinalis Deça procuratorio Regis Hispaniarum nomine pro ea supplicavit: pro Canonizatione S. Caroli Borromæi ipsius Regis nomine supplicavit Cardinalis Taverna: ejusdem insuper Regis nomine supplicavit Cardinalis Columna pro Canonizatione S. Thomæ de Villanova: pro Canonizatione autem S. Francisci de Sales nomine Regis Christianissimi supplicavit Dux de Criquì ejus apud Sedem Apostolicam Orator: in Canonizatione SS. Petri de Alcantara, & Mariæ Magdalenæ de Pazzis, Imperatoris, & Regis Catholici nomine supplicavit Cardinalis Rospigliosus: in Canonizatione demum peracta a san. mem. Clemente XI. Cardinalis Hannibal Albanus ejus ex fratre nepos, & basilicæ Vaticanæ Archipresbyter, Regum, Magnatum, civitatum, & Ordinum Regularium procuratorio munere functus est; & Marcellinus Coirus tunc Consistorialis Advocatus, nomine dicti Eminentiss. Cardinalis instanter petiit, ut a Sanctitate sua Sanctorum catalogo adscriberentur BB. Pius V., Andreas Avellinus, Felix a Cantalicio, & Catharina de Bononia. Huic petitioni respondet Præsul a Secretis Brevium ad Principes, & pro summo Pontifice dicit, orandum esse, ut in arduo faciendæ Canonizationis negotio suum Dominus præbeat adjutorium. Canuntur deinde litaniæ Sanctorum; postea Advocatus Consistorialis iterum nomine Procuratoris ad postulandam Canonizationem deputati pro eadem exorat, iterumque Secretarius Brevium nomine Papæ respondet, iteratas & ferventiores preces esse Deo fundendas. Post hanc] secundam postulationem canitur hymnus *Veni Creator Spiritus*; eoque absoluto, Advocatus Consistorialis ad tertiam procedit petitionem: tunc autem Secretarius Brevium mentem aperit Papæ de Canonizatione facienda, & Papa sententiam profert, in qua decernit & definit, Beatum, aut Beatos esse Sanctorum catalogo adscribendos. Summi Pontificis sententia excipitur Procuratoris nomine ab Advocato Consistoriali, qui, Sanctitati suæ gratiis actis, petit, ut ipsa decernere dignetur litteras Apostolicas super Canonizatione. Huic postulationi Papa respondet *Decernimus*: tum ab eodem Advocato rogantur

tur

tur Protonotarii, & Notarii, ut unum vel plura instrumenta conficiant ad perpetuam rei memoriam; & antiquior quidem Protonotariorum præsentium hæc profert verba *Vobis testibus*; vocans scilicet in testes eos, qui stant in area solii Pontificii. Canitur tandem hymnus *Te Deum laudamus*: postea in oratione fit mentio Beati, aut Beatorum canonizatorum, quorum pariter meminit in confessione, quam canit Diaconus Euangelium lecturus in Missa deinde cantanda, de qua infra. Summus denique Pontifex dat absolutionem & benedicit, facta quoque commemoratione Beati, aut Beatorum, quos in catalogum Sanctorum paulo ante adscripsit.

19 Hæc est solemnis rituum series, juxta quam expletæ fuerunt a multo tempore Canonizationes; uti deduci potest ex Canonizatione S. Bonaventuræ facta a Sixto IV. descripta a Volaterrano, & formis impressa apud Raynaldum *ad an.* 1482. *num.* 49. ex Canonizatione S. Francisci de Paula facta a Leone X. de qua Paris de Crassis *in suis diariis*, & Raynaldus *ad an.* 1519. *num.* 81. ex libro sacrarum cæremoniarum edito sub eodem Leone X. ubi *sect.* 6. *cap.* 2. sic habetur: *Procurator causæ instanter petit a Pontifice nomine Procuratorio, & nomine Principum &c. pronuntiari & declarari Beatum N. in Sanctorum catalogum adscribendum, & ut sanctum venerandum a Christifidelibus*: atque ex Actis Canonizationum S. Raymundi, S. Didaci, S. Francisci Salesii, S. Thomæ de Villanova, SS. Petri de Alcantara, ac Mariæ Magdalenæ de Pazzis, & SS. Pii V., Andreæ Avellini, Felicis a Cantalicio, & Catharinæ de Bononia.

20 In appendicibus exhibebuntur nonnullæ responsiones, quibus Præsules a Secretis Brevium ad Principes exceperunt Procuratorum postulationes: interea vero de formula sententiæ, quæ in actu Canonizationis a summo Pontifice profertur, agendum, quæ quidem concepta est, ut sequitur:

21 *Ad honorem Sanctæ & Individuæ Trinitatis, ad exaltationem Fidei Catholicæ & Christianæ Religionis augmentum, auctoritate D. N. J. C.; Beatorum Apostolorum Petri & Pauli, ac Nostra, matura deliberatione præhabita, & Divina ope sæpius implorata, ac de venerabilium Fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium, Patriarcharum, Archiepiscoporum, & Episcoporum in Urbe existentium consilio, Beatos Pium V. Pontificem, Andream Avellinum, & Felicem a Cantalicio Confessores, ac Catharinam de Bononia Virginem, sanctos, & sanctam esse decernimus & definimus, ac Sanctorum catalogo adscribimus: statuentes, ab Ecclesia universali illorum memoriam quolibet anno die eorum natali, nempe Pii die quinta Maji inter sanctos Confessores Pontifices, Andreæ die decima Novembris, & Felicis a Cantalicio die decima octava Maji inter sanctos Confessores non Pontifices, & Catharinæ die nona Martii inter sanctas Virgines non Martyres, pia devotione recoli debere. In nomine Pa† tris, & Fi † lii, & Spiritus † Sancti, Amen.*

22 In hujus sententiæ a san. mem. Clemente XI. editæ formula nihil dicitur

dicitur de Officio & Missa in honorem Sanctorum canonizatorum: eique consimilis sane est formula sententiæ prolatæ a summo Pontifice Alexandro VII. in Canonizatione SS. Thomæ de Villanova, & Francisci Salesii; necnon a Clemente IX. in Canonizatione SS. Petri de Alcantara, ac Mariæ Magdalenæ de Pazzis, ut ex Actis impressis percipi potest. In libro contra sacrarum cæremoniarum Archiepiscopi Corcyrensis formula habetur sententiæ in Canonizatione proferendæ; in qua utique dicitur, Officium in honorem Canonizati esse celebrandum; consimilique formula usi sunt summi Pontifices Sixtus V. & Clemens VIII. in Canonizatione SS.Didaci, & Raymundi, ut habetur ex Actis a Penia collectis; & consimilis etiam fuit sententia prolata a summo Pontifice Urbano VIII. in Canonizatione S. Andreæ Corsini, quemadmodum legitur apud Lezan. *consult.* 2. *num.6. oper. tom.4. Statuentes, ut ab universali Ecclesia anno quolibet in die obitus dicti Andreæ festum & Officium ipsius, sicut pro Confessore Pontifice, devote & solemniter celebrentur*. Porro, si antiquiora percurrantur monumenta, in Ordine Romano sæpe citato Cardinalis Jacobi Cajetani apud Mabillon. narratur, quod duobus Cardinalibus olim a Papa in Consistorio secreto committebatur, ut componerent Lectiones, Responsoria, Antiphonas, & Orationes pro Officio Beati canonizandi. Verum, non obstante sententia, in qua decernatur, Officium esse recitandum in honorem Canonizati in Ecclesia universali, &, quod majus est, non obstante ipsa Canonizationis bulla, in qua hoc ipsum statuatur; cum necessarium præterea sit pro Officii recitatione in Ecclesia universali, ut aliud accedat tractu temporis decretum Congregationis sacrorum rituum a summo Pontifice approbandum, juxta ea quæ inferius dicentur; sane formula sententiæ, in qua omittatur Officii recitatio, magis apta esse videtur.

§. X.

De Missa a summo Pontifice celebranda in solemni Canonizatione Sanctorum.

23 SI antiquiora Canonizationum monumenta consulamus, pleræque procul dubio occurrent Canonizationes Sanctorum, in quibus nulla fit mentio Missæ a summo Pontifice ea occasione celebratæ. De Canonizatione etenim S. Udalrici Episcopi Augustani facta a Joanne XV. in Synodo Romana nihil aliud habetur, nisi post lectam atque auditam narrationem eorum, quæ de dicto Udalrico Luitolphus Augustæ Episcopus congesserat, fuisse Udalricum inter Sanctos Confessores adscriptum. De Missa quoque a summo Pontifice Alexandro III. celebrata in Canonizatione S. Eduardi Regis Angliæ nullum habetur vestigium. Ejusmodi pariter sunt exempla Canonizationum factarum S. Francisci a Gregorio IX.,& S. Petri Martyris ab Innocentio IV. De prima namque Albertus Krant-

Krantzius *lib.7. Metrop. cap.45. & lib.8. Saxon. cap.4.* sic scribit : *Papa Gregorius veniens Assisium, in conspectu maximæ multitudinis, quæ devotionis gratia eò confluxit, Beatum Franciscum canonizavit his usus verbis : Ad laudem & gloriam omnipotentis Dei Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, & gloriosæ Virginis Mariæ, & SS. Apostolorum Petri & Pauli, & ad honorem Ecclesiæ Romanæ, Beatissimum P. Franciscum, quem Dominus glorificavit in cælis, debito in terris obsequio venerantes, de consilio Fratrum nostrorum & aliorum Ecclesiæ Prælatorum in catalogum decrevimus Sanctorum adnotandum, & festum diem obitus ejus celebrandum. Statim Cardinales* Te Deum laudamus *incipiunt, & populi voces laudes Christi excipiunt. Papa de solio descendit, & cum Cardinalibus sanctum corpus de tumba levavit.* De secunda vero sic ait Lentinus Patriarcha Hierosolymitanus apud Surium *ad diem 29. Aprilis tom.2. pag.365. Ubi* (sermo est de Innocentio IV.) *perspicue cognovit, famam vinci rerum veritate, majoraque comperisset, quam ad ipsum perlata fuerant, de communi consilio Cardinalium & Prælatorum omnium, qui per id tempus apud Sedem Apostolicam residebant* VIII. *kalendas Aprilis, nondum exacto post Martyrium anno primo, illum Perusii in platea ecclesiæ FF. Dominicanorum, adstante ipsi Cleri, plebisque, itemque Religiosorum, Nobilium, ac Procerum multa frequentia, aliis ubertim flentibus præ gaudio, aliis Deum magna voce laudantibus, universis denique mirifice tripudiantibus, & solemni ritu diem festum celebrantibus, cum mirabili cereorum ardentium multitudine, & eximio sacrarum vestium apparatu, sanctorum Martyrum catalogo statuit adscribendum.*

24 Hæc, & alia plura fuerunt erudite congesta a Domino Phœbeo Archiepiscopo Tarsensi & olim Secretario Congregationis sacrorum rituum in sua dissertatione typis impressa post Acta Canonizationis sanctorum Petri de Alcantara, & Mariæ Magdalenæ de Pazzis; ut ostenderet, non esse de essentia Canonizationis, ut Missa a summo Pontifice tunc celebretur, licet in magnum decus tantæ rei cedat, si eam ipse celebret, & licet Pontifices eam celebrare consueverint, quando non fuerunt legitime impediti : *Ex iis, quæ hactenus diximus, certum redditur, Sanctorum Canonizationem perfici solo Pontificis Christi Vicarii judicio & sententia super sanctitate & gloria defuncti, ex testimonio sanctitatis morum & veritatis signorum, non vero Missæ Pontificiæ sacrificio; quamvis id in Sancti honorem maxime cedat, & Pontifices celebrare, cum per valetudinem licet, consueverint. Invocatio siquidem Sancti canonizati, etiam non celebrante Pontifice, ab eomet omnium primo de more præmittitur Missarum solemniis post hymnum Te Deum laudamus.* Quæ porro omnia recentioribus etiam auctoritatibus & exemplis confirmari possunt; tum, quia Panvinius in suo tractatu MS. *de præstantia basilicæ Vaticanæ lib. 6. cap. 18.* expresse ait, si Papa celebrare non potest, celebrare aliquem Cardinalem pro ipso, *Et, si non posset, aliquis Cardinalis celebret pro eo*; tum, quia in Canonizatione SS. Petri de Alcantara, & Mariæ Magdalenæ de Pazzis Missa fuit coram summo Pontifice Clemente IX. solemniter celebrata a Cardinali Barberino sacri Collegii Decano;

cano;

Digitized by Google

tano; tum etiam, quia Alexander Papa VIII. Missam pariter non celebravit in Canonizatione SS. Laurentii Justiniani, Joannis a Capistrano, Joannis a Sancto Facundo, Joannis de Deo, & Paschalis de Baylon: cum primus ex dictis Pontificibus ægritudine, alter senio, quod ægritudini æquiparatur, laboraret: & late prosequitur Dominus Cardinalis Petra *ad Constit. Apostol. tom. 5. in notis ad Constit. 6. Pii II. num. 9. & seqq.*

25 At, si prædicta absint impedimenta, congruum omnino est, sicut etiam Phœbeus in citata admisit dissertatione, ut, peracta Canonizatione, solemnia Missæ celebrentur a summo Pontifice: primo, quia Alexander Papa III. qui in adscriptionem Sanctorum albo virorum, qui virtutibus & miraculis præstarent, novum ordinem induxit, Missam celebravit in Canonizatione S. Thomæ Cantuariensis; uti colligitur ex codice Vaticano MS. de vita ipsius Alexandri his verbis: *In die Purificationis B. Mariæ, convocatis Episcopis, et Abbatibus, Campaniæ apud Signiam ad honorem ipsius specialiter Missarum solemnia celebravit*: secundo, quia Cardinalis Ostiensis *in cap. Audivimus. de Reliq. et venerat. SS.* verba faciens de ritu Canonizationis ait: *Cantatur Te Deum laudamus, et celebrat Missam idem Papa in honorem ejusdem Sancti*: tertio, quia in Canonizatione S. Petri Cælestini facta a Clemente V. idem summus Pontifex Missam celebravit, teste Auctore, qui dictam Canonizationem carmine exposuit apud Bollandianos *loc. cit.*

Signataque manu turba, prædicit aperte
Se Petri memorem, celebris solemnia Missæ
Festa impleturum, verbis et facta repensat,
Nam celebrat solemnis Apex, et canduit albis.

26 Quarto, quia de solemni Missa a Papa celebranda in Canonizatione Sanctorum, testimonium perhibetur in superius allato Ordine Romano Cardinalis Cajetani apud Mabillon. *loc. cit.* & in opere Auctoris, qui rituum formulis præerat in aula Pontificia anno 1347. apud Raynaldum *ad an. prædictum sub num.* 39. Quinto, quia Bonifacius Papa IX. ut alibi dictum est, qui Canonizationem S. Birgittæ explevit in Capella sacri palatii, Missam vero propter infirmitatem celebrare non potuit, descendit die sequenti ad basilicam Vaticanam, in qua ipsam postea solemniter celebravit cum omnibus cæremoniis, quæ adhiberi consueverunt in Missa, quæ canitur a Papa occasione Canonizationis; teste Petro Amelio in suo Ordine Romano similiter impresso apud Mabillon. *cit. tom.* 2. in quo habentur hæc verba *cap.* 153. *pag.* 537. *Ista die Papa non potuit dicere magnam Missam de Sancta causa infirmitatis, sicut debebat; sed in crastinum celebravit, ubi istum ordinem tenuit. Dominica ergo die, octava mensis Octobris, bono mane, post parvam Missam, Dominus Papa indutus cum pluviali & mitra cum perlis consistoriali descendit ad ecclesiam S. Petri cum omnibus Cardinalibus, duobus Patriarchis CP. scilicet & cum Prælatis, & toto Clero; & in porta ecclesiæ venerunt ei obviam omnes Canonici S. Petri cum Cruce, pluvialibus, pavilione, & campana*

processionaliter cantando Te Deum laudamus, *duxerunt eum ad majus altare; & , facta aliquali oratione ante altare, recessit ad cathedram, ubi consueverunt Romani Præsules induere se, & sedendo Cardinales, & omnes Prælati venerunt ad reverentiam, & ipse voluit, quod cantaretur Tertia. Missa fuit de S. Brigida cum commemoratione de Dominica. Tunc primo ego incepi de mandato sedere inter Cardinales Episcopos. Processit Missa ordine suo. Item post Euangelium Diaconus a sinistris dixit* Confiteor, *& dicto* Credo in unum Deum: *& post Offertorium Papa sedebat super bassam cathedram cum scabello ante regias ferreas Papæ, ubi lectum fuit Euangelium, versa facie ad sedem, in qua fuit indutus. Tunc Domini Commissarii tres Cardinales de Canonizatione istius Sanctæ exierunt de sacristia S. Petri cum oblationibus suis*. Sexto, quia non solum Leo Papa X. in Canonizatione S. Francisci de Paula Missam celebravit, sicut eruitur ex bulla Canonizationis; verum etiam sub eodem Pontifice editus fuit liber sacrarum cæremoniarum ab Archiepiscopo Corcyrensi, ubi *sect. 6. cap.2.* dicitur: *His finitis Pontifex incipit Tertiam, et accipit sandalia; vel, si magis placet, dimissa Tertia, accipit paramenta omnia Pontificalia, et canit Missam solitis cæremoniis, vel de Sancto, vel, si aliqua solemnitas esset, cantet de die cum commemoratione de Sancto; et, si non posset, aliquis Cardinalis celebret pro eo*. Septimo, quia subsequentia urgent summorum Pontificum exempla; Hadriani videlicet VI. qui Missam celebravit in Canonizatione S. Antonini, & S. Bennonis, ut ex bullis habetur; & Gregorii XV. qui Missam pariter celebravit in Canonizatione S. Teresiæ, & SS. Ignatii, Isidori Agricolæ, ac Francisci Xaverii, ut ex bullis pariter Canonizationum desumitur. Postremo, quia præsto sunt novissima exempla san. mem. Clementis XI. & san. mem. Benedicti XIII. qui solemnem Missam celebrarunt in Canonizationibus Sanctorum ab ipsismet perfectis. Tantum itaque addidisse fas sit, quod, cantata a summo Pontifice Missa in basilica Vaticana, vel occasione Canonizationis, vel in aliis festis, Cardinalis basilicæ Archipresbyter una cum duobus Canonicis sacrario præfectis ad Sanctitatem suam accedit, eique offert *presbyterium*, seu viginti quinque denarios signatos signo veterum Pontificum, prolatis his verbis: *Beatissime Pater, Capitulum et Canonici hujus sacrosanctæ basilicæ Sanctitati vestræ consuetum offerunt presbyterium pro Missa bene cantata*; ut habetur in Actis Canonizationis collectis a Justiniano Chiapponi *pag. 236.* quibus consonant ea, quæ habentur in Cæremoniali MS. basilicæ Vaticanæ composito a Michaele Angelo Matthæjo ejusdem Canonico *lib. 1. cap. 26.* ubi sic legitur: *Expleta Missa summi Pontificis, duo Canonici Sacristæ majores Archipresbytero exhibeant loculum vigintiquinque denarios antiquæ monetæ continentem. Archipresbyter loculum suscipiens offerat summo Pontifici pro Missa bene cantata. Quod servatur, quandocumque in nostra basilica Pontifex celebrat.*

27 In Canonizatione S. Didaci novum altare constructum est, ut in eo Sixtus V. summus Pontifex, dum Didacum inter Sanctos referret, sacra mysteria perageret. Totum erat ex nuce contignatum, & super eo alterum

alterum altare portabile quadratum, longitudinis & latitudinis duorum palmorum, adjectum erat ex fortiſſimo quodam lapide Africano variis coloribus exciſum. Cumque altare juxta conſuetudinem relinquendum eſſet Canonicis S. Petri, hi dono ipſum dederunt Oratori Catholicæ Majeſtatis, ut ad eam in Hiſpaniam tranſmittendum curaret: cui quidem, cum ad Regem adducendum foret, Pontifex multas ſacras contulit Indulgentias, & quibuſdam ſacris viris, ut in eo celebrare poſſent, facultatem conceſſit; ut ex litteris Apoſtolicis memorati Pontificis expeditis die 20. Auguſti anno 1588. deſumitur, & ut late refert Penia *in Actis Canonizationis S. Didaci,* conſentiente etiam VVadingo *in annal. Minor. to.13. pag.*321. In Canonizatione facta a SS. Deceſſore N. Clemente Papa XII. Sanctitas ſua nec Miſſam celebravit, nec Miſſæ a Cardinali Rufo celebratæ interfuit, uti ſupra dictum eſt, utpote ſenio & variis ægritudinibus laborans. Vectus ergo Sanctiſſimus in ſede geſtatoria ſub baldachino, locum Canonizationis peragendæ ingreſſus eſt, dum ſacrum Collegium Cardinalium ad eumdem locum perveniret. Sedens in ſolio, juxta morem, excepit obedientiam Cardinalium: conſuetæ inſtantiæ factæ ſunt, nec deſuerunt reſponſiones Prælati a Secretis Brevium ad Principes: & ab eodem Sanctiſſimo prolata eſt Canonizationis ſententia.

§. X I.

De Oblationibus, quæ fiunt in Miſſa, quæ celebratur occaſione Canonizationis.

28 Sive ſummus ipſe Pontifex Miſſam celebret poſt expletam Canonizationem, ſive Miſſa celebretur a Cardinali, eodem Pontifice præſente, ſemper fiunt oblationes, & ſemper in Miſſa conceduntur Indulgentiæ.

29 De hiſce oblationibus ſic loquitur Angelus Rocca olim Præfectus Apoſtolici Sacrarii *in tract. de Canonizat. SS. tom.*1. *oper. pag.*143. ubi agit de cæremoniis obſervari conſuetis in ipſa Canonizatione: *Tertia Officio expleto, Miſſæ ſacrum vel de Sancto canonizato, vel de illa diei ſolemnitate, ſi qua in die Canonizationis eveniat, ſolemni ac Pontificio ritu cum commemoratione Sancti canonizati decantatur. In Offertorio autem tres S. R. E. Cardinales, qui in Canonizatione Judices olim fuerunt, hoc eſt, primus Epiſcopus, primus Presbyter, ac primus Diaconus ſacræ rituum Congregationis, & Principis alicujus Canonizationem poſtulantis Oratores item tres, aut unus, vel aliquis Cardinalis in Oratoris locum a Papa electus, offerunt ea omnia, quæ in Miſſa Canonizationis offerri ſolent, myſteriis plena. Primus Cardinalis offert duos cereos, & ſatis quidem magnos: primus autem Oratorum, vel aliquis in Oratoris locum Cardinalis cereum unum, duaſque turtures vivas in caniſtello aurato incluſas. Secundus Cardinalis duos offert panes prægrandes, unum auratum, alterum argentatum:*

Digitized by Google

tum : Orator , vel aliquis in Oratoris locum Cardinalis alterum offert cereum , duasque columbas albas vivas in canistello item argentato inclusas . Tertius Cardinalis duos cados offert exiguos vini plenos , unum auratum , alterum argentatum : Orator , vel Cardinalis in Oratoris locum tertium offert cereum , & canistellum variis pictum coloribus , vivisque aviculis diversi generis plenum . In memoriam itaque antiquæ consuetudinis , juxta quam post examen Auditorum Rotæ tres eligebantur pro causæ discussione Cardinales , Episcopus scilicet , Presbyter , & Diaconus , tres hodie etiam pro faciendis oblationibus eliguntur sacrorum rituum Congregationis Cardinales in dictis Ordinibus constituti ; & , si plures Sancti unica Canonizatione canonizentur , tot Cardinales Episcopi , tot Presbyteri , & tot Diaconi , quot sunt Sancti canonizandi , faciunt oblationes ; & , si tot Cardinales Episcopi non adsint , quot sunt Sancti canonizandi , Cardinales Presbyteri locum subingrediuntur Cardinalium Episcoporum : quod contigit in Canonizatione quatuor Beatorum facta a san. mem. Clemente XI. in qua tres Cardinales Presbyteri loco trium Cardinalium Episcoporum , qui non aderant , fecerunt oblationes .

30 De significatione oblationum , quæ fiunt in Missa Canonizationis , specialiter egerunt Angelus Rocca *loc. cit.* Joannes Baptista Marus *in sua diatriba de mystica rer. significat. , quæ in SS. Canonizat. ad Missarum solemnia summo Pontifici offerri solent* , Petrus Ruisius a Visitatione Ordinis Minimorum S. Francisci de Paula in suo discursu hac de re edito , Franciscus Victon. ejusdem Ordinis *in tract. de Canonizat. SS.* , Penia *in notis ad vitam S. Raymundi lib.3. cap.42. observat.* 2. Justinianus Chiapponus in dissertatione typis excusa post Acta Canonizationis SS. Pii V. , Andreæ Avellini , Felicis a Cantalicio , & Catharinæ de Bononia, Pater Memmius *in tract. de Canonizat. SS.* : quod vero attinet ad apparatum pro his oblationibus , & quoad eos , qui comitantur tum Cardinales , tum Oratores , qui ad dictas accedunt oblationes faciendas , consuli possunt Acta formis impressa præteritarum Canonizationum sæpe allegata .

31 Nobis liceat in præsenti aliqua tantum adnotasse de hujusce ritus antiquitate . In Ordine nimirum Romano Petri Amelii apud Jo. Mabillon. *loc. cit.* hæc leguntur de oblatione facta in Missa solemni , quam Bonifacius IX. celebravit in basilica S.Petri die sequenti Canonizationem S. Birgittæ : *Domini Commissarii tres Cardinales de Canonizatione istius Sanctæ exierunt de sacristia S. Petri cum oblationibus suis . Primo Dominus de Francia cum duobus magnis tortitiis accensis coopertis de auro , obtulit ; osculando pedem , & manum . Secundo Dominus Anglicanus cum duobus panibus coopertis cum tobaleis , & armis , & scudetis S. Brigidæ , & trium Cardinalium Commissariorum ; & osculatus est pedem , & manum Papæ . Tertio Dominus Barensis cum duobus magnis bacilibus de vino , & malvatico , quæ vocantur Romæ scyphi deaurati , & cum armis , & scudetis Dominæ , & Cardinalium prædictorum ; & osculatus est pedem , & manum Papæ . Ultimo venerunt quinque Procuratores istius Sanctæ cum*

cum Advocato, & quilibet obtulit unam magnam candelam de una libra ceræ albæ, modicum laboratam cum rosis, & floribus, viridis, alba, et rubea. Item unum parvum canistrellum, totum depictum de colore viridi, in quo fuerunt duæ columbæ albæ, et duæ turtures.

32 In superiùs allato Ordine Canonizationis Sanctorum anni 1494. (*tom.3. collect. Concil. Britanniæ pag.639.*) extant sequentia: *Primus Commissarius Cardinalis offert duos panes magnos auripelle crocei, et duos auripelle albi coloris coopertos, et super quolibet panum prædictorum debet esse una mappula telæ finissimæ longitudinis octo palmorum. Secundus Commissarius Cardinalis offert quatuor barilia vini simili dumtaxat auripelle cooperta, nec crede vacua. Tertius Commissarius Cardinalis offert quatuor magnos cereos ponderis librarum decem ceræ communis pro quolibet Oratorum, Procuratorum, sive Sollicitatorum Canonizationis. Primus offert unum canistrum depictum, in quo erunt aliqui columbi albi, quorum unus saltem evolare possit. Secundus eorumdem offert alterum similem canistrum plenum vivis aviculis; et tam primus, et secundus ex prædictis Oratoribus, Procuratoribus, vel Sollicitatoribus, quam alii ex eis, quotcumque fuerint, offerre debet cereum unum librarum sex ceræ communis pro singulo.* In eodemque etiam libro verba fiunt de vexillo Promotoris Canonizationis ante Offertorium deferendo: *Si Dominus, qui facit fieri Canonizationem, habeat vexillum, fieri debet, et ante Offertorium gestari.*

33 In libro denique sacrarum cæremoniarum Archiepiscopi Corcyrensis *sect. 6. cap.2.* sic describitur ordo oblationis: *Dum cantatur* Credo, *tres Cardinales Commissarii descendunt ad portam inferiorem suggestus, et ordinant Offertorium; et debito tempore, antequam Papa lavat manus in sede eminenti, veniunt ordinate: Et primus, idest Episcopus Cardinalis offert duos magnos cereos, et cum eo primus Orator offert cereum suum, et canistellum deauratum cum duabus turturibus. Tum Presbyter Cardinalis offert duos magnos panes cum mappulis, et secundus Orator cereum suum, et canistellum argentatum cum duabus columbis albis. Ultimo Diaconus Cardinalis offert duo vasa vini, et tertius Orator suum cereum, et canistellum diversorum colorum cum variis aviculis. Cardinales osculantur genu, alii pedem summi Pontificis. Proceditur deinde in Missa, ut alias.*

34 In modo allegato sacrarum cæremoniarum libro nihil dicitur de columbo, qui evolare possit, de quo aliqua dicta fuerunt in Ordine Canonizationis anni 1494. Post eadem itaque tempora mos invaluit, quod, dum offerebatur quasillus, in quo diversi generis aviculæ reticulo inclusæ continebantur, cæremoniarum Magister abscindebat reticulum, quo exitus prohibebatur, & aviculæ huc atque illuc celerrimis pennis evolabant; uti legi potest in Actis Canonizationis S. Didaci descriptis a Petro Galesinio, & a Francisco Penia, in Actis Canonizationis S. Hyacinthi exaratis a F. Seraphino de Cracovia, & in Actis Canonizationis S. Caroli Borromæi collectis a Marco Aurelio Grattarola. Abscissionis vero reticuli, ut aviculæ evolarent, nullum fit verbum in Actis Canonizationis S. Raymundi

Digitized by Google

mundi collectis ab eodem Francisco Penia, nec in Actis Canonizationis S. Thomæ de Villanova editis ab Andrea Asnar, nec demum in Actis Canonizationis S. Francisci Salesii, & SS. Petri de Alcantara, ac Mariæ Magdalenæ de Pazzis editis a Cappello. Neque postea in sæpe memorata Canonizatione quatuor Sanctorum facta a san. mem. Clemente XI. ulla reticuli abscissio facta est: ponderatum siquidem sapienter fuit, & nullum in ea excogitari posse mysterium, & ipsam non esse in libris sacrarum cæremoniarum præscriptam, & initium habuisse a facto nonnullorum Magistrorum sacrarum cæremoniarum, qui morem prædictum fortasse induxerunt, ut astantem populi multitudinem exhilararent; quod procul dubio non est ad rem, de qua tunc agitur, opportunum, cum potius sit a sacrosanctæ functionis cæremoniis omnino alienum. Quocirca nec in Canonizatione facta a SS. Decessore N. Clemente Papa XII. facta est ulla reticuli abscissio; & oblationes factæ sunt, licet nec Sanctitas sua Missam celebraverit, nec Missæ interfuerit; factæ, inquam, sunt ipsi summo Pontifici, juxta consuetum morem, dum tamen canebatur a Musicis *Te Deum*, post prolatam Canonizationis sententiam: & hoc tempore præcipue factæ sunt, quia Sanctissimus nec poterat Missam celebrare, nec ei interesse, & ad suas ædes redire volebat.

§. XII.

De Oblatione turturum, columbarum, et avium omissa a sancta memoria Benedicto XIII. in Sanctorum Canonizationibus ab eo factis.

35 DE hac omissione sic loquitur Justus Fontaninus Archiepiscopus Ancyranus in sæpe citato codice Canonizationum *(in notis ad litteras Bonifacii IX. scriptas Clarissis Urbanis S. Laurentii in Panisperna super Canonizatione S. Birgittæ): In hac cæremonia, post consuetas ex veterrima Ecclesiæ disciplina panis, vini, et ceræ oblationes de more summo Pontifici factas, columbæ, et turtures primum visæ arbitrio Petri Amelii Pontificii Sacristæ... Hæc tamen avium oblatio in domo Dei facta displicuit summo P.N. Benedict. XIII. cumque accepisset, eam quoque displicuisse vener. mem. Cardinali Josepho Mariæ Thomasio sacrorum rituum peritissimo; prætereaque idem Sanctissimus Pontifex eam esse minime consonam reperisset sanctiori Ecclesiæ disciplinæ, quam summe callet, hujusmodi avium oblationem fieri noluit in solemni Canonizatione octo Sanctorum, quam habuit in basilica Vaticana sub finem elapsi anni 1726. et initio hujus anni 1727.* Re vera, si ad antiquiora Ecclesiæ monumenta, & ad ea a nobis non adeo remota manum admoveamus, inveniemus, oblationes in Missæ sacrificio fieri consuevisse, & etiam nunc fieri rerum tantum ad sacrificium ipsum pertinentium, ideoque panis, vini, & ceræ: una quippe pars harum oblationum in materiam sacrificii adsumebatur, secunda pro eulogiis benedicebatur, & alia pars in usus ministrorum, & pauperum cedebat.

cedebat. In celebri etiam quæstione, quam viri doctissimi agitaverunt, quali scilicet Ecclesia Latina ab initio usa sit pane in Missa, azymo ne, an fermentato, cum vir eximiæ doctrinæ Jacobus Sirmondus *in singulari de Azymo disquisitione* fermentatum in Ecclesia Latina ab initio prævaluisse docuerit, quem etiam piæ memoriæ Cardinalis Bona *rer. liturgic. lib. 1. cap.23.* secutus est, ea potissimum cum ratione, quod, si olim Eucharistia ex populi oblationibus consecrabatur, ex quibus, quod supererat, sacrorum ministrorum, pauperum, & viduarum usibus inserviebat, id non nisi de pane fermentato, quo pauperes & viduæ vescebantur, intelligi possit: Mabillonius quidem, & Martene, aliique viri eruditione præstantes Sirmondo hac in re adversantur; sed non nisi quia duplicem dicunt in Ecclesia factam fuisse oblationem, unam ante Missam, aut ante Euangelium, in qua Fideles panem fermentatum, vinum, ceram, & aliud quodcumque in supplementum Sacerdotum, & egenorum; alteram, in qua panem azymum, & vinum ad consecrationem offerebant, cujus quod supererat ab Archidiacono servandum tradebatur custodi, ut privatis diebus præsto esset celebrantibus, cum Dominicis tantum diebus a viris & mulieribus prædictæ fierent oblationes. Harum porro mos oblationum perduravit usquequo sæculo VIII. initium datum est eleemosynæ pecuniariæ, quam Fideles Presbytero elargiuntur pro celebratione & sacrificii applicatione: etsi adhuc etiam supersunt nonnulla oblationis panis, vini, & ceræ, quæ in Missa offeruntur, vestigia; in Missa videlicet, quæ celebratur in Episcoporum consecratione, atque in benedictione Abbatum, & Abbatissarum, sicuti legi potest in Pontificali Romano: & item hodie in Metropolitana ecclesia Mediolanensi, juxta præscripta in Missali Ambrosiano, duo senes tres hostias offerunt, & vas vino repletum, & duæ matronæ longævæ similem faciunt oblationem, primi pro viris, secundæ pro mulieribus, teste Macro *in suo vocabulario Ecclesiastico in v. Oblatio*. Ad quæ quidem qui plura scire cupit de hisce oblationibus, & de earum coarctatione ad vinum, panem, ceram, & ad ea, quæ sacrificio inserviunt, consulere poterit Mabillonium *in præfat. 1. ad sæc. III. §. 6.* Christianum Lupum *tom.5. ad can.13. v. Concilii Romani*, Martene *tom.1. de antiq. Eccl. ritib. pag.309. & fusius pag.379. & seqq.* Claudium de Vert. *in explicatione cæremoniarum tom. 1. cap. 2. pag. 122. & seqq.* Thier *de superstit. tom.2. pag.* 508. itemque opus *de sacris oblationibus altaris* a P. Francisco Berlendo Clerico Regulari Theatino editum Venetiis anno 1733.& tandem Petrum Morettum Canonicum S. Mariæ Transtiberim in sua omnibus numeris absoluta lucubratione *de ritu dandi presbyterium*, nobis dicata, & typis Romanis impressa anno 1741. *part.1. sect.1.* ubi late agit de oblationibus quæ fiebant a Fidelibus, quarum nonnullæ applicabantur ad usum sacrificii, aliæ ad alios; ubi etiam ostendit primi generis oblationes fuisse de rebus usui sacrificii aptis, puta pane, vino, & aqua. His itaque innixus monumentis san. mem. Benedictus XIII. nec in octo memoratis Canonizationibus, nec in aliis

in aliis duabus, quas subinde solemniter peregit, oblationem fieri permisit turturum, columborum, & avium: sed & addebat, proscriptam fuisse avium, & animalium oblationem in canone tertio inter eos, qui Apostolici dicuntur. Quamvis autem oppositum esset, lactis, & mellis oblationem vetitam in canone Apostolico, fuisse permissam in canone tertio Concilii Carthaginiensis anni 397. ipsemet subdebat, id ex speciali ratione fuisse pro die Paschæ admissum; dicta quippe die lac, & mel infantibus recens baptizandis juxta antiquum morem infundendum speciali benedictione benedicebatur: *Lactis, & mellis specialiter benedicendi oblatio, ut in sacramentis Corporis, & Sanguinis Domini nihil offeratur, quam quod ipse Dominus tradidit, hoc est panis, & vinum aqua mixtum; primitiæ vero, seu lac, et mel, quod uno die solemnissimo in infantum mysterio solet offerri, suam tamen habeant propriam benedictionem, ut a sacramento Domini Corporis, et Sanguinis distinguantur*. Concludebat denique, se regulæ generali velle adhærere, nec ab ea se posse recedere, nulla speciali urgente circumstantia, nec ullo existente antiquioris Ecclesiæ documento, quod recessum ab ipsa regula suaderet. In Canonizatione tamen facta a SS. Decessore N. Clemente Papa XII. mos oblationis turturum, columbarum, & avium resumptus est. Omnia autem & singula, quæ de prædicta Canonizatione scripsimus, hausimus ex fideli relatione ad nos ab Urbe absentes transmissa die 24. Augusti anni 1737. ab Joanne Baptista Gamberuccio Amaseno Archiepiscopo, primo Magistro cæremoniarum apud summum Pontificem, singulari nobis amicitia juncto, & in sacris ritibus longe peritissimo.

§. XIII.

De summi Pontificis panegyrica oratione in honorem Beati inter Sanctos referendi.

36 Quod sermo, seu concio haberetur a summo Pontifice in Canonizatione Sanctorum, testimonium perhibet Cardinalis Ostiensis *in cap. Audivimus. de Reliq. et venerat. SS.* his verbis: *Et facit sermonem summus Pontifex processum recitans et probata*. Consentiunt autem cetera monumenta: de Clemente etenim V. sic canit Auctor, qui versibus exaravit Canonizationem ab eo factam S.Petri Cælestini apud Bollandianos *ad diem 19. Maji tom.4. pag.479.*

Hincque ait: exulta, laudaque Sion, quia magnus,
Magnus, et exulta; medioque tui, quia Sanctus
Israel. Haud prisca fit nobilitate refulgens
Murro genus, pectusve sciens doctrinave magnum
Hunc facit: in silvis verum experientia cautum
Longa facit. Siquidem secli suffragia Justo
Huic deerant: sed magnus erat, grandisque Beatum

Vita

Vita dedit, zelusque calens fervere per omnes,
Et pietas, humilisque modus, vincensque superba
Simplicitas, mentisque nitor, subtractaque mundo
Paupertas, miranda sui districtio virtus;
Hæc magnum fecere virum, cæloque sacrandum,
Si Deus annuerit. Nobis miracula clarent,
Et Fratres novere palam, discussit et illa
Longa dies, magnusque labor ....

37 In Ordine Romano Cardinalis Jacobi Cajetani apud Mabillon. *loc. cit.* sic legitur: *Papa, prout de camera venit, scilicet cum pluviali rubeo et mitra aurisrigiata cum perlis, vadit ad cathedram eminentem ante altare cum scabello paratam, et ibi sedendo facit sermonem, mitram tenendo in capite, ut est moris, processum recitando & probata.* Quæ pariter verba habentur apud Auctorem, qui rituum formulis præerat in aula Pontificia anno 1347. apud Raynaldum *ad dictum annum num.* 38. Porro, licet Bonifacius Papa IX. Canonizationem fecerit S. Birgittæ in Capella sacri palatii prope S. Petrum, Missam vero eadem die non celebraverit, sed die sequenti descenderit ad basilicam Vaticanam, in qua cum omnibus solemnitatibus Missam ipsam celebravit, uti supra dictum est; eademmet nihilominus Canonizationis die sermonem habuit de prædicta S. Birgitta, teste Petro Amelio in Ordine Romano apud Mabillon. *cit. tom. 2. pag.* 536. *Et facto silentio, & luminaribus accensis, Papa, tenendo mitram in capite, fecit collationem & sermonem suum sub isto themate: Viduam ejus benedicam, & florebit super ipsam sanctificatio mea.* In Ordine quoque Canonizationis *tom.* 3. *collect. Concil. Britan. pag.* 636. hæc extant: *Et faciat sermonem summus Pontifex, processum recitans & probata.* Tum autem in libro sacrarum cæremoniarum Archiepiscopi Corcyrensis *sect.* 6. *cap.* 2. ita subditur: *Pontifex, oratione facta ante altare, ascendit eminentem sedem, & accipit Cardinales, & Prælatos paratos ad reverentiam. Qua facta, descendit, et super aliam sedem sibi ante altare paratam sedet, versus renes ad altare, ubi facit sermonem, referens, quæ gesta sunt, et vitam ac miracula Sancti summarie et in genere. Demum hortatur omnes, ut secum pariter Domino pias preces fundant.* Illustre insuper concionis habitæ a Joanne XXII. in honorem S. Thomæ Aquinatis, quem inter Sanctos retulit, ex antiquissimo MS. Tolosano monumentum publici juris factum est ab erudito viro Antonino Bremond ex Familia Prædicatorum *tom.* 2. *Bullar. sui Ord. pag.* 163. *num.* 22. Denique sermonis habiti in Canonizatione S. Catharinæ Senensis a Pio Papa II. argumentum prostat in ipsa bulla Canonizationis; sicuti habitorum ab Innocentio VIII. in Canonizatione S. Leopoldi Marchionis Austriæ, a Leone X. in Canonizatione S. Francisci de Paula, atque ab Hadriano VI. tum in Canonizatione S. Bennonis, tum in Canonizatione S. Antonini, ex earumdem Canonizationum bullis probatio desumitur. Introducta vero temporibus subsequentibus consuetudine, ut Secretarius Brevium ad Principes Advocato Consistoriali pro Ca-

nonizatione supplicanti respondeat, Pontifices ut plurimum a concionando abstinuerunt. Idcirco F. Severinus de Cracovia in Actis Canonizationis S. Hyacinthi ait, primæ pro Canonizatione petitioni Silvium Antonianum a secretis Brevium ad Principes tam longa nomine Sanctitatis suæ respondisse oratione, ut per illam Pontifex solitum de Canonizatione & de Canonizando sermonem obiisse videretur; quemadmodum legi potest *pag. 386. & seqq.* eorumdem Actorum. Sanctæ tamen memoriæ Clemens XI. qui ut plurimum in solemnibus Missis, quas celebrabat certis anni festis, homiliam habebat, laudabilem hunc ipsum morem retinuit in Missa, quam celebravit occasione Canonizationis quatuor Sanctorum, Pii V., Andreæ Avellini, Felicis a Cantalicio, & Catharinæ de Bononia; & hæc utique ipsa edita est tum inter ceteras egregias ejusdem Pontificis homilias, tum in Actis memoratæ Canonizationis sæpe allegatis, a Justiniano Chiapponi collectis.

§. XIV.

De Bulla Canonizationis.

38 JUxta ea, quæ in superioribus dicta sunt, prolata a summo Pontifice extrema sententia de Canonizatione, Advocatus Consistorialis humillime instat pro expeditione bullæ, & summus Pontifex respondet *Decernimus*. Olim, antequam bulla expediretur, celebrari minime poterat festum Canonizationis; uti colligitur ex decreto Congregationis sacrorum rituum edito in causa S. Francisci de Sales die 5. Augusti 1665. in quo ex speciali gratia concessum fuit, ut ante bullæ expeditionem Moniales SS. Visitationis civitatis Annesinæ celebrare possent solemnia Canonizationis dicti Sancti. Cum vero, facta Canonizatione, aliquando contingat, ut, retardata bullæ expeditione, moriatur Pontifex, qui Beatum inter Sanctos retulit; aliquis tunc ex ejus Successoribus proprio nomine, memoratis tamen sui Antecessoris gestis, memorataque Canonizatione ab ipso facta, procedit ad bullæ expeditionem, cujus initium esse consuevit: *Rationi congruit, & convenit honestati, ut ea, quæ de Romani Pontificis prudentia processerunt, licet, ejus superveniente obitu, litteræ Apostolicæ non fuerint confectæ super illis, suam consequantur efficaciam*. Primum hujus rei exemplum puto fuisse illud Gregorii XI. qui B. Elzearium de Sabrano in Gallia Narbonensi Ausoysii Dynastam & Ariani in Apulia Comitem, sanctorum Confessorum canoni per Urbanum V. Pontificem maximum olim adscriptum fuisse promulgavit, expeditis litteris Apostolicis, *Rationi congruit &c.* Hunc postea morem subsequenter Pontifices passim amplexi sunt: & sanctæ quidem memoriæ Benedictus XIII. suo nomine expediri jussit Canonizationum bullas, quæ non fuerant expeditæ sub illis Pontificibus, qui Beatorum Canonizationes expleverant, ita ut sola desit bulla

bulla Canonizationis S. Elisabethæ Reginæ Portugalliæ, ut in superioribus dictum est. Porro, etsi in bullis Canonizationum exponitur vita, exponuntur miracula, nec omittitur quidquid in causa juxta ordinem judicialem factum est; Honorius tamen Papa III. sanctorum Confessorum Pontificum canoni adscripsit B. VVillelmum Bituricensem Archiepiscopum in Gallia Aquitanica, sed in bulla *quæ est in nov. cod. Canoniz. pag.* 50. abstinuit a singulari virtutum & miraculorum recitatione hisce de causis: *Quæ, tum quia vobis nota sunt, tum quia pro sui multitudine non possunt sub brevitate narrari, præsenti paginæ non duximus inserenda; melius æstimantes, scripturo gloriosam ejus historiam universa relinquere, quam, paucis auctoritatem bullæ nostræ appositione præstando, eam reliquis quodammodo derogare*. Verum, cum subsequentes Pontifices ab Honorii more recesserint, ampliores idcirco Canonizationum bullæ sub eis prodierunt; præterquam sub san. mem. Benedicto XIII. qui voluit, ut bullæ Canonizationum, quæ in suo Pontificatu expediebantur sive Canonizationes a se factæ essent, sive ab aliis Pontificibus, breves essent, utque pauca tantum in eis attingerentur de vita, de miraculis, & de earum cursu judiciali; eo potissimum innixus fundamento, quod omnia narrari non possent, ne bullæ excrescerent in immensum; quodque, si forte aliqua in bullis ipsis omitterentur, in quibus utique propter sui amplitudinem videri possent omnia exponenda fuisse exposita, ansa præberetur asserendi, quæ essent omissa, veritate carere. Præter bullas Canonizationum aliæ quoque litteræ a summis Pontificibus vel ad universæ Ecclesiæ, vel ad unius nationis Præsules, aut ad aliquem Religiosorum cœtum, aut ad nonnullos Principes scriptæ sunt peractam Canonizationem indicantes, & eos ad cultum Beati inter Sanctos relati excitantes. Sic nempe factum fuit ab Alexandro III. post Canonizationem S. Thomæ Cantuariensis & S. Bernardi, a Cælestino III. post Canonizationem S. Joannis Gualberti, ab Honorio III. post Canonizationem S. VVillelmi Bituricensis, a Gregorio IX. post Canonizationem SS. Francisci & Antonii, ab Innocentio IV. post Canonizationem S. Petri Martyris, a Joanne XXII. post Canonizationem SS. Ludovici Tolosatis & Thomæ de Aquino: quarum quidem epistolarum collectio habetur in sæpe citato codice Canonizationum, & ultima etiam ex ipsis edita est *tom. 2. Bullar. Ord. Prædicatorum pag.* 164.

In Appendicibus porro exhibebitur compendiaria relatio omnium cæremoniarum adhibitarum in Canonizatione quinque Sanctorum facta a Gregorio XV. quæ pro hujusce capitis complemento esse poterit.

Digitized by Google

CAPUT XXXVII.

De Actibus cultus servis Dei post Beatificationem deferendis.

1 UT eo, quo decet, ordine in hoc argumento procedamus, necesse est aliqua attingere, antequam ad ulteriora transitus fiat, de quibusdam appellationibus, seu titulis, circa quos nonnullæ aliquando excitantur quæstiones: sunt autem SERVUS DEI, VENERABILIS DEI SERVUS, BEATUS, SANCTUS.

2 Incipiendo ergo a titulo *servi Dei*, qui usurpatur tum in scripturis, quæ in sacrorum rituum Congregatione exhibentur, tum in ejusdem sacræ Congregationis decretis, sciendum utique est, ipsum aliquando fuisse Abbatibus impertitum, seu potius Abbates dicta servorum Dei appellatione fuisse comprehensos, uti desumitur ex Synodo Suessionensi anni 744. *can.* 10. *col.* 1934. *tom.* 3. *collect. Harduin. Si quis contra hoc decretum, quod viginti tres Episcopi cum aliis Sacerdotibus, vel servis Dei una cum consensu Principis Pippini, vel Optimatum Francorum consilio constituerunt, transgredi, vel legem irrumpere voluerit, vel despexerit; judicandus sit ab ipso Principe, vel Episcopis, vel Comitibus, & componat secundum quod in lege scriptum est, unusquisque juxta ordinem suum.* Cujus Concilii verba sic interpretatus est Petrus de Marca *in suo tract. de concord. Sacerd. & Imper. lib.* 6. *cap.* 24. *num.* 3. *Vox illa* vel *apud mediæ ætatis scriptores æquivalet conjunctioni* et. *Itaque, cum legis in hoc canone, vel Episcopis, vel Comitibus, intelligendum est, & Episcopis, & Comitibus; Item, Sacerdotibus, vel servis Dei, idest & servis Dei, hoc est Abbatibus.* Sciendum præterea, hodie etiam apud Græcos titulo *servi Dei* appellari quemcumque baptizandum, cum forma Baptismi apud eos sit hæc: *Baptizatur servus, vel serva Dei N. in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti.* De hujus autem formæ validitate numquam illis Latini litem intendere, quia Eugenius IV. summus Pontifex in institutione Armeniis data (*tom.* 9. *collect. Concil. Harduini col.*438.) ubi dixit formam Baptismi esse istam: *Ego te baptizo in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti*, addit etiam: *Non tamen negamus, quin & per illa verba, Baptizetur talis servus Christi in nomine Patris, et Filii, & Spiritus Sancti; vel, baptizatur manibus meis talis in nomine &c. verum perficiatur Baptisma.* Et concordant Acta Concilii Londinensis habiti anno 1556. sub Cardinali Reginaldo Polo Legato pro Angliæ reformatione, sicut habetur *tom.*18. *biblioth. Pontif. pag.* 353. ubi hæc extant verba decreti: *Forma autem est, Ego te baptizo in nomine Patris &c. Non tamen negamus, quin & per illa verba; Baptizetur talis servus Christi in nomine Patris, et Filii, et Spiritus Sancti; vel Baptizetur manibus meis talis in nomine Patris, et Filii, et Spiritus Sancti, verum perficiatur Baptisma. Quoniam, cum principalis causa, ex qua Baptismus virtutem habet, sit S. Trinitas, instrumentalis autem sit Minister, qui tradit*

tradit exterius sacramentum ; si exprimitur actus, qui per ipsum exercetur Ministrum cum sancta Trinitatis invocatione, perficitur sacramentum. At, quidquid sit de titulo, sive nomine *servi Dei* ratione modo indicata explicato, quod tamen attinet ad rem, quam nunc tractamus, titulus *servi Dei*, juxta consuetudinem Congregationis sacrorum rituum, illis tantum tribuitur, de quorum agitur Beatificatione ; iidemque sic communiter appellantur in scripturis Postulatorum, in animadversionibus Fidei Promotoris, in suffragiis DD. Consultorum, atque EE. Cardinalium, necnon in decretis sacræ Congregationis ; sive agatur de signatura commissionis, hoc est de causæ introductione, sive de validitate processuum, sive de fama in genere, seu denique de virtutibus, aut miraculis. Quodque notabilius est, citra ullam læsionem decretorum generalium Urbani VIII., *servi Dei* appellantur omnes illi, qui cum sanctitatis laude decesserunt, sive eorum effigies cum aliqua inscriptione edantur, sive eorumdem vitæ typis mandentur.

3 Porro ad ornatum materiæ addidisse fas sit, tum in veteri, tum in novo Testamento illos præcipue dictos fuisse *Dei servos*, qui eximiis virtutibus floruerunt. Sic enim Esdræ *lib. 2. cap. 9. v. 14.* legitur : *Et sabbatum sanctificatum tuum ostendisti eis, & mandata, & cæremonias, & legem præcepisti eis in manu Moysis servi tui* ; sic psalm. 77. *v.* 70. *Et elegit David servum suum, et sustulit eum de gregibus ovium* ; sic psalm. 131. *v.*10. *Propter David servum tuum, non avertas faciem Christi tui* ; sic in prima epistola B. Petri Apostoli *cap. 2. v.16. Quasi liberi, et non quasi velamen habentes malitiæ libertatem, sed sicut servi Dei* ; sic denique, ceteris omissis, in Apocalypsi B. Joannis Apostoli *cap. 7. v. 3. Nolite nocere terræ, et mari, neque arboribus, quoad usque signemus servos Dei nostri in frontibus eorum*. Confert & illud S. Joannis Chrysostomi *hom. 1. in epist. S. Pauli ad Rom. tom. 9. oper. pag.* 429. ubi, illustrando prima illa Apostoli verba : *Paulus, servus Jesu Christi, vocatus Apostolus, segregatus in Euangelium Dei*, ait : *Christi verò servum se non sine causa dixit : multi namque sunt servitutis modi : alius secundum creationem de quo dicit : omnia serviunt tibi ; itemque : servus meus Nabuchodonosor, opus namque opifici servum est. Alius modus est a fide de qua ait : Gratia autem Deo, quia servi eratis peccato, obedistis autem ex corde in quam traditi estis doctrinæ formam, & liberati a peccato servi facti estis justitiæ. Alius a vita instituto, de quo ait : Moyses servus meus mortuus est : quamquam & Judæi omnes servi erant ; sed Moyses in primis ex vita instituto splendebat. Quoniam igitur Paulus omnibus servitutis modis servus erat, dignitatis maximæ loco ponit illud, servus Jesu Christi*. Huc tandem referri possunt ea, quæ in historiis Ecclesiasticis leguntur de titulo *Universalis Episcopi*, qui, licet de jure soli Romano Pontifici debeatur, ut habetur *in dictatu S. Gregorii VII. can. 2. (apud Christ. Lupum tom. 4. Synod. general. et provinc. pag.*344.) *Quod solus Romanus Pontifex jure dicatur Universalis* ; ob modestiam tamen a S. Gregorio Magno fuit in ejus locum pro se, & Successoribus suis subrogatus

gatus hic alius, *Servus Servorum Dei*, hoc est eorum, qui Fide, morum integritate, & Christianarum virtutum exercitatione Domino Deo nostro dulci inserviunt servitute; juxta illud S. Augustini *in psalm. 99. num. 7. et 8. col. 1075. tom. 4. oper. Servum te charitas faciat, quia liberum te veritas fecit. Si manseritis (inquit) in verbo meo, vere discipuli mei estis, et cognoscetis veritatem, et veritas liberabit vos. Simul es & servus, et liber. Servus, quia factus es; liber, quia amaris a Deo, a quo factus es .... Noli servire cum murmure; non enim id agunt murmura tua, ut non servias, sed, ut malus servus servias. Servus es Domini, libertus es Domini; non te sic quaeras manumitti, ut recedas de domo manumissoris tui. Servite Domino in jucunditate. Plena erit illa et perfecta jucunditas, cum corruptibile hoc induerit incorruptionem, et mortale hoc induerit immortalitatem.*

4 Servus itaque Dei, ut vidimus, dicitur ille, qui moritur cum fama sanctitatis; *Venerabilis* autem *Dei servus* ille vocatur, cujus sanctitatis fama judiciali jure probata est, veluti adnotavit Blasius a Purificatione *in tract. de adoratione disput. 8. dub. 5. §. 3. num. 67. Sciendum est autem, nomine venerabilium virorum nos intelligere eos, de quibus insignis fama sanctitatis eorum loquatur, ita ut non sufficiat qualibet opinio, quod virtutibus et miraculis claruerint*: & ita quidem, stricte loquendo, *venerabiles Dei servi* sunt illi, secundum consuetudinem Congregationis sacrorum rituum, in quorum Beatificationis & Canonizationis causis commissio introductionis signata est; non signatur enim commissio, nisi judiciali more constiterit ex processu auctoritate ordinaria confecto de fama sanctitatis & miraculorum. Dictum est nempe, stricte loquendo, *venerabiles Dei servos* appellari illos, in quorum Beatificationis & Canonizationis causis commissio signata est: quandoquidem, late sumpto hoc titulo cohonestati aliquando fuerunt in historiis, etiam Romae typis impressis, plerique viri cum sanctitatis laude defuncti, praesertim vero qui, dum viverent, charactere Episcopali, aut sacerdotali fuerant insigniti, etsi nunquam causae Beatificationis, aut Canonizationis ipsorum fuerint introductae, vel fuerit signata commissio, nisi longe post editas de ipsorum gestis & virtutibus historias; quemadmodum demonstrari posset pluribus exemplis, si id opportunum judicaretur: comprobari autem potest auctoritate Cardinalis Baronii, qui *ad an. 731. num. 26.* loquens de titulo *Venerabilis*, quo Beda insignitus est, & de quo mox habebitur sermo, sic ait: *Porro ista quidem vel ex eo saltem erroris redarguuntur, quod ejusmodi titulus*, Venerabilis, *communis alioqui Presbyteris omnibus, incognitus Majoribus fuisse videtur, qui eumdem Bedam non isto, sed alio titulo nominarunt.*

5 Beda igitur Presbyter Anglicanus nomen *Venerabilis* habet in Martyrologio Romano *ad diem 27. Maji*; ad quem locum haec scribit Cardinalis ipse Baronius *in notis: Hunc ab aliquibus inconsulte nimis putatur ob id, quod venerabilis dictus reperitur a nonnullis, sanctum dici non debere. Sane quidem sanctitatis titulo ornaverunt eum Majores. Ab Ilduino clarissimo viro in areo-*

areopagiticis Beda sanctus Presbyter dictus habetur. *Marianus Scotus scriptor non ignobilis, qui ante quingentos annos vixit, lib. de sexta ætate, anno Dom.* 678. *hæc ait: Sanctus Beda Presbyter Anglicus Computator his temporibus clarus habetur*. Aniles autem nonnullæ fabulæ referuntur de titulo *Venerabilis*, quo Beda fuit decoratus. Petrus etenim de Natalibus *in catalogo Sanctorum lib.* 5. *cap.* 55. narrat, Bedæ discipulum, ipso defuncto, voluisse titulum sepulcro imponere; cum vero, incepto leonino carmine: *Hac sunt in fossa*, finire vellet, *Bedæ Sancti*, *vel Presbyteri ossa*, nec metrum stare posset, & aliud quidem vocabulum eidem minime occurreret, tædio affectum somno denique correptum fuisse, tum expergefactum mane in tumulo Angelicis manibus insculptum sequens carmen reperisse: *Hac sunt in fossa Bedæ venerabilis ossa*. Sed hanc narrationem irridet Trithemius *lib.* 2. *de viris illustr. Ord. S. Bened.*; & argumentum ipsum latius persequitur Card. Baronius *in notis ad Martyrol. Rom. ad cit. d.* 27. *Maji.* Quocirca Bollandiani in vita Bedæ *ad dictam diem* 27. *pag.* 718. *tom.* 6. ita de ejus titulo *Venerabilis* locuti sunt: *Factus Angliæ splendor singularis pietate & eruditione, cognomen* Venerabilis *est adeptus, eo potissimum, quod ipsius homiliæ in Ecclesia recitarentur, cum aut adhuc viveret, aut certe necdum esset catalogo Sanctorum inscriptus; si tamen antiquus iste titulus est, de quo, propter vetustiorum Scriptorum silentium, merito dubitat Baronius; majori etiam merito rejiciens aniles fabellas, quæ tali appellationi occasionem dedisse finguntur, nec dignæ sunt hoc loco referri*. Iis consentit Magister Richardus Ord. Prædicat. dum viveret, sacri palatii Apostolici Magister & Consultor Congregationis sacrorum rituum, qui sub Urbano VIII. una cum aliis doctis viris plurimum laboravit pro correctione Breviarii Romani, *in suo opere de litaniis Beatiss. Virginis*; eumque sequitur Episcopus Sarnellus *in sua epist.* 1. *tom.* 2.

6 Cognomine insuper *Venerabilis* aliquando summi Pontifices, aliquando Episcopi, aliquando Principes Catholici, aliquando etiam Martyres vindicati fuerunt appellati. Quoad summos Pontifices, id comprobatur ex Synodo Romana sub Hilaro Papa, (*tom.* 2. *collect. Harduin. col.* 799.) *Præsidente viro venerabili Hilaro Papa in basilica B. Mariæ*: & ex alia Synodo Romana sub Bonifacio II. (*cit. tom. col.* 1111.) *Præsidente venerabili viro Papa Bonifacio*. Quoad Episcopos ostenditur id ipsum in Collatione prima Carthaginiensi Catholicorum cum Donatistis *cap.* 62. (*tom.* 1. *cit. collect. col.* 1072.) ubi Marcellinus Judex Episcopos alloquens ait: *Illud autem est, quod per vestram venerabilitatem scire desidero*. Quoad Principes Catholicos, res est comperta ex epistola Hadriani I. adversus Elipandum, (*ejusdem collect. tom.* 4. *col.* 865.) quæ lecta fuit in Synodo Francofordiensi anni 794. in qua sermonem habendo de Caroli Magni zelo adversus Hæreticos, ait: *Dilectissimus Filius noster, & spiritualis compater Domnus Carolus Magnus & venerabilis Princeps*. Quoad Martyres tandem vindicatos argumentum desumitur ex Constitutione Marciani Imperatoris, in qua obsecutus Concilio Chalcedonensi, quod Flavianum Patriarcham decreverat tam-

Digitized by Google

tamquam Martyrem esse colendum, & revocans Constitutionem Theodosii, qui Aulicorum potentia irretitus, edicto publico proposito, Conciliabulum Ephesinum sub Dioscoro habitum, & Flaviani damnationem approbaverat, subdit: (*cit. collect. Harduin. tom. 2. col. 675.*) *Ergo, quoniam venerabilis recordationis Flavianus tanto ac tali decoratus est testimonio .... aboleatur illa Constitutio, quæ sceleratorum subreptione post obitum sanctæ memoriæ Flaviani adversus eum lata cognoscitur*. In jure item civili Ecclesiæ, nosocomia, orphanotrophia, & alia id genus dicuntur domus *venerabiles*, ut habetur *in l. 22. Sancimus, res ad venerabiles Ecclesias, vel xenones, vel monasteria, vel orphanotrophia &c. et in l. 23. C. de sacrosanct. Eccles.* ubi: *Sancimus, si quis aliquam reliquerit hereditatem, vel legatum, vel fideicommissum, vel donationis titulo aliquid dederit vel vendiderit sive sacrosanctis Ecclesiis, sive venerabilibus xenonibus &c.* Leges etiam *venerandæ* dicuntur *in l. 1. C. de bonis, quæ liberis*: *Cum venerandæ leges vetuerint &c. Veneranda* quoque dicitur respublica *in l. Quo reipublicæ ff. de injuriis*: & demum *veneranda* appellatur senectus, hoc est cultu digna atque veneratione, *in l. Semper ff. de jure immunit.* Quæ tamen dicta sint extra rem, cum præsentis capitis argumentum ad titulum *Venerabilis* restringatur intra terminos consuetudinis Congregationis sacrorum rituum.

7 Tituli porro *Beati* & *Sancti* nonnumquam promiscue adhibentur. Ecclesia namque Deiparam Virginem Mariam interdum *Sanctam* appellat: *Sancta Maria, succurre miseris*; *Sancta Maria, ora pro nobis*: interdum appellat *Beatam*; *Concede, nos famulos &c. et gloriosa Beatæ Mariæ semper Virginis intercessione &c.* Quo referri potest & id, quod legitur in confessione: *Confiteor Deo omnipotenti, B. Mariæ semper Virgini, B. Michaeli Archangelo, B. Joanni Baptistæ, SS. Apostolis Petro et Paulo, et omnibus Sanctis*; atque id etiam, quod habetur *in can. Non nos Beatum Petrum, dist.* 40. Utque cetera prætereantur, tum in Martyrologiis, tum in singulis fere paginis codicis Carolini summi ipsi Pontifices Petrum Apostolorum Principem, Hilarium, Candidum, Chrysogonum, Silvestrum, Augustinum, aliosque hujus meriti Cælites nequaquam *sanctos* appellarunt, sed *beatos*: quemadmodum erudite de more adnotavit Justus Fontaninus in sua dissertatione *de S. Petro Urseolo num.* 25. Verum, juxta consuetudinem sanctæ Sedis, & Congregationis sacrorum rituum, *Beatus* dicitur ille Dei servus, qui Beatificationem obtinuit, sive formalem, sive æquipollentem; *Sanctus* autem ille, qui fuit canonizatus alterutro ex modis supra explicatis. In sacris litteris Deus dicitur *Sanctus*, uti constat *ex 1. Reg. cap. 2. v. 2. Non est Sanctus, ut est Dominus*: Deus etiam vocatur *Sanctus Sanctorum*; & ipsa Ecclesia de Deo dicit: *Tu solus Sanctus*. Deus enim Sanctus est substantialiter, ita ut in eo vox *Sanctus* ejus substantiam significet, idest sanctitatem per essentiam, seu sanctitatem essentialem, secundum doctrinam Theologorum cum D. Thoma 1. *part. qu.* 13. *art.* 2. Et hac quidem de causa Dei sanctitas est ordinis superioris, cum a se ipso sanctitatem habeat: creaturæ

Digitized by Google

creaturæ autem ſanctæ ſunt ex accidenti, & in eis non eſt idem ſanctitas, ac eſſentia, ſed ſanctitatem habent participatam, ſortuitam, & quæ ex ſua ratione deficere poteſt; adeo ut, cum indeficiens ſit in Comprehenſoribus, ſeu Beatis, id tantum ſit cauſa ſtatus eorumdem. Chriſtus quoque in ſacris litteris appellatur *Sanctus Sanctorum*, & de eo pariter dicitur *Daniel. cap. 9. v. 24. Et ungatur Sanctus Sanctorum*. Eſt ſcilicet Chriſtus *Sanctus Sanctorum*, & quatenus Deus eſt, & quatenus homo eſt: quatenus nempe Deus eſt, ſicuti modo explicavimus; quatenus autem homo eſt, primo quia ex Spiritu Sancto conceptus ſuit, unde Gabriel dixit Mariæ Virgini *Luc. cap. 1. v. 35. Spiritus Sanctus ſuperveniet in te, & virtus Altiſſimi obumbrabit tibi; ideoque, quod naſcetur ex te Sanctum, vocabitur Filius Dei*; ſecundo, ob unionem perſonalem Verbi Divini cum natura humana; tertio, quia caput eſt totius Eccleſiæ, accepitque ſanctitatem non ſolum pro ſe, ſed etiam pro omnibus & ad omnes transſundendam, fuitque cauſa exemplaris & meritoria omnis ſanctitatis; quarto, quia habuit gratiam ingenitam, ſeu, ut ajunt, habitualem ſanctificantem, ſummam, & quaſi infinitam, continentem omnem vim & efficaciam gratiæ: non enim ad menſuram dedit Deus ei Spiritum, ut ait Joannes *cap. 3.*; denique Sanctus eſt Chriſtus ſuper omnes, quia non eſt ſactus Sanctus ex non Sancto, ſed ſemper ſuit Sanctus ab initio. Olim demum in ipſis ſacris litteris Chriſtiani appellati fuerunt *Sancti*. Apoſtolus quippe ad Romanos Chriſtianos ſcribens ait *cap. 1. v. 7. Omnibus, qui ſunt Romæ, dilectis Dei vocatis Sanctis*; & cap. 15. *v. 21. Proficiſcar in Jeruſalem miniſtrare Sanctis*; item *epiſt. ad Philip. cap. 4. v. 22. Salutant vos omnes Sancti*; demum *cit. cap. v. 21. Salutate omnem Sanctum*. Apud Lucam pariter *in Actis Apoſtolor. 26. v. 10.* legitur: *Multos Sanctorum ego in carceribus incluſi*; & ibidem *cap. 9. v. 32. Factum eſt autem, ut Petrus, dum pertranſiret univerſos, deveniret ad Sanctos, qui habitabant Lyddæ*. Omnes tandem, qui in gratia Dei moriuntur, & vitam conſequuntur æternam, *Sancti* ſunt, & *Sancti* nuncupari poſſunt. Præſens vero inſpectio eos tantummodo reſpicit, qui juxta communem Eccleſiæ intelligentiam eminentiori, dum viverent, & probatiori fulſerunt morum ſanctitate, & poſt obitum gratia miraculorum claruerunt: quique idcirco in catalogum illorum relati ſunt, quos veneratione & cultu præ aliis dignos Eccleſia judicavit. De *Divi* nomine nullum a nobis fit verbum, cum illud non Eccleſiaſticum, ſed profanum ſit: quocirca venerabilis Dei ſervus Cardinalis Bellarminus in recognitione ſuorum librorum *ſub initio to. 1.* hæc habet: *Ego enim nunquam probavi vocem Divus, vel Diva, cum de Sanctis agitur; tum quod eam vocem apud Latinos veteres Patres non inveniam; tum quod apud Ethnicos Divi nomen Diis tantum tribui ſoleat. Itaque ubicumque in libris meis lector inveniet Divum, ſciat, vel mihi imprudenter excidiſſe, vel, quod ſæpius accidit, me ſcripſiſſe Beatum. Sed typographi ubi legerunt B. quod Beatum ſignificat, illud in D. mutarunt, & ſic ex Beato Divum effecerunt*.

8 His explicatis, in eo, quod attinet ad actus cultus exhibendos Dei servis post eorum Beatificationem, nulla videtur aptior regula excogitari posse, quam ut, si sermo sit de Beatis, qui sunt in antiquissima & immemorabili cultus possessione, illi actus eis exhibeantur, qui per longissimum & immemorabile tempus, cum scientia & tolerantia Ordinarii, aut Sedis Apostolicæ præstiti eisdem fuerunt. Urbanus enim VIII. in suis decretis protestatus est, se nullum velle præjudicium afferre horum Beatorum cultui, quemadmodum late suo loco explicabitur, & docte atque latissime ostendit bon. mem. Fatinellus de Fatinellis, vir, dum viveret, amicitia nobis conjunctus, & aulæ Romanæ Præsul utriusque Juris peritissimus *tom.2. resp.3. num.6.* Si vero verba sint de servis Dei beatificatis ex Indulto sacræ Congregationis rituum, aut summi Pontificis, non alii poterunt erga eos haberi venerationis actus, quam qui in Indulto ipso nominatim designantur, quorumve in posterioribus Indultis facta est recens concessio antiquiorem innovans cultum. Id autem clarius fiet exemplis. Scribentes de materia Beatificationis & Canonizationis quærunt, quo tempore fieri cœperint servorum Dei Beatificationes a Romanis Pontificibus. Circa quam quidem quæstionem, si ea intelligenda sit de Beatificationibus, hoc est de cultu ab Episcopis decreto in suis diœcesibus in honorem alicujus Dei servi sive Confessoris, sive Martyris, implorata pro actus approbatione & confirmatione summi Pontificis auctoritate, salvo tamen & integro Episcopali jure de cultu ipso in suis diœcesibus concedendo ad eorum decus, de quorum virtutibus, & miraculis, aut gloriosa pro Christo morte certiores facti fuerant; resumi poterunt ea, quæ in superioribus fuse dicta sunt de Pontificiæ auctoritatis interventu in cultu decernendo sive pro universali, sive pro particularibus Ecclesiis: sed, si eadem quæstio versetur circa Beatificationes factas a Romanis Pontificibus, postquam Sedi Apostolicæ harum causarum cognitio & decisio privative delata est, Baillet *in præfat. ad vitas SS. part.2. num.99.* ait, Beatificationes a summis Pontificibus fieri cœpisse, cum mos introductus est protrahendi in longiora tempora Canonizationes; alii autem putant, Beatificationis initium referendum esse ad tempus summi Pontificis Gregorii X. qui concessit, ut corpus B. Luchesii processionaliter deferri posset, ut in superioribus pariter visum est.

9 Verum, utcumque hæc sint, ad Alexandri III. summi Pontificis tempora referenda utique esse videntur ex alibi dictis hujusce Beatificationis initia; ad ea videlicet tempora, circa quæ cessavit ut plurimum jus Episcoporum decernendi cultum servorum Dei in suis diœcesibus, quod est idem, ac dicere, beatificandi. Prodest enim apprime exemplum supra recensitum cultus ab Alexandro concessi erga B. Guillelmum a Malavalle; ita ut, cum viderimus, ejusdem quoque Alexandri tempore Paschalem III. Antipapam corpus elevasse Caroli Magni, mirum profecto sit, juris canonici Interpretes *in commentariis ad cap. Audivimus. de Reliq. & ve-*

& venerat. SS. explicantes differentiam inter Beatificationem, & Canonizationem, meminisse quidem elevationis corporis Caroli Magni, at silentio tamen præteriisse gesta Alexandri III. erga B. Guillelmum.

10 Alexandri III. Successores plures alias deinde expleverunt servorum Dei Beatificationes, in quibus modo indulserunt unam cultus speciem, modo aliam. Quocirca scite dictum est, Beatificationem esse facultatem, ut in aliquo ut plurimum speciali loco Dei servus per publicam aliquam venerationem colatur appellatione Beati; hoc est vel per celebrationem diei festi in ejus honorem, vel per ejus commemorationem in Divinis Officiis, aut per recitationem Officii & Missæ de Communi celebrationem, aut per ejusdem Officii cum particularibus lectionibus recitationem, Missæque celebrationem, juxta placitum summi Pontificis concedentis unum, vel plura, sive omnia simul. Matta *de Canonizat. SS. part.* 1. *cap.* 2. *num.* 15. & Castellin. *de certit. glor. SS. cap.* 2. *punct.* 1. *num.* 2. atque *in tract. de dilat. Canoniz. in animadvers. general. num.* 2. *pag.* 76.

11 Hinc videmus, Honorium III. permisisse Molismensibus, ut Robertum Abbatem Molismensem fundatorem Ord. Cisterc. tamquam Sanctum in sua ecclesia venerantes, ejus apud Dominum suffragia fideliter implorarent, sicuti ex illius litteris Apostolicis supra citatis apud Bollandianos *tom.* 3. *Aprilis pag.* 668.; Gregorium X. veluti supra dictum est, concessisse, ut corpus B. Luchesii processionaliter deferri posset, quemadmodum est apud eosdem Bollandianos *ad diem* 28. *Aprilis*: Eugenium Papam IV. insigni miraculo permotum intercessione tunc servi Dei, nunc sancti Andreæ Corsini patrato, solemnem instituisse in civitate Florentina processionem, in qua ejus corpus delatum est; & celebrari jussisse in ecclesia Carmelitarum solemnem Missam de SS. Trinitate, teste Petro Andrea de Castaneis *in vita dicti Sancti*: Leonem X. Religiosis Ord. Frem. S. Augustini indulsisse, ut in suis templis & sacellis depictam venerari possent imaginem B. Veronicæ de Binasco, sicut ex ejus litteris Apostolicis apud Bollandum *tom.* 1. *mensis Januarii pag.* 889. Netinis vero in Sicilia concessisse, ut festum celebrare possent in honorem B. Conradi Placentini, juxta documentum relatum apud VVadingum *tom.* 8. *pag.* 67. & juxta alia in superioribus exposita; Minoribus item Observantibus concessisse, ut in ecclesia sui Ordinis, in qua colebatur magna veneratione Jacobus de Marchia, nunc inter Sanctos relatus, qualibet die post Completorium, aut alia hora diei, prout Guardiano pro tempore existenti visum fuisset, processionaliter ad ejusdem Jacobi sepulcrum accedere possent, cantando hymnum cum versiculo & oratione in ejus honorem, uti constat ex illius Pontificis litteris Apostolicis typis impressis in vita memorati S. Jacobi edita Romæ occasione Canonizationis ejusdem anno 1726.; concessisse demum, ut in civitate & territorio Mantuano in primis, & secundis Vesperis, & aliis Divinis Officiis fieret commemoratio B. Hosannæ de Andreasiis Monialis Ordinis de Pœnitentia S. Dominici, sicut infra etiam di-

 cetur:

cetur: sanctum Pium Papam V. consimilem fecisse concessionem Abbatissæ, ac Monialibus monasterii S. Mariæ Magdalenæ civitatis Albæ Ordinis S. Dominici pro B. Margarita de Sabaudia olim Marchionissa Montis Ferrati, necnon Monialibus monasterii civitatis Perusinæ sub Invocatione B. Columbæ de Reate Ord. S. Dominici in honorem ejusdem Beatæ, quemadmodum ex litteris Apostolicis, aliisque monumentis habetur apud Castellinum *de certit. glor. SS. pag.* 486. *et* 487.. Summum denique Pontificem Paulum V. anno 1605. benigne indulsisse, ut imago Stanislai Kostkæ, nunc inter Sanctos relati, exponi posset in templo supra ejus sepulcrum una cum votivis donariis, & addita lampade ardente ad sacra ejus lipsana; idque pariter præstitisse erga Aloysium Gonzagam, qui jamdiu & ipse Sanctorum albo est adscriptus; uti late probatum fuit in processibus confectis super eorum Canonizatione, atque ut narratur in compendio vitæ, virtutum, & miraculorum, necnon Actorum in eorum causis ex Secretis Congregationis sacrorum rituum edito, cum ipsæ eorumdemmet causæ essent in sacro Consistorio proponendæ.

12 Sed plura sane volumina edenda essent, si referri deberent concessiones omnes hujusce generis factæ a Romanis Pontificibus; & eo magis, si aliæ essent superaddendæ de Officio, ac Missa recitandis, & celebrandis in honorem Beatorum. Veruntamen huc usque adducta sufficere debebunt, ut ostendatur, modo unius modi, modo alterius, modo plurium fieri a Romanis Pontificibus concessionem in Beatitatis Indultis. Quod si nunc unius quidem, nunc autem alterius modi, nunc plurium in dictis Indultis fit concessio; nemo est, qui non videat, usum concessioni debere esse concordem, atque adeo usum ipsum magis amplum nequaquam esse debere, quam sit concessio, cum legitimus sine concessione esse non possit.

13 Confirmatur id ipsum ex decreto sacræ Congregationis rituum. In Congregatione quippe generali habita die 5. Octobris anni 1652. ut adnotatur in regestis, declaratum fuit, non esse permissum Religiosis, etiamsi sint Soc. Jesu, excedere in cultu Beatorum limites verbales Brevium, in quibus illi declarati fuerunt Beati; præsertim vero, cum agitur de celebratione Missarum & recitatione Officiorum. En verba decreti: *Sacrorum rituum Congregatio die* 5. *Octobris* 1652. *censuit et declaravit, si Sanctissimo D. N. placuerit, non potuisse, nec posse tam Sæculares, quam Regulares cujuscumque Ordinis, & Instituti, etiam Soc. Jesu, excedere limites verbales Indultorum Sedis Apostolicæ super Beatificationibus, præsertim in celebratione Missarum & Officii cum Octavis, nisi hoc expresse Sedes Apostolica eis indulserit: & facta relatione per me Card. Cornelium Episcopum Albanensem* 16. *Decembris* 1652. *Sanctitas sua approbavit, & sic, ut præmittitur, servari mandavit*. In Congregatione etiam habita die 19. Februarii 1658. coram felicis recordationis Alexandro VII. sicuti etiam adnotatum est in regestis, statutum fuit, Beatis titulum *Sancti* tribui non posse, & eorum capita radiolis quidem, sed non diademate posse ornari. Anno tandem 1659. & anno

sequenti

ſequenti 1660. ab eodem Pontifice Alexandro VII. prævio conſilio Congregationis ſacrorum rituum, edita ſunt decreta ſuper cultu Beatis necdum canonizatis præſtando, una cum quibuſdam declarationibus ad eademmet decreta; quæ omnia operæ pretium eſſe exiſtimavimus in præſenti capite integre referre.

D E C R E T V M

Super cultu Beatis adhuc non canonizatis præſtando, a ſacrorum rituum Congregatione ordinaria habita coram SS. D. N. Alexandro Papa VII. emanatum.

AD aures Eminentiſs. Patrum Congregationis ſacrorum rituum plures devenerunt, qui patrantur, Indultorum exceſſus in materia præſtationis cultus Beatis adhuc non canonizatis.

Quamobrem eos eliminare, ac, ne in futurum inducantur, providere ſtudentes, ad infraſcripta devenerunt decreta &c.

I. *Quod eorumdem Beatorum imagines, etiam non principaliter, & uti ſupplices appoſitæ, ſimulacra, picturæ, tabellæ, aut ſcripturæ eorum præclara geſta repræſentantes aut referentes in eccleſiis, ſacrariis, & oratoriis quibuſcumque, & præſertim in quibus Miſſæ ſacrificium, vel alia Divina Officia peraguntur, inconſulta Sede Apoſtolica, nullo pacto exponantur.*

II. *Quod, ubi indultum fuerit per Sedem Apoſtolicam, imagines, ſimulacra, pictaſque tabellas in eccleſiis poni & coli poſſe, in pariete tantum, non autem ſuper altari collocandi facultas tributa cenſeatur.*

III. *Quod ſi conceſſa fuerit per eamdem Sedem Apoſtolicam altarium erectio, non tamen ob id Miſſam, & Officium de prædictis Beatis celebrandi, vel recitandi facultas tradita præſumatur; etenim ſpecifica & expreſſa conceſſio ſuper his præcedere debet.*

IV. *Vbi in uno loco cultus fuerit conceſſus, non extendatur, inconſulto Pontifice, ad alium locum, quavis alia concurrente auctoritate.*

V. *In locis, ubi Beatos prædictos ab omnibus coli permiſſum fuit, non inde publica Officii recitatio permiſſa cenſeatur, ſed tantummodo privata; nec ſatisfactoria præcepto recitationis, niſi qnoad illos, quibus Sedes Apoſtolica de hoc indulſerit.*

VI. *Miſſæ pariter, quæ fuerint indultæ certis perſonis, nempe Presbyteris Regularibus, vel Sæcularibus alicujus loci, vel monaſterii, ſeu Presbyteris alicujus eccleſiæ ſervitio præcipue addictis, a confluentibus Sacerdotibus quavis dignitate, etiam Cardinalatus, inſignitis minime celebrentur.*

VII. *Dies feſti in Beatorum eorumdem memoriam non celebrentur, niſi ſpeciali Indulto Apoſtolico proviſum fuerit.*

VIII. *Eorumdem nomina in kalendariis non apponantur, niſi illius tantum loci, earumque perſonarum, in quo, & a quibus cultus cum Officio & Miſſa celebretur.*

IX. *In*

IX. *In quibusvis ecclesiasticis precibus, etiam in oratoriis privatis recitandis, particularia eorumdem suffragia non apponantur, vel recitentur.*

X. *Publicis in precibus, præter indultas & a Sede Apostolica approbatas, iidem Beati non invocentur.*

XI. *Eorumdem Reliquiæ in processionibus minime circumferantur.*

Sacra tamen Congregatio præsentibus declaratione & jussione removere non intendit cultum Beatis per communem Ecclesiæ consensum, vel per immemorabilem temporis cursum, aut per Patrum, virorumque sanctorum scripta, vel temporis centum annorum metam excedentis scientiam, ac tolerantiam Sedis Apostolicæ, aut Ordinariorum hactenus præstitum, ac certis modo & forma ab eo tempore eis exhibitum. Verum, si a centum annis citra cultus hujusmodi aliqua ex parte constiterit auctus & extensus, eo casu sacra eadem Congregatio eumdem in pristinum reduci jubet; prout quemvis cultum extra casus prædictos ad expressa tantum verbaliter in Apostolicis Indultis omnino revocari mandat, sub pœnis &c.

Firmis quoque remanentibus decretis, nempe, ne Beati in Patronos eligantur, ne eorum natalitia cum Octavis celebrentur, & aliis quibuscumque a sacra Congregatione hactenus emanatis, quæ præsenti decreto renovantur.

His autem Sanctissimo relatis, et in Congregatione sacrorum rituum ordinaria habita coram Sanctitate sua per Eminentiss. et Reverendiss. D. Card. Sacchettum accurate perlectis, mature discussis, Sanctitas sua ea approbavit, et pro omnimoda eorumdem observatione mandavit, typis imprimi, ad valvas affigi, et publicari, ut, elapso tempore sex mensium a die publicationis eorumdem, omnes et singulos afficiant et arctent, ac si omnibus et singulis eadem exhibita, vel personaliter præsentata, intimata, seu notificata fuissent. Indulsitque locorum Ordinariis, ut auctoritate Sedis Apostolicæ possint, immo debeant Sæculares, et Regulares quoscumque, quantumvis exemptos, etiam Societatis Jesu, S. Antonii Viennen. et S. Joannis Hierosolymitani, ac reliquos omnes speciali expressione indigentes, etiam sub censuris compellere.

Cumque aliqui nulli subdantur Episcopo, qui eos, si excesserint, coercere valeat; eo casu a Sedis Apostolicæ Nuntiis, si aderint, sin minus ab Archiepiscopis, in quorum provinciis, vel ab Episcopis Romano tantum Pontifici subjectis, intra, vel prope quorum diœcesis limites eorum ecclesiæ, vel monasteria sita fuerint, tamquam a Sede Apostolica delegatis ad hujusmodi decretorum observationem prædicti omnino cogantur: Die 27. Septembris 1659.

DECLARATIO DECRETI

Super cultu Beatis adhuc non canonizatis præstando.

ALlatis ad sacrorum rituum Congregationem dubiis circa observationem, et intelligentiam decreti super cultu Beatis adhuc non canonizatis præstando editi die 27. Septembris 1659. et publicati 3. Februarii præsentis anni 1660.

Primo: An, ubi indultum fuerit, ut Missa de aliquo Beato celebretur, liceat ejus

ejus imaginem, et simulacrum super altari exponere, necnon votivas tabellas ibidem appendere.

Secundo: An §. Dies festi in Beatorum honorem non celebrentur, *extendatur ad festa devotionis.*

Tertio: An Indulta recitandi Officium cum Octava, vel sine Octava, et celebrandi Missam de Beatis fuerint revocata per dictum decretum sacræ Congregationis.

Quarto: An in ecclesiis, in quibus Officium, et Missa de Beatis recitari, ac respective celebrari possint, liceat eorum Reliquias exponere.

Quinto: An Episcopi Regulares, qui ex Indulto Sedis Apostolicæ gaudent privilegiis suæ Religionis, de quibus sunt capaces pro eorum conditione, possint de Beatis suæ Religionis recitare Officium, & in propriis Cathedralibus Missam celebrare & altare Beatis prædictis erigere.

Sacrorum rituum Congregatio respondit

Ad primum affirmative,
Ad secundum negative,
Ad tertium pariter negative,
Ad quartum affirmative,
Ad quintum negative

Die 17. Aprilis 1660.

CAPUT XXXVIII.

De actibus cultus Beatis post Canonizationem exhibendis.

1 Septem sunt honores, sive actus cultus, qui Beatis in Sanctorum album relatis deferuntur. Primus est, quod Canonizati inscribuntur in catalogo Sanctorum; hoc est definitur & præcipitur, ut ab omnibus Christifidelibus publice habeantur & dicantur Sancti. Secundus est, quod invocantur in publicis Ecclesiæ precibus, & in aliis orationibus, quæ fiunt nomine totius Ecclesiæ: nec enim licet pro eis orare; quocirca alibi ex Innocentio III. *in cap. Cum Marthæ. de celebrat. Missar.* animadversum est, quod, quando in aliquibus orationibus continetur, *prosit, vel proficiat huic Sancto, vel illi talis oblatio ad gloriam et honorem*; hæc, & similia debent intelligi, ut oblatio ad hoc prosit, ut magis magisque a Fidelibus glorificetur in terris. Ita pariter, cum in Officio Syriaco, in Liturgia Nestorii, & in Canone Æthiopum primum Sancti, postea defuncti commemorantur, quibus omnibus Presbyter quietem precatur, animadvertendum est, quod, quatenus in aliis Liturgiis, & Officiis duæ illæ commemorationes distinctæ sunt & divisæ, ita ut in prima, quæ est Sanctorum, Sacerdos a Deo postulet, ut illorum exemplo Fideles ad virtutem accendantur, & precibus obtineant, quod petunt; in secunda autem commemoratione, quæ est mortuorum, Presbyter a Deo precetur, ut eis

ut eis peccata dimittat, atque præmia æterna concedat; & inter has quidem duas commemorationes veteres codices exhibent Diaconi preces vel integras, vel primis tantum vocibus designatas; verisimile admodum est, errore librariorum factum fuisse, ut duæ illæ commemorationes, demptis Diaconi precibus, in unam coaluerint. Consulatur Renaudotius *Liturg. Orient. tom.* 1. *pag.* 505. *et* 528. *et tom.*2. *pag.* 98. 99. 327. 332. 633. 645. Tertius est, quod in eorum memoriam, honorem, & gloriam templa & altaria eriguntur, & Deo dicantur. Quartus, quod tum sacrificium Missæ in eorum honorem solemniter offertur: quapropter Actione decima Concilii Chalcedonensis (*tom.*2. *collect. Harduin. col.*519.) inter ceteras adversus Ibam propositas accusationes oppositum fuit, quod die Martyrum natali vinum non præparaverat pro sacrificio, & pro distributione, quæ populo fieri debebat. *Non est datum vinum ad sacrificium altaris, ad sanctificationem, & populi distributionem, nisi admodum exiguum & vitiosum ac lutosum & quasi eo tempore vindemiatum; ut ex hoc cogerentur, qui deputati fuerant ministrare, de taberna sex omnino infectos comparare sextarios, qui nec sufficerent*: tum Officium, seu Horæ canonicæ publice in ecclesiis cantantur, exempli gratia, si sit Martyr, Officium de Martyre, si Confessor, de Confessore, si Virgo de Virgine; ideoque Patres Concilii Tridentini *sess.*22. *de sacrificio Missæ cap.*3. sic locuti sunt: *Et, quamvis in honorem & memoriam Sanctorum nonnullas interdum Missas Ecclesia celebrare consueverit, non tamen illis sacrificium offerri docet, sed Deo soli, qui illos coronavit; unde nec Sacerdos dicere solet, Offero tibi sacrificium, Petre, vel Paule, sed Deo, de illorum victoriis gratias agens eorum patrocinia implorat, ut ipsi pro nobis intercedere dignentur in cælis, quorum memoriam facimus in terris*. Quintus est, quod dies festi in eorum anniversariis ad eorum memoriam celebrantur. Sextus, quod pinguntur eorum imagines additis quibusdam radiis, seu lumine, & cum scuto, seu diademate in signum gloriæ, quam habent in cælis, juxta doctrinam D. Thomæ *in suppl.* 3. *part. quæst.* 96. *art.* 1. *in corpore*. Septimus denique honor est, quod eorum corpora, & Reliquiæ publice honorantur, & pretiosis thecis & capsis includuntur: uti late, septem hos honores recensendo, prosequuntur communiter Auctores, & signanter Cardinalis Bellarminus *to.* 2. *lib.*1. *de SS. beatit. cap.*7. Ceparius *in directorio Canonizat. SS. lib.*1. *cap. finali*, Rocca *de Canonizat. SS. cap.*38. Joannes Garzias *in tractatu de Canonizat. SS. cap.*12. atque alii passim.

2 Quærenti autem primo, quis sit catalogus Sanctorum, in quo describitur Beatus, qui inter Sanctos refertur; vt nonnulli putant, responderi utique posset, catalogum illum esse Romanum Martyrologium. Verum responsum istud minime subsisteret, cum ex alibi videndis multorum simpliciter Beatorum nomina descripta sint in Martyrologio Romano. Quamobrem aptior videtur esse responsio data a Francisco Bivario *in commentar. ad chronicon M. Maximi in S. Joanne Eremita ab oblivione vindicato* §. 4. ubi sic loquitur: *Nunc illud manifesta consecutione infero, quod erat in votis*,

votis, scilicet Romanum Martyrologium tot Beatorum, & Sanctorum mixturis compactum nequaquam esse illum Sanctorum catalogum, cujus in eorumdem Canonizatione fit mentio, utpote in quo soli rite Canonizati locum habeant; ut omittam, per accidens valde se habere ad Canonizationis essentiam, quod catalogus ille scriptus, vel excusus extet, necne; quamvis enim scriptus nunquam extitisset, aut in oblivionem hominum semel scriptus veniret, seu casu, aut sponte rumperetur, manerent nihilominus Sancti Sanctorum catalogo adscripti. Ergo neutiquam materialis, sed mentalis in corde & mente Ecclesiæ catalogus, in quo Sancti, cum canonizantur, adscribuntur, constituendus est; ut ea locutio nihil aliud sonet, quam numerum Sanctorum, quos ipsa Ecclesia, summo habito delectu, universis Fidelibus colendos supremis honoribus proponit.

3 Quæres secundo, an omnium Beatorum, qui inter Sanctos, & Canonizatos referuntur, recitandum sit Officium & Missa celebranda, ut indicari videtur in quarto cultus actu supra memorato. Porro huic quæsito respondetur, hodie vix contingere posse, quod aliquis Beatus inter Sanctos referatur, in cujus honorem Missa non celebretur, aut Officium non recitetur in determinatis aliquibus locis saltem de Communi. Cum enim, juxta præsentem disciplinam, non procedatur ad Canonizationem, nisi præcesserit Beatificatio aut formalis, aut æquipollens; & in Brevibus quidem Beatificationum formalium hodie semper detur facultas Missam celebrandi & Officium recitandi in honorem Beati in definitis aliquibus locis, idque ipsum fere semper fiat post Beatificationem æquipollentem, ut alibi constabit, maxime vero, quando causa properat ad Canonizationem; hinc est, quod modo monuimus, hodie scilicet vix posse contingere, ut in honorem Beati inter Sanctos relati in peculiaribus quibusdam locis minime Missa celebretur, aut Officium recitetur.

4 Quocirca, ut in prædicto quæsito locus sit rationabili dubitationi, illud est intelligendum de Missæ celebratione & Officii recitatione in universali Ecclesia, sive ad libitum, sive de præcepto: tum vero quæsito sic explicato respondebitur, Beatum inter Sanctos relatum sane in universa Ecclesia esse colendum, atque in ejus honorem in universa similiter Ecclesia posse erigi templa & altaria; sed neque Missam in ejus honorem in universa ipsa Ecclesia esse celebrandam, neque Officium esse recitandum, nisi id summus Pontifex indulgeat, vel præcipiat per decretum peculiare & separatum tum a sententia definitiva Canonizationis, tum ab ipsa Canonizationis bulla, etiamsi in utraque vel indultum quidem esset, vel esset præceptum, ut Missa celebraretur & Officium recitaretur in ipsamet Ecclesia universa.

5 Aliquid circa rem, de qua nunc agimus, supra tetigimus, cum in Canonizationis sententia versaremur. Reliquum igitur in præsens est, ut id ipsum demonstretur quoad ipsas Canonizationum bullas. Quo tamen in negotio prænoscere opus est, nonnullas esse bullas Canonizationum, in quibus nulla fit Officii mentio, sed solum præcipitur, ut memoria Sancti

Digitized by Google

affectu piissimo & devotione fidelissima colatur, ejusque dies anniversaria solemniter celebretur; nonnullas autem esse, in quibus fit utique mentio Officii, sed ex facultate tantum, non ex præcepto; alias demum Canonizationis bullas reperiri, in quibus præcipitur celebratio Missæ & præcipitur recitatio Officii in Ecclesia universali. Ad primam classem pertinent bullæ Canonizationum SS. Udalrici, Petri Episcopi Anagnini, Hugonis Episcopi Gratianopolitani, Henrici, Eduardi Regis Angliæ, Bernardi, Thomæ Cantuariensis, Ubaldi, Joannis Gualberti, Homoboni, Laurentii Archiepiscopi Dublinensis, Francisci, Antonii de Padua, Dominici, Elisabeth, Petri Martyris, Stanislai, Edmundi, Claræ, Richardi, Hedvvigis, Ludovici Regis Franciæ, Petri de Morono, Ludovici filii Caroli Regis Siciliæ, Thomæ Episcopi Herfordiensis, Thomæ de Aquino, Ivonis, Nicolai de Tolentino, Bernardini Senensis, Vincentii, Catharinæ Senensis, Francisci de Paula, Thomæ de Villanova, Francisci de Sales, Petri de Alcantara, Rosæ Limanæ. Ad secundam classem attinent bullæ Canonizationum SS. Teresiæ, Philippi Nerii, Ignatii Loyolæ, Francisci Xaverii. Ad tertiam tandem spectant classem bullæ Canonizationum SS. Birgittæ, Bonaventuræ, Bennonis, Antonini Archiepiscopi Florentini, Didaci, Hyacinthi, Raymundi, Franciscæ Romanæ, Caroli Borromæi.

6 At, sive in bulla Canonizationis mentio fiat Officii & Missæ per verba permittentia, sive per verba præcipientia, hoc unum certum est, id non sufficere, ut in Ecclesia universali Officium recitandum sit, utque Missa debeat celebrari: novum enim requiritur decretum, ut prædictorum executio suscipi possit, sicuti sacrorum rituum Congregatio respondit apud Gavantum *in comment. ad rubricas Breviarii Rom. sect.2. cap.2. num.* 30. & quemadmodum in significatione concessionis per verba permittentia adnotavit Pasqualig. *de sacrif. novæ Legis tom.1. quæst.268. num.5. Quia, quando Pontifices in bullis Canonizationum concedunt, quod de Sancto canonizato recitari possint Officium et Missa, intelligunt quoad habilitatem, non quoad actum; declarant enim, esse talem, ut possit ipsi talis honor et cultus deferri &c.* Consuetudo autem & observantia declarat, quod, haud obstantibus bullis Canonizationum, etiam necessaria est specialis concessio Officii, ut recitari possit; veluti in significatione concessionis factæ per verba præcipientia late prosequitur Lezana *consult.2. num.5. et 6. tom.4. oper.* ubi, postquam retulit sententiam supra memoratam a summo Pontifice Urbano VIII. prolatam occasione Canonizationis S. Andreæ Corsini, hæc habet: *Præmittendum secundo, quod nec de Sanctis canonizatis fieri potest Officium aut celebrari Missa sine novo decreto sacræ Congregationis distincto a bulla seu decreto Canonizationis &c. non obstante, quod in bullis Canonizationis concedi soleat generaliter facultas celebrandi Officium eorum quolibet anno in die obitus ipsorum, prout in instrumento Canonizationis S. Andreæ Corsini &c. Ratio vero hujus est, quia, quamvis ex vi decreti seu bullæ Canonizationis concedatur generaliter cunctis*

cunctis facultas celebrandi Officium et festum Sancti canonizati, non tamen præscribitur ritus, quo celebrari debeat, an scilicet sub duplici, semiduplici &c. nec id exprimitur in rubricis Breviarii; et propterea necessarium est novum Papæ decretum de tali ritu, quia, juxta cap. Gloriosus Deus. de Reliq. et venerat. Sanctorum, solus Papa potest unum Sanctum præ aliis extollere, ac proinde facere decretum de tali ritu . . . et ita praxi receptum est in tota Ecclesia, cum constet, non fieri generaliter ab omnibus Officia de Sanctis omnibus canonizatis, sed solum de aliquibus.

7 Hinc, licet in bulla Canonizationis S. Bennonis, uti supra visum fuit, mentio fiat Officii & Missæ pro Ecclesia universali, & quidem per verba præcipientia; in Ecclesia nihilominus universali nec dictum Officium recitatur, nec Missa celebratur, non nisi quia secundarium illud decretum non fuit adhuc a Sede Apostolica obtentum. Hinc, etsi in bulla Canonizationis S. Antonini Archiepiscopi Florentini, ut in superioribus pariter monitum fuit, mentio fiat concessionis Officii & Missæ per verba præcipientia; ideo tamen tum Officium, tum Missa in Ecclesia universali recitatur, & celebratur, quoniam sacrorum rituum Congregatio die 17. Augusti 1687. concessit, ut posset Officium ipsum recitari & celebrari Missa sub ritu semiduplici ad libitum in Ecclesia universali juxta rubricas Breviarii & Missalis Romani ab omnibus utriusque sexus Christifidelibus tum Sæcularibus, tum Regularibus, qui ad Horas canonicas tenentur; quam postea concessionem die 2. Aprilis 1707. ampliavit, indulgendo, ut Missa, & Officium in Ecclesia universali celebraretur, & recitaretur sub eodem ritu semiduplici de præcepto. Similia contigerunt in recitatione Officii & celebratione Missæ ad honorem S. Didaci: quamquam enim in bulla Canonizationis, ut etiam supra dictum est, mandatum fuit, ut in Ecclesia universali fieret recitatio Officii, fieretque Missæ celebratio, per longum tamen temporis spatium post Canonizationem elapsum minime fuit in Ecclesia ipsa universali recitatum Officium, vel in honorem ejusdem S. Didaci Missa celebrata; sed, ut contenta in eadem Canonizationis bulla, inque alia simili Clementis VIII. ex sententia possent succedere, opus fuit, iterum ad sacram Congregationem confugere, quæ sane annuit petitis anno 1680: quemadmodum colligitur ex sequenti decreto: *Piis precibus Majestatis Catholicæ Serenis. Hispaniarum Regis per suas litteras SS.D.N.D. Innocentio Papæ XI. porrectis per Excellentis. D. Marchionem de Carpio ejusdem Majestatis Catholicæ Oratorem, & per Sanctitatem suam ad sacrorum rituum Congregationem remissis, & in ea relatis ab Eminentis. & Reverendis. D. Card. Columna, instante pariter Rev. P. Petro Espovin Procuratore Generali Ord. Minor. de Observ. nomine suæ Religionis, eadem sacra Congregatio benigne inclinata, pro concessione Officii & Missæ S. Didaci Confessoris Ordinis præfati, censuit, posse apponi in Kalendario Breviarii & Missalis Romani sub ritu semid. de præcepto Officium, & Missam in posterum recitandam ac respective celebrandam quotannis die 13. Novembris in festo dicti Sancti ab omnibus & sin-*

& singulis utriusque sexus Christifidelibus tam Saecularibus, quam Regularibus, qui ad Horas canonicas obstricti sunt, in Ecclesia universali de Comm. Conf. non Pont., vigore Constitutionum Sixti V. in ejus bulla Canonizationis, & Clementis VIII. sub datum 26. Martii 1595. necnon mandavit, ut lectiones propriae pro secundo Nocturno examinentur ab Eminentiss. & Reverendiss. D. Card. Casanate, non obstantibus animadversionibus Reverendiss. Fidei Promotoris, si Sanctissimo D. N. placuerit: Hac die 7. Decembris 1680. Et, facto de praedictis verbo cum Sanctissimo, Sanctitas sua benigne annuens, sensum ejusdem sacrae Congregationis approbavit & confirmavit, die 19. Julii 1681. Neque dissimile est exemplum de S. Carolo Borromaeo, in cujus quoque Canonizationis bulla praecipitur, ut Officium recitetur & Missa celebretur in ejus honorem: haec quippe omnia nunc profecto efficiuntur, sed in sequelam decreti sacrae Congregationis editi die 27. Septembris 1659. *Ad preces sacri Eminentiss. & Reverendiss. Cardinalium Collegii SS.D.N. in Congregatione sacrorum rituum ordinaria habita coram Sanctitate sua mandavit, ut Officium S. Caroli Borromaei S. R. E. Presbyteri Cardinalis & Archiepiscopi Mediolanensis, de Comm. Conf. Pont., quod san. mem. Paulus V. ad libitum indulsit, & san. mem. Innocentius X. ex praecepto sub ritu semiduplici recitari praecepit, in posterum ab omnibus Christifidelibus, qui ad Horas canonicas tenentur, sub ritu duplici pariter ex praecepto recitetur, ac in Breviario Romano sub eodem ritu apponatur: Die 27. Septembris 1659.* Denique, in sententia ab Urbano VIII. prolata in Canonizatione S. Andreae Corsini licet praeceptum fuerit, ut in Ecclesia universali fieret celebratio Missae & recitatio Officii, fateamur tamen oportet, concessionem istam per longum temporis intervallum suo caruisse effectu. Anno namque 1666. sacrorum rituum Congregatio lectiones proprias & Orationem approbavit, atque permisit, ut ejus Officium recitaretur in Ecclesia universali sub ritu semiduplici ad libitum; tum die 31. Augusti 1697. gratiam ampliavit, ritum elevando a semiduplici ad libitum ad semiduplicem de praecepto; & tandem ad duplicem, ex decreto edito die 3. Januarii 1731. Haec nimirum omnia plene demonstrant, quod, sive in bulla Canonizationis fiat concessio Officii & Missae per verba permittentia, sive per verba praecipientia, semper juxta normam & consuetudinem sacrae Congregationis necesse est, ut novum accedat ejusdem decretum auctoritate summi Pontificis confirmatum, in quo decernatur, Officii recitationem & Missae celebrationem esse sub hoc, aut illo ritu in Ecclesia universali administrandas. In bullis autem Canonizationum SS. Pii V., Andreae Avellini, Felicis a Cantalicio, & Catharinae a Bononia, necnon in tot aliis expeditis sub Benedicto XIII. Sanctorum sive a se ipso, sive ab aliis Pontificibus Antecessoribus suis canonizatorum, nulla fit mentio Officii & Missae. Id nempe ipse obtinui, dum Promotoris Fidei munere fungebar: quia, licet vera sint omnia, quae in superioribus adducta sunt, nemo tamen est qui non videat, Apostolici instituti ignaris errandi occasionem alioquin suppeditari posse; celebrandi videlicet Missam, aut

Officium recitandi in ejus Sancti honorem, in cujus utique honorem nec Missa esset celebranda, nec Officium recitandum, sub obtentu facultatis seu præcepti in bulla Canonizationis contenti.

8 Quæres tertio, an præceptum præstandi cultum Canonizato tamquam Sancto, & instar cultus qui aliis Sanctis defertur, necnon recitandi in universa Ecclesia Officium & celebrandi Missam in honorem alicujus Sancti canonizati, comprehendat simul cum Ecclesia Occidentali etiam Orientalem. Verum pro absoluta responsione nonnulla prænotanda esse videntur. Et primum quidem, etiam ante schisma Græcorum aliquam inter Orientalem, atque Occidentalem Ecclesiam fuisse in sacra Liturgia differentiam, præcipue vero quoad Divinorum Officiorum recitationem, & Sacramentorum administrationem; quemadmodum ostendunt Petrus Arcudius *de concord. Eccles. Occid., & Orient. in Septem Sacramentor. administratione*, Leo Allatius *de Eccles. Occid., atque Orient. perpetua consensione*, Isaac Habertus *in Pontific. Eccles. Græca*, Jacobus Goar *in Rituali Græcorum*, Morinus *de sacr. Eccles. Ordinat.*, Martene *de antiq. Eccles. ritibus*.

9 Secundum, summos Pontifices, quoties, abjurato schismate, Græci ad unitatem reversi sunt, sedulam certe operam navasse, ut errores abjicerent, & Sedi Apostolicæ subderentur, at nulla tamen facta reprobatione rituum & consuetudinum, dummodo periculum animarum non inducerent, nec derogarent honestati Ecclesiasticæ; ut habetur in Concilio Lateranensi sub Innocentio III. & in epistola Innocentii IV. ad Episcopum Tusculanum Apostolicæ Sedis Legatum in regno Cypri, de quibus in Conciliis (*collect. Harduin. tom.7. col.27. et 363.*)

10 Tertium, relictos semper fuisse Græcos in sua antiqua consuetudine Missas & Divina Officia celebrandi, uti legitur in binis Constitutionibus summorum Pontificum Leonis X. & Clementis VII. præfixis Pontificali Græcorum Isaaci Haberti; necnon sub Pontifice Clemente VIII. approbatum fuisse Breviarium Græcorum, quod dicitur *Anthologium*, prævio rigido examine, & in Urbe typis Vaticanis editum fuisse anno 1598.

11 Quartum, similia contigisse quoad ritum Syriacum Maronitarum; sicuti colligitur ex Constitutione Eugenii IV. (*collect. CC. Harduin. tom.9. col.1044.*), tum ex Constitutione Gregorii XIII. quæ est 91. *Bullar. tom.2.* & in qua quidem permittitur, ut in ecclesia Collegii Maronitarum Urbis Missæ & alia Divina Officia etiam Arabico, vel Chaldaico idiomate celebrentur; tum autem multo magis ex approbatione eorum Breviarii facta a summis Pontificibus Paulo V. Gregorio XV. & Urbano VIII. quod pariter fuit editum in Urbe anno 1624. Card. Octavius Bandinus in sua epistola ad Jo. Petrum Patriarcham Antiochenum Maronitarum, quæ est præfixa Officio simplici septem dierum hebdomadæ ad usum Ecclesiæ eorumdem Maronitarum, historiam refert & exquisitas diligentias adhibitas pro correcta editione prædicti Breviarii; meminit quoque aliorum librorum Ecclesiasticorum ad usum ejusdem Ecclesiæ editorum sub summis Pontifici-

tificibus Pio V. Gregorio XIII. & Clemente VIII. hoc est Officii, seu exequiarum Defunctorum, & Missalis Chaldaici juxta ritum Ecclesiæ nationis Maronitarum; quorum primum typis impressum fuit Romæ anno 1585. alterum vero in eadem Urbe anno 1594. : typis porro sacræ Congregationis de propaganda Fide sub Innocentio X. anno 1647. facta est nova editio supradicti Breviarii, & anno 1666. sub Alexandro VII. perfecta est editio partis hiemalis, & partis æstivæ, quibus titulus inest: *Officia Sanctorum juxta ritum Ecclesiæ Maronitarum*.

12 Quintum, morem eumdem servatum fuisse in repetitis, quæ contigerunt, unionibus Armeniorum, Copticorum sive Ægyptiorum, Abyssinorum sive Æthiopum, Nestorianorum, Chaldæorum. Quapropter sacra Congregatio de propaganda Fide in decreto edito die 3. Aprilis 1669. sic de ritu Armeniorum locuta est: *Quoniam ritus Armenorum unitorum pluries a Sede Apostolica approbatus & confirmatus fuit, sacra Congregatio mandavit, ne aliqua mutatio aut innovatio in eodem ritu contra prædictam unionem ex quavis causa fiat absque expressa Sedis Apostolicæ licentia*. Quippe, ut cetera sileantur, in unione, quæ anno 1239. facta est sub Gregorio IX. & de qua apud Galanum *tom.1. conciliat. Eccles. Armen. cum Rom. part. 1. cap. 25. pag. 375.* Pontifex approbavit rationabiles Armeniorum consuetudines a tempore B. Silvestri, & S. Gregorii Catholici ejusdem regni Episcopi, easque Apostolica auctoritate confirmavit: & ad normam quidem decreti sacræ Congregationis de propaganda Fide responsum fuit anno 1716. & anno 1718. a sacra Congregatione SS. Inquisitionis quæsitis Euthymii Archiepiscopi Græci Tyri & Sidonis, qui nonnullos Græcorum ritus immutaverat. In unionibus nempe & reconciliationibus supradictarum nationum Orientalium in more positum fuit, earum populos in communionem recipere cum omnibus ritibus suis, repudiatis modo erroribus Fidei, aut universali disciplinæ contrariis. Sicque, cum anno 1720. habita fuisset Synodus provincialis Rhutenorum in civitate Zamoscæ, præsidente Hieronymo Grimaldo Archiepiscopo Edesseno Nuntio Apostolico, actumque fuisset de illius confirmatione per Sedem Apostolicam concedenda; san. mem. Benedictus XIII. prævio consilio Congregationum tum sacri Concilii Tridentini, tum de propaganda Fide, Synodum ipsam approbavit & confirmavit; necnon edi voluit in Urbe anno 1724. addita in confirmatione clausula, quod per eamdemmet confirmationem nihil derogatum esse censeretur vel Constitutionibus Romanorum Antecessorum Pontificum, vel decretis Conciliorum generalium emanatis super ritibus Græcorum, quæ semper in suo robore permanere deberent.

13 Postremum, summos Pontifices, licet improbandam esse censuerint consuetudinem introductam, per quam Græcis Latino ritu & Latinis Græco ritu facultas dabatur celebrandi Missam & recitandi Officium Divinum, uti colligitur *ex Constit. 21. S. Pii V. (Bullar. nov. tom. 4. part. 2.)* in ipsa tamen Urbe, Sacra ab Orientalibus fieri juxta suum ritum, servatis servan-

servandis, voluisse. Non solum enim Clemens VIII. *in sua Constit.* 34. (*Bullar. tom.* 3.) decrevit, Romæ habendum esse Episcopum Græcum Catholicum, qui Græcos Episcopis Latinis Italiæ & insularum adjacentium subjectos ab Episcopo Græco ad Sacra ordinari volentes, cum illorum dimissoriis ad id tantum concedendis ritu Græco ordinaret; sed Divina etiam Officia & Missæ celebrantur juxta proprium ritum publice & palam in ecclesia Collegii Græci, atque in ecclesia Collegii Maronitarum. Præterquamquod supra memoratus Benedictus Papa XIII. die 6. Decembris 1725. ad avertendos abusus, qui irrepserant occasione, qua Sacerdotes Orientales ad ceteras Urbis ecclesias passim accedebant Missas in eis celebraturi, constituit, id illis non esse permittendum, nisi prævia licentia Cardinalis Urbis Vicarii, qui eam nequaquam pro omnibus, sed pro aliquibus tantum ecclesiis indulgere consuevit; nisi Missam celebrent aut in ecclesia subterranea, aut in aliquo remoto altari (experientia quippe teste deprehensum fuit, ex hominum multitudine curiositatis causa confluentium scandala aliquando & irreverentias contigisse) & nisi suas Sacerdotes celebraturi secum habeant sacras vestes, hostiam, atque ministrum, qui Orientali ritu sciat Missæ inservire.

14 Hisce præmissis, ut redeamus ad dubii solutionem; distinguendum esse videtur inter præceptum in Canonizatione contentum de Sancto colendo in universa Ecclesia, & præceptum de recitando Officio, Missaque in ejus honorem celebranda: siquidem alterum ab altero est separabile ex supradictis, & multi sunt Canonizati, qui non habent Officium ac Missam in universa Ecclesia. Primum autem præceptum juxta nonnullos pertinet ad Fidem, ut infra videbitur, & juxta omnes ejus violatio periculum induceret animarum, aut saltem Ecclesiasticæ derogaret honestati. Quocirca, cum Romanus Pontifex utriusque Ecclesiæ, Orientalis scilicet, atque Occidentalis, caput sit, eidemque utraque Ecclesia subjecta sit, & in supra recensitis unionibus Orientalium cum Sede Apostolica imposita illis fuerit obligatio errores abjiciendi, & se conformandi ad Romanam Ecclesiam in his, quæ respiciunt universalem disciplinam, necnon in his, quorum violatio periculum induceret animarum, & Ecclesiasticæ derogaret honestati; sequitur, teneri Orientales colere tamquam Sanctum quemcumque Dei servum, vel Beatum, quem summus Pontifex canonizando refert in Sanctorum catalogum, idemque omnino peccatum, quod patraretur ab homine Occidentali si Sanctum a Papa canonizatum non haberet pro Sancto, & non coleret tamquam Sanctum; committi quoque ab homine Orientali, si Sanctum a Papa canonizatum pro Sancto minime haberet, & tamquam Sanctum minime coleret, aut tamquam Sanctum coleret, quem summus Pontifex censet Sanctum non esse.

15 Secus porro se habet res quoad secundum præceptum recitandi Officium & celebrandi Missam in honorem Sancti canonizati. Eodem quippe Orientales nequaquam comprehenduntur, nisi id expresse a summis

mis Pontificibus mandetur, juxta definitionem habitam die 4. Julii 1631. relatam apud Verricellum *de Apostol. Mission. quæst.* 83. *&* 84. *pag.* 204. *& seq. Subditi quatuor Patriarchalium Ecclesiarum Orientis non ligantur novis Pontificiis Constitutionibus, nisi in tribus casibus; primo, in materia dogmatum Fidei; secundo, si Papa explicite in suis Constitutionibus faciat mentionem & disponat de prædictis; tertio, si implicite in eisdem Constitutionibus de eis disponat, ut in casibus appellationis ad futurum Concilium &c. Ita fuit concorditer responsum in quadam Congregatione doctissimorum virorum die 4. Julii 1631. habita super dubio Missionariorum Orientis in palatio Eminentiss. Pamphilii postea Innocentii X.* Quatenus vero responderetur, Orientales propter universitatem verborum implicite præcepto comprehendi, imbecillitas responsionis illico appareret, Missalia, Officia, Breviaria in Urbe edita pro eorum usu & a summis Pontificibus approbata respiciendo; in quibus nimirum Missæ & Officia præscribuntur in honorem præcipue Sanctorum, quos Officio & Missa colebant ante schisma, nullo facto verbo Sanctorum postea canonizatorum, quibus indultum est, ut in eorum honorem Officium recitaretur & Missa celebraretur in universa Ecclesia. Addi possunt expressæ permissiones in unionibus factæ de celebratione Solemnium, Missarumque, & Horarum canonicarum recitatione juxta antiquam Orientalem consuetudinem; nihil obstante, quod secundùm decretum Eugenii IV. in unione Armenorum, & secundum instructionem Clementis VIII. obligantur Armeni, & obstringuntur Græci viventes in diœcesibus Episcoporum Latinorum ad observantiam festorum de præcepto Ecclesiæ Latinæ. Eugenius quippe IV. in citata unione Armenorum præscripsit, ut se conformarent ad Ecclesiam universalem Latinam & Græcam in celebratione festorum Nativitatis Domini die 25. Decembris, Circumcisionis Domini die 1. Januarii, Purificationis Beatissimæ Virginis die 2. Februarii, Annuntiationis die 25. Martii, Nativitatis S. Joannis Baptistæ die 24. Junii, nulla alia facta mentione ceterorum rituum, in quibus a Græcis & Latinis differebant, uti videri potest apud Harduinum *tom.* 9. *Concil. col.* 441. Memorata autem instructio Clementis VIII. quæ respicit Græcos in diœcesibus Episcoporum Latinorum habitantes, mandat utique, ut festa Latinorum observent, hoc est Missam audiant, & abstineant ab operibus servilibus; at minime tamen ut Missam celebrent & Officium recitent in honorem Sanctorum, qui a Latinis coluntur.



CAPUT

CAPUT XXXIX.

De differentiis inter Beatificationem, & Canonizationem.

1 SI noster sermo continuari deberet enarratione specierum cultus, qui juxta familiarem Sedis Apostolicæ disciplinam exhibetur Canonizatis, exhiberi autem nequit servis Dei tantummodo Beatificatis; a proposito præsenti aberraret, & hic exponeret ea, quæ aliis in locis hujus Operis nobis exponenda esse videntur. Satis ergo interim erit ea indicasse, quæ in superioribus dicta sunt; quia nunc oportet ad alia transitum facere, hoc est ad discrimen, quod intercedit inter Beatificationem, & Canonizationem.

2 Putant nonnulli, Beatificationem, & Canonizationem promiscue sumi posse, teste Garzia *in tract. de Canonizat. SS. pag.* 3. Alii Canonizationem distinguunt in universalem, & particularem; universalem nempe, per quam cultus in universa Ecclesia, particularem vero, per quam in particularibus Ecclesiis alicui exhibetur: qua quidem distinctione admissa, non desunt, qui Beatificationem dicunt esse particularem quamdam Canonizationem. Ita Casalius *de veter. sacr. Christ. ritib. cap.* 69. & Auditores Rotæ in relatione S. Ludovici Bertrandi *in princ.* §. *Unde merito*. Nec est omittendum nonnullos velle, vel absolute canonizatos esse dicendos quotquot judicio Episcopali juxta antiquam Ecclesiæ disciplinam cultum obtinuerunt; vel eos saltem canonizatos dici debere particulari Canonizatione, quæ tunc solum erat usu recepta.

3 Verum, ne confuse procedamus, si loquimur de antiquiori Ecclesiæ disciplina, clara est ex alibi dictis differentia inter Beatificationem, & Canonizationem. Episcopale namque præceptum de cultu exhibendo erga aliquem Dei servum diœcesis fines non excedebat; vel, siquidem extendebatur ad alias Ecclesias, & sic paulatim ad universam Ecclesiam, accedente tacito, aut expresso summi Pontificis assensu, cultus ab Episcopo præceptus, qui antea non erat nisi Beatificatio, Canonizationis deinde robur obtinebat. In quo rerum themate nemo est qui non videat, differentiam inter Beatificationem, & Canonizationem juxta antiquiorem Ecclesiæ disciplinam constitutam fuisse in primordiali Episcopi præcepto de cultu coarctato, & in ejus extensione ad universam Ecclesiam, accedente (uti dictum est) tacito, aut expresso Romani Pontificis assensu.

4 Major difficultas habetur quoad differentiam inter Beatificationem, & Canonizationem, si porro de eadem differentia loquamur post delatum tum Beatificationis, tum Canonizationis judicium ad Sedem Apostolicam. Primum enim, hoc tempore inspecto, dicendum esse videtur, Beatificationem nunquam dici posse particularem Canonizationem; quia plures extant Apostolicæ litteræ Romanorum Pontificum, in quibus nonnulli

Dei servi inter Beatos recensentur, & in eorum honorem indulgetur, ut festum fiat, Officium recitetur, ac Missa celebretur, sed additis tamen hisce clausulis: *Licet canonizatus, aut canonizata non sit*; veluti in Brevi Beatificationis tunc Beatæ, nunc Sanctæ Agnetis de Monte Politiano expedito a Clemente VII. anno 1532. sive: *Dummodo propter præmissa canonizatus, aut canonizata non censeatur*; sicuti in Brevi Julii II. per quod beatificavit B. Notkerum Balbulum apud Bollandianos *ad diem 6. Aprilis tom.* 1. *pag.* 603.; in Brevi Beatificationis expedito a Leone X. tunc Beatæ, nunc Sanctæ Elisabeth Reginæ Portugalliæ; in alio Clementis VII. cum inter Beatos retulit Hyacinthum Confessorem nunc Sanctorum catalogo adscriptum, uti videri potest apud Raynaldum *ad an.* 1527. *num.* 105. tum in alio ejusdem Clementis, cum Beatitatis honores indulsit servis Dei Petro de Luxemburgo, & Ludovico Alamando Cardinali Arelatensi, cujus meminerunt Raynaldus *ad ann.* 1450. *num.* 20. & Dionysius Sammarthanus *Gallia Christ. tom.* 1. *in Ecclesia Arelatensi col.* 584. quodque editum fuit a Bollandianis *ad diem* 2. *Julii tom.* 1. *pag.* 491. & apud Jo: Launojum *oper. tom.* 5. *part.* 1. *in epist.* 11. *ad Ludovicum Marasium*; & in pluribus demum aliis, quæ congeri possent, exemplis, nisi hæc indicasse sat esset, ut ostendatur, juxta recentiorem Ecclesiæ disciplinam Beatificationem nunquam appellari posse particularem Canonizationem: si enim sic vocari potuisset, vel supradictæ clausulæ non fuissent appositæ ad Beatificationum Brevia, vel, si quidem appositæ fuissent, id factum esset cum additamento indicante Canonizationem universalem, & non absolute atque simpliciter Canonizationem.

5 Doctores postea de Beatificatione & Canonizatione tractantes juxta præsentem Ecclesiæ disciplinam tradunt, Beatificationem esse actum, quo summus Romanus Pontifex indulgendo permittit, aliquem Dei servum coli posse in aliqua provincia, dioecesi, civitate, aut religiosa Familia cultu quodam determinato, ac Beatorum proprio, usquequo ad solemnem ejus Canonizationem deveniatur. Ita Scacch. *de not. & sign. sanctitat. sect.* 11. *cap.* 1. *pag.* 826. Castellin. *de certitud. glor. SS. cap.* 2. *pun.* 1. *num.* 2. Penia *in sua dissertat. de cultu SS. num.* 10. *apud Pignatell. tom.* 5. *consult.* 38. Canonizationem autem dicunt esse summi Pontificis sententiam definitivam, qua decernit, aliquem antea inter Beatos recensitum in Sanctorum catalogum esse referendum, & coli debere in toto orbe Catholico atque in universa Ecclesia cultu illo, qui ceteris Canonizatis præstatur. Ita Innocent. *in cap. Audivimus num.* 1. Ostien. *num.* 2. Abbas *num.* 5. Antonius a Butrio *num.* 4. Joannes Andreas *num.* 2. Zabarella *num.* 4. *de Reliq. & venerat. SS.* Pirhing. *ad eumdem titulum Decretal.* §. 1. *num.* 2. S. Antoninus *in* 3. *part. summa Theol. tit.* 22. *cap.* 5. §. 5. Venerabilis Dei servus Card. Bellarminus *de Sanctorum beatit. lib.* 1. *cap.* 7. Silvester *in summa, v. Canonizatio, num.* 1. Angelus *in summa, eod. verbo*, Pavin. *in relatione causa S. Bonaventura in principio*, Rocca *de Canoniz. SS. cap.* 3. Castellan. *in eo-*

Digitized by Google

in eodem tract. quæst. 1. *principali*, Castellin. *de certit. glor. SS. cap.* 3. *punct.* 50. Maucler. *de monarchia Ecclesiæ* 2. *part. lib.* 4. *cap.* 7. *in principio*, Phœbeus *in sua differt. typis impressa post Acta Canonizationis S. Petri de Alcantara*, & *S. Mariæ Magdalenæ de Pazzis pag.* 330. Cardinalis de Lauræa *in* 3. *lib. sent. tom.* 3. *disp.* 6. *art.* 3. *num.* 44.

6 Hinc Beatificationem in pluribus differre a Canonizatione docent, propterea quia ex dictis consequitur, quod Beatificatio sit actus præcedens & præparatorius, Canonizatio vero actus præparatus & extremus; quod Beatificatio permissionem, Canonizatio præceptum cultus importet; quodque in Beatificatione cultus coarctetur intra aliquam provinciam, diœcesim, civitatem, aut religiosam Familiam, in Canonizatione autem extendatur ad universam Ecclesiam: Gonzal. *in cap. Audivimus num.* 6. *de Reliq. & venerat. SS.* Contelor. *de Canonizat. SS. cap.* 2. *num.* 5. & *seqq.* Dominicus a SS. Trinitate *in suo tract. de summo Pontifice cap.* 18. *§. Notandum. biblioth. Pontif. tom.* 10. Baldell. *Theolog. moral. tom.* 2. *lib.* 3. *disp.* 12. *n.* 18. Lupus *in notis ad Concilia tom.* 3. *pag.* 568. Bordon. *controv.* 13. *num.* 1. & *seqq.* & *num.* 13. & 14. Garzia *de Canoniz. SS. pag.* 34. *num.* 3. & 4. & *pag.* 35. *num.* 1. & *seqq.* Gravina *de Cathol. præscriptionibus*, *in continuat.* 2. *part. tom.* 4. *tit. de infallibilitate Papæ in Canonizat. dubit.* 1. *in append.* Blasius a Purificatione *in tract. de adorat. disp.* 8. *dub.* 2. *§.* 2. Diana *in edit. coord. tom.* 1. *tract.* 6. *resolut.* 17. *num.* 1. *et seqq.* Scacch. *de not., et sign. sanctit. sect.* 1. *cap.* 8. *pag.* 97. Matta *de Canonizat. SS. part.* 1. *cap.* 2. *num.* 11. Lezana *consult.* 1. *num.* 49. Pignatell. *consult.* 63. *num.* 1. *tom.* 4. Joannes a S. Thoma *in* 2. 2. *D.Thomæ quæst.* 1. *disp.* 9. *art.* 2. *num.* 2. Gujet *de festis propriis SS. lib.* 2. *cap.* 19. *qu.* 11. *§. Quod ergo attinet*; Rabaudi *in suis exercit. Theolog. tom.* 2. *exercit.* 3. *cap.* 1. *§.* 1. *vers.* 5. *Non est*; Gavard. *in sua Theolog. exantiq. tom.* 6. *quæst.* 2. *de Baptismo art.* 8. *§.* 3. *num.* 46. Schiara *in suo Pontific. propugnac. art.* 26. *§.* 1. *sub num.* 3. Anaclet. *tom.* 3. *ad tit. Decretal. de Reliq. et venerat. SS. §.* 1. *num.* 5.

7 Assertiones itaque modo expositæ communem utique constituere videntur Scriptorum opinionem; sed ei tamen adversatur P. Matthæuccius ex Familia Minor. Obser. Consultor Congregationis sacrorum rituum, *in sua practica ad causas Beatificat. & Canonizat. in quæst. proœm. cap. unic. num.* 7. & *seqq.*, ubi probare conatur, cultum præcipi non solum in Canonizatione, verum etiam in Beatificatione, atque adeo Beatorum cultum, excepta concessione Officii & Missæ, ad universam Ecclesiam protendi: quamquam recenti huic Auctori respondet P. Jo: Baptista Memmius Societatis Jesu *in suo tractatu de sacro ritu Canonizat. SS. Romæ edito anno* 1726. *cap.* 1. Nos vero, ut tuto pede incedamus, necessarium esse existimamus ad Apostolicas Romanorum Pontificum litteras manus admovere, ex quibus, quid in hac re sentiendum sit, sine ulla dubitatione dignosci facile poterit.

8 Afferunt nimirum Doctores supra citati, Beatificationem non importare expressum summi Pontificis præceptum, sed permissionem tantum

Digitized by Google

ſtrictius infra explicandam, ut aliquis Dei ſervus cultum habere poſſit: & ſane aſſentimur, ex regula id verum eſſe; ſed & contendimus, aliquando cultum ſimpliciter Beatorum non modo permiſſum, verum etiam fuiſſe præceptum. In litteris namque Apoſtolicis Sixti Papæ IV. de quibus infra, & in quibus Dei ſervus Jo: Bonus Ord. Erem. S. Auguſtini Beatificationem conſequitur; item in litteris Apoſtolicis Leonis Papæ X. in quibus Philippus Benitius, Margarita de Cortona, & Jacobus de Marchia inter Beatos referuntur, datur profecto facultas eos colendi in determinatis aliquibus locis *abſque incurſu alicujus idololatriæ, aut infamiæ nota, vel conſcientiæ ſcrupulo, & donec aliter a Sede Apoſtolica demandatum fuiſſet*; qui videlicet loquendi modus non ad præceptum, ſed ad permiſſionem tantum referendus eſſe videtur, ſicut & alius ille loquendi modus, quo in poſterioribus Beatificationum Brevibus iidem Romani Pontifices uſi ſunt: *Apoſtolica auctoritate licentiam & facultatem concedimus & impartimur*; ſive, *auctoritate Apoſtolica tenore præſentium indulgemus*: uti legitur in Brevibus Beatificationum Andreæ Avellini, Franciſci Borgiæ, Cajetani, Joannis de Deo, Joſaphati Martyris, Franciſci de Sales, Petri de Arbues, Roſæ Limanæ, Pii Papæ V., Franciſci Solani, Joannis Franciſci Regis, Hyacinthæ de Mareſcottis, Joannis de Prado, Fidelis a Sigmaringa, Vincentii a Paulo, & Petri Forerii. Sed, ne temere videamur aſſeruiſſe, cultum ſimpliciter Beatorum fuiſſe a Romanis Pontificibus aliquando præceptum, præſto ſunt exempla alia tum antiquiora, tum recentiora. Alexander Papa III. Martino Epiſcopo Groſſetanenſi ſupplicanti pro Canonizatione B. Guillelmi Eremitæ a Malavalle in Tuſcia reſpondit, veluti in ſuperioribus vidimus, ſe ejus preces tempore opportuno exauditurum: *Et interim mandavit eidem* (verba ſunt Innocentii Papæ III. *in ſuis litteris Apoſtolicis editis a Guillelmo de VVaha Presbytero Societatis Jeſu in vita prædicti Guillelmi, pag.326.* & iterum typis impreſſis *in novo cod. Canonizat. pag.644.*) *ut in anniverſario pro Divini nominis gloria, & ejuſdem Sancti memoria Officium Confeſſoris ſolemniter celebraret, & in ſua diœceſi faceret ſolemniter celebrari. Ideoque & Nos* (ſubdit Innocentius) *Fraternitati tuæ* (litteræ datæ ſunt ad Epiſcopum Groſſetanenſem) *per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus & tu Prædeceſſoris noſtri mandatum in majori eccleſia exequaris, & diœceſanis tuis nunties exequendum*. Leo Papa X. inter BB. Virgines recenſendo Hoſannam Virginem Tert. Ord. Præd., nedum conceſſit, ſed & mandavit, ut die ejus natali fieret in civitate & territorio Mantuano in primis, ac ſecundis Veſperis, necnon in Matutinis, atque aliis Divinis Officiis ejus commemoratio: *In civitate & diſtrictu Mantuano, ſicut in natali aliarum SS. Virginum ſolet fieri & celebrari, ut commemoratio libere & licite fieri poſſit, concedimus, & a quibuſcumque Sacerdotibus, Religioſis, & aliis Chriſtifidelibus fieri mandamus*. Clemens Papa IX. in ſuo Brevi expedito die 2. Januarii 1669. per quod, prævia derogatione Apoſtolicarum Conſtitutionum, quibus prohibetur, Beatos nondum canonizatos eligi in principales Patronos regnorum

Digitized by Google

rum, provinciarum, & civitatum, elegit in Patronam principalem civitatis Limanæ, & totius regni Peruviani Rosam Limanam tunc simpliciter Beatam, sic statuit quoad cultum: *Ipsiusque Beatæ Rosæ festum in universo regno hujusmodi de Patrona principaliori ab omnibus utriusque sexus Christifidelibus illic degentibus de præcepto servari, &, sicut alia festa de præcepto, celebrari, ejusque Officium ab universo Clero tum Sæculari, tum Regulari de principaliori Patrona juxta rubricas Breviarii Romani inibi recitari, auctoritate & tenore præfatis mandamus*. Summus denique Pontifex Clemens X. eodem præcipiente modo processit, declarando eamdem B. Rosam ante Canonizationem in principaliorem Patronam omnium & singularum provinciarum, regnorum, insularum, & regionum Continentis totius Americæ, Philippinarum, ac Indiarum; & Stanislaum Novitium Societatis Jesu tunc tantummodo Beatificatum in principaliorem Patronum regni Poloniæ, magni ducatus Lituaniæ, & adjunctarum provinciarum renuntiando, voluit, ut coleretur cum omnibus & singulis prærogativis, quæ principalioribus Patronis ejusdem regni & ducatus competebant, quibusque tunc colebantur SS. Adalbertus, alter Stanislaus, aliique principaliores Patroni ejusdemmet regni atque ducatus: quemadmodum desumitur ex ejus litteris Apostolicis expeditis die 8. Januarii 1674.

9 Dicunt quoque, uti vidimus, Doctores, cultum Beatorum intra aliquam provinciam, diœcesim, civitatem, aut religiosam Familiam coarctari; idque observatum certe fuit in omnibus fere Beatificationibus huc usque factis: at exemplum tamen non deest de concessione cultus pro universa Ecclesia in honorem alicujus simpliciter Beatificati. Sixtus quippe Pontifex IV. qui in Beatificatione servorum Dei Berardi, Petri, Othonis, Accursii, & Adjuti Ordini FF. Minor. concessit, ut Fratres in eorum honorem Officium recitarent & Missam celebrarent, quemadmodum habetur in diplomate 73. formis impresso in citato novo codice Canonizationum, referens porro inter Beatos memoratum Joannem Bonum, ei cultum detulit in universa Ecclesia: *De Fratrum nostrorum consilio & assensu, auctoritate Apostolica concedimus, quod ipse B. Jo: Bonus, ut pie inter Sanctos in superna patria collocatus, ad laudem & Divini nominis, & Altissimi gloriam, qui in cælis habitat & humilia respicit, sine hæsitatione & conscientiæ scrupulo, vel canonis Divini incursu possit pro Beato in omnibus & singulis civitatibus, terris, & locis, ac monasteriis, & ecclesiis venerari, & ad eum, ut Beatum, preces porrigi, & suffragia ejus implorari, donec aliud per Nos, vel Sedem prædictam fuerit solemniter ordinatum*: quæ scilicet verba Sixtini sunt diplomatis apud Raynaldum *ad an.* 1250. *num.* 51. Clemens pariter Papa X. antequam ad solemnia Canonizationis S. Rosæ Limanæ deveniret, die 27. Augusti 1670. per suas litteras Apostolicas in forma Brevis indulsit universo Clero Sæculari, ac Regulari per totum terrarum orbem, ut de B. Rosa Missam celebrare posset per anni circuitum sive ex voto, sive ex libera devotione, juxta rubricas Missalis Romani.

10 Ajunt

Digitized by Google

10 Ajunt præterea Doctores superius allegati, Canonizationem esse summi Pontificis sententiam definitivam, qua præcipiendo, exhibitionem cultus decernit. De hoc vero nequaquam dubitandum esse videtur: verba quippe præcipientia in omnibus Canonizationum bullis inveniuntur; sicuti videri potest in bullis Canonizationum SS. Udalrici, Simeonis Monachi, Simeonis Syracusani, Godeardi, Sturmii, Henrici, Joannis Gualberti. His consentiunt aliæ bullæ, ubi sic legitur: *Inter Sanctos, & electos honorari præcipimus &c. Memoriam inter Sanctos de cetero fieri censemus, & anniversarium ipsius diem solemniter celebrari constituimus &c. Apostolicæ Sedis auctoritate catalogo Sanctorum scribi mandavimus*: bullæ videlicet Canonizationum SS. Hugonis, Bernardi Abbatis, Thomæ Cantuariensis, Homoboni, Laurentii Archiepiscopi, Antonii Lusitani, Dominici, Francisci de Assisio, Elisabeth Viduæ, Petri Martyris, Stanislai Episcopi, Ludovici Regis Franciæ, Petri de Morono, Ludovici Episcopi Tolosani, Thomæ Episcopi Herfordiensis, Thomæ de Aquino, Ivonis Presbyteri, Nicolai de Tolentino, Bernardini Senensis, Bonaventuræ, Ubaldi: itemque recentiores Canonizationum bullæ per verba ista; *Statuimus, definimus, pronuntiamus*; quemadmodum desumi potest ex bullis Canonizationum SS. Francisci de Paula, Leopoldi Austriæ Principis, Bennonis Episcopi Misnensis, Hyacinthi Poloni, Raymundi Barcinonensis, Caroli Borromæi, Philippi Nerii, Ignatii Loyolæ, Francisci Xaverii, Thomæ de Villanova, Francisci Salesii, Petri de Alcantara, Rosæ Limanæ, & passim ex aliis subsequentibus. Etsi enim in nonnullis antiquioribus bullis habeantur verba hortativa: *Universitatem vestram rogamus, monemus*: alia tamen non desunt præcipientia: *Per Apostolica vobis scripta mandantes*; sicuti colligi potest ex bullis Canonizationum SS. Geraldi, Chunegundis, Vulstani, Guillelmi Briocensis, Francisci de Assisio, & ex aliis.

11 Ajunt postremo prædicti Doctores, cultum in Canonizatione extendi ad universam Ecclesiam. Id pariter re vera subsistit; cum in omnibus Canonizationum bullis præcipiatur, Canonizatum ab omnibus & in universa utique Ecclesia pro Sancto habendum esse; in nonnullis vero Canonizationum bullis præterea demandetur celebratio Officii universæ ipsi Ecclesiæ; in aliis celebratio festi universæ similiter Ecclesiæ; in aliis, ut in Ecclesia universali ædes sacræ & altaria ædificentur, in quibus incruentum Deo sacrificium offeratur. Quamvis enim nonnulla Canonizationum diplomata particularibus aliquibus personis inscripta sint, & signanter illa SS. Udalrici, Simeonis Monachi & Eremitæ, Nicolai Peregrini, Petri Anagnini, Godeardi, Hugonis Gratianopolitani, Sturmii, Henrici Imperatoris, Eduardi, Thomæ Cantuariensis, Bernardi, Bernuvardi, Joannis Gualberti, Geraldi, Homoboni, Chunegundis, Guillelmi, Laurentii Dublinensis, Guillelmi Eboracensis, Stanislai, Claræ, Hedvvigis, Ludovici; attamen prætermittentes, quod pleraque etiam ex antiquioribus data sunt ad universos Christifideles, vel ad universos Archiepiscopos, Episcopos,

pos,

pos, Abbates, Priores, Archipresbyteros, Archidiaconos, Decanos, & alios Ecclesiarum Præsules ad quos pervenissent, uti sunt illa SS. Geraldi, Theobaldi, Virgilii, Ludovici filii Caroli II. Regis Siciliæ, Nicolai de Tolentino, Francisci de Assisio; vim in eo ponimus, quod in diplomatibus seu bullis, quæ ad particulares ipsas personas datæ sunt, cultus, qui præcipitur, non coarctatur in eis, vel in determinatis aliquibus locis, sed denuntiatur particularibus ipsismet personis, quæ forte pro Canonizatione supplicaverant, Beatum inter Sanctos fuisse relatum, ejusque factam fuisse Canonizationem, ut fidentius & alacrius se ejus precibus, atque intercessioni commendarent. Alexander III. inter Sanctos solemniter retulit Eduardum Angliæ Regem: litteris autem datis ad Episcopos per Angliam constitutos, ait (*in nov. cod. Canoniz. pag.* 15.) *Quia igitur decet honestatis vestræ prudentiam eum pie colere & toto studio venerari, quem auctoritate Apostolica venerandum vestra postulavit devotio, & colendum &c.* Sed quod citra ullam controversiam ostendit, in Canonizationibus præcipi cultum, & præceptum respicere universam Ecclesiam, est sententia, quæ a summo Pontifice tanta solemnitate in Canonizatione profertur: *Sanctum, aut Sanctam esse decernimus & definimus ac Sanctorum catalogo adscribimus*; quæ profecto sunt verba præcipientia: *Statuentes, ab Ecclesia universali illius memoriam quolibet anno pia devotione recoli debere*; en verba iterum præcipientia, & quæ universalem Ecclesiam respiciunt.

12 Omnia igitur in unum colligentes ratum habemus primò, (ex regula loquendo) Beatificationem esse cultus permissionem, & aliquando etiam posse importare cultus præceptum, constitutum tamen per actum directum ad sententiam definitivam nondum prolatam, sed, accedentibus novis circumstantiis, proferendam, & in nonnullis particularibus locis coercitum. Quocirca præceptum Innocentii III. supra relatum de Officio celebrando in honorem B. Guillelmi diœcesim tantum Grossetanam respexit; certumque est, fuisse explicatum per actum, qui postremam & definitivam de Canonizatione sententiam expectabat, uti colligitur ex diplomate ejusdem Pontificis (*cit. cod. pag.* 644.) *Ex litteris Fraternitatis tuæ accepimus, quod, cum bon. mem. Martinus Prædecessor tuus olim ad fel. record. Alexandri Prædecessoris nostri præsentiam accessisset, supplicavit eidem, ut B. Guillelmum Sanctorum adscriberet catalogo venerandum. Idem vero Prædecessor noster exauditurum se preces ipsius promisit tempore opportuno.* Procedit iisdem terminis mandatum Leonis X. in honorem B. Hosannæ, utpote coercitum intra diœcesim Mantuanam, & explicatum pariter per actum non extremum, nec ultimo decretorium. Post enarrata quippe merita Beatæ, sibi per extrajudiciales probationes, uti tunc in more positum erat, patefacta, summus Pontifex supplicationem exponit Isabellæ Estensis de Gonzaga Mantuæ Marchionissæ pro prædictæ Beatæ Canonizatione porrectam, cui sic respondet: *Cum itaque Isabella Marchionissa non dubitans, animam dictæ Hosannæ Virginis, ob ejus vitam castissime & integerrime actam, in cælesti choro æterna*

æterna gloria perfrui, miro teneatur desiderio, ut ipsa Hosanna per Nos canonizetur, & in catalogum sanctarum Virginum referatur, quare Nobis super hoc humiliter supplicari curavit: Nos igitur tum prædicto ejusdem Marchionissæ desiderio satisfacere, tum etiam, si res ita esse comperiatur, ut eidem Hosannæ pro meritis suis etiam a mortalibus in hoc sæculo debitus honor & cultus impendatur, efficere cupientes, hujusmodi supplicationibus inclinati, discretioni vestræ per præsentes committimus & mandamus, ut de religiosa & integerrima vita, ac de piis & sanctis operibus dictæ Hosannæ, ac de miraculis ex ejus meritis & intercessionibus, ac de factis vos diligenter informetis, & Nobis referatis; ut scilicet postmodum Nos de præmissis certam notitiam per hujusmodi relationem habentes eamdem Hosannam cum Dei & sanctæ Apostolicæ Sedis benedictione canonizemus, et in catalogum sanctarum Virginum referamus; et interim &c. Per eamdemque etiam viam incedunt exempla S. Rosæ Limanæ, & S. Stanislai Novitii Societatis Jesu, cum ante Canonizationem quidem prodierint, sed judicio pro solemni ipsa Canonizatione introducto.

13 Compertum habemus secundò (ad regulam item loquendo) Beatorum cultum coarctari sane intra aliquam provinciam, diœcesim, civitatem, aut religiosam Familiam; at aliquando tamen posse ad universam Ecclesiam extendi, citra tamen legem præcepti, sed per modum simplicis facultatis, & per actum minime extremum, nec ultimo definitivum. Quapropter in supra citato diplomate Sixti IV. de cultu B. Jo. Boni non solum insunt verba permittentia & facultatem facientia, verum etiam alia verba superadduntur, quæ extremam determinationem necdum prolatam expectant: *Donec aliud per Nos, vel Sedem Apostolicam fuerit solemniter ordinatum*; quod ipsum dici debet de allegata concessione Clementis X. pro cultu tunc Beatæ, nunc Sanctæ Rosæ Limanæ; quippe quæ facta fuit, dum adhuc sub judice esset Canonizationis causa.

14 Tertiò denique comprobatum est, Canonizationem esse summi Pontificis sententiam ultimo definitivam, qua cultus præcipitur in universa Ecclesia. Idcirco ultima differentia inter Beatificationem, & Canonizationem minime quidem constituenda erit vel in permissione cultus, vel in ejus coarctatione ad personas, aut locos particulares, quæ in Beatificatione habeatur, secus ac in Canonizatione; sed in extrema & definitiva de sanctitate sententia cultum aliis Sanctis debitum in universa Ecclesia per Canonizationem, nequaquam vero per Beatificationem præcipiente.



CA-

C A P U T XL.

In quo explicatur Sedis Apostolicæ permissio, quæ per Beatificationem habetur.

1 CUm duplex sit permissio alia scilicet approbans, alia suspendens; approbans utique illa est, quæ sibi vindicat locum in Beatificatione, sive loquamur de Beatificatione formali, sive de æquipollenti. In Beatificatione quippe formali, ut alibi visum est, præcedit examen una cum approbatione virtutum, seu martyrii, atque miraculorum: in Beatificatione autem æquipollenti, cum constiterit sive de fama virtutum, martyrii, aut miraculorum, sive de antiquitate cultus cum scientia & tolerantia Ordinarii, vel Sedis Apostolicæ, sive de Indultis præcedentibus Romanorum Pontificum, aut sacræ Congregationis, servatur cultus in eo statu, in quo est, necnon ut plurimum per novas concessiones augetur: quæ profecto omnia ostendunt, permissionem esse approbantem, minime vero suspendentem. Permissio postea suspendens ea est, per quam, habita notitia cultus erga aliquem Dei servum ab antiquo tempore exhibiti, quique adhuc exhibetur in aliqua diœcesi, aut provincia, Sedes Apostolica, licet ad ejus remotionem, ne populorum tumultus excitet, minime procedat; explicate tamen, vel implicite protestatur, se eum non approbare: & ideo, si sermo quidem sit de ista permissione, difficile admodum videtur, ex eadem posse Beatificationem produci.

2 Res tota duobus exemplis illustrabitur; altero de cultu Luciferi Calaritani; altero de cultu Raymundi Lulli. Unicuique, qui historiam Ecclesiasticam e limine salutaverit, notum est quid Lucifer egerit pro Fide Catholica in Concilio Mediolani coacto anno 355. Exilii etenim pœnam sustinuit, & Confessoris nomen obtinuit. Extant etiam libri ab eo conscripti adversus Constantium Imperatorem, & ad ipsum Imperatorem transmissi; omniaque ejus opera edita fuerunt a Jo. Tillio Episcopo Meldensi anno 1568. & sunt inserta *tom.* 4. *bibliot. PP. pag.* 181. Porro, cum Constantio Julianus successisset; &, deleta lege exilii, Lucifer una cum S. Eusebio Vercellensi a Thebaide, ubi exilium patiebantur, regressus fuisset; quia non interfuit Concilio Alexandrino, in quo nonnulla de pace Ecclesiæ & de admittendis in communionem Episcopis, qui ab errore Arianorum resipuerant, statuta fuerunt, ejus nomine a Diacono, quem ad Concilium legaverat, ea subscripta fuerunt. Dum autem Antiochiæ morabatur, ea spe ductus, ut dissidentium partes componi possent, Paulinum Presbyterum in Episcopum dictæ civitatis consecravit; etsi hinc potius dissensiones auctæ fuerunt, per annos deinde octoginta quinque continuatæ. Non potuit S. Eusebius, qui ex eadem pacis causa Antiochiam properaverat, factum Luciferi approbare; ideoque, quamvis minime

 publice

publice improbasset, Lucifer nihilominus ab ejus communione discessit; ea adhuc vigente ambiguitate, an ad graviora etiam progressus sit, & an ante obitum ad Ecclesiæ unitatem redierit. Summatim hæc omnia & perspicue legi possunt in histor. Eccles. Fleury *lib.*5. *num.*29. *to.*4. & in histor. Eccles. eruditi P. Ignatii Hyacinthi Amat de Graveson *to.* 1. *colloq.* 2. *ad sæc.* 4. *pag.* 116. Quod autem attinet ad antiquiores, Socrates & Sozomenus referunt (*histor. Eccles. lib.*3. *cap.*9. & *lib.*5. *cap.*13.) Luciferum ipsum Ecclesiæ sensui semper adhæsisse, at ejus sectatores ab Ecclesia utique se separasse, & schisma Luciferianum statuisse. Sulpitius contra Severus Luciferum ait (*lib.*2. *hist. sac. cap.*45.) habuisse sensum contrarium sensui S. Hilarii, adeoque condemnasse Episcopos Concilii Ariminensis; se segregasse ab eorum communione, qui illos post erroris satisfactionem receperant; S. Ambrosius subdit *libr.* 1. *de excessu Satyri num.* 47. *tom.* 2. *oper. col.*1127. Luciferum se separasse a nostra communione; item S. Augustinus *ep.*185. *al.* 50. *tom.*2. *oper.* ait lumen charitatis amisisse, & in tenebras schismatis cecidisse: Sanctus autem Hieronymus *in dial. adv. Lucifer. col.* 194. *tom.* 2. *oper.* quamvis ejus intentionem excuset, non testatur tamen, eum schisma deseruisse; &, licet post obitum Luciferum appellet Beatum, quæstio adhuc habetur, an hæc denominatio civilitati potius sit attribuenda. Adeo nempe gravis est hæc de Lucifero Calaritano controversia, ut eam P. Mabillonius *in catalogo difficultatum histor. Eccles. sæc.* IV. *in fine tract. de stud. Monast.* recensere operæ pretium judicaverit. Cardinalis insuper Baronius *ad an.* 362. *num.* 225. obitum Luciferi deflet, & de eo loquens hæc habet: *Quanta vero ejus esset æstimatio & laus in Ecclesia Dei, vel ab uno Hieronymo disce; qui, licet post ejus obitum & pro defensione Catholicæ veritatis de ipso agens, reveritus tamen anteacta vitæ merita viri & percelebre nomen, vim vix sibi satis inferre valuit, ut in eum exerat stylum; sed, quem veritas acuit, reverentia mox obtudit, ut pro maledictione benedictionem inferat, cum Beatum appellet, atque, ut licuit, tandem excuset.* Post mortem porro Cardinalis Baronii ecclesia quædam subterranea in civitate Calaritana reperta est anno 1615. S. Lucifero dicata; tum autem anno 1623. ejus corpus inventum est sanctitatis indiciis non destitutum, necnon miracula tunc etiam a Deo patrata ad ejus sanctitatem patefaciendam referuntur: de quibus omnibus fuse agunt Bollandiani *ad diem* 20. *Maji tom.*5. *in vita S. Luciferi cap.*8. & *cap.* 10. & Spondanus ipse *ad an.* 362. *num.*48. testatur, ad se delata fuisse authentica monumenta de reperta ecclesia, de corpore invento, & de miraculis subsecutis; additque, quod, si hæc contigissent, vivente Cardinali Baronio, haud gravate sententiam de infelici morte Luciferi revocasset. Verum tantum abest, quod ex prædictis cessaverit controversia de Lucifero, ut ea potius inter Eruditos novas vires assumpserit. Suspicantur quippe nonnulli, neque ecclesiam repertam fuisse dicatam Lucifero isti Calaritano, neque corpus inventum esse corpus ejusdem; sed ecclesiam dicatam fuisse alteri Lucifero Episcopo pariter Calaritano, qui in

Digitized by Google

in Vandalica perſecutione Confeſsor, vel Martyr mortuus eſt. Ita nimirum ſentiunt Natal. Alex. *ſæc.* 4. *cap.* 3. *art.* 13. & Baillet *in vita Luciferi ad diem* 20. *Maji*. Alii vero dicunt, diſcipulos ſchiſmatis Luciferiani Lucifero tamquam ſancto cultum adhibuiſſe, qui, etiam extincto ſchiſmate, forte continuatus fuit, & ad avertenda majora mala ab Epiſcopis toleratus; ſed tandem ceſſaſſe; poſtmodum vires reſumpſiſſe poſt antiquam eccleſiam inventam prope urbem Calaritanam: at hæc tamen non ſufficere pro legitimo cultu, cum ejus nomen, nihil obſtantibus omnibus prædictis, in Martyrologium Romanum uſque adhuc inſertum non ſit. Quæ quidem videri poſſunt apud Tillemont. *tom.* 7. *in notis ad Luciferum*, *nota* 4. Duo præterea Archiepiſcopi Sardi ſuas hac in re ſententias editis voluminibus aperuerunt: Turritanus ſcilicet contra Luciferum, Ambroſius autem Machinus anno 1639. pro Lucifero pugnavit, & opus obtulit Urbano Papæ VIII. cui nempe Machino Bollandiani ſtrenue adhæſerunt, nihilque de eadem cauſa intactum reliquerunt. Alia denique forte plura pro Lucifero haberentur, ſi liber pro ipſo Lucifero inceptus ab erudito Canonico Nurra fuiſſet ad umbilicum perductus & typis impreſſus: plura quippe in Urbe pro ſanctitate Luciferi cumulaverat; ſed, antequam opus abſolveret, Florentiæ mortuus eſt; cujus porro labores ad ſummum Pontificem Clementem XI. ab Archinto tunc Nuntio Florentiæ Apoſtolico tranſmiſſi, inter codices inſignis bibliothecæ ab eodem Pontifice relictæ, ſi diligenter perquirantur, fortaſſis reperientur. Quantum tamen ſpectat ad cultum Luciferi tanquam Beati, ſi vera eſſent expoſita a nuper allegatis Bollandianis *cap.* 10. (ſcilicet anno 1641. ſacram Congregationem Inquiſitionis Romanæ ſub gravibus pœnis ſilentium controverſiæ impoſuiſſe, & decreviſſe, cultum Luciferi ſervandum in eo ſtatu, in quo erat) hinc ſcientia, & tolerantia, & ſanctæ Sedis permiſſio derivari poſſet ſufficiens pro cultu limitato, & conſequenter pro Beatificatione.

3 Sed, ſi integra facti ſeries recte perpendatur, difficile admodum erit tuto aſſerere, Luciferum Calaritanum habendum eſſe tamquam Beatificatum. Enimvero, cum inter Archiepiſcopos Calaritanum, & Turritanum ſuper cultu & ſanctitate Luciferi diſſenſiones ac ſimultates fuiſſent exortæ, ſicuti modo diximus; delata earum cognitione ad tribunal Inquiſitionis Hiſpanicæ, earum examen ad Sedem Apoſtolicam, ad quam de jure pertinebat, ſubinde revocatum fuit. Cum autem ſummus Pontifex Urbanus VIII. re mature diſcuſſa in tribunali ſupremæ univerſalis Romanæ Inquiſitionis, habita potiſſimum ratione ſcandalorum, quæ ex acri diſputatione de ſanctitate & cultu Luciferi derivabantur, prohibuerit omnibus ac ſingulis diſputare, & ſcripto, vel typis ſanctitatem & cultum prædictum aut impugnare, aut defendere, ſtatutis pœnis adverſus repugnantes, atque addita proteſtatione, ſe non intendere aliquid declarare ſive pro ſanctitate, ſive contra ſanctitatem Luciferi, ſed velle, eam manere in ſtatu, in quo reperiebatur; non videtur permiſſio & tolerantia talis fuiſſe,

qualis ex supradictis esse debet, ut Beatificationem importet: & eo minus, quia, excitata indagine super intelligentia primi decreti, idem summus Pontifex clarius & apertius mentem suam explicavit, veluti ex sequentibus ipsis decretis plene desumitur.

Die 30. Decembris 1638. a Nativitate. Lecto memoriali Archiepiscopi Calaritani, quo instat, causam vertentem in hoc sancto Officio inter ipsum, & Archiepiscopum Turritanum circa venerationem Luciferi olim Archiepiscopi Calaritani non cognosci in tribunali S. Officii Hispaniarum, ad quod habuit recursum dictus Turritanus, sed in hoc S. Officio, in quo est incepta causa; EE. DD. mandarunt, scribi Nuntio Apostolico Hispaniarum, qui procuret, ut Inquisitor generalis Hispaniarum desistat a cognitione hujusmodi causæ; cujus cognitio spectat ad sanctam Sedem.

Die 20. Junii 1641. Sanctissimus providere volens, ne jurgia & dissensiones oriantur inter diœcesanos Archiepiscopatus Calaritani, et Turritani, ceterosque insulæ Sardineæ incolas, occasione prætensæ sanctitatis, cultus, et venerationis Luciferi olim Archiepiscopi Calaritani, utque cessent scandala, quæ hactenus in Dei offensam occasione prædicta irrepsere, habita mature deliberatione et auditis votis EE. DD. Cardinalium contra hæreticam pravitatem generalium Inquisitorum, præcipit omnibus et singulis cujusvis Ordinis &c. et aliis quibuscumque tam Ecclesiasticis, quam sæcularibus personis cujusvis status, ne in posterum, donec a Sanctitate sua, vel sancta Sede fuerit aliter ordinatum, audeant super prædicti Luciferi prætensa sanctitate, cultu, ac veneratione publice tractare, disputare, vel altercari, illamque neque scripto, nec typis impugnare, aut defendere. Contra facientes autem eadem Sanctitas sua, si sæculares sint, excommunicationis ipso facto incurrendæ; Ecclesiasticos vero tam sæculares, quam regulares &c. suspensionis a Divinis, ac privationis vocis activæ & passivæ respective, aliisque pœnis arbitrio Sanctitatis suæ infligendis subjacere voluit. Per hujusmodi tamen provisionem eadem Sanctitas sua circa prætensam Luciferi sanctitatem, vel e contra aliquid declarare seu decidere non intendit; sed vult, eam remanere in statu, in quo reperitur. Volens & decernens pro observatione præsentis decreti, quod contra hujusmodi transgressores, etiam Regulares, tam Episcopi, & Prælati, aliique Ordinarii locorum, quam hæreticæ pravitatis Inquisitores procedant, & in eos severe animadvertant.

Die 17. Octobris 1647. Lecto memoriali aliquot devotorum Christifidelium, quo supplicatur, declarari, an vigore decreti san. mem. Urbani VIII. emanati die 20. Junii 1641. ne aliquis auderet super Luciferi olim Archiepiscopi Calaritani prætensa sanctitate, cultu &c. publice tractare &c. neque in scriptis impugnare &c. sub pœnis &c. donec a sancta Sede Apostolica fuerit aliter ordinatum, possit, vel non, in ecclesiis Officium, Missa solemnis, vel privata, & illius imago exponi populo veneranda & adoranda, & sine scrupulo ista facere ad laudem & gloriam dicti Luciferi, & præcipue in diœcesibus & provinciis, ubi nondum fuerunt exposita, nec venerata &c. Sanctissimus dixit, non licere.

4 Sequitur examen cultus erga Raymundum Lullum. Nam Arturus in

Digitized by Google

in Martyrologio Franciſcano ad diem 29. Julii Martyrium ob Fidei Chriſtianæ prædicationem Raymundo ipſi a Saracenis inflictum, ejus corporis delationem ad inſulas Baleares, & demum cultum, qui pia Fidelium veneratione Majoricæ eidem exhibetur, commemorat. Sed, ut bene perpendatur, an inter Beatos Raymundus ſit recenſendus, ſatis profecto non eſt, publici cultus antiquitatem demonſtrare, ſcientiamque & tolerantiam Epiſcoporum; ſi ſuſpicio legitima habeatur de ſenſu Sedis Apoſtolicæ potius adverſo, quam ſavorabili cultui prædicto. Extat nempe Gregorii XI. ſolemne judicium de libris a Raymundo Lullo conſcriptis, & de nota erroris & hæreſis manifeſtæ, qua ducenti eorumdem articuli damnati ſunt, quemadmodum videri poteſt apud Nicolaum Eymericum *in directorio Inquiſitorum 2. part. quæſt.9. & quæſt.26.* ubi bullam Gregorii interſerit. Aſſerere autem, Gregorianum diploma ſuiſſe a prædicto Eymerico confictum, vel errores cujuſdam Raymundi Lulli de Tarraga ab eodem Gregorio XI. condemnatos ſuiſſe, Raymundo Lullo, de quo nunc eſt quæſtio, ſalſo adſcriptos, ut pluribus proſequitur Theophilus Raynaudus *in opere de bonis, & malis libris tom.11. partit.1. erotem. 10. num.246.* nulla veriſimilitudine niti videtur. Primo enim Eymericus ſuit vir gravis & egregie de Religione Catholica meritus, ita ut temerarium omnino ſit, ejuſmodi viro impingere bullæ Pontificiæ fictionem, quemadmodum optime adnotavit Raynaldus *ad ann. 1372. num. 35.* præſertim vero, cum idem Eymericus Inquiſitoris munere tunc temporis ſungeretur, & ex ejus relatione librorum judicium Pontifex aſſumpſerit; præterea adverſus proſcriptos errores libellum ille compoſuerit Cardinali S. Angeli oblatum, atque hujus ope Clementi VII. Antipapæ relatum, ſicuti colligitur ex codice bibliothecæ Colbertinæ quem exhibet Balutius *in notis ad vitas Paparum Avenionen. col. 1115. tom.1.* Deinde, utcunque ſit, utrum Gregoriana bulla in Pontificiis regeſtis nunc adſit, necne, hoc unum certum eſſe videtur, poſito etiam defectu bullæ in regeſtis, validum deſumi non poſse argumentum pro ejus confictione, quando cauſa probabilis ſuppetit perditionis ejuſdem; quæ ſane in hypotheſi noſtra minime deeſt, cum bulla, de qua nunc agimus, edita fuerit anno VI. Pontificatus Gregorii; regeſtum autem hujuſce anni deperditum hercle fuerit, occaſione translationis Sedis Apoſtolicæ a civitate Avenionenſi ad Urbem eodem tempore factæ, veluti animadvertit Graveſon *hiſtor. Eccleſ. colloq.3. pag. 92. tom.5.* Item, quando pro veritate bullæ validiſſima habentur argumenta; atque hæc pariter ea ſuper re non deficiunt,cum & exemplar authenticum reperiatur in Ordinis Prædicatorum Romano archivo, & autographum Gerundæ aſſervetur, & Gregoriana ipſa Conſtitutio in archivis Barcinonis, Tarraconis, & Valentiæ anno Domini 1376. quo ſcilicet lata eſt, fuerit adſcripta; quibus quidem ſine ulla dubitatione probatur, minime confictam ſuiſſe: confictam quippe Antiſtites tam celebrium civitatum inter monumenta ſuarum Eccleſiarum ſervari paſſi non ſuiſſent juxta ea, quæ ad rem ſolide deducuntur

tur ab erudito viro F. Antonino Bremond Ord. Præd. *tom.2. Bullar. in notis ad Gregorianam Constitut.* ibi plene relatam. Demum, si Raymundus de Tarraga, & Raymundus Lullus bene in Apostolicis Constitutionibus invicem distinguuntur. Raymundus etenim de Tarraga de Judaismo ad Christianam Fidem conversus nomen dedit Religioni FF. Præd. tum propter nonnulla capita hæresim sapientia carceribus Barcinonensis Inquisitionis mancipatus anno primo Gregorii Papæ XI. hoc est anno 1371. luit pœnas errorum, non quos scripserat, sed quos publicaverat & prædicaverat; *publice tenet, asserit, et prædicat doctrina sua sacrilega & perversa*; constructo adversus eum processu a Nicolao Eymerico Inquisitore in provinciis Tarraconensi, & Cæsaraugustana, atque ab Archiepiscopo Tarraconensi. Contra alter Raymundus, qui Lullus appellatur (quæ certe appellatio in diplomatibus Pontificiis nunquam alteri tribuitur Raymundo, qui semper de Tarraga denominatur) civis fuit Majoricensis, & multos libros conscripsit, *se in regnis eisdem invenisse volumina diversorum librorum in vulgari scriptorum a quodam Raymundo Lullo cive Majoricensi editorum, in quibus, ut ipsi Inquisitori videbatur, multi continebantur errores et hæreses manifesta*; nec unquam carceribus inclusus, librorum tamen & errorum suorum damnationem tulit, edita anno 1376. a Gregorio XI. Constitutione post librorum examen factum a Nicolao Eymerico, & subsequenter resumptum a Petro Card. Ostiensi, & plusquam viginti Magistris in sacra Theologia, ut evidenter deprehenditur ex Constitutionibus Pontificiis evulgatis *in 2. tom. cit. Bullar. Ord. Præd. pag.268. pag.270. et pag.289.* Proinde unicuique facile patet, & Gregorianam Constitutionem non fuisse confictam, & errores Raymundi de Tarraga Raymundo Lullo fuisse adscriptos: idque eo magis, quia tum sæculo decimo sexto, tum initio sæculi decimi septimi notum est quid definitum fuerit in sacra Congregatione Indicis, atque in Congregatione SS. Inquisitionis habitæ coram summo Pontifice Paulo Papa V. de operibus Raymundi Lulli, teste Card. Albitio *in tract. de inconstantia in Fide cap. 40. a num.143. ad nu.152.* ubi omnia tunc gesta exponit. Scio equidem, inter Eruditos varium esse judicium de sanctitate Lulli: pro ea quippe strenue pugnant Antonius Belluer Canonicus Majoricensis *in apologia Lulli*, Jo. Sequi *in ejus vita*, Salelles *tom.2. de SS. Inquisitione*, VVadingus *in annal. Minor. ad ann. 1315. num. 8. tom. 6.* Atque eruditus P. Jo. Baptista Sollerius *ad diem 30. Junii tom.5.*: contra eam autem scribunt Bzovius *ad an. 1312. num. 18. et seqq. tom.14.* Echard *de Scriptor. Ord. Præd. ad sæc. IV in F. Nicclao Eymerico tom.1.* Eymericus *in directorio Inquisitorum loc. cit.* Jacobus Galterius *in tab. chronographica sæc. 13. cap. 5.* Graveson *loc. cit.* Sed rationes hinc & hinc adductæ efficere saltem debent, ut unusquisque prudens & Sedi Apostolicæ obsequens de Raymundi Lulli sanctitate judicium suspendat, usquequo Sedes eadem Apostolica decernat quid sentiendum sit, sicut ipse etiam VVadingus *loc. cit. num.9.* libenter admittit.

Quamobrem merito Petrus Franciscus de Rubeis egregius olim Fidei Promotor

Digitized by Google

motor P. Provinciali Belgii Ord. Præd., qui quæsiverat, an dictus Raymundus pro Sancto & Martyre haberi posset, respondit, eum nec posse dici, nec haberi pro Sancto, aut Martyre; veluti ex ejus suffragio colligitur typis impresso apud Card. Albitium *loc. cit.* In quo proinde rerum themate, quidquid sit de cultu, atque ejus antiquitate una cum Episcoporum Majoricensium tolerantia, nunquam fortasse dimissa majorum timore malorum, memoratus Raymundus Lullus inter Beatificatos recenseri non potest.

CAPUT XLI.

In quo nonnulla indicantur de Sedis Apostolicæ definitiva sententia, quæ in Canonizatione profertur.

1 INutilis profecto res esset, aliquid adjungere de summi Pontificis definitiva sententia, per quam in Canonizatione pronuntiat, Beatum esse Sanctorum catalogo adscribendum, & tamquam Sanctum in universa Ecclesia colendum; si pro Sanctis, & Canonizatis, etiam post delationem causarum Canonizationis ad summum Pontificem, illi tantum haberentur, qui, prævia processuum constructione, servataque forma judicii in superioribus expositi, per sententiam ipsam definitivam a summo Pontifice prolatam, adhibitis supra pariter enuntiatis cæremoniis, in Sanctorum catalogum adscribuntur. Verum, cum æquipollens quædam Canonizatio introducta fuerit, & adhuc vigeat post tempora prædicta, per quam videlicet summus Pontifex aliquem Dei servum in antiqua cultus possessione existentem, & de cujus heroicis virtutibus, aut martyrio, & miraculis constans est Historicorum fide dignorum communis assertio, & continuata prodigiorum fama non deficit, jubet in universa Ecclesia coli per Officii ac Missæ recitationem & celebrationem determinato aliquo die, nulla accedente formali sententia definitiva, nullis præmissis judicialibus processibus, nullisque consuetis cæremoniis adhibitis; operæ pretium est, aliqua hic superaddere de hisce Canonizationibus æquipollentibus: quæ ut recte percipiantur, per exempla exponere opportunum ducimus.

§. I.

De S. Romualdo.

2 NArrat, ut etiam alibi dictum est, S. Damianus *in ult. cap. vitæ S. Romualdi*, summum Pontificem anno quinto post illius obitum Monachis impertitum fuisse facultatem supra ejus corpus altare construendi: *Post quinquennium vero a sancti viri obitu, data Monachis ab Apostolica*

Digitized by Google

ſtolica Sede licentia, ut ſupra venerabile corpus ejus altare conſtruerent. Diligentiis tamen adhibitis, ut Indultum reperiretur, tum in archivis Vallis Caſtri, quo in loco ſanctum corpus ſepultum remanſit ſpatio annorum 400. tum in archivis Fabriani, ad quam Urbem facta fuit ejuſdem corporis translatio, nunquam inventum eſt. A Monachis præterea Camaldulenſibus Guillelmus Card. Sadoletus interrogatus fuit, an in archivis Apoſtolicis ullum extaret monumentum Canonizationis S. Romualdi: ipſe autem reſpondit, adeo manifeſtam & illuſtrem fuiſſe ejus ſanctitatem, ut ſine conſuetis cæremoniis cultus ejus fuerit in univerſam Eccleſiam receptus; quemadmodum refert Fortunius *in opuſc. de translatione S. Romualdi, & in 2. part. hiſtor. Camald. lib.* 1. *cap.* 32. Cenſet vero Card. Baronius *ad an.* 1027. *num.* 13. S. Romualdum fuiſſe canonizatum erectione altaris ſuper ejus corpus a Sede Apoſtolica poſt quinquennium ab obitu conceſſa; ejuſdemque Canonizationem deſumit etiam ex epiſtola S. Petri Damiani *ad Henricum Archiepiſcopum Ravennatem*, in qua teſtatur, nonnullos ſuo tempore cultum habuiſſe tamquam Sanctos, & veluti tales fuiſſe recognitos, qui tamen Ordines ab Epiſcopis ſimoniacis receperant, necnon ſuper eorum corporibus erecta fuiſſe altaria, atque oblata ſacrificia, uti fuere Romualdus Camerinenſis, Amicus &c.

3 Sed prætermittentes, admodum difficile eſſe, ut epiſtola S. Petri Damiani, loquens de S. Romualdo Camertino, intelligatur de S. Romualdo, de quo nunc agimus (quippe qui, licet ſepultus ſit in diœceſi Camertina, Camers tamen non erat; nec ulla probatione evincitur Ordines ſuſcepiſſe ab Epiſcopo ſimoniaco: ita ut veriſimilius ſit, eamdem epiſtolam interpretandam eſſe de alio Romualdo Epiſcopo Camerte, qui prædictis temporibus floruit) majorem difficultatem in eo ſtatuimus, quod facultas Monachis data a Sede Apoſtolica conſtruendi altare ſuper corpus S. Romualdi, Canonizatio potius, quam Beatificatio, ut nobis videtur, appellari velit. Beatificatio nempe potius eſt, non ſolum quia verba conceſſionis modo relata ſonant facultatem, non præceptum; verum etiam quia particularem cœtum Monachorum, minime vero univerſalem Eccleſiam reſpiciunt. Quapropter, cum ejus cultus non extenderetur ultra fines provinciarum Piceni, Umbriæ, & Tuſciæ, legimus apud eumdem S. Petrum Damianum *lib.6. epiſt.*30. *ad Theuzonem Monachum*, in quadam diſceptatione, ut fides dictis adſtrueretur, nomine S. Romualdi in teſtimonium veritatis a Monachis vocato, reſponſum fuiſſe a diſceptantibus, in teſtimonium eſſe adhibendos alios Sanctos, de quorum ſanctitate & cultu in univerſa Eccleſia nulla eſſet dubitatio; Romualdo poſthabito, cujus ſanctitatem & cultum ignorabant, utpote ad ſolos Monachos, aut determinatas provincias coarctatum, uti communiter fit in Beatificatione, non vero extenſum ad univerſam Eccleſiam, quemadmodum in Canonizatione conſueſcit: *Cumque ſuper quodam diſceptationis articulo S. Romualdus in teſtimonium duceretur, præſto quæſitum eſt, utrum ipſe Romualdus aut tunc extiterit Sanctus*

Sanctus vel nunc sit in paradiso receptus; &, licet contra fidem totius Ecclesiæ nostrarum provinciarum hæc de sancto viro quæstio moveretur, ad adstruendam tamen partis nostræ sententiam, illos in testimonium Sanctos adscivimus, quorum celeberrima & vetus opinio etiam apud plebejos quoslibet & ignaros nutare non possit, Leonem videlicet, atque Gregorium.

4 Quid ergo dicendum erit? Dicine idcirco poterit, S. Romualdum non esse canonizatum? Minime vero. Nam probatum est utique, eum fuisse a Sede Apostolica post quinquennium ab ejus obitu tantummodo beatificatum; tum notum est, ejus cultum initio etiam sæculi XVI. fuisse coercitum intra Monachos, & Eremitas Camaldulenses, ita ut servus Dei Paulus Justinianus Institutor Congregationis PP. Erem. Camald. S. Romualdi, quæ dicitur Congregatio Montis Coronæ, Monachis Cassinensibus propterea suaserit, ut in suis ecclesiis religiosum cultum exhiberent erga S. Romualdum, qui Ordinem monachicum tot virtutum exemplis illustraverat, uti narrat Abbas Camaldulensis Augustinus Romanus Fiori *in vita servi Dei Pauli Justiniani lib. 3. cap. 29.* sed & compertum est, paulo post eum fuisse a Clemente Papa VIII. canonizatum Canonizatione æquipollenti, omissis quibuscumque judicialibus probationibus, prætermissisque consuetis cæremoniis; cum heroicæ illius virtutes, continuatus per tot sæcula cultus, assidua miraculorum patratio, ceteris omnibus præteritis, exposcerent, ut ejus cultus præceptive per universam Ecclesiam extenderetur, in quo nimirum Canonizationis natura consistit. In Bullario Romano extat Constitutio Clementina *in ordine 32. tom. 3.* in qua de consilio Congregationis sacrorum rituum Pontifex jussit, ut a quibuscumque personis Ecclesiasticis Sæcularibus, & Regularibus ubique terrarum existentibus die 7. Februarii sub ritu duplici Romualdi Officium recitaretur; transposito scilicet hujus S. Viri festo a die 19. Junii, qua mortuus est, ad diem 7. Februarii, qua solemnis ejusdem corporis translatio facta est, ne illustrium Martyrum Gervasii, & Protasii cultus imminueretur, quippe quorum festum celebratur prædicta die 19. Junii, & ne a Missali Romano eorum Missa subtraheretur, cum proprium habeat Introitum a S. Gregorio compositum in memoriam pacis eadem die initæ inter Romanos, & Longobardos, ut *in comment. prævio ad vitam S. Romualdi num. 27. ad diem 7. Februar. ex Gavanto* plene referunt Bollandiani.

§. II.

De S. Norberto.

5 Sanctus Norbertus Præmonstratensis Ordinis Institutor & Episcopus Magdeburgensis obiit anno 1134. ut adnotavit Sigebertus *in chronicis ad an. prædictum*, utque sequitur Card. Baronius *in notis ad Martyrol. Rom. ad diem 6. Junii*. Admirabilis ejus vita conscripta fuit ab Hugone,

ne, qui fuit ipsius successor in gubernio monasterii Præmonstratensis, vel certe a Canonico Præmonstratensi juxta mandata & institutiones Hugonis, quemadmodum Baillet *in tab. crit. ad eamdem diem 6. Junii* admittit. Porro testatur Surius, se nescire, an Norbertus vir sanctissimæ vitæ adhuc sit inter Sanctos relatus. Castellinus autem *in tract. de certit. glor. SS. pag.* 441. ait, eum in Sanctorum numerum solemniter esse relatum; sed ignorari, per quem Pontificem id factum sit. Joannes vero Le Paige *lib.*2. *bibliot. Pramonstr. part.*2. *cap.*43. ait, ipsum anno 1214. fuisse ab Innocentio III. solemni ritu inter Sanctos adscriptum. Quia tamen tot alia Canonizationum factarum ab eodem Pontifice authentica diplomata supersunt, at hoc quidem de Canonizatione S. Norberti minime invenitur, & contemporanei desunt Auctores fide digni peractam ipsam Canonizationem testantes, merito Bollandiani *ad diem 6. Junii in comment. præv. ad vitam S. Norberti* §. 1. dubitant de facti veritate. Miræus *in chronico Præmonstrat. ad an.* 1582. eum a Gregorio XIII. asserit fuisse canonizatum. Narrat enim, edito a Jo. Molano Usuardi Martyrologio cum indiculo Sanctorum Belgii, scriptisque a Molano in eodem indiculo sequentibus verbis: *Norbertus Sanctensis Fundator Ord. Præmonstrat. et Archiep. Magdeburgensis, nondum est catalogo Sanctorum inscriptus, haud propter inopiam meritorum, quæ amplissima habuit, sed, ut opinor, quia id Ordo a Romana Sede petere neglexerit*; Ordinem ipsum a memoratis verbis Molani excitatum confugisse ad Card. Philippum Boncompagnum suum apud sanctam Sedem Protectorem; tum sub ejusdem Cardinalis præsidio necessaria documenta, & signanter in bibliotheca Vaticana scriptum amplissimum a multis retro annis ad solemnem Norberti Canonizationem adornatum, inventa fuisse; quibus quidem diligenter excussis, Gregorius XIII. Canonizationis diploma expedivit. Assentiuntur etiam Bollandiani *loc. cit. num.*2., ubi Canonizationem ad eumdem referunt Gregorium. Veruntamen, cum Gregorii diploma virtutes quidem & miracula recenseat S. Norberti, ejusque nomen in pluribus Martyrologiis usu Catholicæ Ecclesiæ receptis descriptum & adnotatum utique testetur; sed tamen indulgeat Ordini tantum Præmonstratensi die 6. Junii sub ritu duplici in ejusdem honorem Officii celebrationem cum Octava, uti constat ex eodem diplomate relato apud citatos Bollandianos, & apud Emanuelem Rodericum *in Constitut.* 17. *typis impressa in ejus collect. privileg. & Indult. Apostolic. tom.*2., tutum profecto non erit, S. Norberti Canonizationem in diplomate Gregoriano constituere, quod, utpote conceptum verbis facultatem sonantibus, & in solo Ordine Præmonstratensi coercitum, solius videlicet Beatificationis vim potest obtinere. Quibus proinde præmissis, canonizatus sane dicendus erit S. Norbertus, sed Canonizatione æquipollenti subsequenter facta ab Urbano VIII. & a Clemente X. quorum ille ejus festum inseruit Breviario & Missali Romano de præcepto colendum ritu semiduplici, hic autem in decreto expedito de consilio Congregationis sacrorum rituum die 7. Septembris 1672. statuit,

Digitized by Google

ſtatuit, ſub ritu duplici ejus Officium in poſterum recitandum de præcepto ab omnibus Chriſtifidelibus tum Sæcularibus, tum Regularibus utriuſque ſexus, qui ad Horas canonicas tenentur. Ex notiſſima quippe ſanctitate, & undique coruſcante miraculorum fama, cultuque jam ad univerſum Ordinem Præmonſtratenſem per diploma Gregorianum extenſo, exiſtimarunt memorati Pontifices, finem negotio eſſe imponendum, atque adeo cultum eſſe S. Norberto in univerſa Eccleſia decernendum aliorum inſtar Sanctorum, qui fuerunt Ordinum Regularium Fundatores, quique ſimilem cultum habent in univerſa itidem Eccleſia.

§. III.

De S. Brunone.

6 SAnctus Bruno Fundator Ord. Carthuſianorum mortuus eſt anno 1101. juxta adnotata a Card. Baronio *in notis ad Martyrolog. Rom. ad diem 6. Octobris*. Ejus vita ſcripta fuit a Franciſco de Puteo Priore primariæ Carthuſiæ, & a Petro Blomevenne Priore Carthuſiæ Colonienſis; ex quibus duobus ſcriptis compoſita eſt ea ejuſdem vitæ relatio, quæ extat apud Surium *ad diem 6. Octobris*. Cardinalis autem Baronius *loc. cit.* refert, S. Brunonem fuiſſe a Leone X. canonizatum; quin & ejus Canonizatio verſibus deſcribitur apud Surium *loc. alleg. pag.99.* Narrat enim Baillet *ad dictam diem* ante prædictum Pontificem cultum hujus S. Viri fuiſſe neglectum propter infortunium, quod in monaſterio Carthuſianorum Calabriæ univerſus Ordo paſſus fuerat, ita ut alii ejuſdem Ordinis Religioſi extra dictum monaſterium degentes ad ſuum S. Fundatorem preces privatim tantum, non publice funderent. Verum, quomodocunque id ſit, nullo certe pacto dici poſſe videtur S. Bruno a Leone X. canonizatus; ſed ejus æquipollens Canonizatio eximiis tanti viri meritis, præclariſſimi Ordinis fundationi, continuatæ inſignium miraculorum famæ, cultuſque conceſſioni primum quidem univerſo Carthuſianorum Ordini a Leone X. factæ, poſtea toti Eccleſiæ ad libitum a Gregorio XV. innixa, aſſignanda videtur ſummo Pontifici Clementi X. ut ex ſequenti decreto colligitur: *Enixis precibus SS. D. N. Clementi Papæ X. porrectis per E. D. Card. Nidardum nomine Sereniſs. Hiſpaniarum Reginæ, quibus Sanctitati ſuæ ſupplicabatur, ut dignaretur concedere, quod Officium S. Brunonis Confeſſoris Fundatoris Ord. Carthuſ. hactenus ab Eccleſia univerſali ſub ritu ſemiduplici recitatum* (ſupple *ad libitum*) *in poſterum ſub duplici recitaretur ab omnibus utriuſque ſexus tam Sæcularibus, quam Regularibus, qui ad Horas canonicas tenentur; & remiſſis a Sanctitate ſua ad ſacrorum rituum Congregationem, eadem ad relationem E. D. Card. Sfortiæ cenſuit, prædictam gratiam concedi poſſe, ſi eidem SS. D. N. viſum fuerit: die 3. Martii 1674. Et, facta de prædictis Sanctiſſimo relatione per me Secretarium, Sanctitas ſua benigne annuit: die 14. ejuſdem menſis Martii & anni 1674.*

7 Ne autem temere asseruisse videamur, S. Brunonem nequaquam a Leone X. canonizatum fuisse, sicuti communis fert existimatio, sed tantum fuisse beatificatum, tum ejus Officium fuisse pro universa Ecclesia concessum a Gregorio XV. ad libitum; operæ pretium fore arbitramur, hic inserere documenta ex archivo majoris Carthusiæ Gratianopolitanæ authentico ritu desumpta.

Antonius miserat. Div. Tit. S. Praxedis S. R. E. Presbyter Cardinalis Papiensis, necnon totius Ord. Carthusiensis Protector, universis & singulis præsentes nostras inspecturis & lecturis salutem in Domino sempiternam. Cum ex nostro protectionis officio, benevolentiaque, ac pietate, qua universo Carthusiensi Ordini prædicto afficimur, hodie ad pedes SS. D. N. Leonis Divina providentia Papæ X. præsentavimus venerabiles Religiosos viros DD. Matthæum Bononiæ, Ludovicum Mantuæ, Jacobum Neapolis, & Hugonem S. Crucis in Urbe ejusdem Carthus. Ord. domorum Priores; Et tam nos, quam Religiosi prædicti plura de laudibus, præconiis, ac vitæ sanctitate B. Brunonis Confessoris ejusdem Ord. Carthus. primi Fundatoris ac Institutoris Sanctitati suæ retulissemus & exposuissemus; qui Vir Beatus, declinante Christiana militia, & propter iniquitatis abundantiam Charitate plurimum frigescente, tamquam dux strenuus ad resistendum hostibus novum in Ecclesia instruxit & instauravit exercitum, & in vineam, quam Dominus sua dextera plantaverat, jam vitiorum vepribus & spinis obsitam veluti solertissimus Paterfamilias, tot fideles conduxit operarios, ut uberiores in dies ex ea fructus sanctæ Ecclesiæ proveniant, & odorem suavitatis proferat & sanctitatis; ipsius namque B. Confessoris multiplex doctrinæ, vitæ castigatissimæ, innocentiæ, ac munditiæ exemplum plurimos generans sanctæ adoptionis filios, generatque, & nutrit in dies incessanter; cujus meritis Ordo præfatus exornatur, & comprobatur miraculis, & assidue, quasi de virtute in virtutem, crescit, rigans montes de superioribus suis, & de fructu operum suorum satiatur terra. Idcirco nos una cum præfatis Prioribus ab eodem D.D.N. venerabilium virorum Francisci de Puteo moderni Generalis, aliorumque Priorum, & universorum Monachorum, Monialium, Conversorum, & personarum dicti Ordinis nomine humiliter supplicavimus, ut pro omnipotentis Dei gloria, qui in suorum exultat veneratione Sanctorum, ac Beati prædicti Confessoris honore, illiusque evidentissimis sanctitatis operibus, signisque virtutum, quibus in carne positus claruit, & ad cælos evocatus perpetuo splendet, proque tam præclari Ordinis decore de Apostolica munificentia & benignitate sub sexta Octobris die, qua die, posita carnis sarcina, idem B. Bruno Confessor ad perpetuam evolavit gloriam, festum quotannis in ejus memoriam, ac solemne Officium dignis in Domino laudibus & honoribus celebrandi, & commemorationem ejusdem ceteris diebus faciendi licentiam concedere dignaretur; quamvis idem B. Bruno Confessor non reperiatur aliter canonizatus per summos Pontifices Prædecessores suos, ut moris est. Qui præfatus SS. D. N. Papa asserens, se jamdudum de laudibus ac sanctitate ejusdem B. Confessoris plurima intellexisse, arbitratus, dignum esse ac consonum rationi, ut, quem Deus in hoc sæculo tantis donis & gratiis insignivit, assumptum in cælis magis ac

magis

magis venerandum, &, cui viventi dederat cor Omnipotens ad pracepta & legem vita & disciplina, eidem nunc apud thronum Divina gloria existenti impendatur in terris debita devotionis obsequium; hujusmodi nostris, & prafatorum Priorum supplicationibus libenter annuens, dictis D. Francisco moderno ac pro tempore Generali existenti, & aliis Prioribus, Monachis, Monialibus, Conversis, ac personis dicti Ordinis, in ipsius Ordinis duntaxat domibus, & eorum Ecclesiis seu Capellis festum pradictum solemniter colendi & devotione debita celebrandi, prafatique Brunonis corpus & memoriam dignis in Domino laudibus prosequendi & venerandi, Officiumque conveniens in honore ipsius B. Confessoris agendi & decantandi, necnon commemorationem singulis diebus faciendi, ex tunc & de cetero in perpetuum cum Dei benedictione licentiam viva vocis oraculo nobis facto benigne ac favorabiliter concessit pariter, ac indulsit; non obstante, quod idem B. Bruno Confessor non inveniatur aliter canonizatus, ut supra: prasentibus quoque ibidem Reverendiss. in Christo Patri D. D. Laurentio Putio Tituli Sanctorum Quatuor Coronatorum S.R.E. Presbytero Cardinale, & Rev. P. D. Francisco Armellino Camera Apostolica Clerico. Quare, ne apud quemquam de hujusmodi concessione possit aliquod dubium suboriri, prasentes manu propria subscriptas, et nostri soliti sigilli appensione munitas confici jussimus, et per nostrum quoque Secretarium subscribi fecimus in fidem, robur, et testimonium pramissorum et veritatis. Datum Roma in Apostolico palatio die 19. Mensis Julii anno 1514. Pontificatus vero D. N. an. II. Antonius Card. S. Praxedis Protector manu propria. Antonius Testa Verulanus.

Anno Domini 1515. Capitulum generale Ord. Carthus. celebratum die 7. Maji, et sequentibus, insequendo tenorem bulla Canonizationis S. Brunonis, hanc promulgavit ordinationem.

Cum SS. D. N. D. Leo Divina providentia Papa X. et modernus nobis, et Ordini nostro sua gratia dederit et concesserit licentiam et auctoritatem, ut in singulis domibus dicti Ord. nostri, et harum Ecclesiis seu Capellis possimus festum B. Brunonis Patris nostri solemniter colere, et devotione debita celebrare, ejusque corpus et memoriam dignis in Domino laudibus prosequi et venerari, et Officium conveniens in honorem ipsius agere et decantare, necnon commemorationem singulis diebus de eo facere, et alia, prout in desuper confectis litteris plenius continetur: Propterea, ne tantam gratiam neglexisse videamur, ad Dei et ejusdem Patris nostri laudem et honorem, Ordinis incrementum, et nostram subditorumque nostrorum salutem, consolationem, et pacem, dictarum litterarum mentem et tenorem insequentes, volumus et ordinamus, quod de cetero annis singulis, perpetuis futuris temporibus, die 6. mensis Octobris, quo die idem Pater noster carne solutus beata fuit immortalitate vestitus, festum pradictum in omnibus et singulis domibus totius Ordinis nostri pradicti, et earum Ecclesiis seu Capellis in honorem, et sub nomine et vocabulo ejusdem B. Brunonis Confessoris cum candelis solemniter celebretur, et ab omnibus Prioribus, Monachis, et Conversis, et aliis personis dicti Ordinis nostri veneratione debita colatur, ejusque corpus et memoria dignis in Domino laudibus veneretur, fiatque et decantetur die sexta Octobris de eo solem-

ne

ne Officium cum 12. lectionibus, capitulo, et responsorio, et ceteris caeremoniis, quae in festis solemnibus candelarum solent observari, in hunc videlicet, qui sequitur, modum. Ad primas Vesperas antiphona &c.

Coangustabatur fere inter Carthusienses Divi Brunonis celebritas, donec per totum orbem Christianum promulgata est a Gregorio XV. Pont. Max. Tale autem decretum a sacra rituum Congregatione pro festo S. Brunonis sub ritu semiduplici primum emanavit, quod hic subjicimus.

Die 19. Novembris 1622. Indultum S. Brunonis. Supplicationi a D. Bernardo Gazio Ord. Carthus. Procuratore Generali sacrae rituum Congregationi porrectae eadem Congregatio, communi Illustrissimorum R.P. assensu, inclinata, habita etiam SS. D. N. confirmatione, festum S. Brunonis ejusdem Ordinis Fundatoris die 6. Octobris, qua in caelum evolavit, in Missali ac Breviario Romano reponi, et Officium de eo semiduplex ab omnibus ubique Fidelibus recitari, concessit. Illi enim inter Sanctos praecipue universalem Ecclesiae venerationem expostulare videntur, qui sacrarum Familiarum Institutores militanti eidem Ecclesiae nunquam interitura suffragia reliquerunt. Sign. Franciscus Maria Cardinalis a Monte. Locus † sigilli. Joannes Baptista Rinuccinus Secretarius.

Anno 1623. Supra memoratus Gregorius Papa praecepit, ut die 6. Octobris omnes Saeculares, et Regulares ubique terrarum sub semiduplici ritu recitent Officium S. Brunonis Confessoris Fundatoris nostri, necnon in Breviario, Missali, et kalendariis in posterum imprimendis festum ejusdem S. Brunonis describendum statuit. Breve autem est hujusmodi.

Gregorius Papa XV. Ad perpetuam rei memoriam. Domini nostri Jesu Christi, qui servos suos aeternae gloriae praemio donat in caelis, vices, quamquam immeriti, gerentes in terris, ex adjuncto Nobis Pastoralis officii debito procurare tenemur, ut eorumdem servorum Christi debita veneratio in dies magis promoveatur, et laudetur Dominus in Sanctis suis. Quamobrem Fidelium quorumlibet, praesertim vero sub suavi Religionis jugo, Altissimo famulantium votis, quae peculiarem Sanctorum hujusmodi cultum et venerationem respiciunt, libenter annuimus, prout conspicimus in Domino salubriter expedire. Supplicationibus itaque dilecti Filii D. Bernardi Gazii Ord. Carthus. Procuratoris Generalis Nobis humiliter porrectis inclinati, de venerabilium nostrorum S.R.E. Cardinalium sacris ritibus praepositorum consilio, quod de cetero, perpetuis futuris temporibus, festum S. Brunonis ejusdem Ordinis Fundatoris die 6. Octobris, qua in caelum evolavit, in Missali et Breviario Romano reponi, Officiumque de eo semiduplex ab omnibus ubique Fidelibus recitari libere et licite possit et valeat, Apostolica auctoritate, tenore praesentium concedimus & indulgemus. Quocirca venerabilibus Fratribus Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, ceterisque Ecclesiarum Praelatis in universo terrarum orbe constitutis praecipimus et mandamus, ut in suis quibusque Ecclesiis, provinciis, et dioecesibus praesentes nostras litteras solemniter publicari, et ab omnibus Ecclesiasticis personis Saecularibus, & quorumvis Ordinum Regularibus omnino observari faciant, non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque. Volumus autem, ut praesentium transumptis,

ſumptis, etiam impreſſis, manu alicujus Notarii publici ſubſcriptis, & ſigillo alicujus perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis eadem prorſus fides adhibeatur, quæ præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ.

Datum Romæ apud S. Petrum ſub annulo Piſcatoris die 17. *Febr.* 1623. *Pontificatus noſtri anno III. S. Card. S. Suſannæ. Ita eſt, Silveſter Spada Illuſtriſſimi & Reverendiſſimi D. Card. Vicarii Notarius. Locus † ſigilli.*

Concordat cum originali; in cujus rei fidem ſubſcripſi de mandato Reverendi Patris Fr. Ambroſius Crollet Scriba ejuſdem Reverendi Patris & Capituli generalis Carthuſiæ, hac die 14. *Octobris* 1723.

§. IV.

De S. Petro Nolaſco.

8 Sanctus Petrus Nolaſco Fundator Ord. B. Mariæ de Mercede Redemptionis Captivorum mortuus eſt anno 1256. Fertur fuiſſe a Benedicto XII. ſeu XIII. illegitimo Pontifice inter Sanctos relatus; ut innuit ipſe Baillet *in vita ejuſdem S. Petri ad diem* 31. *Januarii*. Putant tamen alii, eum fuiſſe canonizatum ab Urbano VIII.: quin immo Bollandus *ad diem* 29. *Januarii pag.*990. teſtatur, ſe ob oculos habuiſſe orationem panegyricam (*Limæ formis excuſam anno* 1632.) compoſitam a P. Maſtriglio Duran Provinciali Peruviano Societatis Jeſu, cum feſta impetratæ Canonizationis peragerentur a Religioſis Ord. B. Mariæ de Mercede. Sed, ſi authentica documenta perpendantur, & inſimul advertatur, nullum peractæ a Benedicto Canonizationis verum documentum ſupereſſe, & multo minus aliud documentum extare ſubſequentis alicujus approbationis ab aliquo alio legitimo Pontifice factæ, ſicuti contigit in Canonizatione S. Birgittæ, de qua in ſuperioribus ſermo habitus eſt; unuſquiſque facile deprehendere poterit, de Canonizatione quidem S. Petri Nolaſco non eſſe dubitandum: at id tamen intelligendum de Canonizatione æquipollenti facta ab Alexandro VII. ita exigentibus ſancti viri meritis, aliiſque concurrentibus circumſtantiis in hujuſmodi negotio a Sede Apoſtolica conſiderari ſolitis. Summus namque Pontifex Urbanus VIII. prævio conſilio Congregationis ſacrorum rituum, die 11. Octobris 1628. Ordini utique indulſit, ut celebrare poſſet feſtum hujus Sancti cum Officio & Miſſa de Comm. Conf. non Pont. juxta rubricas Breviarii & Miſſalis Romani, quemadmodum habetur in ejus Conſtit. 14. *in Bullar. Ord. B. M. de Mercede*; verum non niſi tempore Alexandri Papæ VII. ejuſque auctoritate intercedente, prævio ſimiliter memoratæ ſacræ Congregationis conſilio, Sancti ejuſdem nomen repoſitum fuit in Martyrologio Romano, quod contigit anno 1655. cum anno ſuperiori 1654. precibus Regis Hiſpaniarum idem Pontifex mandaſſet, ut Officium S. Petri cum lectionibus propriis jam reviſis & approbatis, & Miſſa reponerentur in Breviario ac Miſſali

fali Romano fub ritu femiduplici pro universa Ecclesia de præcepto omnes tum Sæculares, tum Regulares, qui ad Horas canonicas tenentur, aftringente, ficuti legitur in ejufdem Pontificis decretis *in alleg. Bullar.* inveniendis. Hunc porro ritum Clemens Papa X. ad enixas preces Reginæ Galliarum die 23. Julii 1672. a femiduplici ad duplicem elevavit, ut ex ejus decreto habetur *in cit. Bullario*.

9 Ad hæc omitti non poteft monumentum pertinens ad cultum ejufdem S. Petri, quod editum fuit in libro P. Marci Salmeron Magiftri Generalis Ord. B. Mariæ de Mercede Redemptionis Captivorum, cui titulus, *Monumenta hiftorica*; qui quidem liber confcriptus eft idiomate Hifpano, vulgatus autem anno 1646. Monumentum hocce compendium eft cujufdam proceffus ab Ordinario poft obitum Sancti conftructi fuper ejus fanctitate,tum tranfmiffi ad Alexandrum IV. fummum Pontificem anno 1260. qui cum anno fequenti ex hac vita migraverit, eo uti pro Canonizatione non potuit. Inftrumentum poftea autographum repertum fuit in civitate Barcinonenfi anno 1626. & exhibitum, quando actum eft de conceffione Officii, & de fcriptione nominis in Martyrologio. Juridica autem monumenti recognitio facta quoque eft anno 1721. coram Ordinario Barcinonenfi,cujus exemplar authenticum fervatur in Conventu S.Hadriani de Urbe. Hic porro habes ejus tranfumptum.

Tranfumptum authentici documenti Actorum S. Petri Nolafci, anno 1260. confecti, & afservati in archivio Conventus Barcinonenfis, Ordinis B. Mariæ de Merc. Redem. Captiv., fuper cujus legalitate confectus fuit proceffus juridicus coram Ordinario Barcinonenfi anno 1721. ut conftat ex authentico tranfumpto totius proceffus, afservato in archivio generali Conventus S. Hadriani de Urbe, in quo hæc habentur, quæ fummatim referemus.

Die quarta Decembris 1721. vocato Jofepho Francifco Fontana Notario publico Actuario, ac etiam Rev. Doctore Promotore fifcale Curiæ Barcinonenfis, necnon Joanne Fabrer, et Ifidoro Colomer teftibus coram Illuftre D. Dominico Piferrer Presbytero, Doctore, Vicario Generali, & Officiali illius diœcefis pro tribunali &c. comparuit P. Magifter Fr. Emmanuel Marianus Ribera prædicti Ord., uti Procurator, petens, ut accederet ipfe Vicarius Generalis cum D. Promotore &c. ad archivium Conventus ad compulfanda diverfa monumenta &c.

Deinde ipfe D. Vicarius Generalis cum dicto P. Magiftro, & cum Promotore fifcali, Notariis, Peritis, & Collationario, & teftibus egreffus a Curia acceffit ad archivium, quod ad longum defcribitur, in quo archivio repertum fuit vetus inftrumentum in pergameno, quod ad longum defcribitur, & incipit, in Chrifti nomine. Noverint univerfi, quod an. D. 1260. idibus Madii in præfentia mei Petri de Bages Notarii &c. & in fine poft fubfcriptiones Fratrum, Canonicorum, & Notarii legitur: addito fuper lineam vigefimam tertiam, Maria. In calce ejufdem inftrumenti aliqua pendent cerea figilla, valde jam trita, & ex fui maxima antiquitate paululum difcruftata, continentia gravata tum & Sanctorum imagines, tum & fcuta Regii Ord. B. Mariæ de Mercede, pendentia ex lineis cordulis, jam a fua albedine extenuatis. Poft

Digitized by Google

Post longissimam relationem omnium actorum, audito in omnibus Promotore fiscali, die decima sexta ejusdem mensis & anni, invenitur in prædicto processu, quod ventum fuit ad examen juridicum prædicti instrumenti, quem recognoverunt Josephus Ferran Notarius peritus, & Marianus Rondo Notarius peritus, qui seorsim recognoverunt prædictum instrumentum cum subscriptionibus & sigillis, & declararunt, esse legitimum, reddendo in omnibus causam scientiæ. Reque prorsus examinata, respondit tandem Promotor fiscalis, quod nihil habebat opponendum. Inde prædictus D. Vicarius Generalis processit ad pronuntiandam sententiam, quæ late in dicto processu reperitur, tam super dicto instrumento, quam super alio, quod simul fuerat examinatum, & tenor sententiæ est. ,, Audito Rev. ,, Doctore Promotore fiscali nihil habente exponere, auscultatisque Notariorum ,, peritorum relationibus, necnon Rev. P. Archivistæ responsione, ceterisque ,, omnibus & singulis attendendis attentis, tenore præsentium, & auctorita te ,, qua fungimur, dicimus, decernimus & declaramus, quod duo præfata instru- ,, menta sunt antiquissima & de annis in illis assignatis; hoc est, unum signatum ,, per Raymundum de Ulmo de anno 1219. & alterum clausum per Petrum de ,, Bages de anno 1260., suntque pariter legitima, legalia & authentica, & alias ,, in nihilo suspecta, nec vitiosa, immo omni fide digna, & admittenda in quolibet ,, foro & ad quodcumque genus probationis, tam judicialis, quam extrajudicia- ,, lis, prout cum præsente admittimus, & nostram super his interponimus aucto- ,, ritatem & decretum desuper quomodolibet necessarium & opportunum, nosque ,, hic subscribimus manu propria: Dominicus Piferrer Vicarius Generalis & ,, Officialis.

Tenor prædicti instrumenti de anno 1260. sub fol. 41.

IN Christi nomine. Noverint universi, quod an. D. 1260., Idibus Madii, in præsentia mei Petri de Bages Notarii publici Barchinonæ, & per totam Terram & dominationem Illustriss. D. Regis Aragonum, auctoritate ejusdem, & testium infrascriptorum ad hoc specialiter vocatorum & rogatorum, Ven. & religiosus vir Fr. Guillelmus de Bas, Dei gratia Magister Generalis Ord. S. Mariæ de Mercede Captiv., & reliqui infrascripti Fratres ejusdem Ord. personaliter comparuerunt rogantes & petentes, ut quadam testimonia, quæ hoc eodem anno auctoritate & jussu Reverendiss. D. Arnaldi, nunc Episcopi Barchinonensis confecta sunt de vita admirabili Ven. Petri Nolasci ejusdem Ordinis primi Magistri Generalis, in Romana limina ad SS. D.N. Alexandrum Divina providentia Papam IV. mitti debent, ne forte illis casu aliquo amissis, tantarum rerum memoria fraudarentur, dignaremur earum ad summam quandam reductarum publicum instrumentum cum illis omnibus concordans conficere, signatumque tradere, quatenus possit in archivo dictæ Religionis ad futuram memoriam asservari. Nos igitur eorum petitioni obtemperantes, qua potuimus, brevitate ex præfatis testimoniis, quæ sequuntur, hæc desumpsimus.

Fuit Ven. Petrus Nolasco natione Gallus, ortus prope Carcasonam in parochia

S. Pauli, ex nobilibus parentibus. In cunabulis vagienti examen apum mellis favum in dextera ejus manu fabricavit. Infantulus quosvis cernens egenos, donec ipsis esset succursum, amarè flebat; puerulus propriis manibus, quæ comparare poterat, illis donabat: orbatus parentibus, ut Albigensium hæresim, quæ in Gallia viget, effugeret, vendito patrimonio Cathaloniam perdives petiit; voluit autem prius Virginem Mariam de Monteserrato visitare: cui nocte quadam oranti, dæmon, ut a proposito amoveret, apparuit, qui persistentem videns reliquit. Impleto voto Barchinonam venit, ubi cœpit, quæ ex patria attulerat, misericorditer consumare. Vexabatur anxie pro captivis, ad quos redimendos quinquies abiit Valentiam, et semel Majoricam: inde quater propriis sumptibus trecentos ferme qualibet vice liberavit; bis autem adjutus Fidelium eleemosynis eduxit, quos potuit. Qui aliis tam dives fuit, sibi omnino fuit pauper, ut nec domum, nec lectum proprium haberet, sed humi jacebat, ut facilius orationi vacaret. Multas multorum persecutiones sustinuit, eo quod juvenes ad tam pium opus induceret: bis quotidie prolixe vacabat orationi: virginitatis votum, quod puer fecerat, perpetua castitate servavit. Propterea, quamvis multi nobiles viri suas cuperent ei filias in matrimonium dare, ipse, omnibus contemptis, cælibatum amavit; disciplinas frequentissime recipiebat. Captivorum sic erat charitate accensus, ut plures eum audierint dicentem: omnino cupere, se in illorum pretium vendere; quod, nisi a Rege esset impeditus, fecisset. In die Parasceves Passionem Domini meditanti visio accidit, qua videbat olivam plenam fructibus & plures homines, qui illam conabantur abscindere, cui cælitus mandatum est, ut illam servaret; ipse vero tunc nihil horum intellexit, donec eodem anno, qui fuit millesimus ducentesimus decimus octavus, quarto nonas Augusti deliberanti in solitudinem secedere, cum de hoc Deum orando consuleret, apparuit B. Virgo Maria, & præcepit, ne in solitudinem discederet, sed potius fundaret novam Religionem, in qua posset pro captivis suam exercere charitatem, illos redimendo, et quod ipse primus habitu albo vestiretur, quæ Religio nuncuparetur Religio B. Mariæ de Misericordia, seu de Mercede de Captivis. Collato consilio cum Rege Jacobo, et D. Raymundo de Pennafort, responderunt, sibi idem esse mandatum; et quarto Idus Augusti eodem anno in ecclesia S. Eulaliæ, quæ est Cathedralis civitatis Barchinonen. institutus est Ordo prædictus solemniter coram Rege Illustrifs. et D. Berengario Episcopo, et D. Raymundo, et reliquis Canonicis, et cuncto populo. Ab hoc anno usque ad annum vigesimum quartum redemit quadringentum sexaginta ex Granata, Valentia, et Algaria, inter quos multi infantes et feminæ multæ. Cum duo homines illum occidere decrevissent, domum venerunt; ille a Deo de periculo admonitus, obviam illis exiit, et blande alloquens, ad virtuosam vitam convertit, quod accidit anno vigesimo in mense Madio. Circa annum vigesimum primum multum laboravit, ut quosdam Nobiles regni inter se graviter dissidentes concordaret: idem Regem comitans in Cæsaraugusta civitate fecit. Desideravit, ut ejus Ordo ab Apostolica Sede approbaretur, ad quod Fr. Raymundus Pennafort jussu Regis Romanam Curiam visitavit, et confirmationem Ordinis a D. N. Gregorio Papa IX. Perusiæ impetravit, anno Pontificatus ejus VIII. *16. kal. Februarii. Frequentissimus*

Digitized by Google

tissimus in canonicis Horis erat in choro, præsertim ad Matutinas media nocte cantandas. Quadam autem nocte Angelos in choro reperit, mediamque inter illos B. Mariam, omnes similiter Matutinas cantantes, quibus ipse lætissimus interfuit. Sæpe a Rege oblatos honores, tanquam a Religioso alienos, recusavit. In honore magno ab omnibus fuit habitus; et quanto erant viri nobiliores, tanto plus illum venerabantur. Multa prophetico spiritu prædixit; inter quæ Illustriss. Regi Jacobo suadens, ut Valentiam obsideret, victoriam adepturum promisit. Durante civitatis obsidione sacram imaginem B. Mariæ del Puig sub cymbalo in terra sepultam, calesti claritate admonitus, reperit. Instituit nocturnam benedictionem dormitorii, multi autem Fratres B. Virginem sæpe viderunt illud benedicentem. Omnes egenos, et ægrotos reficiebat, et curabat, ad quod domum ædificavit. Cum ad altare Virginis de Pietate oraret, cum esset multum desiderans visitare sanctorum Apostolorum Petri et Pauli loca, S. Petrus crucifixus illi apparuit, et dixit: Ecce ego ad te venio, quia tu ad me venire non potes. Vitas Sanctorum legens, suam judicans omnino disparem, timebat, se ad cælestia non perventurum: tunc illi Dominus ostendit civitatem Hierusalem cælestem multis portis apertam, et dixit: Fili, in domo Patris mei mansiones multæ sunt. Numquam in lecto dormiebat; et sic cilicio, disciplinis, et jejuniis erat infirmatus, ut fere stare, aut ambulare non posset. Ad procurandam pro captivis eleemosynam, multoties totam Hispaniam pedibus suis ambulavit; multa in itinere mirabilia faciebat, ut infirmos curaret. Sic captivorum libertatem procurabat, ut etiam, quæ ad sustentandos Fratres erant necessaria, venderet; & cogitanti illi, si in hoc Domino placeret, apparuit Dominus, dicens: Nolite timere, pusillus grex, quia complacuit Patri vestro dare vobis regnum, vendite quæ possidetis, et date eleemosynam. Tempore suo liberati sunt duo millia septingenti decem et octo captivi, quorum ipse octingentos nonaginta fere personaliter septies facta redemptione liberavit. Reliquos vero per alios Fratres duodecies missos; præter tres, in quibus spoliati sunt Fratres, & occisi. Ipse cum esset in Africa spoliatus, volens in Hispaniam venire, ut novam pecuniam colligeret, impositus in navi, sine velo & remigio Valentiam venit, cum prius flagellatus fuisset, & socium suum Petrum Amerium in pignus reliquisset. Quando sciebat alicubi captivos esse afflictos, quos liberare non poterat, veniens in spiritu consolabatur & in fide roborabat; sicut illorum testati sunt eum vidisse multi. Cum Federicus Imperator Italiam opprimeret, ad publicam pænitentiam totam civitatem Barchinonen. ad orationem commovit. Regem Franciæ Ludovicum invisit, et eum admonuit, ut Hierusalem civitatem a Turcis liberaret. Cum jam ob senium & corporis laboribus extenuati infirmitatem, non posset media nocte Matutinis interesse, ab Angelis in chorum portabatur. Noluit titulo Magistri Generalis, quo ab Apostolica Sede fuit honoratus, pro humilitate uti; sed dicebatur minister, & servus hospitalis captivorum. Onus gubernationis suis humeris majus judicans, sæpe renuntiare tentavit, sed a Fratribus fuit impeditus. Sed tandem anno quadragesimo octavo, ætate & infirmitate gravatus officium renuntiavit, & reliquum vitæ tempus soli Deo dedit, contemplationibus vacans. Frequenter cum B. Maria Virgine, & custode Angelo colloquebatur. Morti jam proxi-

Digitized by Google

proximus visitavit corpus Ven. Raymundi, quem ipse ad Ordinem receperat, & ei, accepto loco, in quo erat, ab Ecclesia Celsonensi monasterium ædificandum curavit. Ab ipso Raymundo de instante morte certior factus Barchinonem redit, & ibi in morbum incidit, in quo a Christo & B. Maria est confortatus, & humiliter receptis Sacramentis, omnes Fratres ad se vocavit & eos de religiosa perfectione admonuit, præsertim de charitate erga captivos. Postea, cum psalmum, Confitebor tibi, Domine, in toto corde meo, devotissime diceret, ad illa verba, redemptionem misit Dominus populo suo, animam Deo reddidit, in cujus morte multa miranda contigerunt. Obiit autem in vigilia Natalis Domini hora mediæ noctis, anno Domini millesimo ducentesimo quinquagesimo sexto, multos filios in suo Ordine relinquens, & ex Maomethana secta ad fidem Christi multis conversis. Corpus ejus insepultum per tres dies remansit, propter concurrentem populum, donec a Fratribus noctu sepultum est, multis mirabilibus operatis. Hæc sunt, quæ ego præfatus Petrus de Bages publicus Notarius ex supradictis testimoniis & instrumentis desumpsi, in quorum fidem & testimonium præsens publicum instrumentum confeci, a dicto Ven. Magistro Generali & reliquis Fratribus appensis sigillis roboratum.

Ego Fr. Guillelmus Bas Magister Generalis si † gnum apposui
Ego Fr. Bernardus de Corbaria sigil † lum apposui
Ego Fr. Pontius de Solanes sigil † lum apposui
Ego Fr. Jacobus de Apiaria sigil † lum apposui
Ego Fr. Petrus de Amerio si † gnum apposui
Ego Fr. Bernardus a Sancto Romano sigil † lum apposui
Ego Fr. Joannes de la Es sigil † lum apposui
Ego Fr. Pontius de Verellis sigil † lum apposui
Ego Fr. Joannes Jonovini si † gnum apposui
Si † gnum Petri Presbyteri & Canonici
Si † gnum Terrari de Minorisa Canonici
Si †. gnum Raymundi de Fontaneto Canonici testium.
Si † gnum Petri de Bages Notarii publici Barchinonensis, qui hæc scribi feci, & clausi die & anno, quo supra: addito super lineam vigesimam tertiam, Maria.

Locus sex sigillorum sereorum ex cordulis nunc pendentium †. †. †. †. †. †.
Locus trium cordularum & serici, ex quibus tria antea pendebant sigilla. †.†.†.

Facta igitur exemplatione dictorum duorum instrumentorum, illico dictus D. V. G. præcepit mihi præ. & infrascripto Notario Actuario, & Jacobo Sayos Notario Collationario, quatenus exemplaria binorum relatorum instrumentorum in Actis præsentis processus transumptorum bene, fideliter, & legaliter collationaremus cum suis originalibus, posteaque relationes faceremus de tali collatione. Et statim ipsam nobis præceptam collationem fuimus executi coram eodem Illustriss. D. Vicario Generali, Rev. Promotore fiscali, testibusque supra adhibitis, ipsis videntibus et auscultantibus.

IN

IN NOMINE DOMINI. Amen.

Noverint universi & singuli præsentes visuri, lecturi, legique pariter audituri, suprascriptum instrumentum confectum super vita S. Petri Nolasco, & appositum in pede restrictus & summarii Actorum factorum super legalitate processus ut supra fabricati, fuisse & esse de verbo ad verbum desumptum, extractum, et exemplatum ex publico et authentico documento eorundem Actorum in liberculum reductorum constantem ex paginis centum viginti tribus chartulatis, & coopertum charta pergamena, subscripto & publicato per D. Josephum Franciscum Fontanam Apostolica, & Regia auctoritatibus Notarium publicum Barcinonæ litteris legalitatis aliorum duorum publicorum Notariorum ejusdem civitatis munito sub data diei 2. Julii 1722., mihi Notario publico infrascripto exhibito per Reverendiss. P. Fr. Didacum Tellium Ord. B. Mariæ de Mercede Redemptionis Captivorum, sacrarum Congregationum Indicis, & rituum Consultorem, qui idem publicum documentum in liberculum ut supra redactum asservari asseruit in archivio generali Ven. Conventus S. Hadriani de Urbe ejusdem Ordinis; factaque per me Notarium exacta & diligenti collatione suprascripti instrumenti cum dicto publico & authentico documento mihi &c. ut supra exhibito, illud in omnibus & per omnia, nihilo penitus variato, seu immutato, concordare, meliori semper salva collatione; dictum autem liberculum antedictus Reverendiss. P. Fr. Didacus Tellius originaliter penes se retinuit ad dictum archivium generale Conventus S. Hadriani de Urbe reportandum: In quorum fidem &c. Romæ &c. hac die vigesima prima Aprilis 1733. Indictione XI. Pontificatus autem Sanctissimi in eodem Christo Patris & D.N.D. Clementis Divina providentia Papæ XII. anno III.

L. ✠ S. *Ita est Lucius Antonius Nerius Romanus Civis, & publicus & causarum Curiæ Capitolii Apostolica auctoritate Notarius &c.*

Nos ad præsens Cameræ Almæ Urbis Conservatores

Universis &c. Fidem facimus atque testamur, suprascriptum D. Lucium Antonium Nerium fuisse & esse publicum, authenticum, legalem, nostræque Curiæ Capitolii Notarium fide dignum, ac talem, qualem se supra fecit, scripturisque suis tam publicis, quam privatis in Judicio, & extra plenam semper adhibitam fuisse, & de præsenti indubiam adhiberi fidem. In quorum testimonium &c. Datum Romæ ex palatio nostro Capitolino hac die vigesima prima Aprilis 1733.

L. ✠ S. *Pro D. Secretario nobilis collegii DD. Curiæ Capitolii Notariorum Carolus Marcus Tullius de mandato &c.*

§. V.

Digitized by Google

§. V.

De S. Raymundo Nonnato.

10 SAnctus Raymundus Nonnatus, qui habitum Ordinis B. Mariæ de Mercede Redemptionis Captivorum recepit a S. Petro Nolasco, quique dignitatem Cardinalitiam obtinuit a Gregorio IX. ex hac vita migravit anno 1240. Ferunt quoque nonnulli, eum fuisse canonizatum a Benedicto XII. seu XIII. illegitimo Pontifice, tum in Concilio Constantiensi Canonizationem fuisse approbatam, atque a subsequentibus legitimis Pontificibus nunquam revocatam. Ita nempe habet Baillet *in ejus vita ad diem 31. Augusti num. 3.* & eodem fere modo res exponitur in catalogo Magistrorum Generalium Ord. B. Mariæ de Merc. *typis impresso ante Bullar. ejusdem Ord. §. 1. num. 9. & 10.* Pater autem Jo: a S. Felice *in supplemento ad flores SS. Ribadeneira ad diem 31. Augusti in vita S. Raymundi*, testatur, nonnullos in ea esse opinione, ut credant, cultum fuisse in ejus honorem concessum a Gregorio IX. Sed, cum peracta per Benedictum Canonizatio fidei Philippi Guimeræ innitatur, memoratus Baillet *in tab. crit.* merito de eadem suspicatur: etsi de S. Raymundi æquipollenti Canonizatione a Romanis Pontificibus facta dubitandum esse nequaquam videtur, si Romanorum ipsorum Pontificum constitutiones, atque decreta in citato Bullario relata legantur. Urbanus etenim Papa VIII. prævio consilio Congregationis sacrorum rituum, anno *1626.* indulsit Ordini recitationem Officii de Communi & Missæ celebrationem. Alexander Papa VII. die 20. Octobris *1655.* benigne annuit ad preces Card. Virginii Ursini Diaconi ecclesiæ S. Eustachii, ut in ea festum celebrare posset S. Raymundi cum Officio & Missa de Communi, eo quod ferebatur; Sanctum ipsum fuisse ejusdem Diaconiæ Titularem, dum Cardinalitio honore frueretur. Ejus nomen sub eodem Pontifice descriptum fuit in Martyrologio Romano. Sub Alexandro quoque Papa VII. sacrorum rituum Congregatio lectiones & Orationem propriam recitandas a Religiosis Ord. B. Mariæ de Mercede approbavit. Clemens Papa IX. recitationem Officii & Missæ celebrationem sub ritu semiduplici ad libitum ad universam propagavit Ecclesiam die 13. Augusti *1669.* Innocentius denique Papa XI. die 10. Martii 1681. ritum de semiduplici ad duplicem elevando, recitationem Officii & Missæ celebrationem præceptive universæ Ecclesiæ demandavit.



§. VI.

Digitized by Google

§. VI.

De SS. Joanne de Matha, & Felice de Valois.

11 SAncti Joannes de Matha, & Felix de Valois Fundatores Ordinis SS. Trinitatis Redemptionis Captivorum virtutibus & miraculis illustres ex hac vita decesserunt, iste anno 1212., ille anno 1213. Traditum autem est, eos in Sanctorum album per solemnem Canonizationem ab Urbano IV. fuisse relatos. Ferrarius enim Gallus in suis chronicis scriptis anno 1269. & usque adhuc ineditis ita loquitur: *Anno 1262. Urbanus Generalis Ecclesiæ Antistes sanctissimos Felicem, & Joannem Mathensem Fundatores Ord. SS. Trinitatis in catalogo Sanctorum numeravit kalendis Maji*; Antonius Lupianus Zapata examinatus in processu confecto super cultu immemorabili, de quo infra, dixit, se anno 1635. propriis oculis vidisse processum, in quo testis asserebat, authenticam bullam Canonizationis legisse occasione asportationis quarumdam scripturarum, quam fecerunt Religiosi SS. Trinitatis Redemptionis Ord. Captivorum ab Hispaniis in Gallias; Joannes de Figueras *in chronicis editis anno* 1645. loquens de ministerio totius Ordinis, quod fuit delatum Alando Theologiæ Doctori anno 1262. inter cetera de eodem hæc habet: *Ejus solertia S. Joannes de Matha, & Felix Valesiensis Ordinis Institutores ab Urbano IV. Trecanico Christiani orbis Antistite in Apotheosim Sanctorum relati fuerunt apud Urbem Veterem anno* 1263. *die* 4. *Octobris*; concordantque Georgius Jo: Scotus *lib.* 1. *cap.*1. Gulielmus Spina Benedictinus *in histor. de adventu Religionis in Angliam centur.* 1. *cap.*8. *pag.*209. Trajanus Maffejus *in histor. manuscripta de eorum vita*, Tamajus *in Martyrolog. Hispan. tom.* 6. *ad diem* 21. *Decembris*, Joannes a S. Felice *in supplem. ad flor. SS. Ribadeneira in vita S. Joannis de Matha*.

12 Verum, quod attinet ad Urbanum IV. cum solum supersit documentum authenticum Canonizationis solemniter ab eo factæ B. Richardi Cicestrensis in Anglia Episcopi, de quo in novo codice Canonizationum *pag.* 97. bulla autem Canonizationis memoratorum Sanctorum, nec inveniatur, nec unquam fuerit reperta, licet maximis adhibitis diligentiis perquisita; non videtur, tuto asseri posse, eos per solemnem Canonizationem fuisse ab Urbano IV. in Sanctorum album relatos; & multo minus, cum eadem formalis Canonizatio dicto innitatur & fidei memorati Antonii Lupiani Zapatæ, quem insignem fuisse falsitatum inventorem & propagatorem, confictoremque historiarum, privilegiorum, & bullarum, sibi assumpto titulo Notarii Apostolici, & etiam aliquando Monachi Benedictini, latissime ostendunt Nicolaus Antonius *in biblioth. Hispan. veter. tom.* 1. *lib.*6. *cap.*22. *num.*460. & 472. Clar. mem. Card. de Aguirre *tom.*1. *Concil. Hispan. dissert.*9. *excursu* 11. *num.* 140. & *num.* 145. & *tom.*2. *dissert.*3. *excursu* 3. *num.*33. & 34. Jacobus Antonius del Monaco *in suo libro de calumnia*

nia in prologo (qui liber formis impressus fuit in civitate Neapolitana an. 1715.) ac Jo: Gaspar Roig Ord. S. Francisci de Paula *in suo libro Barcinone typis excuso an.* 1684. *§.* 1. *pag.* 2. Neque enim ipse Ordo SS. Trinitatis Redemptionis Captivorum de assertione prædicta securus visus est; quando non multis ab hinc annis eorumdem Sanctorum causam pro solemni impetranda Canonizatione introduxit. Expedita quippe, sicuti in more est, commissione, constructoque processu super eorum cultu immemorabili, Cardinalis Urbis Vicarius die 31. Julii 1665. sententiam protulit, constare de casu excepto a decretis Urbani VIII. & de cultu per tempus immemorabile præstito in honorem sanctorum ipsorum Joannis, ac Felicis; atque adeo anno 1670. annuente summo Pontifice, ac prævio consilio Congregationis sacrorum rituum, eorum nomina fuerunt descripta in Martyrologio Romano. De antiquitate nimirum cultus nulla poterat esse dubitatio; cum in processum confectum compulsum fuerit antiquum Breviarium Ecclesiæ Meldensis cum hymno proprio dictorum Sanctorum una cum antiquissimo Breviario in Belgio reperto pro regnis Angliæ, Scotiæ, & Hiberniæ cum lectionibus propriis eorumdem. Præterquamquod Franciscus de S. Augustino Macedo Minor. Observ. Religiosus horum Sanctorum merita, & cultus antiquitatem persequitur in eorumdemmet vita. Post approbationem porro cultus immemorabilis impetratæ fuerunt plures concessiones Officii & Missæ sub ritu duplici ad libitum. Quapropter, prædictis, aliisque circumstantiis rite ponderatis, prævio consilio Congregationis sacrorum rituum, Innocentius denique Papa XII. Joannem, ac Felicem æquipollenti Canonizatione inter Sanctos retulit, elevando ritum a duplici ad libitum ad duplicem de præcepto, atque adeo jubendo, ut Officium eorum in universa Ecclesia recitaretur; ut ex sequenti decreto sacræ Congregationis desumitur: *Posse concedi censuit, ut Officium SS. Joannis de Matha, et Felicis de Valois dicti Ord. Fundatorum hactenus in toto fere orbe Catholico sub ritu duplici minori ad libitum ex pluribus concessionibus Apostolicis recitatum, in posterum singulis annis sub eodem ritu duplici minori in diebus eorum festorum ab omnibus tam Sæcularibus, quam Regularibus utriusque sexus, qui ad Horas canonicas tenentur, et in Ecclesia universali de præcepto recitetur, si Sanctissimo Domino nostro placuerit: diebus* 27. *Martii, et* 15. *Maji* 1694. *Factaque deinde Sanctissimo Domino nostro per me Secretarium relatione, Sanctitas sua benigne annuit; die* 19. *ejusdem mensis Maji, et anni* 1694.

§. VII.

De S. Margarita Scotorum Regina.

13 Sancta Margarita Scotorum Regina mortua est anno 1093. Ejus vita edita fuit a Surio *ad diem* 10. *Junii tom.* 3. & scripta est a Turgoto Episcopo, *ut in notis Jo: Molani ad Martyrologium Usuardi ad diem* 16. *Novem-*

Novembris. Fertur autem, eam fuiſſe ab Innocentio IV. canonizatam. Sed hanc opinionem irrepſiſſe probabile eſt ex inſigni miraculo, quod ſub eodem Pontifice contigiſſe Scriptores Scoti apud Raynaldum *ad an.* 1249. *num.* 11. narrant. Cum etenim fieret beati corporis tranſlatio, & capſam argenteam deſerentes ad Malcolmi Margaritæ mariti ſepulcrum deveniſſent, omnes immobiles repente conſtitere; donec, monente venerabili ſene Spiritu Divino afflato, Margaritam, quæ marito vivo ſemper reverentiam exhibuerat, nolle eidem mortuo ipſam denegare, ideoque nunquam permiſſuram, ſe deportari ad locum, quo ſui corporis Reliquiæ erant transferendæ, niſi maritus humo effoſſus ejus lateri adjungeretur; facta effoſſione, utriuſque oſſa mira deinde facilitate translata fuere ad locum, qui pro ſolis oſſibus Margaritæ fuerat præparatus. Sed, cum ex his, quæ ſub Innocentio IV. contigerunt, inferri legitime nequeat formalis ipſa Margaritæ Canonizatio; eo vel magis, quia, promota a Scotis petitione pro formali eadem Canonizatione obtinenda, Innocentius Papa VIII. nonnullis demandavit Præſulibus, ut Apoſtolica auctoritate proceſſum conficerent ſuper illius virtutibus & miraculis, uti colligitur ex ſenſu epiſtolæ memorati Pontificis apud citatum Raynaldum *ad annum* 1487. *num.* 26. *& ſeqq.* neceſſe eſt idcirco, æquipollenti inſiſtere Canonizationi, pro qua certa non deſunt argumenta. Fuit namque Margaritæ nomen deſcriptum in Martyrologio Romano, ejuſque feſtum, quod die 10. Junii celebrabatur, translatum fuit ad diem 8. Julii, quo ſub ritu ſemiduplici ad libitum Officium recitabatur in univerſa Eccleſia, primo quidem cum lectionibus de Communi ſecundi Nocturni, deinde vero cum lectionibus etiam propriis, quæ fuerant antea approbatæ & conceſſæ ſoli regno magnæ Britanniæ; veluti liquet ex decreto a ſacrorum rituum Congregatione edito ſub Innocentio XI. die 21. Januarii 1679. qui illud approbavit die 1. Februarii ejuſdem anni. Poſt hæc Innocentius Papa XII. die 15. Septembris 1691. Officii, & Miſſæ recitationem, & celebrationem ſub ritu ſemiduplici de præcepto haberi voluit ab univerſo Clero Sæculari, ac Regulari in tota Eccleſia: tum autem die 21. Februarii 1693. idem feſtum ſub ritu pariter ſemiduplici de præcepto in diem 10. Junii, qua die deſcriptum eſt nomen S. Margaritæ in Martyrologio Romano, reſtituit.



Digitized by Google

§. VIII.

De S. Stephano Hungariæ Rege.

14 SAncti Stephani Hungariæ Regis nomen descriptum erat in Martyrologio Romano ad diem 20. Augusti. Ejus vita conscripta fuit a Cartuitio in regno Hungariæ Episcopo, a quo quidem quæ narrantur, licet ipse non fuerit contemporaneus Stephano, plurimis nihilominus validissimis fulciuntur adminiculis: edita autem fuit a Surio *ad eamdem diem tom.* 4. sed factis in ea quibusdam mutationibus, ut ornatior appareret. In eadem porro refertur, S. Stephani corpus, elapsis ab ejus obitu annis quadraginta quinque, fuisse sub Ladislao Rege Hungariæ, summi Pontificis auctoritate intercedente, elevatum. Verum, utcunque sit de elatione ista, & utrum ea simplicem Beatificationem, an formalem Canonizationem importaverit, quod adhuc sane incertum est, cum neque de substantia, neque de ejus modo constet; de sancti tamen Stephani sanctitate, & ejus æquipollenti Canonizatione nullus superest dubitandi locus ex decreto summi Pontificis Innocentii XI. edito die 28. Novembris 1686. In hoc enim, postquam fuit expositum, antea in Ecclesia universali ejus Officium recitari consuevisse sub ritu simplici, ad enixas preces Imperatoris Leopoldi mandatum est, ut in posterum de præcepto sub semiduplici ritu ab omnibus, qui tenentur ad recitationem Horarum canonicarum, recitaretur; assignata nempe Officio ipsi 2. die Septembris (ad quam similiter diem, ut & ad 15. Augusti, qua Sanctus obiit, facta tunc est ejus nominis in Martyrologio Romano translatio) in perpetuam memoriam insignis & gloriosæ victoriæ ab armis Christianorum obtentæ contra Turcas, ope Divina, in expugnatione propugnaculi Budensis, sedis olim ejusdem Sancti.

§. IX.

De S. VVenceslao Duce Bohemiæ.

15 SAnctus VVenceslaus Dux Bohemiæ & Martyr mortuus est an. 929. ejusque nomen descriptum est in Martyrologio Romano *ad diem* 28. *Septemb.*, ac in Martyrologio Adonis *ad eamdem diem in Append.* Card. Baronius *in notis* Auctores atque Historicos refert de ipsius Martyrio & miraculis loquentes: ejus autem vita extat apud Surium *ad cit. diem tom.* 5. & Æneas Sylvius *in histor. Bohem. cap.* 15. sic de eodem habet: *Ipsum autem VVenceslaum multis miraculis claruisse, atque inter sanctos Martyres ab Ecclesia receptum tradunt.* In Dania etiam fuerunt Deo O. M. in honorem S. VVenceslai dicata templa. Æquipollens vero ejusdem Canonizatio initium

tium sumit ab anno 1670. tempore Clementis Papæ X. qui, ad enixas preces Leopoldi Romanorum Regis in Imperatorem electi sibi porrectas per Cardinalem de Hassia, die 26. Julii 1670. indulsit, ut ejus Officium in posterum recitaretur in Ecclesia universali sub ritu semiduplici ad libitum, atque Breviario Romano apponeretur sub eodem ritu recitandum die 28. Septembris ab omnibus, qui ad Horas canonicas tenentur, Sæcularibus, ac Regularibus utriusque sexus; tum autem die 29. Novembris ejusdem anni, ad preces Matthæi Ferdinandi Episcopi Pragæ, Orationem & lectiones proprias in sacrorum rituum Congregatione revisas atque probatas pro universa ipsamet Ecclesia ratas habuit, retento tamen semper ritu semiduplici ad libitum. Sed, cum ritus sive semiduplex, sive duplex ad libitum importare nequeat Canonizationem æquipollentem, quia non infert præceptum, juxta ea, quæ in superioribus dicta sunt; perfecta idcirco Canonizatio æquipollens S. VVenceslai constituenda est in decreto edito tempore Pontificatus Benedicti XIII. die 14. Martii 1729. quo nimirum statutum fuit, prædictum Sanctum esse colendum in universa Ecclesia cum Officio utique semiduplici, at de præcepto.

§. X.

De S. Gregorio VII.

16 SAnctus Gregorius Papa VII. mortuus est an. 1085. Post decursum annorum 45. ab ejus obitu ejusdem vita conscripta fuit a Paulo Bernriedensi Canonico Regulari, & extat apud Bollandianos *ad diem* 25. *Maji pag.* 140. *tom.*6.; *in Actis SS. Ord. S. Bened. sæc. 6. part.* 2.; *Et tom.*3. *Scriptorum rer. Italic.* quos alias a nobis cum laude memoratus Ludovicus Antonius Muratorius collegit, ordinavit, & præfationibus auxit; ubi *cap.* 111. adhuc plura de illius sanctitate ac miraculis referuntur. *Olim Helias*, (verba sunt prædicti Pauli apud cit. Bollandianos) *ex mortalium cohabitatione transiturus dimisit Helisæo pallium suum prophetici muneris instrumentum*; *similiter & Gregorius ex hac mortali vita migraturus transmisit Anselmo*, (qui erat Episcopus Lucensis) *Pontificalis insigne potestatis, videlicet mitram capitis sui: hoc nimirum Deo cooperante, ut, sicut ille prophetiæ per pallium hereditavit prærogativam, ita & iste sacerdotalem per mitram obtineret eminentiam. Nempe eo usque processit similitudo, ut, sicut Helisæus per pallium Heliæ virtutum signa demonstraverat, ita & Anselmus per mitram Gregorii quædam magnalia exhibuerit. Nam, ut de pluribus unum magis divulgatum proferamus, Rev. Mantuanæ Præsul Ecclesiæ Ubaldus multis jam annis gravissime spleneticus, & toto corpore ulceratus, præsertim in cruribus, sic ut vix quomodolibet stare posset, vix etiam jacere, vel sedere, qui & multa in Medicos erogaverat, nihilque profecerat, apposita eadem mitra ubi major ingruerat dolor, pristinæ redditus est sanitati*. Eum quoque ante mortem miraculis claruisse, scribit

 Lam-

Lambertus Schafnaburgensis *ad an.*1077. (*inter Scriptores rerum German. Pistorii tom.*1. *pag.* 247.) *Signa etiam & prodigia, quæ per orationes Papæ frequentius fiebant, & zelus ejus ferventissimus pro Deo & pro Ecclesiasticis legibus, satis eum contra venenatas detractorum linguas communiebant*. Miracula vero ejus obitum, eodem intercedente, secuta testatur Ordericus Vitalis *part.*2. *histor.Eccles. lib.*8.*pag.*677. ubi loquitur de ejus tumulo: *Meritis ejus, fidei petentium miraculorum copia divinitus ostensa est: nam leprosi de aqua, unde corpus ejus ablutum fuerat, petierunt, qua consecuta fideliter loti sunt, &, opitulante Deo, protinus mundati sunt*. Presbyter item Pœnitentiarius *in vita S. Anselmi, apud Bollandianos ad diem* 18. *Martii cap.*5. *num.*25. & 26. *tom.*2. relata sanitate, cui Ubaldus Mantuanus Episcopus, uti supra, fuit miraculo restitutus, ait, Gregorium fuisse miraculis insignem in vita & post obitum: *Beatissimus itaque talis ac tantus Magister miracula fecit multa vivens, ac mortuus*. Denique eum Confessorem, & Martyrem obiisse, dicit Hugo Flaviniacensis *in chronico apud Labbè tom.*1. *biblioth. MSS. pag.*232.

17 Nota insuper sunt illustria gesta summi Pontificis S. Gregorii VII. Ecclesiasticorum etenim dominiorum, quæ *investituras* dicimus, abusus tanto temporum decursu, tantaque sæcularium Principum auctoritate obfirmatos evellit; simoniam fere ubique grassantem exstirpavit; cælibatum Clericorum pæne ab interitu revocavit: ita ut mirum esse non debeat, si Principum, & aliorum multorum invidiam contra se concitaverit. Notæ sunt quoque calumniæ tum Hæretici Berengarii, tum Bennonis Cardinalis schismatici tanto viro impactæ; adeo ut bene adverterit Mabillonius *in præfat. ad sæc.*6. *part.*2. *Ord. S. Bened.* §. 7. *num.*77. nullam fidem habendam esse sive Bennoni Gregorii hosti infensissimo, sive Berengario, qui toties fidem datam violavit, & in tuenda hæresi perseveravit. Notæ sunt demum celebres apologiæ pro S. Gregorio VII. compositæ. Sanctus namque Anselmus Lucensis Episcopus supra memoratus singularem pro ejus defensione librum edidit adversus Guibertum Antipapam (*biblioth. Pontif. tom.*4.): Beatus Petrus Damiani *lib.*1. *epist.* 7. *ad Nicolaum II.* eum *sanctissimi ac purissimi consilii virum* appellat: Desiderius Abbas, qui Gregorio ipsi sub Victoris III. nomine successit, (*lib.*3. *dialog., apud Mabillon. in Act. SS. Ord. Bened. sæc.*4. *part.*2. *pag.*453.) eum Christi Ecclesiam *verbis simul, & exemplis illustrasse*, scribit. Inter acerrimos adhuc innocentiæ Gregorii defensores merito recenseri potest Card. Baronius *in suis annalibus*, utpote in quos res ejus gestas per singulos annos ex Scriptoribus maxime coævis, ex Conciliis sub eo habitis, & ex regesto epistolarum ipsius in undecim libros distincto bene deduxit. Pro eodem assumpto pugnat Card. Bellarminus *in suis controversiis*, & signanter *lib.*4. *de summo Pontifice cap.*13. *tom.*1. *controv.* Jacobus quoque Gretserus *in sua illustri apologia* quinquaginta Historicos adducit, qui suis scriptis gesta Pontificis Gregorii proponunt, & invicto argumentorum robore defendunt; adeo ut idem Gretserus *in examine myster. Plessaani pag.*318. *tom.*7. *oper.* exultans ita loquatur: *Quis Benno, & Sige-*

Digitized by Google

Sigebertus Gregorii VII. calumniatores, si conferantur cum tot sanctissimis & doctissimis Scriptoribus a parte Gregorii VII. stantibus, quorum in apologia pro eodem Pontifice quinquaginta protulimus, recitatis eorum verbis; ex quibus nonnulli interea integri in lucem venerunt, ut Paulus Bernriedensis, & Gerochus, seu Gerhohus Reicherspergensis; ut taceam praclara illa antiquorum monumenta, qua in defensionem Gregorii VII. jam olim scripta, nuper ex tenebris eruit vir clarifs. D. Sebastianus Tengnagel J. U. D. Cæsareus Vienna Bibliothecarius, quorum fulgore tam priscorum, quam recentium in Gregorium VII. convicia adeo obnubilantur, ut jam non nisi a noctuis, ululis, vespertilionibus, & nycticoracibus, & si qua sint alia hujus generis caliginis patientes, lucis impatientes aves, conspiciantur? Gretserum Soc. Jesu scriptorem sequitur Franciscus D'Enghiel Ord. Præd., cum in opere satis elaborato auctoritatem Sedis Apostolicæ pro Gregorio Papa VII. vindicaverit adversus Natalem Alexandrum ejusdem Ordinis Theologum, qui *in histor. Eccles. sæc.* XI., ubi de Gregorio agit, usque adeo suæ professionis se oblitum exhibuit, ut hac sola de causa, quemadmodum adnotarunt Bollandiani *ad diem* 25. *Maji in comment. prævio ad vitam Gregorii VII* §. 1., meruisse potuerit gravissimam suorum librorum proscriptionem. Nec inter egregios S. Gregorii VII. defensores omitti ullo modo potest Eminentifs. F. Vincentius Ludovicus Gotti Ord. Præd., utpote qui, post assertam Catholicam veritatem in insigni opere adversus Jacobum Piceninum, *in 3. part. colloquiorum Theologico-Polemicorum colloq.* 10. & 11. vindicias Gregorii VII. strenue exaravit; sicuti postea inter assiduos Cardinalitiæ dignitatis labores eximium opus Theologiæ Scholasticæ Dogmaticæ juxta mentem Divi Thomæ Aquinatis, antequam dignitate ipsa insigniretur inceptum, prosecutus est magno sane Litteratorum plausu, atque adeo nobiscum communis Patriæ, suique Religiosi Ordinis decore.

18 Paulo ante memorati Bollandiani, Gregoriani cultus antiquitatem desumunt ex gestis Anastasii Papæ IV. qui, post sexaginta annos ab obitu Gregorii, picturis exornans absidem, & altare sacelli S. Nicolai, in Urbe a Callisto II. ædificatum, Gregorium VII. æque ac Sanctos alios, ipsamque beatissimam Virginem, depingi fecit cum titulo Sancti, & diademate orbiculato circa caput ducto; quin etiam iidem Auctores absidem, & altare ænea tabula expressum dederunt *in Append. ad* 1. *part. conat. de Rom. Pontif. pag.* 208.; quod etiam adnotavit Fleury *histor. Eccles. lib.* 63. *tom.* 13. *pag.* 453.

19 Sacellum hoc S. Nicolai ædificatum in Patriarchio antiquo Lateranensi adhuc manet, commutato licet Patriarchio in ædem collegii Pœnitentiariorum sacrosanctæ basilicæ Lateranensis. In eodem autem sacello etiamnum est altare, & pictura quidem adhuc permanet in abside altaris, sed aliquantum in parte inferiori immutata. In parte etenim superiori picturæ habetur imago beatissimæ Virginis Christum Dominum filium suum in sinu gerentis, duobus circumstantibus Angelis; quorum omnium

nium imagines diademate orbiculato apparent coronatæ; provoluti ad pedes Beatissimæ Virginis duo adsunt summi Pontifices vestibus Pontificalibus induti, & solo diademate quadrato insigniti: Pontifex a dextris genuflexus est Callistus Papa II. qui autem est a sinistris, Anastasius IV. sicut indicat inscriptio ibidem apposita: sub pedibus Beatissimæ Virginis leguntur hæc verba; *Præsidet æthereis Virgo Maria choris*: in eadem item parte superiori picturæ Pontifex a dextris depictus est, stans, Pontificalibus ornamentis indutus, specie benedicentis, mitram habens in capite, ac diadema orbiculatum circa caput; & hic est S. Silvester, ut indicat inscriptio: a sinistris vero alia est imago summi Pontificis stantis, sine mitra tamen, at cum solo diademate orbiculato circa caput, specie item benedicentis; & hic est S. Anastasius, veluti etiam enuntiat inscriptio. Pars picturæ superior dividitur ab inferiori per quamdam lineam, super quam scripta hæc extant: *Substulit hoc primo templum Callistus ab imo, Vir clarus late Gallorum nobilitate. Verum Anastasius potitus culmine sacro Hoc opus ornavit, variisque modis decoravit*. In parte porro tabulæ inferiori habetur imago Crucifixi, ad cujus dexteram S. Dominicus, ad sinistram S. Franciscus stantes depicti sunt: super imaginem Crucifixi scriptum est; *Heu famulis Christus Crucifixus parce redemptis*: in eo picturæ latere, ubi est imago S. Dominici, hoc est a cornu Euangelii, stantes, & vestibus Pontificalibus induti, mitraque ac diademate orbiculato insigniti circa caput quatuor Romani Pontifices picti sunt; Sanctus videlicet Leo Papa III. S. Urbanus Papa II. S. Paschalis Papa II. S. Gelasius Papa II. uti præseferunt inscriptiones: in eo autem latere, ubi depictus est S. Franciscus, id est a cornu epistolæ, quatuor aliorum Romanorum Pontificum imagines conspiciuntur simili modo expressæ; Sancti scilicet Gregorii Papæ II. S. Alexandri Papæ II. S. Gregorii Papæ VII. S. Victoris Papæ III. quemadmodum pariter ex inscriptionibus desumitur.

20 Hic nempe est præsens picturæ status, sed vera & sincera facies absidis antiqui ac venerandi Apostolici sacelli S. Nicolai Episcopi olim in Patriarchio Lateranensi extantis, & etiamnum existentis in ædibus collegii Pœnitentiariæ Apostolicæ hoc modo se habebat. Superior, inquam, picturæ pars non est ab eo tempore immutata: verum in parte ejusdem inferiori tunc aderat imago S. Nicolai Episcopi Myrensis stantis, & pedum manu gerentis; ad partem autem dexteram S. Nicolai, imagines aderant summorum Pontificum, hoc est sancti utique Leonis, sed Magni, tum S. Urbani Papæ II. S. Paschalis Papæ II. S. Gelasii Papæ II. ut ad sinistram aliæ aliorum summorum Pontificum, sancti scilicet Gregorii pariter Magni, S. Alexandri Papæ II. S. Gregorii Papæ VII. S. Victoris Papæ III. & omnes quidem hi Pontifices stantes depicti erant, vestibus Pontificalibus induti, populo benedicentes, cum mitra in capite, atque orbiculato diademate circa caput, tum ad uniuscujusque latus nomen scriptum erat cum titulo *Sancti*; ita sane testantibus Onuphrio Panvinio, Jo. Severano *in libro de*

de septem Urbis ecclesiis, Constantino Cajetano *in vita S. Gelasii II.*, Cardinali Raspono *lib. 4. de basilica & Patriarchio Lateranensi cap. 12.*, Codice MS. Vaticano, sæpe laudatis Bollandianis ut supra, & Julio Lucenti Cisterciensi Abbate *in opere de Episcopis Italiæ*, ubi agit de Casinensium Antistitum serie.

21 Si itaque tabula hæc, prout & antiquitus erat depicta, & partim etiam est recenter, sedulo perpendatur; fateri oportebit, initia cultus S. Gregorii VII. ad Anastasium IV. esse referenda. In eadem quippe ad pedes Beatissimæ Virginis provoluti apparebant, & apparent Callistus II. atque Anastasius IV. quorum primus sacellum ædificavit, alter instauravit & ornavit; quo nimirum modo depicti apparent in antiquis musivis ecclesiarum Urbis Pontifices, qui suas imagines exprimi voluerunt, dum viverent, in tabulis illius altaris, sacelli, aut ecclesiæ, quam ædificabant, vel instaurabant. Depictus enim hoc modo fuit Joannes VII. in altari, quod construxerat in basilica Vaticana; eodemque modo expressi apparent Pelagius II. in vertice fornicis S. Laurentii extra muros, & Honorius III. in porticu ejusdem templi, quemadmodum habetur apud Ciampinum *de ædif. a Constant. construct. cap. 4. pag. 75. tab. 23. litt. E., & in veter. monim. tom. 2. cap. 13. tab. 28. pag. 102. col. 2. & pag. 103. col. pariter* 2. In ipsamet autem basilica Lateranensi adhuc extat in testudine absidis musivo expressus Nicolaus IV. ejusdem absidis ædificator provolutus ad genua beatissimæ Virginis, & plurium Apostolorum, ut omnibus patet, & sicuti refert prædictus Card. Rasponus *in cit. oper. lib. 1. cap. 9. pag. 43.* Capita item Callisti, & Anastasii nequaquam orbiculata, sed quadrata diadematis vel coronæ figura sunt ornata: ea namque forma exornabantur capita Pontificum viventium, quorum imagines pingebantur, teste erudito Turrigio *in notis ad historiam Martyrii S. Theodori pag. 307.* in qua sic loquitur: *Quando poi volevasi mostrare, che la persona era vivente e dimorante in questa terra piena di travagli, imperfezioni, e soggetta alla mutabilità de' quattro elementi, si formava dietro alla testa una figura quadra; come si vede in molti mosaici, e pitture antiche di Papa Giovanni Quarto, e di Leone Terzo nel Laterano, di Leone Quarto in Santa Maria Nuova, di Giovanni Settimo in S. Pietro sotto le grotte, di Pelagio in S. Lorenzo fuor delle mura, di Giovanni Decimoterzo in pittura in S. Paolo, ed in altri luoghi.* Cui consentit Joannes Diaconus *lib. 4. de vita S. Gregorii Magni num. 84. (tom. 4. oper. S. Gregorii col. 176.)* & ex quo quidem bene locutus est Mabillonius *in mus. Ital. tom. 1. par. 1. pag. 229.* ubi tabulam explicando depictam in ecclesia S. Theodori Martyris, de quo supra, hæc habet: *Quod Pontifex & Rex ipse ibidem depicti sunt capitibus radiatis, id argumento est, eam picturam post eorum obitum factam fuisse. Nam viventes personæ illustres, sicubi depingebantur, ad caput tabulæ quadratæ similitudinem, quod viventis insigne est, præferebant, non coronam.*

22 Capita vero SS. Leonis, & Gregorii Magni, Gelasii II. Paschalis II. Urbani II. Alexandri II. Gregorii VII. & Victoris III. efficta apparebant

rebant, & partim adhuc apparent diademate circulato; quod utique est ſanctitatis, & cultus Eccleſiaſtici argumentum. Sacræ ſcilicet Scripturæ Interpretes hoc fuſe oſtendunt ad illud *Apoc.cap.2.v.10. Eſto fidelis uſque ad mortem & dabo tibi coronam vitæ*; atque ad illud *pſalmi 64. v.12.*, *Benedices coronæ anni benignitatis tuæ*: necnon multa pro eodem aſſumpto comprobando colliguntur a Theofilo Raynaudo *tom. 13. in opere de pileo, & ceteris capitis tegminibus ſect.* 18. Sed ad rem præſentem ſatis erit lectorem remittere ad notas alias citati Blanchini *in vitam Pelagii Papæ II.* quo nimirum in loco muſivum exhibetur ab eodem Pelagio II. conſtructum ſæc. VIII. & adhuc integrum in baſilica Laurentiana, ubi Sancti Petrus, & Paulus, Laurentius, & Stephanus figurati ſunt orbe ducto circa caput. Turrigius etiam *loc. cit.* hæc refert de Urbano Papa V. *Tal circolo facevaſi già alle volte dipinto alla teſta di qualche perſona di bontà celebre; come oggi ſi vede alla figura di Papa Urbano Quinto in S. Franceſco a Ripa, e già in S. Griſogono al ſepolcro del Cardinale di Crema con lettere*, Beatiſſimus Papa Urbanus Quintus. *Si ſcorge anche il medeſimo in S.Salvatore de Curte,dove il detto Urbano tiene avanti il petto l'immagini delle teſte de i Santi Pietro, e Paolo, perche egli le collocò nel ciborio della chieſa Lateranenſe*. De Pontifice namque Urbano V. legitur, quod, facta ejuſdem corporis translatione ab eccleſia Avenionenſi, in qua fuerat primo ſepultum, ad monaſterium S. Victoris Maſſilienſis, cujus Abbas fuerat, & in quo quidem ſuam elegerat ſepulturam, tanta & tam multiplicia Deus ad ejus interceſſionem miracula patrare dignatus eſt, ut, inter Abbatem, & Ædituum exorta controverſia, ad quem alterutrius pertinere deberent oblationes ea occaſione factæ, res anno 1374. per tranſactionem compoſita fuerit; qua nempe cautum fuit, emendos certos reditus aſſignandos Æditu, oblationes autem ceræ, auri, & argenti ad Abbatem ſpectare, & cœnobium. Scriptores quoque paſſim de ejus ſanctitate & miraculis teſtimonium dederunt. Item VValdemarus Daniæ Rex Gregorio XI. ſupplicavit, ut eum in Sanctorum album referret; tunc etenim jam mos invaluerat formalis Canonizationis a ſummo Pontifice per definitivam ſententiam impetrandæ. Carolus præterea Galliarum, & Ludovicus Siciliæ Reges Petrum Olmarium Canonicum Aquenſem Procuratorem ad Robertum Gebenenſem in ſua obedientia dictum Clementem VII. Avenione ſedentem miſerunt, ut ab eo ſolemnem Urbani Canonizationem obtineret; qui profecto, licet a Pagi, aliiſque reſpondiſſe feratur, ſibi per tempus non licere, in tam diro videlicet ſchiſmate, ad tam ſanctum ac pium opus incumbere, re vera tamen, ne quid omitteret eorum, quæ a legitimis Pontificibus fieri conſueverant, juxta morem litteras dedit ad nonnullos de ſua obedientia Præſules, ut auctoritate Apoſtolica proceſſum conficerent ſuper virtutibus & miraculis Urbani V. inter quæ nonnullæ mortuorum ſuſcitationes recenſebantur: ſicut ex litteris memorati Pſeudopontificis deſumitur, quæ, etſi eis rei exitus non reſpondit, inſigni tamen Urbani virtutum & miraculorum famæ ſatis prodeſſe dicendæ

tendæ sunt, teste Raynaldo *ad an.* 1381. *num.* 48. ubi easdem litteras affert. Sorefinus quoque *in suo tract. de capitibus SS. Apostolorum Petri, & Pauli* nonnulla profert desumpta ex processu facto super hujus Pontificis Canonizatione, quem conservari testatur in bibliotheca Vaticana. Tandem nonnulla etiam cultus publici vestigia erga Urbanum in ecclesia S. Victoris Massiliensis adhuc extant; uti plene colligitur ex ejus vita descripta a Pagi juniore *tom.* 2. *par.* 2. *breviar. Rom. Pontif.* cui adstipulatur Spondanus *in continuat. annal. ad an.* 1370. *num.* 5. quemadmodum & de miraculis Urbani V. intercessione a Deo patratis plura habentur apud Massonium *in ejus vita*, atque apud Bzovium *ad annum prædictum*. Senator porro Philippus Bonarrotius nulli profecto in sacra & profana eruditione secundus *in observat. ad nonnulla fragmenta antiquorum vasorum vitreorum in cœmeteriis Urbis inventorum tab.* 9. *fig.* 1. *&* 2. de circum capita figurata ducto diademate affert illud Honorii Augustodunensis: *Lumina, quæ circa capita Sanctorum in modum circuli depinguntur, designant, quod lumine æterni splendoris coronati fuerunt. Idcirco vero secundum formam rotundi scuti pinguntur, quia Divina protectione, ut scuto nunc muniuntur.* Idem post longam antiquarum picturarum observationem concludit, orbiculatam coronam circa Angelorum capita sæculi v. initio cœpisse depingi, deinde in fine sæculi vi. eum pingendi morem fuisse ubique receptum, & ad Sanctorum denique imagines post sæculum vii. fuisse productum, uti videre est *pag.* 65. *&* 66.

23 Si ad ceteros subinde, quorum imagines in tabula Lateranensi depictæ erant, Pontifices attendamus, & de Alexandro quidem Papa II. primum loquamur; hic electus est anno 1061. ob vitæ sanctimoniam, eruditionem insignem, & peritiam Ecclesiastici regiminis. De eo plura habentur apud Leonem Ostiensem *lib.* 3. *cap.* 21. (*inter Scriptores rer. Ital. tom.* 4. *pag.* 431.) Bertoldus *in chron. Constantiensi ad an.* 1061. (*inter Scriptores Germ. Urstisii pag.* 342.) de eodem scribit: *Qui satis strenue Simoniacam hæresim destruxit, & Ministris altaris cum conjugibus coire juxta Canonum statuta cum excommunicatione interdixit, ipsosque laicos Clericorum incontinentium Officia audire per bannum prohibuit, sicque Clericorum incontinentiam satis prudenter refrænavit.* Ipsum hoc elogio ornat Guillelmus Pictaviensis *in gestis Guillelmi II. Ducis Normannorum, & Regis Angliæ I.* (*inter Scriptores histor. Norman. Duchesnii par.* 1. *pag.* 197.) *Tempore eodem sedebat in Cathedra S. Petri Romæ Papa Alexander, dignissimus, cui obediret, quemque consuleret Ecclesia universa. Responsa etenim edebat justa, salutariaque. Is Præsul Lucensis, cum altiorem gradum nullatenus appeteret, violento plurimorum consensu, quorum apud Romanos tunc præcellebat auctoritas, ingenti Concilio assentiente, in eo locatus est primatu, quo Præsulum orbis terræ caput existeret atque magister: electionem hanc sanctitate meruerat atque doctrina. Per eadem post ad ortum solis, & occasum effulgebat .... ubiquaque per mundum potuit, iniquum corrigens, nulli concedens.* Miracula ab eodem ante mortem edita describuntur a nuper citato Leone Ostiensi *lib.* 3. *cap.* 36. ubi ait: *Supradictus Papa Alexander Urbe*

egrediens venit ad hoc monasterium (loquitur de Cassinensi) *qui a Desiderio honorifice susceptus, dum Abbatis cameram, quæ juxta ecclesiam S. Nicolai constructa est, ingressus fuisset, dæmoniacus quidam, qui tunc illò advenerat ei factus est obvius; quem S. Pontifex ut vidit, orationem fundens ad Dominum, dixit ad dæmonem: Præcipio tibi, immunde spiritus, in virtute Domini ut exeas ab hoc homine, & vadas in illum locum ubi nec avis volat, nec vox hominum resonat, & sis ibi usque ad diem judicii. Mirabilis Deus in Sanctis suis, qui invocantes se & de sua misericordia præsumentes velociter exaudire dignatur! Nam dæmon ad ejusdem Pontificis præceptum hominem relinquens, cuncti qui aderant laudare cœperunt & benedicere Deum. Nec hoc tacendum videtur, quod omnipotens Deus per eumdem suum famulum operare dignatus est. Nam, cum civitatem Aquinum pertransiret, claudam quamdam in itinere jacentem invenit, cujus infirmitati idem compatiens Pontifex, aquam de qua post Missarum solemnia suas manus abluerat, ei ad bibendum tradidit, quam mox ut in potum accepit sanitati reddita, gratias Deo referre permaximas cœpit*. Hæc demum, atque alia sanctitatis & miraculorum testimonia congeruntur a Pagi juniore *in ejus vita* (*breviar. Rom. Pontif. tom.* 1.) qui proinde etiam miratur, ejusdemmet nomen in Martyrologio Romano adhuc inscriptum non esse.

24 Porro Victor III. summus Pontifex electus est anno 1086. Etsi vero Hugo Abbas Flaviniacensis *in suo chronico (tom. 1. biblioth. nov. MSS. Labbè pag.*234.) mortem Victoris III. hisce verbis describat: *Hic igitur consecratus ab Ostiensi Episcopo, cum Missas apud S. Petrum diceret, infra actionem judicio Dei percussus est; &, quamvis tarde, cognoscens, se errasse, se ipse deposuit; & accitis Fratribus de Monte Cassino, qui secum aderant, præcepit, se illò deferri, & in Capitulo, non ut Papam, sed ut Abbatem, sepeliri*; Huic tamen Hugoni nulla fides habenda est, cum steterit a partibus Hugonis Archiepiscopi Lugdunensis, qui immoderato Pontificatus desiderio inflammatus ægre tulerat electionem Victoris, ejusque consecrationem, ut videre est in ejus epist. *tom.6. par.*2. *collect. Concil. Harduin. pag.*1. qua nempe conviciis sanctissimum impetit Pontificem. Trithemius autem *in chron. monasterii Hirsaugiensis ad an.* 1087. *pag.*83. *oper. historic. par.*2. refert, Victorem insidiis Henrici Imperatoris mortuum fuisse, veneno in calicem, dum Sacrum celebraret, injecto. Ptolemæus quoque Lucensis *histor. Eccles. lib.*19. *cap.*13. (*inter Scriptores rer. Italic. Muratorii tom.*11. *col.* 1078.) eum modo prædicto defunctum narrat; cum enim alii asserant, eum dysenteriæ morbo sublatum, subdit: *Quod esse potuit ex virtute veneni administrati sibi per amicos Henrici*. Nonnulli igitur memorato Victori Martyris titulum dedere, eo quia ob Ecclesiæ defensionem ab ejus inimicis veneno necatus dici possit. Sed, quomodocumque hoc sit, quod utique ex aliquorum suspicione Trithemius refert, Petrus certe Diaconus *de viris illustribus cœnobii Cassinensis cap.*18. (*rer. Ital. tom.*6. *col.*32.) insignes ejus virtutes mirabiliter extollit, tum etiam fasti Benedictini ejus memoriam die 16. Septembris recolunt his verbis: *In monasterio Cassinensi obitus B. Victoris Papæ III. sanctitate vitæ, & mira-*

Digitized by Google

miraculorum gloria clarissimi. Sacra ejus ossa ex antiquo sepulcro ad sacellum B. Bertharii in ecclesia Cassinensi situm translata fuerunt anno 1515. ejusdemque sacelli ornamentis absolutis, anno *1666.* ipsæ B. Pontificis Reliquiæ solemni pompa locatæ sunt ad partem dexteram altaris. Ejus insuper Officium cum lectionibus propriis a sacrorum rituum Congregatione approbatis sub ritu duplici celebratur in monasteriis Cassinensi, & Cavensi, in civitate Beneventana, atque in civitate ac diœcesi Vaccienfi.

25 Victori III. successit Urbanus II. cujus nempe etiam icon in tabula habebatur & habetur Lateranensi, quique in summum Pontificem electus est anno 1087. Hujus autem gloriosa facta minime opus fore ducimus hic recensere, sed tantum indicasse fas esse, nomen ejus in nonnullis Martyrologiis, & sacris Fastis Beati titulo esse insignitum. In Martyrologio videlicet Benedictino *apud Mabillonium sæc. 6. Bened. part.2. pag.904.* hæc exarata sunt: *Die 29. Julii. Romæ depositio B. Urbani Papæ II. quondam Monachi Cluniacensis, Cruciatæ ad recuperationem Terræ sanctæ auctoris, libertatisque Ecclesiasticæ defensoris acerrimi; qui, post multas ab Henrico Imperatore IV. acceptas injurias, post exilium, & pravas ærumnas, aliaque id genus, tandem sanctitate clarus Confessor occubuit*. In menologio Benedictino IV. *Kal. Augusti* sic legitur: *Romæ, Beati Urbani II. Pontificis Maximi de universa Ecclesia meritissimi*; ac plura alia adjiciuntur de ejus pro Ecclesia feliciter exantlatis laboribus. Philippus etiam Ferrarius *in catal. SS. qui non sunt in Martyrol. Rom.*, de eo *ad dictam diem* sic ait: *Romæ, Beati Urbani Papæ II. qui sacrum bellum in Saracenos pro recuperandis Hierosolymis indixit*. Res, inquam, illius gestæ memoria dignæ omni Scriptorum genere illustratæ, atque ab eorumdem temporum fidelissimis Auctoribus editæ fuerunt.

26 Urbano Papæ II. successor fuit Paschalis II. cujus pariter imago extitit, & extat in sæpe memorata tabula Patriarchii Lateranensis. Electio ejus contigit anno 1099. Dum enim erat monachus Cluniacensis, ob morum honestatem notus factus S. Gregorio VII. inter Presbyteros Cardinales ab eo cooptatus est: mortuo autem Urbano, invitus & reluctans (fugam etenim arripuit, cum se summum Pontificem electum agnovit) summi Pontificatus possessionem accepit, teste Pandulpho Pisano *in ejus vita, quæ extat inter Scriptores rer. Italic. tom.* 3. ubi etiam refert *pag.* 355. Albertum Episcopum Alatrinum per revelationem electionem ejus prænovisse: *Dum hæc Romæ agerentur, Albertus Alatrinus Episcopus quidquid futurum per oraculum vidit. Religioso cultu quædam persona sibi apparuit, quæ interroganti, quis Domno Urbano succederet, respondit: Rainerius*: (sic enim Paschalis ante Pontificatum appellabatur.) *Ut quid? inquit. Propter fidem, & constantiam, elegit eum Dominus*. Ex Dodechino quoque Auctore contemporaneo narrat Card. Baronius *ad an.* 1100. fuisse cuidam Religioso revelatum, quod Paschalis Pontificatus partim placidus, partim vero turbulentus esset futurus, sicuti deinceps comprobavit eventus.

Felix quippe in afferendis Ecclefiæ juribus fauftumque fuit ejus Ecclefiafticum gubernium ufque ad annum 1111. fed eodem hoc anno Romam adveniens Henricus inter Reges Germaniæ V. inter Imperatores autem IV. fide fracta, per dolum & fraudem Pafchalem cum Epifcopis, & Cardinalibus, ceterifque ex omni ordine, necnon cum multis Proceribus cuftodiæ tradidit, dum pueri, juvenes, ac viri, qui cum floribus & palmis Henrico ipfi obviam proceflerant, aut fpoliati, aut vincti, aut cæfi funt; nemine ex Germanis Epifcopis factum hocce, præter Conradum Salisburgenfem Archiepifcopum, improbante.

27 Pontifex ergo nudatus facris veftibus, Clericique, ac laici captivi funibus vincti abducti funt. Cumque pro concedendæ liberationis pretio Henricus urgeret, ut dominiorum Ecclefiafticorum poffeffionem dandi, quam *Inveftituram* vocamus, a Gregorio VII. aliifque Pontificibus damnatum privilegium fibi concederetur; Pafchalis vero fe ad mortem paratum oftenderet, ne quid adverfus Ecclefiafticam libertatem indulgeret; & captivos quidem omnes in ejus, ut de fententia propofita dimoveretur, confpectum ad necem produci juffos nihil permotus ad mortem ipfam oppetendam hortatus effet; horum tandem precibus & lacrymis flexus, quod fua caufa non feciffet, id aliena fecit, & Henrico conceffit, ut Epifcopos, atque Abbates anulo ac virga in poffeffionem mitteret, utque hi fic miffi ab Archiepifcopo, cui effent fubditi, confecrarentur, ut demum ab Imperatore non miffi a nemine confecrarentur; at duabus tamen additis conditionibus, altera fcilicet, ut electio libera effet, altera autem, ut dominii conftitutio, atque adeo ipfa in ejus poffeffionem introductio fine fimonia expleretur: ficut ex authenticis documentis refert Card. Baronius *ad an.* 1111.

28 Sic e carceribus egreffo Pafchali, criminationibus multis ampla via aperta eft: quippe tefte citato Orderico *lib.* 10. *pag.* 762. nonnulli afferebant, eum potius vincula, flagra, & mortem perpeti debuiffe, quam aliquid contra jus & ftatuta Patrum, Poteftati annuere fæculari. Non defuerunt tamen, qui factum defenderent. Quamobrem Ivo *in epift.* 238. ita fcripfit: *Hunc exceffum ejus non tantum non accufamus, fed, dictante ratione, approbamus, fi, imminente ftrage populi, paterna charitate cum nonnullo vulnere fuo fe tantis periculis voluit objicere, ut majoribus morbis poffet fincera charitate fubvenire*. Et profecto fupra expofitæ conditiones liberæ electionis ad Epifcopatus, & Abbatias, atque exclufionis cujufcumque fimoniæ in tradenda dominii poffeffione per anulum & baculum, non modicum defenfioni fubfidium fuppeditabant; cum S. Anfelmus Lucenfis Epifcopus *lib.* 2. *apologet. pro Gregorio VII.* (*cit. biblioth. Pontif. tom.* 4.) contra Guibertum Antipapam eas fpecialiter defignaverit caufas, quibus inductus Gregorius VII. dominii Ecclefiaftici poffeffiones dandi facultatem profcripferat. Alii contra audacius ad ulteriora procedentes, privilegium Henrico conceffum hærefis labe infectum judicarunt, ipfumque qui

indulfit,

Digitized by Google

indulsit, tamquam hæreticum habendum esse censuerunt. Hujus nimirum sententiæ fuit Guido Viennensis Metropolita, Paschalis II. in Gallia Legatus, & deinde Romanus Pontifex, assumpto nomine Callisti II. Illi adhæserunt Jo. Lugdunensis Archiepiscopus, & Bruno Cassinensium Abbas Signinusque Episcopus, utpote cui in tertia Synodo Romana privilegium tamquam hæresim continens, idque concedentem tamquam hæreticum denuntianti Jo. Cajetanus Episcopus fortiter obstitit. Supra allegatus autem Ivo *epist. cit.* laicam dominii Ecclesiastici constituendi facultatem hæresim utique continere sensit, si in possessionem mittens putaret, se prædictis externis tesseris spiritualem potestatem cælestis & Divini ministerii concedere; secus vero, si ipse mittens id in animo non haberet: conclusitque, concessionem eamdem sine prava opinione non esse nisi alieni juris usurpationem: *Si quis vero laicus ad hanc prorumpit insaniam, ut in datione & acceptione virgæ putet, se tribuere posse sacramentum, vel rem sacramenti Ecclesiastici, illum prorsus judicamus hæreticum, non propter manualem investituram, sed propter præsumptionem diabolicam: si vero congrua volumus rebus nomina dare, possumus dicere, quod manualis illa investitura per laicos facta alieni juris est pervasio, sacrilega præsumptio, quæ pro libertate Ecclesiæ & honestate, salvo pacis vinculo, si fieri potest funditus abscindenda est: ubi ergo sine schismate auferri non potest, cum discreta reclamatione differatur.* Re enim vera, si dominii ipsius Ecclesiastici constituendi a laicis usurpata facultas hæresis absolute & simpliciter fuisset, non eam Gregorius VII. aliique Pontifices in sola Ecclesia Occidentali reprobassent, sed eamdem reprobationem ad Ecclesiam etiam Orientalem, in qua illa vigebat, sine ulla dubitatione extendi voluissent.

29 In harum porro tribulationum medio Paschalis Pontifex propriam culpam ingenue agnoscebat: *Ille vero*, (verba sunt Orderici *loc. cit.*) *reprehensiones Sophistarum*, (eorum videlicet, qui doctiores esse putabantur,) *patienter tolerabat, & assertiones eorum legitimas ac veraces esse allegabat. In tertia item Synodo Romana* sic ille locutus est: *Feci, ut homo, quia pulvis sum & cinis. Fateor, me male egisse; sed rogo vos omnes, orate pro me ad Deum, ut indulgeat mihi. Illud autem malum scriptum, quod in tentoriis factum est, quod pro pravitate sua pravilegium dicitur, condemno sub perpetuo anathemate.* Auctor præterea anonymus historiæ Pontificum, & Comitum Engolismensium, scriptor sæculi XII. *tom. 2. biblioth. Labbè pag.*259. factam ab eo narrat oblationem de Pontificatu deponendo, deque assumendo habitu religioso ad Pontianas insulas; sed oblationem ipsam minime fuisse acceptatam. Hæresis certe labem, ut habetur in Actis Concilii Lateranensis vulgo II. *apud Harduin. tom. 6. part.*2. *col.*1900., sibi impactam fortiter repulit; cumque concessum antea privilegium aboleverit, gloriosa denique pœnitentia, aliorumque insignium operum patratione usque ad obitum producta ita clarescere potuit, ut & ejus imago in tabula Patriarchii Lateranensis recte potuerit ab Anastasio IV. collocari.

Pia

Digitized by Google

Pia profecto ejus mors ex Bibliothecario refertur a Card. Baronio *ad an.* 1118. *num.* 2. Et hæc ipsa huc usque adducta fuse legi possunt apud Sigonium *de regno Ital. lib.* 10. apud sæpe memoratum Card. Baronium *ad an.* 1112. apud Pagi juniorem *in vita Paschalis II.* apud Pagi seniorem *ad an.* 1111. apud Fleury *in histor. Eccles. lib.* 66. apud Card. de Aguirre *in desensione cathedræ S. Petri tract.* 1. *disp.* 11. apud P. Lupum *ad V. Concil. Rom. can.* 3. *part.* 5. & demum apud eruditum virum Ignatium Hyacinthum de Graveson Ord. Præd. *in histor. Eccles. sæc.* 12. *tom.* 4. *part.* 2. *colloq.* 1. Postremo Bucellinus *in menol. Bened. ad diem* 18. *Januarii* eum appellat titulo Beati, atque ipsius egregia facta late persequitur *in annal. Bened. ad an.* 1118. *fol.* 244. *& in Aquila Imperii Benedictina fol.* 139.

30 Anno Domini 1118. mortuo Paschali II. in summum Pontificem electus est Gelasius II. cujus vita scripta fuit a Pandulpho ejus familiari, edita vero a Constantino Abbate anno 1638. Romæ cum prolixis commentariis (*quæ omnia extant inter Scriptores rer. Ital. editos a Cl. Muratorio.*) Magna sunt, quæ Pontifex iste pro Ecclesia Dei sustinuit. Quæ enim a factione tantum schismatica passus est, memoratus Pandulphus sic exponit (*tom.* 3. *Scriptor. rer. Ital. pag.* 384.) *Papam per gulam accepit* (nempe Cencius Frangipanius) *distraxit, pugnis calcibusque percussit, & tamquam brutum animal intra limen ecclesiæ acriter calcaribus cruentavit, et latro tantum Dominum per capillos & brachia, Jesu bono interim dormiente, detraxit, ad domum usque deduxit, inibi catenavit & inclusit.* Et rursus *pag.* 385. *Sæva insuper jam per ripam Alemannorum barbaries tela contra nos mixta toxico jaciebat; minitabatur etiam nos intra aquas natantes privatim igne cremare, nisi Papam & nos in eorum manibus redderemus.* Et tandem *pag.* 398. *O quantus luctus omnium! quanta præcipue lamenta matronarum, quæ Papam solum tamquam scurram per campos, sacris pro parte vestibus revestitum, quantum equus poterat, fugientem videbant.* Quocirca merito Card. Baronius *ad an.* 1119. *n.* 2. ita de Gelasio II. mortuo locutus est: *Post Martyres, qui, fuso sanguine, Martyrium consummarunt, haud facile inter Romanos Pontifices aliquem quis invenerit, qui breviori vitæ tempore majora sit passus, ob idque præclariori corona donandus, atque celebrioribus fuerit præconiis celebrandus.* Asperrimas scilicet porro fugiens persecutiones in Galliam se recepit, ubi, Synodo collecta, Ecclesiæ periculis prospexit; postea Cluniacum profectus aliquando se se in virtutum palæstra cum Dei famulis ibi degentibus exercuit; donec, pleuritide correptus, sanctissime diem clausit extremum. Honorabilis idcirco ejus mentio habetur *in Martyrol. monast. Arnoldi VVion* (*lign. vitæ lib.* 3.), Et *in Martyrol. Gallic. Andreæ Saussaji ad diem* 29. *Januarii*, etiamque *in Menol. Bened. ad eamdem diem*, & apud Philippum Ferrarium tum *in catal. SS. Ital.* tum *in catalogo SS. non existentium in Martyrol. Rom.* Gelasii pariter imago depicta est in ecclesia cœnobii Montis Cassini cum diademate orbiculato, & titulo *Sancti*. Quin, dum munere fungebar Fidei Promotoris, agi cœptum est de Officio ac Missa in ejus honorem

Digitized by Google

norem concedendis sub ritu duplici Capitulo ecclesiæ Lateranensis; Capitulo basilicæ S. Mariæ in Cosmedin, in quod nempe multa beneficia & ante Pontificatum, & in Pontificatu ipso contulerat, necnon Ordini Monastico S. Benedicti: at petitio tamen nunquam fuit in sacra Congregatione proposita, ob id minime, quia de infelici rei exitu timeretur, sed ob alias utique causas omnino disparatas, ut puta, mutationis personæ, quæ ratione muneris in negotium incumbebat. Munere enim Procuratoris, veluti Generalis alicujus Ordinis Religiosi, sive Gestoris negotiorum alicujus Capituli alii personæ delato, si opus ab antecessore inceptum a successore negligatur, id nequaquam ex proprii meriti defectu, sed ex Administratorum negligentia evanescit; quemadmodum, experientia teste, sæpe vidimus re ipsa contingere.

31 In tabula Lateranensi depictæ quoque apparebant imagines SS. Leonis, & Gregorii Magni. Sed de horum sanctitate, & cultu universam Ecclesiam complectente, utpote rebus usquequaque notissimis, inutile est verba facere. Inerant demum, & adhuc insunt in ejusdem tabulæ parte superiori imagines SS. Silvestri, atque Anastasii summorum Pontificum: & de his similiter nullum opus est habere verbum; cum Silvestrum Beda, Usuardus, Ado, & ceteri Latinorum, necnon Græci in Menologio, atque adeo Romana ipsa Ecclesia in Martyrologio Sanctum enuntient, & dies insuper, quo ejus nomen celebratur, inter feriatos enumeretur *in can. Pronuntiandum. de consecr. dist. 3. et in cap. Conquestus. de feriis*: de Anastasio autem, præterquamquod Beda quoque, Usuardus, Ado, & Martyrologium Rom. *ad diem 27. Aprilis* Sanctum eum etiam exhibent, sanctus adhuc Hieronymus *in ep. 127. alias 16. ad Principiam col. 952. tom. 1. oper.* scribat, Romam ipsum diu habere non meruisse, *ne orbis caput sub tali Episcopo truncaretur*; quibus nimirum verbis respexit ad Urbem post ejus obitum captam a Gothis. Quamquam, quæ de aliis Pontificibus Alexandro II. Victore III. Urbano II. Paschali II. & Gelasio II. in superioribus diximus, non perinde dicta sunt, atque asserere velimus, eos inter Sanctos & Canonizatos esse recensendos. Nec enim simplex *Sancti* denominatio, ut alibi demonstrabimus, nec imago in loco sacro depicta, & eo tempore ornamentis decorata, quibus Sanctorum imagines decorari consueverunt; si ceteræ desint circumstantiæ, vel cultus scilicet ad universam Ecclesiam, sciente & approbante summo Pontifice, extensi, vel definitivæ sententiæ ab eodem prolatæ de sanctitate & cultu in universa Ecclesia præstando; sufficiunt, ut quis inter Sanctos, & Canonizatos sit recensendus: sed sufficiunt tantum supradicta, ut illi, quorum imagines, Romani potissimum Pontificis auctoritate, tali modo, cum tali titulo, & in tali loco expressæ sunt, haberi queant inter eos, quibus cultus aliquis in determinato loco permittitur; qui porro cultus, nisi subinde augeatur juxta modum antea expositum, nec Canonizationem formalem, nec æquipollentem constituere potest.

32 Affirmamus autem, ex imaginibus, Romani potissimum Pontificis aucto-

auctoritate, tali modo, cum tali titulo, atque in tali loco depictis & collocatis inferri cultus permissionem in loco determinato: quia, ut observat Abbas Cajetanus *in comment. ad vitam Gelasii II. pag.* 135. loquens de tabula eadem Lateranensi, neque Callistus II. & Anastasius IV. imagines eo modo depictas, & eo titulo decoratas in sacello collocassent, neque eorum Successores, præsertim vero ii, qui per ducentos continuos annos in eodem sacello & altari Sacra celebravere, imagines ipsas ibidem retineri passi fuissent, nisi in animo habuissent indulgendi & permittendi cultum in eorum honorem, qui per imagines quidem ipsas exhibebatur. At, cum asseruerimus etiam, cultum prædictum non constituere formalem, aut æquipollentem Canonizationem, nisi augeatur secundum ritum alibi expositum; ideo nec *formaliter*, nec *æquipollenter* dici poterunt canonizati Alexander II. Victor III. Urbanus II. Paschalis II. Gelasius II. sed æquipollenter tantum dici poterit canonizatus Gregorius Papa VII. aucto quippe ejus cultu per mox dicenda. Primò scilicet per ejusdem memoriam in Martyrologio Romano litteris consignatam tempore Gregorii XIII. tum retentam in nova ejusdem Martyrologii editione tempore Sixti V. facta. Secundò per concessionem Officii proprii in ipsius honorem factam Ecclesiæ & Clero civitatis Salernitanæ, prævio sacræ rituum Congregationis consilio, a Paulo Papa V. postquam sedente Gregorio XIII. ejus corpus post quingentos circiter ab obitu annos vestibus sacris amictum, & fere integrum in sua Metropolitana ecclesia, ubi sepultum fuerat, a Marco Antonio Columna Marsilio Bononiensi Archiepiscopo Salernitano fuit repertum; ut ex litteris Apostolicis fideliter relatis, aliisque certis monumentis narrant Bollandiani in commentario prævio ad vitam Gregorii VII. *§. 2. ad diem* 25. *Maji*. Tertiò per Officii extensionem ab eodem Paulo V. factam die 20. Novembris 1610. ad Capitulum & Clerum Senensem, & Suanensem. Quartò per aliam similem extensionem primum ad Patriarchalem ecclesiam Lateranensem, deinde ad Patriarchalem Vaticanam ecclesiam S. Petri, tum autem ad Patriarchalem Liberianam. Quintò per aliam item extensionem ad universum Ordinem S. Benedicti, necnon ad Religiosum Ordinem Vallumbrosanum, quem, dum viveret, singulari amore Gregorius fuerat prosecutus; quemadmodum adnotarunt ipsi Bollandiani. Ultimò, in quo æquipollens potissimum consistit Canonizatio, per decretum san. mem. Benedicti XIII. editum die 25. Septembris 1728. in quo mandavit, ut ejus Missa, & Officium in Breviario, ac Missali Romano apponeretur; utque in posterum die 25. Maji sub ritu duplici Missa ipsa celebraretur, & Officium recitaretur ab omnibus Christifidelibus tum Sæcularibus, tum Regularibus, qui ad Horas canonicas tenentur: & ita quidem, ut idem Pontifex in suis litteris Apostolicis, quibus die 19. Decembris 1729. irrita fecit mandata, edicta, & alia gesta quorumdam Magistratuum, seu Officialium & Ministrorum sæcularium adversus decretum modo dictum extensionis Officii ad universos Christifideles;

fideles; bene potuerit asserere, Officium hocce in plurimis Christiani orbis ecclesiis antea fuisse publice & solemniter recitatum ex Indultis suorum Antecessorum Romanorum Pontificum, Pauli scilicet V. Clementis X. Alexandri VIII. atque Clementis XI. Porro quæ dicta sunt de sacello S. Nicolai in Patriarchio Lateranensi, & de altari, atque pictura se habebant, sicuti expositum est, tempore quo facta est prima editio primi tomi hujus nostri Operis. Sed, cum deinde mutata esset facies universi ædificii Lateranensis tempore san. mem. Clementis XII. & area basilicæ fuisset dilatata & ampliata, & antiquum hospitium, in quo degebant PP. Pœnitentiarii basilicæ, fuerit solo æquatum, & una simul dirutum sacellum cum celebri Triclinio Lateranensi, de quo sæculo præterito absolutissimum tractatum edidit Nicolaus Alemannus, necessarium existimavimus in altera Operis nostri editione hæc adnotare, ipsumque picturæ apographum ære expressum, quod forte fortuna invenimus, apponere; admonentes nos id facere, ne quis legendo quæ scripseramus, & tamquam adhuc existentia fuerant a nobis descripta; iis non repertis, crederet, nos aut deceptos fuisse, aut lectores voluisse decipere. Addidimus insuper, ne antiquarum sacrarum imaginum memoria periret, tum Triclinii, tum sacrarum imaginum instaurationem meditari tali arte, per quam antiquitatis damna repararentur. Tandem Deo adjuvante, reparationem hujusmodi perfecimus, & PP. Pœnitentiariorum hospitio aliò translato, pictura renovata fuit, adhibito Chalcographorum, & Antiquariorum labore, qui illam antequam dirueretur pluries delinearunt; in cujus rei testimonium posita nunc legitur inscriptio:

BENEDICTO XIV · P · M
SACRARVM ANTIQVITATVM
VINDICI PROVIDENTISSIMO
QVOD
ORATORIO DIVI NICOLAI
PROPE TRICLINIVM
A SVMMIS PONTIFICIBVS
CALLIXTO II · ET ANASTASIO IV
EXTRVCTO AC REPARATO
ATQVE ÆDIBVS FRATRVM FRANCISCANÆ FAMILIÆ
FIDELIVM EXOMOLOGESI DESIGNATORVM
QVARVM AMBITV ORATORIVM IPSVM CONCLVDEBATVR

Digitized by Google

AD SPATIA AREÆ LAXANDA
SEDENTE
CLEMENTE XII ▸ P ▸ M
SOLO ÆQVATIS
SACELLVM
ET VETERES IN EO PICTVRAS
TVM CHALCOGRAPHORVM INDVSTRIA
TVM ANTIQVARIORVM LABORE
PLVRIES DELINEATAS
AC PRIVSQVAM DISIICERENTVR
COLORIBVS ELEGANTER EXPRESSAS
AD PRISCVM EXEMPLAR
RENOVARI IVSSERIT
ET VETVSTISSIMA CVLTVS
DECESSORIBVS SVIS
IAMDIV EXHIBITI MONIMENTA
RELIGIOSE SERVARI CVRAVERIT
ANNO MDCCXLVI

Sed ut diximus, jam ab antiquo ſtatu pictura fuerat in aliquibus figuris mutata. Nunc ergo in tertia noſtri Operis editione utile judicavimus eam diligentius deſcribere. Quod eo magis neceſſarium viſum eſt, quod pictura prout erat antiquitus, non exacte uſquequaque expreſſa eſt. Eam primus exhibuiſſe videtur Conſtantinus Cajetanus poſt commentarios in Gelaſii vitam cum hac ſubjecta epigraphe: *Apoſtolicum venerandæ memoriæ monumentum, quod etiamnum extat in abſide Oratorii Sancti Nicolai Epiſcopi quinque abhinc ſæculis a B. Calliſto PP. II. a fundamentis extructi intra Lateranenſe Patriarchium, nunc ſolo æquatum, has ut vides Sanctorum ſummorumque Pontificum imagines repræſentans; idque nunc tandem a Reverendiſſimo P. D. Conſtantino Abb. Cajetano ad majorem Romanæ Sedis Apoſtolicæ gloriam e tenebris erutum, ac commentariis illuſtratum*: ex Cajetano eamdem repræſentarunt Papebrochius in propylæo *in append. ad Paſchalem II.* & Muratorius *tom.* 3. *Scriptor. rer. Italic. pag.* 417. Non defuit, qui impoſturæ argueret Cajetanum: quare apologiam pro eo ſcripſit Joannes Marius Creſcimbeni in libro inſcripto: *Stato della baſilica di S. Maria in Coſmedin* a pag. 207. de Cajetani

jetani ipsius persona & hoc monumento fuse loquens. Tandem D. Julius Lucenti Cistercienfis Abbas *de Episcop. Ital.* eamdem picturam nonnihil tamen a proposita per Cajetanum diversam dedit, cui subjecta legitur hæc inscriptio: VERA *& sincera facies absidæ antiqui, venerandique Apostolici Oratorii S. Nicolai Episcopi, olim in Patriarchio Lateranensi extantis, & etiamnum existentis in Collegio Pœnitentiariæ Apostolicæ, repræsentans SS. summos Pontifices quos ibi expressit Calistus Papa II. instauravit Anastasius IV. & subinde (cujus arbitrio ignoratur)* GELASII, PASCHALIS, URBANI II. & VICTORIS III. *inibi recenti superinducto pennicillo, nomina immutata conspiciuntur in primum Cœlestinum, itemque Gelasium, Paschalem, & Calistum. Sacrum hoc monimentum* SANCTITATIS *præfatorum Pontificum ad majorem Dei, & sanctæ Apostolicæ Sedis gloriam sub auspiciis Eminentiss. D. Cardinalis* BENEDICTI PAMPHILII *ejusdem Patriarchii Archipresbyteri, & sui Ordinis Protectoris restituit, & illustrat R. P. D. Julius Lucenti Cistercien. Abbas in opere de Episcopis Italiæ, ubi agit de Casinensium Antistitum serie; sibi astipulantibus Honuphrio Panvinio, & Joanne Severano in libris de septem Urbis Ecclesiis, & Reverendiss. Abbate Constantino Cajetano, in vita S. Gelasii II., Cardinali Eminentiss. Raspono lib. 4. de Patriarchio Lateranensi atque codice MS. Vaticano, aliisque digna notæ Scriptoribus.* Ex his verbis ne ansa detur calumniandi Cajetanum, idem Crescimbenius *loc. cit.* animadvertit bis eamdem picturam instauratam post Panvinium, & Severanum, qui ejus meminere, idest post annum 1630. In prima restauratione mutatus est titulus duorum, vel trium illorum Pontificum, qui antiquitate exesus erat. His restitutus est a Cajetano, ut ipse indicat *in commentariis ad vitam Gelasii II. pag.* 136. In secunda restauratione nomina Victoris III. Gelasii II. Paschalis II. Urbani II. permutata fuerunt in nomina Calisti I. Gelasii I. Paschalis I. Hanc ergo alteram picturæ illius depravationem emendavit Abbas Lucenti. Fatendum est tamen non omnino eamdem picturam, uti erat, vel Cajetanum, vel Lucentium exhibuisse; præsertim cum primus adeo vicinas Pontificum figuras repræsentavit, & nomina eorum illorum imaginibus supposuit; alter cum ad latus suum cujusque Pontificis nomen per syllabas, non per litteras singulas singulis imminentes; vel cum mitras eorum aliquas trina corona redimitas aut multum ornatas descripsit. Ut igitur exactam picturæ hujus, qualis olim erat, descriptionem proponamus; juvat adducere verba Grimaldi, quæ extant etiam apud Floravantem Martinellum *in Roma ex Ethn. Sacr. pag.* 380. Sic enim ait loquens de Oratorio S. Nicolai: *Hoc Oratorium, sive adicula pulchra & longa cum tecto ligneo imbricato retro apsidem Aulæ Leonianæ scribit Panvinius suo tempore esse totam depictam: nunc ..... tota est alba, præter apsidem, cujus sacras imagines coloribus refricarunt. In apsidis testudine est imago Deiparæ Virginis Imperatricis similis illi, quæ est in sacello Altempsiano in basilica Transtiberina; tenet crucem, filium sinu gestat, hinc inde duo Angeli virgas tenentes coronam habent in capite. Ad pedes Deiparæ Callistus II. cum planeta, & pallio, ac quadrato diademate habet rotundam albentem barbam pulchroque*

 aspectu,

aspectu in dextris: in sinistris autem Anastasius IV. cum planeta & pallio & quadrato diademate pariter prostratus. In ipsa testudine a dextris S. Silvester Papa cum planeta, & pallio cum libro, & dextra benedicens cum tiara unius coronæ; a sinistris est S. Anastasius cum pallio Pontificali, & rotundo diademate. In zophoro apsidis legitur hæc mutilata inscriptio (corruerunt literæ ex pictura, ac spatia literarum notavi) est autem hujusmodi.

SVSTVLIT HOC PRIMO TEMPLVM CALIXTVS AB IMO
VIP. . . . . . LATE GALLORVM NOBILITATE
PRÆSIDET ÆTHEREIS PIA VIRGO MARIA CHOREIS
. . . . PAT CVLMINE
HOC OPVS ORNAVIT, VARIIS MODIS DECORAVIT.

In parte Euangelii sunt hi summi Pontifices pictura inepta, planeta & pallio induti cum orbiculari diademate & tiara unius coronæ ad parietem hemicycli, sinistra tenent librum, dextera benedicunt pollice cum annulari conjuncto, S. Leo Papa, S. Paschalis Papa cum barba alba septuagenarius, S. Gelasius Papa cum barba quinquagenarius, S. Cælestinus Papa etiam quinquaginta annorum. In latere epistolæ S. Gregorius Papa, S. Alexander Papa II. senex annorum 77. barba alba rotunda, extenuata facie, S. Gregorius Papa VII. annorum 50. S. Callistus Papa senex valde, non habet regnum, nisi tantum orbiculare diadema; & hoc quia fuit ante S. Silvestrum, qui primus regnum portavit. Ita erat in zophoro columnarum majorum veteris basilicæ Vaticanæ a S. Lino usque ad S. Silvestrum, orbicularia diademata habebant. In singulis sunt dicta nomina Sanctorum. Hæc Grimaldus. Hujus vero nobilis monumenti, præter laudatos Panvinium, Severanum, Cajetanum, Rasponum, meminit etiam Ciampinus *de sacr. ædific. a Constantino M. construct. pag.* 20. Ciacconius in Gelasio II. *tom.* 1. *col.* 945. Marraccius *in Pontific. Marian. cap.* 44. & ex eo bene se probasse Gelasium II. ut Sanctum habendum defendit *cit. loc.* Crescimbenius: quod nos etiam facimus pro Gregorio VII. quod nimirum ejus effigies tali loco ad altare, in quo Missarum incruenta mysteria & a subsecutis Pontificibus, & ab aliis Presbyteris usque ad hoc tempus celebrata sunt, depicta fuerit & insignita sit diademate illo orbiculato sive nimbo ut olim vocabatur. Licet enim antiquis temporibus Imperantium etiam capitibus imponeretur ut ex Servio Gisbertus Cuperus *lib.* 2. *observ. cap.* 16. narrat, & nonnulla monumenta indicant; tamen, ut nunc solis Sanctis qui cultum in Ecclesia obtinent, affigitur, ita etiam sæculo illo quo positum fuit; ut bene hoc dicendi sint Auctores supra relati docuisse.



§. XI.



Exemplum Picturæ Absidis antiqui Oratorii S. NICOLAI Episcopi in Patriarchio Lateranensi, qualis olim extabat, priusquam area, quæ ante Lateranensem Basilicam diffunditur, amplificaretur.



Exemplum Picturæ antiquæ Oratorii S. NICOLAI Episcopi in Patriarchio Lateranensi uti nunc Spectatur a SS. D. N. BENEDICTO XIV renovata in Sacello Sacræ Pœnitentiariæ Basilicæ Lateranensis.

§. XI.

De S. Gertrude Islebien. Virgine.

33 SAncta Gertrudis Islebiensis in Saxonia Monialis & Abbatissa Monialium in cænobio Rodardensi, ac deinde Helpedensi, sive Helffedensi, Ord. S. Benedicti Congregationis Hirsaugiensis reformatæ Cluniaci, quo anno ad superos migraverit, variis varia scribentibus, non est omnino certum.

34 Jodocus Coccius *in thesauro Catholico* eam floruisse ait anno 1280. Possevinus, Cave, Oudin *lib. de Scriptorib. Eccles. pag.*554. Arnoldus VVion *in ligno vitæ lib.* 5. *cap.* 89. Maximilianus Sandæus *in trolog. myst. pag.* 655. & Hippolytus Marraccius *in liliis Marianis pag.* 179. mortuam faciunt anno 1290.; Jo: Baptista Ricciolius *in chronol. reform. tom.* 4. *pag.*233. & Laurentius Crement. *in præfat. ad vitam & libros S. Gertrudis* floruisse scribunt decennio post, nimirum anno 1300. immo alii apud Crementium ipsum mortuam affirmant ipso anno 1300.; Antonius vero Maria Bonuccius, vir candidis moribus, mihi olim carissimus, in hujus Sanctæ vita, quam postremus omnium edidit Romæ anno 1710. *part.* 1. *cap.* 1. hæc habet: *Concordando con tutti, che il suo felice transito fu nel* 1311. *dobbiamo asserire, che nacque nel* 1240. *&c.* qui porro sint hi omnes in hoc concordes, non exprimit.

35 Joannes Landspergius Carthusianus, qui Sanctæ vitam & revelationes primus edidit (nam quæ antea, nempe anno 1390. a Lamberto Luxonio scripta fertur, quod sciam, non est edita) in epistola apologetica, quam ei præfixit, auctor est, B. Gertrudis revelationes per quamdam Sanctimonialem anno 1289. scribi cœptas. Ac deinde *in vita lib.* 1. *cap.* 3. divinitus Gertrudi monstratus dicitur, eodem quo novus Imperator electus est die, Adolphus Nassavius Rodulphi Austriaci Successor: electus autem est die 7. Januarii 1292. Atque hunc eumdem annum Gertrudi ipsi supremum ponit lectio sexta Officii, nuper, ut dicemus, Ecclesiæ concessi. Sic enim habet: *Anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo secundo decessit*: cum Officium Ordini ejus antea indultum, & a clar. mem. Cardinali Bona relatum, mortis annum sileat omnino.

36 Landspergii demum editor Tilmannus Bredenbachius, in epistola nuncupatoria, quam Colonia dedit 17. Decembris 1578. prope finem asserit: *Libros a S. Virgine Gertrude ante annos pene trecentos partim conscriptos, partim a consodali ejus exceptos, & ante annos quadraginta per Joannem Landspergium Carthusianum &c.* Unde discimus, eos a Landspergio primum editos fuisse anno 1538. Qui vero Landspergium ipsum typis Venetis Etruscum fecit, deditque anno 1568. Vincentius Bondius in epistola, quam Sanctæ revelationibus præmisit, hæc scribit: *Il R. P. Gio: Lanspergio Mo-*

na-

Digitized by Google

naco della Certosa, il quale dopo cinquecento anni di tempo ch' erano state nascoste, venendo quasi miracolosamente a luce, ebbe carico di ridurle tutte insieme &c. Qui si calculus constaret, Alexandro III. ejusque Decretali antiquiorem Gertrudem haberemus.

37 Sed & quas reliqui omnes Gertrudi huic Germanæ tribuunt revelationes, Martinus Antonius del Rio, vir ceteroqui eruditissimus, *disquisit. magic. lib. 4. cap. 1. quæst. 3. sect. 4.* eas illi abjudicare visus est, Nivellensi Gertrudi tribuens his verbis: *Birgitta longe antiquior Pipini Ducis Brabantiæ filia, S. Gertrudis anno 664. revelationes quoque suas collegit.* Qua ille in re profecto est singularis. Quemadmodum & in ferendo de ipsis ejusdem Sanctæ revelationibus judicio, non singularis modo, sed audax ac plane temerarius, immo & piarum aurium offensor fuit Oudin: qui cum (*in suppl. ad Bellarminum de Scriptoribus Ecclesiasticis*) scripsisset *opus istud devotioni mulierum aptissimum*; postquam deinde a Religione discessit, elogio auctarium hoc audacius fecit (*de Scriptor. Eccles. tom. 3. pag. 237.*) *Opus istud devotioni mulierum cerebro laborantium aptissimum.*

38 Quarto post Gertrudis mortem sæculo primus illi a Sede Apostolica cultus obvenit 7. Octobris 1606. Officium de ipsa Monialibus S. Joannis Euangelistæ civitatis Liciensis, juxta formam Breviarii Romani, & de consensu Episcopi, per decretum sacræ rituum Congregationis indulgente; ac similiter deinceps 20. Junii 1609. Monialibus Conceptionis B. Virginis civitatis Mexicanæ sub ritu duplici; & 19. Decembris 1654. Monachis & Monialibus Ord. S. Benedicti Congregationis Cassinensis sub ritu duplici ad libitum; & 6. Junii 1663. Congregationi Olivetanæ ad instar Cassinensis, & quatenus adesset in Breviario Monastico Benedictino; & 13. Septembris 1670. Monachis & Monialibus Benedictinis Portugalliæ sub ritu duplici; & 17. Junii 1673. Monachis & Monialibus Benedictinis Hispaniarum; & 23. Septembris 1673. Monialibus Humilitatis de Urbe; & 2. Decembris 1673. iisdem, sed cum lectionibus propriis; & 13. Januarii 1674. Monachis & Monialibus Ord. S. Benedicti cum propriis lectionibus, hymnis, capitulis, responsoriis, antiphonis, & oratione, sub ritu duplici; & 4. Augusti 1674. Monialibus S. Benedicti in Campo Martio.

39 Officio his Indultis impetrato, actum est anno 1677. de B. Gertrude in Romanum Martyrologium inferenda: ac bon. mem. Archiepiscopus Myrensis Bottinius tunc Fidei Promotor, in suis oppositionibus non tacuit, quod *de illius Canonizatione, immo nec etiam de Beatificatione (saltem formali) nullum daretur documentum.* Sed manu ejus deinde hoc adnotatum invenio: *Post scripta, fuit obtentum Breve Indulgentiæ plenariæ in die festo Beatæ, quod est multum; quia juxta decretum fel. record. Alexandri VII. non conceditur similis Indulgentia, nisi prævia descriptione in Martyrologio: et hodie (quidquid esset ante dictum decretum) passim negatur. At dixerunt Officiales Secretariæ, quod in eorum libris reperitur descripta ista B. Gertrudis* la magna, *tanquam*

Digitized by Google

tanquam digna hujusmodi cultu. Itaque nomen ejus Martyrologio adjectum est hoc decreto: *Sacra rituum Congregatio, referente Eminentiss. et Reverendiss. D. Cardinali Columna, instantiam factam nomine Ord. Benedictini per P. Magistrum D. Ildephonsum Mier Procuratorem Generalem Congregationis Vallisoletanæ Ord. S. Benedicti Hispaniarum supplicantem pro appositione S. Gertrudis Virginis, ut dicitur*, la magna, *prædicti Ordinis in Martyrologio Romano, cum elogio & verbis approbandis, respondit: Apponatur in Martyrologio absque elogio: Hac die 22. Januarii 1678*. Sed postea indultum est, ut cum hoc elogio inscriberetur: 17. *Novembris in Germania S. Gertrudis Virginis Ordinis S. Benedicti, quæ dono revelationum clara extitit*.

40 Die tandem 20. Junii 1738. instante per S. Clementis Cardinalem Albanum Serenissimo Rege Poloniæ, eodemque Duce Saxoniæ, in qua S. Gertrudis patria Islebium est, fel. record. Clemens XII. *in posterum singulis annis die* 17. *Novembris festo ejusdem Sanctæ assignata Officium ejus, ad formam tamen Breviarii Romani redigendum, ab omnibus utriusque sexus tam Sæcularibus, quam Regularibus, qui ad Horas canonicas tenentur, sub ritu duplici, servatis tamen rubricis, recitari, & Missam celebrari indulsit, ac in Breviario & Missali Romano imprimi mandavit*.

41 Verum animadverso postmodum, eam diem 17. Novembris S. Gregorio Thaumaturgo a primis usque Ecclesiæ sæculis sacram esse, inconveniens omnino visum est, ut is qui montes etiam loco moverat, loco ipse suo moveretur, ac Virgini Episcopus & Doctor locum daret; præsertim cum non annus modo, sed neque dies mortis ejus certa sit, nullo Historicorum eam exprimente; Landspergio autem *lib*. 3. dumtaxat innuente, illam obiisse paulo post festum S. Lebuini, quod die 12. Novembris in Germania celebratur. Itaque Officio ad formam Romani Breviarii redacto, prodiit decretum illud approbans, simul & diem alium Virgini assignans, in hanc formam: URBIS ET ORBIS. *Suprascriptam Orationem & lectiones secundi Nocturni proprias S. Gertrudis Virginis Ord. S. Benedicti ab Eminentiss. & Reverendiss. D. Cardinali S. Clementis diligenter revisas atque examinatas, sacra rituum Congregatio ad instantiam Serenissimi Regis Poloniæ benigne approbavit, ut singulis annis die* 15. *Novembris pro festo ejusdem Sanctæ assignata, ab omnibus utriusque sexus Christifidelibus tam Sæcularibus, quam Regularibus, qui ad Horas canonicas tenentur, in ejus Missa & Officio sub ritu duplici minori a Sanctissimo Domino nostro sub die* 20. *Junii* 1738. *Ecclesiæ universali concesso recitari debeant, si Sanctissimo Domino nostro visum fuerit: Die* 9. *Martii* 1739. *Factaque deinde per me Secretarium de prædictis eidem Sanctissimo Domino nostro relatione, Sanctitas sua benigne annuit: Die* 19. *ejusdem mensis & anni* 1739.

CAPUT

Digitized by Google

CAPUT XLII.

De Ecclesiastico judicio, quod in Beatificationem interponitur, utrum videlicet sit infallibile, *& ad Fidem Catholicam pertinens.*

1 PUtant nonnulli, utique pie credendum esse, summum Pontificem minime errare in Beatificatione, at id tamen non esse certum de Fide: Gonzal. *in cap. Audivimus num. 6. de Reliq. et venerat. SS.*, Scacch. *de not. et sign. sanctit. sect. 1. cap. 8. pag. 97.* Et *in suo opere MS. de natura, quidditate, antiquitate, cultu, et quibusdam aliis annexis ad Beatificationem, et Canonizationem spectantibus sect. 3. cap. 4.* Franciscus Victon. *in tract. de Canonizat. SS. cap. 14.* Arauxo *decis. moral. tract. 3. quaest. 23. §. 1. num. 2.* Ibi quippe, postquam docuit, certum esse de fide, summum Pontificem errare non posse in Canonizatione, transiens postea ad Beatificationem, & animadvertens, in ea non contineri definitivam sententiam, sicuti continetur in Canonizatione, subdit: *Quare neque tanta certitudine est certum, quod in ea actione Papa neutiquam possit errare*: & concordat P. Ceparius *in directorio MS. Canonizationis SS. lib. 2. cap. 3.* ubi sic loquitur: *Illud tamen addam valde etiam notandum, quod, licet cultus, qui datur Beatis tam canonizatis, quam non canonizatis* (hoc est simpliciter beatificatis, ut ex contextu colligitur) *sit ejusdem speciei, tamen in aliqua parte est etiam diversus: nam cultus, qui exhibetur servis Dei jam defunctis nondum canonizatis, oritur ex pia tantum et probabili opinione, quam habemus, de eorum sanctitate, & ex humana fide cum certitudine quadam tantum morali, quod fruantur aeterna felicitate; at cultus, qui tribuitur Sanctis jam a Sede Apostolica approbatis & canonizatis, oritur ex certa & infallibili notione & existimatione, quam habemus, de eorum sanctitate & gloria sempiterna; quae infallibilis cognitio causatur in nobis ab approbatione & definitione Ecclesiae, quod hic, vel ille sit Sanctus, de qua definitione nemini licet dubitare &c. ita ut, qui de hoc dubitaret, posset jure interrogari, quid sentiat de Fide Catholica*: tum sequitur Card. Albitius *in tract. de inconstantia in Fide lib. 1. cap. 40. num. 205.* & addi potest Bivarius *in comment. chronici Marci Maximi in S. Joanne Eremita ab oblivione vindicato §. 2. num. 3.*

2 Alii probabile dicunt, eadem certitudine asserendum esse, Papam errare non posse in Beatificatione, quemadmodum nec in Canonizatione; atque ideo utrumque judicium, tum Beatificationis scilicet, tum Canonizationis, ad Fidem pertinere: Bordon. *de Canonizat. SS. controv. 13. n. 16.* Lezana *consult. 1. num. 59.* Castropalao *tom. 1. tract. 4. de Fide disp. 1. punct. 5. §. 5. num. 4.* Blasius a Purificatione *in tract. de adorat. disp. 8. dub. 4. §. 1.* Matthaeucc. *in tract. de Officiali Curiae cap. 47. num. 3.*

3 Neque desunt, qui assentiuntur quidem, de Fide non esse, Papam errare non posse in Beatificatione; at immunitatem tamen ab errore ita esse certam

certam autumant, ut oppositum rejici velint tamquam temerarium, scandalosum, & errori proximum: Amicus *in cursu Theol. tom.4. disput.7. sect. 4. num.98.* Arriaga *in cursu Theol. tom.5. disput.9. sect.6.* Silveira *opusc. 2. resolut. 15. quaest.3. & quaest.4. num.21.* Verricell. *in quaest. moral. tract.8. quaest. 25. num.3.* Trulleng. *in Decalog. tom.1. lib.1. cap.9. dub.5. num.5.* Turrianus *in 2. 2. tom.5. disput.17. num.6.* Diana *in edit. coord. tom.9. tract.5. resolut. 19. & resolut.20.* Del Bene *de inquisit. tom.2. dubit.254.*

4 Denique Joannes a S. Thoma *in 2. 2. disput.9. art.2.* docet, Pontificem *practice* errare nequaquam posse in Beatificatione, ita ut *temerarius* profecto & *scandalosus* foret, qui negaret, cultum esse Beatificato exhibendum; *speculative* tamen circa veritatem sanctitatis, *ex vi solius* Beatificationis, errare posse, cum judicium in Beatificatione intercedens minime excedat latitudinem certitudinis moralis & maximae probabilitatis, unde oppositum non esset censura dignum. Et quia citatus Auctor adhibuit illa verba, *ex vi Beatificationis praecise*; pro eorum intelligentia subjungit, a temeritatis nimirum nota immunem eum futurum non esse, qui de cultu dubitaret exhibendo erga Dei servum a summo Pontifice beatificatum, si quidem assensus superveniret totius Ecclesiae, aut majoris partis Fidelium, sique multitudo miraculorum non deesset facta in Beatitatis confirmationem, & per longum tempus continuata: quam etiam Joannis a S. Thoma opinionem refert, & sequi videtur Dominicus a SS. Trinitate *in biblioth. Pontif. tom.10. pag.496.*

5 Verum non placet haec Joannis opinio aliis superius memoratis Auctoribus; qui nempe, ut vidimus, tradant licet, non esse de Fide Pontificem errare non posse in Beatificatione; ejus tamen sunt sententiae, ut velint, eum qui asserat Pontificem errasse vel errare posse, haberi pro temerario & scandaloso. Quare & ab eadem Joannis a S. Thoma opinione novissime recedit Rabaudi *exercit. Theolog. tom.2. exercit.3. cap.1. §. 3. pag.157.* Porro autem, cum varii sint modi Beatificandi, non desunt, qui volunt, eodem minime modo castigandos esse, qui unum vel alterum Beatitudinis gradum infirmant: sed graviori interim censura plectendos illos, qui tamquam possibilem astruunt errorem de illis Dei servis, qui titulum Beatitatis ex concessione Apostolica obtinuerunt una cum Officio & Missa; veruntamen ita, ut id non habeatur tamquam de Fide, aut tamquam Fidei proximum, juxta ea quae habentur apud Gravinam *in tract. de praescript. Cathol. 2. partis tom.4. dubit.1. in append. pag.368.*

6 Haec utique sunt Scriptorum placita. Nobis vero sententiam nostram nunc relaturis, ut de antiquiori ritu primum dicamus, cum quidquid olim ab Episcopis agebatur in cultu decernendo tum pro Martyribus, tum pro Confessoribus, Beatificationis metas minime excederet, difficile admodum videtur, tuto asseri posse, totum id ab erroris labe immune aut fuisse, aut semper esse debuisse; tum quia nullum particularis Episcopi judicium unquam fuit in Ecclesia Dei habitum pro *infallibili*, tum

etiam quia, nonnullos ex eis hac ipsa in re fuisse deceptos, certum est ex historiis.

7 Plura sane exempla id comprobantia alibi narrabuntur; sed interea satis erit in memoriam revocasse, quæ leguntur in vita S. Martini scripta a Sulpitio Severo *cap.* 11. quæque in superioribus etiam exposita sunt: *Sed, ut reliquas virtutes ejus, quas in Episcopatu egit* (loquitur Auctor de S. Martino) *aggrediar, erat haud longe ab oppido proximus monasterii locus, quem falsa hominum opinio velut consepultis ibi Martyribus sacraverat. Nam & altare ibi a superioribus Episcopis constitutum habebatur.* En Beatificatio facta a præcedentibus Episcopis. *Sed Martinus non temere adhibens incertis fidem. ab his qui majores natu erant, Presbyteris vel Clericis flagitabat, sibi nomen Martyris, vel tempora passionis ostendi, grandi se scrupulo permoveri, quod nihil certi constans sibi Majorum memoria tradidisset. Cum aliquamdiu ergo a loco illo se abstinuisset, nec derogans religioni, quia incertus erat, nec auctoritatem suam vulgo accomodans, ne superstitio convalesceret; quodam die, paucis secum adhibitis Fratribus, ad locum pergit. Deinde super sepulcrum ipsum astans oravit ad Dominum, ut, quis esset, vel cujus meriti, sepultus, ostenderet; tum conversus ad lævam vidit, prope assistere umbram sordidam, trucem. Imperat, nomen, meritumque ut loqueretur. Nomen edicit, de crimine confitetur, latronem se fuisse, ob scelera percussum, vulgi errore celebratum; sibi nihil cum Martyribus esse commune, cum illos gloria, se pœna retineret. Mirum in modum vocem loquentis, qui aderant, audiebant; personam tamen non videbant. Tum Martinus, quid vidisset, exposuit; jussitque, ex eo loco altare, quod ibi fuerat, submoveri, atque ita populum superstitionis illius absolvit errore.* Suffragatur Socrates *in hist. Eccl. lib.* 7. *cap.* 14. ubi, postquam retulit turbas concitatas a Monachis Nitriæ adversus Præfectum Orestem, testatur, Ammonium Monachum, qui Præfecti caput lapide in seditione percusserat, ad Præfectum adductum esse; Præfectum autem, sicuti leges postulabant, palam de eo quæstionem exercere, tormentisque afflictare, dum extremum spiritum ederet. Quæ res non diu post ad Imperatorum aures perlata est; quin etiam Cyrillus eamdem rem illis, sed omnino aliter expositam, per litteras significavit. Corpus quoque Ammonii Cyrillus ipse capit, atque in ecclesia quadam recondit; at non Ammonii, sed Thaumasii nomine nuncupavit. Deinde, cum in ecclesia magnitudinem animi illius, perinde ac si grave certamen pro pietate sustinuisset, laude & prædicatione extulisset, jussit, Martyrem appellari. En Beatificatio. Verum, qui modestiores erant etiam ex ipsis Christianis, Cyrilli studium erga Ammonium minime approbarunt: nam exploratum habebant, Ammonium non in tormentis interiisse, ne Christum negare cogeretur, sed temeritatis suæ pœnas dedisse. Quocirca Cyrillus ipse illud facinus silentio paulatim perire passus est.

8 Delato postea beatificandi jure privativo ad Sedem Apostolicam, sive ad Romanum Pontificem, reminisci opus est, duplicem ex supradictis dari Beatificationis speciem, hoc est formalem, & æquipollentem: tum

tum Beatificationem formalem esse illam, in qua, ratis habitis virtutibus, aut martyrio, necnon signis seu miraculis, Pontifex indulget, ut Dei servus Beatus appelletur, atque in determinato aliquo loco colatur, & ut plurimum quidem cultu Officii ac Missæ in ejus honorem; Beatificationem autem æquipollentem eam esse, in qua, rata habita fama virtutum, aut martyrii, & signorum seu miraculorum, necnon ratis sive cultu immemorabili cum scientia & tolerantia Sedis Apostolicæ, aut Ordinarii; sive cultus introductione, aut continuatione ex permissione præcedentium Pontificum, Congregationisve sacrorum rituum juxta modum alibi explicandum, vel ex Patrum virorumque sanctorum scriptis, vel ex communi Ecclesiæ consensu; summus Pontifex sententiam Ordinarii, aut Delegati approbantem præstitum cultum confirmat. Urbanus etenim VIII. qui exhibitionem publici cultus severe prohibuit erga eos, qui non fuissent a Sede Apostolica canonizati, aut beatificati, eos tamen ab hac lege excepit, qui aliquo ex modis prædictis cultum obtinuissent.

9 Ducto itaque a facilioribus initio, id est a Beatificatione æquipollenti, probabile quidem videtur, summi Pontificis judicium in ea non esse *infallibile*, nec ad Fidem pertinere; sed & certum est, a nota temeritatis immunem eum non esse futurum, qui ipsum errasse contenderet in hoc, aut illo casu, & cultum reprobaret, quem Pontifex ipse approbavit. Nam non modo judicium summi Pontificis in hac æquipollenti Beatificatione non est præcipiens, cum indulgens tantum sit atque permittens, sed nec etiam terminale est atque extremum: in quo profecto rerum themate concipi nequit, illud esse *infallibile*, & multo minus ad Fidem pertinere. Accedit, quod, nisi ante æquipollentem Beatificationem discussæ fuerint approbatæque virtutes in gradu heroico, aut nisi discussum fuerit approbatumque martyrium, quemadmodum re ipsa sæpe contingit, cum opus sit, ut post eam judicium instituatur super ipsis virtutibus, aut super martyrio; possibile est, ut virtutes ipsæ, aut martyrium minime approbentur, prout oportet, ratione scilicet ad Canonizationem habita, ita ut causa in eo statu remaneat, in quo est. Si ergo post approbatum casum exceptum, indultamque Beatificationem æquipollentem pendet ut plurimum judicium de virtutibus heroicis, aut de martyrio, quod idem est, ac de re substantialiter requisita ad irrevocabilem cultus concessionem; sequi videtur, antecedens permittens judicium nunquam haberi posse pro *infallibili*, aut de re ad Fidem pertinente. Consueverunt quoque ipsi Romani Pontifices responsum sacræ Congregationis super cultu immemorabili, hoc est super Beatificatione æquipollenti, nedum semper ore tenus confirmare, verum etiam id aliquando efficere per litteras Apostolicas in forma Brevis. Cum autem hisce litteris Apostolicis de more inseratur hæc clausula; *salva tamen in præmissis auctoritate Congregationis eorumdem Cardinalium*, uti colligitur ex Brevibus approbantibus cultum immemorabilem Beatorum Joannæ filiæ Alphonsi V. Regis Lusitaniæ, Petri Armengaudii,

Gregorii X., Luciæ Narnienſis, Andreæ de Comitibus expeditis per ſummos Pontifices Innocentium XI. Clementem X. & Innocentium XIII. necnon paſſim ex pluribus alibi memorandis; ſervatio hæc auctoritatis Congregationis ſacrorum rituum oſtendere videtur, eoſdem Pontifices re vera cognoviſſe, judicium cultum permittens nec eſſe *infallibile*, nec ad Fidem pertinens; cum ſacræ Congregationi liberum relinquant, nihil obſtante approbatione indulgente ac permittente, novis ſupervenientibus fundamentis, ab eodem recedere. Uno verbo, judicium in Beatificatione æquipollenti intercedens innititur famæ, innititur antiquitati, innititur ut plurimum fundamentis, ſeu Indultis cultus quidem non ſine magna ratione, attamen cauſa judiciali jure non cognita, factis: præterea non eſt præcipiens, ſed permittens; non extremum, ſed tantummodo ad finem conducens; ab iiſdem demum Romanis Pontificibus non apparet haberi tamquam *infallibile*, aut tamquam ad Fidem pertinens. Quæ nimirum omnia ſimul juncta, licet temeritatis notæ eum non eximant, qui aſſereret, Romanum Pontificem erraſſe in hac vel illa Beatificatione æquipollenti (nec enim ex erroris poſſibilitate valet illatio ad ipſum errorem, nec ſine temeritatis nota licitum eſt venerabili Romani Pontificis judicio refragari, etſi tantum permittenti, quippe quod tot adhibitis diligentiis prolatum eſt) ſufficere tamen poſſe videntur, ne id aſſerens tamquam hæreticus ſit habendus; atque adeo apta videri poſſunt ad oſtendendum, ſummi Pontificis judicium in Beatificatione æquipollenti non eſſe *infallibile*, neque pertinens ad Fidem.

10 Beatificationis porro formalis judicium gravius certe eſt judicio Beatificationis æquipollentis. Non abſolvitur enim, niſi conſtet ex proceſſibus de virtutibus, aut de martyrio, & de ſignis ſeu miraculis, quæ ſunt ſubſtantialia requiſita Canonizationis; quin & in ſummorum Pontificum Apoſtolicis litteris ea deeſt clauſula jus ſervans Congregationis ſacrorum rituum. Sed, quamvis ex hoc inferri poſſit, temeritatis, aut gravioris theologicæ cenſuræ nota eſſe afficiendum, qui auderet aſſerere Romanum Pontificem in hac vel illa formali Beatificatione erraſſe; aut contenderet, non eſſe Beato exhibendum cultum eo in loco, in quo Papa indulget, ut exhiberi queat: concludi tamen certo non poteſt, vel ipſum formalis Beatificationis judicium eſſe *infallibile*, aut ad Fidem pertinere; cum ſemper ſit permittens, nunquam præcipiens, & ad finem utique conducat, ſed non ſit extremum; & ut plurimum cultus per id conceſſus intra particularem aliquam provinciam, civitatem, vel Religioſam familiam ſit coarctatus. Multo autem minus id concludi poteſt, cum ex ſupra relatis habeamus, fere uſque ad tempora ſummi Pontificis Clementis IX. expleta licet Beatificatione formali, iterato examini ſubjici conſueviſſe ea omnia, quæ jam ante formalem ipſam Beatificationem examinata fuerant & approbata, ut tranſitus fieret ad Canonizationem. Signum quippe hoc eſt, formalis Beatificationis judicium habitum non eſſe ut *infallibile*, aut tam-

tamquam pertinens ad Fidem. Etsi vero nova consuetudo fuerit subinde introducta, ut in transitu a Beatificatione formali ad Canonizationem minime instituatur recens examen de virtutibus, aut martyrio, vel de signis seu miraculis jam approbatis, sed quæstio tantummodo reducatur ad nova signa vel miracula, quæ post Beatificationem supervenerunt; quomodocunque sit, utrum id sufficiat, necne, ut judicium Beatificationis formalis habeatur pro *infallibili*, aut tamquam ad Fidem pertinens, hoc saltem certum est, etiam hodie, absoluto judicio formalis Beatificationis, necnon miraculorum, quæ post obitum supervenerunt, non solum in Congregatione generali sacrorum rituum proponi dubium; *an tuto deveniri possit ad Canonizationem*; verum etiam, eodem dubio favorabiliter resoluto, de tota causa iterum agi, id est tum de virtutibus & martyrio, tum de miraculis, in Consistoriis, in quibus suffragium fertur ab omnibus S.R.E. Cardinalibus, atque Episcopis Romæ commorantibus, necnon aliis ad Urbem hanc ob causam vocatis. Quæ, cum profecto cæremonialia non sint, sed substantiam judicii respiciant, nec, nisi invocato Dei omnipotentis auxilio, peragantur, ostendere aperte videntur, Beatificationis judicium neque ab ipsis Romanis Pontificibus haberi ut *infallibile*, aut tamquam quid ad Fidem pertinens. Addendum, quod ex alibi referendis, cum in sacrorum rituum Congregatione ordinaria actum alias fuisset, an in honorem Beatificatorum vel Beatificatione æquipollenti, vel formali essent in posterum concedendæ lectiones propriæ secundi Nocturni in Officio Divino; nonnulli dixerunt, minime esse concedendas, eo quia Beatificatio erat actus revocabilis; alii autem censuerunt, concedi posse, non obstante, quod Beatificationis judicium non esset *infallibile*, nec ad Fidem pertineret: quibus nempe confirmantur ea, quæ modo dicta sunt, quæque paucis enuntiantur *tom.2. Operis Theologici* Patris Silvestri Mauri Societatis Jesu, qui Theologiam Romæ per multos annos magna cum laude docuit, ubi *lib.7. quæst.* 140. *num.* 17. ita loquitur: *An sit de Fide, eos, qui solum fuerint Beatificati, esse in cælo, minus est exploratum apud Auctores. Conveniunt, esse ita certum, ut sine temeritate negari non possit. At multi negant, id esse de Fide. Ratio est, quia, ut aliquid sit de Fide, debet esse definitum. Sed summus Pontifex sententiam definitivam pronuntiat tantum in Canonizatione, cujus forma est: Decernimus ac definimus, talem esse Sanctum, ac Sanctorum catalogo adscribendum. In Beatificatione autem non pronuntiat sententiam definitivam, sed solum concedit titulum Beati, & cultum quemdam non universalem in tota Ecclesia, sed limitatum ad certa loca, certasque personas; ac deinde, antequam procedat ad Canonizationem, facit novas diligentias, quasi res adhuc non sit omnino explorata. Cum autem aliquid jam est certum certitudine Fidei, est omnino exploratum, ac non debet fieri ulterior inquisitio.* Hunc sequitur ex eadem Societate P. Jo. Baptista Ricciolius *in tract. de immunitate ab errore in Sanctorum Canonizatione*, quem quidem tractatum dicavit summo Pontifici Clementi IX. ubi *lib.* 1. *cap.6. num.* 8. hæc habet: *Quæritur octavo, sit ne*

Digitized by Google

sit ne de Fide, eos, qui a Sede Apostolica beatificati tantum sunt, sed nondum canonizati, esse Sanctos, & in gloria? Respondetur negative cum omnibus fere Doctoribus ... recensitis, qui de hoc puncto tractant. Licet enim ego quoque cum multis censeam, hanc quoque declarationem Pontificiam esse infallibilem, & Spiritum Sanctum assistere Papæ, ne in hoc negotio, quod per se magnum est, & ad Fidem, Religionemque Christianam suo modo pertinens, erret; non existimo tamen, eorum sanctitatem & gloriam certam esse de Fide, quia non est declarata a Sede Apostolica per ultimam sententiam definitivam, nec universæ Ecclesiæ mandatum, ut colatur tamquam Sanctus, sed solum alicui civitati, provinciæ, aut Ordini Religioso permissum, ut ejus imago exponatur, & limitato cultu honoretur, prohibendo, ne ulterius procedatur, donec illa persona canonizata fuerit.

11 Videnda nunc argumenta eorum, qui contra putant, aut certum scilicet, aut saltem probabile, Romani Pontificis judicium in Beatificatione esse *infallibile*, & ad Fidem pertinere. Asserunt itaque, Romani Pontificis *infallibilitatem* in Canonizatione tamquam rem certam atque exploratam a Scriptoribus recipi; qui idcirco, si de Beatificatione minime loquuntur, docere velle videntur, se eamdem Canonizationis nomine voluisse comprehendere, atque adeo idem judicium de utraque esse ferendum. Addunt, Pontificem in Beatificatione sæpissime indulgere, ut Missa in honorem Beatificati celebretur: cum autem Missæ sacrificium nomine totius Ecclesiæ offeratur, hinc inferunt, si in hac cultus concessione judicium Papæ non esset *infallibile*, sed errare posset; *infallibile* non esse, & errare posse in re ad universam Ecclesiam pertinente. Subdunt, nequaquam percipi posse, quomodo Pontifex, dum aliquem Dei servum Beatorum numero adscribit, minime sibi proponat, eum esse in cælo & cum Christo regnare. Item, exclusa *infallibilitate*, periculum instare, ne damnatus loco justi colatur; & ne is error ad universam extendatur Ecclesiam, cum Beatificatum unusquisque possit publice Beatum appellare, & publice venerari. Demum, cum judicium Papæ sit *infallibile* in approbatione alicujus particularis Instituti, seu Religiosæ familiæ; multo magis *infallibile* sit oportet in Beatificatione, licet Beatificatio ipsa non habeatur tamquam res, quæ universam respiciat Ecclesiam.

12 Omittimus argumentum, quod desumitur ab assertione eorum, qui nullam facientes distinctionem inter Beatificationem & Canonizationem docent, judicium Papæ esse in Canonizatione *infallibile* & ad Fidem pertinere; nemo enim est qui non videat, illud mole sua ruere, tum quia Auctores, qui aliquid non asserunt, non possunt haberi pro asserentibus; tum quia alii jam supra allegati non desunt, qui utique distinguentes inter Beatificationem & Canonizationem, in prima minime existimant, judicium Papæ esse *infallibile*, quod *infallibile* profecto & etiam ad Fidem pertinens in secunda recognoscunt. Omittimus pariter aliud argumentum, quod eruitur ex cultu Beatorum ad universam Ecclesiam extenso: coercitus quippe re vera est intra certos ac definitos locos, sicuti supra vidimus,

absque

absque eo quod extensio ad universam Ecclesiam deduci valeat ex titulo Beati, quo Beatificatus in universa ipsa Ecclesia appellari potest; titulus namque Beati in universa Ecclesia competens Beatificato, nihil aliud, substantialiter ac severe loquendo, importat, quam sinceram piamque publici cultus ad Dei servi honorem in determinato aliquo loco a Romano Pontifice concessi notitiam; qui, licet in alio publice exhiberi non possit, privatim tamen, ac laudabiliter ubique exhibetur & exhiberi potest, ut alibi demonstrabitur. Cetera porro omnia ex adverso exposita argumenta continuo cessare videntur ex præcipua illa animadversione in superioribus producta, quod scilicet judicium Papæ in Beatificatione non est præcipiens, sed indulgens atque permittens; de cujus nempe essentia non est, ut sit *infallibile*, cum certum esse sufficiat, non quidem certitudine *infallibilitatis*, aut Fidei, sed ea tantum morali certitudine, qua Pontifex prudenter & sapienter agit, indulget atque permittit: in quo propterea rerum themate minime urget nos contentio de *infallibilitate* in approbatione particularis alicujus Ordinis Religiosi, cum approbatio hujusmodi Ordinum non nuda duntaxat sit permissio, sed definitio summi Pontificis, qua nimirum decernit, regulam, quam approbat & confirmat, nihil continere Euangelicæ perfectioni repugnans.

13 Ad rem oppido facit exemplum concessionum, quibus summi Pontifices solvunt homines a matrimoniis ratis, sed non consummatis, aliarumque concessionum solventium continentia annexa regulæ, ac professioni monasticæ. Fiunt quippe aliquando hujusmodi concessiones, nec tamen ex eis deducitur, certum esse de Fide, posse Pontifices solvere homines a matrimonio rato, sed non consummato, atque a voto continentiæ annexo professioni monasticæ: adversantibus videlicet Theologis etiam magni nominis qui post easdem concessiones etsi existiment, prædictam potestatem Romanis Pontificibus nullo modo competere, non tamen putant, se ulli Pontificiæ definitioni refragari; utpote cum sciant, eos in judicio permittente ac solvente minime definire, eisdemque satis esse, si pro se certam certitudine morali habeant sententiam propriæ potestati faventem. Quare Cardinalis Capisucchius, postquam *controv.* 11. late docuit, non posse Ecclesiam solvere continentia solemniter annexa Professioni monasticæ exemplis solutionum a Romanis Pontificibus concessarum, respondet *§.3. Pontifices secutos esse opinionem Canonistarum id posse fieri asserentium, & ipsis Pontificibus visam probabiliorem*. Hinc, quamvis summus Pontifex aliquem Dei servum Beatorum catalogo adscribens nedum sibi proponat, verum etiam pro certo habeat, eum in cælis esse & cum Christo regnare, & hac de causa publicum cultum in ejus honorem indulgeat; non tamen sequitur, ut tamquam de Fide certum statuat ac definiat, prædictum Beatum in cælis esse: veluti, ponderata Sixti IV. Constitutione (quæ incipit, *Grave nimis*, *tit. de Reliq. & venerat. SS. inter Extr. comm.*, ubi festum, Indulgentias, & alia concedit in honorem Conceptionis immacu-

latæ

latæ B. Mariæ Virginis, de qua infra) docet P. Seraphinus Capponi a Porrecta Ordinis Prædicat. *in 3. part. Divi Thomæ quæst. 27. art. 2.* aliique. Scilicet ad ea omnia prudenter peragenda sufficit moralis certitudo; quemadmodum bene prosequitur P. Theophilus Raynaudus *oper tom. 7. de retinendo titulo Immaculatæ Concept. B. Virginis §. 8. num. 32. & 33. Neque enim, si Gregorius XV. dixit, velle se, ut omnes octavo Decembris festum & Officium peragerent sub nomine Conceptionis, sumpta, prout ea vox tunc sonabat, hoc est pro prima Virginis animatione, eamque conceptionem proposuit pro objecto cultus religiosi & laudabilis erga Deiparam pietatis, consequens est, ut definiverit tamquam ex Fide certum, quod prima Virginis animatio fuerit labis originariæ expers & immaculata. Nam ad statuendam conceptionem sic acceptam pro objecto cultus sufficit, ut Pontifici visum sit pium ac probabile, quod B. Virgo semper labe caruerit, ejusque prima animatio fuerit immaculata; & hoc est, in quo adversarii vel ultro cæcutiunt, vel obturatos habent oculos, quibus perspiciant, quando definitur, cultum alicujus personæ esse licitum & religiosum ac pium, non idcirco statui, ut ex Fide certum, quod persona, cui cultus decernitur, sit sancta & collucens gratia sanctificante; potest enim religiose ac pie coli ex sola certitudine morali, aut ex prudenti & probabili judicio, quod sit cultu digna.* Eidem adhæret Natalis Alexander *in histor. Eccles. sæc. 2. dissert. 16. §. 21.* ubi ait: *Ecclesia tamen, decernendo, ut non amplius sub Sanctificationis, sed sub Conceptionis nomine illa Deiparæ solemnitas celebraretur, & singulare quoddam Officium probando, quo immaculata recolitur conceptio, in eam se magis propendere partem ostendit, quæ immaculatam opinatur. Pietatis ergo sit Ecclesiæ sequi propensionem, & Deiparæ Virginis conceptionem immaculatam prædicare .... sed officii est ultra non progredi, cum Ecclesia quæstionem illam nondum finierit, nec immaculatam Deiparæ Virginis conceptionem, ut dogma Fidei, credendam proponat.*

14 Respicit nempe Theophilus Raynaudus, & una cum eo Natalis ad cultum beatæ Mariæ Virginis, ut singulari privilegio a peccato originali in sua conceptione servatæ: super qua quidem re plures prodierunt Romanorum Pontificum Constitutiones Sixti videlicet IV. S. Pii V. Pauli V. Gregorii XV. Alexandri VII. & Clementis XI., quæ in unum collectæ legi possunt in notis ad Guillelmum Estium *tom. 2. editionis Neapolitanæ anni 1720. pag. 8.* & ex quibus utique clare desumitur unanimis eorum propensio erga sententiam, quæ B. Virginem Mariam a peccato originali servatam in sua conceptione adstruit atque confirmat. Favet quoque communis, ut ita dicam, Fidelium sensus; teste Petavio *tom. 6. Theol. dogm. lib. 14. cap. 2. num. 10.* ubi sic loquitur: *Movet autem me, ut in eam sim partem propensior, communis maxime sensus Fidelium omnium, qui hoc intimis mentibus, alteque defixum habent, &, quibus possunt, indiciis officiisque testantur, nihil illa Virgine castius purius innocentius, alienius denique ab omni sorde ac labe peccati procreatum a Deo fuisse; tum vero nihil cum inferis, & horum rectore diabolo, adeoque cum qualicumque Dei offensa, & damnatione commune unquam habuisse.* Attamen, cum usque adhuc nulla prodierit Ecclesiæ

clesiæ definitio de immaculata Virginis conceptione, ipsique Romani Pontifices in allegatis Constitutionibus protestati fuerint, se prædictam quæstionem nequaquam voluisse per earum rerum concessionem definire, Theophilus ipse Raynaudus, & cum eo simul Natalis *loc. supra cit.* infert, cultum, festum, & alia quæcumque sancita in honorem Virginis, ut in sua conceptione ab originali peccato servatæ, minime prodesse, ut eadem servatio habenda sit tamquam certa certitudine Fidei.

15 Affert insuper Pater Theophilus *loco alleg.* exemplum festi Assumptionis beatissimæ Virginis Mariæ: *De Assumptione, quatenus spectat præcocem Virginis anastasim, & corporis jam redivivi sublationem in cælum, idem dicere liceret; nec enim est Fide certum, quod B. Virgo sit eo modo assumpta in cælum, ut ex multis Doctoribus ostenditur in diptychis. Et tamen ea Assumptio est religiosissimum anniversariæ solemnitatis objectum.* De eodem scilicet festo ita loquitur S. Bernardus *tom. 1. oper. epist. 174. ad Canonicos Lugdunenses num. 3. Accepi sanè ab Ecclesia, illum diem cum summa veneratione recolendum, quo assumpta de sæculo nequam, cælis quoque intulit celeberrimorum festa gaudiorum.* Gregorii præterea Turonensis, Andreæ Hierosolymitani, Gregorii Magni Romani Pontificis, Ildefonsi Toletani Episcopi, Joannis Damasceni, Fulberti Carnotensis Episcopi, Petri Damiani, Bernardi Abbatis assertiones præclare ostendunt, beatissimam Virginem placida morte terris ereptam in cælos statim assumptam fuisse. Piæ & religiosæ sententiæ de assumpto in cælos Virginis corpore, rationes item Theologicæ suffragantur petitæ ex dignitate Matris Dei, ab excellenti virginitate, ab insigni supra homines omnes, & Angelos sanctitate, ex intima cum Christo Filio conjunctione & consensione, ex Filii in Matrem dignissimam affectu. Denique, quod caput est, si Ecclesia non modo assumptam in cælum Virginem celebrat die 15. Augusti, & aliis sequentibus, sed etiam homilias SS. Joannis Damasceni, & Bernardi legendas Fidelibus tradit, quæ eam corpore simul & anima assumptam disertissimis verbis affirmant, de ejus auctoritate ac suffragio neutiquam dubitandum esse videtur. *Dei Ecclesia* (verba sunt Cardinalis Baronii *in notis ad Martyrol. Rom. ad dictam diem*) *in eam partem propensior videtur, ut una cum carne assumpta sit in cælum. Nam in hujus diei celebritate illas sanctorum Patrum homilias legendas tradidit, quibus eadem de ejus assumptione affirmantur.* His nihilominus minime refragantibus, nulla adhuc Ecclesiæ prodiit definitio de B. Maria Virgine corpore & anima in cælum assumpta, definitio nempe id reponens inter articulos Fidei; quemadmodum præter Theophilum docet Dominicus Soto *in 4. sent. dist. 43. quæst. 2. art. 1.* ubi hæc habet: *Jam vero temporum curriculo opinio hæc, aut credulitas, quod in corpore & anima fuerit in cælum assumpta, plurimum inolevit. Nondum tamen inter Fidei articulos creditu necessarios relata est, quamvis sit pientissime credendum: nam & in Collecta illius festi ait Ecclesia, quod nexibus mortis deprimi non potuit;* & sequitur Melchior Canus *lib. 12. de loc. Theol. cap. 10. Ut beatam Virginem non esse in cælos cum corpore assumptam: quod licet*

Fidei minime adversum sit, sed quia communi Ecclesiæ consensioni repugnat, petulanti temeritate diceretur &c. Neque pro definitione habentur ea, quæ ex festo, cultu, ceterisque modo ponderatis desumuntur.

16 Argumentatur hinc igitur sæpe recensitus Theophilus Raynaudus *loc. cit.* nisi jure potiori, saltem pari, nullam de Fide, sed moralem tantummodo sanctitatis certitudinem in publico eo cultu contineri, qui Apostolica auctoritate erga Canonizatos, & Beatificatos exhibetur. Et sane, utcunque sit de ejus assertione quoad argumentum Canonizationis, in qua nedum præceptum universam respiciens Ecclesiam, verum etiam definitiva de sanctitate continetur sententia, de quo quidem articulo in sequentibus tractabitur; non ita tamen facile ejusdem dicta quoad Beatificatos rejici possunt, cum in Beatificatione desit definitiva sententia, & cultus intra certos locos sit coercitus: *Ac, ut præcidamus disputationes non necessarias, saltem de his, qui Beatificati duntaxat dicuntur, certum est, eos pie ac religiose coli, quamvis nemo dixit, eorum cælestem gloriam Fide Divina esse tenendam.* Similia sunt ea, quæ habentur apud Dominicum a SS. Trinitate *in tract. de summo Pontifice Rom.* (*tom.* 10. *bibliot. Pontif. pag.* 496.) ubi, postquam sibi opposuit, Divum Thomam ex celebratione festi nativitatis beatissimæ Virginis certo colligere, eam sanctam fuisse ante suam nativitatem; ideoque firmissimum sanctitatis argumentum desumendum esse ex festi celebratione, quæ fit Sedis Apostolicæ auctoritate in honorem Beatificatorum, ita subdit: *Respondetur, festum aliquod ab Ecclesia dupliciter celebrari posse; uno modo simul cum judicio positivo, aut assensu universali Ecclesiæ absolute de sanctitate illius, cujus festum celebratur; alio modo ex mera duntaxat concessione, vel permissione sine tali judicio vel assensu. Ubi primo celebratur modo, sicut fit in Canonizatione, inde optime infertur sanctitas alicujus; & ita S. Thomas loc. cit. ex celebratione absoluta Ecclesiæ circa nativitatem Virginis ejus intulit sanctitatem: secus autem, si secundo solum agatur modo; inde enim tantum sequitur, quod talis celebritas non sit reprobanda, ut ex eodem Divo Thoma diximus. Sic autem se habet Beatificatio, in qua non habetur judicium Ecclesiæ definitivum, sed permissio duntaxat, nec adhuc semper est respectu universalis Ecclesiæ, sed aliquarum solum in ea personarum. Et, licet Ecclesia etiam universalis celebret, si tamen specialem habeat declarationem, quod non intendit oppositam damnare opinionem, sicut fit in celebratione festi immaculatæ Conceptionis, ex tali adhuc celebratione cum hujusmodi declaratione non arguitur cum omnimoda certitudine sanctitas illius, cujus festum agitur.*

17 Denique, quia magnum ex adverso constituitur momentum in concessione Officii & Missæ, quæ fit in Beatificatione, nemo est qui ignoret, Missæ sacrificium offerri quidem nomine Ecclesiæ; attamen, cum oblatio fiat Deo in honorem Beati, nil etiam obstare, quin fiat oblatio in honorem ejus, qui Beatus habetur, licet ejus beatitas certa non sit certitudine Fidei, sed certitudine tantum morali. Fuit nempe opinio nonnullorum Pontificii juris peritorum, Beatificatum a Canonizato differre, eo

quod

quod in honorem Canonizati Officium recitatur, ac Missa celebratur, quæ minime fiunt in honorem Beatificati: ita Malvetius *de Canonizat. SS. dub.* 1. *num.* 19. (*inter tract. magnos tom.* 13. *pag.* 97.) Cassaneus *in catal. gloriæ mundi part.* 3. *consid.* 46. Contel. *de Canonizat. cap.* 2. *num.* 10. Qua forte de causa olim Romani Pontifices Missam & Officium concedentes in honorem Beati pro determinato aliquo loco protestabantur, se per eadem nequaquam intendere, Beatum ipsum canonizare. Sic enim in B. Notkero Balbulo honore Missæ decorando 20. Decembris 1512. Julius II. *Volumus autem*, inquit, *quod ex his &c. dictus Notkerus propterea Canonizatus, aut alias approbatus non censeatur*: sic in B. Margarita de Cortona 8. Februarii 1515. Leo X. *Volumus autem, quod propter præmissa dicta B. Margarita Canonizata non censeatur*: & in B. Philippo Benitio 24. Januarii 1516. *Volumus autem, quod propter præmissa præfatus Philippus in catalogo Sanctorum adscriptus, seu Canonizatus publice minime censeatur*: sic in B. Laurentio Justiniano 18. Julii 1524. Clemens VII. *Volumus autem, quod propter præmissa catalogo Sanctorum adscriptus minime censeatur*: in Beata autem Agnete Virgine Ord. Præd. anno 1532. *Licet, inquam, Canonizata non sit*: & in B. Hyacintho 15. Junii 1530. *Ita tamen per hoc, quod dictus Hyacinthus Canonizatus, & catalogo Sanctorum adscriptus nullatenus censeatur*:tum in B. Raymundo 3. Julii 1542. *Ac si esset Canonizatus*: sic denique in B. Guillelmo Eremita Siclensi 27. Junii 1537. Paulus III. *Volumus autem, quod dictus Guillelmus propter præmissa Canonizatus non censeatur*. Verum ab aula postmodum recessit opinio, quod Canonizatis Officium ac Missa concedantur, non autem Beatificatis; ideoque prædicta clausula non amplius inseritur Beatificationum Brevibus. Merito scilicet opinio hæc ab aula recessit, cum in honorem Beatificatorum passim fiat Indultum Officii ac Missæ: ideoque merito Romani Pontifices opportunum, aut necessarium non amplius esse existimarunt, memoratam clausulam Brevibus Beatificationum inserere, cum ex concessione Officii ac Missæ perspectum omnibus esse viderint, minime valere argumentum ad Canonizationem, atque adeo ad *infallibile* & irrevocabile sanctitatis judicium de eo, ad cujus honorem fit in Beatificatione ipsa Officii ac Missæ concessio. Quod ut clarissime ostendatur, præponendum est ex alibi dicendis, factam fuisse non semel, aut bis, sed sæpissime concessionem Officii & Missæ in honorem Beatificatorum Beatificatione tantum *æquipollenti*; postquam videlicet definitum est, utique constare de cultu immemorabili, sed antequam facta sit discussio virtutum, aut Martyrii, & signorum sive miraculorum. Quare, quemadmodum nemo est, qui dicere audeat, *infallibile* esse judicium sanctitatis in memorata Beatificatione *æquipollenti*, pendente nimirum adhuc judicio super substantialibus sanctitatis requisitis; ita unusquisque facile dignoscere poterit, concessionem Officii ac Missæ in honorem Beati nequaquam *infallibili*, sed morali solummodo sanctitatis certitudine esse posse sine ulla absurditate sufficienter innixam.

CAPUT XLIII.

De Ecclesiastico judicio, quod interponitur in Sanctorum Canonizationem, utrum sit infallibile.

1 HIc ante omnia operæ pretium esse censemus adnotare, præsentem controversiam partim quidem a celebri ea differre, sed partim etiam cum eadem convenire, quæ tantis scilicet animorum motibus agitata est de *infallibili* summi Pontificis judicio in doctrina Fidei, & morum, de ejusdem judicii *infallibilitate*, atque auctoritate absque eo quod dependeat a consensu Ecclesiæ, deque necessitate intellectum eis subjiciendi, sub hæresis nota adversantibus imposita, eis, inquam, quæ tamquam de Fide a Romano Pontifice declarata sunt, & declarantur. Notum quippe est, complures profecto insignes ex omni tribu, & lingua, & populo Doctores stare pro *infallibilitate* Romani Pontificis ex Cathedra docentis in materia Fidei & morum, eumque recognoscere tamquam supremum in Ecclesia Judicem, a cujus definitionibus impium sit & hæreticum resilire; attamen nonnullos ex eis docere, hanc *infallibilitatem* minime ipsi competere in Canonizatione Sanctorum, nec eum hæreticum futurum, qui dubitaret de sanctitate alicujus Beati inter Sanctos, per solemnem licet Canonizationem, relati. Item animadversione dignum est, quod Auctores, qui nec *infallibile*, nec de Fide putant Romani Pontificis judicium in Fidei morumque materia, nisi accedat universalis Ecclesiæ consensus, quique idcirco *infallibilitatis* & potestatis de Fide decernendi prærogativam admittunt, & admittere tenentur in generalibus Conciliis legitime congregatis; cum potissimum tamen contra Romani Pontificis *infallibilitatem* argumentum in Canonizationis materia ex eo desumatur, quod prædictum judicium innititur testibus humanis, qui fallere possunt & falli, atque id quidem ipsum locum sibi vindicet etiam in Canonizationibus factis in Conciliis generalibus legitime congregatis; *infallibilitatem* propterea, quam denegant Romano Pontifici in Canonizationibus, denegare quoque coguntur generalibus Conciliis. Quod & bene præcognitum fuit a Jacobo Almaino Parisiensi Doctore *in expositione circa decisiones M. G. Occam super potestate summi Pontificis, quæst. 1. cap. 16. tom. 2. operum Joannis Gersonii col.* 1072. ubi propositæ quæstioni, *an Concilium possit errare*, respondet: *Concilium errare non potest in quæstione juris. De Sanctorum Canonizatione dubium est, quia factum est.* Et ex his nimirum evincitur, præsentem de Canonizatione controversiam partim differre ab illa modo enuntiata de *infallibilitate* summi Pontificis generaliter in decretis Fidei & morum. Conveniunt postea partim duæ hæ controversiæ, tum quia denegantes Romano Pontifici *infallibilitatem* in decretis Fidei & morum, id ipsum potiori jure docere tenentur in materia

teria Canonizationum, quæ ab ipso factæ sunt & fient, tum quia admittentes *infallibilitatem* Romani Pontificis in decretis de Fide ac moribus, plura ex eo deducere possunt argumenta pro *infallibilitate* pariter in Canonizationum materia.

2 Hisce præmissis, tum autem initio ducto ab examine, utrum summi Pontificis judicium in Canonizatione sit *infallibile*, ut deinde transitus fiat ad ponderandum, an hæc ipsa *infallibilitas* de Fide sit, ita ut nedum impius ac temerarius, sed & hæreticus censendus esset, qui de sanctitate dubitaret, aut sanctitati refragaretur alicujus inter Sanctos per Canonizationem a Romano Pontifice relati; unico sane, ut ita dicam, ictu utraque quæstio resoluta dici posset auctoritate summi Pontificis Sixti V. quem sic loquentem in ultimo Consistorio habito pro S. Didaci Canonizatione refert Galesinius *in Actis ejusdem part. 3. cap. 12. Tum Pontifex .... e solio concionem habuit sententiarum Divinarum pondere gravissimam, doctrinæ ubertate eruditissimam, omnique argumentorum majestate & sapientiæ admiratione maxime decoratam. Qua in concione a rei, quæ agebatur, magnitudine exorsus, primò de potestate Pontificis auctoritateque Ecclesiæ, quæ a Deo tradita est, illuminate divineque dixit. Tum demonstravit & sacris Litteris, & rationibus ex intima Theologia depromptis, omnique argumentorum genere, Romanum Pontificem, verum Successorem B. Petri Apostolorum Principis, pro quo oravit Christus Dominus, ne ejus fides deficeret, eumdemque verum caput Ecclesiæ, quæ est firmamentum & columna veritatis, quæque a Spiritu Sancto regitur ac gubernatur, in Sanctorum Canonizatione errare & falli non posse. Idque non modo piè, sed necessario, & certissima fide credendum affirmavit omnibus summis rationibus divinitus in medium allatis; cum illud etiam perspicue manifestum sit, Ecclesiæ Pontificisve decreta certa & firma esse, quæ ad Fidem, aut morum disciplinam pertinentia certis & firmis principiis fundamentisve innitantur. Pluribus cum eam in sententiam dixisset ad horæ spatium concionem duxit, quam cuncti, qui interfuerunt, summa attentione atque admiratione audierunt.* At, quia responderi posset, assertiones Sixti Pontificis ab eo prodiisse, tamquam a privato Doctore, uti re vera sic prodiisse, dicendum esse videtur; ceterorum idcirco Doctorum sententias ea, qua fieri poterit, diligentia enarrabimus.

3 Prima itaque sententia est Glossæ *in cap. unic. in v. Sedis Apostolicæ: de Reliq. & venerat. SS. in 6.* ubi Auctor ejus admittendo possibilitatem erroris in Canonizatione, in eo esse sensu videtur, Papam in eadem non esse *infallibilem*. Eam autem sequuntur Innocent. *in cap. 1. num. 4.* ibique Ostien. *num. 10. v. Quid si Ecclesia erret: de Reliq. & venerat. SS.*, & Felin. *in cap. Venerabili num. 2. de testibus*. Adhæret etiam ei Cardinalis Cajetanus Pontificiæ auctoritatis alioquin assertor & vindex *in tract. de Indulgent. adversus Lutherum ad Julium Medicem cap. 8.* ubi ait: *Præsumitur enim de jure pro Judice semper, nisi manifeste appareat error; & supponens, ex causa legitima datam tantam Indulgentiam, veritatem prædicat, sicut absque falsitate prædicat talem Sanctum, supponens illum rite Canonizatum. Ita quod dato, quod iste Canonizatus*

nizatus non esset Sanctus, sed damnatus; Ecclesiæ doctrina, aut prædicatio non esset mendax, aut falsa. Quia hæc non pertinentia ad Fidem non intelliguntur asfirmari & prædicari, nisi cum grano salis, hoc est, stantibus communiter præsumptis. Præsumit enim Ecclesia Canonizationem rite factam, & similiter Indulgentiam rite datam, & sic prædicat, Indulgentias valere quantum sonant. Sed; sicut potest intervenire error humanus in Canonizatione alicujus Sancti (ut S. Thomas dicit) ita potest intervenire error humanus in collatione Indulgentiæ. Si quis autem putet, Romanum Pontificem non posse errare in istis particularibus actionibus .... putet quoque, ipsum non esse hominem. Assentitur quoque Vincent. Baron. *Theolog. moral. parte altera disp.* 11. *sect.* 2. §. 2. Augustinus demum de Ancona, sive Augustinus Triumphus *de potestate Eccles. quæst.* 14. *artic.* 4. ubi agit de Sanctorum veneratione; postquam docuit, quod duplex judicium datur de homine, primum nempe secundùm præsentem justitiam, alterum autem juxta æternam sententiam; atque adeo quod in priori judicio potest quis esse irreprehensibilis coram hominibus, sed reprehensionem merens coram Deo; quodque in secundo judicio nihil invenitur reprehensionem merens, & culpabile sive per Deum, sive per hominem; sic ad rem concludit: *Papa ergo, canonizando aliquem Sanctum, secundum præsentem justitiam non errat, quia sic credit, eum esse Sanctum, ut informationem recipit secundum allegata & probata sibi. Dicit autem Augustinus in quadam epistola ad Severum Abbatem epist.* 35. *commendantem eum de sanctitate, & scientia: Qui enim sic credit, ut loquitur, etiamsi falsa loquatur, fideliter loquitur; qui autem non credit, quæ loquitur, etiamsi vera loquatur, infideliter loquitur. Quantumcumque ergo Papa non vera approbet, canonizando vel approbando aliquem Sanctum, ex quo fideliter & vere approbat secundum informationem sibi factam, non errat*: & id ipsum repetit *quæst.*17. *art.*4. *Ad primum ergo est dicendum, quod aliter judicat Deus, & aliter homo; quia Deus judicat judicio interiori habens pro teste ipsam hominis conscientiam, juxta illud ad Roman.* 2. *Testimonium reddente illis conscientia ipsorum, & inter se invicem cogitationum accusantium, aut defendentium. Ideo Deus in suo judicio non fallit, neque fallitur. Sed homo judicat judicio exteriori, habens pro teste operum exteriorum evidentiam: ideo potest falli, & fallere. Ecclesia ergo non errat, canonizando aliquos Sanctos; quia non canonizat, eos esse Sanctos judicio Divino secundum determinatam sententiam, sed judicio humano secundum præsentem justitiam; secundum quem modum Sancti sunt, hominum reputatione & veneratione.* Hujus scilicet gravissimi Auctoris sententiam, etsi prima facie favorabilis videatur infallibilitati Romani Pontificis in Canonizatione, re vera tamen talis non est: cum ex ea ad summum desumatur, Romanum Pontificem minime mentiri, nec simulare, quando aliquem Dei servum Sanctorum fastis adscribit; cum quo utique stare potest, ut definiat de eo quod verum non est, ideoque materialiter mentiatur: quemadmodum bene animadvertit P. Ceparius *in suo directorio MS. Canonizat. cap.* 6. quo in loco, recitata Augustini Triumphi opinione, hæc subdit: *Non possum*

non

non mirari, hunc alioquin virum doctum non advertisse, se tantum his suis rationibus probare, Papam non mentiri, nec simulare, sed id, quod sentit & credit, definire, sive id quod definitur sit verum, sive non; quod est dicere, non mentitur formaliter, licet materialiter possit mentiri, & per consequens errare.

4 Pugnant vero pro summi Pontificis infallibilitate ceteri mox referendi. Dux nempe omnium est S. Thomas *quodlib. 9. art. 16.* ut infra latius exponetur. Porro cum S. Thoma consentiunt, admittendo similiter summi Pontificis infallibilitatem, Doctores, qui de Canonizatione scripserunt, Troilus Malvetius *in tract. de Canonizat. SS. pag.* 101. *num.* 48. *inter tract. magn. tom.* 14. Contelor. *de Canonizat. SS. cap.* 10. *per tot.* Jo: Antonius Garzias de Caralaps *in tract. de Canonizat. SS. §.* 13. *& plurib. seqq.* Angel. Rocca *de Canonizat. SS. cap.* 39. *tom.* 1. *oper.* Castellan. *de Canonizat. SS. quæst. ultim. per tot.* Scacc. *de not. et sign. sanctit. sect.* 1. *cap.* 8. *pag.* 97. Pavin. *in relat. causæ Canonizat. S. Bonaventuræ part.* 2. *art.* 9. *per tot.* Matta *de Canonizat. SS. part.* 4. *cap.* 30. *per tot.* Castellin. *de certitud. glor. SS. per tot. & signanter cap.* 5. *punct.* 8. *et cap.* 6. Auctor anonymus de Canonizatione ad Cardinalem Montis Regalis *cap.* 4. *et cap.* 5. Virgilius Ceparius *in director. MS. Canonizat. SS. part.* 1. *cap.* 6. *per tot.* Victon. *in tract. de Canonizat. Gallico idiomate conscripto a cap.* 15. *usque ad cap.* 23. Ricciolius Societatis Jesu Theologus *in tractatu*, cui titulus: *immunitas ab errore tam speculativo, quam practico definitionum Sedis Apostolicæ*: in quo latissime hanc sententiam tuetur, & ab objectis vindicat.

5 Pontificiæ ipsi infallibilitati in Canonizationis judicio suffragantur juris Canonici Interpretes, Fagnan. *in cap. Venerabili. a num.* 10. *usque ad fin. et signanter num.* 39. *de testibus*. Gonzal. *in cap. Audivimus. sub num.* 6. *de Reliq. et venerat. SS.* Covarr. *variar. resolut. lib.* 1. *cap.* 10. *num.* 13. Penia *in addit. ad Eymericum in director. Inquisit.* 2. *part. quæst.* 17. *§. Ad hæc, et §. Qui autem.* Mascard. *de probation. concl.* 252. *num.* 57. Barbos. *jur. Ecclesiast. univers. lib.* 1. *cap.* 2. *num.* 42. *et seqq.* Card. Tusc. *practicab. conclus. in v. Canonizatio concl.* 41. *num.* 5. *et seqq.* Card. Albit. *de inconstant. in Fide cap.* 40. *num.* 205. Anaclet. ex Ordine Minorum S. Francisci Reformatorum provinciæ Bavariæ *in Jus can. tom.* 3. *ad tit. Decretal. de Reliq. et venerat. SS. §.* 1. *num.* 8. atque Eminentiss. Card. Petra docte de more, ac latissime id ipsum confirmat *in comment. ad Constit. Apostol. tom.* 2. *in notis ad Constitut.* 1. *Alexandri III. num.* 17. *et seqq.* Quodque præcipue notatu dignum est, sententia ipsa de summi Pontificis infallibilitate in Canonizatione juxta doctrinam S. Thomæ propugnatur ab omnibus Theologis tum ejusdem S. Thomæ, tum Scoti discipulis; quibus etiam ceteri, qui dicuntur Neoterici, unanimes subscribunt.

6 Inter Thomistas namque prædictæ adhærent sententiæ Joannes de Neapoli *quodlibet.* 11. S. Antoninus *in summa Theol.* 3. *part. tit.* 12. *cap.* 8. *§.* 2. Bannez *in* 2. 2. *Divi Thomæ quæst.* 1. *artic.* 10. *dub.* 7. *conclus.* 2. Jo: a S. Thoma *in* 2. 2. *Divi Thomæ quæst.* 1. *disput.* 9. *art.* 2. *sub tit. de certitud.* *Cano-*

Canonizationis; Silvester *in summa in verb. Canonizatio num.* 2. Tabiena *in summa in v. Canonizatio*; Summa Armilla *in v. Canonizatio num.* 111. Ambrosius Catharinus *in opusc. de certa SS. gloria lib.* 1. *tum* §. *Statuo ergo primum*; *tum subsequentibus reliquis, quibus liber ille concluditur*; Lucarinus *in controver. Thomist. concl.* 30. Gravin. 2. *part. praescript. Catholicar. tom.* 4. *dub.* 1. *in append., et quaest.* 5. *art.* 2. Melchior Canus *de loc. Theologic. lib.* 5. *cap.* 5. *quaest.* 5. *art.* 3. *concl.* 3. *pag.* 161. *et pag.* 165. Ferr. *de virtut. Theolog. tom.* 1. *tract. de Fide quaest.* 13. §. 2. *num.* 4. *et* §. 5. *et* 7. Marchesius *de capite visibili Ecclesiae dub.* 4. *pag.* 740. (*biblioth. Pont. tom.* 9.) Blasius a Purificat. *in tract. de adorat. disput.* 8. *dub.* 4. *per tot.* Bzovius *de Pontifice Rom. cap.* 32. Dominicus a SS. Trinitate *in tract. de summo Pontifice Rom. cap.* 18. §. *Quinta conclusio pag.* 493. (*in biblioth. Pontif. tom.* 10.) Rabaudi *disput. Theolog. tom.* 2. *exercit.* 3. *cap.* 1. *pag.* 144. *et plurib. seqq.* Joannes Syrus *in tract. de Fide, syntag.* 12. *quaest.* 6. *append.* 2. §. 2. Natal. Alexander *histor. Eccles. saec.* IV. *dissert.* 17. *in schol. tom.* 4.

7 Inter Scoti autem discipulos Franciscus Aretinus, dictus de Pitigianis, *in summa speculat. & moral. super* 3. *sentent. Scot. distinct.* 25. *art.* 5. Frassen. *in suo Scot. Academ. ubi de effectibus & praexcellentiis Gratiae sanctificantis, in solutione oppositionis sexta num.* 10. Pont. *in curs. Theolog. disp.* 28. *quaest.* 1. *concl.* 10. Macedo *in schol. Theolog. schol.* 19. *cap.* 2. *& cap.* 4. Angelus Petricca a Sonnino *in lib. de militant. & triumphant. Eccles. lib.* 12. *disput.* 2. *conclus.* 2. Guarnier. *in suo tomo de Eccles. triumphant. lib.* 2. *cap.* 3. §. 2. Cordub. *quaestion. Theologic. lib.* 4. *quaestion.* 12. Bordon. *de blasphem. cas.* 22. *num.* 5. *& par.* 3. *variar. resolut. resolut.* 113. Card. de Lauraea *to.* 1. *de Fide disput.* 6. *art.* 3. *num.* 120. *& num.* 125. Pater a Panormo meritissimus olim sacrae rituum Congregationis Consultor *scrutin. doctrinarum, cap.* 2. *art.* 13. *num.* 137. *& subseqq.*, *& cap.* 3. *art.* 14. *num.* 34.

8 Demum inter Neotericos Ven. Dei servus Card. Bellarminus *lib.* 1. *de SS. beatit. cap.* 9. Andreas Duvallius *in* 2. 2. *D. Thomae tract.* 4. *de summo Pontifice part.* 2. *quaest.* 7. Suarez *in defens. Fidei Catholicae adversus Anglic. sect. error. lib.* 2. *cap.* 8. *& tract.* 1. *de Fide disput.* 5. *sect.* 8. *num.* 8. Vasquez *in* 1. 2. *D. Thomae disput.* 165. *cap.* 9. Gregor. de Valentia *tom.* 3. *disput.* 1. *quaest.* 1. *de objecto Fidei punct.* 7. §. 41. Arriaga *tom.* 5. *cursus Theolog. tract. de Fide disput.* 9. *sect.* 5. *num.* 27. 28. *& subseqq.* Fagundez *in tract. de quinque praecept. Eccles. lib.* 1. *cap.* 4. *num.* 31. Azor. *instit. moral. par.* 2. *lib.* 5. *cap.* 7. Platel. *in synops. totius curs. Theolog. part.* 3. *cap.* 1. §. 4. *num.* 148. ubi pro eadem sententia stantes affert S. Bonaventuram, Amicum, & alios etiam; Maucler. *de monarch. Eccles.* 2. *par. libr.* 5. *cap.* 7. Castropal. *oper. moral. tom.* 1. *tract.* 4. *de Fide disput.* 1. *punct.* 5. §. 4. *num.* 2. Del Bene *de offic. Inquisit. tom.* 2. *dubit.* 253. Diana *oper. moral. in edit. coordin. tom.* 9. *tract.* 5. *resolut.* 15. 16. 17. *&* 18 Lezana *consil.* 1. *num.* 59. Pasqualig. *in addit. ad Lauret. de Franch. num.* 1253. Joann. Viguer. *libr.* 1. *instit. Theolog. de virtut. Fidei num.* 104. Veran. *in regul. Fid. Catholic. cap.* 2. §. 7. *num.* 4. P. Lupus *in Concil. general. & pro-*

Digitized by Google

& provincial. tom. 3. pag. 573. & Lamindus Pritanius *de ingeniorum moderatione lib.* 1. *cap.* 17. *Sed tamen ritus iste ab Apostolica Sede eo nunc peragitur accurato diligentique studio, ut pie credendum sit, nullum ea in re* (hoc est in Canonizatione) *errori locum fuisse, aut deinceps futurum.*

9 Sententia porro hæc communi prædicto plausu recepta sequentibus potissimum innititur fundamentis. Primum est, quod fieri nequit, ut a summo Pontifice universa Ecclesia ad errorem inducatur in his, quæ ad mores spectant: sed id utique contingeret, seu contingere posset, si posset falli in Canonizatione; utpote quæ nihil aliud sit, quam publicum Ecclesiæ judicium de vera sanctitate, & gloria alicujus hominis defuncti. Argumentum hoc est D. Thomæ *quodlibet.* 9. *quæst.* 7. *art.* 16. ubi sic loquitur: *In Ecclesia non potest esse error damnabilis; sed hic esset error damnabilis, si veneraretur tamquam Sanctus, qui fuit peccator, quia aliqui scientes peccata ejus crederent, hoc esse falsum &, si ita contingeret, possent ad errorem perduci; ergo Ecclesia in talibus errare non potest.* Id ipsum autem præ ceteris supra allegatis bene explicat Melchior Canus *de loc. Theolog. lib.* 5. *cap.* 5. *concl.* 3. *Multum refert ad communes Ecclesiæ mores scire, quos debeas religione colere. Quare, si in illis erraret Ecclesia, in moribus quoque graviter falleretur. Nec differt, diabolum colas, an hominem condemnatum. Atque, si Ecclesia abstinentiæ legem rogaret, quæ vel rationi, vel Euangelio adversa esset, turpiter ab illa profecto erraretur. Turpiter ergo etiam errabit in doctrina morum, si legem ferat de colendo Divo, quem colere, si Divus non est, & cum ratione, & cum Euangelio pugnat.* Eique concordant textus *in can.* 57. *& in can.* 58. 11. *quæst.* 3. cum in primo hæc habeantur: *Si quis dixerit justum injustum, & injustum justum, abominabilis uterque apud Deum est. Similiter, qui Sanctum dicit esse non Sanctum, & rursum non Sanctum asserit Sanctum, abominabilis apud Deum est*; & in altero: *Si quis hominem, qui Sanctus non est, Sanctum esse crediderit & Dei eum junxerit societati, Christum violat.* Quatenus vero diceretur, id ipsum sibi locum vindicare etiam in Beatificatione, absque eo quod hinc inferatur Pontificis in eadem *infallibilitas*; replicatio tamen præsto esset ex dictis in Capite præcedenti, cum Beatificatio ut plurimum non universalem, sed particulares respiciat Ecclesias, insuper facultatem, non præceptum importet, demum non sit supremum, & ultimum judicium de sanctitate Beati, atque adeo possibilitas erroris speculative non pugnet cum permissione, sicuti cum præcepto, & præsertim quidem cum præcepto Ecclesiam universalem respiciente, ac minime sejuncto ab extremo supremi Legislatoris judicio.

10 Secundum fundamentum in eo residet, quod judicium illud est *infallibile*, quod a Spiritu Sancto dirigitur, ne erret: quamobrem, cum summi Pontificis in Canonizatione Sanctorum judicium a Spiritu Sancto, ne erret, utique dirigatur, de ejus *infallibilitate* non videtur esse dubitandum. Doctrina hæc quoque est Divi Thomæ *quodlib. alleg.* Cum enim hæc sibi objecisset: *Nullus enim potest esse ita certus de statu alicujus, sicut ipsemet*

de se; quia quæ sunt hominis, nemo novit, nisi spiritus hominis, qui est in ipso, ut dicitur 1. Corinth. 2. Sed homo non potest esse certus de se ipso, utrum sit in statu salutis; dicitur enim Ecclesiast. 9. Nemo scit, utrum sit dignus odio, vel amore. Ergo multo minus Papa scit. Ergo potest in canonizando errare. Præterea, quicumque in judicando innititur medio fallibili, potest errare: sed Ecclesia in canonizando Sanctos innititur testimonio humano, cum inquirat per testes de vita & miraculis: ergo cum testimonium hominum sit fallibile, videtur, quod Ecclesia in canonizando Sanctos possit errare. Hæc, inquam, cum sibi objecisset S. Thomas, postea sic respondet: *Ad primum ergo dicendum, quod Pontifex, cujus est canonizare Sanctos, potest certificari de statu alicujus per inquisitionem vitæ, & attestationem miraculorum, & præcipue per instinctum Spiritus Sancti, qui omnia scrutatur, etiam profunda Dei. Ad secundum dicendum, quod Divina providentia præservat Ecclesiam, ne in talibus per fallibile testimonium hominum fallatur.*

11 Tertium constituitur in hoc fundamentum, quod cultus Sanctis delatus est quædam nostræ Fidei professio; unde necessario sequitur, quod judicium Papæ cultum præcipiens debeat esse *infallibile*. Et hæc etiam doctrina est Divi Thomæ *in alleg. quodlib.* ubi ita ad rem nostram loquitur: *Respondeo, dicendum, quod aliquid potest judicari possibile secundum se consideratum, quod relatum ad aliquid extrinsecum impossibile invenitur. Dico ergo, quod judicium eorum, qui præsunt Ecclesiæ, potest errare in quibuslibet, si personæ eorum tantum respiciantur. Si vero consideretur Divina providentia, quæ Ecclesiam suam Spiritu Sancto dirigit, ut non erret, sicut ipse promisit Joann. 14. quod Spiritus adveniens doceret omnem veritatem, de necessariis scilicet ad salutem; certum est, quod judicium Ecclesiæ universalis errare in his, quæ ad Fidem pertinent, impossibile est. Unde magis est standum sententiæ Papæ, ad quem pertinet determinare de Fide, quam in judicio profert, quam quorumlibet sapientum hominum in scripturis opinioni; cum Caiphas, quamvis nequam, tamen, quia Pontifex, legatur etiam inscius prophetasse Joann. 11. In aliis vero sententiis, quæ ad particularia facta pertinent, ut, cum agitur de possessionibus, vel de criminibus, vel de hujusmodi, possibile est, judicium Ecclesiæ errare propter falsos testes. Canonizatio vero Sanctorum medium est inter hæc duo: quia tamen honor, quem Sanctis exhibemus, quædam professio Fidei est, qua Sanctorum gloriam credimus; pie credendum est, quod nec etiam in his judicium Ecclesiæ errare possit.*

12 Quamquam, cum de ejusdem S. Doctoris sententia dici possit, omnia virtutum opera, prout referuntur in Deum, esse quasdam Fidei obtestationes, per quas nobis innotescit, Deum hujusmodi opera a nobis requirere, nosque pro iisdem remunerari, quemadmodum habetur 2. 2. *quæst.* 124. *art.* 5. posset etiam inferri, sicut in hisce virtutum actibus, & in his consequenter Fidei obtestationibus error contingere potest circa objecta materialia, ita & id ipsum possibile esse quoad cultum, quem Sanctis præstamus; non obstante, quod dicatur, & sit quædam Fidei nostræ obtestatio. Sed qui ita ratiocinaretur, bene perspectam minus haberet mentem

tem Angelici Præceptoris. In actibus enim Divinam Fidem protestantibus non semper requiritur veritas *speculativa* ex parte objecti materialis, sed *practica* non raro satis est, ita ut videlicet de eo prudenter existimetur; ubi in honore, quem Fideles exhibent & præstant Sancto canonizato, S. Thomas majus illud exigit, nempe ut Ecclesia profiteatur tamquam *speculative* verum, Sanctum ipsum esse in æterna gloria; siquidem dicit, id esse proximum gradui veritatis Fidei Catholicæ, ideoque pie credendum esse, quemadmodum colligitur ex verbis supra relatis.

13 Id autem ut funditus explicetur, animadvertere opus est, piam Fidem suos habere gradus. Quædam enim sic congruunt Religioni, ut sine ullo ejus incommodo Fides de iis abesse valeat, & adesse; puta, quod Divus Prosper fuerit, vel non fuerit Episcopus: alia vero sic ad Religionem pertinent, ut sine culpabili arrogantia rejici minime possint, ex. gr. quod beatissima Virgo fuerit in templo præsentata. Atqui his quidem Ecclesia non tribuit gradum veritatis indubitatæ, quamvis aliter, saltem publice, docere non liceat; in his quippe duobus gradibus requiritur solum *practicæ* veritatis ratio, congruentia videlicet cum præscriptione prudentis rationis. Sed summus adhuc habetur gradus in hoc piæ Fidei genere, ad quem utique referuntur ea, quæ Ecclesia certo certius tenenda decrevit, quæque Pontifex omnino pariter tenenda declaravit; & talia sane sunt, quæ definitivo judicio a summo Pontifice pro recto totius Ecclesiæ regimine determinata sunt ac promulgata, inter quæ profecto est Sanctorum Canonizatio. Hic autem est ille piæ Fidei gradus, quem S. Doctor *in cit. quodlib.* indicat, cum ibi docet, ejusmodi Sanctorum cultum esse Fidei professionem de eorum gloria; Pontificiam in Canonizatione definitionem afflatu Spiritus Sancti non destitui; & Ecclesiam Divinæ providentiæ ope protegi, ne in eodem rerum ordine erret.

14 Quartum fundamentum in eo positum est, quod ex supradictis, & alibi dicendis constat quidem, errorem accidisse circa cultum judicio particularium Episcoporum exhibitum erga nonnullos, qui Beati putabantur, dum re vera non erant; sed nullus huc usque in tot Sanctorum Canonizationibus per Romanos Pontifices factis error inventus est: ex quo nimirum a posteriori, ut ajunt, deducitur, summorum Pontificum judicium in Canonizationibus ex speciali Spiritus Sancti afflatu atque auxilio *infallibilitatis* prærogativa potiri. Quocirca Ceparius *in director. Canonizat. lib. 1. cap. 6. num. 21.* subdit: *Si Papa in hoc posset errare, aliquando in hoc deprehensus fuisset aliquis error; at nullus unquam error in Canonizationibus Sanctorum hactenus fuit deprehensus.* Quis enim unquam sibi suadere poterit, Spiritum veritatis post tot diligentias, totque privatas & publicas preces in re adeo gravi summos Pontifices non esse servaturum ab errore? Ad rem hanc bene Canus *de loc. Theolog. lib. 5. cap. 5. concl. 3. Ne igitur tantus error* (loquitur de errore, qui in Canonizatione contingeret) *in Ecclesia sit, Deus peculiariter providere credendus est, ne Ecclesia, quamlibet hominum testi-*

testimonia sequatur, in Sanctorum Canonizatione erret. Cujus peculiarissimæ providentiæ abunde magnum argumentum est, quod nunquam infirmata est Fides ab humanis testibus semel in hujusmodi judiciis suscepta; quod in casibus civilibus sæpe accidit: itemque Pritanius *de ingen. moderat. lib.* 1. *cap.* 17. *Ceterum, si in his contingeret error, quem certe, modo rite peracta sit Canonizatio, contigisse nemo unquam ostendet; & contingere posse, difficillimum putamus &c.* & clarius etiam aliis verbis supra relatis, nuncque iterum referendis: *Sed tamen ritus iste ab Apostolica Sede eo nunc peragitur accurato diligentique studio, ut pie credendum sit, nullum ea in re errori locum fuisse, aut deinceps futurum. Non necessario igitur, sed tamen pie credendum est, ut inquit S. Thomas quodlib.* 9. *art.* 16. *quod nec etiam in his judicium Ecclesiæ errare possit. Hæc nobis æquissima, hæc pia videtur sententia, & in hac ipsemet Sixtus IV. fuisse videtur, dum catalogo Sanctorum adscripsit B. Bonaventuram. Inquit enim in bulla: Confidentes, quod in hac Canonizatione non permittat nos Deus errare.* Si vero his, quæ modo dicta sunt, opponatur, aliquos errores in Martyrologium Romanum aliquando irrepsisse, qui subinde correcti fuerunt, & pauca quædam menda etiam corrigenda superesse: qui id opponat, scire debet, nihil in eo esse commune cum re, de qua nunc agimus. In Martyrologio enim Romano inscripta quidem sunt nomina eorum, qui fuerunt solemniter per summos Pontifices canonizati, de quibus utique nullus error inveniri potest; sed inscripta quoque in eo reperiuntur aliorum nomina, qui in album Sanctorum nunquam a summis Pontificibus relati sunt, sed tantum vel *formaliter*, vel *æquipollenter* beatificati dici possunt sive per Romanos Pontifices, sive Episcoporum judicio juxta antiquam disciplinam: circa quos quatenus aliquis error irrepsisset, vel adhuc permaneret (qui tamen nec irrepsit, nec adest quoad eos, qui inter Beatos a Romanis Pontificibus relati sunt, postquam ad eos delatum est jus privativum indulgendi Beatificationis honores) nemo est qui non videat, ex hoc ad rem præsentem nihil inferri posse. Aliquid nempe ex hoc argumento evinceretur, si descriptio in Martyrologio Romano, spectata sua natura & indole, Canonizationem formalem, vel *æquipollentem* importaret; etiamsi qui sunt descripti, non fuissent antea vel *formaliter*, vel *æquipollenter* canonizati. At id nunquam probari poterit: nam ex alibi dicendis constabit, pertractatam alias fuisse in sacrorum rituum Congregatione quæstionem, *Quid importet descriptio in Martyrologio, & utrum ad quamdam Canonizationis, an ad quamdam Beatificationis speciem referri possit; nec eam usque adhuc potuisse resolvi.*



CAPUT

Digitized by Google

CAPUT XLIV.

In quo repelluntur opposita iis, quæ dicta sunt in Capite præcedenti.

1 Quæ promoventur oppositiones dictis in præcedenti, ad tria capita reduci possunt: ad eas videlicet, quæ a ratione; ad alias, quæ ab auctoritate; ad ceteras, quæ a factis ipsis Romanorum Pontificum deducuntur. Initio autem ducto a primo capite, opponitur, summum Pontificem scire non posse, an Canonizandus veram charitatem habuerit, & cum ea ex hac vita decesserit; eo quia citra Divinam revelationem nemo scire potest, semetipsum, vel alium habere, vel habuisse charitatem.

2 Confirmatur, cum ille idem, qui eleemosynas, jejunia, preces, pœnitentiam, & similia opera peregit, certo scire non possit, se esse in Dei gratia. Quare ait Apostolus 1. *ad Corinth.4.v.4. Nihil enim mihi conscius sum, sed non in hoc justificatus sum.*

3 Corroboratur assumptum, quia prædicta opera sunt communia bonis, & malis. Fieri etenim possunt & bene, & male. Præterquamquod miracula ex alibi dicendis non sunt indubitatum sanctitatis signum: item de virtutibus & miraculis asserta deponunt testes, qui fallere possunt, & falli: demum, quod is, qui a summo Pontifice canonizatur, virtutibus excelluerit, & post obitum miraculis claruerit, non est jus, sed factum. Quæ quidem omnia suadere videntur, judicium Pontificis in Canonizatione *infallibile* esse non posse. Nam, quatenus perfugium adhuc haberi vellet ad afflatum Spiritus Sancti, reponitur, si minime deficiat auxilium Spiritus Sancti in Canonizatione, judicium Papæ in hujusmodi definitione esse judicium ex Cathedra prolatum, atque adeo definitionem esse de Fide: quod tamen non ita facile a Doctoribus etiam, qui stant pro *infallibilitate* Pontificis in Canonizatione, docetur, ut in Capite sequenti videbimus.

4 Verum, etiam admisso, quod citra revelationem Divinam nemo scire valeat, odio ne, an amore dignus ipse sit; admisso pariter, quod, qui facit opera, quæ ipsi bona ac meritoria videntur, certo scire nequeat, an talia quoque sint coram Deo; admisso, quod gratia miraculorum, quæ fiunt in vita, sit gratia gratis data, quæque idcirco potest esse communis & bonis & malis; adhuc admisso, quod testes humani fallere possint, & falli; demum, quod aliquo modo Canonizatio ad factum pertineat; hinc tamen non infertur, judicium Papæ in Canonizatione non esse *infallibile*: primo, quia summus Pontifex, antequam ad Canonizationem procedat, diligenter inquirit in virtutes & miracula; quamobrem, licet *a priori* scire non possit, an Canonizatus sit in æterna gloria, *a posteriori* tamen id potest deprehendere: deinde, quia idem Pontifex ad Canonizationem procedit, non præviis tantum miraculis in vita patratis, verum

Digitized by Google

rum etiam, potissimumque præviis miraculis post obitum Canonizandi ejus intercessione factis; in quo scilicet rerum themate ex alibi dicendis miracula sunt indubitata signa sanctitatis: postremo, quia nonnullæ utique res indifferentes sunt, nec ullum habent nexum cum materia Fidei, vel morum spectantium ad universalem Ecclesiam, sed & aliæ sunt, quæ ejusmodi nexum habent; ideoque, quamvis Romanus Pontifex in factis primi generis nonnumquam falli possit, secus tamen dicendum est in factis secundi generis; inter quæ porro Canonizatio recensetur, quemadmodum adnotarunt Ricciolius *in tractatu de immunitate ab errore in Canonizat. SS. lib.* 1. *cap.* 5. *num.* 8. & Dominicus a SS. Trinitate *de Rom. Pontifice cap.* 18. (*biblioth. Pontific. tom.* 10. *pag.* 494.). Ad hæc omnibus prædictis objectis unica eaque solidissima responsione satisfit, si dicatur, quidquid ex materiæ & testium qualitate pro *fallibilitate* desumitur, plene submoveri ex Divina providentia, & Spiritus Sancti præsentia, quæ Pontificem in re adeo gravi, & universam Ecclesiam respiciente ab errore servat. Hæc nimirum doctrina est D. Thomæ *in cit. quodlibet.* ubi inquit: *Dicendum, quod Pontifex, cujus est Sanctos canonizare, potest certificari de statu alicujus per inquisitionem vitæ, & attestationem miraculorum, & præcipue per instinctum Spiritus Sancti, qui omnia scrutatur, etiam profunda Dei*; tum autem *in responsione ad primum, & in responsione ad secundum*, ubi subdit: *Quod Divina providentia præservat Ecclesiam, ne in talibus per fallibile testimonium hominum fallatur*. Conveniunt ceteri de materia scribentes, ut puta prædictus Dominicus a SS. Trinitate, Azor. *instit. moral. part.* 2. *lib.* 5. *cap.* 6. & quotquot demum in superioribus allegati sunt pro Romani Pontificis *infallibilitate*: quorum tamen verbis, aut locis indicandis supersedemus, nedum quia obvii sunt, verum etiam quia nos ipsi, qui tot annorum spatio munus Fidei Promotoris sustinuimus, nostris, ut ita dicamus, oculis vidimus Divinum eumdem Spiritum Romano Pontifici assistentem in definiendis Canonizationis causis; in aliquibus namque ex eis, quæ felicissimo cursu progrediebantur, repente difficultates antea nunquam præcognitæ excitatæ sunt, quæ prædictum felicem cursum retardarunt; in aliis contra quædam promotæ difficultates, quæ insuperabiles videbantur, suadebantque, silentium esse illis imponendum, ex monumentis insperato repertis mira facilitate sublatæ sunt, atque ideo causæ ipsæ ad suum optatum finem pervenerunt. Quod autem attinet ad ultimum objectum, quod, si non deficit afflatus Spiritus Sancti in Canonizatione, judicium Papæ in definiendo, hunc, aut illum esse Sanctum, erit judicium ex Cathedra prolatum, & definitio erit definitio de Fide; Doctores, qui pugnant pro *infallibilitate*, sed putant, non esse de Fide, hunc, vel illum Sanctum canonizatum esse in æterna gloria, respondent, definitionem utique Pontificis Canonizantis esse ex Cathedra; cum non solum a Pontifice ex Cathedra loquente prodeant definitiones Fidei, verum etiam definitiones, ac leges toti Ecclesiæ communes, & bonum ejus universale respicientes, quia nempe summus

mus Pontifex nedum eſt Doctor, ſed & Paſtor, eique Spiritus Sanctus aſſiſtit, non modo ut definiat res Fidei, ſed ut Eccleſiam quoque gubernet; at hinc tamen nunquam poſſe deduci, definitionem ejuſdem, cum aliquem Beatum in Sanctorum numerum refert, eſſe proxime de Fide. Subdunt enim, Pontificem tunc ſolum de Fide definire, quando definit aliquid, quod antea continebatur aut in ſacra Scriptura, aut in Traditionibus Apoſtolicis: cumque, hunc, aut illum eſſe Sanctum, neque in Scriptura contineatur, neque in Traditionibus Apoſtolicis, idcirco concludunt, definitiones Pontificis Canonizantis, etſi munitas afflatu Spiritus Sancti, de Fide, ſaltem proxime, non eſſe.

5 Tranſeuntes nunc ad oppoſitiones, quæ ab auctoritate deſumuntur, jam ſupra vidimus, Gloſſam *in cap. unic. in v. Sedis Apoſtolicæ: de Reliq. & venerat. SS. in 6.* ſtatutæ refragari opinioni. En ſcilicet ejus verba: *Etſi Eccleſia in Canonizatione erraret, quod non eſt credendum, licet accidere poſſet, nihilominus preces in honorem talis, acceptæ & gratæ ſunt*. Cumque magna ſit auctoritas Gloſſæ juxta Baldum, Cinum, & alios, de quibus apud Fagnanum *in cap. Ne innitaris num.* 352. *de Conſtit.* prima idcirco ex auctoritate oppoſitio in recitatis Gloſſæ verbis haud immerito conſtituitur. Additur porro ſacrorum Canonum diſpoſitio *in cap. Sicut. de teſt.*, *& atteſt.* ubi dicitur, revocandam eſſe ſententiam Eccleſiæ, ſi conſtet, eam fuiſſe latam ſecundum aſſertionem corruptorum teſtium; tum *in cap. A nobis* 28. *de ſent. excomm.* in quo ſic legitur: *Nos igitur conſultationi tuæ breviter reſpondemus, quod judicium Dei veritati, quæ non fallit, nec fallitur, ſemper innititur; judicium autem Eccleſiæ nonnunquam opinionem ſequitur, quam & fallere ſæpe contingit, & falli: propter quod contingit interdum, ut, qui ligatus eſt apud Deum, apud Eccleſiam ſit ſolutus; & qui liber eſt apud Deum, Eccleſiaſtica ſit ſententia innodatus*. Demum objicitur illud S. Auguſtini: *Multorum corpora venerantur in terris, quorum animæ cruciantur in inferis*.

6 Facile autem eſt his omnibus reſpondere. Gloſſa quippe magnam certe tenet auctoritatem, at non tamen tantam, ut ab ea aliquando non liceat recedere; præſertim vero, cum plures in Gloſſis juris Pontificii inveniantur errores, de quibus late Nicolaus Peguletus *in tract. probabilitatis cap.* 10. cui titulus, *Errores plurimi Gloſſæ Canonicæ*. Citati poſtea textus ad facta particularia referuntur, quæ nullam habent connexionem cum materia Fidei, & morum univerſalem Eccleſiam reſpicientium, cum in illis poſſibile ſit errare Romanum Pontificem, ſed minime in iſta. Quapropter D. Thomas *loc. cit.* ait: *In aliis vero ſententiis, quæ ad particularia facta pertinent, ut, cum agitur de poſſeſſionibus, vel de criminibus, vel hujuſmodi, poſſibile eſt, judicium Eccleſiæ errare propter falſos teſtes*. Illud denique S. Auguſtini, quatenus effatum prædictum in ejus Operibus reperiatur, de quo huc uſque non conſtat, nonnulli exponunt de Ethnicis, & Gentilibus, quorum corpora ſuperbiſſimis ſepulcris ſunt incluſa. Ita Viguer *de Fide §.* 3. *verſic.* 4. Alii illud intelligunt de Chriſtia-

nis

nis reprobis, qui honorificis decorantur epitaphiis, licet in inferis cruciientur: sic Rocca *de Canonizat. SS. cap.42. tom.1. oper.* Nonnulli id volunt explicandum esse de Martyribus Hæreticorum, præsertim vero Donatistarum: ita Card. Bellarminus *tom.1. controv. lib.1. de SS. beatit. cap.9.* Ceteri denique sustinent, illud esse accipiendum de Reliquiis, quæ putantur esse Reliquiæ Sanctorum, & cultum habent, licet Sanctorum Reliquiæ re vera non sint: ut docte de more Covarr. *tom. 2. oper. variar. resolut. lib. 1. cap. 10. sub num. 13. Quod autem posteriori loco ex Augustino refertur, etsi vere ejus Auctoris nomine censendum sit, quod negamus, nihil contrariam opinionem juvare videtur: non enim dixit Augustinus, multa corpora eorum, qui ab Ecclesia canonizati fuerunt, nos falso venerari, cum eorum animæ in inferis crucientur; sed nos multa corpora in terris venerari, quæ existimamus eorum, qui ab Ecclesia fuerint in Sanctos, & Divos relati, cum tamen vere eorum non sint, sed potius hominum damnatorum, qui in inferis cruciantur, forsan infidelium, sicariorum, piratarum, aut latronum, qui ab humanis discessere publico apud omnes depravatæ vitæ testimonio: & tamen fallit nos non equidem Ecclesiæ judicium, sed rerum vicissitudo, ex qua Christiana respublica tot bellis Maurorum, Turcarumve tyrannide oppressa has illusiones patitur circa Sanctorum corporum venerationem. Censet sane Ecclesia venerandum & colendum, ut Sanctum, D. Hieronymum; at non ita decrevit proprio judicio, corpus hoc, quod nos Divi Hieronymi esse existimamus, vere corpus illius esse. Sic etiam definivit, maxima veneratione Joannem Baptistam colendum esse; non ex hoc sequitur, judicio Ecclesiæ certum esse, caput hoc, quod putamus esse Divi Joannis, procul dubio illius esse; forsan enim alterius est. Quod si & hoc Ecclesia, prævia cognitione & diligenti examinatione, censeret, dicendum quidem esset, non permissurum Deum O. M., summum Pontificem in hoc falli, nosque ejus judicio decipi. Et tamen constanter asserimus, venerationem exhibendam esse, in hoc dubio, his Reliquiis, quæ vel ex communi Christianorum opinione, vel tacito Prælatorum consensu, Sanctorum esse censentur. Nam, etsi in hoc error posset contingere, is præsumendus non est in re adeo gravi & ad Religionem pertinente.*

7 Facta Romanorum Pontificum examinanda supersunt: inter quæ primum, fuisse aliquando a Romanis Pontificibus non processuum confectionem, sed ipsam causæ Canonizationis definitionem prudentiæ & arbitrio nonnullorum delegatam; quod factum profecto non fuisset, si secum ipsi reputassent, suum in Canonizatione judicium esse *infallibile*. Infallibilitas quippe oritur ab afflatu Spiritus Sancti, qui ipsis quidem, non autem aliis, licet eorum nomine agentibus, adesse dicendus est.

8 Re vera scribentes de Canonizatione Sanctorum docent, non posse summum Pontificem alteri committere definitionem causæ Canonizationis, cum *infallibilitas* nequeat a dignitate Pontificali, cui est annexa, sejungi: Marchesius *de capit. visibili Ecclesiæ disput.3. dub.4. §. 2. pag.739. (biblioth. Pontif. tom.9.)* Ricciolius *in cit. oper. lib.1. cap.6. quæst.1.* Eminentissimus Cardinalis Petra *in comment. ad Constit. Apostol. tom.1. pag.533. col. 1.* & ante

& ante hos Alphonsus de Castro *in tractatu de justa Hæreticorum punitione tom. 2. cap.6. col.45.* ubi propositæ quæstioni *an Papa possit alicui committere potestatem censendi de Fide &c.* negatione respondet, allato exemplo causarum Canonizationis, quas nunquam Romani Pontifices alteri commiserunt definiendas. En ejus verba: *Si Papa posset potestatem definiendi de Fide in quemquam alium transferre, ad eumdem modum posset etiam Canonizationem Sanctorum alicui committere . . . Nam, si id, quod majus est, videlicet Fidei definitionem, Papa potest committere alteri, multo melius poterit committere id, quod minus est, videlicet Canonizationem Sanctorum. Hoc autem nullus sanæ mentis concedet, cum sit perpetua consuetudine Ecclesiæ damnatum. Nam, etsi multa ad Canonizationem prævia & exacta Papa aliis committat per illos exequenda, ut puta vitæ inquisitionem, testium examinationem; ipse tamen solus summus Pontifex sententiam profert, illum declarans fuisse Sanctum, & velut talem catalogo Sanctorum illum adscribens. Nec unquam ab ipsis Ecclesiæ primordiis ad hoc usque sæculum fuit auditum, ut Papa alicujus Sancti Canonizationem Legato suo committeret.*

9 Nobis vero, ut recto ordine procedamus, duo perpendenda esse videntur; primum videlicet, an hæc delegatio vere unquam facta sit; alterum autem, quatenus etiam facta fuerit, quid porro ex ea ad rem, de qua nunc agimus, inferri valeat. Ducto itaque initio a prima positione, prætermitti utique debent causæ Beatificationum, quas vidimus aliquando per summos Pontifices, etiam post delatum ad eos jus privativum beatificandi, nedum quoad confectionem processuum, verum etiam quoad eorum deliberationes Episcopis commissas; cum hic & nunc quæstio sit, non de Beatificationis, sed de Canonizationis causis. Prætermitti quoque debet Canonizatio B. Eneconis, de qua *in superiori cap.8. num.*10. cum ex ibi adductis tantum colligi possit, cultum fuisse quidem ei solemniter delatum a Petro Episcopo Burgensi, sed in executionem Canonizationis jam decretæ ab Alexandro II.: *sicut in mandatis acceperat a beato Papa Alexandro.* Quocirca Bollandiani *ad* 1. *diem Junii pag.* 120. ponderantes Indulgentiam a Gregorio XIII. concessam visitantibus Capellam ejusdem S. Eneconis, sic ex Yepez locuti sunt: *Gregorius XIII. per expressum Breve Capellam ejus visitantibus, tamquam Sancti a suis Prædecessoribus canonizati, Indulgentias largitur pro prima Junii.* Ejusdem rationis est Actus Clementis III. erga B. Stephanum Auctorem Ordinis Grandimontensis: postquam enim plenam habuerat ille notionem vitæ, meritorum, & miraculorum istius (*plenius instructi de vita, meritis, & conversatione, qua supradictus vir sanctus asseritur floruisse, & quod multimodis miraculorum indiciis Divina voluit pietas eum illustrare*) ipsum inter Sanctos retulit, & negotii executionem commisit Legato Apostolico: *Hujus executionem negotii dilecti Filii nostri Joannis S. Marci Presbyteri Cardinalis Apostolicæ Sedis Legati duximus arbitrio committendam, per Apostolica illi scripta mandantes, ut ad locum vestrum accedens, &, convocatis adjacentium illarum partium Episcopis, ceterisque viris religiosis, ipsum*

inter Sanctos auctoritate, qua fungimur, Nos denuntiet adscripsisse, & per ipsius merita Redemptoris suffragia decrevisse cum reliquorum Sanctorum interventionibus postulanda.

10 Actibus, inquam, hisce sepositis, qui subsequuntur, examinandi sunt; nempe primum ille Benedicti Papæ VIII. qui scribens Bonifacio Marchioni, post audita opera & miracula intercessione B. Simeonis Eremitæ in cœnobio Padolironensi agri Mantuani patrata, interrogationi sibi propositæ, *an liceret ecclesiam constituere, & ejus corpus in illa collocare*, sic respondet: *Si ita coruscat miraculis, ut vester homo nobis asseruit, ædificate ecclesiam, collocate in ea eumdem, juxta quem altare consecrari rogate, in quo Reliquiæ antiquorum Sanctorum recondantur cum sacratissimo Corpore D. N. J. C. & sic demum Divina mysteria celebrentur*. Alter est Urbani II. qui, accepta miraculorum recitatione intercessione B. Nicolai Peregrini Tranensis a Deo factorum, ita in Concilio statuit: *Nos igitur causam ipsam eidem Fratri nostro Bizantio*, (videlicet Archiepiscopo Tranensi, qui miracula recitaverat) *commisimus, de ejus nimirum probitate ac scientia nihil hæsitantes, ut, quod ei, revelante Domino, visum fuerit, maturiori deliberatione constituat ad laudem & gloriam illius, qui gratuita misericordia famulos suos mirifice gratificare consuevit*. Tertius denique Clementis III. est, qui pariter, auditis miraculis intercedente B. Othone Episcopo Bambergensi patratis a Deo, ita scripsit Episcopis Merseburgensi, atque Eistettensi: *Discretioni vestræ per Apostolica scripta mandamus, quatenus de vita ipsius & miraculis diligentius inquiratis, quæ Nobis fuerunt per multorum litteras indicata. Et, si non inveneritis aliquid, quod obsistat, ipsum Canonizatum, auctoritate freti Apostolica, solemniter & publice nuntietis; anniversarium diem sui transitus facientes, & publice nuntiantes, ad honorem Dei, & ipsius beati viri memoriam, solemnem haberi*: qui nimirum omnes Actus habentur in novo codice Canonizationum *pag*. 3. 9. *et* 24.

11 Ad eorum itaque sedulum examen descendentibus, & primum quidem ad ejus, qui ad Simeonem Monachum & Eremitam in cœnobio Padolironensi spectat, occurrit Arnoldus VVion *in ligno vitæ part*. 2. *lib*. 3. *pag*. 238. referens, Simeonem ipsum fuisse canonizatum a prædicto Benedicto Papa VIII. *Connumeratus est in numerum Sanctorum a Benedicto Papa VIII. petente ac rogante Illustrissimo Duce, & Marchione Bonifacio Tedaldi filio*: tum cl mem. eruditus P. Benedictus Bacchinius *in histor. monasterii S. Benedicti Padolironis lib*. 1. *pag*. 31. hæc habens: *Il santo corpo fu da' Monaci sconsolatissimi di tal perdita posto in loco decente, e separato; dove occorrendo frequentissimi i miracoli, quasi subito cominciarono a ripensare Bonifacio, e Richilda di procurarne la Canonizazione, che secondo que' tempi consisteva nel concedere il sommo Pontefice, che s'erigesse sopra il sepolcro ò chiesa, ò altare, su cui si celebrassero i sagrosanti misterj dell'Eucaristia. Passarono per tanto a Roma per tale effetto con le credenziali, e con necessarj dispaccj mandati dal Duca Bonifacio alcuni Monaci del suo monastero di S. Benedetto &c. Passati in questo modo a Roma, ed esposte*

esposte al sommo Pontefice con le suppliche del loro Principe le maraviglie, che Dio si degnava operare a gloria del suo Santo, e verificata la grandezza delle di lui virtù, ed il maraviglioso delle sue penitenze, ottennero il favorevole rescritto, con cui canonizato S. Simeone, si concesse al Duca Bonifacio di far fabbricare una chiesa dedicata in di lui onore, e quivi sopra il suo corpo di far consagrare un'altare. Nempe, quatenus huc usque relatis fides adhibenda sit, nihil ex ipsis inferri potest ad suadendum, fuisse Marchioni, aut alteri cuicumque commissam definitionem causæ Canonizationis B. Simeonis. Probata quippe & vera ostensa fuerunt coram Benedicto Papa VIII. probanda & vera ostendenda, *verificata la grandezza delle di lui virtù, ed il maraviglioso delle sue penitenze*: postea idem Pontifex Canonizationis decretum protulit, *ottennero il favorevole rescritto*; eoque Marchioni tantum indultum fuit, ut curare posset, ædificari ecclesiam, & in ea Simeonis corpus collocari. Multo autem minus quid inferre licet, cum in monumento modo memorato, Indulti videlicet Marchioni concessi a Benedicto, habeantur hæc verba, *nuper sanctificati*; utpote quibus antecedens ostenditur ejusdem Simeonis Canonizatio.

12 Tametsi, ut veritati obsequamur, responsio hæc suis non caret, & quidem magnis, difficultatibus; tum quia verba prædicta, *nuper sanctificati*, præseferunt recentem obitum servi Dei Simeonis Monachi & Eremitæ, qui nempe cum fama sanctitatis paulo ante mortuus erat; tum quia accessus Monachorum ad Sedem Apostolicam, ac Marchionis petitio ex monumento supradicto sane optime deducuntur, sed neque ex eo colligitur, editum fuisse a Benedicto Canonizationis decretum, nec ullum aliud exhibetur monumentum, unde ipsam decreti editionem liceat comprobare. Quamobrem aptior esse videtur responsio, si dicatur, Simeonem a Benedicto VIII. nequaquam canonizatum, sed tantum beatificatum fuisse; sicuti, bene perpenso allegato diplomate, probat Scacch. *de not. & sign. sanct. sect.* 10. *cap.* 5. *pag.*813. *Hic autem Simeon non fuit canonizatus, quamvis dicatur in ea epistola*, nuper sanctificati. *Est phrasis illius temporis, qua significabatur, aliquem Dei famulum pie ac sancte obiisse ... Id ipsum ex verbis ejusdem epistolæ colligitur, in qua summus Pontifex solum concedit, ut cadaver prædicti servi Dei prope altare, non autem sub altari, collocetur; ita ut Reliquiis Sanctorum antiquorum, & de more illius ætatis cum sacratissimo Corpore D. N. J. C. altare consecretur. Si autem ille Dei servus Canonizatus extitisset, Pontifex in ea epistola non diceret, altare consecrandum cum Reliquiis antiquorum Sanctorum: nec ecclesiam ad ejus honorem consecrari concedit Pontifex, sed, quod liceat prædicto Marchioni aliquam ecclesiam ædificare, & demum in ea collocare corpus Dei servi, quod erat quoddam Beatificationis genus*. Ne vero vel hoc ipsum Beatificationis genus, re non cognita, suspicari possimus commissum fuisse arbitrio & prudentiæ Marchionis, manus admovenda est ad epistolam S. Leonis IX. relatam apud VVionium *loc. cit. pag.*239. scriptam Episcopo Mutinensi; ex qua scilicet nedum eruitur præcedens examen

 Sedis

Sedis Apostolicæ, sed Beati etiam corporis elatio Apostolicæ auctoritatis ope perfecta: *Leo Episcopus servus servorum Dei. Venerabili Mutinensi Episcopo salutem, & Apostolicam benedictionem. Mirabilis Deus in Sanctis suis, gloriosus, & mitis, magnæque misericordiæ, & super malitiam præstabilis, multorum Fidelium ut vera comperimus relatione, centupla remuneratione donavit sancti sui Confessoris meritum, & gloriam Simeonis Reverendissimo Abbati S. Benedicto, cui exhibeatur honor, adjuncto sibi socio Simeone Monacho & Eremita & Diacono. Mantuanus Episcopus novam ibi consecrabit ecclesiam, cui volumus, ut exhibeas honorificentiam, s. interesse te volumus huic consecrationi, & hujus corporis elevationi, & altare in ejus honore consecretur, quem Deus summa virtutum clarificavit dignitate. Amen.*

13 Simili adhuc responsione satisfieri posse videtur exemplo Urbani II. Beati nimirum Nicolai Peregrini Tranensis meminerunt David Romhæus *in catal. de Sanctis regni Neapolitani*, Ferrarius *in catal. SS. Ital. ad diem 2. Junii*, & Petrus de Natalibus *lib.5. cap.78.* Vita ejus, ac miracula scripta fuerunt ab Adelpherio, qui ea dicavit Bisantio seniori Archiepiscopo Tranensi, quo quidem Ecclesiam Tranensem gubernante, hoc est anno 1098. Nicolaus ex hac vita decessit. Historia quoque translationis corporis ejusdem Nicolai, quæ facta est anno 1143. sub Bisantio juniore Archiepiscopo pariter Tranensi, conscripta fuit ab Amando Diacono. Monumenta demum ista typis impressa sunt *tom.7. Ital. sac.* Ferdinandi Ughelli *col.900.* Sed, ut ad propositum accedamus, certum utique est, petitionem Bisantii junioris pro obtinenda Nicolai Peregrini Canonizatione fuisse promotam in Concilio Romano tunc temporis coacto coram Urbano II. ut ex verbis monumenti supra allegati, ex novo codice Canonizationum desumpti *pag.9. Cum, largiente Domino, nuper cum magna Episcoporum, Abbatumque frequentia synodale Concilium ageremus, venerabilis Frater noster Bisantius vestræ civitatis Archiepiscopus venerabilis viri Nicolai, (qui apud vos Peregrinus cognominatur) nonnulla miracula coram universo Concilio scripto edita recitavit, & eumdem Dei hominem auctoritate nostra in Sanctorum catalogo adnumerari instantissime postulavit*. Attamen, cum Urbanus II. causam commiserit eidem Archiepiscopo Bisantio, juxta verba antea relata, commissio ipsa ita explicanda esse videtur, ut sit referenda ad ejusdem Archiepiscopi potestatem, ideoque ad solam Beatificationem secundum consuetudinem tunc vigentem; ita nempe, ut sensus ejus sit, noluisse Urbanum annuere petitioni Canonizationis, sed, remisso ad Archiepiscopum negotio, hujus jurisdictionem excitasse, ut scilicet, re maturius considerata, suo jure uteretur, & sic ad Beatificationem procederet.

14 Explicatio hæc duabus fovetur circumstantiis; quarum altera est, quod, teste Amando, Archiepiscopus Bisantius ad suam Ecclesiam reversus nihil aliud fecit, quam ecclesiam ædificare in honorem Nicolai: nec enim Apostolica auctoritate ejus cultum extra suam diœcesim, vel provinciam dilatavit, nec ejusdem cultus prolatio, sive extensio ex Urbani diploma-

plomate erui poteſt, cum inſcriptum tantum ſit *Clero*, *& Ordini*, *Nobilibus*, *& Plebi Trani conſiſtentibus*. Amandus nimirum, poſt narratum atque in ſuam hiſtoriam inſertum Urbani diploma, ſic refert geſta ab Archiepiſcopo (*apud cit. Ughel. col.902.*): *Prædictus autem Archiepiſcopus in ſuam reverſus Eccleſiam cum miſſione Apoſtolica, & benedictione comitante, in B. Nicolai Peregrini honore incepit eccleſiam; tanti viri veneratione dignum exiſtimans, ut, qui jam in cælo a Deo ſedem receperat, ab hominibus quoque in terra Oratorii mereretur honorem, in quo ſuppliciter poſtulantibus mitis adeſſet. In cujus fundamentis primum lapidem cum benedictione conſtituit, ut & ſuam devotionem oſtenderet, & populi deſideria incitaret*. Altera autem deſumitur ex aliis Actibus Urbani II. quippe qui, ut ſupra vidimus *cap.8. num.12.* cum Sanctarum catalogo adſcripſerit Godolevam Virginem, ſententiam protulit in Concilio, & Epiſcopo Tornacenſi commiſit ſancti corporis elevationem; tum petentibus Canonizationem ſervi Dei Gulgoſii reſpondit, ſimiles non admitti poſtulationes, niſi teſtes adſint, qui miracula ſuis oculis viſa atteſtentur, & univerſæ Synodi accedat aſſenſus: in quo proinde rerum themate nemo facile credet, eumdem Urbanum voluiſſe integram Canonizationis Nicolai Peregrini cauſam Archiepiſcopo Tranenſi committere.

15 Quod demum attinet ad Canonizationem B. Othonis Epiſcopi Bambergenſis factam a Clemente III. Clemens utique delegavit Epiſcopis Merſeburgenſi, atque Eiſtettenſi, ut, ulterioribus adhibitis diligentiis, in vitam ac miracula Othonis inquirerent; tum autem, quatenus nihil, quod obſiſteret, invenirent, eum promulgarent auctoritate Apoſtolica Canonizatum; ſed ita quidem minime Canonizatio, at Canonizationis tantum promulgatio illis commiſſa dicenda eſt: uti recte adnotavit Ricciolius *in opere ſæpe cit. lib.1. cap.6. num.1. Nec obſtat, quod Clemens III. ut refertur in chronico Bambergenſi, per litteras datas anno 1189. videatur commiſiſſe Epiſcopis ejus regionis Canonizationem S. Othonis Epiſcopi Bambergenſis; re vera enim iis tantummodo commiſit inquiſitionem ulteriorem de iis, ob quæ, ſi vera erant, decrevit, Canonizandum eſſe, &, purificata conditione, promulgandi Canonizationem a ſe ſub conditione decretam. Verba enim Clementis ſunt hæc: Diſcretioni veſtræ per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus de vita ipſius & miraculis diligentius inquiratis, quæ nobis fuerunt per multorum litteras indicata; &, ſi non inveneritis aliquid, quod obſiſtat, ipſum Canonizatum, auctoritate freti Apoſtolica, ſolemniter & publice nuntietis. Non dixit, canonizetis*. Conſentiunt epiſtolæ ejuſdem Clementis III. ad Bambergenſes relatæ *in cod. Canoniz. pag.25.*: clarius autem res tota aperitur a Monacho Ebbone in lectionibus poſt vitam S. Othonis apud Bollandianos *ad diem 2. Julii tom.1. pag.455. num.151.* ubi ſic legitur: *Anno igitur Dominicæ Incarnationis 1189. Clemens III. Romanæ Sedis Antiſtes eorum, qui hujus negotii auctores extiterant, atteſtationes recepit, habitoque Fratrum, qui præſentes erant, conſilio, ſanctiſſimum Confeſſorem Dei Othonem Sanctorum catalogo adnumerandum decrevit. Eo igitur canonizato executionem translationis venerabilibus Epiſcopis Fratribus ſuis*

suis delegavit. Proinde anno a dissolutionis suæ tempore quinquagesimo Apostolici executores mandati suo reverenter functi sunt officio.

16 Colligitur ergo ex hucusque dictis, nullo niti fundamento id, quod a nonnullis asseritur, definitionem scilicet causarum Canonizationis aliquando fuisse a summis Pontificibus commissam Episcopis. Etsi, quatenus etiam id ipsum verum esset, atque re quidem ipsa subsisteret, nihil ex eo tamen deduci posset adversus summi Pontificis *infallibilitatem* in Canonizatione Sanctorum. Nec enim unquam ratum, firmum, irrevocabile, & *infallibile* fuisset prædictorum Commissariorum Apostolicorum judicium, nisi confirmatio tacita, vel expressa summi Pontificis accessisset. Quærunt Doctores tractantes de sacris Conciliis & eorum auctoritate, an Concilium generale indictum a summo Pontifice prærogativa *infallibilitatis* potiatur sine ejus confirmatione; & negando respondent. Quærunt item, quid dicendum sit de eodem Concilio auctoritate Papæ indicto, si eidem interveniant ipsius Legati, & decretis consentiant; tum respondent, *infallibilitatem* decretorum existere ex subsecuta summi Pontificis confirmatione, uti post Cardinales Cajetanum, & Turrecrematam videri potest apud Melchiorem Canum *de loc. Theolog. lib.5. cap.5.* nisi forte Pontifex Legatis antea commisisset, ut aliquid in Concilio decerneretur; tunc quippe ad normam institutionis edito decreto, etiam ante Apostolicam confirmationem de ejusdem decreti *infallibilitate* neutiquam esset dubitandum. Certe Pius Papa IV. Legatis suis, qui Concilio Tridentino intervenerant, per litteras significavit, se adeo libertati Concilii favere, ut etiam de rebus Sedi Apostolicæ reservatis liberam permitteret Concilio definitionem; tametsi res erant, nedum de disciplina, verum etiam de Fide, cum non tam emendationem morum, quam hæresum confutationem respicerent. Nec enim, teste Melchiore Cano *loc. cit. pag.*151. qui Tridentino ipsi interfuit Concilio, missi ad id fuerunt Legati cum institutione quæstionum definiendarum; nimia quippe erat earum multitudo, ac varietas: *Constat, summi Pontificis Legatos non solere ad Concilium accedere, ubi quæstio de Fide agitanda est, nisi instructos prius & monitos de Ecclesiæ Romanæ Fide circa ea, quæ sunt in Concilio finienda. Solere, inquam, non item oportere. Nam Legati in Concilium Tridentinum non potuere commode de quæstionibus differendis ante instrui, quoniam erant propemodum infinitæ: sed cætera fere Concilia ad unam, aut alteram Fidei tractandam causam coacta sunt, ideoque Legati de Apostolica Ecclesiæ Fide prius instructi accesserunt.* Concilium autem sane decrevit, quæ in Domino decernenda existimavit; sed antiquarum Synodorum vestigiis insistens in ultima sessione supplicavit prædicto summo Pontifici pro omnium a se decretorum confirmatione: &, edita utique bulla, Pius omnia confirmavit; bulla, inquam, quæ inserta est in Bullarium Romanum, necnon ad calcem nonnullarum editionum sacri ejusdem Tridentini Concilii. Nempe exemplum hoc probe demonstrat, commissionem causarum Canonizationis, quatenus etiam facta fuisset, Pontificiæ *infallibilitati*

litatẽ nequaquam obſiſtere potuiſſe, inſtante videlicet neceſſitate Apoſtolicæ confirmationis ſubinde obtinendæ aut expreſſe, aut ſaltem tacite; id eſt eodem ſaltem modo, quo in ſuperioribus dictum eſt, Beatificationes ab Epiſcopis factas ad Canonizationis gradum antiquioribus temporibus aliquando perveniſſe per extenſionem cultus ad univerſam Eccleſiam, intercedente tacito Romanorum Pontificum conſenſu.

17 Reliquum eſt, ut extremo perpendamus, an expoſitæ infallibilitati Romani Pontificis in Canonizatione Sanctorum obſtent ea, quæ habentur *in ſæpe cit. lib. ſacrar. cæremon. Archiepiſcopi Corcyrenſis*, ubi ſic legitur *ſect. 6. cap. 2. Pontifex, antequam pronuntiet, conſuevit proteſtari in hanc formam &c. Antequam ad pronuntiationem veniamus, proteſtamur publice apud vos præſentes, quod per hunc actum Canonizationis non intendimus aliquid facere, quod ſit contra Fidem, aut Eccleſiam Catholicam, ſive honorem Dei.*

18 Albertus Fabricius vir heterodoxus *in ſua bibliogr. antiquar. cap. 8. num. 25.* ex hac nimirum infert *proteſtatione*, Romanos Pontifices confeſſos fuiſſe, in Canonizationibus Sanctorum falli poſſe. Adhæret Natalis Alexander *diſſert. 27. ſæc. IV.* Acrius adhuc id ipſum urgetur a Joanne Launojo *in epiſtolis ſuis* (*oper. tom. 5.*) & ſignanter *lib. 1. epiſt. 5. ad Raymundum Formentinum, & lib. 3. epiſt. 1. ad Jo: Gerbaſium, & epiſt. 7. ad Chriſtophorum Fauvæum*, demum *lib. 6. epiſt. 14. ad Ludovicum Maræſium animadverſ. 5.* acrius, inquam, id iſte urget, cum ipſum non pudeat, ſummum Pontificem cum Sorbonicis Baccalaureis hac de re comparare. Relata ſiquidem *proteſtatione*, ita ſubdit *cit. epiſt. 5. num. 25. Hæc proteſtatio reapſe quoad præcipua capita convenit cum ea, quam Baccalaurei Facultatis noſtræ ſuis actibus theologicis præmittunt, et in humanæ infirmitatis ſubſidium aſſumunt, parati corrigere, ſi quid correctione dignum ederent, et in medium proferrent. Immo, ablegata jam tunc pertinacia, et ardenti cognoſcendæ & tuendæ veritatis deſiderio, correcti cenſentur. Sic Pontifices ſummi per proteſtationem iſtam ſignificant, ſe ſibi minime tribuere non errandi privilegium, quod Chriſtus Eccleſiæ ſuæ, et eam repræſentanti Concilio pollicitus eſt.* Temerarium profecto, & contumelioſum in Chriſti Vicarium dictum! quod a ſolo Launojo proferri poterat, utpote Romanorum Pontificum & Sedis Apoſtolicæ hoſte apertiſſimo, ex quo ipſius opuſcula a ſacra Indicis Congregatione fuerant merito proſcripta; quemadmodum bene advertit pius Auctor *tractatus de libertatibus Eccleſiæ Gallicanæ lib. 3. cap. 11. num. 9.* ubi ſic loquitur: *Hæc nunc ſufficiant, ut, qui Launoii opera legunt, præſertim ejus epiſtolas, quæ omnes, pauciſſimis exceptis, contra Pontificiam auctoritatem tendunt, agnoſcant in ſtyli acrimonia cenſuræ ſuis opuſculis inuſtæ dolorem* (fuerunt enim prohibita ejus opuſcula a ſacra Congregatione Indicis) *in argumentis frequentius ab eo tractatis, ac fere in omnibus ejus epiſtolis jurium ſanctæ Sedis extenuandorum ſtudium, in probando argumentorum plerumque negativorum debilitatem, aut conjecturarum argutias; atque ita non ei plus fidei tribuant, quam obtinere ejus probationes mereantur.*

19 Pro

19 Pro oppositionis autem rejectione nonnulli dicunt, nunquam a Romanis Pontificibus enuntiatam protestationem factam fuisse; utcumque id scriptum fuerit a citato Auctore libri sacrarum cæremoniarum. Sed hoc, ut ingenue fateamur, non videtur re vera subsistere; primò, quia teste Petro Amelio *in Ordine Romano*, ut infra videbimus, Bonifacius Papa IX. eamdem emisit protestationem in Canonizatione S. Birgittæ; secundò, quia *in cit. lib. sacr. carem. pag.* 52. aperte dicitur: *Pontifex, antequam pronuntiet, consuevit protestari in hanc formam; quod invenimus servatum a multis Pontificibus*; tertiò, quia Paris de Crassis *in suis diariis* exponens necessaria pro Canonizatione S. Francisci de Paula ait, inquirendum esse, *an Papa vellet protestari ante omnia, prout aliquando dubitatum est de hujusmodi protestatione facienda, vel aliter providere vellet*. Censent alii, protestationem fuisse introductam, eo quod Pontifices aliquando quodammodo cogebantur ad Canonizationes faciendas; uti *in prædicto libro sacrarum cæremoniarum Archiepiscopi Corcyrensis loc. cit.* legitur: *Sunt tamen aliqui clarissimi viri, qui dicunt hoc introductum ex quadam causa, quæ nunc cessat, quia Papa tunc quodammodo cogebatur ad canonizandum quemdam contra suam opinionem, & propterea protestabatur*. Verum hujusce vis nullum adest vestigium: Reges etenim, Magnates, & Communia semper quidem summis Pontificibus supplicarunt pro aliquibus Dei servis referendis in album Sanctorum; nunquam vero traditum est, Pontifices fuisse coactos, vel importunis illorum precationibus adactos quemquam Dei servum, seu Beatum contra propriam voluntatem in eodem Sanctorum albo descripsisse. Alii asserunt, protestationem factam fuisse a nonnullis Pontificibus timidæ conscientiæ, quippe qui suam ignorabant potestatem; hincque inferunt, temporibus subsequentibus alios Pontifices a protestatione ipsa abstinuisse, eo quia perfectam postea suæ infallibilitatis notitiam assecuti fuerunt; uti ratiocinatur Gonzal. *in cap. Audivimus sub num. 6. de Reliq. & venerat. SS.* At hæc etiam responsio minime æqua videtur, quandoquidem protestatio infallibilitati non obstat, ut infra demonstrabimus: in quo propterea rerum themate nemo est qui non videat, percipi haud posse, quomodo Romani Pontifices protestationem quidem fecerint, quando ignorabant suam infallibilitatem; ab eadem autem abstinuerint, cum suæ infallibilitatis cognitionem sunt assecuti. Alii tandem existimant, consulto omissam fuisse a Romanis Pontificibus protestationem in libris ritualibus indicatam; quippe quod nunc Canonizationes præcedunt adeo exquisitæ diligentiæ, necnon ejusmodi probationum pondera, ut pie credendum sit, Deum non esse permissurum, ut summus Pontifex erret in cultu Sanctorum universali Ecclesiæ proponendo; quemadmodum argumentatur Penia *in notis ad vitam S. Raymundi lib. 3. cap. 41. observat. 2.* Sed & id minime quæstioni satisfaciens videtur; quandoquidem a Romanis Pontificibus semper, omnique tempore fuerunt adhibitæ in Canonizationibus Sanctorum exquisitæ diligentiæ, prout circumstantiæ temporum exigebant; ita ut

ita ut percipi nequaquam possit, quomodo ratione auctarum diligentiarum, quia sic circumstantiæ temporum voluerunt, fuerit omissa protestatio. Præterquamquod Canonizationis judicium minime innititur hominum testimoniis, qui sane, non obstantibus quibuscumque diligentiis, semper fallere possunt & falli; sed innititur præsentiæ Spiritus Sancti, juxta doctrinam D. Thomæ *cit. quodlib. 9. art. 16.* quo scilicet posito, incongruum omnino apparet, propter augmentum diligentiarum Pontifices abstinere voluisse a sæpe memorata protestatione.

20 His igitur omnibus omissis, dicendum esse videtur primò, aliquando utique protestationem a summo Pontifice factam esse; secundò non deesse illi congruam declarationem, ita ut ex ea nihil inferri possit adversus Romanorum Pontificum infallibilitatem in Canonizatione Sanctorum; denique consuetudinem recte introductam fuisse, ut ab ea protestatione abstinerent. Quod etenim aliquando a summis Pontificibus prædicta protestatio facta sit, id desumitur ex his, quæ dicta sunt, necnon ex aliis, quæ infra dicentur. Quod vero eadem protestatio suam habeat congruam declarationem, ostenditur. Pontifex protestando, per actum Canonizationis non intendere aliquid facere, quod sit contra Fidem & Catholicam Ecclesiam, sive honorem Dei, nullatenus veretur, se in Canonizatione errare posse. Verborum sensus hic rectus & legitimus esse videtur: Protestor, me non decernere cultum Sanctis, qui Deo debetur, esse impendendum; quod quidem esset contra Fidem, & Ecclesiam Catholicam, & contra honorem Dei: & protestatio hoc modo declarata, similis est protestationi septimæ Synodi, in qua Patres declararunt, se Sanctorum imaginibus colendis latriam non asserere soli Deo debitam. Fuit hoc indicatum a Cardinali Petra *ad Constitut. Apostolicas tom. 2. in notis ad Constit. 1. Alexandri III. sub num. 22.* Sed clarissime prædicta innititur explicatio bullæ Canonizationis S. Udalrici editæ a Joanne XV. quam Mabillonius, ut alibi vidimus, primum indubitatæ fidei monumentum scribit de Canonizatione a Papa impetrata. En verba bullæ *in nov. cod. Canoniz. pag. 2. Communi consilio decrevimus, memoriam illius* (idest S. Udalrici) *affectu primo & devotione fidelissima venerandam, quoniam sic adoramus & colimus Reliquias Martyrum, et Confessorum; ut eum, cujus Martyres, et Confessores sunt, adoremus. Honoramus servos, ut honor redundet in Dominum, qui dixit: Qui vos recipit, me recipit; ac proinde nos qui fiduciam nostræ justitiæ non habemus, illorum precibus ac meritis apud clementissimum Deum jugiter adjuvemur.* Si igitur, ne populus in cultu Sanctis deferendo erret, Pontifices de servanda Catholica veritate, ac Dei honore tuendo protestati sunt; quid habet id, quæso, commune cum timore, quem dicuntur Pontifices habuisse, errandi in Canonizatione Sanctorum, opinando, se in eo judicio falli potuisse? Succedit alia declaratio undequaque independens ab ea, quæ huc usque exposita est. Porro protestatio nihil aliud erat, quam precatio Deo a Pontifice fusa, ne ipse eum fineret in errorem incidere;

& id deprehenditur ex his, quæ habentur in antiquioribus monumentis, ad quæ Archiepiscopus Corcyrensis se retulit. Cardinalis nimirum Ostiensis *in cap. Audivimus sub num. 5. de Reliq. & venerat. SS.* sic ait: *Facit sermonem summus Pontifex, processum recitans & probata, inducens populum ad orandum, quod Deus non permittat, ipsum errare in hoc negotio*. Auctor quoque, qui versibus descripsit Canonizationem S. Petri Cælestini factam a Clemente V. ita alloquentem Pontificem ipsum inducit apud Bollandianos *ad diem 19. Maji tom. 4. pag.* 479.

Vos ergo rogate,
Nosque oraturos cognoscite, quod Deus adsit
Omne bonum tribuens, perfectum quodque rependens;
Nec tantis errare sinat sponsamque redemptam
Sanguine, sed nostros miseratus dirigat actus.

Cardinalis Cajetanus *in Ordine Romano* apud Mabillon. *tom.2. mus. Ital.* describens ritum Canonizationis hoc modo ait *cap.115. pag.* 422. *Finito vero sermone hujusmodi, Dominus Papa prædicet, se oraturum, et hortetur alios, ut orent, ut supra; scilicet, quod Deus non permittat, eum errare in hoc negotio*. Hæc eadem verba leguntur apud Auctorem, qui rituum formulis præerat in aula Pontificia anno 1347. apud Raynaldum *ad dictum annum num.* 39. De Canonizatione S. Birgittæ facta a Bonifacio IX. sic effatur Petrus Amelius *in Ordine Romano* apud Mabillon. *in cit. tom.* 2. *Completo sermone, et facta admonitione, ut omnes deberent Deum rogare, quod non permitteret, eum errare; protestatione etiam facta, quod ipse non intendebat facere contra sacrosanctam Romanam Ecclesiam; surgens de sede, deposita mitra, incepit, cantando: Veni, Creator Spiritus*. Jacobus Volaterranus, qui Canonizationem S. Bonaventuræ enarravit, cujusque opusculum est typis impressum apud Raynaldum *ad ann.1482. num.*48. sequentia adhibet verba: *Facta reverentia, ponitur alia sedes ante altare, ita ut Papa vertat renes ad altare, et ibi sedet et facit sermonem, referens quæ gesta sunt, et vitam, ac miracula Canonizandi summarie; et in fine hortatur omnes, ut orent Deum, ne permittat, errare Ecclesiam suam in hoc negotio; ipse quoque identidem dicit, se oraturum*. Non dissimilis demum est modus loquendi in Ordine Canonizationis anni 1494. (*tom. 3. collect. Concil. Britan. pag.636.*) *Et facias sermonem summus Pontifex, processum recitans et probata, inducens populum ad orandum, quod Deus non permittat eos errare in hoc negotio*. Sed & concordant monumenta ipsi Archiepiscopo Corcyrensi contemporanea. Etenim in bulla Canonizationis S. Francisci de Paula (*in nov. cod. Canoniz. pag.* 209.) compendio commemoratis vitæ ejusdem meritis, & miraculis, Leo X. asserit, rogasse omnes, qui aderant in Consistorio, *ut suis orationibus ac jejuniis Ecclesiam Dei juvarent, ac, ne eam Altissimus modo aliquo in hujusmodi Canonizationis officio errare permitteret, instanter orarent*. In bulla Canonizationis S. Bonaventuræ (*cit. cod. pag.* 192.) Sixtus IV. dicit, *se in triduum orationes jejuniaque indixisse, ut Deus omnipotens ipsi, quod factu optimum in hac re esset, ostendere*

ostendere dignaretur, nec pateretur, Ecclesiam suam militantem errare, quæ se triumphanti conformare studeret. Clemens autem VII. in bulla Canonizationis S. Antonini (*ibidem pag.* 229.) quæ Canonizatio facta fuerat ab Hadriano VI., narrat, eum in triduum preces & jejunia indixisse, *ut Deus omnipotens ipsi Hadriano Prædecessori, quod factu optimum in hac re foret, ostendere dignaretur, nec pateretur, militantem Ecclesiam suam errare, quæ se triumphanti conformare consueverat*. Quapropter, si monumenta omnia nihil aliud sonant, quam precem, quæ in Canonizatione Sanctorum a summis Pontificibus effundebatur, ne Deus ipsos sineret labi in errorem; sequitur, protestationem de non inducendo errore in Ecclesiam, de qua nonnulli loquuntur, nihil aliud re vera fuisse, quam precationem Deo fusam, ut ipse assistere dignaretur, ne summus Pontifex in errorem incideret. Porro, quod ex eadem prece nihil inferri possit adversus Romanorum Pontificum infallibilitatem in Canonizatione Sanctorum, clarissimum profecto id esse videtur; quia, si infallibilitas judicii innititur afflatui Spiritus Sancti, tantum abest, ut precatio Deo fusa, ne sinat Romanum Pontificem in errorem labi, obstet ejus infallibilitati, ut eadem sit potius præsidium usquequaque necessarium ad impetrandum afflatum ipsum Spiritus Sancti, ideoque & ad infallibilitatem obtinendam. Nec enim inconveniens putari debet, ut a Deo petamus id, quod certo certius scimus, ipsum facturum esse; cum exemplum extet Christi Domini, qui *Joann.* 17. se clarificari petiit, uti recte docet S. Thomas 3. *part. quæst.* 83. *art.* 4. *ad septimum*, ibique Magister Porrecta *in comment.*, & Magister Soto *in* 4. *sent. dist.* 13. *quæst.* 2. *art.* 4. *ad septimum*. Præclara quoque sententia S. Gregorii Magni *tom.* 2. *oper. lib.* 1. *dialog. cap.* 8. ubi hæc habet: *Ea quæ sancti viri orando efficiunt, ita prædestinata sunt, ut precibus obtineantur ... quatenus postulando mereantur accipere quod eis omnipotens Deus ante sæcula disposuit donare*. Præterquamquod, sicuti etiam nunc ante Canonizationes summi Pontifices preces effundunt atque adeo indicunt, & nemo tamen est, qui ex his precibus putet, eos dubitare de sua infallibilitate; quocirca ad rem bene subdit P. Ricciolius *in opere sæpe cit. lib.* 1. *cap.* 3. *num.* 6. *Neque huic fiduciæ obstant orationes, jejunia, & eleemosynæ præmitti a Pontificibus solitæ, ne Altissimus Ecclesiam suam modo aliquo in hoc Canonizationis officio errare permittat; sicut non obstant infallibilitati absolutionis, aut consecrationis Hostiæ preces præmitti solitæ a legitimo Sacerdote, si forma debita supra materiam idoneam utatur, nec oratio repugnat fiduciæ de infallibili impetratione, aut fiduciæ orationi*. Ita ex precatione supra recensita inferri minime poterit, Pontifices dicto modo orantes aliquam de sua infallibilitate dubitationem habuisse. Tandem, quod recte introducta fuerit consuetudo, ut Pontifices ab eadem precatione instar protestationis abstinerent, demonstratur, tum quia ea poterat esse offendiculi occasio iis, qui indolem & naturam ejusdem protestationis ignorabant; tum etiam quia, si summi Pontifices preces fundunt & publicas pariter preces indicunt pro Divina ope impetranda,

petranda, utque Deus suum lumen ipsis infundat, ne in errorem labantur; protestatio de voluntate non inducendi errorem in Ecclesiam, utpote virtualiter, ut dicitur, in prece contenta, est impune ac prudenter omissa; idque eo magis, cum plebs Fidelium hodie satis edocta sit de cultu qui Deo, & de cultu qui Sanctis præstandus est.

21 Sed his etiam præteritis, ponamus denique protestationem, de qua huc usque locuti sumus, minime precationem fuisse, sed veram animi summi Pontificis declarationem, qua nempe profiteretur ipse, canonizando Beatum, se non intendere, aliquem errorem in Ecclesiam inducere; adhuc tamen non apparet, quomodo ex hoc actu inferri possit, summos Pontifices admisisse, se in actu Canonizationis esse posse errori obnoxios. Non enim summi ipsi Pontifices solum emittebant dictam protestationem, verum etiam ad ulteriora progrediebantur: hoc est adhibitis licet omnibus humanis diligentiis, indictis precibus, emissis quoque per semetipsos ad Deum obsecrationibus, ut quemcumque dignaretur avertere ab actu errorem, suam quidem adhuc per actum publicum humanam patefaciebant imbecillitatem; & se tamquam homines privatasque personas, citra Spiritus Sancti præsentiam, falli posse, publice protestabantur (quatenus, inquam, protestatio accipienda sit eo modo, quo ab opponentibus explicatur) ut sic videlicet per humilitatis viam ad prærogativam infallibilitatis a Deo sibi in actu universam Ecclesiam respiciente promissæ ascendere mererentur, utpote non in semetipsis, sed in præsentia Spiritus Sancti memoratam constituentes infallibilitatem. Sed &, exclusa subinde quacumque formidine, sententiam porro proferebant non conditionalem, verum absolutam, atque ad universam Ecclesiam pertinentem: declarabant quippe, statuebant, definiebant firmiter tenendum, Beatos, qui a se canonizabantur, esse reponendos in Sanctorum catalogo, & esse in universa Ecclesia colendos, imposita quoque refragatoribus anathematis pœna; uti colligitur ex formulis Canonizationum plene cumulatis a P. Ricciolio *in opere sæpe citato lib.* 1. *cap.* 2. & a nobis pariter alias relatis. Uno verbo, oppositum argumentum ex protestatione deductum momento non careret, si Pontifices, emissa protestatione, ac protestationi ipsi inhærentes sententiam deinde tulissent conditionalem: sed secus est, quando, respectu habito ad propriam humanam imbecillitatem, pro testationem emiserunt; habito autem ad præsentiam Spiritus Sancti, sententiam tulerunt. Nimirum hoc est illud, quod expresse docet S. Thomas *in cit. quodlib.* 9. *quæst.* 7. *art.* 16. verbis supra relatis, & hic iterum referendis: *Dicendum, quod aliquid potest judicari possibile secundum se consideratum, quod relatum ad aliquid extrinsecum impossibile invenitur. Dico ergo, quod judicium eorum, qui præsunt Ecclesiæ, potest errare in quibuslibet, si personæ eorum tantum respiciantur. Si vero consideretur Divina providentia, quæ Ecclesiam suam Spiritu Sancto dirigit, ut non erret, sicut ipse promisit Joann.* 14. *quod Spiritus adveniens doceret omnem veritatem, de necessariis scilicet ad salutem; certum*

certum est, quod judicium Ecclesiæ universalis errare in his, quæ ad Fidem pertinent, impossibile est. Unde magis est standum sententiæ Papæ, ad quem pertinet determinare de Fide, quam in judicio profert, quam quorumlibet sapientum hominum in Scripturis opinioni. Concludamus itaque, protestationem infallibilitati non obesse, aut quia inducta est, ut error a populo averteretur; aut quia fuit precatio ad Deum, ne fineret, Pontificem canonizantem labi in errorem; vel demum quia sententia definitiva respectum habet ad Spiritus Sancti assistentiam, & protestatio præcedens, quatenus habenda esset pro vera & legali protestatione, respectum habet ad humanam Romani Pontificis tamquam privatæ personæ imbecillitatem. Præter supra relata, perpensa memorata protestatione temerarie, uti diximus, opposita a Launojo, ad rem subdit bon. mem. Matthæus Petitdidier *in tract. Theol. de Papæ infallib. cap.* 15. §. 3. verba, quæ ex Gallico idiomate in Latinum translata sonant, ut sequitur: *Doctor Launojus nobis opponit, quod quidam summus Pontifex ante Canonizationem cujusdam Sancti protestatus est, quod in hoc actu non prætendebat aliquid facere contra Fidem; ex quo infert, quod hic Papa se recognovit errori subjectum &c. Sed in eo, quod attinet ad hoc caput, videre facile est, quod ex declaratione a Papa emissa, quod videlicet non intendebat aliquid facere contra Fidem, non recte infertur, quod se capacem reputabat proponendi universæ Ecclesiæ aliquem errorem, tamquam aliquem Fidei articulum: quemadmodum recte concludi non deberet, Concilium œcumenicum posse universæ Ecclesiæ aliquem errorem proponere, tamquam Fidei articulum, ex quo dixisset, se non prætendere aliquid statuere contra Fidem.* In Conciliis generalibus similes preces funduntur: *Non nos patiaris perturbatores esse justitiæ, qui summam diligis æquitatem, ut in sinistrum nos ignorantia non trahat:* quemadmodum legitur apud Cardinalem Jacobum Cajetanum in Ordine, qui observatur in celebratione Concilii generalis, (*ex ejus Ordine Romano* apud Mabillon. *tom.* 2. *muf. Ital. pag.* 394. ut & inter Concilia Harduini *tom.* 10. *col.* 21.) habetur, Cardinalem de Monte Præsidem Concilii Tridentini prædictis verbis orasse. Ideo, sicuti asserentes, Concilium generale esse infallibile, etiam citra Romani Pontificis auctoritatem, non tamen putant, ex prece modo dicta ullum infallibilitati Concilii illatum præjudicium; ita id ipsum concedere tenentur in Canonizatione Sanctorum, subsistere videlicet summi Pontificis infallibilitatem, etiamsi ante Canonizationem Pontifices oraverint, & orent, ne in errorem perducantur: quod a nobis postremo loco additum est, ut quatenus alicui ex ceteris protestationis declarationibus ea magis placeat, quæ docet protestationem nihil aliud fuisse, quam precationem, possit hoc ipsum ulteriori argumento comprobare. De prædicta protestatione aliqua habentur *in scrutinio doctrinarum cap.* 30. *art.* 14. *num.* 61. P. Joannis Antonii a Panormo, nobis, dum viveret, amicitia juncti, & Consultoris Congregationis sacrorum rituum, quæ concordant cum his quæ in superioribus de eadem protestatione dicta sunt.

CAPUT

CAPUT XLV.

An sit de Fide, summum Pontificem errare non posse in Canonizatione Sanctorum; & an de Fide sit, Canonizatum esse Sanctum.

1 JUxta adducta in superioribus communis est Theologorum, & juris Pontificii peritorum sententia summum Pontificem errare non posse in Canonizatione Sanctorum; sed de eo, quod attinet ad propositam controversiam, an hoc videlicet de Fide sit, & an de Fide sit, canonizatum a Papa esse Sanctum, inter eosdem adhuc disputatur. Quocirca Sylvius *controv. lib. 4. quæst. 2. art. 14. pag. 367.* hæc habet: *Ceterum, qua certitudine sit tenendum, Pontificem non posse in Canonizatione Sanctorum errare, non prorsus liquet.* Nonnulli enim, qui tractatus ediderunt de Canonizatione Sanctorum, nedum strenue pugnant pro *infallibilitate* Papæ, sed eam etiam ad Fidem referunt; Contelorius nimirum, Rocca, Castellanus, Ceparius, Auctor tractatus de Canonizatione ad Cardinalem Montis Regalis. Alii contra admittunt quidem, ponuntque *infallibilitatem*, at putant tamen, id non esse de Fide, nec pariter esse de Fide, canonizatum esse Sanctum. Poterit id nempe unusquisque facile deprehendere, si Theologorum, & juris Canonici Interpretum auctoritates antea allegatas *infallibilitati* ipsi faventes in ipso, ut dicitur, fonte recognoscere velit: quamquam & nos aliquas hic referemus, eum qui plures quærat, ad loca supra indicata remittentes.

2 Negant itaque, hæc esse de Fide, Joannes a S. Thoma *in 2. 2. D. Thomæ tom. unic. disp. 9. art. 2. pag. 158.* quo in loco quærens, *utrum in Canonizatione, et Beatificatione Sanctorum summus Pontifex errare possit*, relatis circa hoc variis sententiis, hanc addit: *Tertia sententia media est, esse quidem certum, Papam errare non posse in Canonizatione Sanctorum, & esse dignum censura, qui oppositum diceret; non tamen esset hæreticus, sed temerarius, impius, et scandalosus, immo et proximus errori, aut sapiens hæresim. Hæc sententia communior est apud Recentiores &c.* Quibus utique idem suffragatur Joannes docens, determinationem de æterna gloria alicujus personæ applicate & peculiariter non esse determinationem doctrinæ; & ideo non esse directe de Fide, sed reductive.

3 Antonius Cordubensis *in quæstionario Theologico lib. 4. qu. 12. pag. 317. Non certo hæreticum, aut sapiens hæresim, sed valde probabiliter hæreticum, aut certe impium, et contra probabilitatem, et pietatem Fidei est dicere, quod Ecclesia, idest Papa, vel Concilium generale, in Canonizatione Sanctorum errare potest.*

4 Ludovicus a Paramo *de origine, et progressu Officii S. Inquisit. lib. 3. quæst. 5. num. 184. pag. 679. Non haberet plus auctoritatis definitio illa, quam habet Canonizatio Sancti, in qua quamvis sit certum, non posse Papam errare, non tamen est adeo certum, ut sit de Fide.*

5 Fran-

5 Franciscus Suarez *de tripl. virt. Theol. de Fide disp.* 5. *sect.* 8. *num.* 8. *pag.* 104. *Non licet Fidelibus dubitare de gloria Sancti canonizati; id enim sub præcisa obligatione præcipiunt Pontifices in ipsa Canonizatione: ergo oportet, ut illi præcepto non possit subesse error; alias deficeret Deus in re maxime necessaria Ecclesiæ, quod est contra providentiam, & promissiones ejus: & ideo, quamvis hæc illatio non sit de Fide, censeo, esse satis certam, & contrariam esse impiam ac temerariam.*

6 Gabriel Vasquez *in* 1. 2. *tom.*2. *disput.* 165. *cap.* 9. *num.*94. *pag.*147. *Ut definiat* (summus nempe Pontifex) *hunc hominem, aut illum sancte vixisse, non habet principium aliquod de Fide, nempe aut Scripturam, aut Traditionem, sed solum humanum testimonium; & ideo Pontifex non censetur de Fide definire, quamvis habeat assistentiam Spiritus Sancti, ne erret; ac proinde temerarium est negare id, quod ipse in Canonizatione decernit.*

7 Rabaudi *exercit. Theol. tom.*2. *exercit.*3. *cap.*1. *n.*2. *proposit.*2. *pag.*148. *Non est per se, & immediate de Fide illum, quem Ecclesia canonizavit, esse in gloria.*

8 Dominicus a SS. Trinitate *tract. de summo Pontifice cap.* 18. *concl.* 6. *pag.*494. *(tom.*10. *biblioth. Pontif.) Non est de Fide, quod summus Pontifex, generaliaque cum illo Concilia gaudeant privilegio infallibilitatis in Canonizatione Sanctorum, ita ut, qui hoc negaret, statim pro hæretico habendus esset.* Idque probat *pag.* 495. quia, *si Canonizatio Sanctorum ..... non est materia ex Fide definibilis, non pertinet ad Fidem, quod Ecclesia, vel summus Pontifex in ea definienda sit infallibilis.* Canonizationem autem Sanctorum non esse *materiam ex Fide definibilem*, variis argumentis evincit.

9 Vincentius Ferre *tract. de Fide quæst.* 13. *§.* 5. *pag.*415. *(tom.* 20. *biblioth. Pontif.) Dico tertio: non est immediate de Fide, hunc hominem canonizatum esse vere Sanctum & in cælo regnare.*

10 Dominicus Maria Marchesius *de capite visibili Ecclesiæ dub.* 4. *§.* 2. *pag.* 741. *(tom.* 9. *biblioth. Pontif.) Sequitur, non solum istam propositionem,* Sanctus N. canonizatus est in cælo, *non esse de Fide; sed nec etiam istam,* Sanctus rite canonizatus est in cælo.

11 Dominicus Bannes *in* 2. 2. *S. Thomæ quæst.* 1. *art.* 10. *§. Dubitatur præterea septimò: an summus Pontifex possit in Canonizatione Sanctorum errare .... Sed dicit aliquis: Quare non damnamus hæresis sic asserentes? Respondetur; nos sequi in hac censura communem Theologorum sententiam, præsertim D. Thomæ in quodlibet.* 9. *Verumtamen, quia proximis temporibus fuerunt Hæretici, qui Ecclesiam in Sanctis canonizandis irriderent, atque negarent ejus auctoritatem & infallibilitatem, propterea recentiores Theologi merito decernunt, hæresim sapere Lutheranorum, asserere; Ecclesiam in alicujus Sancti Canonizatione falsam fuisse, etiamsi auctoritas canonizandi non negetur.*

12 Salmanticenses *in cursu Theolog. tom.*7. *tract.* 17. *de Fide disput.* 4. *de Rom. Pontifice dub.*2. *§.*3. *pag.* 198. *Hæc propositio; Omnis homo rite canonizatus, & acceptus ab Ecclesia in numerum Sanctorum est Sanctus & existit in gloria*

(*ex*

(ex qua subjuncta Canonizatione, & acceptatione Ecclesiæ infertur, Sanctum Isidorum esse vere Sanctum & existere in gloria) non est immediate de Fide.

13 Theophilus Raynaudus *in heteroclitis spiritualibus sect. 3. punct. 1. pag.249. tom.15. Quanta porro sit certitudo, quæ his Ecclesiasticis in sortem Sanctorum allectionibus ingeneratur, sub judice lis est, præsertim quoad maxime solemnem conscriptionem, sive Canonizationem .... Meam hac de re sententiam expressi in epilegomenis ad coronam auream subnot.2. verit.8. ubi negavi, esse Divina Fide certum, quod qui Canonismo honestatus est, sit cælo illatus & Sanctus.*

14 Contra, de Fide esse, summum Pontificem falli non posse in Canonizatione Sanctorum, & de Fide esse, Canonizatum esse Sanctum, latissime docent & probant Angelus Maria Verricellus *in quæst. moral. & legal. tract.8. quæst. 24. pag. 404. Respondetur affirmative, nempe de Fide credendam esse gloriam Sancti Canonizati*; qui & id pluribus persequitur.

15 Lucas Castellinus *de certit. glor. SS. cap.3. punct. 48. pag.210. Canonizatio Sanctorum connumeratur inter illa, quæ Fidei sunt*; quod etiam tradit *cap.4. punct.3. 4. & seq. pag.252. & seq.*

16 Rodericus de Arriaga *in disp. Theol. in 2. 2. D. Thomæ tract. de Fide disput.9. sect.5. num.27. pag.137. Definitio illa de sanctitate Henrici, seu Canonizatio illius est de Fide. Igitur ex his omnibus modis loquendi tot Pontificum colligo (quidquid aliqui in contrarium dicant) Papam in Canonizationibus non solum errare non posse, sed id esse de Fide.*

17 Adamus Tannerus *Theolog. scholast. tom. 3. disput.1. de Fide quæst. 4. dub.7. num. 290. col. 284. Sed & firmiter credendum, Canonizationem Sanctorum a Pontifice factam esse infallibilem, ita ut sit de Fide, vere Sanctos, ac Beatos esse eos, qui a summo Pontifice canonizati sunt.*

18 Aloysius Turrianus *in 2. 2. D. Thomæ disput.16. dub.3. Tertio dicendum est, probabilem esse sententiam asserentium, de Fide esse, Pontificem non posse errare in Canonizatione Sanctorum.*

19 Gregorius de Valentia *commentariorum Theolog. tom. 3. disput. 1. quæst. 1. punct. 7. §. 41. col. 253. Quamvis enim testimonia, quæ pro alicujus hominis sanctitate afferuntur, sint humana, ideoque natura sua fallibilia; tamen posito, quod Pontifex illis inducatur tandem ad pronuntiandum, quempiam Sanctum, atque Beatum jam esse, certa Fide credendum est, testimonia illa (quatenus in genere saltem probant, pie atque sancte quemquam ex hac vita excessisse) vera esse, & hominem ejusmodi ex eorum esse numero, quos per revelationes Scripturæ generales in communi constat, Divinæ gratiæ beneficio consequi æternæ vitæ Beatitudinem &c.*

20 Alphonsus a Castro *de justa Hæretic. punit. cap.6. tom. 2. col.45. Sanctorum Canonizatio, ut B. Thomas docet, res est quodammodo ad Fidem spectans. Cui B. Thomæ sententiæ quodammodo favent verba, quæ summus Pontifex dicit in Canonizatione alicujus Sancti, quæ posita sunt in libro sacrarum Ecclesiæ cæremoniarum, & sunt, quæ sequuntur: Ad honorem Sanctæ, & individuæ Trinitatis &c. Hæc verba dicit Papa, cum aliquem canonizat. In quibus id est advertendum,*

tendum, quod ait, talem Canonizationem fieri ad exaltationem Fidei Catholicæ.

21 Sed & undique petitis argumentis hanc ipsam sententiam tuetur Ricciolius *in sæpe cit. oper.* & cl. mem. Cardinalis de Lauræa *in 3. lib. sent. tom. 3. disput. 6. art. 3.* totus est in probando, inter materialia Fidei Theologicæ objecta reponi ac reputari debere, quod Sancti ab Ecclesia canonizati, id est declarati tales, nempe amici Dei, eum videntes, eoque fruentes, vere sint tales: & Maurus *Theol. tom. 2. lib. 7. quæst.* 140. *num.* 17. docet, de Fide esse, eos, qui sunt canonizati, esse Sanctos atque in æternum beatitudine fruituros.

22 Fundamentum porro primæ sententiæ constituitur in auctoritate D. Thomæ *in sæpe cit. quodlib. 9. quæst. 7. art. 16.* ubi, postquam docuit, non posse summum Pontificem errare in his, quæ attinent ad Fidem; posse autem errare in aliis sententiis, quæ ad peculiaria facta pertinent, sic tandem, ut alibi retulimus, de Canonizatione Sanctorum concludit: *Canonizatio vero Sanctorum medium est inter hæc duo; quia tamen honor, quem Sanctis exhibemus, quædam professio Fidei est, qua Sanctorum gloriam credimus, pie credendum est, quod nec etiam in his judicium Ecclesiæ errare possit.* Rursus idem S. Doctor 2. 2. *quæst.* 11. *art.* 2. habet, hæreticum *formaliter* dici, qui negat aliquid directe pertinens ad Fidem; hæreticum autem *virtualiter* & *arguitive* esse, qui negat aliquid, quod evidenter infertur ex Fidei principiis. Pariter 2. 2. *quæst.* 1. *art.* 1. tradit, Fidem non assentiri alicui, nisi quia est a Deo revelatum. Demum 1. *part. quæst.* 1. *art.* 8. ait, nostram Fidem revelationi Apostolis, & Prophetis factæ inniti, qui canonicos Libros scripserunt, minime vero revelationi, si quæ aliis Doctoribus facta sit. Quocirca, si juxta doctrinam Angelici Præceptoris Canonizatio est quid medium inter res Fidei, & res pertinentes ad causas particulares; si tantum pie creditur, summum Pontificem esse in Canonizatione *infallibilem*; si secundum ipsum ratio formalis, seu objectum *quo* Fidei est prima veritas in dicendo, auctoritas nempe Dei dicentis; si denique pro Fide non sufficit quæcumque revelatio, sed necessaria est revelatio Apostolis, & Prophetis facta; concludunt primi, de Fide juxta doctrinam S. Thomæ non esse, quod Papa sit *infallibilis* in Canonizatione, & quod Canonizati sint Sancti, hoc est visione beatifica fruentes; cum nec Deus revelaverit, Beatum a Papa Canonizatum esse in æterna gloria, nec id contineatur in Divinis Scripturis, nec in Traditione: ita ut declaratio a summo Pontifice facta in Canonizatione, talem quemdam esse Sanctum & colendum in universa Ecclesia, nunquam directe, sed tantum *reductive* ad Fidem pertineat propter connexionem, quam habet cum propositionibus illis, quibus, Divina Scriptura duce, Sanctorum gloriam profitemur; quibusque, Fide duce, credimus, esse in Ecclesia potestatem Sanctos canonizandi. In quo rerum themate, inquiunt, haud immunis a Theologica censura censendus est, qui negat Papæ *infallibilitatem* in Canonizatione, & multo minus, qui Sanctum esse negat eum, qui a Papa canonizatus est; at formalis tamen

men hæreticus non erit, cum ad hæresim formalem constituendam necesse sit, ut error directe tendat contra Fidem; ut constat ex doctrina Divi Thomæ supra citata, cum qua concordat Textus *in cap. super quibusdam: de verb. significat. & in can. Hæretici 24. quæst. 1.*

23 Addunt hanc eamdem sententiam sequentes, ea quæ nec implicite, nec *virtualiter* sunt revelata, ita ut certo & evidenter valeant erui ex propositionibus proxime revelatis, non posse nunc ab Ecclesia reponi inter dogmata Fidei. Cum autem declaratio sanctitatis alicujus, quam facit summus Pontifex in solemni Canonizatione, pendeat ex syllogismo, cujus minor propositio, quod ille videlicet sancte obierit, ex humanis tantum testibus comperta est Pontifici; proinde inferunt, alicujus Sancti peculiariter sumptam Canonizationem posse tamquam non certam ex Fide proponi; non tamen hinc posse deduci, quod liceat alicui impune cultum negare Sancto a summo Pontifice in album Sanctorum relato, vel quod id pugnet cum Romani Pontificis *infallibilitate* communiter in Canonizatione recepta, & cum speciali Spiritus Sancti præsentia ea in re universam Ecclesiam respiciente: tum quia, sicuti nequit quis impune negare cultum latriæ Hostiæ per sacerdotem consecratæ, & quæ in sacrificio Missæ in altum tollitur, licet de Fide non sit, Hostiam, quæ colenda proponitur, consecratam esse & Corpus Christi continere; ita neque quis poterit impune negare cultum duliæ Sancto canonizato, quamvis de Fide non sit, eum esse Sanctum atque beatifica visione fruentem: tum quia, etsi libenter admittatur, summum Pontificem in rebus Fidei & morum esse *infallibilem*, atque *infallibilitatem* proficisci ex afflatu Spiritus Sancti; non omnia tamen, quæ declarat in materia Fidei, & cum præsentia Spiritus Sancti, *infallibilia* licet sint, ita dici debent articuli Fidei, ut, qui nonnihil negaverit, hæreticus continuo sit censendus. Propositionum, instant, damnatarum non una eademque est censura, cum varii videlicet sint hujus gradus, & variæ notæ. Quamobrem in Concilio Constantiensi, examinatis erroribus VVicleffi, & Joannis Hus, nonnulli fuerunt castigati tamquam manifesto hæretici; nonnulli tamquam erronei, nonnulli sicuti scandalum præbentes, ac blasphemi, alii ut pias aures offendentes, alii veluti temerarii ac seditiosi; & in Constitutionibus pariter S. Pii V. & Gregorii XIII. latis contra Michaelem Bajum nonnullæ ex propositionibus ejusdem designantur tamquam suspectæ, aliæ vero in bulla *Unigenitus* san. mem. Clementis XI. captiosæ nuncupantur. Nempe, cum hæresis nota inuratur propositioni, quæ proxime adversatur Fidei Catholicæ item proxime revelatæ, uti loquitur schola, & late prosequuntur Salmantic. *tract. 17. de Fide disput. 9. de infidelitate dub. 4. §. 2.* vel hæresis sit ejus, qui Fidem professus pertinacem habet errorem ei veritati manifeste contrarium, quæ Catholica certo sit, juxta ea, quæ habentur apud Melchiorem Canum *de loc. Theolog. lib. 12. cap. 7. pag. 357.* Ex his principiis quemadmodum ostenditur, unam eamdemque propositionem particularem in materia dogmatis,

tis, aut morum a Pontifice definitam semper esse *infallibilem*, non autem semper esse de Fide; ita demonstrari creditur, sententiam negantem, pariter esse de Fide, hunc, aut illum Canonizatum esse re vera Sanctum, Divinaque visione fruentem, minime repugnare summi Pontificis *infallibilitati*, sed & bene congruere cum præsentia Spiritus Sancti eum dirigentis in negotio tam arduo *reductive* ad Fidem pertinente, atque universam Ecclesiam respiciente.

24 Fundamentum vero eorum, qui docent oppositum, esse videlicet de Fide, quod summus Pontifex sit *infallibilis* in Canonizatione Sanctorum, quodque ab eodem Canonizatus sit Sanctus, Divinaque visione fruatur, sequentibus constat argumentis. Primo siquidem dicunt, hæreticum esse, qui assereret, Pontificem in condendis legibus toti Ecclesiæ communibus errare posse: cumque Pontifex, aliquem canonizando, universæ Ecclesiæ præcipiat, ut eum colat tamquam Sanctum atque in cælo regnantem, hinc concludunt & volunt, ut qui negat, Pontificem esse *infallibilem* in Canonizatione Sanctorum, hæreticus sit. Addunt, posse Pontificem, & Ecclesiam definire tamquam certa Fide tenendum id, quod infertur ex duabus propositionibus præmissis, quarum altera de Fide sit, altera autem *moraliter* evidens: ideoque, cum sit de Fide, eum, qui in observantia legis & mandatorum perseveraverit, salvum fore æternaque fruiturum beatitudine: ex processibus autem factis in Canonizationibus evidens sit *moraliter*, Canonizandum perseverasse usque in finem in observantia mandatorum, virtutesque morales exercuisse in gradu heroico, necnon miraculis post mortem claruisse; subdunt, summos ergo Pontifices, postquam ex his duabus præmissis deduxerunt, Canonizandos esse Sanctos æternaque beatitudine fruentes, bene potuisse definire, id certa Fide tenendum esse: prout re vera definivisse dicendum est, si ponderentur Canonizationum bullæ, in quibus dixerunt, & dicunt & decernunt, Canonizatum esse Sanctum, idque fideliter ac firmiter esse tenendum. Ad ulteriora hinc progredientes, admittunt utique id, quod a Deo revelatum non est, saltem implicite, esse non posse Fidei objectum; sed & docent, in sacra Scriptura delineatas esse qualitates seu virtutes eorum, qui salvandi sunt & cum eo regnaturi, ut habetur *Matth.* 5. *vers.* 19. item *cap.* 7. *& cap.* 12. & rursus *Matth.* 19. *vers.* 17. *& vers.* 29. *& cap.* 24. *vers.* 46. tum *Joann.* 12. *vers.* 25. & iterum *Joann.* 17. quin & *psalm.* 14. David sibimetipsi sic interroganti, *Domine, quis habitabit in tabernaculo tuo, aut quis requiescet in monte sancto tuo?* sibi inquam, ex Spiritus Divini afflatu hæc respondet: *Qui ingreditur sine macula, & operatur justitiam; qui loquitur veritatem in corde suo; qui non egit dolum in lingua sua, nec fecit proximo suo malum, & opprobrium non accepit adversus proximos suos; qui jurat proximo suo, & non decipit; qui pecuniam suam non dedit ad usuram, & munera super innocentem non accepit: qui facit hæc, non movebitur in æternum.* Porro contendunt, per hæc Deum implicite revelasse omnes, qui salvandi sunt, eos videlicet, qui conditio-

 nibus

nibus illis, virtutibus nempe, præditi fuerint usque in finem. Unde demum argumentantur, summum Pontificem, positis diligentiis & probationibus virtutum ac miraculorum alicujus servi Dei jam defuncti, judicantem, eum esse unum ex illis implicite revelatis salvandis & cum Christo regnaturis, atque adeo salvatum & regnantem esse, non uti judicio pure naturali, & ratiocinatione mere Theologica; sed, cum in hoc judicio formando intendat, eum præceptive proponere in universa Ecclesia colendum, specialem habere influxum seu illuminationem Spiritus Sancti, quæ solet instinctus seu afflatus appellari; & certo atque *infallibiliter* cognoscere, eumdem Dei servum fuisse virtutibus præditum, & illis miraculis claruisse, quæ ejus intercessione facta probantur, ideoque unum ex his, quos regnaturos Deus impliciter revelaverat. Volunt itaque sic sentientes, majorem propositionem esse revelatam, minorem ex ratiocinatione Theologica deduci, ejusque veritatem cognosci a Papa per instinctum Spiritus Sancti; & proinde conclusionem, ut dependentem a majori explicate revelata, atque a minori per instinctum inspirata, dici posse & debere objectum Fidei.

25 Legi de his potest Cardinalis de Lauræa *loc. cit.* ubi tandem post plura ita concludit: *Ego non quæro, an sit de Fide, quod Papa non possit errare in Canonizatione, sed quæro, an sit de Fide, quod Canonizatus sit Sanctus; & dico esse; & ipsimet S. Thomas, & discipuli, aliique sequentes id etiam affirmare videntur: quia, licet negent, esse de Fide, quod Papa non possit in Canonizatione errare, tamen confitentur, quod honorare Sanctum canonizatum est professio Fidei, qua creditur gloria illius Sancti. Ergo, quod sit Sanctus & in gloria, etiam per eos est objectum Fidei; & hæc est mea controversia. Si autem præfati Doctores dignarentur considerare hoc aliud motivum, quod ego forte primus adduxi, quod scilicet Papa canonizans non utitur solo instinctu, tamquam principaliori causa inducente ad canonizandum & proponendum Ecclesiæ Canonizatum, ut debito obsequio & honore veneretur, habeaturque pro Sancto, sed utatur Theologico discursu habente majorem propositionem revelatam, scilicet*, Beati mites, qui persecutionem patiuntur *&c. &*, Ubi ego sum, illic erit & minister meus; *minorem vero naturalem, nempe cognitionem virtutum & miraculorum testantium, esse unum ex illis, quos in iis universalibus revelavit Deus; cujus quidem minoris veritatem Papa cognoscit per instinctum: conclusio, ut dependens a majori explicite revelata, & a minori revelata seu inspirata per instinctum, majori ratione dici potest & debet objectum Fidei, quam si dicatur, Papam uti solo instinctu, & non aliqua alia propositione revelata, ut huc usque visi sunt loqui Auctores; & tamen dixerunt, de Fide esse, quod Canonizatus sit Sanctus, & sit professio Fidei eum venerari.*

26 Hæc nimirum sunt fundamenta eorum, qui putant, esse de Fide, quod summus Pontifex sit *infallibilis* in Canonizatione Sanctorum; quodque de Fide sit, Canonizatum esse Sanctum Deique visione fruentem: etsi, cum ipsi etiam bene cognoscant, nullam de his latam hactenus fuisse definitivam

nitivam ſententiam, multoſque Doctores Catholicos ac pios in contrariam abire opinionem, hæreticum idcirco formalem negant futurum eum, qui diceret, de Fide non eſſe aut Papam in Canonizatione *infallibilem*, aut Canonizatum ab eo eſſe Sanctum atque in cælis cum Chriſto regnare. Fagnanus nempe *in 2. lib. Decretal. ad cap. Venerabili: de teſtib.* latiſſime probat, Eccleſiam in Canonizatione Sanctorum errare non poſſe; ſed & *n.39.* hæc habet: *Tertia opinio aſſerit ita credendum ex neceſſitate ſalutis, & ſic damnat primam opinionem tamquam hæreticam* (eam videlicet, quæ admittit, Eccleſiam errare poſſe in Canonizatione Sanctorum) *quod plane durum videtur, cum habeat ſectatores primarios Canoniſtas, & doctiſſimum Cajetanum, & articulus nondum ſit ab Eccleſia definitus*. Quin & ipſemet P. Ricciolius, poſtquam *in ſæpe cit. opere* nedum *infallibilitatem* ſummi Pontificis in canonizando, verum etiam de Fide eſſe, Canonizatum ab eo eſſe Sanctum, conquiſitis undique argumentis demonſtravit, tandem *lib.1. cap. 6. num. 6.* ſic ſcribit: *Quæritur ſexto, an foret hæreticus, qui negaret actu poſitivo ſanctitatem perſonæ a Sede Apoſtolica canonizatæ? Reſpondeo negative: quia tolerantur adhuc in Eccleſia Doctores illi, qui juxta opinionem cap. 1. relatam negant, eſſe infallibilem abſolute definitionem Papæ in Canonizatione Sanctorum; & relati in ſecunda opinione ita infallibilem putant, ut non putent, aut non dicant, eſſe de Fide*.

27 Videtur igitur nobis utraque opinio in ſua probabilitate eſſe relinquenda, uſquequo Sedis Apoſtolicæ judicium prodeat: quia ſcimus quidem, de Fide eſſe, quod Sancti ſunt colendi, uti definitum eſt in Conciliis generalibus *Chalcedonenſ.*, *Nicæn. II. action. 6.*, *& Tridentin. ſeſſion.* 25. ſcimus item, de Fide eſſe, venerationem eorum Reliquiis eſſe exhibendam; ſcimus, ſententiam a ſummo Pontifice prolatam in Canonizatione Sanctorum eſſe definitivam, necnon ad univerſam Eccleſiam pertinere, & errori juxta ſuperius dicta eſſe non poſſe obnoxiam ob ſpecialem Spiritus Sancti afflatum; inſuper ſcimus, in Concilio Conſtantienſi (*tom. 8. collect. Hard. col. 301.*) inter ceteros Joannis VVicleffi errores hunc etiam condemnatum fuiſſe, *Auguſtinus, Benedictus, Bernardus damnati ſunt, niſi pœnituerint de hoc, quod habuerunt poſſeſſiones, & inſtituerunt, & intraverunt Religiones, & ſic a Papa uſque ad minimum Religioſum omnes ſunt hæretici*; ſcimus denique, anathematis pœnam impoſitam illis fuiſſe, qui declarationi ſanctitatis, ſeu Canonizationi alicujus refragarentur, veluti legitur in bulla Canonizationis B. Udalrici (*nov. cod. Canoniz. pag.2.*) expedita a Joanne XV. in Concilio Lateranenſi: *Si quis interea, quod non credimus, temerario auſu contra ea, quæ ab hac noſtra auctoritate pie ac firmiter per hoc privilegium conſtituta ſunt, contraire tentaverit, vel hæc, quæ a Nobis ad laudem Dei pro reverentia jam dicti Epiſcopi ſtatuta ſunt, refragari, aut in quoquam tranſgredi; ſciat, ſe auctoritate B. Petri Principis Apoſtolorum, cujus vel immeriti vices agimus, anathematis vinculo innodatum*. Quæ quidem anathematis pœna Hæreticorum propria eſſe videtur, ut habetur *in cap. Cum Chriſtus, & in cap. Ad abolen-*

abolendam: *de Hæreticis*. Neque solum hæc omnia scimus, verum etiam libentissime admittimus, ea non parum prodesse sententiæ docenti, esse de Fide, quod Canonizatus sit Sanctus & sit in æterna gloria: attamen, cum agatur de dogmate Fidei statuendo, Sedis Apostolicæ matris & magistræ ceterarum Ecclesiarum, summique Pontificis, ad quem privative pertinent Fidei definitiones, judicium expectandum esse censemus, antequam hæresis nota inuratur oppositam sententiam sequentibus. Eo autem magis id censemus, cum tot viri docti & Pontificiæ auctoritatis intrepidi assertores, atque adeo *infallibilitatis* summi Pontificis nedum in Fidei ac morum definitionibus, verum etiam in ipso Canonizationis actu defensores, Sanctorum quidem cultum, Reliquiarumque venerationem inter Fidei dogmata recenseant; sed insimul asserant, de Fide non esse, hunc, aut illum Canonizatum esse Sanctum; pariterque de Fide non esse, huic, aut illi Reliquiæ venerationem esse exhibendam: fateantur sane corde & animo, obtemperandum esse sententiæ Papæ definienti, hunc, aut illum esse Sanctum; sed una sustineant, eamdem definitionem non proxime, verum *reductive* tantum ad Fidem spectare: respuant profecto damnatum errorem VVicleffi, sed hæresim ejus rejiciant in causas, quas affert: summos tandem Pontifices dicant, recte potuisse & posse anathematis pœnam imponere debitam negantibus obedientiam Canonizationis bullæ, absque eo quod hinc inferatur hæresis; cum pro pœna anathematis alicui infligenda satis sit, si is proferat propositionem male sonantem, pias aures offendentem, blasphemam, de hæresi suspectam. Quocirca videmus, san. mem. Clementem XI. in famigerata bulla *Unigenitus* (*Bullar. nov. to.*10. *par.*1.) per quam centum & unam propositiones condemnavit, etsi non omnes tamquam hæreticas, sed aliquas tamquam de hæresi suspectas, schismati faventes, erroneas, & hæresi proximas, anathematis tamen pœna omnes insectatum fuisse sequentibus verbis: *Mandantes omnibus utriusque sexus Christifidelibus, ne de dictis propositionibus sentire, docere, ac prædicare aliter præsumant, quam in hac eadem nostra Constitutione continetur, ita ut quicumque illas, vel illarum aliquam, conjunctim, vel divisim docuerit, defenderit, ediderit, aut de eis etiam disputative, publice, aut privatim tractaverit, nisi forsan impugnando, Ecclesiasticis censuris, aliisque contra similia perpetrantes a jure statutis pœnis ipso facto absque alia declaratione subjaceat*.

28 Itaque, ut tantæ quæstioni finem denique imponamus; si non hæreticum, temerarium tamen, scandalum toti Ecclesiæ afferentem, in Sanctos injuriosum, faventem Hæreticis negantibus auctoritatem Ecclesiæ in Canonizatione Sanctorum, sapientem hæresim, utpote viam sternentem Infidelibus ad irridendum Fideles, assertorem erroneæ propositionis, & gravissimis pœnis obnoxium dicemus eum, qui auderet asserere, Pontificem in hac, aut illa Canonizatione errasse, huncque, aut illum Sanctum ab eo canonizatum non esse cultu duliæ colendum; quemadmodum assentiuntur etiam illi, qui docent, de Fide non esse, Papam esse *infallibilem*

bilem in Canonizatione Sanctorum, nec de Fide esse, hunc, aut illum Canonizatum esse Sanctum. Melchior quippe Canus *de loc. Theolog. lib.* 5. *cap.* 5. *pag.* 165. sic loquitur: *Qui Fidem in his*, hoc est Canonizationibus, *Ecclesiæ detrahunt, eos non hæreticos quidem, sed temerarios, impudentes, irreligiosos esse credimus*. Theophilus pariter Raynaudus *in corona aurea Rom. Pontificis pag.* 153. *tom.* 10. *oper.* ita fatur: *Igitur, quod alicui decernatur Canonismus, non facit ex Fide certum, quod talis sit cælo illatus & potiatur beatitudine. Tametsi nemo sanus refragabitur, quin vere pronuntiatum sit a S. Bonaventura, referente Catharino lib.* 1. *de certa Sanctorum gloria, fore incredibilissimum & horribilissimum ambigere de vera beatitate Sancti Canonismo donati & vindicati. Sed aliud est, rem esse de Fide, ita ut absque injuria auctoritatis Divinæ per Ecclesiam propositæ negari non possit*. Item Scacch. *de notis, & signis sanctitatis sect.* 1. *cap.* 8. *pag.* 97. ait: *Et tanti ponderis est iste Canonizationis actus, ut, qui cultum Canonizato negaret, de hæresi suspectus haberetur*. Pritanius demum *de ingen. moderat. lib.* 1. *cap.* 17. post multa concludit: *Quare a suspicione hæresis ille non absit, atque intolerandam & pœnis dignam temeritatem, ac impudentiam præseferat, qui rite Cælitum catalogo adscriptos explodat, & in iis, ut ajunt, canonizandis Ecclesiam re ipsa, & Romanum Pontificem errasse dicat. Suspicionem hæresis memoravi, non autem hæresim formalem*.

C A P U T XLVI.

De Expensis, quæ fiunt tum in pertractandis causis Beatificationis, & Canonizationis, tum in Solemnitate, hoc est cum in Beatorum, aut Sanctorum numerum aliqui Servi Dei, vel Beati referuntur.

1 VUlgatissima est, præsertim vero apud exteras nationes, querela, Pontificium ærarium divitiis redundare superfluis, eisque ex universi Christiani orbis contributionibus, quas tamquam intolerabiles traducunt, conflatis; atque adeo Romanos dedecere Pontifices tantam divitiarum copiam, quippe quæ ut plurimum in amplificanda nepotum patrimonia nimia profusione erogatur.

2 Porro facile est re ipsa hisce respondere querelis. Norunt enim omnes, qui Pontificii ærarii notitiam habent, quam id exhaustum sit, & non modico æri alieno ad subveniendum Christianæ Reipublicæ contracto obnoxium. Oporteret sane, id, uti prædicant, divitiis redundare, quemadmodum prolixa oratione prosequitur Æneas Sylvius *in sua apologia ad Martinum Mayer quæ extat in commentariis Jo. Gobellini* ubi post multa sic concludit *pag.* 742. *Liquet igitur meo judicio, quando id auctoritatibus & rationibus probatum est, Romanam Ecclesiam divitem esse oportere, neque divitias ad voluptatem requiri, sed ad tria tantum; ad statum honestum & dignitati convenientem tenendum, ad alendos pauperes, & Ecclesias manutenendas, ad coercendos malefactores, qui Fidei sinceritati officiunt*. Inquit nempe Salomon *Eccle-*

Ecclesiast. c.7. 12. & 13. Utilior est sapientia cum divitiis, & magis prodest... sicut enim protegit sapientia, sic protegit pecunia: tum autem sacris Litteris & Regum, & Machabæorum testatum est, in Dei templo magnam auri atque argenti vim, ingentemque thesaurum ad necessitates fuisse reservatum. Cum igitur vis hæc deficiat, nec reditus ex terris summo Pontifici pleno jure subjectis pro eorum onerum complemento, quæ sancta Sedes subit & subire tenetur, sufficiant; quid mirum, si ex bullarum præcipue expeditione, & potissimum quidem in Episcopatuum, Abbatiarum, & Beneficiorum collatione, novum aliquod subsidium petatur; quod porro ceteris omnibus reditibus junctum, sic etiam nec divitem facit Romanum Pontificem, nec eum vel ipsi ferendo oneri parem constituit? Decimæ scilicet decimarum in veteri Lege summo Sacerdoti a Levitis debebantur, & benignum pariter subsidium Episcopo indigenti persolvitur; Romano autem Pontifici universæ Ecclesiæ clavum tenenti, & re vera indigenti, minime subvenietur, ne suprema dignitas vilescat, neve, urgente necessitate, cessare cogatur a tot laudabilibus operibus, quæ quotidie præstat pro Christianæ reipublicæ tutela? Hisce tamen devicti argumentis Joannes ipse Gersonius, & Cardinalis Petrus de Alliaco, etsi exactioni Annuorum non admodum favorabiles, ingenue admiserunt, eorum solutionem permanere debere, usquequo alio modo posset Romani Pontificis indigentiis subveniri; ut ex eorum testimoniis plene relatis infert Thomassinus *de benef. tom.3. lib.2. cap.58. num.8. & seqq.* Nec profusa nonnullorum Pontificum erga nepotes liberalitas magis opprobranda est; aut quia id olim fiebat ut plurimum citra ullum Cameræ Apostolicæ incommodum, per assignationem videlicet Ecclesiasticorum redituum, ut puta Abbatiarum, Beneficiorum, Romanæque Curiæ Officiorum, quæ quidem, si non in nepotes, in alios collata fuissent; aut quia san. mem. Innocentius XII. *in Constit.28. (Bullar. nov. tom.9.)* statuit, Romanum Pontificem nepotibus, & consanguineis inopia laborantibus debere pro sua conscientia subvenire, eorumdemque paupertatem eodem omnino modo sublevare, quo pauperum extraneorum egestati opitulari fas est; præterea taxavit moderatam quantitatem Ecclesiasticorum redituum per eum nepoti, hujus scilicet meritis ita exigentibus, ad Cardinalitiam dignitatem evehendo assignandam: & hanc utique Constitutionem Innocentianam, quotquot post ipsum Innocentium Pontificatum Romanum adepti sunt, ad amussim observarunt, atque adeo ad effectum perduxerunt.

3 Hæc nimirum a nobis præmissa sunt, ut cursus præcludatur nonnullorum dictis, qui honestum, & congruum, & quodammodo necessarium existimarent, Beatificationum & Canonizationum expensas ab ærario Pontificio subministrari. Quia vero habentur alii, qui omnes hosce sumptus, licet omnino sint necessarii, ad Romanæ Curiæ referunt avaritiam; inter quos profecto principem locum meretur exsecrabilis Apostata Marcus Antonius de Dominis *de Repub. Ecclesiastica lib.7. cap.5. num.58.* ubi ait:

ait: *Eos enim Papæ canonizant, hoc est ferme deificant, quos ambitio Romana, quos avaritia deificandos suadet*: & paulo post: *Quantam vero vim pecuniæ Canonizatio requirat, novit Curia Romana, ita ut jam nisi magni Principes, aut amplæ civitates (novit hoc nuper Mediolanum)* (sumptibus enim hujus amplissimæ civitatis paulo ante facta fuerat Canonizatio S. Caroli Borromæi) *sumptus promoveant*. Nec alii desunt, qui existimantes, infinitam propemodum pecuniam in hæc negotia erogari, utilius futurum esse prædicant, si ea argenti & auri summa in acquisitionem alicujus regni Infidelibus subjecti expenderetur, ex quibus utique est Guido Patinus *tom.* 1. *epistol. pag.* 603. Operæ hinc pretium ducimus, in præsenti horum etiam dicta perpendere, ideoque de iis expensis, & earumdemmet ratione sermonem instituere.

4 Paris de Crassis meus illustris concivis, & celeberrimus olim summi Pontificis cæremoniarum Magister *in suis diariis MSS.* in quibus agit de Canonizatione S. Francisci de Paula, testatur, se summo Pontifici Leoni X. interroganti, cur adeo magna fieret in Canonizationibus expensa, sic respondisse: *Dixi, hanc expensam sic amplam ideo ab Ecclesia, sive a Sede Apostolica, & a Pontificibus non solum tolerari, sed etiam quodammodo præcipi, ut, ex ea quasi impossibili, vel saltem dura, absterreantur Principes, & populi ad petendum, hujusmodi Canonizationes fieri*. Quod ut in Ecclesia Occidentali præ sumptuum amplitudine futurum esse indicabat memoratus Paris, idem in Orientali similiter contigit Ecclesia, si fides præstanda sit Paulo Ricauto *in histor. status præsentis Ecclesiæ Græcæ cap.6. pag.*164. *& seq.* apud Joannem Albertum Fabricium *bibliogr. antiq. cap.*8. *num.*25. *§. In Orientali*. Refert namque, a schismatico & hæretico Patriarcha Constantinopolitano juridicas item agi inquisitiones, ac testes examinari de virtutibus & miraculis eorum, qui fama sanctitatis illustres hac vita discedunt, tum negotium excuti in Episcoporum Synodo, mortuumque subinde in Sanctorum album referri; sed id raro fieri propter magnam expensam ad eamdem rem necessariam.

5 Verum enim vero prætermittimus, Beatificationum & Canonizationum difficultatem nequaquam petendam esse, aut peti ab expensarum magnitudine, sed utique a longo & rigido examine, quo causæ pertractantur; uti testari poterunt quotquot hujusmodi negotiorum expeditioni tamquam Postulatores in Romana Curia vacarunt, & quemadmodum plene desumitur ex his, quæ nonnulli inter ipsos scripta reliquerunt. Joannes etenim Longinus in vita S. Stanislai Martyris apud Bollandianos *ad diem* 7. *mensis Maji pag.*257. *tom.*2. hæc habet: *Ea difficultas utrum consulto ingesta fuerit, ut veritas de sanctitate Martyris patesceret ad liquidum, an, ut solet Romana industria ad res aliquas honestius repellendas difficultates injicere, huic quoque difficultatem præfatam injecerit, incertum habemus*: cum quo concordat Jo. Cardinalis Cajetanus causæ S. Stanislai Relator in suis litteris ad Episcopum Cracoviensem apud Longinum *loc.cit. pag.*259. ubi sic loquitur:

quitur : *Nos finaliter stupefacti de tanta congerie probationum non admissa, præposito Procuratori diximus quasi parabolice: Necessarium habet Sanctus vester unum finaliter operari miraculum, quod discordantes in miraculis mirabiliter faciat concordare.* Marcus etiam Aurelius Grattarola, qui ad Urbem accessit & Postulatoris officio functus est in causa Canonizationis S. Caroli Borromæi, in suo opere typis edito atque in superioribus sæpe allegato *part.* 1. *cap.*43. postquam retulit exactissimas, quæ fiebant in causæ examine, diligentias a Cardinalibus Congregationis sacrorum rituum, ita subdit: *Nel che procedevano con tanto rigore, che io me ne lamentai più volte con essi loro, come di cosa, che avesse dell' eccessivo, e non usata nelle Canonizzazioni passate: ma mi lasciavano soddisfatto con rispondermi, che, trattandosi della Canonizzazione d'un Cardinale loro collega morto poco tempo innanzi, così conveniva fare, ed erano necessarie quelle grandi diligenze, acciocchè niuno potesse dire giustamente, che fossero proceduti coi rispetti umani: alla qual risposta non sapevo replicare.* Silentio scilicet interea præterimus quidquid de nostra sollerti in excitandis difficultatibus cura, dum Fidei Promotoris officium exercebamus, testatus est bon. mem. P. Daubenton Societatis Jesu Theologus in vita Gallico idiomate scripta B. Joannis Francisci Regis; in cujus quidem causæ pertractationem usque ad Beatificationem strenue incubuit, dum Romæ morabatur, ut in eadem vita *edita Parif. an.*1716. *pag.*329. & præterimus pariter, quæ habentur apud memoratos nuper Bollandianos *ad diem* 8. *mensis Maji tom.*4. *pag.*277. ubi, relatis nonnullis miraculorum instrumentis, sic ajunt: *Utrumque instrumentum mirifice facit ad cognoscendam evidenter summam illam maturitatem, gravitatemque judicii, qua in miraculis in ordine ad Canonizationes probandis utitur Romana Curia:* tum etiam *ad diem* 2. *Aprilis tom.*1. *pag.*217. ubi: *Ea nunc* (loquuntur de præsenti consuetudine Curiæ Romanæ in Canonizationum causis) *in multis mutata adeo difficilem esse fecit Canonizationum obtinendarum effectum, ut ejus successus debeat censeri miraculum pæne majus, quam sint ea omnia, ob quæ aliquis judicatur mereri, ut in Sanctorum catalogum adscribatur.*

6 Postea stricte dicimus, necessarias profecto esse in pertractandis atque ad exitum perducendis Beatificationum & Canonizationum causis expensas; sed Romanos Pontifices earum moderationi studuisse, atque adeo non esse easdem ita amplas, ut solum Principes ac magnæ civitates eas explere valeant, sicuti Marcus Antonius de Dominis temere effutivit: quare & nonnullas tamquam superfluas jam fuisse eliminatas, &, quatenus aliquæ adhuc restent, quæ inter superfluas recenseri possint, earum similiter resectionem a Romanorum Pontificum æquitate desperandam non esse.

7 Blasius certe Ortizius Canonicus Toletanus Hadriani VI. ex Hispania in Italiam comes, &, quamdiu is vixit, ejus familiaris testatur, eum in Canonizatione SS. Antonini, & Bennonis vetuisse sumptus fieri: *Quamvis summa pecuniarum non exigua in ejusmodi Canonizationis actu tum in Pontificia*

Digitized by Google

ficia familia toganda, tum in aliis impendiis ſoleat conſumi, circumſpectiſſimus tamen Papa tales ſumptus quaſi alienos a ſanctimonia & puritate Canonizationis fieri vetuit: uti legitur apud prædictos Bollandianos *in appendic. ad diem* 2. *Maji tom.*7. *pag.*555.

8 Pater autem Sebaſtianus a S. Paulo Ordinis Carmelitani Patrem Danielem Papebrochium Societatis Jeſu Theologum, operis Bollandiani in modo citato tomo continuatorem, proinde accuſavit tamquam affirmatorem, quod ſumptus in ſolemni Canonizatione fieri ſoliti ſint alieni a ſanctimonia & puritate ejuſdem actus. Accuſationi Daniel reſpondit, ſe Hadrianum Papam utique laudaſſe propter zelum bonum, modeſtiam, pietatem, æquitatemque intentionis in minuendis ſumptibus Canonizationum; minime vero probaſſe rationem ab ipſo allatam, quod iidem ſumptus eſſent alieni a ſanctimonia & puritate Canonizationis; additque, cenſere ſe multas & graves eſſe cauſas, quæ ſumptus fieri ſolitos probent tamquam valde congruos; veluti ex ipſa ejuſdem reſponſione *Antuerpiæ edita an.*1696. §.141. *& ſeqq.*

9 Sed, utcumque hæc ſint, a nobis ſingillatim expenſæ ipſæ ponderabuntur, ut de illis, quæ antea propoſita ſunt, probationis fundamentum deſiderari non debeat. Interea vero non inopportunum eſſe videtur, quinimmo maxime opportunum ex Gallico in Latinum ſermonem convertere, quæ poſt primam hujus noſtri Operis editionem ſcripta ſunt ab incognito Auctore *in diſcurſu dogmatico de SS. Canonizat. Pariſ. impreſſo an.* 1739. *pag.*65. *Expenſæ ſi ſtatutæ fuiſſent, ut difficilior & exactior eſſet cauſarum diſcuſſio, prudentia laudanda eſſet: ſed quis eſt qui ignorare poſſit, quod Commiſſarii accedentes ad locum ubi Sancti vixerunt, vel in quo miracula facta ſunt, ut ſumant informationes, multitudo teſtium examinandorum, multitudo ſcripturarum imprimendarum, honoraria ſolvenda negotiorum geſtoribus, Congregationis Officialibus, magni feſti celebratio, neceſſario immenſas quodammodo requirunt expenſas, ex quibus nullum Camera Apoſtolica percipit emolumentum, & quarum magna pars fit extra Urbem.*

§. I.

De Expenſis, quæ fiunt in proceſsuum conſtructione.

10 Statuto in cauſis Beatificationis & Canonizationis ordine judiciali, tamquam ad rerum veritatem eruendam aptiore, nemo eſt qui non videat, & conficiendos eſſe proceſſus tum auctoritate ordinaria, tum Apoſtolica, ut in ſuperioribus viſum eſt, & teſtes aliquando ab una ad aliam Urbem eſſe vocandos, & Judices ordinarios vel delegatos intereſſe debere, adeſſe quoque debere Fidei Subpromotorem, ut & Notariorum Scribarumque operam neceſſariam eſſe, atque adeo hæc & ſimilia ſine expenſis fieri nequaquam poſſe. Sed ex centum hujus generis proceſ-

ſibus nonaginta duo extra Urbem conficiuntur, & in eos quidem non modica pecuniæ ſumma erogatur: proindeque impenſa non eſt ſuperflua, & vel nulla prorſus, vel exigua ſolum ejuſdem pars ad Urbem mittitur. Tantum itaque, quod attinet ad rem præſentem, onus eſſe debet Judicum ordinariorum vel delegatorum invigilare, ne quid præter neceſſitatem erogetur, utque loci, in quo proceſſus fit, taxatio obſervetur: ſiquidem ex mox referendis non taxationem Judicis delegantis, ſed delegati, in hujuſmodi negotiis exequi ſolemne & æquum eſt.

11 Quod ſi aliquando proceſſus in Urbe conficiuntur, ſive agatur de proceſſu ordinario per Cardinalem Urbis Vicarium conficiendo, ſive de proceſſu Apoſtolico auctoritate ſacræ Congregationis conſtruendo; tunc & Judices, qui hiſce proceſſibus interveniunt, gratis exhibent miniſterium ſuum, & ſacra Congregatio exactiſſimam taxationem præfinivit, ad quam etiam Curia Cardinalis Vicarii ſe conformat; in qua nempe, unoquoque actu, aut quocumque conventu ſpectato, ſtatuitur quid pro mercede laboris Notariis ſit ſolvendum. Taxationis porro hujus viridis adhuc eſt obſervantia: quin & Notarius in adeptione ejus officii, interpoſito juramento, ſic eam ſe obſervaturum ſpondet, ut, quatenus promiſſis & juramento ipſi non ſtaret, confugientibus ad ſacram Congregationem Poſtulatoribus, nedum ſacra Congregatio eum ad obſervantiam cogat, ſed inobſervantiam etiam debitis pœnis ulciſcatur. Impreſſa autem dabitur in Appendicibus; ut ex ejus lectione unuſquiſque facile colligere poſſit, quam ſit rationabilis & quam exigua; adeo quidem, ut lis aliquando fuerit excitata inter Poſtulatores, & Notarium, qui extra Urbem confecerat proceſſum, petente videlicet ipſo mercedem juxta taxationem loci, in quo factus fuit proceſſus, utpote ampliorem; dum illi contendebant, obſervandam eſſe taxationem ſacræ Congregationis, quippe quæ minor, & ideo ſibi minus incommoda. Diſſenſio nimirum hujuſmodi contigit in cauſa Florentina B. Julianæ de Falconeriis; in eaque ſacra Congregatio conſtituit, nequaquam in conſtructione proceſſuum remiſſorialium attendendam eſſe taxationem Notarii ſacræ Congregationis, ſed Curiæ Eccleſiaſticæ, in qua proceſſus fieret: uti deſumitur ex decreto in dicta cauſa edito die 6. Martii, & die 18. Septembris 1706. cum æquum omnino ſit, ut ſervetur taxatio loci, in quo proceſſus conſtruitur, juxta Textum *in cap. Statutum §. Notarium*, ibique Gloſſam *in V. Officium: de reſcriptis: in 6.*

12 Si vero proceſſus extero idiomate confecti ſint, quia, ſecundum alibi dicta, nedum adhibetur Interpres, ſed etiam eligitur, qui factam interpretationem recognoſcat, &, ſi quidem opus ſit, corrigat; in noviſſimis decretis ſan. mem. Innocentii XI. §.4. ſacra item Congregatio taxavit mercedem unicuique eorum perſolvendam, & eam utique modicam. En verba decretorum: *Congregatio aſſignavit mercedem pro ſuis laboribus, nempe carolenum unum pro quolibet folio reducto, ita ut facies ſit linearum* 24. *& linea*

nea syllabarum 16. Nimirum, cum *carolenus* sit quarta pars trium Juliorum Romanorum, de mercedis tenuitate non videtur esse dubitandum. Fidei quoque Subpromotor interest constructioni horum processuum, qui fiunt in Urbe; eique, de more, pro quolibet conventu, qui ad multas horas producitur, aureus unus persolvitur: quæ certe summa non est immodica, si temporis impendii, laboris, atque animi attentionis ratio habeatur.

§. II.

De mercede Postulatoris, Procuratoris, Advocati, Medici, & Excusoris scripturarum.

13 Postulatores, severe loquendo, illi sunt, qui Beatificationis & Canonizationis causam promovent: exempli gratia, si aliqua civitas sui concivis, si Religiosus aliquis Ordo sui Religiosi, aut quodpiam Capitulum sui Canonici; aut Familia quæpiam sui affinis vel cognati, qui sanctitatis laude floruerit, causam Beatificationis & Canonizationis introducit atque prosequitur; civitatem ipsam, Religiosum Ordinem, Capitulum, aut Familiam qui repræsentant, quique Procuratorem ad eamdem causam instituunt, veri sunt Postulatores. Verum, cum hi ad Urbem nec accedant, nec accedere possint, in more positum est, ut aliquis eligatur sive concivis, sive Religiosus, sive ex Canonicis, sive ex Familia, vel amicus Familiæ, cui necessaria creditur pecunia, quique in Urbe commorans pro negotii progressu, Procuratorum atque Advocatorum opera utitur: & hic etiam, ut supra electus, Postulatoris nomine appellatur.

14 Nulla porro quoad hosce Postulatores merces a sacra Congregatione statuta est; statuendam etenim reliquit arbitrio præficientium, & consensui præfectorum: sed cogitatum tantum aliquando est, ut infra patebit, de cautionibus adhibendis, ut pecunia ad eosdem missa fideliter erogaretur. Quod tamen spectat ad mercedem, de qua in præsenti habetur sermo, dum Promotoris munere fungebar, satis providam quorumdam suspexi œconomiam, qui aliquem Religiosum vel ad Urbem missum, vel in Urbe commorantem negotio præficientes, subministrata cœnobio eleemosyna pro alimoniis, & tenui quadam summa Religioso ipsi pro regularibus indigentiis, superfluum hoc pacto & magnum sumptum evitarunt alioquin necessarium, ut puta, si viri nobilis, si Canonici opera hac in re adhibeatur.

15 Itaque, ut hinc transeamus ad Procuratores, & Advocatos, taxatio utique pro eorum laboribus a sacra Congregatione est constituta, quæ habebitur in Appendicibus: sed & ipsa adeo tenuis est ac modica, ut Procuratores, & Advocati Urbis, qui patrocinium habent multarum alia-

rum

rum causarum forensium, causis Beatificationis & Canonizationis patrocinari recusent, scilicet quia honorarium non datur labori conveniens. Si vero Medici vocantur, ut judicium scripto ferant super miraculis, eorum profecto labor optat præmium: cum autem hoc præfinitum non sit a sacra Congregatione, licet ut plurimum non excedat præmium Advocatorum, præfiniendum quidem esse videretur, ut jurgia & querimoniæ avertantur. Sanctæ demum memoriæ Alexander VII. taxationem publicavit in Appendicibus pariter inserendam, in qua decernitur, quid Excusori, quid Fidei Subpromotori pro sua revisione & subscriptione, quid Correctoribus pro sua correctione solvendum sit; cujus nempe & viridis est adhuc observantia & adeo scrupulosa ratio, ut & ipsas exprimat cujuscumque folii lineas & linearum litteras, quemadmodum legenti patebit.

§. III.

De mercede Promotoris, & Fidei Subpromotoris.

16 Fidei Promotor suum in Urbe habet Subpromotorem, juxta ea, quæ alibi dicta sunt. Fidei autem Promotori constitutum est a summo Pontifice salarium, quod ei persolvitur citra ullam Postulatorum impensam. Quando scilicet officium Fidei Promotoris junctum erat officio Advocati Fiscalis, emolumentum Fiscalis advocationis erat merces utriusque officii. Sed, facta divisione muneris Fidei Promotoris a munere Advocati Fiscalis, san. mem. Clemens XI. cum me constituit Coadjutorem Prosperi Bottinii Archiepiscopi Myrensis Fidei Promotoris, portionem panis & vini, quæ ex palatio Apostolico persolvebatur Fisci Advocato, persolvendam decrevit Fidei Promotori, uti colligitur ex ejus Apostolicis litteris expeditis die 5. Maji 1708. in quibus sic legitur: *Cum omnibus & singulis honoribus, oneribus, & facultatibus Promotoris hujusmodi officio de jure, usu, et consuetudine competentibus, necnon portionis panis et vini ex palatio nostro Apostolico ante hæc Advocato Fisci et Cameræ nostræ Apostolicæ dari solitis, quas pro tempore existenti Promotori Fidei in posterum assignamus.* Postea in aliis Apostolicis litteris datis die 30. Aprilis 1714. ex emolumentis & salariis solvi solitis Advocato Fisci detraxit annuam summam centussium sive scutorum trecentorum Romanæ monetæ solvendam Fidei Promotori: *Dempta tamen ex salariis et emolumentis ejusmodi annua summa trecentorum scutorum monetæ, quam dilecto filio moderno, et pro tempore existenti Promotori Fidei assignamus.* Præter hæc emolumenta, cum Fidei Promotor scriptis exponat suas difficultates & animadversiones, consuetudo obtinuit, ut aliquid a Postulatoribus ei persolvatur causa compensationis expensarum, quas subire tenetur, ut exempla fieri curet scripturæ suarum difficultatum atque animadversionum, quam ut ipsis quidem Postulatoribus communicet, opus est. Quamquam & scio, tum Joannem Franciscum de Rubeis,

beis, tum Prosperum Bottinium bon. mem. Fidei Promotores satis exiguam pecuniam eadem de causa recepisse. Quomodo deinde me ipse gesserim, dum eodem munere fungebar, testari poterunt ex Postulatoribus quotquot adhuc vivunt; necnon hujus rei probatio desumi poterit ex indicibus expensarum, quos fideliter Postulatores ipsi conscribunt, ut pecuniarum reddant rationem illis, qui eas ad ipsos miserunt.

17 Fidei porro Subpromotor sua habet peculiaria emolumenta, quæ ipsi a Postulatoribus persolvuntur; ejus quippe salarium præfinitum est in decretis Urbani VIII. *pag.* 62. ubi hæc habentur: *Substituto Promotoris Fidei pro quolibet processu ab eodem Substituto examinando per Procuratores causarum persolvatur stipendium decem ducatorum*. Quod tamen Urbani decretum, ad avertendas contentiones, & expensarum multiplicationes, sic explicatum fuit in decretis novissimis san. mem. Innocentii XI. §. 10. *Et pro quolibet processu ab eodem Subpromotore examinando in quolibet dubio persolvatur ei stipendium decem ducatorum auri præscriptum in decretis generalibus pag. 62. cum declaratione tamen, quod, respectu processuum auctoritate Apostolica in specie, qui pluries ad diversum effectum examinari debent, dictum stipendium debeatur pro tribus dubiis tantum; nempe prima vice, quando disputatur validitas, secunda vice, quando disputatur de virtutibus, seu de Martyrio, & causa Martyrii, & tertia vice, quando disputatur de miraculis; quamvis disputationes alicujus ex dictis dubiis pluries reiterari contingat, seu eadem dubia in diversas inspectiones pro faciliori resolutione dividantur*.

18 Taxatio nempe hujus emolumenti, ut & aliorum quorumcumque in æstimatione Innocentiana statutorum, facta est, prævio consilio Congregationis, cui interfuerunt octo Cardinales sacris ritibus præpositi, Secretarius sacræ Congregationis, Fidei Promotor, Subpromotor, duo antiquiores ex collegio Patronorum sacri palatii Apostolici, auditis etiam Procuratoribus Generalibus Ordinum Regularium S. Dominici, S. Francisci, S. Augustini, & Societatis Jesu: sed, his etiam minime obstantibus, continuæ sunt disputationes & contentiones inter Postulatores, ipsumque Fidei Subpromotorem.

19 Aliquis ex Postulatoribus exempli gratia processum aliquando exhibet, in quo vel unus, vel duo, vel tres tantummodo testes sunt examinati asserta deponentes de virtutibus, aut Martyrio, & miraculis alicujus Dei servi, vel Beati, quique idcirco valde parvus processus est: & hoc utique in casu Postulator ipse conqueritur, se tribus vicibus pro adeo exiguo processu solvere debere decem aureos.

20 Quamvis enim responderi consueverit, ingentes etiam, necnon in plura volumina distinctos quandoque ad Subpromotorem deferri processus, pro quibus non exigit, nisi eamdem decem aureorum summam; non proinde tamen querela cessat, subdente nimirum Postulatore, qui parvum detulit processum, ad se alios illos ingentes minime pertinere. In quo propterea rerum themate forte expediret parvum aliquod statuere emolumentum

mentum pro unaquaque processus pagina ; tunc quippe modica summa persolveretur ab eo, qui parvum, major autem ab alio, qui magnum deferret processum.

21 Interdum etiam contingit, Judicem ordinarium, vel Judices delegatos pro assequenda veritate alicujus facti, ne testes vocentur ad locum, in quo fit processus, quempiam subrogare, qui ipsorum testium in loco degentium examen excipiat. Fit itaque a Subrogato examen, idemque mittitur ad Delegantem, a quo inseritur in suum ordinarium, vel Apostolicum processum: quare & hinc oritur disputatio, utrum scilicet hujusmodi processus habendus sit pro unico, an tot sint processus, quot examina diversis in locis a diversis Judicibus facta sunt ex commissione ipsis injuncta a Judice ordinario, vel delegato.

22 Insuper in causis Beatificationis & Canonizationis non solum fiunt processus remissoriales pro examine testium, verum etiam compulsoriales pro compellendis scripturis, ut puta instrumentis, chronicis, aliisque istiusmodi rebus. Si igitur processus compulsorialis sit a processu remissoriali sejunctus, habetur ille tamquam novus processus, & separatum quidem decem aureorum honorarium pacate persolvitur Fidei Subpromotori: tum vero difficultas urget, an id ipsum sit pariter observandum, cum in uno eodemque processu & testes examinantur, & jura compelluntur; & item, sive processus compulsorialis sit remissoriali conjunctus, sive ab eodem sejunctus, an tot sint habendi processus compulsoriales, quot sunt jura compulsa, atque ex diversis eruta locis, hoc est bibliothecis, aut archivis.

23 Fit demum nonnunquam compulsio unius, aut plurium processuum auctoritate ordinaria confectorum in processum Apostolicum. Stipendium nempe decem aureorum jam fuit Fidei Subpromotori persolutum pro processu ordinario, antequam compelleretur in Apostolicum: attamen, facta processus aut processuum prædictorum auctoritate ordinaria confectorum in processum Apostolicum compulsione, disputatio insurgit inter Postulatores, & eumdem Fidei Subpromotorem, iteratum ne stipendium decem itidem aureorum solvendum sit pro processibus ipsis compulsis. Contendunt videlicet Postulatores, iteratum stipendium non esse debitum, cum agatur de uno eodemque processu, cumque pro eo jam facta sit solutio honorarii a sacra Congregatione taxati: quare & addunt, expensam hanc fore intolerabilem, eo quia, præter primam solutionem factam pro ordinario processu, quando causa fuit introducta, præter solutionem repetitam, cum agitur de ejus validitate, tertia adhuc non deest, si ejusdem compulsio fiat, & de compulsionis quidem validitate quæstio sit instituenda; non omissis porro reiteratis subsequentibus solutionibus, si in dubio virtutum & miraculorum opus sit ad eumdem processum ordinarium Apostolica auctoritate compulsum manum admovere: Contra autem excipit Fidei Subpromotor, sibi omnino statutam esse in decretis mer-

cedem

cedem decem ducatorum auri pro quolibet processu ; & quidem primò, cum agitur de ejus validitate, secundò, cum de virtutibus, aut de Martyrio tractatur, tertiò, cum res est de miraculis: item, processum ordinarium non esse processum auctoritate Apostolica compulsum, sed ab eo sane differre; processus etenim compulsorialis fit a Judicibus delegatis, minime vero a Judice ordinario; atque adeo, viso perpensoque processu ordinario, superesse etiam laborem examinandi, an is rite fuerit compulsus, si auctoritate quidem Apostolica compellatur.

24 Verum enimvero, quamvis hæ similesque controversiæ ut plurimum amicabili compositione terminari consueverint, ubi scilicet aliquid a Fidei Subpromotoribus denique relaxatur; expedire profecto videretur, ut sacrorum rituum Congregatio, quæ ad avertendas hujus generis disputationes accuratissimas constituit taxationes, explicatius adhuc decerneret, hincque novo decreto quæstionibus supra recensitis finem imponeret: quod pariter præstare deberet quoad aliam controversiam, quæ prætterea viget inter eosdemmet Postulatores, ac Fidei Subpromotorem. Fidei nimirum Subpromotor scriptis exponit Fidei Promotori difficultates, quas invenire potuit in volvendo & examinando processu, eas vero præsertim, quæ factum respiciunt; ut Fidei ipse Promotor suas facilius exarare queat animadversiones & in facto & in jure, quæ Postulatoribus postea communicantur, ut parent responsiones. Fidei ergo Subpromotor aliquid exigit a Postulatoribus propter exscriptionem scripturæ, quam tradit Fidei Promotori, instar Procuratoris causæ, cui pro quolibet folio statutum est stipendium in taxatione sacræ Congregationis pro Advocatis, & Procuratoribus præscripta. De hac, inquam, Subpromotoris exactione aliquando Postulatores conquesti sunt: quocirca operæ pretium esset, ut sacra Congregatio etiam decerneret, fierine ipsa possit, tum quanta sit futura.

§. IV.

De propinis, seu sportulis, quæ olim solvebantur in Sanctorum Canonizationibus, & quæ hodie ex decretis Romanorum Pontificum sublatæ sunt.

25 PRo incredibilibus laboribus, quos subire coguntur illi, qui suum consilium præstare debent Canonizationis causis, olim propina quædam, seu sportula eis solvebatur. In collectione Conciliorum Britanniæ (*tom. 3. pag. 636.*) extat Ordo Canonizationis Sanctorum sæpe memoratus anni 1494. ad cujus calcem indicantur expensæ, quæ fiunt in Curia Romana pro Canonizatione: earum autem primæ, quæ est *Domino nostro Papæ in aliquo, vel aliquibus auri, vel argenti usque ad valorem ducatorum centum*, subduntur istæ: *Tribus Commissariis Canonizationis in jocalibus,*

vel pecuniis usque ad ducatos centum nonaginta inter omnes . Pro vino donando eisdem ducata decem . Pro una propina vitulorum , pullorum , confectionum , & ceræ Papæ , & tribus Cardinalibus prædictis donandorum ducata 70. Item Paris de Crassis *in suis diariis MSS.* in quibus loquitur de Canonizatione S. Francisci de Paula , quæ celebrata fuit a Leone X. , propinam commemorat Papæ , tribus Cardinalibus Commissariis , & duobus Rotæ Auditoribus persolvendam ; & Papæ quidem dicit ducatorum 225. quam tamen testatur non fuisse a summo eodem Pontifice receptam , tribus Cardinalibus Commissariis ducatorum 300. , duobus Rotæ Auditoribus ducatorum 25. Instituta etiam sacrorum rituum Congregatione , atque ad eam accitis tum Cardinalibus , tum Consultoribus , mos invaluerat , ut nedum summo Pontifici , sed & cuique Cardinali , & Consultori propinæ solverentur ; quæ omnino summam constituebant centussium monetæ Romanæ 3612. ut ex Actis in Beatificatione & Canonizatione S. Francisci de Sales collectis a Dominico Cappello , & typis editis plene desumitur , utpote in quibus singillatim omnes expensæ ab initio ad finem usque Canonizationis factæ computantur .

26 Tempore vero san. mem. Innocentii XI. sacrorum rituum Congregatio decrevit , ut in posterum nec propinæ , nec sportulæ solverentur ; ideoque ingens labor sine præmio maneret : & quidem , facta hujus decreti relatione prædicto summo Pontifici , ipse non modo illud approbavit & confirmavit , sed etiam voluit , se eodem esse comprehensum , atque adeo Successoribus suasit , ut id ipsum efficerent . Quamobrem , cum substitutus fuerit Innocentio Alexander VIII. & cum ab eo utique facta fuerit nonnullorum Sanctorum Canonizatio , ipse san. mem. Pontifex novo confirmationis robore decretum Innocentianum communivit , & semetipsum pariter id complecti statuit : ab eo quippe tantum exemit Secretarium sacræ Congregationis , Fidei Promotorem , atque Subpromotorem . Ab illo porro tempore semper ita res processit , ut nunquam amplius facta fuerit sportularum seu propinarum solutio Papæ , Cardinalibus , Consultoribus sacræ Congregationis , sed Secretario duntaxat , ac Promotori; quorum singulis , utpote continuum laborem ferentibus , fit solutio aureorum centum , ut & longe minoris summæ , aureorum videlicet quindecim , ni fallor , fit Fidei Subpromotori .

27 En verba decretorum : *Proposito in sacra rituum Congregatione , an expediat , quod in decretis Canonizationum tam factis , quam faciendis , in posterum non dentur , nec recipiantur sportulæ seu propinæ , sacra Congregatio unanimi voto censuit , omnino expedire ; ac ideo decrevit , quod in posterum non dentur , nec ab ullo penitus recipiantur ; quodque supplicetur Sanctissimo pro confirmatione : Die* 15. *Octobris* 1678. *Et , facta per me infrascriptum relatione præsentis decreti SS. D. N. Innocentio XI. cum ejus lectura , Sanctitas sua non solum laudavit , & approbavit , atque ab omnibus observari perpetuo mandavit , sed etiam se ipsam sub eo comprehensam esse voluit , & declaravit ; ejusque Successoribus , ut idem faciant,*

faciant, insinuavit, eosque monuit: Die 15. ejusdem mensis Octobris, & anni 1678.

Joannes Baptista de Luca Auditor.
Bernardinus Casalius Secretarius.

Die 15. Maji 1690. Facta relatione SS. D. N. Alexandro VIII. per Reverendiss. Archiepiscopum Myrensem Fidei Promotorem, & Reverendiss. Laurentium Fliscum sacræ Congregationis Secretarium de supradicto decreto, Sanctitas sua, sequendo exemplum san. mem. Innocentii XI. Prædecessoris, illud approbavit, seque pariter in eo comprehensam esse voluit: Declaravit tamen, minime in ipso comprehendi Promotorem Fidei, Secretarium, & Subpromotorem.

28. Hodie itaque Papæ, Cardinalibus, & Consultoribus nil aliud a Postulatoribus datur, quam tabula picta, repræsentans imaginem Beati, qui canonizatur: quod nempe tabulæ pictæ donum fit Cardinalibus, & Consultoribus, occasione Canonizationis; Cardinali autem Relatori, Secretario, ac Promotori non solum eadem occasione, verum etiam, cum introducitur causa, & cum servus Dei inter Beatos refertur. De hisce scilicet tabularum pictarum muneribus loquitur Jo: Baptista Rossius *in suo clypeo castitatis pag.* 100. ubi narrat, se convenisse venerabilem Cardinalem Bellarminum officii causa, qui ipsum sic allocutus est: *Pater, plerasque iconas elegauter e parietibus pendentes indigitans, videtur ne tibi ornatus hic, & copia imaginum sanctæ paupertati dissentanea? Neganti, in eo quidem gradu, ac statu videri; atqui, inquit, aperiam tibi candide consilium meum &c. Imagines istæ donaria sunt eorum, qui causas apotheoseos virorum sanctitate insignium promovent, & meum patrocinium in earum procuratione deposcunt, gaudentque vehementer, quoties appensas ante meos oculos intuentur, tamquam æstimationis meæ argumentum ipsis gratissimum, in quo multum momenti est ad caritatem mutuo consovendam; ut nihil interim dicam de affectu, quem excitari in meo corde sentio ex aspectu vultuum, & sacrorum mysteriorum, quæ pictores omni artificio expressere, ut pietatem coloribus exprimerent.*

29 De sportulis porro, seu propinis Secretario, ac Fidei Promotori persolvendis nonnullæ aliquando exortæ sunt controversiæ. Interdum quippe contigit, ut aliquis esset Secretarius sacræ Congregationis, aut Fidei Promotor, dum causa Canonizationis discutiebatur, eodem vero munere non amplius fungeretur, dum Canonizatio facta est, quo nimirum tempore propina persolvitur; vel quia e vivis excesserat, vel quia ad aliud Romanæ Curiæ officium translatus erat. In hac, inquam, hypothesi quæri consuevit, cui propina debeatur, id est num heredibus defuncti, aut antiquo Secretario, vel Fidei Promotori, an ei potius, qui horum officium exercebat, quo tempore solemnia Canonizationis expleta sunt. Quamquam enim nonnulli censuerunt, eo in casu duplicatam propinam esse a Postulatoribus persolvendam, scilicet & antiquiori Officiali, aut ejus heredibus, & etiam novo; ego tamen in ipso facti eventu id fieri nequaquam permisi. Sanctæ memoriæ Clemens XI. ut sæpe retuli, me consti-

Digitized by Google

constituit Coadjutorem Archiepiscopi Myrensis Prosperi Bottinii Fidei Promotoris, qui morbo apoplectico perculsus, & nonagenario major officium exercere non poterat. Nonnulla nihilominus ipse peregerat in causis quatuor Sanctorum ab eodem Pontifice canonizatorum; reliqua vero a me ipsius Coadjutore completa fuerunt. Cum autem ipse quidem amplius non esset in viventibus, quando Canonizatio perfecta fuit, ideoque quando fiebat propinæ solutio; ne duplicata eadem propina Postulatores onerarentur, sic res inter illius heredes, meque ipsum composita fuit, ut dimidium iis, dimidium mihi solveretur. Rursus, postquam exantlaveram omnes labores in causa S. Margaritæ de Cortona, placuit san. mem. Benedicto XIII. me ad Cardinalitium honorem evehere. Vacavit idcirco Promotoris officium; quo deinde delato ad Dominum Cavalchinum Archiepiscopum Philippensem, solemniter Beata ipsa Margarita in Sanctarum album fuit relata. Sed non fuerunt Postulatores adacti ad solutionem duplicatæ propinæ; una etenim & integra propina mihi soli, qui solus laboraveram, fuit soluta. Quamobrem Romanæ Curiæ obtrectatores facile cognoscere poterunt, Sedis Apostolicæ Officiales esse viros honestos, nec esse, ut ipsi prædicant, sordida avaritia inquinatos; tum etiam sacrorum rituum Congregationem expensas utique in Canonizationibus admittere tamquam ut plurimum necessarias, sed ab earum superfluitate maxime abhorrere, ut adhuc latius ex sequentibus patebit.

§. V.

De solutione facienda sacrario basilicæ S. Petri in Beatificatione, & Canonizatione.

30 Sicut in superioribus vidimus, solemnia Beatificationis formalis celebrantur in basilica Vaticana: quare, præter expensas necessarias ad eamdem ornandam, & mercedem eis persolvendam, qui suas locant operas, nulla alia gravis fit solutio, quam ea, quæ continetur in mox referendo decreto; quæ porro duplicatur, quando fit Canonizatio.

31 Alexandrinum decretum. *SS. D. N. Alexander Divina providentia Papa VII. prout summum tum dignitate, tum pietate Pontificem decet, ob singularem suam decoris domus Dei dilectionem præ ceteris sollicitus, ut basilica Vaticana, quo par est tantæ molis, sacræ etiam supellectilis nitore resplendeat, sacristiæ ejusdem basilicæ sacras vestes, & sane ornatissimas, in Canonizatione S. Thomæ de Villanova adhibitas præcipua sua munificentia, et in basilicam ipsam Vaticanam religione elargitus fuit: volensque præterea in futurum sacristiæ ejusdem indigentiis identidem religiose consulere, mandavit, ne in posterum Secretarius pro tempore Congregationis sacr. rit. decreta Beatificationum, et Canonizationum, quæ ab ipsa Congregatione in fine causarum eduntur, in Acta sacræ Congregationis referat, neque evulget, aut sub quovis prætextu Procuratoribus, et Postula-*

Postulatoribus causarum, vel aliis quibuscumque consignet, nisi docto, se Sacristis Majoribus præfatæ basilicæ consignasse sacram supellectilem veri valoris aureorum mille pro Canonizando, quingentorum vero similium pro Beatificando; nempe in tot planetis, stolis, manipulis, ac bursis Corporalium, vel albis, et amictibus ad usum Missarum privatarum, quæ dietim in dicta basilica celebrantur, aut in tot palliis, et altarium linteaminibus pariter ad similem usum adhibendis. Et prædictis quidem arbitrio Sacristarum Majorum præstandis; quorum proinde curæ Sanctitas sua demandavit, quæ magis pro tempore ecclesiæ servitium exiget, Procuratoribus causarum indicare, Secretarium vero sacræ Congregationis, et Sacristas prædictos admonere, et, quod eadem festine impleantur, invigilare. Ne autem hujusmodi decreti ignorantia præsumi possit, idem in Acta sacræ Congregationis referri jussit; prout chirographum, seu verius supplicem libellum manu Sanctitatis suæ firmatum ibidem inserri voluit. Die 27. Septembris 1659.

32 Quia vero magna erat Postulatorum molestia in comparandis supellectilibus ad normam decreti Alexandri VII., eodem annuente Pontifice, prædicto facilior modus est subrogatus; solvendi videlicet aureos quingentos in Beatificatione, & aureos mille in Canonizatione Canonicis basilicæ Æditui, qui eos fideliter erogant in comparandam ipsam supellectilem necessariam, necnon Capitulo reddunt rationes expensarum. Ideo in ejusdem basilicæ sacrario ad perpetuam rei memoriam erectus est lapis, in quo hæc verba leguntur:

ALEXANDRO VII. PONT. MAX.

QVOD SINGVLARI EIVS MVNIFICENTIA VATIC. BASIL.
SACRA SVPELLECTILE ABVNDANTER SIT INSTRVCTA
AD ILLAMQ. CONSERVANDAM ET AVGENDAM APOST. DECRETO
PERPETVO DVRATVRVM SVBSIDIVM SIT ATTRIBVTVM
BENEFICII MAGNITVDINEM REFERENTES
AC POSTERITATI TESTANTES
POST ANNIVERSARIA SACRA SOLEMNI RITV INSTITVTA
GRATI ANIMI MONIMENTVM
CANONICI POSVERE.

33 Hujus porro solutionis æquitas bene perspecta est his, qui rerum Capituli basilicæ Vaticanæ cognitionem habent. Multorum equidem annorum spatio Theologi proventum in eadem insigni basilica obtinui; testari autem possum, mensam Capitularem esse multo ære alieno obstrictam, nec eam sufficienter sublevari potuisse, diminutis menstruis præstationibus unicuique Canonico assignatis; quin etiam, quod præcipuum est, non satis idoneum recepisse levamen ab eximia beneficentia ac liberalitate san. mem. Benedicti XIII. qui eam liberavit ab onere solutionis insignis debiti centussium monetæ Romanæ centum millium & ultra, eo in fabri-

fabricam basilicæ translato. Inexplicabilis nempe est sacrarum supellectilium consumptio, quæ propter intemperiem aeris Vaticani, & ob quotidianam tot Missarum celebrationem tum in templo, tum in sacrario contingit. Cum autem onus reparationis supellectilium non ad fabricam, sed ad mensam Capitularem pertineat, & hæc quidem minime haberet, quomodo id ferre posset, provide idcirco Alexander Papa VII. supradictum edidit decretum: quod, etsi satis non sit, ut Capitulum ab onere reparationis penitus eximatur, prodest nihilominus intolerabilis expensæ diminutioni. Quatenus autem aliquis responderet, potuisse hoc onus ipsi fabricæ imponi; hic sciat oportet, nec fabricam ipsam opibus abundare, atque adeo eam pariter maximo ære alieno laborare: quandoquidem non modo ejus reditus erogantur in ornatum & conservationem amplissimæ basilicæ S. Petri, verum etiam, ut auxilium periclitanti reipublicæ Christianæ subministretur. Quocirca *in vita san. mem. Clementis XI. lib.5.num.3.* postquam narratum est Turcarum bellum, quod instabat, & post exposita auxilia, quæ a provido Pontifice præparata fuerant, ut hiemali tempore adversus Turcas adessent, sic subditur: *Exploratum præterea habens, majorem redituum partem tribunalis fabricæ Vaticanæ basilicæ ex pia per Christifideles conlata stipe provenire, eosque, juxta Romanorum præscripta Pontificum, in unam Christianarum regionum tutelam adversus hostium Fidei iniqua molimina erogandos ab eodem, ad alias conducendas naves bellicas, Pontificiarum aucturas numerum, æs alienum trecentorum aureorum millium contrahi voluit ex annuis proventibus dissolvendum*. Hujusmodi scilicet subsidia iisdem de causis ab eodem fabricæ ærario ab aliis etiam Pontificibus desumpta sunt; sed ultimum Clementinum, de quo modo egimus, satis sit indicasse.

§. VI.

De strenis, quæ nonnullis Officialibus Romanæ Curiæ persolvuntur.

34 JUxta narrata in superioribus, pro Canonizationibus Sanctorum Advocati Consistoriales perorant in publico Consistorio, vel quando pileus traditur Cardinalibus recenter creatis, aut aliquis Legatus Regius publice admittitur, vel quando, expleta Canonizationis causa in publico pariter Consistorio, quod ab alio semipublico excipitur, virtutes ac miracula Canonizandi oratorio modo exponuntur. Verum, quia orationes prima illa occasione recitatæ ad Canonizationem minime sunt necessariæ, idcirco, licet in institutione pro iisdem orationibus supra relata dicatur, honoraria esse a Postulatoribus causarum persolvenda; re nihilominus ipsa etiam hodie in more est, ut Oratori quidem fiat aureorum decem solutio, non tamen a Postulatoribus, sed a Curia Criminali Gubernatoris Urbis: quippe quæ eamdem solutionem faciebat, cum causarum criminalium fiebat propositio in sacro Consistorio, in quarum scili-

cet locum subrogatæ deinde sunt Canonizationum causæ, quemadmodum similiter diximus. Secundo utique loco habitæ orationes in Canonizationibus necessariæ sunt: atque hinc Advocato Consistoriali peroranti dantur a Postulatoribus centusses centum; quorum fit distributio inter ceteros sacræ Consistorialis aulæ Advocatos, servata tamen ipsi Oratori magis conspicua summæ portione. Strenæ quoque persolvuntur cæremoniarum Magistris, qui haud exiguos perferunt labores & ante solemnitatem, & in ipsa Canonizationis solemnitate. Præsul a Secretis Brevium ad Principes, qui nomine summi Pontificis in Consistoriis, & in ipsa Canonizatione respondet Postulatorum petitionibus; Præsul Secretarius sacri Collegii, qui gesta refert inter Acta Consistorii; Præsul expositor bullæ Canonizationis, & alii, qui partem capiunt de emolumentis bullarum; illi denique ex familia summi Pontificis; hi, inquam, omnes strenarum participes sunt, quarum nempe nonnullæ causam habent a labore, ceteræ a consuetudine. Si qua tamen nimietas in eis inesset, securi possunt esse Postulatores de moderatione obtinenda, quatenus suas afferant apud sacram Congregationem petitiones. Interea vero ipsis expedit, ad vitandas importunas pecuniam petentium molestias, aliquem virum gravem eligere, qui solvenda solvat, illos autem, quibus nihil debetur, dimittat. Ea sane semper consuetudo obtinuit quo tempore exercebam munus Fidei Promotoris, cum actum fuit de Canonizationibus peragendis. Ecquis enim sperare potest, in tanta hominum multitudine solum esse petituros, quibus utique quid debetur, non autem & alios, quibus nihil?

35 Præter strenas modo memoratas, consuetudo item invaluit dandi novam vestem nonnullis Officialibus, & Familiaribus Papæ, ut ipsa videlicet Canonizationis solemnitas augustior appareret. De his hæc habet Paris de Crassis: *Unicuique Cardinali præsenti datur una cappa ex camelotto nova, & omnibus Officialibus Capellæ, Subdiaconis, Auditoribus, Clericis Cameræ, Acolythis datur unum rocchettum novum, & unum superpelliceum. Item Clericis cæremoniarum, & Clericis Magistri Capellæ. Item duodecim Cubiculariis Papæ dantur vestes cum caputiis de rosato. Item quatuor Camerariis Papæ, ac duobus Assistentibus. Cubiculariis autem Papæ omnia vestimenta nova de novo rosato. Item viginti Scutiferis Papæ similiter vestes, diploides, caligæ, & birreta. Item Parafrenariis Papæ viginti quatuor dantur diploides, & vestes. Item omnibus Officialibus palatii datur respective in rosato panno, sicut in creatione novi Pontificis*. Blasius etiam Ortizius familiaris Hadriani VI. supra citatus, loquens de summa pecuniarum, quæ impendebatur in Canonizationibus, eam memorat, quæ erogabatur in *togandam* Papæ familiam. Insuper Marcus Aurelius Grattarola, qui in suo opere sæpe allegato omnia refert pertinentia ad Canonizationem S. Caroli Borromæi, nedum narrat *par.* 1. *cap.* 55. *& par.* 22. *cap.* 2. centum & sexaginta pauperes eleemosynæ gratia fuisse novis vestibus indutos *par.* 2. *cap.* 2. necnon eadem de causa tribus diebus factam fuisse personis miserabilibus Urbis panis distributionem, verum

verum etiam nonnullos Officiales, ac Papæ Ministros fuisse nova veste donatos: *Si diedero* (le vesti) *a diversi Ufficiali, e Ministri di sua Santità, per onorare una tal celebrità colla presenza di tanti Ministri Pontificj vestiti tutti a nuova livrea purpurea*. Index porro expensarum factarum in ea Canonizatione extat adhuc in bibliotheca Casanatensi Urbis, in quo hæc habentur: *Oltre alle sopradette propine e regaglie pagate in contanti alli suddetti Ufficiali, e Ministri del Papa, sono anche state date le infrascritte vesti, e consegnate dal Depositario della Canonizzazione agl' infrascritti Ufficiali*. Cum autem nec Cardinalium, nec omnium Officialium Capellæ, nec Subdiaconorum, nec Auditorum, nec Clericorum Cameræ, nec Acolythorum, nec *Caudatariorum*, nec Scutiferorum, vel *Parafreniorum* Papæ ulla amplius mentio facta inveniatur; proinde colligere licet, moderationem expensarum factam fuisse, & largitionem vestium jam restrictam fuisse ad institutum subinde introductum, donandi videlicet Cubiculi Magistro calicem argenteum, calicem item argenteum Præfecto palatii Apostolici, vestes autem non personæ, sed officii proprias, Cubiculariis secretis Participantibus, Secretario Congregationis sacrorum rituum, Fidei Promotori, & nonnullis sacrarum cæremoniarum Magistris.

36 Inducto itaque more vestium distributionis, nullo postea negotio in vestium locum numerata pecunia subrogata fuit; atque adeo ex nonnullorum Postulatorum nimia liberalitate factum est, ut tot multiplicarentur pro ipsis vestibus pecuniæ solutiones, quot erant Sancti, qui canonizabantur, licet unica solemnitate fieret eorum Canonizatio: quin & aliquando eadem forte effusæ liberalitatis de causa unico Officiali plura officia gerenti non tantum tot factæ sunt pro vestibus solutiones, quot erant Sancti Canonizandi, quamvis unica Canonizatione comprehenderentur, verum etiam tot factæ sunt, quot erant officia; perinde ac si non una esset persona, quæ plura officia administraret, sed plures; & non una, sed plures essent solemnitates.

37 Verum, delata hujus magnæ impensæ notitia ad san. mem. Innocentium XI. destinata fuit Congregatio nonnullorum Cardinalium, cui etiam interfuerunt Secretarius Congregationis sacrorum rituum, Promotor Fidei, & primus Magister cæremoniarum, pro ejus, necnon aliarum moderatione. Cumque ter Congregatio ipsa deinceps coacta esset, die videlicet 26. Julii 1680. die 9. Januarii 1682. & die 20. Julii 1690. deliberatum tandem fuit unicam omnino solutionem pro veste unicuique Officiali, & Papæ Familiari distributionem hanc ipsam participanti fieri debere, etiamsi vel plures Sancti unica solemnitate canonizarentur, vel unus Officialis plura officia administraret; ut deprehenditur ex scripturis, quæ adhuc extant in nuper memorata bibliotheca Casanatensi Urbis. Nulla scilicet habita fuit consideratio præteritæ consuetudinis; quia, cessante speciali consuetudine, vel legitima conventione, excepto casu piæ causæ ad terminos Textus *in cap. Ad Apostolicam: de Simonia*, voluntaria, antecedens,

dens, & facultatem præseferens solutio, quamvis continuata multorum annorum spatio, apta non est ad inducendam vim in futurum, juxta cumulata a Lagunez *de fructibus par.1. cap.15. §.4. num.3. & seqq.*

38 Hujus porro sacræ Congregationis deliberatio ad effectum penitus perducta fuit tempore san. mem. Clementis XI. Delato quippe examine ad plenam Congregationem sacrorum rituum, occasione Canonizationis ab eodem peractæ quatuor Sanctorum, coacta fuit ipsa Congregatio die 27. Septembris 1712. cui interfuerunt Eminentissimi Domini de Abdua, Ferrarius, Sacripantes, Tremoville, Fabronus, Priolus, Thomasius, Ptolemæus, Casinus, Bichius, Imperialis, Barberinus, & Hannibal Albanus, tum Carolus Collicola postea Cardinalis, sed tunc uti Protonotarius sacræ Congregationis implens vices Secretarii Inghiramii ægrotantis, & egomet ut Fidei Promotor; atque adeo communi unanimique omnium suffragio statutum est, plane unicam unicuique pro veste solutionem esse faciendam, etiamsi plurium Sanctorum fieret Canonizatio, & unicus insimul Officialis plurium officia gereret. Sacræ item Congregationis sententia a Pontificia confirmatione robur obtinuit, ejusdemque ad amussim executio perfecta fuit tum in prædicta quatuor Sanctorum, tum in alia octo Sanctorum Canonizatione facta a Benedicto XIII. veluti cognosci poterit ex nominibus ædis nummulariæ S. Spiritus, apud quam pecunia deposita fuit pro expensis earumdem Canonizationum,& in qua quidem unaquæque expensa fideliter est adnotata. Hujus scilicet facti series unicuique suadere poterit, Apostolicam Sedem redundantiæ expensarum resistere potius, quam patrocinari, dummodo ad ipsam ejus notitia perveniat.

§. VII.

De apparatu basilicæ Vaticanæ, & de pretiosis vestibus Pontificalibus ad Canonizationis solemnitatem necessariis.

39 IN solemnitate Canonizationis amplum fit tabulatum in basilica Vaticana, in quo nedum thronus Pontificius, verum etiam sedilia pro Cardinalibus, Archiepiscopis, Episcopis, Pœnitentiariis, Præsulibus, & Officialibus Romanæ Curiæ collocantur; cujus porro ligna, expleta solemnitate, traduntur Canonicis ejusdem Vaticanæ basilicæ, qui eorum pretium instar chori distributionum inter se dividere consueverunt. Egregia Canonizandi facinora, & insignia miracula depicta per universam basilicam conspiciuntur; & horum pariter icones eidem basilicæ Capitulo, perfecta celebritate, tribuuntur. Ingens funalium cereorum & candelarum accensarum numerus tabulatum, altare, Apostolorum Confessionem, & universum basilicæ ambitum circumdat; & item quidquid funalium eorumdem cereorum & candelarum post Missam reliquum est, ad modo dictum pertinet ejusdem basilicæ Capitulum: sed ita tamen, ut ho-

rum omnium pretium, adhibita debita proportione, participent etiam Beneficiarii, necnon Clerici Beneficiarii, qui choro intersunt. Insuper in solemnitate Canonizationis Romanus Pontifex ut plurimum Missam canit, sicut alibi dictum est, aut saltem Missæ assistit cantatæ: cumque a Postulatoribus pretiosæ supellectiles, & integrum Pontificale ornamentum comparentur; altaris pallium, super quo sacrificium offertur, pro usu ejusdem altaris conservatur in sacrario basilicæ, ceteræ autem pretiosæ vestes pro Missa cantanda, & universum Pontificale ornamentum ad summum ipsum spectat Pontificem, qui id postea vel donat sacrario aut palatii Apostolici, aut S. Petri, vel ad aliam ecclesiam intra Urbem, aut etiam extra Urbem muneris titulo mittit. Paris nimirum de Crassis in allegatis diariis testatur, se, ut certum faceret Leonem X. Pontificalia ornamenta occasione Canonizationis cum magna recenter fieri impensa, afferri curasse ex sacrario palatii *planetam*, & *impluviam* cum imaginibus S. Bernardini factas sub Nicolao V. qui eum inter Sanctos solemniter retulerat: & ita quidem in Bononiensi Metropolitana Ecclesia conservantur adhuc sacra indumenta, quibus usus est Gregorius XV. in Canonizatione a se facta plurium Sanctorum; utpote quæ ab eodem Ecclesiæ ipsi donata, cui plurium annorum spatio ut Archiepiscopus laudabiliter præfuerat.

40 Magna profecto est pro his omnibus peragendis & comparandis impensa; sed Romani Pontifices ejus moderationi maximopere studuerunt, nedum rejecta nimia superfluitate & abundantia, verum etiam facta conjunctione plurium Sanctorum, quos unica Canonizatione comprehendere consueverunt: quo nempe in casu cum unum sit tabulatum, unica tantum Missa cantetur, funales cerei & candelæ non multiplicentur, facta, & miracula Canonizandorum sic depicta exponantur, ut ea unius ex Canonizandis in una tabula, alterius autem in alia tabula repræsententur, partitio propterea expensarum, quæ tunc fit inter plures Postulatores, easdem reddit tolerabiles. Neque enim inficiari quis poterit maximam esse expensarum moderationem, si & ad ea, quæ modo dicta sunt, sedulo advertere velit; & ad alia, quæ in superiori paragrapho relata fuerunt, de pretio videlicet unius vestis Officialibus & Familiaribus Papæ persolvendo, etiamsi plures Sancti simul canonizentur. Paris de Crassis hæc refert de ornamentis, quæ comparabantur pro solemnitate Canonizationis: *Omnia requisita paramenta, vestimenta, ornamenta tam sacra, quam non sacra, emuntur & fiunt nova. Primo quidem solebant Papa donari octo & decem petia tela cortina tam pro camisiis, rocchettis, amictu, alba, mappis altaris, & mappulis; quam pro caligis rubeis una, aut dua petia de panno scarlato pro diploidibus etiam quatuor, aut sex petia ex serico damasco, & tabino, & ex veluto. Item vestes suffulta, sive soderata ex pellibus luporum cervorum, sive lyncum, & zebellinorum, & martorum, & similium. Item pro mappis, & mappulis viginti, aut viginti quinque tela ortigina; prater paramenta sacra omnia nova ex auro purissimo pertinentia ad processionem, ad Missam & ad actum non solum Pontificis, sed*

etiam

etiam pro persona cujusque Cardinalis Commissarii &c. præter mitram Papæ ex perlis mediocribus, & præter calicem cum patena, & ampullas, & candelabra novem argentea, videlicet septem pro altari, & duo pro credentia, ac etiam præter pallium altaris, & mappas, & pallium pulpiti pro Euangelio per Cardinalem cantando, & præter baldachinum novum, & alia, quæ regulariter & ordinario sunt præparanda pro complemento actus. At hodie sola sacra dantur a Postulatoribus ornamenta necessaria summo Pontifici celebranti, Diacono, ac Subdiacono tum Latino, tum Græco, & Presbytero assistenti; datur mitra pretiosa; datur calix cum patena aurea; dantur mappæ, & mappulæ; datur pallium altaris: sed nec candelabra novem argentea, nec alia supra recensita dantur in Sanctorum Canonizationibus.

41 Impensa pro tabulato, luminibus, & pretiosis supellectilibus inter necessarias computatæ fuerunt & enumeratæ in Congregatione antea enuntiata, id est destinata pro moderatione expensarum, quæ fiunt in Canonizationibus; & quidem merito. Majestas quippe solemnitati deesset, si tabulatum, ut de eo primum dicamus, non fieret, atque adeo sine eo pauci solemnitatem videre possent, & cæremonias, ritusque, quibus peragitur. Porro, ut alibi visum est, olim in Canonizationibus alta voce legebantur miracula Canonizandorum: sed, cum præ magna hominum multitudine nemo profecto esset, qui legentem audire posset; ut hominum pietati nihilominus satisfieret, pictura, quæ ab omnibus videri potest, in lectionis locum ideo est substituta. Celebrantem vero Romanum Pontificem, aut Missæ adeo solemni in tanta re assistentem, ecquis est qui asserere audeat, pretiosam dedecere supellectilem; cum, ferventibus etiam in Christianam Religionem Ethnicorum persecutionibus, pretiosa similiter supellectili uteretur Ecclesia, teste S. Augustino *lib. 3. contra Crescon ium cap. 29. num. 33. tom. 9. oper.* ubi hæc profert ex gestis Proconsularibus: *Constantino Maximo Augusto, & Constantino Juniore Nob. Cæs. Coss. &c. Posteaquam perventum est in bibliothecam, inventa sunt ibi armaria inania. Ibi protulit Silvanus capitulatam argenteam, & lucernam argenteam*. Antea quoque scripserat idem Augustinus; *calices duos aureos, itemque calices sex argenteos* ab eodem Silvano traditos; ut evinceret, eum persecutionis tempore fuisse traditorem. In libro itidem Pontificali, qui Anastasii nomine inscribitur, *tom. 2. in Silvestro pag.* 278., præter alia vasa aurea, & argentea ibi memorata, sic de eo legitur: Donavit *patenam argenteam pensantem libras viginti .... scyphos argenteos duos, qui pensaverunt singuli libras denas .... amas argenteas duas &c. & pag.* 307. Obtulit *candelabra aurichalca septem ante altaria, quæ sunt in pedibus decem*. Quin & alia plura ex eodem libro Pontificali desumpta, ad rem, de qua agimus, facientia, collecta legi possunt *tom. 1. de liturg. Rom. Pontif. cap. 29. disquisit. de sac. minister.* eruditi viri Dominici Georgii Præfecti bibliothecæ Cardinalis Josephi Renati Imperialis. Quatenus autem aliquis subdere petulanter vellet, non dedecere utique pretiosam supellectilem Romanum Pontificem celebrantem, im-

mo vero ei maxime convenire, sed ea uti posse, quam jam habet in sacrario sui Pontificii sacelli, sublata Postulatorum impensa; hæc tamen nimis audax objectio sua non careret responsione: nec enim habet prædictum sacrarium tot pretiosas vestes, quot forte putatur habere. Habuit nempe, sed temporum injuria perierunt; & quotidie Æditu us sacri palatii aut antiquas restituere, aut novas ex palatii reditibus cogitur instaurare, ne desint necessaria. Præterquamquod, si id fieret, quod postulatur, non possent, expleta Canonizatione, Romani Pontifices planetam, calicem, & cetera Pontificalia ornamenta aliis ecclesiis, ut eorum mos est, dono dare.

42 Funalium denique cereorum, aliorumque luminum incensioni in adeo magna celebritate ille solum adversari poterit, qui cereorum usum tantum nocturno tempore censet in ecclesiam admittendum; sacra idcirco contempta antiquitate, cum Paulinus *de S. Felice natal.* 3. hæc habeat:

Clara coronantur densis altaria lychnis,
Lumina ceratis adolentur odora papyris:
Nocte dieque micant; sic nox, splendore diei
Fulget, & ipsa dies cælesti illustris honore
Plus micat innumeris lucem geminata lucernis.

43 Qui vero plura de hoc argumento addiscere cupit, legere poterit opera celebrium virorum, qui, congesta undique sacra eruditione, argumentum ipsum solidissime pertractarunt; Ludovici videlicet Antonii Muratorii *tom.* 1. *anecd. dissert.* 16. quam rursus edidit in recensione operum ejusdem S. Paulini; Vincentii Ludovici Gotti amplissimi Cardinalis *tom.* 1. *de vera Ecclesia Christi cap.* 11. *§.* 6. *num.* 52. Auctoris demum anonymi tractatum *Parisiis editum anno* 1721. *de vero Ecclesiæ spiritu in usu sacrar. caremon. §.* 11. *pag.* 80.

§. VIII.

De statuta contributione a quocumque Postulatore solvenda pro dissolvendo ære alieno contracto in parandis splendidis aulæis basilicæ Principis Apostolorum.

44 VAldenses, Henricianorum soboles anno 1160. a Petro Valdo ab inferis excitata, Galliam, Hispaniam, Angliam, Germaniam, & Italiam fœdarunt. Inter cetera autem eorum dogmata satis iniqua erat & illud, ornatum ecclesiæ esse peccatum, teste Fr. Rainerio Ord. Præd. *tom.* 25. *biblioth. PP. pag.* 266. *cap.* 5. Verum in Concilio Oxoniensi, quod habitum est anno prædicto, tum illud, tum alia eorumdem dogmata fuerunt condemnata. Dicitur enim *psalm.* 25. *v.* 8. *Dilexi decorem domus tuæ, & locum habitationis gloriæ tuæ.* Cardinalis item Baronius vir æternum laudandus *ad an.* 57. *&* 58. ecclesias pluribus, iisque splendidissimis ac ditissimis ornamentis antiquitus refertas fuisse demonstravit: cumque Jo. Henricus

ricus Ottius Calvinilta in libro, cui titulus, *examen perpetuum Historico-Theologicum in Cardinalis Baronii annales*, eum arrodere ausus esset, Baronium Muratorius strenue vindicavit *differt.16. supra citat.* Consuli quoque potest Joannes Tomæus Episcopus Bosnensis *in oratione pro ecclesiæ ornamentis*.

45 Pio itaque spiritu ducti Romani Pontifices, templorum utique ornatui universe prospexerunt: at aciem tamen cogitationum suarum in basilicam Principis Apostolorum diligentius intenderunt; ut in arce videlicet Religionis, hoc est in Urbe, sacrum & conspicuum B. Petri templum erigeretur; idque non suum, nec cujusque proprium, sed omnium Christianarum nationum commune, positum quippe in honorem ejus, & cui, & cujus Successoribus a Deo, ejusque Filio data est potestas super omnes gentes.

46 Templum prædictum egregia forma & magnitudine a fundamentis a Constantino ædificatum inter reliquas Urbis ecclesias magna subinde reparatione indigebat. Julius hinc Papa II. manum operi admovere tentavit. Leo X. & Hadrianus VI. variis occurrentibus impedimentis, non potuerunt perficere, quod fuerant meditati. Ceteris autem felicior Clemens VII. magnum opus aggressus est; cujus deinceps vestigiis plerique ex Successoribus institerunt. Quare & Sixtus V. & Paulus V. & Urbanus VIII. & Alexander VII. tholum insignissimum construxerunt, basilicam amplificarunt augustissimis porticibus exterioribus, & *Confessionem*, ut vocant, & sublime cathedræ altare ære instruxerunt atque ornarunt. Nimirum, etsi sciamus, Deum non in manufactis templis habitare, nec manibus humanis coli, aut aliquo indigere, uti legitur *Actorum* 17. 25. scimus etiam, voluisse magna auri profusione templum a Salomone fabricari 3. *Regum cap.* 5. & 6. Quidni ergo Romani Pontifices ex universis orbis subsidiis potuerunt laudabiliter templum omnium, ut diximus, nationum attollere, idque Deo dicare in honorem Petri Principis Apostolorum, necnon, ex iisdem subsidiis, ut pariter supra vidimus, aliquid aliquando desumere pro Christianæ reipublicæ bono & tuitione? Quapropter S. Ambrosius *in libro de Officiis relatus in can. Aurum:* 12. *quæst.*2. inquit: *Aurum Ecclesia habet, non ut servet, sed ut eroget & subveniat in necessitatibus &c. Nemo potest queri, quia captivi redempti sunt; nemo potest accusare, quia templum Dei ædificatum est*.

47 Nonnulla nempe supra tetigimus de eximiis subsidiis a san. mem. Clemente XI. pro Christianæ reipublicæ defensione inde suppeditatis; nunc autem aliquid indicandum est de liberalitate venerabilis Dei servi Innocentii XI. erga Viennam Austriæ, cum ab immani Turcarum Tyranno obsidione cingeretur: *Quis enim* (verba sunt Auctoris tractatus *de libertat. Eccles. Gallic. lib.* 6. *cap.* 11. *num.* 6.) *obsessa a Turcis Vienna, toti fere Ecclesiæ non metuebat exitium? Quis Othomanicæ potentiæ in Germaniam, Italiam, ac remotiores deinde provincias irrumpenti obstitisset, Christianis Principibus inter se concertantibus, nisi providentia summi Pontificis in se ipsum avari,*

& in

& in Ecclesiam liberalissimi, suis consiliis, vigiliis, ac curis assiduis effusam thesauri sui largitionem adjunxisset; quo Principes ad communem Christiani nominis hostem repellendum armatos juvaret, ac, cum propriis ipsum manibus pugnare non deceret, effusis pecuniis vinceret? & ante eum fuse scripserat Dominicus Berninus *in suis memoriis historicis part. 2. pag. 65. & seqq.*

48 Porro, ut ad rem redeamus, aulæa Vaticani templi majestati congruentia adhuc deerant, quæ universam usquequaque basilicam ornarent. Cum igitur Alexander Papa VII. conspicua summa æris alieni Fabricam S. Petri pro eis parandis gravasset, pro faciliori postea ejus dissolutione statuit, ut in unaquaque Canonizatione, & pro unoquoque Canonizando centussium monetæ Romanæ sex millia eam in causam eroganda solverentur. Quia vero ex aliis Fabricæ reditibus, & partim etiam ex modo memoratis solutionibus subinde factum est, ut ære alieno Fabrica ipsa levata fuerit; quamvis aulæa etiamnum re vera perfecta non sint, & serica villosa desint auro intexta, quæ pro eorumdem aulæorum complemento requirerentur, & quæ sane majorem exposcerent impensam; ab opere nihilominus perficiendo cessatum est, atque adeo exinde Romani Pontifices aut aliquando Postulatoribus omnino liberaliter summam prædictam condonarunt; aut, si eam quidem receperunt, diminutam tamen dari passi sunt, hoc est centussium tantummodo quatuor millium, vel etiam duntaxat trium millium; quam pecuniam in causas deinde pias, ut puta in alia ornamenta ejusdem Vaticani templi, aut aliarum ecclesiarum sive in Urbe, sive extra Urbem, impenderunt: ita ut aptari posse videantur Pontificibus Romanis, quæ S. Cyrillus Hierosolymitanus *catechesi 14. num. 14.* scribit de Imperatoribus, qui religionis gratia ecclesiam ornaverant: *Hujus temporis Imperatores* (substitue: Romanos Pontifices) *sanctam hanc, in qua sumus Salvatoris Dei resurrectionis ecclesiam* (suffice: has sanctas ecclesias, in quibus nunc sumus) *argento inductam, & auro infuso distinctam extruxerunt, & pretiosis ex argento, auro, ac gemmis, donariis exornarunt.*

49 Ecclesia corpus est, sicuti scribit Apostolus *ad Ephes. cap. 1. & 4.* Fideles autem omnes sunt membra illius, ut habetur *1. Corinth. 12. v. 12.* quare, si quid patitur unum membrum, compatiuntur omnia membra; & si gloriatur unum membrum, congaudent omnia membra, quemadmodum extat *in eadem 1. epist. ad Corinth. 12. v. 26.* Scilicet hinc fit, ut egenti Capiti, hoc est Romano Pontifici, ditiora membra largius debeant subvenire: quamobrem & ipse ceteris membris, hoc est aliis Fidelibus, & inferioribus Ecclesiis, inopia laborantibus valeat in omnem eventum ferre suppetias. Sic Christianis Hierosolymitanis magna pressis egestate ceteri succurrerunt effusa cum liberalitate; *quia secundum virtutem testimonium illis reddo, & supra virtutem voluntarii fuerunt*, inquit Apostolus *2. ad Corinth. 8. v. 3.* ideoque hunc modum ipse præscripsit *v. 13. & 14. Non enim ut aliis sit remissio, vobis autem tribulatio, sed ex æqualitate. In præsenti tempore vestra abundantia illorum inopiam suppleat, ut & illorum abundantia vestræ inopiæ sit supplementum, ut fiat æqualitas.* 50 Om-

50 Omnia itaque in unum redigendo, ex huc usque dictis unusquisque facile sibi suadere poterit, expensas utique esse necessarias ad pertractandas, atque ad exitum perducendas Beatificationum, & Canonizationum causas, sed & Romanos Pontifices earum moderationi studuisse ac studere, & plerasque immodicas ac superfluas, quæ paulatim irrepserant, sublatas fuisse; atque adeo aliquas, quæ remanserunt, necessitati, ac solemnitati congruentes & debitas esse: quibus porro omnibus si insuper addatur, pecunias ut plurimum conflari ex eleemosynis, quæ universo ex orbe colliguntur, nec modicas eas esse, quæ a Romana pietate subministrantur, nulla profecto apparebit vis expensarum tanta, quæ tolerari non possit. Sæpe citatus Paris de Crassis ait, se legisse in libris Rabioli, & Augustini Patritii Magistrorum cæremoniarum, erogatam fuisse in Canonizationem S. Bonaventuræ summam ducatorum auri 27000. in libris autem ejusdem Augustini, & Joannis Burchardi, in Canonizationem S. Leopoldi erogatam fuisse summam ducatorum auri 25000. Item Dominicus Cappellus ad calcem Actorum Canonizationis S. Francisci de Sales, qui solus fuit inter Sanctos relatus ab Alexandro VII. indicem profert expensarum, quæ fuerunt centussium monetæ Romanæ 31903. Verum, sublatis deinde ab Innocentio XI. sportulis, necnon aliis moderationibus subinde pariter introductis, si quidem una eademque Canonizatione plures Beati comprehendantur, expensa minime excedit summam centussium circiter 14000. Huc usque deducta a nobis scripta sunt, antequam fuerimus ad summum Pontificatum evecti: cumque nonnulla dixerimus indecisa remanere, sacrorumque rituum Congregationis judicio nonnulla esse definienda, quæ ad expensas, quæ fiunt in Beatificationibus servorum Dei pertinent, in ipso nostri Pontificatus initio manum admovimus ad novam expensarum taxam statuendam, quam & Deo dante, non sine magno labore statuimus in posterum observandam. Hæc datur in Appendicibus, & in ea, ut lector advertere poterit, superflua resecantur, incerta determinantur, æqua pro laborantibus contributio reservatur, nec aliquid operis magnitudini & magnificentiæ subtrahitur: quantitas autem illa scutorum, de qua superiori num. 48. quæque pro quolibet Canonizando in majori summa aliquando persolvebatur, redacta est in nova taxa ad quantitatem scutorum trium millium a Romano Pontifice expendendam in usus sacrarum Missionum, ob quam causam a nobis applicata est sacræ Congregationi de propaganda Fide, quæ sacris Missionibus præest.



CAPUT

CAPUT ULTIMUM.

De quibusdam cautionibus necessariis ad custodiam, & erogationem pecuniarum ex pia Fidelium largitate collectarum pro causis Beatificationis, & Canonizationis; deque nonnullis quaestionibus ad hanc eamdem materiam pertinentibus.

1 ALiquæ sunt Beatificationis, & Canonizationis causæ, pro quarum subeundis expensis nonnulli pii Fideles *loca montium*, aut aliam pecuniarum summam reliquerunt cum onere eam multiplicandi, vel certam pecuniam in monte Pietatis, aut in æde nummularia S. Spiritus Urbis deposuerunt; ut ex reditibus scilicet *locorum montium*, aut ex multiplicatione, necnon, si forte majores occurrant expensæ, ex venditione etiam, ac erogatione aut partis, aut totius capitis adimpleri posset, quidquid hac in re opus est. In harum nempe causarum numero recenseri poterunt causæ Canonizationis S. Thuribii, S. Julianæ, Beatique Alexii de Falconeriis, S. Francisci Solani, servi Dei Joseph a Cupertino, servi Dei Apparitii, & B. Hyacinthæ de Marescottis.

2 Itaque quoad custodiam & erogationem pecuniarum modo prædicto a piis Fidelibus relictarum nihil, aut vix aliquid occurrit notatione dignum; cum totum negotium pendeat ab eorumdem arbitrio, necnon a ratione, qua id ipsi vel inter vivos, vel in ultima voluntate constituerunt. Nimirum solum adnotasse fas sit, maximopere expedire, ut facto deposito pecuniarum aut in monte Pietatis, aut in nummularia S. Spiritus æde, vel *locis montium* comparatis, pii Fideles caveant, ne ulla unquam fiat impensa, multoque minus ulla unquam capitis erogatio sine notitia & subscriptione Fidei Promotoris, vel Subpromotoris. Cum enim causæ Beatificationis, & Canonizationis in longissimum tempus protrahantur, ideoque non sit impossibile, ut vel inter heredes, vel inter illos, qui sancto huic operi absolvendo præficiuntur, quis reperiatur, qui debitam in expensis minime adhibeat diligentiam, ne dicam, fidelitatem; nullum proinde possibili huic infortunio aptius remedium inveniri potest, quam si nihil erogetur sine subscriptione Fidei Promotoris, aut Subpromotoris. Ordo certe iste præscriptus fuit, atque servatus quoad expensas, quæ factæ sunt in causa S. Thuribii. Nulla enim contigit erogatio pecuniarum, quæ non fuerit approbata a Fidei Subpromotore, cum ita sane cautum fuisset in earumdem pecuniarum depositis, & occupationibus: tum ipsa etiam cautio præfinita & adhibita fuit in expensis factis pro causa Beatificationis B. Hyacinthæ de Marescottis; nihil siquidem de eis persolutum fuit ad eamdem pertinens causam, absque eo quod a me tunc Fidei Promotore subscriberetur & approbaretur, cum id jussisset vir amplissimus claræ memoriæ & qualibet laude major, Cardinalis

dinalis Galeatius de Marefcottis fedulus illius Poftulator; qui videlicet, præter impenfas a principio caufæ huc ufque factas, reliquam infuper pecuniarum fummam fubminiftravit, ut cetera fierent ad exitum ufque ejufdem caufæ neceffaria.

3 Ea, inquam, quæ modo dicta funt, pendent, ut vidimus, a pia Fidelium voluntate. Quia vero non in omnibus Beatificationis, & Canonizationis caufis fingularis præfto adeft perfona totam eam pecuniæ fummam fuppeditans, quæ pro caufa requiritur, fed pleræque funt caufæ, in quibus fumma pecuniarum conflatur ex eleemofynis a pluribus diverfifque perfonis fubminiftratis, quæ porro ad manus alicujus Poftulatoris ex Religiofa quapiam familia deveniunt, ut pro fua prudentia & arbitrio illas adminiftret, prout exigit caufæ neceffitas; facta idcirco aliquando eft difcuffio, ullus ne modus adinveniri poffet, quo eleemofynæ iftæ caute cuftodirentur, & fideliter erogarentur: nimirum, non quia Poftulatores, qui tunc in caufas incumbebant, aliqua reprehenfione vel minima digni unquam fuerint vifi; verum quia, cum tractu temporis aliquis effe poffet caufarum Beatificationis, & Canonizationis Poftulator minus follicitus, aut cautus in erogatione pecuniæ, expedire vifum fuit, malum prævenire, regulam ftatuendo generalem, & ad hanc ipfam rem opportunam.

4 De eadem itaque re actum fuit in facrorum rituum Congregatione ordinaria die 7. Augufti 1694. & die 21. ejufdem menfis & anni. Sanctæ hinc memoriæ Innocentius Papa XII. Congregationem particularem deftinavit Dominorum Cardinalium Carpinei, Cafanatæ, Colloredi, & Albani poftea ad fummum Pontificatum evecti: in qua quidem Congregatione habita fubinde die 11. menfis Julii anni fequentis 1695. cum ei præter dictos Cardinales interfuiffent etiam Secretarius Congregationis facrorum rituum, & Fidei Promotor, deliberatum fuit, ut Poftulatores fexto quoque menfe conficerent indices expenfarum, eofque pro obtinenda eorumdem approbatione omnino traderent Cardinali caufæ Relatori; ut hic, acceptis iifdem indicibus, eifque mature difcuffis una cum Secretario, & Fidei Promotore pro tempore, expenfas legitimas approbaret, inutiles autem & arbitrarias rejiceret; utque in redditione rationis nullæ in pofterum habendæ effent expenfæ ipfæ non approbatæ, aut rejectæ. Die quoque 6. menfis Septembris anni 1696. iterum habita fuit eadem Congregatio, & in ea ftatutum fuit, ut Secretarius Congregationis facrorum rituum a quocumque ex Poftulatoribus, feu Procuratoribus caufarum Beatificationis, & Canonizationis per juratum indicem ab iifdem tradendum exquireret numerum certum pecuniarum, quæ pro unaquaque caufa ad Urbem delatæ tunc aderant, & infuper penes quas perfonas, feu depofitarios, quibufque conditionibus, cautionibus, & fidejuffionibus tunc effent depofitæ.

5 Sed non fuerunt poftmodum hæc decreta publicata, & multo mi-

Digitized by Google

nus ad effectum perducta, eo quia forte deprehensum est primo, indicem ipsum pecuniarum, qui dandus dicebatur Secretario sacræ Congregationis, dari a Postulatoribus, qui ut plurimum sunt Regulares, suis Superioribus; præterea, cautionem deponendi pecunias ipsas in sacro monte Pietatis, vel occupandi in *locis montium* notissimam esse, & fere ab omnibus adhibitam; demum, Superiores, quibus redditur ratio pecuniarum erogatarum, legendo expensarum taxationem jam typis impressam, nullo negotio dignoscere posse, utrum factæ expensæ justæ fuerint, an arbitrariæ: quo nempe in casu novorum decretorum editio superflua quodammodo videri potuisset. Verumtamen, etsi nunquam promulgata, operæ pretium existimavimus hic ea etiam indicare, ne quid intactum supersit, quod fuerit a sacrorum rituum Congregatione vel definitum, vel excogitatum in his, quæ ad præsens pertinent causarum Beatificationis, & Canonizationis argumentum.

6 Reliquæ igitur tantummodo sunt quæstiones quædam eadem super re identidem occurrentes; quarum prima in eo versatur, an, absque eo quod potestas data sit ab Apostolica Sede, permissum sit Capitulo, Monasterio, aut alii cuicumque loco Religioso alienare, vendere, aut obligare bona pro perferendis expensis ad aliquam Beatificationis, & Canonizationis causam necessariis, ubi scilicet Capitulum ipsum, aut Monasterium Procuratorem, vel Postulatorem constituerunt, ut illam suo nomine ageret. Affirmando quippe huic quæstioni respondit Rota *decis.* 68. *num.* 18. coram bon. mem. Ansaldo; tum quia expensæ hujus generis sunt laudabiles, & finis, ad quem referuntur, decus respicit Ecclesiæ universalis, præter proprium & particulare; tum quia eædem expensæ fiunt ob oculos Romani Pontificis, perinde quasi earumdem scientia approbationem continuo præseferat, approbatio autem ab Apostolica Sede continuo datam potestatem. Attamen, quidquid de causa sit, cum in alienatione bonorum Ecclesiæ, & in alio quocumque pacto, per quod eorum dominium transferatur, aut super illis obligatio imponatur, causa utique prætermissa, necessaria adeo sit ab Apostolica Sede facultatis impetratio, ut aliter contrahentes in anathema incurrant, juxta Textum *in cap. Ambitiosæ: de reb. Eccles. non alien. inter extr. comm.*; proinde maximopere dubitarem, ne vel ipsæ supra relatæ alienationes fieri possent, absque eo quod ab Apostolica eadem Sede expressa obtineatur facultas: multo autem magis, quia minime valet argumentatio a modo, quo fiunt expensæ, ante oculos scilicet Romani Pontificis, ad conflandæ pecuniæ, per quam fiunt, approbationem, seu facultatem. Scit enim quidem summus Pontifex, causam Beatificationis, aut Canonizationis hujus, vel illius servi Dei pertractari; virtutes ac miracula, antequam ad causæ approbationem deveniat, sedulo perscrutatur; atque adeo expensarum necessitatem haud ignorat: sed, cum ignoret, utrum expensæ ipsæ fiant ex eleemosynis Fidelium, an ex peculiari quopiam legato, an potius ex venditione bonorum

rum

rum ad aliquam Ecclesiam pertinentium, unusquisque facili negotio videre potest, approbationem Pontificiam vicem implentem potestatis ab Apostolica Sede expresse concedendæ in hoc rerum statu adhuc desiderari.

7 Secunda quæstio id respicit, an Procurator constitutus ab aliquo in causa Beatificationis, & Canonizationis nedum obligare possit bona constituentis pro necessariis expensis, verum etiam, urgente necessitate, comparare valeat pecunias fœnore, ut necessario adimplenda adimpleantur. Porro, hac in re omnino affirmative respondendum esse, nobis videtur: primo scilicet, quia Procuratori permissa dici debent ea omnia, quæ necessaria sunt ad rem mandatam gerendam; quamobrem dicitur, quod præpositus emendis mercibus obligat præponentem mutuanti pecunias eam ob causam, juxta Textum *in l. Finali. ff. de exercit. act.* idemque obligat pariter præponentem, si pecunias acceperit pro solvenda pensione tabernæ, juxta Textum *in l. Quicumque §. Tamen. ff. de instit. act.* Insuper autem, quia, cum perdifficile sit invenire, qui gratis pecuniam subministret, Procuratori intelligitur data facultas eam fœnore sumendi, ne opus sibi commissum sine exitu sit deserendum; ut apud Baldum *consil.* 383. *num.* 5. *lib.* 3. Mastrill. *decis.* 204. Sanfelic. *decis.* 181. Rota coram Coccino *decis.* 1541. *num.* 8. *& seq.*. Quæ quidem omnia potiori adhuc jure sunt admittenda, quando in procurationis mandato adsunt clausulæ hanc facultatem vel expressis, vel æquam virtutem præseferentibus verbis Procuratori impertientes; quemadmodum hoc super Beatificationis, & Canonizationis argumento, confirmando præcedentes decisiones editas coram Emerix juniore, late respondit Rota *in Romana, seu Limana cambiorum* 10. *Decembris* 1696. coram cla. mem. Cardinali La Tremoville, quæ est *decis.* 54. post Cardinalem Albitium *de inconstant. in judiciis*, & *in decis.* 68. coram bon. mem. Ansaldo: quæ ipsa & docte de more resumuntur, & bene explicantur ab Eminentissimo Cardinali Petra *in comment. ad Constitut. Apostol. to.* 4. *in notis ad Constit.* 7. *Joannis XXII. sect. unica num.* 8. *& seq. pag.* 57. *&* 58.

8 Tertia quæstio eo spectat, an pecuniæ collectæ ex eleemosynis Fidelium post Beatificationem, ut transitus fiat ad Canonizationem, erogari valeant in solutionem æris alieni Beatificationis occasione contracti, ita ut creditores super hisce pecuniis suum jus experiri valeant. Negatio autem præsto est, quandoquidem pecuniæ eo modo collectæ non sunt inter bona debitoris; cumque fuerint a Fidelibus datæ, ut a Beatificatione ad Canonizationem transitus fiat, nequeunt in alium usum converti sine Sedis Apostolicæ concessione, juxta Textum expressum *in Clement. Quia contingit: tit. de relig. domib.*, atque ut ad amussim respondit Rota *in Romana revocationis sequestri* 4. *Maji* 1703. & in eam confirmante 15. *Februarii* 1704. coram bo. mem. Muto.

9 Quarta quæstione inquiritur, quid faciendum sit de residuis eleemosynis, quæ collectæ fuerunt, si forte illarum pars supersit, postquam absoluta est causa Beatificationis, & Canonizationis. Hac in re, quoniam

 agitur

agitur de commutanda voluntate, confugiendum est ad Sedem Apostolicam; Apostolica autem Sedes commutationem indulgere debet pro usu proximiori voluntati illorum, qui eleemosynas ipsas suppeditarunt: ita namque Federic. de Senis *consil.175. versic. Sed prædicta*, Riccius *decis. 83. n.5. part. 1.* Sanchez *lib.4. consil. cap.1. dub.6.* Amostaz. *de causis piis cap.14. num.42.* Barbosa *jur. Eccles. univers. lib.3. cap.21. num.59.* simileque est id, quod habetur *cap.8. Concil. Trid. sess.25. de reformat.* ubi in materia nosocomiorum decernitur, quod, si vel nullæ, vel perpaucæ reperiantur personæ, quæ morbo laborent, pro quo nosocomium est institutum, istius proventus convertantur in alium usum proximiorem, & magis similem institutioni Fundatoris; uti recte adnotarunt Tusch. *libr. 2. de visit. cap. 13. num. 24.* Nicol. *institut. Canon. tit. de religiosis domib. num. 5.* Moneta *de commut.ultim.voluntat. cap.3. num.82.& cap.5. num.327.* Palma senior *consil.60. num.21.* Zypæus *in analys. juris Pontific. lib.3. tit. de religiosis domib. consult.1. num.14.* Poterunt exempli gratia eleemosynæ, quæ collectæ fuerunt pro causa Beatificationis & Canonizationis, & quæ eadem absoluta, supersunt, interveniente Sedis Apostolicæ auctoritate, erogari in constructionem aut sacelli, aut templi ad honorem Canonizati: id enim dici potest usus proximior & magis cohærens voluntati eorum, qui pecunias elargiti sunt; & eo utique modo in facti eventu definivit sacra Congregatio Episcoporum, & Regularium. Scilicet, cum Patres Observantes Reformati exposuissent, quod aliquæ supererant eleemosynæ ex illis,quæ fuerunt collectæ pro causa Beatificationis servi Dei Jacobi Illyrici; vulgo *de Bitetto*, causa autem ipsa dici poterat absoluta, approbato quippe cultu immemorabili, aliud de ea fieri, aut ulterior ab ipsa progressus haberi minime poterat; prædicta sacra Congregatio die 17. Novembris 1713. audire voluit R. P. D. Secretarium sacræ Congregationis rituum, tum die 1. Martii 1714. facultatem impertita est erogandi residuas eas eleemosynas in ædificationem sacelli ad honorem ejusdem servi Dei erigendi.

10 Inter ceteros Regulares Ordines, qui causas promovent Beatificationis, & Canonizationis suorum Dei servorum, hoc est illorum, qui idem Institutum professi fama sanctitatis & miraculorum obierunt, Ordo Seraphicus FF. Minorum reperitur. Hoc itaque posito, quæritur præterea, an S. Francisci Regulæ obstet eleemosynarum petitio pro faciendis expensis ad causas prædictas necessariis.

11 Ratio autem dubitandi oritur *ex cap.4. Regulæ* eorumdem Fratrum (inter opera S. Francisci *pag.31.*) in quo legitur: *Præcipio firmiter Fratribus universis, ut nullo modo denarios, vel pecuniam recipiant per se, vel per interpositam personam; tamen pro necessitatibus infirmorum & aliis Fratribus induendis .... eo semper salvo, ut, sicut dictum est, denarios, vel pecuniam non recipiant*. Quamvis enim præscriptum in ipsa Regula fuerit extensum ad quasdam alias necessitates pro tempore occurrentes, seu etiam ingruentes, sicuti probat Textus *in cap. Exiit §. In alio quoque capitulo, & §. Et, quia*

oportet,

oportet, de verbor. significat. in 6. concordatque alius Textus *in Clementina Exivi §. Porro, tit. de verbor. significat. Cum etiam recursus ad amicos speciales expresse tantum in duobus casibus secundum Regulam concedatur, videlicet pro necessitatibus infirmorum, & Fratribus induendis; idque pie & rationabiliter, considerata necessitate vitæ, ad alias necessitates Fratrum pro tempore occurrentes, cessantibus eleemosynis, seu etiam ingruentes sæpe dictus Prædecessor noster duxerit extendendum: Attendant Fratres præfati, quod pro nullis causis aliis quam prædictis, vel similibus, in via, vel alibi recurrere licet eis ad amicos hujusmodi, sive sint dantes pecunias, seu deputati per ipsos, sive Nuntii, vel Depositarii, seu alio quovis nomine appellentur; etiamsi concessi per eamdem declarationem modi circa pecuniam integre servarentur:* hæc tamen, & his similia vera tantum, & probata sunt, quoad res vere necessarias, non autem & quoad voluntarias, uti bene ponderat Glossa *ad dictam Clementinam in v. vel similibus,* ubi: *Necessariis, non voluntariis. Declaratur autem in dicto §. Porro, quod in iis, quæ sunt necessaria ad victum, vestitum, Divinum cultum, et spirituale studium, concessus est Fratribus usus necessariarum rerum; & hæ causæ videntur generaliter omnes necessitates comprehendere. Tamen, quia quædam etiam sunt eis necessaria, quæ non præcise concernunt causas præmissas immediate, ideo hic adjecit, quod etiam hoc eis liceat pro causis similibus; ut, si, dum transeunt de loco ad locum ex causa Ordinis, non permittuntur in certo loco transire, nisi solvant pedagium: licet enim non debeant ad hoc cogi, tamen ex quo de facto coguntur, licitum est eis acquirere per eleemosynam, ut solvant, ne impediantur per hoc, quod in via sequitur &c.* Hinc igitur fit, ut rationabiliter dubitari possit, an juxta Regulam sit illis permissum quærere eleemosynam pro causis Beatificationis, & Canonizationis; siquidem causæ hæ ipsæ voluntariæ, non necessariæ dicuntur.

12 Verum, his adhuc nihil obstantibus, concludendum est, minime adversari Regulæ S. Francisci Fratres prædictos, si pro expensis necessariis in causis memoratis eleemosynas quærant. Primo nempe quia, cum licitum illis sit suasionibus & consiliis pecunias quærere pro aliis personis extraneis indigentibus, ac pro piis operibus perficiendis, etiamsi opera, quæ perficiuntur, ad ipsos non pertineant, sed sint prorsus aliena, absque eo quod ullum committant adversus Regulam peccatum, quin immo cum laude ac merito apud Deum; quemadmodum late docent ejusdem Regulæ explicatores, Siguenza *in cap. 4. Regul. Minor. §. 18.* Politius *ibidem num. 27.* Daniel Brinkner *eodem loco num. 46.* Sanctorius *de pœnis cap. 4. pag. 153.* jure potiori non agent contra Regulam Fratres ipsi Minores, si eleemosynas quærant pro causis Beatificationis, & Canonizationis suorum servorum Dei: nam Beatificatio, & Canonizatio sunt opera piissima, & ad Religionis ac Fidei incrementum maxime pertinentia. Secundo, quia, cum pro *Cruciata* strenue laboraverint SS. Bernardinus Senensis, Joannes de Capistrano, & Jacobus Picenus, Beatus autem Bernardinus Feltrensis plura peregerit pro erigendis montibus Pietatis adversus pravas Judæorum usuras;

 cum-

cumque omnes hi viri pietate ac sanctitate celebres, etsi Ordinem Minorum professi fuerint, laudabiliter tamen ea præstiterint, quæ modo dicta sunt; signum evidentissimum id est, sine Regulæ offensione quæri posse eleemosynas pro efficiendis piis operibus, quæ nihil habent commune cum personis, statu, & officiis dictorum Fratrum; ideoque jure, ut diximus, potiori quæri etiam posse eleemosynas pro causis Beatificationis, & Canonizationis servorum Dei, qui idem Institutum professi sunt. Tertio, quia, cum hæc passim fiant, scientibus Romanis Pontificibus, puritatem Regulæ & statum Fratrum Minorum optime edoctis; percipi neutiquam potest, ipsis scientibus fieri, si Regulæ adversarentur. Quapropter a primo ad ultimum stat, non esse a Regula vetitum, Fratres Minores eleemosynas ab amicis percipere pro expensis, quæ necessariæ sunt in causis Beatificationis, & Canonizationis; velut optime ad rem concludit P. Augustinus Matthæuccius sacræ rituum Congregationis olim Consultor in opere cui titulus, *Schola paupertatis*, *tit*. 5. *consil*. 1.

13 Hæc, inquam, quoad facultatem quærendi eleemosynas. Quid autem dicendum erit quoad legatum vel domus, vel prædii, vel census, aut *locorum montium*, quod fiat Fratribus Minoribus, ut reditus, vel caput erogentur in expensas necessarias pro causis Beatificationis, & Canonizationis? Eritne ratum, an potius ad Fabricam S. Petri existimandum est id pertinere? Videntur scilicet hujus generis legata ad Fabricam esse referenda, sicuti legitur *in compendio privilegiorum ejusdem Fabricæ* collectorum a bon. mem. Vespiniano *pag*. 25. *Omnia legata, & hereditates, donationes, & alias quascumque dispositiones ad, & in favorem FF. Capuccinorum, & Minorum Majoris Observantiæ, & quorumcumque aliorum Regularium, sive Clericorum Sæcularium, quibus ab Instituto Regulæ habere & possidere bona etiam in communi, prohibitum est; omnia legata, hereditates, & donationes nedum in vim institutionis, sed etiam substitutionis, & fideicommissi eisdem facta, & factas ad dictam Rev. Fabricam spectare & pertinere, ac spectavisse & pertinuisse: sicque privilegia & facultates ultra eorum litteralem sensum, consuetudine interpretativa, ita declarata & pronuntiata fuisse, prout etiam Nos ex nunc, prout ex tunc, declaramus & pronuntiamus*.

14 Additur, quod secundum Regulam S. Francisci *cap*.6. Fratres nihil sibi possunt assumere, non domum, non locum, non aliquam rem; quod ipsum pariter habetur *in bulla* 5. Honorii III. *Bullar. nov. to*.3. *part*.1. Sunt enim incapaces annuorum redituum, juxta Textum *in Clementina Exivi*; *de verb. significat*. sunt autem incapaces eorumdem annuorum redituum, etiamsi relicti fuissent cum onere celebrationis Missarum, juxta definitionem sacræ Congregationis relatam a Fagnan. *in cap. Nimis prava num*. 49. *et num*. 53. *de excess. Prælator*. Sunt tandem ipsi Fratres tantummodo capaces eleemosynarum manu collatarum, quæ fiunt pro eadem Missarum celebratione, vetita quavis assignatione perpetua, cujus incapaces esse dicuntur: Sanchez *ad præcepta Decalogi lib*. 7. *cap*. 26. *num*. 49. Barbos. *juris*

Eccles.

Eccles. univers. lib. 3. cap.27. num.77. Adden. ad Buratt. *decis.756. num.11.* Pignatell. *consult. 16. num.7. et 8. tom.3.* Torr. *de pactis futur. success. lib.2. cap.36. num.75.* Rota *decis.456. num.15.* coram Merlino,*decis.1219. num.8. et decis. 1326. num. 8.* coram Emerix juniore . Suadent ergo hæc omnia, Fratres Minores esse incapaces legati prædicto consimilis; & consequenter id quatenus fiat, ad S. Petri Fabricam pertinere.

15 Verum enimvero, præmissis hisce minime refragantibus, rata adhuc & firma videntur esse legata prædicta, absque eo quod Rev. Fabrica S. Petri valeat de ipsis sibi jus aliquod arrogare. Posito quippe, quod reditus, & sors erogari debeant in expensas pro causis Beatificationis, & Canonizationis necessarias, ita ut nihil ad Fratres Minores pertineat; nihil est profecto in ejusmodi legato, quod adversetur severæ paupertati a S. Francisco constitutæ: si autem nihil paupertati adversatur, nequeunt ipsi Fratres eorumdem legatorum dici, & esse incapaces: ideoque, si quidem capaces sunt, cessat jus Rev. Fabricæ S. Petri. Neque omittendum est, quod exemplum annuorum redituum cum onere celebrationis Missarum ad rem esse, aut cum proposito pugnare minus videtur; quandoquidem, cum eleemosynæ Missarum cedant in Fratrum subsidium, quando eleemosyna ipsa est perpetua, Fratres amplius non pendent ab incerto, contra Textum *in cap. unico: de Religiosis domib. in 6.*, ubi: *Quibus ad congruam substentationem reditus, aut possessiones habere Professio, sive Regula qualibet interdicunt, sed per quæstum publicum tribuere victum solet incerta mendicitas.* Cui consentit Glossa *in cap. unico v. mendicantes, de excessibus Prælat. in 6. Quibus victum tribuit incerta mendicitas, & qui reditus, aut possessiones ex Regula, vel Constitutionibus habere non possint.* Quocirca, cum neque caput, neque reditus legatorum, de quibus nunc agimus, cedant in subsidium Fratrum, sed semper hi pendeant ab incerto; etiam in hypothesi, ubi legata eadem sint ipsis Fratribus facta, nemo non videt, exemplum annui reditus pro celebratione Missarum nihil habere commune cum legato Relicto pro causa Beatificationis, aut Canonizationis expedienda.

16 Cum itaque ex dictis satis superque colligatur, non esse a Regula vetitum, ne Fratres Minores quærant eleemosynas pro expensis ad causas Beatificationis. & Canonizationis necessariis; nec eosdem esse incapaces legati, puta domus, prædii, census, ut horum scilicet reditus, aut caput erogentur in res prædictas: operæ nunc pretium erit videre, apud quem pecuniæ relictæ sint deponendæ, & quomodo sint custodiendæ, necnon utrum ex illis emi possint census, *loca montium*, atque similia, absque eo quod adversus ipsam S. Francisci Regulam quid committatur. Legitur namque *in cap. Exiit: de verborum significat. in 6. §. Ceterum, cum in eadem Regula sit sub præcepti districtione prohibitum, ne Fratres recipiant per se, vel per alios denarios vel pecuniam ullo modo; idque Fratres in perpetuum servare cupiant, & velut injunctum necesse habeant adimplere, ne ipsorum puritas in hujusmodi observatione præcepti maculetur in aliquo, & ne Fratrum conscientia aliquibus aculeis*

leis stimulentur ; articulum istum propter detrahentium morsus profundius , quam nostri Prædecessores fecerint , assumentes , ac ipsum clarioribus determinationibus prosequentes , dicimus &c. tum etiam convenit Clementina *Exivi §. Veruntamen , eod. tit.*

17 Hisce nimirum positis, siquidem primum quæritur, apud quem pecuniæ sint deponendæ, & apud quem custodiendæ, facili negotio responderi posset, eas esse apud Syndicum Apostolicum deponendas; Fratres quippe strictioris Observantiæ utuntur Syndico Nicolai III. & Clementis V. apud quem deponuntur eleemosynæ, cujusque onus est eas erogare in Fratrum subsidium, ita tamen, ut penes dantem remaneant dominium, proprietas, ac pecuniæ possessio, cum libera potestate eamdem recuperandi, usquequo in rem constitutam sit conversa, ut habetur *in sæpe cit. cap. Exiit, de verbor. significat. in 6. & in Clement. Exivi, eod. tit.*; ceteri autem Fratres Observantes utuntur Syndico Martini V. apud quem pecuniæ deponuntur, ita vero, ut earum dominium minime quidem penes dantem remaneat, sed transeat in jus Sedis Apostolicæ. Verum, quia citatæ summorum Pontificum Constitutiones Syndicos induxerunt tantummodo quoad conservationem pecuniarum in utilitates Fratrum convertendarum, ideo sequitur, cum iidem Fratres nequeant penes se conservare pecunias & eleemosynas, quas a piis Fidelibus collegerunt pro caussis Beatificationis, & Canonizationis suorum Dei servorum, ne S. Francisci Regulæ adversentur, eos curare posse, immo debere, ut illæ deponantur apud aliquam honestam personam, quæ fideliter eas conservet; sive hæc persona sit a Syndico sejuncta, sive sit ipse Syndicus, qui in hoc rerum statu duplicem induet figuram, alteram Syndici pro conservatione pecuniarum erogandarum in subsidia Fratrum, alteram depositarii & custodis pro pecuniis expendendis in caussas Beatificationis & Canonizationis. Quod utique animadversum optime fuit in ipso rei eventu, uti desumitur ex sequenti decreto Congregationis particularis habitæ tempore san. mem. Innocentii XII. *Facta per Andream Pierium Subpromotorem Fidei, prout sub die 6. Septembris proxime præteriti 1696. habuerat in mandatis, relatione de statu caussæ, seu caussarum Limanæ B. Francisci Solani, & Mexicanæ Vener. servi Dei Sebastiani de Apparitio ad instantiam Postulatorum earumdem, seu potius Syndici Generalis Religionis Minor. S. Francisci contra Equitem Silvam pro recuperatione pecuniarum penes ipsum Silvam depositarum coram Auditore Cameræ, sive ejus Auditore introductæ, seu introductarum; Eminentissimi Patres censuerunt & decreverunt, caussas pecuniarum depositarum penes ipsum Equitem Silvam pro caussis Canonizationum, nempe Limana B. Francisci Solani, & Mexicana Vener. servi Dei Sebastiani de Apparitio, non esse confundendas cum aliis creditis aliarum administrationum ratione syndicatus Religionis Minorum S. Francisci ab eodem Equite exerciti, & mihi Secretario injungendum, quod de prædictis Auditorem Cameræ, sive ejus Auditorem certiorem redderem.* Procedendo itaque secundum normam hujusce decreti, nemo est qui non

videat,

videat, unam eamdemque personam modo quidem Syndici vices, modo vero Depositarii causarum Beatificationis & Canonizationis implere & exercere; ita ut a primo ad ultimum semper subsistat, pecunias collectas esse deponendas vel apud honestam personam, vel etiam apud Syndicum, attamen non tamquam talem, sed tamquam peculiarem Depositarium. Præterquamquod ipsæ pecuniæ, de quibus huc usque locuti fuimus, deponi quoque possent in sacro monte Pietatis; dummodo, data erogationis occasione, aut persona particularis speciatim electa, aut ipse Syndicus, non tamen quà talis, sed quatenus peculiaris administrator, de illis decerneret.

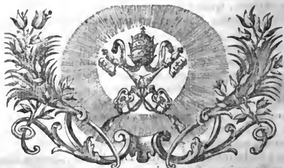
18 Hæc de pecuniarum deposito satis. Nunc autem ad earumdem custodiam transeundo; si depositum factum sit in sacro monte Pietatis, nulla certe melior excogitari potest cautio pro securiori pecuniarum conservatione atque custodia. At, si pecunia apud peculiarem aliquam personam sit deposita, quandoquidem ea, instantibus & exorantibus Fratribus, fuit a piis Fidelibus subministrata, ut erogaretur in expensas necessarias ad Beatificationis & Canonizationis causas; tenentur dicti Fratres, saltem ex charitate, omnem & quamcumque operam præstare, ut eadem rite ac recte custodiatur. Sanctæ memoriæ Innocentius X. *in sua Constit.* 12. *Bullar. veter. tom.* 5. *pag.* 460. decrevit, ut eleemosynarum collectarum pro sanctis Palæstinæ locis duæ claves haberentur, quarum altera retineretur a Commissario eorumdem locorum, altera autem a Syndico: *De venerabilium Fratrum nostrorum S.R.E. Cardinalium negotio propaganda Fidei præpositorum consilio, Commissariis Terræ sanctæ, ut ipsi tuta conscientia unam ex dictis duabus clavibus penes se retinere libere & licite possint & valeant, Apostolica auctoritate, tenore præsentium, concedimus & indulgemus*. Si itaque consimilis gratia a summo Pontifice obtineri posset, id est ut una clavis eleemosynarum collectarum pro causis Beatificationis, & Canonizationis retineretur a Postulatore, alia vero a Depositario, optime sane consultum dici posset rectæ ipsi pecuniarum conservationi: sed, cum adhuc hæc gratia obtenta non sit, onus est Fratrum sæpe Depositarium monere, ut se fideliter gerat juxta sæpe citatum Textum *in cap. Exiit: de verbor. significat. in* 6. *Possint etiam personam eamdem exhortari ac inducere, quod fideliter in re commissa se habeat, & animæ suæ saluti in commissa sibi executione provideat*. Quod si Depositarius foro cedat, aut ejus decoctio immineat, vel de ejus fidelitate timeatur, Postulator causæ debet eum ab officio removere, atque adeo alium substituere, qui vel nomine piorum, qui eleemosynas dederunt, vel tamquam unus de populo instet coram Judice aut pro securitate pecuniarum, si ullæ quidem adhuc supersint, aut pro earumdem recuperatione, si amplius non extent penes Depositarium jam exauctoratum; quemadmodum fuse docet supra citatus P. Augustinus Matthæuccius *in sua schola paupertatis tit.* 5. *consil.* 3.

19 Pro hujus tandem capitis absolutione nihil aliud restat, quam ut quæsito respondeamus, an ex prædictis pecuniis emi possint census, aut

loca

loca montium. Sed, cum superius dictum fuerit, Fratres Minores esse capaces censuum, & *locorum montium* legatorum, quorum reditus, & caput erogentur in expensas faciendas pro causis Beatificationis & Canonizationis, suapte profecto argumenti vi sequitur, pecunias pariter ex eleemosynis collectas tuto impendi posse, si id ex prudentia exigatur, in emendis censibus, aut *locis montium*; dummodo in utroque casu, vel legati videlicet, vel acquisitionis per emptionem, omnia erogentur in causas prædictas, atque a peculiari persona seu administratore dispensentur.

FINIS.



EXCUDEBANT ROMAE
NICOLAUS ET MARCUS PALEARINI
ACADEMIAE CONIMBRICENSIS
BIBLIOPOLAE ET TYPOGRAPHI ROMANI
AD THEATRUM POMPEII
ANNO CIↃ. IↃ. CC. XLVII. MENSE JULII
SEDENTE
BENEDICTO XIV. PONT. OPT. MAX.
PONTIFICATUS EJUS
ANNO VII.

ALT 1.316.581

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

4105 XV. E 7.

Digitized by Google